ALEXANDRA RIPLEY

Elizabeth szerelmei

A SCARLETT ÍRÓJÁNAK ÚJ REGÉNYE

1865-től, az amerikai polgárháború kezdetét jelző első ágyúlövéstől a századfordulóig terjedő évtizedekben játszódik ez a nagyszabású társadalmi regény. A Scarlett világhírű írónője érzékletes képet ad arról, hogyan dúlta fel a patinás, gazdag déli város, Charleston méltóságteljes életét, tehetős fehérekét, szegény feketékét egyaránt az országon végigsöprő háború.

A Tradd és az Anson családot is érzékenyen érintették a vészterhes esztendők eseményei. Sokan hullottak el a csatamezőn, de aki hazatér, az is sebeket visel testén-lelkén.
Ám a romokon új élet épül, a tradícióira büszke város felemeli fejét, és példát mutat az északi újgazdagoknak, hogyan őrizhetők meg a szűkösebb, megváltozott körülmények között is a hagyományos értékek. Elizabeth is, akit a regény kezdetén, mint hároméves kis Lizzie-t ismerünk meg, úgy lesz sikeres üzletasszonnyá, hogy megőrzi tartását, testi-lelki eleganciáját.

Alexandra Ripley a dél-karolinai Charlestonban született 1934-ben. Szülővárosának állít maradandó emléket ebben a regényben.

Fordította

GERGELY ANIKÓ

SARLÓS ZSUZSA

ALEXANDRA
RIPLEY

Elizabeth szerelmei

EURÓPA KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST 1994

ALEXANDRA RIPLEY: CHARLESTON
AVON BOOKS, NEW YORK, 1982
COPYRIGHT © 1981 BY ALEXANDRA RIPLEY
ALL RIGHTS RESERVED
HUNGARIAN TRANSLATION
© GERGELY ANIKÓ, SARLÓS ZSUZSA, 1994

ELSŐ KÖNYV

1863-1865

1

A széles utca csöndes és néptelen volt a perzselő napsütésben. A kertekben a szőlőtőkékről és a fákról kókadtan csüngtek a levelek, a levegő súlyos volt, fojtogató, még a madaraknak sem maradt erejük énekelni.

A némaságot harangszó törte meg. Négyszer kondult meg egy mélyen zengő harang, s egy erőteljes hang ezt kiáltotta: – Az óra épp négyet üt, csend és rend van mindenütt.

Kis idő múltán vágtató paták zaja hangzott fel a távolban. A templomtoronyból az őrszem feszülten figyelte a szürke egyenruhás lovast, amint közeledik, aztán elhalad odalenn. Minden rendben. Felismeri a fiatal tisztet: Andrew Anson igyekszik hazafelé a Meeting Streeten.

„1863. augusztus 8.” – jegyezte fel William Ellis őrnagy kis zsebkönyvébe. Kézírása gondos volt, tetszetősen formált és egyenletes. „Erőfeszítéseink, hogy észrevétlenek maradjunk, sikerrel jártak.” A szavak feszes rendben masíroztak a vékony lapon. „Készen állunk rá, hogy megvédelmezzük magunkat a felkelt lázadók ellenében, amikor tudomást szereznek jelenlétünkről. Ők sokan lesznek, mi pedig kevesen, de bízunk Isten segítségében, mert ügyünk igaz. A Parrott-ágyú, amit a hajóról hoztunk, magát a lázadás szívét vette célba. Nekünk jut az a kiváltság, hogy a porba sújtsuk az úgynevezett

Konföderáció dölyfös csíráját. Adja Isten, hogy a seb halálos legyen."

– Andrew! – Lucy Anson férje felé nyújtotta karját. A férfi megcsókolta, gyors csókokat hintett az arcára, a szemére, az ajkára, a hajára, míg csak az asszonynak akadozni nem kezdett a lélegzete. Ekkor a férfi a két kezét az övébe fogta, és az arcához szorította. Szeme ragyogott.

– Olyan gyönyörű vagy – suttogta.

Lucy tágra nyílt szürke szemét döntötték a boldogság könnyei.

– Meddig tart a szabadságod? – kérdezte. – Tudatnod kellett volna, hogy jönni fogsz, hogy mindent előkészíthessek. Nem, visszavonom! Csodálatos volt a meglepetés.

Arcát a férfi arcához dörzsölte, és beszívta férje illatát. Megrészegült tőle. Először meg sem értette, mit mond Andrew. Nincs szabadsága. Önként jelentkezett, hogy elvigyen egy sürgős üzenetet Wilmingtonból Savannah-ba, hogy útba ejthesse Charlestont, s meglátogathassa feleségét és kisbabájukat. Friss lovat kell kapnia, és azonnal tovább kell mennie. Mikor visszafelé jön, talán maradhat egy éjszakára…

– Nem, ezt nem tudom elviselni! – Lucy férje nyaka köré fonta a karját. – Ez nem tisztességes eljárás. Nem engedlek elmenni!

– Sss, csitt, szerelmem! Ne nehezítsd meg a dolgomat! -A hangja zord volt, egy katona hangja.

– Jó leszek – suttogta az asszony. – Gyere, nézd meg a fiadat!

Kis-Andrew aludt az anyja ágya mellé tolt, hálóval takart bölcsőben. Apja most látta először. Csodálattal szemlélte a csöppnyi alakot.

– Azt hiszem, én vagyok a világon a legboldogabb férfi – szólalt meg halkan.

Lucy a férje dereka köré csúsztatta a karját.

– És én lehetnék a legboldogabb asszony – lehelte. – Ölelj át! Ó, mindenem, hiszen csak négy óra van, s tíz előtt nemigen lesz sötét. Egy darabig még nem kell elmenned! – Mellére vonta a férfi kezét.

Ellis őrnagy elolvasta, amit írt, majd elégedetten bólintott. Becsukta a könyvecskét, becsúsztatta verejtékfoltos, sáros térdnadrágjának zsebébe, azután magára öltötte a szúrós egyenruhazubbonyt. Kesztyű és csákó következett. Alig kapott levegőt a szinte trópusi hőségben, ám az őrnagynak volt történelmi érzéke, és méltó öltözékben kívánt szembenézni a sorssal. Magasba emelte kardját, az ágyú legénysége készenlétbe helyezkedett, fellobbant a kanóc. Ellis utolszor a látcsövébe pillantott. Túl a kikötő nyugodt, tágas víztükrén az öreg város, Charleston délibábként vibrált a forró levegőben; magas, keskeny házai zsalugáterek mögé rejtőztek a napsugár elől, világos falaik sápadtnak és anyagtalannak tűntek. A Szent Mihály-templom kecses, hegyes tornya nyílként tört a meredek zsindelytetők, a kéménydíszek fölé, s még fehérebbnek látszott, mint a mögötte gyülekező, enyhülést hozó vihart ígérő fehér felhők.

Az őrnagy a tornyot vette célba. A kard leereszkedett, ez volt a jel.

A tompa feketére festett ágyúgolyó dögevő madárként szállt el a víztükör fölött. Mikor elérte pályája zenitjét, villanásnyi ideig mozdulatlanul függött a levegőben, azután lustán ereszkedni kezdett a város felé. Négy óra múlt tizenkét perccel.

A lövés túlságosan hosszú volt. A golyó a várost nyugatról szegélyező mocsárba zuhant, és elnyelte a sűrű, kékesfekete, sekély iszap. Ellis őrnagy átkozódott, és újabb számításokat végzett.

A Szent Mihály harangtornyában Edward Perkins megdörzsölte a szemét. Ő volt a nappali toronyőr már majd húsz éve, és még legalább húsz esztendeig szándékában állt folytatni ezt a munkát. Harmincnyolc évesen a látása „élesebb, mint a sasé", ahogyan a charlestoni *Mercury* egy róla szóló cikkében írta. A fő kötelességének az számított, hogy a füstöt figyelje. Nem azt a ritka, fehér füstöt, amely szüntelenül szállong a konyhaépületek kéményeiből, hanem a tűzvészt jelző sötét csóvákat. A népes régi város öt ízben égett le az 1670-es kezdetek óta, lakóinak vérében volt az emlékezet és a rettegés. Ám az állandóan figyelő sasszemek és a kikötő közelében lévő tűzoltószertárban őrzött két ragyogó piros szivattyús kocsi védelmében a charlestoniak átlustálkodhatták zsalukkal árnyékolt házaikban a forró nyári délutánokat.

Valami történik. Megint. Edward Perkins tenyerével beárnyékolta a szemét, és feszes testtel előredőlt. A James-szigetről egy fekete folt szállt fel, amely a víz fölött közeledve egyre növekedett. Amikor ereszkedni kezdett, Edward Perkins

rohanvást, botladozva elindult a torony legnagyobb harangjáról lelógó vastag, összecsomózott kötél felé. Ahogy kiengedte, azután megfeszítette a kötelet, vékony karja megduzzadt az erőlködéstől. A meglóduló hatalmas bronzdarab felrántotta a férfit a padlóról. A vészharang mély hangja felzengett a város fölött.

Mary Ashley Traddnek „akadt némi megbeszélnivalója" tízéves fiával, Stuarttal. Nem ment jól a dolog. Amikor Stuart apja és bátyja, Pinckney a háború kezdetén Virginiába indult, azt mondták a fiúnak, hogy most ő lesz a férfi a házban. Stuart ezt úgy értelmezte, hogy mindenben maga dönthet, anélkül hogy anyjától engedélyt kérne vagy akár csak megkérdezné a véleményét.

Mary a fiú szeplős, konok arcába pillantott, és elfogta a kétségbeesés. A kölyök ugyanolyan, mint az apja, Anson Tradd, csak kicsiben. Még a haja is makacs, gondolta. Titokban mindig utálta a Tradd család aranyló-rézvörös, merev hajzatát, és azt remélte, hogy a gyermekei haja olyan lesz, mint az övé. De egyiké sem lett olyan, s ez lelke mélyén elbúsította. Mintha nem is az én gyerekeim volnának. Szakasztott olyanok, mint Anson, még az aprócska Lizzie is, és ugyanolyan nyughatatlanok meg önfejűek, mint Anson, és senki másra nem lennének hajlandók hallgatni, csak rá, és most Anson halott, nincs többé, pusztán a buta csökönyössége miatt. Lovasrohamot vezetni, az ő korában, én pedig egyedül maradtam egy rakás semmirekellő szolgával és feleselő gyerekkel, és senki sem segít nekem… Az asszony nagy, sötét szemét lassan elöntötték a könnyek, párnás kis kezét

fölemelte, hogy megérintse gyászmelltűjét. Stuart türelmetlenül topogott. Mint a férfiak általában, legyenek bármilyen életkorban, nem tudta, hogyan viselkedjék egy síró nővel. Amikor a vészharang megkondult, megkönnyebbülten ugrott talpra.

– Hurrikán! – kiáltott fel vidáman.

– Tűz! – Mary rémületében szinte nyüszített.

Kisiettek az oszlopos emeleti verandára, amely a ház egész hosszában végighúzódott.

A Meeting Street túloldalán Andrew Anson felkapta a fejét.

– Mi ez?

– Semmi, drágám – duruzsolta Lucy –, csak az öreg Ed Perkins gondolja, hogy tüzet lát. – Belekapaszkodott Andrew sűrű hajába, és lefelé húzta a férfit, hogy ajkuk összeérjen.

Az egész városban kinyíltak a zsalugáterek, és fejek kukucskáltak kifelé. Az emberek beleszimatoltak a levegőbe, azután felnéztek az égre. Semmi szokatlan. A zsalugáterek becsukódtak.

Csak a Meeting Streeten történt másként. A lövedék egy fallal körülvett kertbe csapódott, és szilánkokká zúzott egy hatalmas magnóliafát. A nagy levelek elborították a szomszédságot, mélyzöld-barna spirálokban hulltak lefelé, ahogy hol a színük, hol a visszájuk látszott.

– Mi az ördög ez? – Mary megmarkolta fia ruhaujját.

Az utcában hölgyekkel és idős urakkal teltek meg a verandák. Alattuk kinyíltak a házajtók. A járdák sima gránitkockáit, a kocsiút macskaköveit elözönlötték a szolgák, akiket azért küldtek, hogy megtudják, mi történik.

– Stuart, szólj Elijah-nak, hogy nézze meg, mi van!

– Én megyek, mama.

– Nem, nem te. Küldd Elijah-t!

De Stuart már ott sem volt.

A James-szigeten Ellis őrnagy leeresztette tábori látcsövét, és egy hét óta először elmosolyodott.

– Ez már majdnem talált, fiúk. Egy kicsit több lőport a következő mögé, és leszedhetjük a toronynak épp a tetejét.

Egy golyó süvített el a füle mellett, és ő ösztönösen lekapta a fejét. Megkezdődött a harc a falnál, amelyet az emberei a lövegállás köré építettek. Az őrnagy feszülten figyelt. A puskalövések éles, ropogó hangja mögött meghallotta a hajóágyúk mély dübörgését. Ezt helyesen teszi az admirális, gondolta. Addig, amíg folyamatosan tűz alatt tartja a Johnson-erődöt, a lázadók nem küldhetik utánunk túlságosan sok emberüket.

A tűzoltószertárnál a parancsnokok utasításokat kiáltoztak a tűzoltóknak, akik a lovakat fogták be es a fecskendőket ellenőrizték.

A legfiatalabb legény a leggyorsabb lovon a Szent Mihályhoz vágtatott.

– Hol történt? – kiabálta tölcsérré formált tenyerei közül.

Edward Perkins vadul hadonászott mindkét karjával, azután újból rángatni kezdte a kötelet. A fiú ismét kiáltott. Nem kapott választ, így hát lecsusszant a lóról, és az ajtón át a keskeny vas csigalépcső felé futott.

Odább a Meeting Streeten összegyűltek az emberek. Egy bonyolult mintázatú, magas öntöttvas kapu előtt tolongtak, s belestek az arabeszkek között. – Villám lehetett – mondogatták az elöl állók, védelmezve helyüket a hátulról tülekedőkkel szemben. A kapun túl a kert gondos, mértani rendje szinte érintetlen volt. Halvány rózsaszín téglával kirakott utak osztották öt rombuszra a teret. Ugyanezt a mintát ismételték meg a hátsó falnál rácsozatra kötözött őszibarackfák. A déli falnál a feltöltött ágyásokban késő nyári rózsák tömege pompázott.

A sarkokban lévő négy rombuszt pázsit borította, és középpontjukban egy-egy magnóliafa tört a magasba. Kivéve egyet. Ebben csak egy csonka tönk maradt, körötte földre zuhant ágak, amelyek némelyike átnyúlt a letöredezett sövény fölött az útra.

A vészharang tovább szólt, de a város nem tudta, miért. Néhány házban a hangra felriadtak a gyermekek, és sírásuk csak fokozta a lármát.

Semmit sem lehetett látni. A James-szigeten Ellis őrnagy embereit keményen szorongatták a Konföderáció támadó harcosai. Egy tüzért eltaláltak. Az ágyúra bukott, és míg el nem vitték, minden abbamaradt. Végül egy rémült társa elfoglalta a helyét. Az őrnagy gutaütéses arccal kiáltotta:

– Tűz!

A lövedék még a levegőben volt, amikor a koros kisváros életre kelt. Az ifjú tűzoltó kiáltozva kirontott a Szent Mihály oldalajtaján.

– A jenkik – üvöltötte. Hangját elnyomta a harangszó. – A jenkik – kiáltotta ismét, levegő után kapkodva fölfelé mutatott, aztán elszáguldott, hogy szétvigye a hírt.

Néhány kölyök a csoportból még idejében fölnézett, hogy meglássa az ágyúgolyót, éppen mielőtt becsapódott egy Church Street-i istállóba, egy saroknyival odébb. Egyik lábukról a másikra ugráltak, félig a rémülettől, félig az izgalomtól megvadulva.

– A jenkik – ordítozták.

Eltelt néhány pillanat, mire a tömegből valaki megértette a szót, s némi tódítással tüstént továbbadta.

– Jönnek a jenkik! Már túljutottak az erődítményeken!

Az emberek szétszaladtak, egymásnak ütköztek, lökdösődtek és kiáltoztak.

A Church Street-i istállóban az egyik igáslónak kólikája volt. A lovászfiú éppen néhány pillanattal azelőtt kezdett forró takarmánykeveréket készíteni neki, hogy az ágyúgolyó a zsindelytetőbe csapódott. Az üst alatti gyenge kis tüzet a hirtelen légroham felszította, s a lángnyelv elérte az istállópadlóra terített friss szalmát. A megrettent lovak felágaskodtak, nekirontottak az ajtóknak, ám ezek gondosan be voltak reteszelve. A lovász nem nyithatta ki őket, a lövedék fejen találta.

Az égő állatok szívet tépő nyerítésére odarohanó szolgák már későn érkeztek. Hatalmas lángok csaptak ki az istálló minden ajtaján és ablakán, égő szalmacsomók repültek át a megsérült tetőn, és a keskeny utca túloldalán a rémítő hangzavarra házukból kirohanó emberekre hullottak.

A kigyulladt fa fanyar szagát elnyomta az elszenesedett állati hús émelyítő bűze, amelyet a gomolygó füst lenyomott, és megült a keskeny utcában. Mindenfelől nyerítés hallatszott. A lovászfiúk az utca minden házából megpróbálták biztonságos helyre vezetni a lovakat, de a rémült állatok szabadulni akartak a kötélről, patáik veszélyesen kaszálták a levegőt.

– Hol az az átkozott fecskendő? – üvöltötte házának ajtajából egy ősz szakállú férfi. – Egyáltalában, miért fizetem én ezt a tűzoltóságot?

A fecskendő elé már befogták a lovakat, s legénysége türelmetlenül várta a bevetést. De a fiú, akit azért küldtek, hogy megtudja, merre van a tűz – mielőtt még egyáltalában fellángolt volna –, félmérföldnyire onnan vágtatott utcáról utcára, miközben ezt kiabálta az ablakokban felbukkanó fejek felé:

– A jenkik!

Pánik járt a nyomában. Az emberek, feketék és fehérek, kirontottak a házakból, kérdéseket kiáltoztak az eltűnő lovas után, és amikor ez nem felelt, egymást kérdezgették.

A tűzvész terjedt. A fecskendők nem jutottak a közelébe, fennakadtak a megrémült tömegben.

– Stuart! – Mary Tradd áthajolt a veranda korlátján, és fia világító fejét kereste a lenti forgatagban. – Stuart!

A háta mögött a hároméves Lizzie izgett-mozgott, hogy megszabaduljon dajkája, Georgina kérlelhetetlen szorításából. Délutáni álmából riadt fel, és megrémült a pokoli felfordulástól. Sírva fakadt, mire Georgina párnás melléhez vonta.

A Meeting Streeten összegyűlt tömegből egyszerre tört fel a rettegés sóhaja. Minden arc felfelé fordult, hogy lássa a közeledő

fekete golyót. Aztán az emberek sikoltozva szétszaladtak. A lövedék barázdát húzott az utcakövekbe, majd megpihent: nagyobb, sötétebb halom a szürke félgömbök között.

Andrew Anson majdnem belebotlott, amikor kiszaladt a házából. Megpróbált megállítani egy mellette elrohanó szepegő fekete lányt, de az vadul ellökte magától. Andrew a tömegbe vegyült.

Szemben Mary Tradd egy pillanatra megfeledkezett félelméről.

– Nem is tudtam, hogy Andrew Anson itthon van – mondta Georginának. – Emlékszel Andrew-ra?! Az apja másodunokatestvére Mr. Traddnek. Pinckney vőfély volt, amikor Andrew elvette Lucy Madisont.

Az utca túloldalán Lucy jelent meg a felső verandán fodros pongyolában. Mary kuncogott, és Georginára kacsintott, de az nem reagált. Ekkor Mary Lucynak intett, de tőle sem kapott választ, a fiatalasszony férjét követte tekintetével.

Mély dörrenés rázta meg a levegőt. Mindenki fölnézett. Az eget eltakarta a közeli tűzvész sűrű, émelyítő füstje.

Senki sem láthatta a villanást, de hallották a tüzérséget.

Mary Tradd dühösen járt fel-alá a verandán.

– Hol ez a Stuart? – Aztán meglátta a kocsifeljáró falának tetején közeledő fiút. Ez is észrevette őt, és elvigyorodott, fogsora fehéren villogott koszos arcában.

– Vaklárma volt, mama – kiabálta vidáman. – Szó sincs róla, hogy a jenkik áttörtek volna, csak egyetlen ágyújuk van a James-szigeten, és az sem lesz sokáig. – Karjával kétoldalt hadonászva egyensúlyozott, amíg végigsétált a falon a Meeting Streetig.

Azután leült, lógázta a lábát, és közben elharsogta a hírt az alant gyülekezőknek.

– És mi van a tűzzel? – kiáltott át Lucy Anson. – Stuart, hé, ide nézz! Mi van a tűzzel?

– Nini, Lucy! Jó napot! Hogy van?

– A tűz, Stuart.

– Csodás. Ott voltam. Istenkém, a szikrák úgy repülnek fölfelé, mint július negyedikén. De a fecskendőknek sikerült odajutni, nemsokára eloltják. – Stuartot ez láthatóan elkeserítette.

Lucy keze, amely eddig feszesen markolta a veranda korlátját, elernyedt. Látod, te buta, mondta magának, hogy felizgattad magad, semmiért. Andrew-t nem fogják el a jenkik, az értékes küldemény biztonságban van, és valószínű, hogy Andrew el sem késik. De ha késve érkeznék is, több hírt tud vinni, nemcsak azokat az ócska papírokat… Mindent elmondhat az ágyúról, amit a jenkik a mocsárban rejtegettek. Ez bizonyosan megér egy órányi várakozást.

Megvetően nézett le az utca izgatott népére, amely nem vett tudomást Stuart kiáltozásáról. Szamarak, gondolta. Ez az egész ácsorgás. Mindenkinek haza kellene mennie, otthon a helyük. Azután félsaroknyi távolságban felfedezte Andrew-t, aki az útjába kerülőket félretaszigálva igyekezett hazafelé. Lucy azon vette észre magát, hogy a haját igazgatja, a mosolygós arcát keretező kócos fürtöket rendezgeti.

Andrew, amikor a közeibe ért, tölcsért formált két tenyeréből.

– Ne izgulj – kiáltotta –, minden rendben!

A közelben álldogálók a férfi köré gyűltek, kérdezgették; az egyenruhája bizalmat ébresztett. Andrew körül egyre nagyobb lett a gyülekezet; de aztán az emberek sűrű fejrázások közepette, megkönnyebbülten, no meg töredelmesen szégyenkezve ijedtségük miatt, hamarosan kezdtek szétszéledni. Mennydörgés csattant. Trópusi eső árasztotta el a várost. Az oszladozó tömeg futásnak eredt, mindenki rohant hazafelé.

Andrew is. Lucy a verandatető védelmében nevetett rajta, hogy micsoda lendülettel menekül a gyalogutat szegélyező fák alá. Nem vette észre az ágyúgolyót. A hirtelen elsötétült égbolt alatt elszáguldó feketeséget nem látták meg a zápor elől szertefutók sem.

A golyó fülsiketítő csattanással csapódott be a Clay-ház márvánnyal borított, oszlopos verandájára. Lucy megrémült a villanástól, és egy pillanatra elkapta tekintetét Andrew-ról. A szétfröccsenő márvány törmelék dicsfényként vette körül a veranda alatti ajtót. Azután lassan, szinte túlságosan lassan a két dór oszlop elhajlott egymástól.

– Nem! – kiáltott fel Lucy. – Andrew!

Andrew, aki előrehajtotta fejét, hogy védekezzék az eső ellen, futtában felnézett a feleségére. Inkább megérezte, mint meglátta az oszlop árnyékát. Megpróbált gyorsabban szaladni, de valami hatalmas erővel a hátának csapódott és előrelökte. Azután már csak azt érzékelte, hogy arccal fekszik egy pocsolyában. Meg akart fordulni, de moccanni sem tudott.

Amint a zápor első hulláma lezúdult, Georgina beterelte Lizzie-t és az anyját a házba. A virgonc Stuart, aki élvezte a

felfordulást, továbbra is kint üldögélt; olyan volt, mint egy kacagó, vörös hajú faun. Amikor az oszlop rádőlt Andrew-ra, a fiúnak arcára fagyott a nevetés. Stuart leugrott a földre, és a házak között a Church Streetre vezető sikátor felé futott. Nemrégen még ott volt Perigru doktor, hogy ellássa a tűzoltók égési sebeit.

Az orvossal együtt jött vissza. Az öregúr zihált, sietve tették meg a rövid utat. Lucy egy tócsában ült, az ölében tartotta Andrew fejét, és előrehajló testével próbálta megvédeni férjét az esőtől. Férfiak erősítettek köteleket a márványoszlop köré, amely Andrew lábán feküdt. A szomszédos házakból érkezett szolgák voltak, élükön Andrew inasával, Jeremiah-val, akinek arcán az esőcseppek könnycseppekkel keveredtek.

Perigru doktor kitapogatta Andrew szívverését, és közelről belenézett a férfi hamuszínű arcába.

– Nagyon fáj, fiam?

Andrew megrázta a fejét, és megpróbált mosolyogni.

– Csak szörnyen megrémültem.

– Jól ellátunk majd. – A doktor fölállt, hogy ellenőrizze, miként haladnak az oszlop emelésével.

– Ó, Andrew, nagyon szenvedsz? Fáj?

– Nem, szerelmem, tényleg nem. Csak szörnyen átáztam, ennyi az egész. Te is. Nem volna szabad kint lenned ilyen esőben.

Zokogás rázta meg Lucy testét, arcát a vállába rejtette.

– Csitt, csitt, csak semmi sírás. Mondjak neked valami tréfásat?

Lucy nyelt egyet, mély lélegzett vett, és bólintott.

Perigru doktor fojtott hangon, de jól érthetően szólalt meg.

– Számolni fogok. Amikor azt mondom, három, rántsátok fölfelé a köteleket. Fölfelé, világos? Ne rángassátok!

Andrew szorosabban fogta Lucy kezét.

– Fogadjunk, fogalmad sincs róla, hogy hívják az ágyújukat – mondta – Nem tudom, ki találta ki, de ez tipikus katonahumor. Úgy nevezték el, hogy Mocsári Angyal.

– Három!

Andrew és Lucy egymáshoz simult.

Perigru doktor feje jelent meg fölöttük.

– Nincs akkora baj, amekkora történhetett volna. – Hangjából hallatszott a megkönnyebbülés. Lucy úgy érezte, mintha eddig harapófogó szorította volna össze a szívét. – Pokolian fájhat, amikor megmozdítunk. Ha fáj, üvölts. Semmi szükség hősködésre. – Az orvos Andrew fejéhez térdelt. Karját a sebesült válla alá csúsztatta, és annyira megemelte, hogy Lucyn kevesebb legyen a súly. – Maga, ifjú hölgy, bemegy a házba, és készíttet valami forró levest. Vegye elő a brandyt is. A férjének is, meg nekem is szükségünk lesz rá.

– Jeremiah, te fogod majd középen – rendelkezett Perigru doktor –, te pedig, Jubilo, a lábát. Amikor azt mondom, emelni, vegyétek fel, finoman, gyöngéden… Emelni… most pedig vigyük be a házba. Hogy bírod, Andrew?

– Doktor, én nem érzek semmit, az égvilágon semmit.

A James-szigeten Ellis őrnagy dühtől tajtékozva gázolt át a lövegállás közepét ellepő vízen.

– Átkozott eső! Ha nedves a lőpor, semmit sem tudunk csinálni. Csak tartsátok távol a lázadókat, fiúk, és holnap megint megpróbálkozunk. Egyetlen vacak tűz! Nem is okoztunk valódi kárt. – Túl a kikötőn egy villám fénye megvilágította a Szent Mihály tornyát.

– Ördög vigye az egészet! – mondta az őrnagy.

2

A Mocsári Angyal virradatkor kezdett ismét tüzelni, de addigra a város fölkészült. A Konföderáció tisztjei egész este házról házra jártak, bátorították a lakosokat, és ellátták őket tanácsokkal, hogy milyen óvintézkedéseket tegyenek ágyútűz esetén, vagy ha dőlnek a gerendák. Amikor a lövések újrakezdődtek, düh és kíváncsiság lett úrrá a városbélieken, de nem pánik. A verandák és a háztetők hamarosan benépesültek, az emberek figyelték, amint a súlyos vasgolyók egymás után a magasba emelkednek, egy pillanatra megtorpannak, azután lehullanak a Szent Mihály környékére. Amikor reggel kilenc óra tájban, miközben a harminchetedik sorozatot lőtte, a túlerőltetett Mocsári Angyal fölrobbant, minden bámészkodó látta föllobbanni a vakító fényt. A robbanás hangja a vízen át elérte a várost, és a tömeg éljenzése volt rá a visszhang.

Egy órán belül Brewtonék piros-fekete csíkos mellénybe öltözött háziszolgáinak ismerős alakját láttak sietősen szétszéledni a városban. Sally Brewton alig olvasható kézírása

ékeskedett a levélkéken, amelyeket kézbesítettek: „Szabadtéri tea négykor a szalonban. Várom.”

Sally Brewton a harmincas éveiben járó, filigrán termetű asszony volt. Alakja kisfiúéra emlékeztetett, parányi arcában volt valami majomszerű. De ragyogó szemével és töretlen jókedvével meghódította Miles Brewtont, akivel elismert szépségek hasztalan próbálkoztak. Később, Európában, Ázsiában és Afrikában tett számos utazásuk során mindenkit elbűvölt, akivel összehozta a sors. Az estélyei, a meghívásai arról voltak nevezetesek, hogy mindegyikük magán viselte a háziasszony egyéniségének sajátos bélyegét, akit, őszinte csodálattal, „eredetiként” szoktak jellemezni.

Minden charlestoni hölgy, hacsak nem volt mély gyászban, valamivel négy óra előtt útnak indult Brewtonék háza felé: hajtotta őket a kíváncsiság, mit talált ki megint Sally. A hintók és homokfutók egymás után rakták le utasaikat, eltorlaszolva a King Streetet.

Nem csalódtak. Amikor beléptek a dísztelenségében gyönyörű tizennyolcadik századi szalonba, azt látták, hogy Sally ott ül egy nagy teázóasztal mellett, majdnem középen, s a napsugár széles pászmában hull rá a mennyezeten lévő lyukon keresztül. A tündöklő fény koszorúként ölelte körül alakját, visszatükröződött a György-korabeli ezüst teáskészleten, és táncot járt a lyukhoz veszélyesen közel függő kristálycsillár ragyogó prizmáin. Hogy fokozza a hatást, Sally fehér batisztruhát viselt, amelynek terjedelmes szoknyái mintha gyűjtötték volna a fényt. Aprócska lábait, fő büszkeségét, gyémántcsattal díszített piros báli cipőbe bújtatta, s egymás

mellé téve, kihívóan pihentette az asztal alatt, a parkettba fúródott hatalmas, sötét ágyúgolyón.

– Fáradjanak be – invitálta az ajtóban feltűnő vendégeket. – A történelmet ünnepeljük. Mindig azt mondogattam, hogy unalmas a folytonos ismétlődésével. Most érdekesebbnek találom.

A hölgyek kiáltoztak, ámuldoztak és nevetgéltek. Mindegyikük tudta, hogy a függetlenségi háború idején egy brit akna becsapódott a Brewton házba, nagyon közel a Waterford-csillárhoz, amely egyik kincsének számított. A jenki lövedék pontosan azt az utat járta be, amit az elődje.

Sally Brewton teájáról minden egyes vendég jobb hangulatban tért haza, mint amilyet hosszú ideje bármikor érzett. Sally vidámsága általában ragadós volt, de ez a meghívás mélyebb és tartósabb hatással járt. Mindenki vagy vér szerint, vagy házasság révén rokonságban állt azokkal a charlestoni famíliákkal, amelyek még a forradalom előtt telepedtek meg a városban. Mindannyian tudtak egyet-mást arról, ami akkoriban a családjukban történt, az emlékeket, mint a portrékat meg az ezüstöt, a nemzedékek továbbadták egymásnak. Jó volt, hogy valaki emlékeztette őket arra, Charleston már vészelt át ostromot. Sőt elfoglalták és megszállták. De a britekre vereség várt, a károkat helyrehozták, újrakezdődött a régi élet. Az átmeneti kellemetlenségek után a városnak sikerült tovább őriznie magasan civilizált, individualista létformáját. Igazán nincs miért aggódni. Egyszer ennek a háborúnak is vége lesz. Brewtonék házán meg az összes többi megsérült házon javítások

lesznek, de eltelik néhány esztendő, és már észre sem lehet venni őket.

Sally piros cipellője hatásosabb volt, mint egy regiment katonaság.

Az elkövetkező hónapokban a charlestoniaknak szükségük volt minden kínálkozó bátorításra. A Mocsári Angyal pusztulása után csak rövid időre lélegezhettek fel. Az Unió katonái, miután rájöttek, hogy a kikötőt körülvevő szigetek mennyire sebezhetőek, sorra építették ki rajtuk lő végállásaikat. James, Johns, Yonges, Wadmalaw, Folly – minden egyes sziget fenyegetéssé vált a város számára. A Mocsári Angyal vaslövedékeit robbanóanyaggal töltött újabb ágyúgolyók váltották fel. Azután robbanó gránátok következtek, amelyeknek romboló ereje százszorosa volt bármifajta fegyverének, amit Charleston mind ez idáig csak ismert.

A korszerű ágyúnak a hatósugara is megnőtt. Családok költöztek ki a város szélére, a Broad Streeten túlra, hogy elkerüljék az ágyúzást. Azután újból költözniük kellett, még kijjebb, Calhounon is túl. Voltak, akik a tengerparttól távolabb eső városokba utaztak, ahol barátaik vagy rokonaik fogadták be őket. November végére mindenki, aki Charlestonban maradt, egy negyed négyzetmérföldnyi körzetben zsúfolódott össze, észak felé, a helység legszélén. A város nagyobbik része elnéptelenedett, és sem éjjel, sem nappal nem hallatszott benne más hang, mint aknasivítás.

A baleset másnapján Andrew Anson ellentmondást nem tűrő anyja, Emma elküldte hintaját, hogy „haza”-vitesse a fiát. Lucynak a kisbabával meg a dadával saját homokfutóján kellett

követnie. Emma betegszobát csinált az egész tágas Charlotte Street-i házból. A tisztességes ápolás, állította, meg fogja gyógyítani a fiát, és Andrew ismét használni tudja majd a lábát. Amikor megkezdődött a menekülés a belvárosból, nem volt hajlandó befogadni egyet sem számos unokatestvére közül. Még bátyjának családját is elutasította, mondván, Andrew-nak helyre és nyugalomra van szüksége.

Közvetlen szomszédja, Julia Ashley számára nem kínálkozott ilyen kibúvó. A negyvenes évei derekán járó hajadon egyedül élt a téglából épült hatalmas udvarházban, amelyet tíz éve, imádott atyja halálakor örökölt. Attól a naptól fogva, hogy apja eltávozott az élők sorából, Julia nem vetette le a gyászt. Fiútestvére nem volt, csak egyetlen húga, a nyolc évvel fiatalabb Mary Tradd, akit mindenben az ellentétének tartottak.

Mary volt a csinos. Kicsinyke teremtés, gömbölyded, nőies alakkal, fürtös, sötét hajjal, nagy kék szemekkel. Attól a naptól fogva, hogy bevezették a társaságba, a házat elárasztották széptevői. Míg csak sokuk közül ki nem választotta Anson Traddet, otthonuk visszhangzott a nevetésétől, örömsikolyaitól vagy éppen sírásától. Juliának, aki nagy keservesen már beletörődött, hogy magányos jövő vár rá, súlyos lelki gyötrelmeket okozott húga románcainak két esztendeje.

Miután Mary saját otthonába költözött, Julia életében először a maga ura lett. Amióta nem volt mellette nagyon nőies testvére, akivel mindig összevetették, magas, vékony termete, erős vonású, csontos arca szinte csinosnak tűnt. Amikor nagy ritkán halkan véleményt mondott valamiről, odafigyeltek rá. Olyanokból, akiket érdekelt az irodalom és a

természettudomány, természetrajz baráti kört alakított ki magának, sokat utazott, támogatta a szimfonikus zenekart, és övé volt a legjobb páholy a színházban. Mire elérte a negyvenet, Julia közmegbecsülésnek örvendett, és boldog volt.

Megszokott életmódját gyökerestül felforgatta húgának, húga gyermekeinek és húga szolgáinak érkezése. Mary kinyitotta Lizzie, Stuart és Georgina számára a második emeleti szobákat, leszedette a porhuzatokat, ő maga pedig visszaköltözött régi szobájába, és uralta a házat, mint mindig. Juliát elkezdték migrénes fejfájások gyötörni.

A szomszédos családoknál is kinyitották és rendbe hozták a lezárt helyiségeket, de ez a legtöbbjüknél könnyen ment, megszokottnak számított. Közeledett a karácsony, és az évnek ebben a szakában a házak mindig megteltek vendéggel.

Charleston társas életet kedvelő város volt, a kis és nagy összejövetelek szakadatlan körforgásban követték egymást, és éppen karácsony meg január vége közé esett a legélénkebb időszak. A normális években ilyentájt Londonból érkezett zenekarok koncerteztek, a Dock Street-i színházban vendégtársulatok világhírű művészek közreműködésével tartottak előadásokat, hetente három-négy, rafinált gonddal előkészített bált és vacsorát rendeztek, és januárban nagy izgalmat keltett, amikor a lóversenypályára néző fényűző klubházban a tulajdonosok ezreket tettek a színeiket viselő lovakra. Amerika legvidámabb városa évente öt héten át leghóbortosabb, legfényűzőbb arcát mutatta.

A háború megnyirbálta a választékos, gondosan előkészített szórakozási lehetőségeket. A Dock Streetet bezárták, a

lóversenypályát is, és nem tartották meg a Szent Cecília-bált sem, amelyen a fiatal lányokat szokták bemutatni a társaságnak. De az ünnep légköre éppoly erősen érződött, mint bármikor, talán még erősebben. Fontos volt, hogy a háború ellenére megőrizzék a régi kedélyt.

Mary Tradd, amikor december huszadikán benézett a szalonba, megelégedést érzett. A jenkik ebben a hónapban három blokádsértő hajót süllyesztettek el, de a negyediknek, egy karcsú, gyors hajónak sikerült kifognia az ágyúikon. Óriási szerencsére ezen volt az a szállítmány, amely őt legjobban érdekelte. A gyermekek ragyogóan csomagolt karácsonyi ajándékai egymásra halmozva pihentek a széles ablakpárkányokon.

– Tradd kisasszonka… – Mary összerezzent. Úgy elmerült a gyönyörködésben, hogy nem hallotta meg Elijah lépteit.

Szívéhez kapott, amikor az inas arcába nézett. Elijah ajka remegett, szeme tágra nyílt az aggodalomtól. Kezében sürgönyt szorongatott. Minden éppen olyan volt, mint másfél éve, amikor megjött a hír, hogy Mary férje meghalt. Az asszony felnyögött. Kikapta Elijah kezéből a silány papírt, és feltépte a táviratot.

Azután elkezdtek patakzani szeméből a könnyek.

– Minden rendben – zokogta. – Annyira megrémültem! Nagyon jó, Elijah. Pinckney úrtól jött. Karácsonyra itthon lesz. Mondd el a többieknek!

Még nem ért véget a nap, amikor a városban már mindenki hallotta a jó hírt, és mindannyian nagyon örültek. Pinckney Traddet általánosan kedvelték.

Kisfiúként vad volt, de becstelen sosem. A többi fiú, mint valami irányfényt követte aranyosan csillámló vörös haját: ő járt az élen, amikor hegyet másztak, úsztak vagy éppen felfedezőútra indultak, versenyt eveztek vagy lovagoltak, megpróbálkoztak a szivarral és az itallal. A tanítói meg-megcibálták a sörényét, mert éles eszét nem tanulásra használta, és a tanteremnél jobban kedvelte az istállót, de aztán mindig levette őket a lábukról nevetős magyarázataival.

Pinckneyről senki sem mondhatta volna, hogy engedelmes, de azt sem, hogy alattomos. Bevallotta vétkeit, és nem keresett ürügyet, hogy kitérjen a vesszőzés elől.

Egyik legnagyobb bűne hirtelen, indulatos természete volt. Dühe amilyen gyorsan föllángolt, olyan gyorsan el is hamvadt, de amíg tartott, félelmetesnek mutatkozott. Az évek múltával Pinckney egyre jobban megtanult uralkodni magán, úri modora visszatartotta attól, hogy gátlástalanul utat engedjen érzelmeinek. Képes volt meghajlással és nevetéssel reagálni, ha akadályozták valamiben, és csak a legközelebbi barátai vették észre, hogy hirtelen elsápadó arca, elsötétülő kék szeme mögött vihar dúl.

Tökéletesen megzabolázott állat vált belőle: megőrzött fizikai bátorságát a divatos mosolygós egykedvűséggel álcázta. Ruganyos, izmos teste egyaránt képessé tette arra, hogy megemeljen egy kidőlt fát vagy keskeny pengéjű vívótőrt

forgasson. Egész Dél-Karolinában ő volt a legjobb lovas és a legjobb táncos.

Anyja nagy gyönyörűségére Pinckneyből jóképű férfi lett. Mindig napbarnított volt, mert rengeteg időt töltött a szabadban, és – ellentétben a vörös hajúak többségével – nem volt szeplős. A cigányosan barnás szín romantikussá tette keskeny, finom csontozatú arcát. Mindig simára volt borotválva, mert – iszonyatára – az arcán barna szőrzet nőtt, nem pedig vörös. A legtöbb férfi szakállt viselt, de ő nem, mert nevetségessé vált volna.

Amikor mosolygott, s ez igen gyakran előfordult, ragyogó szeme pajkosan csillogott, és meglehetősen kicsiny szája, szétnyíló keskeny ajkai mögül meglepően nagy, fehér fogak tűntek elő, középen kettő között kis réssel. Sally Brewton Apollónak hívta, és az összes charlestoni hölgy egyetértett vele.

A fiú számára, mint apja megkönnyebbüléssel megállapította, nem volt jelentősége a dolognak.

Azon a nyáron, amikor tizenhét éves lett, Pinckneyt Oxfordba küldték. Azt várták, hogy – mint a többi charlestoni fiúnak, s előttük apáiknak meg nagyapáiknak – komolyabb botrányok nélkül sikerül tűrhető diplomát szereznie, azután pedig elmegy a Nagy Utazásra. Azonban a következő évben Dél-Karolina kivált az Unióból, és Pinckney hazajött. Megtanult ezt-azt Shakespeare-ből, szerzett tucatnyi barátot, s öntudatlanul felszedte az angol kiejtést, ami színezte délies, elnyújtott beszédét. 1861 májusában apja oldalán ellovagolt, hogy csatlakozzék Wade Hampton önkénteseihez. Azóta nem járt otthon.

Most majd minden házban Pinckney gyerekkori csínyjeit idézgették elnéző szeretettel, és elismételték a vitézségéről hallott történeteket. Ő lett lovasosztagának parancsnoka, és az a hír járta, hogy Lee tábornok kentaurnak nevezte.

Sok otthonban vizsgálgatták az anyák bíráló szemmel lányuk ruháját, arcszínét, testtartását. Pinckney húszéves volt, és ő örökölte Traddék ültetvényét, vagyonát. Azt pedig mindenki tudta, hogy a csaták borzalmaiból megtért hősre megteszi a hatását egy lágy, együttérző hang, egy csinos arcocska. Nem telt el hónap, hogy ne tartották volna egy-egy szabadságos katona esküvőjét.

Amióta Emma Ansonnál volt, Andrew akkor örült először őszintén, amikor meghallotta az újságot. Együtt nőttek föl Pinckneyvel, elválaszthatatlan, legjobb barátok voltak. Még az is megfordult a fejében, hogy nem kéri meg Lucy kezét, csak hogy elmehessen Pinckneyvel együtt Oxfordba. Ám Lucy imádatot sugárzó szürke szempárjának nagyobb volt a vonzereje, mint a tanulmányoknak. Andrew annyira várta, hogy barátja megérkezzék a mellettük lévő házba, hogy még a szobáját is átrendeztette: a díványt, amelyen napjait töltötte, a Julia házának bejáratára néző ablakhoz vitték.

A szomszéd szobában Andrew tizenhét esztendős húga, Lavinia egy megnedvesített piros flanelrongyocskával dörzsölgette az arcát. Ameddig csak vissza tudott emlékezni, azóta bálványozta Pinckneyt. Öltözőasztalában a hímzett zsebkendők alatt legértékesebb talizmánjaként őrzött egy szalvétát, amelyet valamikor a fiú használt. Néhanapján

bezárkózott, szájához emelte a vászondarabot, s közben azon töprengett, milyen érzés is lehet, ha valakit megcsókolnak.

Ami Julia házát illeti, itt Mary egy tornádó erejével viharzott föl-alá, ellentmondó utasításokat adott a szolgáknak, felnyitogatta a ládákat, amelyekben Pinckney ruháit őrizték, azután átrohant a konyhaépületbe, hogy emlékeztesse Julia szakácsnőjét: Pinckney úr a sózott vajat szereti, és jobban kedveli a teát, mint a kávét.

Stuart, miként Andrew, az ablaknál őrködött. Pinckney volt a bálványa.

Még Julia is elveszítette hidegvérét. A fiú, alig hatévesen, azzal hódította meg örök időkre a szívét, hogy azt ajánlotta anyjának, adja a nővérének minden gyűrűjét, hiszen emennek az ujjai finomak, hosszúak, az övéi pedig tömzsiek. Julia kiszellőztette apja szobáját, amit mindig zárva tartott, és megparancsolta Elijah-nak, hogy rendezze el úgy, ahogyan Pinckney szerette.

Csupán egyvalaki nem örült: Lizzie, akit megzavart a felfordulás. Akárhogyan próbált is, nem tudott visszaemlékezni sem az apjára, sem a bátyjára. Csak azt érzékelte biztosan, hogy Georgina jobban húzza a haját, miközben fésüli, és hogy senkinek sincs ideje megcsodálni a babát, amit egy hónappal ezelőtt, a negyedik születésnapjára kapott. A babának fényes, fekete magas szárú cipője volt, amit Lizzie egyedül be tudott fűzni. Miután négy napon át csak azt hallotta, hogy menjen az útból, amíg mindent előkészítenek Pinckney érkezéséhez, Lizzie elhatározta, hogy világgá megy. Elszántan kimasírozott a kapun, elment az utcasarokig, itt a Wilgonék kertjébe vezető

gyalogösvény mentén lekuporodott egy magyalbokor mögé, és elkezdett töprengeni, merre tovább.

Egy árnyék vetült rá, s egy mély hang köszöntötte. Lizzie behúzódott a bokorba.

Az idegen megállt, azután leült az ösvényre.

– Üdvözlöm, hölgyem – mondta. – Elizabeth Tradd kisasszony házát keresem.

Lizzie gyanakodva, morcosan pillantott rá.

– Nem szabad szóba állnom idegenekkel.

– Ez nagyon ésszerű szabály – helyeselt a férfi. – De mi nem vagyunk egészen idegenek… Szereted a kitalálósdit?

A kislány kimászott a bokor mögül. Nagyon szerette a kitalálós játékokat, csak az utóbbi napokban senkinek sem jutott ideje, hogy játsszék vele. Gyanakodva szemügyre vette az ismeretlent.

– Milyen kitalálósdit?

A férfi elmosolyodott.

– Nem nagyon nehezet. Rám kell nézned, és arra kell rájönnöd, ki lehet az a vörös hajú, koszos képű ember, aki meg szeretné látogatni Elizabeth Tradd kisasszonyt egy uzsonna reményében.

Lizzie hátrált egy kicsit, s a jövevényre szegezte tekintetét. És ekkor feléledt benne egy homályos emlék.

– Pinny! – Karocskáit a fiatalember nyaka köré fonta. – Szeretlek!

– Ennek örülök. Én imádlak. – Pinckney egyetlen könnyed mozdulattal felállt, miközben karjára vette Lizzie-t, és elindult Julia háza felé.

– Állj! – kiáltott fel a kislány, és bátyja megtorpant. Egy másodpercig csönd volt, azután Lizzie bevallotta. – Én megszöktem.

– Örvendek, hogy megváltoztattad az elhatározásodat.

– Nem fogsz megmondani?

– Nem, de akkor uzsonnát kell rendezned nekem a gyerekszobában.

– Fogok, Pinny. Siessünk !

Pinckney futásnak eredt, Lizzie pedig örömében sikoltozott. Mikor beértek Julia kapuján, a fiatalember megforgatta a levegőben a kislányt, aki ettől teljes elragadtatásba esett.

– Pinny! – hangzott fel Andrew dörgő kiáltása. Pinckney megfordult, és ránevetett a szomszédos ablakból kibukkanó szőke fejre.

– Hahó, Andrew. Most már elígérkeztem ehhez a hölgyhöz, de aztán átmegyek.

3

Benn a házban Pinckneyt ostrom alá vette a család többi tagja és a cselédség.

– Jól van már, jól – kiáltotta nevetve. – Hagyjatok lélegzethez jutni! Boldog karácsonyt!

Mary minden tiltakozása ellenére Pinckney ragaszkodott hozzá, hogy a gyerekszobában teázzanak. Mary, Julia és Stuart azon vette észre magát, hogy a padlón ül, Lizzie pedig dióhéjnyi csészékben körbekínálja a teát, amit Georgina fölhozott.

Mikor a kanna kiürült, és már mindenki szóhoz jutott, Pinckney nyújtózott egyet és ásított.

– Amire a világon legjobban vágyom, az egy fürdő meg valami tiszta ruha. Azt hiszem, marhavagonokból alakították át ezt a vonatot. – Tenyerébe vette anyja kezét. – Azután meg kell látogatnom Andrew-t. Hogy van?

Mary belekapaszkodott Pinckney ujjaiba.

– Andrew jól van, remekül. Mindig olyan vidám, olyan elégedett.

– Értem – mondta halkan Pinckney. Megszorította anyja kezét, aztán elvonta tőle a magáét. – Lássuk azt a fürdőt!

– Készen van, Pinckney úr. Ashley úr szobájában.

– Köszönöm, Georgina. És magának is köszönöm, Julia néni. Amióta az eszemet tudom, szerettem volna a nagypapa nagy ágyában aludni.

– Ne menj el, Pinny! – nyafogott elkeseredetten Lizzie.

Pinckney megcsókolta kishúgát.

– Hamar visszajövök, és akkor felolvasok neked egy mesét.

Mire megfürdött és felöltözött, Pinckney úgy érezte, bármire képes. Még arra is, hogy Andrew-t meglátogassa. Anyja egy levelében tudósította a szerencsétlenségről, és ő megpróbált írni Andrew-nak, de nem talált szavakat. Sok embert látott megsebesülni, sőt meghalni, de képtelen volt ehhez hozzászokni. És Andrew a legjobb barátja. Karcsú manilaszivarokkal megtöltött egy ezüsttárcát, a zsebébe csúsztatta, eligazgatta, és leszaladt a lépcsőn.

– Hamar visszajövök – kiáltotta, hátha meghallja valaki.

Bekopogott az Anson-ház ajtaján, és közben megpróbált visszaemlékezni Emma Anson inasának nevére. Mikor feltárult előtte az ajtó, szeme tágra nyílt.

Lavinia úgy élt az emlékezetében, mint kis copfos, akinek kellemetlen vörös pörsenések vannak az arcán. Most egy lélegzetelállítóan szép lány állt előtte. Középütt elválasztott haja csak úgy ragyogott, kétoldalt a loknikat mintha aranyszálból szőtték volna. Szív alakú arcocskát fogtak keretbe, melynek közepén apró, hetyke orr ágaskodott. A lány ajka telt volt és piros, távol ülő szemeinek olyan volt a színe, mint fagyos téli napokon az égé. Tejfehér bőre porcelánra emlékeztetett, csupán orcái közepét színesítette egy-egy piros foltocska.

– Fáradj be! – szólalt meg, és kicsit hátrahúzódva pukedlizett.

Pinckney belépett a hallba, és meghajtotta magát.

– Lavinia? Boldog karácsonyt!

Lavinia felegyenesedett és elmosolyodott. Apró, félhold alakú gödröcske jelent meg szája sarkában.

– Örülök, hogy láthatlak, Pinny. – Félénken, szinte suttogva beszélt. – Andrew vár. Felkísérlek.

Pinckney mögötte ment a lépcsőn, és felfigyelt rá, milyen karcsú derék rejtőzik a színjátszó csíkokból álló széles selyemöv alatt. Lavinia két lépcsőfokkal járt előtte, amikor fejük egy magasságba került. Hajából jázminillat áradt.

A lány nagy szoknyasuhogás közepette siklott végig a folyosón Andrew szobájáig, és kinyitotta az ajtót.

– Andrew, drágaságom, itt van Pinny. – Hátralépett, és lesimította abroncsos szoknyáját, hogy utat adjon Pinckneynek. A szoknya eleje megbillent, és látni engedte a habos csipke

alsószoknyákat, a bársony házicipőcskét és fölötte a selyem fedte formás bokát. – Ó, istenkém! – kiáltott fel a lány. Helyére igazította a szoknyát, szégyenkezve lesütötte hosszú pillájú szemét és kiszaladt.

Pinckney egy karosszékbe vetette magát, és megrázta a fejét.

– Nem tudom elhinni, hogy ez valóban a kis Lavinia. Amikor legutóbb láttam, még partedli volt előtte.

Andrew elégedetten nevetett.

– Amikor legutóbb láttad, rá se néztél, Pinny. Az esküvőm volt, és téged túlságosan lefoglalt, hogy vigyázz a násznagyokra, maradjanak józanok, míg a templomba nem érünk. Lavinia bezzeg látott téged. Nem emlékszel, hogy ő kapta el a csokrot, és virágot tűzött a gomblyukadba? Ő már rajtad tartotta a szemét.

Pinckney nevetett.

– Hát persze. Az az átkozott vacak végigcsöpögtette a vadonatúj kabátomat. Szerettem volna kitekerni a nyakát annak, aki adta. Nem vettem észre, hogy Lavinia.

– Ezt nem fogom elmesélni neki, mert megszakadna a szíve. Kivetette rád a hálóját.

– Legföljebb a labdahálóját…

– Jó, jó. De ne mondd, hogy nem figyelmeztettelek.

Pinckney mosolygott, aztán hirtelen elkomorult az arca. Az ajtóra pillantott, megállapította, hog gondosan be van csukva, és közel húzta székét Andrew díványához.

– Tulajdonképpen mi a helyzet, Drew?

Andrew lenézett a kezeire, melyek szabályosan összekulcsolva pihentek az ölébe terített gyapjútakarón.

– Nem érzek fájdalmat – mondta, azután egy pillanatra elhallgatott. Felnézett Pinckneyre, tekintete sivár volt. – Azt fogod hinni, hogy megőrültem, de úgy hiszem, könnyebb volna, ha fájna. Akkor tudatában lennék, hogy megsérültem. Így elfelejtem. Isten legyen irgalmas hozzám Pinny! Reggel fölébredek, süt a nap, egy tiszta ágyban fekszem, nem pedig valami koszos sátorban, az jut eszembe, mintha szabadságon lennék, hogy micsoda szerencsés vagyok, ki akarok ugrani az ágyból… és a lábam nem mozdul. Es ez újból és újból előfordul. Nincs semmi, ami ellen harcolhatnék. Ha volna ellenfelem, férfi lehetnék és megbirkózhatnék vele. A fájdalmat legyőzhetném. De ez…semmi. – Jobb keze ökölbe szorult, és csépelni kezdte az élettelen combot a takaró alatt.

– Ezt talán nem kéne! – Pinckney elkapta Andrew kezét, aki egy komisz percen át dühtől eltorzult szájjal küzdött vele. Aztán megenyhült, Pinckney pedig elengedte. – Még sosem fordult elő, hogy ne nyomtál volna le szkanderozáskor. Kettő a háromból?

Öt perc múlva Lavinia halkan kopogtatott az ajtón, majd belépett, kezében tálca poharakkal és egy palackkal. Visszahőkölt attól, amit látott: a két férfi szorosan tartotta egymás kezét, arcuk kivörösödött, izmaik megfeszültek.

– Mit csináltok? – sikoltotta. – Ne bántsd Andrew-t!

Ügyet sem vetettek rá. Lerohant a hallba, a tálcán, melyet még mindig a kezében tartott, veszedelmesen csörögtek a poharak. Mire Lucyval visszaért, Pinckney karja laposan feküdt a díványon, Andrew még mindig markolta, és úgy nyomta lefelé, hogy a lószőr párnázat behorpadt. Vigyorogtak, mint két kamasz.

– Biztos, hogy nem hagytál győzni?

– Ne légy szamár! A következőben megverlek!

Újra akarták kezdeni a küzdelmet, de a két nő a díványhoz rohant, Lavinia szidta Pinckneyt, mint a bokrot, szeme villámokat szórt, Lucy pedig csipkés szélű kis kendőjével törölgette az izzadságot férje homlokáról.

Az úri modor hagyományainak megfelelően, a férfiak engedtek. Pinckney elvette a tálcát Laviniától, és whiskyt töltött a poharakba. Andrew magára erőszakolt egy mosolyt Lucy számára. A szín eltűnt arcáról.

– Lucy, tudod, hogy mi, férfiak nem ihatunk hölgyek jelenlétében.

Az asszony egy utolsó aggodalmas pillantást vetett rá, azután kiterelte Laviniát a szobából. Pinckney felkínált egy poharat Andrew-nak, az fenékig ürítette, és visszaadta, hogy barátja újratöltse.

– Meg fognak ölni – szólalt meg hevesen. – Meg fognak fojtani.

– Én akkor is revánsot akarok. Kettő a háromból, ebben egyeztünk meg.

Andrew megrázta a fejét.

– Talán holnap. Ha a nők elmennek valahová. Nem szeretném izgatni Lucyt – Pohara már megint üres volt.

Pinckney a dívány mellett álló asztalra tette a palackot.

– Négy körül otthon leszek. Ha a hölgyek elmennek valahová, küldj át értem egy fiút, én pedig jövök, és akkor jaj neked. Nem mondok le a revánsról. – Andrew-ra kacsintott, és elindult kifelé. Ahogy várta, Lucy az ajtó közelében ólálkodott. A

vendég meghajtotta magát és elköszönt. Az asszonynak sikerült halvány mosolyt erőltetnie az arcára, mielőtt villámsebesen berontott volna férje ajtaján.

Pinckney rövid időre megállt Julia házának kapuja előtt. Nyugat felől éppen lebukóban volt a nap, a mélyvörös eget bíbor sávok tarkázták. Az ostromágyúk dörgése aznap délután elhallgatott; a karácsony tiszteletére, anélkül hogy ezt előre bejelentették volna, tűzszünetet tartottak. Nagy volt a csönd. A fiatalember elővett egy karcsú, hosszú szivart, és komótosan pöfékelni kezdett. A ház ablakai egymás után kivilágosodtak, ahogyan a szolgák sorra felgyújtották a gázlámpákat a szobákban. Azután a fényfoltok keskenyebbek lettek, majd eltűntek: összehúzták a függönyöket. Amikor a ház is, az ég is elsötétült, Pinckney lerázta magáról a keserűséget, és bement.

Karácsony előestéje a nyugodt családi együttlét ideje volt. A kandallóban pattogtak, szikrát hánytak a lobogó fenyőtobozok, amikor Pinckney beült egy mély hintaszékbe és a térdére vette Lizzie-t. Mary, Julia és Stuart is választott széket magának.

Amikor mindenki elhelyezkedett, Pinckney megköszörülte a torkát, és kinyitotta a bőrkötésű könyvet, amely a széke melletti asztalon várakozott.

„Karácsony előestéje volt, és az egész házban…”

Amikor a történet véget ért, Lizzie kelletlenül belenyugodott, hogy le kell feküdnie, másként nem jöhet a Télapó. Olyan lassan ment felnőttől felnőttig, hogy pukedlizzon és jó éjszakát kívánjon, amennyire csak tudott.

Miután a kislány elment, Pinckney egy kosár tobozt öntött a kandallóba, aztán újból beült a székbe, s hosszú lábát a tűz felé

nyújtva melengette. Mary elkezdte mesélni neki távolléte két évének minden pletykáját. A hintaszék támlájának két füle mély árnyékot vetett a fiú arcára. Szeme lecsukódott.

Stuart ébresztette.

– Mama mondta, hogy rázzalak fel. Még éppen annyi idődd maradt, hogy megvacsorázz, mielőtt elindulnánk a templomba.

– Hány óra van?

– Elmúlt tíz. Három órát aludtál. Nélküled ettünk. Julia néni azt mondta, nagyobb szükséged van a pihenésre, mint az ételre.

Pinckney fölállt, és nyújtózott egyet.

– Egészen megmerevedett a nyakam. A gyomrom helyén meg egy luk van. Gyere, beszélgessünk, amíg eszem.

Két falat rizses csirke között azon igyekezett, hogy elhárítsa Stuart mohó kérdéseit a harcokról, a háborúból. Főként a lovakról beszélt, és gyorsan evett. Azután fölment, hogy levesse gyűrött ruháját.

Mire átöltözött és visszaért, már mindenki útra készen várakozott a hallban. Lavinia Mary mellett állt.

– Remélem, nincs ellenedre, hogy csak így közétek tolakszom. Mama és Lucy otthon marad Andrew-val, ezért kikönyörögtem Mary nénitől, hogy tiveletek mehessek a templomba – magyarázkodott. – Az hiszem, nem lenne szép tőlem, ha Jeremiah-nak egyedül miattam be kellene fognia.

Az Ann Street-i Szent Pál episzkopális templomban sokkal többen voltak, mint ahány személyre szánták. Amint az ágyúzás megkezdődött, gyülekezete meginvitálta a belvárosi templomokhoz tartozó híveket.

Ezen a karácsonyestén az idősebbek a családi padokban zsúfolódtak össze, a fiatalokat pedig a karzatra száműzték, ahol a rabszolgákkal osztoztak a helyen, amit eredetileg ez utóbbiaknak szántak.

Amikor véget ért az istentisztelet, mindenki kellemesen üdítőnek érezte a kinti levegőt. A rengeteg gyertya, az összeszorult testek miatt odabenn szörnyű fülledtség volt. Az emberek elálldogáltak egy kicsit a lépcsőn meg a templomkapuhoz vezető úton, hogy elmondják karácsonyi jókívánságaikat. Pinckney a figyelem középpontjába került, fiakról és férjekről faggatták, ő pedig válaszolgatott, és biztató beszámolót adott a virginiai helyzetről. Néhány ifjú hölgy arra ösztökélte a mamáját, hogy törjenek át a fiatalembert körülvevő tömegen, és „érdeklődjenek a papa felől". Meglepődtek és bosszankodtak, amikor Pinckney mellett ott látták Laviniát. A lány tündöklő mosollyal nézett mindenkire, valósággal itta Pinckney szavait, és kezét lepkeszárny-könnyedségű birtokló mozdulattal újból és újból a karjára tette. Apró keze olyan súlytalan volt, hogy a beszélgetésben elmerült Pinckney észre sem vette.

Karácsony napján a háznép minden tagja a hajnal első sugarára felkelt. Lizzie majd kibújt a bőréből az izgalomtól. Mindenki hallotta vékonyka hangját.

– Mikor mehetek már le, Georgina? Nem jött még a Télapó?

A felnőttek mosolyogtak, és sietve öltözködtek.

Miután a harisnyák izgalmas domborulatai, egészen az orrban megbúvó mandarinig, egymás után napvilágra kerültek, Lizzie kivételével mindenki reggelizni ment.

– Lizzie kisasszonkát majd én később megetetem – nyilatkoztatta ki határozottan Georgina. – Semmi se' maranna meg a gyomrocskájában, míg meg nem nyugszik.

Az áttetsző, erőtlen téli napsugarak a magas ablakokon át meredek pászmákban világították meg az ebédlőt. Megcsillantak a férfi és a fiú vörös haján, és mélyebb vörösben verődtek vissza a mahagóni asztallapról. Elijah felügyelete alatt fehér kesztyűs inasok vonultak szabályos rendben az asztal körül, ezüsttálakon kínálták körbe a tojásételeket – rántottát, tükör-, főtt és bevert tojást –, tornyokban állt a porhanyós sonka, vastag kolbászok sorakoztak, valóságos halmok emelkedtek apró, édes rákocskákból, piramisok sült osztrigából, és fénylő puliszkahegyek kellették magukat. Minden egyes teríték elé finoman megmunkált csónak alakú tálcát helyeztek, melyen a visszahajtott vászonszalvéta oltalmában forró kukoricalepények, zsemlék, kelt és írós kalácskák várakoztak, s mindenkinek a keze ügyében porcelántányérra púpozott vajtömeg állt. A szokásos charlestoni reggeli volt.

Míg a hölgyek egymással csevegtek, Stuart hősiességével hencegett Pinckneynek. A többi charlestoni fiúval együtt, aki fiatal volt ahhoz, hogy bevonulhasson, Stuartot a tanítás utánra segéderőnek osztották be a Konföderációnak az Ashley folyó partjára telepített új tüzérüteghez.

– Alantas munka – mondta szerénységet mímelve. – Üzeneteket viszünk, vizet hordunk, megszámoljuk a

lövedékeket meg a homokzsákokat. Tudod, ha a jenkiknek sikerül egyik ütegüket a Waccamaw-hasadéknak erre a partjára telepíteniük, akkor le tudják rombolni a savannah-i úthoz vezető hidat. Nekünk természetesen készen kell állnunk arra, hogy ágyúzhassuk azt a területet, ahol esetleg megpróbálkoznak a telepítéssel.

– Stuart, tedd le azt a szalonnát, és használd a villádat – vágott közbe Mary.

A fiú kelletlen arccal engedelmeskedett.

– Ujjak előbb voltak, mint villa – mormogta.

Pinckney szájához emelte a szalvétáját, hogy elrejtsen egy mosolyt.

– Milyen közel van az ágyúállás a lóversenypályához?

– Éppen mellette. A gyepen elég nagy a hely, hogy az utánpótlást szállító szekerek odajussanak és lerakodjanak, a lovaknak meg mindjárt ott vannak az istállók. – Stuart lelkesen ecsetelte, milyen leleményes változtatásokat hajtott végre Beauregard tábornok.

Pinckney alig hallotta, mit beszél. Anyja leveleiből értesült arról, hogy nagy volt a pusztítás a város szívében, tudott a kiégett házakról, az üvegcseréppel borított utcákról, a kertekről, amelyeket gyom ver fel, de mindennek ellenére eddig nem úgy gondolt Charlestonra, mint komoly kárt szenvedett városra. Az épületeket helyre lehet hozni, vagy újakkal pótolhatják őket. Mary siránkozása, hogy nincsenek már báltermek, nem tett rá hatást, az élet nagyjából ugyanolyannak tűnt, mint amilyen mindig volt. Amikor azonban a lóversenypálya átalakításáról hallott, felkavarodott a gyomra. A háború előtt a lóversenyhét

volt a legnagyobb dolog az életében. Előszeretettel vitatta meg az állatok kedvező vonásait tulajdonosaikkal, akik közül sokan Saratogából, Angliából vagy éppen Írországból érkeztek. A fogadás izgalma pedig, jóllehet ő sokkal alacsonyabb összegekkel fogadott, mint az idősebb férfiak, jobban felvillanyozta, mint életének bármely más élménye, beleértve azokat a látogatásokat, amelyeket apja szervezett meg számára egy Chalmers Street-i illatos házba, amely vendégkörét „kizárólag úriemberekre" korlátozta.

Még nem volt alkalma kupát nyerni, amely méltó lett volna az apja gyűjtötte számos trófeához, de nagy reményeket fűzött egy Mary Büszkesége nevű csikóhoz. Reményeit elsodorta a háború. Mary Büszkesége most valahol Virginiában lehet azoknak a telivéreknek a százai között, amelyeket a charlestoniak adományoztak a Konföderáció lovasságának. Pinckneynek mindeddig sikerült nem gondolni arra, mi is történik valójában Charlestonban. Most ennek vége. A háború megront mindent, amiért harcba indult.

– Kész vagy, Pinny? – Julia hangja riasztotta fel a borús merengésből. – Látogatókat várunk.

– Persze, persze, Julia néni. – Pinckney az asztalra ejtette szalvétáját, és követte a többieket a szalonba.

A charlestoniak az év minden szakában szakadatlan körforgásban jártak látogatóba és fogadták a vendégeket. Viziteltek, hogy gratuláljanak az ifjú anyának, hogy üdvözöljék a friss menyecskét új otthonában, hogy közöljék az újdonságokat gyerekeikről és rokonaikról, hogy pletykálkodjanak, hogy megcsodálják a másik kertjét, hogy megosszák egymással

bánatukat. Minden évben, mielőtt vidékre utaztak volna, búcsúlátogatást tettek, azután újabb látogatás szolgált az ültetvényekről történt visszaérkezésük bejelentésére és arra, hogy megvitassák a várostól távol töltött hónap eseményeit. Mindenki tudta, hogy az egyes családok mely napokon „vannak otthon" és várják a vendégeket. Különleges napokon, mint például karácsonykor, az ide-oda cikázás kevésbé rendezetten folyt. Egyesek délelőtt mentek vizitelni, és délután fogadták a látogatókat, mások meg éppen fordítva. Ahol a vendégségbe érkezők senkit sem találtak odahaza, ott hagyták a névjegyüket kézírásos karácsonyi üdvözlet kíséretében, és bizonyosak voltak abban, hogy a látogatásukat viszonozni fogják, ha nem aznap, hát másnap vagy harmadnap.

Karácsony délelőttjén Traddék és Miss Ashley fogadták a vendégeket, akik három órán keresztül érkeztek-távoztak. Előfordult, hogy több mint harminc látogató teázott, kóstolgatta a sherryt és a sajtos aprósüteményt a nagy kettős szalonban. A charlestoniak jellegzetes nyílt magánhangzóinak illedelmes zsivaját különös ellenpontként színezte Pinckney enyhén brit akcentusa.

Az ebéd a szokásos időben, fél háromkor kezdődött. A karácsony tiszteletére megengedték Lizzie-nek, hogy a felnőttekkel egyen, de a kényeztetés nem tartott sokáig.

A kislány elragadtatottan bámulta Pinckneyt, és a füléhez kapta a kezét, amikor az nagy pukkanással felnyitotta á meglepetést rejtő papírcsomagocskáját. Hamis gyöngyből fűzött karlánc volt benne, amit a fiatalember azonnal segített fölvenni

kishúgának. Pinckney csomagjában a karkötőhöz illő nyakláncot is találtak, s amikor ezt is megkapta a leányka, olyan zajosan juttatta kifejezésre háláját, hogy a mamája megfenyegette, visszaküldi a szobájába.

– A hölgyek annyit mondanak, Lizzie, köszönöm, és nem vijjognak, mint a vércse.

Az ebéd folytatódott. Mint Charlestonban mindig, a fogások különféle ételekből álltak, amik közül választani lehetett. És mint mindig, rizst is kínáltak, ez volt az ültetvényes gazdálkodás alfája és ómegája. Minden charlestoni naponta fogyasztott rizst, néha kétszer is.

Pinckney tagadóan rázta a fejét, amikor az inasok beléptek a felfújttal, gyümölcstortával és hikorimogyorós süteménnyel.

– A torkoskodást a vacsorához hagyom – mondta. – Most szeretném megbeszélni a hölgyekkel az időbeosztásomat. Kimenthetem magam Walkerék holnap esti táncmulatságáról?

– Jaj, nem. – Mary kőkemény volt. – Most vezetik be Louise-t a társaságba, és én megígértem az édesanyjának, hogy ott leszel. Nincs elég táncos, szükség, van rád, Pinny.

– Rendben, de akkor ma mindjárt el kell mennem. Kilovagolok az ültetvényre. Holnapra terveztem, de nem érnék vissza idejében.

Mary elkezdte sorolni a kényszerítő okokat, melyek folytán Pinckneynek el kellene őt kísérnie a délutáni látogatásokra, de Julia letorkolta.

– Kérlek, hagyd abba a fecsegést, Mary. Meg kell beszélnem valamit Pinckney-vel. – Rápillantott a szomszédos tálalóhelyiség ajtajára. – Átmegyünk a könyvtárba. Csak mi ketten.

A könyvekkel bélelt magas szobában Julia leült a bőrrel bevont lapú íróasztal mögé, és kinyitotta a zárat egy fiókon. Pinckneynek nagynénje iránt érzett csodálata tovább nőtt, amikor az megmutatta neki a fiókból előkerülő iratokat.

Ezek tételes számadásokat tartalmaztak a Tradd-ültetvény, Carlington bevételeiről és kiadásairól. Julia magyarázatot fűzött a főbb pontokhoz: a blokád alá vont kikötőből lehetetlen volt elszállítani a soktonnányi rizst, amelyből az ültetvény jövedelme származott, viszont a munka többe került, mint bármikor.

– Összegezve, Pinckney, most a tőkéből éltek, mégpedig az enyémből. Vasúti kötvényeket adtam el, amikor szükségesnek mutatkozott. Tessék, itt az elszámolás, hogy mennyivel tartozol. És egy meghatalmazás. Meg kell bíznod az ügyeid irányításával. Már utasítottam a munkafelügyelődet, Ingramet, hogy jövőre hagyjon el egy rizsvetést. Én is ezt csinálom. Nem érdemes vetni, ha nem tudsz mit kezdeni a terméssel. Már minden raktár megtelt. Az embereidet úgyis megfertőzte ez a fecsegés a szabadságról. Hadd próbálják ki, milyen nem dolgozni, hadd lássák meg, hogy mennyire torkig lesznek a tétlenséggel.

Azon, hogy „az embereid”, Julia a carlingtoni rabszolgákat értette. A charlestoniak sosem használták ezt a kellemetlen szót, szívesebben gondoltak úgy a fekete férfiakra és nőkre, mint akik valamiképpen a kiterjesztett családhoz tartoznak, és nem vettek tudomást arról, mit jelent, ha egy ember tulajdonosa egy másiknak. Mindig is így volt. Ez nem is kérdés.

Julia történeteket mondott el megbízhatónak tartott háziszolgákról, akik elszöktek, amikor az ágyúzás megkezdődött. Hangja szenvtelen volt, de Pinckney érzékelte és

megértette nagynénje félelmét. A városban ötször, az ültetvényékén pedig százszor akkora volt a fekete népesség, mint a fehér, és így állandóan féltek a rabszolgák felkelésétől, bár ezt sosem ismerték be. Charleston történetében kétszer fordult elő rabszolgalázadás, és mindkettőnek az elfojtásakor veszteségeket szenvedtek mind a fehérek, mind a feketék. Számos francia nevű charlestoni család a haiti véres mészárlás elől menekült ide. Létezett néhány dolog, amire jobb volt nem gondolni.

– John Ingram derekasan intézi helyetted az ügyeket, Pinny. Gondját viseli a termésnek, és élelmiszerkészletekkel megrakott csónakokat küld le hozzánk. Az én emberem ugyanígy tesz Baronyn. Elküldtem Ingramnek mindent, amire szüksége volt az embereid karácsonyi ajándékához. Semmi értelme, hogy kimenj Carlingtonba.

Pinckney tiltakozott. Élénken élt az emlékezetében, ahogyan apjával kunyhótól kunyhóig lovagoltak, elbeszélgettek minden emberükkel, megcsodálták a növekvő gyermekeket, meghallgatták a panaszokat és szerencsét kívántak a sikerekhez.

– Gazda szeme hizlalja a jószágot.

Julia orrlukai kitágultak.

– Jól van, menj, ha ennyire akarsz. De anyád rohamot fog kapni.

– Julia néni, ez nem igazságos.

– Viszont igaz.

Pinckney megvonta a vállát, és megadta magát.

– Hol tanulta meg ilyen jól irányítani az ügyeket, néném? – kérdezte, biztonságosabb vizek felé evezve.

– A nagyapádnál. Amikor édesanyád világra jött, megmondták apánknak az orvosok, fel kell adnia a reményt, hogy még fia születhetik. Ezért engem nevelt annak. Amikor pedig meghalt, és én lettem az örökös, a gyakorlatból tanultam. Nem ment nehezen. Mindig volt egy jó fehér intézőm. És aztán itt van nekem Isaiah, aki többet tud, mint az intéző. Mind a kettőjüknek küldök utasításokat.

– Hogyan? Isaiah nem tud olvasni.

– Dehogynem. Én tanítottam meg írni-olvasni. Megbízhatóbb bárki másnál. Kivéve Solomont, az ácsomat. Őt is megtanítottam. Ő az építmények állapotáról küld jelentést.

– De Julia néni, a törvény tiltja, hogy füstösöket olvasni tanítsanak.

Julia elnevette magát, ami ritkaságszámba ment, nevetése inkább ugatásnak hangzott.

– Kedves öcsém, mi dolgom nekem a törvénnyel? Én Ashley vagyok… te pedig Tradd. A család feje most, hogy apád nincs többé. El kell kezdened így gondolkodni magadról, nem vagy többé gondtalan kisfiú.

– Megvallom az igazat, Julia néném. Engem ez megrémít. Barony tízszer akkora, mint Carlington, s maga úgy vezeti, hogy közben a szeme se rebben. De engem aggaszt, hogyan boldogulok majd.

Julia az íróasztalon lévő papírokat babrálta.

– Nagyon jól fogod csinálni – jelentette ki határozottan. – Először is, te férfi vagy, és az emberek nem próbálnak majd úgy kezelni, mint egy idiótát. Másodszor, megkapsz tőlem minden segítséget, amit csak adni tudok. Ha akarod.

Pinckney felemelte és megcsókolta nagynénje kezét.

– Hálás leszek. Most pedig hol egy toll? Kiállítok a bank számára egy váltót a nevére, néném, és még mielőtt meggondolná magát, aláírom azt a meghatalmazást.

4

Mary örömében majd kiugrott a bőréből, amikor Pinckney megmondta neki, hogy a rendelkezésére áll, elkíséri mindenüvé, ahová csak kívánja. A szezon ugyanolyan zsúfolt volt, mint mindig. A belvárosi klubépületek nagy báltermei hozzáférhetetlenek voltak, de az emberek kihordatták a bútorokat a szalonokból, az ebédlőkből, a hallókból, s a klubok fenntartotta zenekar minden este másvalakinek a házában játszott. Sally Brewton, aki unokatestvéreinél lakott az Elizabeth Streeten, háromszázötven embert hívott meg szilveszterestére.

– Az utolsó szálig mindenkinek küldött meghívót a városban – ámuldozott Mary. – Hogy hová teszi őket?

– Majd elboldogul, hacsak nem cserélődött ki egészen. Most sokkal fontosabb kérdés a tánccipőm. Mert bizony kilyukadt.

– Ne aggódj, Elijah meg tudja javítani. Bőrt majd vesz a könyvtárban valamelyik poros kötetről.

Pinckney nevetett.

– Ennyit Arisztotelészről – mondta később, amikor beszámolt a beszélgetésről Andrew-nak. – Imádom drága anyámat, de az esze annyi, mint egy verébé.

– Egy hölgytől ne várja el az ember, hogy túlságosan intelligens legyen. Anyád olyan csinos, akár egy lány, és ez az, ami számít. Nem meglepő, hogy Julia kisasszony sosem fogott magának férjet.

– Azt hiszem, igazad van. És meg kell mondanom, hogy a hölgyekkel itthon töltött egyetlen nap után mélységesen együtt érzek veled. Kérsz egy kis italt?

– Egy nagy italt, barátocskám. Szóltam Laviniának, hogy hagyjon nekünk egy palackot és tisztességes méretű poharakat. Mivel neked kellett, kezesbárány volt.

Pinckney négyujjnyi whiskyt töltött mindkét pohárba, egyiket átnyújtotta Andrew-nak, és elterpeszkedett a széken.

– Ez jó! – mondta.

– Elég jó ahhoz, hogy újrázzunk – válaszolta Andrew.

Ahogyan telt a hét, ez a két mondat vált Pinckney napi látogatásainak rituális nyitányává. Mindkét férfinak sikerült úgy ködbe borítania az agyát, hogy Andrew ne gondoljon hasznavehetetlen testére, Pinckney pedig ne latolgassa annak valószínűségét, hogy amikor visszatér a háborúba, megölhetik vagy belőle is nyomorék lehet.

A nők észlelték az állandó whiskyszagot, de nem töprengtek az okán. A déli férfiak mindig is ittak. Arról ismerszik meg az úriember, hogyan bírja az italt.

A dolog nem akadályozta Pinckneyt abban, hogy ellássa a gáláns lovag feladatát. Minden délután elvitte anyját egy uzsonnára, minden este egy táncmulatságba. Néha Julia is velük tartott. Gyakoribb eset volt, hogy Lavinia érdeklődött, jutna-e hely számára a hintóban. Andrew ugratta Pinckneyt Lavinia

átlátszó ravaszkodása miatt. De köszönetet is mondott neki, hogy apahelyettesként, póttestvér-bátyként viselkedik.

– Szeretném, ha tudnád, hálás vagyok neked.

– Ugyan hallgass! Legalább gyakorlok addigra, mire Lizzie felnő.

Lavinia formás száját eltorzította a duzzogás. Lábujjhegyen ellopakodott az Andrew ajtajának túlfelén lévő hallgatózó posztjáról, és amikor a szobájába ért, az ágyra rogyott és kitört belőle a zokogás.

Szilvesztereste Pinckney reménytelen kísérletet tett, hogy anyját otthon maradásra bírja.

– Holnap el kell mennem, mama, és igazán szívesebben tölteném a családdal az időt.

– De Pinny, ez Sally Brewton estélye!

Pinckney vállat vont. Amikor bement a szobájába átöltözni, magával vitt egy palackot.

Sally Brewton sosem okozott csalódást a barátainak. Amikor megérkeztek Sally unokatestvéreinek házához, ahol lakott, a központi előcsarnokon keresztül a hátsó bejárathoz kalauzolták őket. Itt egy hosszú ösvényt találtak perzsaszőnyegekből, melynek mentén egymásból egyenlő távolságra lobogó fáklyát tartó libériás inasok álltak, megvilágítva az utat a kocsiszínhez és az istállóhoz. Sally az istállóajtóban állt egy idősebb párral, a ház gazdáival, akiknek arcán egy természeti csapás túlélőinek kábasága ült.

Az istálló belseje meleg volt és hívogató. Az oldalfalakba épített két hatalmas kandallóban ropogott a tűz. Frissen volt

meszelve, a hosszú épület közepén húzódó kettős gerendasort magyal- és repkényfüzérek takarták. Az állatok rekeszeit elválasztó palánkokat lebontották, ott, ahol azelőtt lovak aludtak, brokátbevonatú székek és kerevetek sorakoztak. A falak mentén a vas szénatartó rácsokat lángszínű mikulásvirág-tömeg borította, a fal mellett elhelyezett hosszú asztalokra magas ezüsttartókban piros gyertyákat tettek, a keleti szőnyegek teltvörösen takarták a padlót.

A szomszédos kocsiszínből tündéri bálterem lett. Mindegyik falán hat magas, aranykeretes tükör függött, megsokszorozva a hosszú szarufák találkozásánál felfüggesztett négy kristálycsillár díszes gyertyáinak villózó fényét. A tükrök közötti falrészeket úgy festették ki, mintha virágzó szőlőindák kúsznának rajtuk, a vízszintes gerendák mentén friss szulák folytatta a kanyargós mintát, és gardéniacsomók árasztottak mámorító illatot. A téglapadlót zöldre festették, és több réteg viasszal vonták be; ragyogott, akárha smaragdból volna.

Egyik sarokban fenyőgallyakból készült, virággal díszített paraván mögé rejtve zenekar játszott, úgy tűnt, mintha valami varázslat folytán a levegőből áradna a muzsika. A másik három sarokban tálalóasztalokon óriási vödrökben pezsgősüvegek aranybevonatú nyaka meredezett a jég közül. A pezsgőstálcákkal vonuló pincéreket fehér térdnadrágba és a padló zöldjével azonos árnyalatú szaténból készült fecskefarkú kabátba bújtatták.

Sally vendégeinek tátva maradt a szája. A háziasszony élvezte a bókokat, és elhárította magától a tékozlás vádját.

– Nem volt más választásom, édeseim. Amikor ki kellett költöznöm ide, átnéztem a King Street-i ház padlását, és ott találtam beraktározva ezt a holmit. Nem hagyhattam ott! És ha egy újabb ágyúgolyó összetöri a tükröket? Soha többé nem lett volna szerencsém! Ami pedig a többmérföldnyi zöld szatént illeti, fogalmam sincs, Miles melyik nagymamája vásárolta, de az biztos, hogy én sosem viseltem volna. Nem elég decens. Csak egy kicsit használtam belőle, a mulatság kedvéért. – És Sally megemelte rózsaszín selyemszoknyáit, éppen csak annyira, hogy megmutassa fényes szatén báli cipője hegyét.

A mesés bálteremben káprázatosan sikerült az estély. Mindenki táncolt. Maga Beauregard tábornok nyitotta meg Sallyvel a bált, és úgy tűnt, hogy minden egyes tisztjét magával hozta. A háború kezdete óta első ízben volt annyi férfi, hogy jutott partner minden hölgynek. A lányok beleszédültek az izgalomba, amikor a férfiak tömegével esedeztek, hogy nevük bekerülhessen a táncrendjükbe. Amikor az első roham véget ért, az anyákon és a nagyanyákon volt a sor, hogy elkábuljanak. Hetvenes hölgyek azon vették észre magukat, hogy a legújabb keringő dallamára forgatják őket.

Pinckney a pezsgőtöl karnyújtásnyira, egy sarokból figyelt. A második valcer közepe táján csatlakozott hozzá egy távoli rokona, Bill Ashley, akit alig ismert. A nyolc évvel idősebb fiatalember ez idáig elnézett a feje fölött. Örült, amikor Bill megkérdezte:

– Ezt kihagyod?

– Mindegyiket kihagyom. Az elmúlt hét után jólesik egy kis felmentés.

– Én nem mondhatom ugyanezt. Épp ma érkeztem haza, és egy szót sem tudtam beszélni azzal a lánnyal, akivel szeretnék. Egyáltalában, kik ezek az uniformisok? – morgott.

Pinckney vigyorgott.

– Ki tudja? Az én bájos, tollpiheagyú anyámnak, aki kajánabb, mint amilyennek látszik, van egy elmélete. Úgy hiszi, Sally Brewton azt mondta Beau tábornoknak, hogy csak abban az esetben jöhet el, ha magával hozza minden emberét a seregből. Hős vagy sem, annyi bátorsága nem volt, hogy Sallynek ellentmondjon. Mrs. Beau nem eresztené vissza New Orleansbe, ha elpackázza a lehetőséget, hogy részt vegyen Sally Brewton estélyén.

Billnek a torkára szaladt a pezsgő.

– Anyádnak valószínűleg igaza van. Amikor ötvenkilencben Párizsban jártam, elsőnek mindenki azt kérdezte, hogy ismerem-e Sally Brewtont. Amikor azt mondtam, igen, minden ajtó nyitva állt előttem.

– Ugyanez a helyzet Londonban. Igyunk Sallynk egészségére! – Összekoccintották poharukat, felhajtották a tartalmát, azután pótolták a hiányt.

Fél tizenegykor a zenekar megtartotta nélkülözhetetlen pihenőjét, miközben a vendégek szupéhoz gyülekeztek az istállóban. Pinckney Maryt és Juliát kereste, amikor érezte, hogy valaki megfogja a kabátujját. Lavinia volt.

– Pinny, ugye megengeded, hogy veled meg Mary néném ül jek? Táncolni szívesen táncolok ezekkel az idegenekkel, de a

vacsoránál nem tudnék miről beszélgetni velük, és különben is vagy húszán vitatkoznak, melyikük fog mellettem enni.

A lány arca nagyon fiatalnak tűnt. Orcái kipirultak, a feje tetején magasra tornyozott loknikból elszabadult egy fürt, s fehér nyakán hozzátapadt egy verejtékfolthoz. A fölső ajka is gyöngyözött. Pinckney elmosolyodott.

– Hát persze, csak előbb rendbe kell hogy szedjelek. – Zsebkendőjével felitatta a nedvességet a lány arcáról, azután felajánlotta neki a karját.

Még Julia is táncolt, igaz, nagyon hamar kijelentette, hogy a tisztek között egy sincs olyan, akit bárki ismerne. Mary ugyanúgy kipirult, mint Lavinia, és úgy fecsegett a lánnyal, mintha egykorúak volnának. Pinckney nem figyelt rájuk, hanem arra összpontosított, hogy poharának állandó utánpótlást biztosítson. Amikor a muzsika ismét fölhangzott; a táncosok odajöttek, hogy visszaszerezzék hölgyeiket. Beauregard csapatából való tisztek voltak, Pinckney nem ismerte őket. Julia közelről figyelte, amin: a fiatalember felállva, meghajolva fogadja a bemutatkozásokat. Szilárdan állt a lábán.

Amikor mindenki átment a bálterembe, Pinckney az istállóban maradt. Egy pincér pezsgőspalackot tett a keze ügyébe az asztalra. Húsz perc múlva üres volt. Pinckney a palack mellett az asztalon nyugtatta a könyökét. Nagyon álmos volt.

– Túl nagy itt a forróság – mondta fennhangon. Felállt, és fesztelenül átsétált a bálterembe. Szemben, a másik oldalon meglátta anyját élénk beszélgetésbe merülve Beauregard tábornokkal. A táncosokat megkerülve feléjük indult.

Lavinia, miközben táncolt, az ajtót figyelte. Amikor meglátta Pinckneyt, mosolya ragyogóbb lett, gödröcskéje mélyebb, de a fiú nem vette észre őt. Lavinia összerántotta a szemöldökét, azután eszébe jutott, hogy jobb lesz elsimítania a homlokát. Szépnek kell lennie. És magára kell vonnia a fiatalember figyelmét. Holnap elmegy, s neki soha többé nem nyílik alkalma észrevétetni magát vele. Hiába ügyeskedte ki, hogy minden áldott nap találkozzanak, amíg a fiú itthon van, mégis csak úgy néz rá, mint Andrew kishúgára. Nem képes észrevenni, hogy fölnőtt? Észre kell vennie! Fel kell hívnia magára Pinckney figyelmét! A lányka arca kipirult, szeme szikrázott a dühtől.

Pinckney közeledett, aztán szó nélkül továbbhaladt volna. Lavinia fölnézett partnerére, és kacéran rámosolygott.

– Kijelenthetem, Miss Anson, hogy még életemben nem találkoztam olyan szép lánnyal, mint kegyed – bókolt a bumfordi tennessee-i fiatalember, akivel táncolt. Nagyon meglepődött, amikor a lányka a karjába csimpaszkodott, magához rántotta, és hozzápréselődött.

– Nem szabad ilyeneket mondania – szólalt meg Lavinia hangosan –, és nem szoríthat így magához. Engedjen el! – Szavai halk, csukló zokogásba fúltak.

A fiú érezte, hogy egy kéz vállon ragadja.

– Visszavonulás, katona! – figyelmeztette egy mély hang a háta mögül. – Mifelénk nem szokás így bánni a hölgyekkel!

Lavinia ellökte magától partnerét, és Pinckney felé fordította az arcát.

– Én nem tettem semmit, uram. Ez a kislány hirtelen belém kapaszkodott…

– Halkan. Ne sértegesse tovább a hölgyet azzal, hogy jelenetet rendez. Kérjen bocsánatot, és hagyja őt velem! – Pinckney vigyort erőltetett az arcára, hogy úgy lássék, mintha barátságosan beszélgetnének.

A fiú megmakacsolta magát. Megvolt benne a frontharcosok lobbanékony érzékenysége.

– Nem tettem semmi olyat, amiért bocsánatot kellene kérnem – mordult fel –, és nincs az a pöffeszkedő uracs, aki mást mondathatna velem!

Pinckney tekintete elsötétült.

– Ön megsértette az unokahúgomat, most pedig megsértett engem. Találkozhatunk, uram?

– Jelölje meg az időt és a helyet!

– Egy órán belül egy barátom közölni fogja önnel.

Lavinia figyelte őket. Zihálva szedte a levegőt. Pinckney karon fogta, és Mary felé vezette.

– Jó estét, uram – köszöntötte a tábornokot –, remélem, megbocsátja, hogy zavarok. Unokahúgom kissé gyöngének érzi magát a zsúfoltságtól, úgy gondoltam, anyám tudni fogja, hogyan segítsen rajta.

Lavinia Pinckney karjának dőlt.

– Szegény gyermekem – duruzsolta Mary –, tessék, vedd el a legyezőmet! Van repülősó is a táskámban. Pinny, keress valami ülőalkalmatosságot Laviniának!

Beauregard tábornok könnyedén felemelte kezét. Egy szárnysegéd nyomban ott termett, s elszalajtották székért. Nem telt bele egy perc, s Laviniát aggódó csoport vette körül. Pinckney elillant, hogy megkeresse Bill Ashleyt.

– Segédre lenne szükségem. Ha ellenedre van a dolog, nem sértődöm meg.

– Ne légy szamár! Persze hogy a segéded leszek. Melyik az embered? Ha ezeknek az idegeneknek egyike, megtiszteltetés a számomra.

Amíg Bill megállapodott a feltételekben a tennessee-i fiú egy barátjával, Pinckney hazavitte Laviniát és Juliát. A kocsiban hallgattak. Julia helytelenítését szorosra zárt ajkai adták tudtuk Laviniát annyira megrémítették ideálja meghódítását célzó mesterkedésének következményei, hogy meg sem tudott szólalni. Pinckney elhatalmasodó fejfájásával volt elfoglalva.

Amikor anyjáért visszatért a bálba, semmivé foszlott optimista bizakodása, hogy az incidens észrevétlen maradt. Minden tekintet feléje fordult, azután, civilizált közönyt tettetve, gyorsan el. Amikor távozás előtt köszönetet mondott Sallynek, ez, minden szokásnak fittyet hányva, közel hajolt meghajtott fejéhez, és ezt suttogta:

– Sok szerencsét!

Mary abban a pillanatban, hogy a hintó elindult, beszélni kezdett.

– Kérlek, anyám – könyörgött Pinckney –, szörnyen fáj a fejem.

– Akkor a legjobb lesz, ha megpróbálsz egy kicsit aludni. Bár nem hiszem, hogy bármit is számítana. Valószínűtlen, hogy egy ilyen vidéki fiúnak a pisztolyokról sokkal több fogalma lenne, mint a cipőkről. Pinny, el kell mesélned nekem mindent, ami történt – folytatta. – Olyan izgalmas az egész. És olyan

romantikus. Fogalmam sem volt róla, hogy tényleg udvarolsz Laviniának. Meg tudod hosszabbítani a szabadságodat, vagy visszajössz megesküdni? Rögtön amint hazaérünk, át kell néznünk az ékszerdobozomat, hogy kiválaszthass neki egy gyűrűt. Azt hiszem, egy zafír jó lenne, vagy nem? Remekül illik az ilyen világos hajhoz. Kár, hogy a szeme ilyen vizeskék. A zafír még halványabbnak mutathatja. Nehogy azt hidd, kritizálom, amikor a szeméről beszélek! Lavinia aranyos lány, és máris olyan, mintha a családhoz tartoznék.

Pinckney hányingert érzett. Úgy gondolt Laviniára, ahogyan Lizzie-re gondolhatna. Mary monológja rádöbbentette a helyzetére. Lavinia nem a testvére és nem gyermek. Csak fivérnek, apának, férjnek van joga párbajozni egy hölgyért. Amikor kihívta a tennessee-i fiút, Lavinia védelmezőjének nyilvánította magát, a férj szerepét vállalta. A becsületkódex arra kötelezi, hogy vegye feleségül.

Ha nem ölik meg. Pinckney tudta, ha az anyja nem is: a tennessee-i hegyi emberek híresek arról, hogy pontosan céloznak.

5

A párbaj színtelenül kezdődött. A virradatot megelőző csalóka, szürke renyhén megszűntek létezni a színek. A széles, lassan hömpölygő folyam elmosódó fémes folt volt, alig látszott a ritkás csomókban lebegő szürke hajnali ködben. Egy-egy páragomoly fellopózott a vízről a partra, körbevette az álldogáló

férfiak lábát, színe összeolvadt az uniformisba bújtatott lábszárak szürkéjével. A várakozók feje fölött a vastag tölgyfaágakon rezzenetlenül függött a hideg, nyirkos hajnali levegőtől átnedvesedett szürke szakállú spanyolmoha. A két párbajsegéd szorosan egymás mellé húzódva, halkan tárgyalt. Semmi sem mozdult. Akár egy metszet, olyan volt a látvány.

Plnckney a halálra gondolt. Nem lenne rossz így meghalni: egy jól irányzott golyó, mely áthatol a szívén vagy a fején, és teste a puha fűre hanyatlik. Összehasonlította ezt a csatatereken látott halállal: emberek a lovakba gabalyodva, vérük lüktetve ömlik a virginiai sűrű, vörös agyagra, jajveszékelésük megfosztja őket a méltóságtól, amelynek mindenkit el kellene kísérnie a síron túlra. Olyan sok halált látott – az apjáét, gyermekkori barátaiét, az új barátokét, akiket azon a friss tavaszon szerzett, amikor a Dél színe-virága a győzelem biztos tudatában lóra kapott, és felsorakozott a zászlók alatt.

Pinckney már tudta, nem lesz győzelem. Harcolnak tovább, véreznek és meghalnak, az utolsó emberig, s akkor véget ér a háború. A világnak, amelyet ismert, már vége, még akkor is, ha Julia jól vezetett háza még oázis.

Viszolygás fogta el, facsarta a szívét, a tüdejét, a beleit. Jeges verítéket érzett a halántékán és a nyakszirtjén. Már tudomásul vette, hogy valószínűleg meg fog halni, de hirtelen elviselhetetlenné vált számára a gondolat, hogy a virginiai iszamós sár kerüljön a szájába, az orrlukaiba. Egész lelkével szülőföldjének dús, fekete, síkföldi talaja után áhítozott. Sötét volt, amilyen a sírban lehet, és édes, enyhe, mondhatni barátságos és pihentető rothadásillat.

Mozgásra riadt fel. Bill Ashley hatolt át a derengésen, s jött felé a nyitott tokkal, felkínálva a maradék pisztolyt. Bill feje mögött a horizonton megjelentek a nappal beköszöntét jelző első sárgás csíkok. Míg Pinckney Bill közeledtét figyelte, a folyó fölött a párafelhő meleg, halvány barackszín árnyalatot öltött. A fényvarázs elérte a Pinckney melletti bozótos fekete tömbjét, és egy kaméliacserje tömény sötétzöldjévé bűvölte, amelyet elszórtan halványabb árnyalatok derítettek; ezek ékszerként ragyognak majd, ha a nap már fölkelt, és kibontja a homályból a buján vöröslő szirmokat, az aranyló porzókat.

Pinckney lerázta magáról a morbid hangulatot, szégyenkezett a gyöngeség miatt, amely a hatalmába kerítette. A pokolba is, hiszen húszéves. Gyorsan kell futnia a halálnak, ha utol akarja érni! Szakértő szemmel vizsgálgatta a pisztolytöltényeket és a fojtást. Nem ez az első párbaja. Ő és barátai „a becsület mezején" rendezték nézeteltéréseiket, amióta betöltötték a tizenhetet, csakhogy a barátait ugyanazokra a szabályokra oktatták, amikre őt: az ünnepélyes ceremóniának mindig az lett a vége, hogy úriember módjára a levegőbe lőttek a pisztolyokkal. Nem várhatja el ettől az idegentől, hogy eljátssza ugyanezt a színjátékot. Ez valódi ügy, amelyben férfiak, nem pedig sihederek állnak szemben egymással. Elömlött rajta a veszély izgalma, szíve szaporábban vert. Amikor elfoglalta kijelölt helyét, túláradó ifjonti érzelmei mosolyt csaltak az arcára.

Szemmel láthatóan élvezte a helyzetet, és ezzel úgy kihozta a sodrából a szemben álló fiatalembert, hogy lövése félrecsúszott, és segédének a kalapját vitte el. Pinckneyé ellenfelének vállát súrolta, ahogy ő szándékosan célzott.

Örömében felnevetett, kihúzta zsebéből az ezüst pálinkás-bütyköst és körbekínálta.

A bajtársias együttlét olyan kellemesnek mutatkozott, hogy Pinckney majdnem lekéste a vonatját. Alig maradt annyi ideje, hogy megálljon Julia házánál a csomagjáért és elköszönni, Ansonéknál pedig hogy Andrew-tól hivatalosan megkérje húga kezét. Lavinia még mindig habozott, hogy melyik ruhája lenne legméltóbb az alkalomhoz, amikor hallotta, hogy a bejárati ajtó becsapódik Pinckney mögött. Odarohant az ablakhoz és felhúzta.

– Pinny! – A fiú hátrafordult, csókot intett, és már nem volt sehol. Lavinia ott álldogált, utána bámult, amíg a hűvös levegő eszébe nem juttatta, hogy egy szál ingben van. Ekkor az ágyához futott, belefúrta magát a takarókba, és siratta eltávozott hősét.

Még el sem jött a vacsoraidő, mire az eljegyzés meg a párbaj históriája már bejárta a várost. Minden háznál, ahol eladó lány volt, együttérző hangok ösztökélték a hajadonokat, hogy egyenek többet a rizsből és feketecirmos borsóból készült hagyományos újévi keverékből, amit, ki tudja, mi okból, Ugráló Jancsinak neveztek. Azt mondták, hogy minél többet eszik valaki belőle újévkor, annál nagyobb lesz a szerencséje a küszöbönálló esztendőben. Voltak, akik hittek a dologban, és bizonyságként saját tapasztalatukat emlegették, s mindenki eléggé babonás volt ahhoz, hogy ne merje tagadni. Ansonéknál Lucy azzal ugratta Laviniát, hogy tavaly biztosan soktányérnyit evett.

Lavinia ragyogott. A székét annyira eltolta az asztaltól, hogy nézhesse a bal kezét, amelyet illemtudóan az ölébe terített szalvétán nyugtatott. A bőre ugyanolyan fehér volt, mint a

szalvéta, és hangsúlyos hátteret nyújtott ovális zafirkövű gyűrűje – ezt Mary Tradd hozta át – mély kékjének. El van jegyezve! Méghozzá Pinckney Tradd-del, Charleston, ami azt jelenti, hogy Dél-Karolina, sőt valószínűleg a nagyvilág legkívánatosabb fiatalemberével. Alig várta a délutánt, a látogatók érkezését. Hogy fognak irigykedni!

A szomszédságban kevésbé volt ünnepi a hangulat. Mary vidáman fecsegett az estélyről, amit Lavinia tiszteletére akar rendezni, de szavait mély csönd fogadta. Julia arcán elégedetlenség látszott, nem volt hajlandó osztani Marynek a romantikus színjáték iránti lelkesedését. Stuartnak és Lizzie-nek természetesen nem volt szabad beszélnie, míg nem szóltak hozzájuk, és ők semmit sem kívántak jobban, mint hogy hagyják békén őket. Amikor Julia szólt, hogy távozhatnak, az ajtóig nyugodtan mentek, azután Stuart kirohant, hogy részt vehessen barátaival az újévi mulatságban, a petárdadurrogtatásban. Lizzie felmászott a magas lépcsőn a gyerekszobába, hogy elmondja babáinak, Pinny feleségül vesz egy királykisasszonyt, és le kellett győznie egy sárkányt, hogy elnyerje a kezét.

„Jövendő férjem, te legdrágább! – szólt a levél, amelyet Lavinia azon az estén írt. – *Szívemet kimondhatatlan öröm tölti el, mert megtiszteltél azzal, hogy feleségedül kértél. Úgy repes keblemben ez a szív, mint egy rémült, ám ujjongó madárka, kit megrémít kalickája, a te szerelmed félelmetes pompája, de ujjong egy érzéstől, s ez dalra fakasztja. Félek tőle, hogy amikor ismét együtt leszünk, a halál mezsgyéjére jut, mert boldogsága nagyobb lesz annál, mintsem hogy képes legyen befogadni. De bizonyos vagyok benne, hogy erős karod*

átfogja majd gyenge alakomat, és lecsillapítja hevesen dobogó bolondos szívemet, mely csak arra vágyik, hogy a boldogság, a kölcsönös szerelem és a közös élet mennyei dallamát zenghesse neked…"

Elegáns hurkokkal ékes kézírása négy oldalt töltött meg, mire elkészült. Kedvenc regényéből másolta ki a szöveget, egy szerelemmel és veszedelmekkel teli történetből, mely a deli Charlie herceg korában, a tizennyolcadik században játszódott. Az íróasztalkája fölötti polcok tele voltak hasonló könyvekkel, így minden este képes volt újabb lángoló szerelmes levelet írni Pinckneynek, aki tucatnyit vagy még ennél is többet tartalmazó csomókban kapta meg őket, amikor a futárposta utolérte Hamptonnak a dimbes-dombos virginiai vidéken vonuló, szorongatott helyzetű lovasságát.

Mint minden háborúban, a hazulról érkező leveleknek nagy becsük volt a fronton. Pinckney számára valóságos kincset jelentettek Lavinia áradozó oldalai, érzelmei. Ahogyan teltek a hónapok, a fiatalember gondolataiban az otthona és egykori életének hosszú, boldog órái utáni vágyakozás összefonódott a lány puha, illatos hajának emlékével. Laviniában testesült meg mindaz, ami elveszett, és Pinckney sóvárgott utána.

Amikor beköszöntött a tavasz, Fredericksburg közelében talált egy somfát, amelyik valami csoda folytán túlélte a tüzérségi ütközetet. Egy virágát lepréselte a mindig a nyeregtáskájában hordott, nagy becsben tartott oldalak közé. Órájának hátlapja mögött volt a lányról egy miniatűrje, amit Mary küldött, és amelyben gyakran gyönyörködött, miközben megpróbált visszaemlékezni arra, akit ábrázol. Még önmagának

sem vallotta be soha, hogy az egyetlen levél, amelyet Julia Ashleytől kapott, és amelyet újból és újból elolvasott, fontosabb számára. Ez június végén jutott el hozzá.

Charleston, 1864. május 11.

Visszatértünk a városba az ültetvényen töltött szokásos időszak után. Baronyn és Carlingtonban jó a termés. Minden épület príma állapotban. A borsóindákból kitűnő a széna. A carl.-iaknál 14 születés, 3 halál. Ígéretes csikó az öreg pej kancádtól. Az apa ismeretlen. Az összes jó ló Hamptonnál.

A marhák, disznók, bárányok 2/3-a levágva, lesózva, a hadseregnek küldve A megmaradt állomány rendben. A carl-i A felügyelő ostoba és tolvaj. Helyette sebesült veterán a dombvidékről felfogadva. Jövő télre sok világosbarna újszülött várható. Az erdő beteg, a fakérget rágják a szarvasok. Hagyom a szolgákat, hadd lőjék. A szarvashús mindannyiunknak elég. Jó sport lesz, amikor hazajössz. Baronyn a ciprusos ingovány közelében hatalmas vaddisznót láttak. A család jól van. Az élelmiszerkészlet elegendő. Az ostrom hevesebb, de a Charlotte St. sértetlen. Isten óvjon!

JULIA ASHLEY

Pinckney, míg a tábortűz fényénél újraolvasta Julia levelét, elfogyasztotta szűkös vacsoráját. Aznapi fejadagja, a bőrszerű sózott marhahús is ízlett neki, mert arra gondolt, lehet, hogy Carlingtonból származik. Mosolygott, miközben rágta, bár fogai fájtak, ínye vérzett a hosszú ideje tartó elégtelen táplálkozástól.

– Van egy kis dohánya, kapitány?

Pinckney összerezzent, azután dühösen hátrafordult. Minden harcosnak több esze kell legyen, mint hogy nesztelenül bajtársa mögé lopakodjék. íratlan szabály, hogy szemből kell megközelíteni a másikat, vagy megfelelő zajt kell csapni.

Haragja valahogyan elpárolgott, amikor meglátta a hang tulajdonosát. Csak egy siheder, méghozzá a sajnálatra méltó fajtából, azoknak a friss újoncoknak egyike, akik a táborba visszatérő osztagot várták.

– Mi a neved, közlegény?

– Joe Simmons, uram. – A fiú kifeszítette csontos vállát és tisztelgett. Pinckney hagyta, hogy kényelmetlen vigyázzban álljon, miközben végigfürkészi. Csepűhaj, hullasápadt bőr, kiálló bordák, könyök, kulcscsont, vékony, görbe lábszár. A fiú alacsony, és köpcös lenne, ha valaha is jó ételhez jutott volna, de a színe, deformált lába, tésztás bőre mind pellagráról és angolkórról árulkodik, a szegény fehérek klasszikus étrendjéről, kukoricakásáról és zsíros szalonnáról. A fakó, borostyánszínű szemében tükröződő gyilkos, büszke düh is arra vallott, hogy a fiú isten háta mögöttről származik.

– Pihenj, Joe Simmons! Ülj le ide, hadd tanítsalak meg valamire!

A fiú lazított a tartásán, de állva maradt.

– Mi haszna vóna a tűzhöz kucorodni nyáridőn?

– Ahogy tetszik. De ha meg akarod a nyakadon őrizni a fejedet, figyelj arra, amit most mondok! Sose settenkedj egy olyan ember mögé, megkérdezni, hogy mit rág, akinél pisztoly vall. Kis híján megöltelek.

Joe elvigyorodott.

– Gondúhattam vóna rá. – Könnyedén lekuporodott a földre Pinckney mellé. – Én meg az atyusom egyszer egy bakra vártunk, a testvérbátyám meg odagyütt igen csöndesen. Az atyusom meg kibiztosította mind a két csövet. Sam csak azért maradt meg, mert az atyusom célirányos fickó. Nagy bakot szeretett vóna, Sam pedig kicsiny, igen kicsiny.

Pinckney fölismerte az akcentust.

– Fort Mill környékéről vagy, Joe?

– Aha. Calhoun főggyéről.

– A jó öreg John C. Neki köszönhetjük, hogy most itt vagyunk. Úgy hiszem, alig vártad, hogy bekerülj a háborúba. Nem nézlek túl idősnek.

Joe beleköpött a parázsba.

– Elég öreg vagyok, hogy embert öljek, s elég öreg, hogy a pokolban elégjek. Úgyhogy nekiindultam, hogy öljek magamnak egy jenkit, különben tán az atyusomat ölöm meg. Van erről egy parancsolat, de azt nem tilcsa Biblia, hogy jenkit öljél.

– Hát az atyusod miért nem harcol?

Joe nevetett.

– A pokolba is, kapitány, mire ez a háború a magunkfajta népeknek? Nekünk sose vótak niggereink, csak mi kölykök, hogy kigyomláljuk a gyapotfődünket, s atyus szíjjá, hogy vigyázza, jól csináltuk-e. Én vagyok a legnagyobb, hát nekem jutott a naggya. Az atyusom egybül harcolna, ha valaki a főggyére gyünne, nem nézné, milyen színű az öltözete, de azt mondja, ő ugyan nem öleti meg magát, hogy azok a charlestoni piperés uraságok megtarthassák a mezei munkásaikat. Kapitány,

ettül a sok beszédtől szörnyűségesen kiszáradt a szám, nem kaphatnék egy kicsinyt a bagójából?

Pinckney odakínált neki egy maradék marhahúsdarabkát, Joe a sarkát a szájába vette, azután kihúzta.

– Ez nem dohány.

– Sosem mondtam, hogy az.

– Akkor meg mi a csudának sütteti a csontjait itt magába? Aszittem, valami jót őriz.

– A tűz fényére volt szükségem, hogy olvasni tudjak.

Joe úgy nézett Pinckneyre, mintha ez azt mondta volna, tud vízen járni. Azután leeresztett szemhéja mögül gyanakodva rábandzsított:

– Hadd lám, hogyan olvas!

Pinckney előzékenyen fölolvasott néhány mondatot.

Joe rábámult.

– Ki maga? – kérdezte.

– Én egy olyan „charlestoni uraság" vagyok, akiért az atyusod nem fog harcolni.

Joe felállt, és lassan körbejárta Pinckneyt meg a tüzet, miközben a kapitány rongyos öltözékét és gondosan borotvált arcán a nyugodt mosolyt vizsgálgatta.

– Az atyusomnak mán megin' nem vót igaza – mondta végül. – Nem először. Magáért harcolni fogok, kapitány.

Ettől a pillanattól fogva a fiú nem tágított Pinckney mellől. Mindig tőle jobbra, egy kicsivel mögötte járt. A többiek eleinte ki gúnyolták, Árnyéknak nevezték, de Joe ügyet sem vetett rájuk. Néhány hónap múlva mindenki megszokta a furcsa párost. Joe

csúfneve Árnyira rövidült, és egy idő múltán ő maga volt az egyetlen, aki emlékezett rá, hogy valaha másként hívták.

Hatvannégy karácsonya Charlestonban a felszínen hasonlított a háború előtti karácsonyokhoz. A vendégszerető házak zsúfolásig megteltek vendéggel, az étkezéseket két vagy több fordulóban kellett felszolgálni, mert az ebédlő-asztalok mellett, még ha összes toldalékaikat hozzájuk tették is, egyszerre nem fértek el harmincnál többen. Az élelmiszer, melyet a folyón szállítottak az ültetvényekről, még elegendő volt, és fogás fogást kivetett, nem tűnt úgy, hogy bármiben szűkölködnének. Az örökzöld füzérek átható, édes illata betöltötte a levegőt, a kandallópárkányokon magasra halmozták a fenyőgallyakat, a lépcsőkorlátokat átfonták hosszú szulákindákkal, és minden asztalon kaméliavirág díszlett hatalmas ezüsttálakban. Bár szünet nélkül esett, a hölgyek gyermekeikkel házról házra jártak vizitelni, kellemes ünnepeket kívánni unokatestvéreiknek és unoka-testvéreik unokatestvéreinek, akiket már évek óta nem láttak. De az élénk társalgásba az ünnepi érzés helyébe rettegés tolakodott. A látogatók menekültek voltak, akiket Sherman seregének és fáklyáinak könyörtelen előrenyomulása űzött ide. Sherman és emberei miután bevették Atlantát, november közepén Georgián keresztül délkelet felé indultak, haladtukban gyújtogattak és fosztogattak, hatvan mérföld széles fölperzselt sávot és egyre növekvő rémületet hagyva maguk után. Mindenki tudta, hogy miután elérte a partvidéket, Sherman északnak fog fordulni, és a két Karolinán át tör utat magának, hogy Virginiában csatlakozhassák Grant seregéhez.

Charleston vendégei néhány napig haboztak, vigaszt találtak a látszólagos nyugalomban, azután új menedék felé indultak, rémületet hagyva maguk mögött. A Konföderáció Charlestonban lévő csapatai megpróbálták bátorítani őket, de nem hazudhattak, s tudták, hogy őket magukat is visszavonják, mégpedig nemsokára, mielőtt az Unió előrenyomulna. Így azt tanácsolták a város állandó lakóinak is, hogy amint rokonaik távoznak, tartsanak velük.

Julia Ashley könnyek közt találta húgát, a hálószobája padlóján tornyosuló színes báliruha-halmoktól körülvéve.

– Jaj, Julia, nem tudom, mit tegyek – sopánkodott Mary. – Ha nem viszem magammal ezeket, nem lesz mit fölvennem, amikor levetem a gyászt, de túl sok van belőlük ahhoz, hogy be tudjam pakolni. Kaptam helyet a vonatra, de két útiládánál nem vihetek többet.

Julia felsóhajtott.

– Isten bolondja vagy te, Mary. Mit gondolsz, hová mész?

– Columbiába, természetesen. Mindenki Columbiába megy. Már kiszedték Mr. Calhoun koporsóját, és elküldik Columbiába. A Szent Mihály harangjait is.

– És azt hiszed, Sherman megijed John C. Calhoun kísértetétől?

– Igen, azt. Ugyanazon a vonaton viszik a koporsót, amin mi megyünk. – Mary félénken a nővérere pillantott.

– Remélem, Julia, hogy nem fogsz neheztelni, a te dolgaidnak a gyerekek ládájának egy sarkában hagytam helyet. Erre az

egészre szükségem van nekem. És te sosem törődtél sokat a ruhákkal meg ilyesmikkel!

Julia megrázta a fejét.

– Nem számít. Én nem vagyok olyan bolond, hogy Columbiába menjek. Sherman egyenesen arra fog indulni, útban észak felé. Én Baronyra megyek. Nem fogom megengedni ezeknek a banditáknak, hogy felégessék a házamat és megfélemlítsék az embereimet.

– Julia, te megőrültél! Ezt nem teheted!

– Ne mondj nekem olyat, hogy „nem teheted”, Mary Ashley! Oda fogok menni. És legyen annyi józan belátásod, hogy velem jössz, hacsak itt maradni nem akarsz. Minden charlestoni eszement ott fog tolongani egymás hegyén-hátán Columbiában.

– Azt hiszed, te mindent tudsz. Én már küldtem is egy sürgönyt Eulalie Pinckney kuzinnak, hogy megyünk. Nála sok a hely, egyáltalában nem lesz zsúfoltság.

Julia felsóhajtott.

– Soha senki sem tudott józanságot csöpögetni beléd, Mary! Nincs értelme, hogy most próbálkozzam. Ha ezt vetted úgynevezett fejedbe, legalább valami élelmet vigyél magaddal. A fűzővédőt nem lehet megenni.

Titokban megkönnyebbült, hogy Mary elmegy. Nem tudta, mivel kell szembenéznie az ültetvényen, és húga hisztériája csak újabb megoldandó feladatot rótt volna rá.

A másnap induló rozoga szerelvényen ott volt Mary Tradd, Stuart, Lizzie, Lizzie dadusa, Georgina, Mary szobalánya, Sophy, s velük három utazóláda. Mihelyt elmentek, Julia nekifogott önként vállalt feladata teljesítésének: kiválogatta azt a néhány

értéket, melyet a csónakon magával fog vinni Baronyra. Tisztában volt vele, hogy a Charlotte Street-i ház minden valószínűség szerint elpusztul. Ő hallott, ha Mary nem is, a táviratról, melyet Sherman küldött Lincolnnak, s melyben biztosította, hogy karácsonyi ajándékként átnyújtja Savannah-t, és Charleston utcáit, mint egy modern Karthágóét, sóval hinti be. Természetesen teljes személyzet tartózkodott állandóan az ültetvényen, de Julia megígérte, hogy visszaküldi a csónakot az összes városi szolgáért, akár az övé, akár Maryé, amelyik el akar jönni. Amikor a csónak visszaérkezett az ültetvényre, Julia csöppet sem csodálkozott, hogy csak néhány ember ül benne. A szabadságláz ragályos volt Charlestonban, és számos fekete úgy várta Sherman embereit, mint az angyalok seregét.

Január végére Julia berendezkedett vidéken, várt és terveket szőtt. Senki, aki büszke és egykedvű arcába nézett, nem tudhatta, hogy még mindig nincs-e meggyőződve róla, hogy egy Ashley képes legyőzni mindent és mindenkit, ami és aki szembeszáll vele.

6

Ha Julia Ashley láthatta volna, ami Charlestonban történt, hálát ad Istennek, hogy nincs ott. Február tizennyolcadikán az Unió hadserege dél felől bevonult a városba, miután a Konföderáció hadseregét kivonták észak felé. Sherman főereje megkerülte Charlestont, s az állam közepén keresztül egyenest Columbia irányába hatolt. De a tábornok megígérte, hogy

bosszút áll a háborút kirobbantó pimasz Charlestonon, és meg is tette. Elküldte Kilpatrick fosztogatóit meg bitangjait, hogy égessék föl az összes környékbeli ültetvényt, s kihasználva a fehér lakosságban mélyen gyökerező faji rettegést, makulátlan uniformisba bújtatott feketék egységeit vezényelte a megszálló csapatok élére. A kizárólag négerekből álló híres-neves Massachusettsi 54-esek a „John Brown's Body"-t énekelve feszesen végigmasíroztak a Meeting Streeten, selyemzászlót hordozva, amelyen a „Szabadság" szó volt olvasható. Mikor a belvárosba értek, hangjukat szinte nem lehetett hallani, csizmás lábuk akkora zajt ütött az utcákat elborító ablaküveg-törmeléken. De arcukon a felszabadulás öröme fénylett, s rengeteg táncoló, nevető férfi és nő vette őket körül, aki aznap reggel még rabszolga volt.

Miután a parádé befejeződött, tisztjeik, mindannyian fehérek, újabb parancsot adtak a katonáknak. Ezek bementek minden egyes lakóházba, irodába, boltba, és minden négerrel, akit csak találtak, közölték a jó hírt, hogy szabad, majd összeölelkeztek vele. Elkoboztak minden lőfegyvert, és rátették kezüket az „elhagyott javakra". Lucy Anson rémülten figyelte Andrew ablakán át, hogy egy csapat katona betódul a szomszédos házba, Juliáéba. Ansonék közül senki sem ment el a városból. Andrew-t nem tudták elvinni, azt pedig, hogy bárki is itt hagyja, anyja megtiltotta. Lavinia elbújt a padláson egy nagy, ósdi ruhásszekrény mögé, meglapult, és egy régi selyeminget tömött a szájába, nehogy kihallják a nyöszörgése, amit képtelen volt elfojtani. Andrew-t elhódították egy pohár brandyben beadott laudanummal, mert attól tartottak, mindannyiuk életét

kockára teheti, ha megpróbálja védelmezni otthonát és családját. Mrs. Anson és Lucy szótlanul támogatta egymást, lecövekelve Andrew szobájában az ajtó és az alvó férfi ágya között.

A kinti lárma az ablakhoz csalta Lucyt. Mereven nézte, amint az egymás nyomában vonuló katonák ezüstöt, tükröket, boroshordókat cipelnek ki Julia házából. Azután egy herélt pejen termetes, váll-lapos tiszt érkezett, és megálljt parancsolt nekik. A fiatalasszony nem hallotta, hogy mit mond, de a hangyaszerű tevékenység ellenkező irányba fordult, és a kék kabátos emberek elkezdték visszahordani a kihozott holmit.

– Emma asszony – suttogta –, már nem lopnak. Van itt egy fehér tábornok, aki megállítja őket. Jaj, hátha megparancsolja, hogy bennünket is hagyjanak békén! Emma asszony, én lemegyek és beszélek vele!

– Nem állhatsz szóba egy jenki katonával, tábornok vagy sem! – rivallt rá az anyósa.

– De ez megmenthet minket! Most mi jövünk sorra, és ha ezek a katonák meglátják Andrew-t, a tábornok meg nincs itt, hogy megfékezze őket, ki tudja, mit tehetnek!

Mrs. Anson nehézkes léptekkel keresztülment a szobán, az ablakhoz. Fejét nem hajtotta meg, csupán megvető pillantást vetett az alant játszódó jelenetre. Azután hangosan elnevette magát, ami Andrew sebesülése óta nem fordult elő.

– Hála az Úrnak, ez itt Dan Sickles. Valaha minden nyáron találkoztam vele Saratogában. Mondhatni együtt nőttünk föl. Nagyon a szívére vette, amikor eljegyeztem magam Andrew apjával. Minden rendben lesz! – A megkönnyebbülés könnyei végigperegtek arcán, s szinte futva ment ki a szobából.

Lucy akaratlanul visszafojtva lélegzetét figyelte, amint Emma Anson méltóságteljesen végighalad a bejárati úton és közeledik a termetes lovon ülő, tiszteletet parancsoló alakhoz. Felsóhajtott az elhamarkodott örömtől, amikor a tábornok Mrs. Ansont megpillantva leszállt a lováról és meghajolt. Mrs. Anson modora lánya legmerészebb kacérkodásának kényszerű paródiája volt. Egy csipkelegyezőt nyitogatott-csukogatott, és míg beszélt, fölötte kandikált át a tábornokra. Amikor választ kapott, azonnali változás következett be: leengedte a legyezőt, és a fejét előreszegezte, mint egy vén vadgalamb. Ajkai gyorsan mozogtak. A tábornok, úgy látszott, kérőleg, széttárta a kezét. Azután, amikor az asszony tovább beszélt, és elkezdte az öklét rázni, Sickles eltávolodott tőle, és merev, katonás tartást vett fel. Most ő beszélt. Emma Anson megragadta a kabátujját, de a férfi kisiklott, és a hátát fordította felé. Ez olyan volt, mint egy fal. Odavezényelte az Ashley-ház kapujánál álldogáló, kíváncsiskodó tisztet, felült a nyeregbe, és anélkül, hogy visszanézett volna, ellovagolt.

Mrs. Anson szoborrá merevedett. Azután meglátta a rá bámuló tisztet. Jellegzetes gőgös módján hátravetette a fejét, és bement a házába. Lucy elébe szaladt, jobban megrémült az imént látott jelenettől, mint attól, amit esetleg a betolakodók tesznek. Andrew anyjától mindig félt. Most sajnálta, és ez ijesztő érzés volt.

– Néztél, Lucy?

– Igen, asszonyom. – Lucy a padlóra szögezte tekintetét.

– Istennek hála, Andrew nem látta, amint az anyja megalázza magát és őt. Utoljára fordult elő, hogy egy jenkitől valamit kértem. És háznépemből sem fog senki kérni tőlük bármit is.

Lucy szerette volna magára hagyni az idős hölgyet,, mert tisztában volt vele, hogy erre lenne szüksége, de neki még inkább szüksége volt rá, hogy megtudja, mi történik majd Andrew-val meg a kisbabájukkal.

– Elnézést, Emma asszony, de mit mondott ez az ember?

A révülten maga elé meredő Mrs. Anson felrezzent.

– Mit mondott? Azt mondta, elmeséli majd az anyjának, hogy találkozott velem és jól nézek ki. Azután azt, hogy Julia Ashley házát választotta főhadiszállásául, azután meg azt, hogy a hadsereg le fogja foglalni a házamat egy másik tiszt részére. Amikor azt magyaráztam neki, hogy Andrew-t nem szabad háborgatni, azt felelte, ő a háborúban egy testvérét meg az apját vesztette el. Azután nagyot kacagott, és a parancsnokát idézte, hogy „a háború pokol”. Azután azt mondta, idevezényel egy csapat fehér katonát, hogy segítsenek nekem elköltöztetni Andrew-t és kipakolni a ruhákat. Minden más holmit itt kell hagynunk a házban, hogy valami átkozott jenki használja.

– Most mit fogunk csinálni?

– Amit kell. Beküldjük a szolgákat a városba, hogy szedjék rendbe a ti kis Meeting Street-i házatokat, és odavisszük Andrew-t. – Megindult fölfelé a lépcsőn. – Persze csak akkor, ha egyáltalában vannak szolgáink. Ha nincsenek, te meg én meg Lavinia végzünk el mindent. Most bemegyek a szobámba pár percre, Lucy. Át akarom gondolni a történtek minden csúfos pillanatát. Biztos akarok lenni benne, hogy jól az eszembe vésem.

Amikor majd véget ér a háború, minden egyes másodpercért megtorlást követelek.

Lucy kiáltására megtorpant a lépcsőn.

– Mit ért azon, hogy „majd véget ér a háború”? Charleston elesett. Végünk van.

Emma Anson visszafordult, hogy lefelé nézhessen.

– Szamárság. A forradalomban Charleston több mint két évig megszállás alatt állt, mielőtt győztünk volna. A történelem mindig ismétli önmagát. Mindössze annyi a különbség, hogy a britek úriemberek voltak. Az biztos, hogy többé sosem megyek Saratogába. Semmi kedvem parvenü csőcselékkel érintkezni – fejezte be, és méltóságteljesen tovább vonult a lépcsőn.

Lucy lekuporodott az alsó lépcsőfokra, és belesírt behajtott könyökébe. Éles pisszegésre kapta föl a fejét. Jeremiah volt.

– Mi történik itt, Lucy asszony? A jenkik el akarják vinni Andrew úrfit?

– Ó, Jeremiah, de jó, hogy itt vagy. Azt hittem, elmentél.

A magas fekete férfi előrelépett a bejárat homályából.

– Csak a parádét mentem megnézni, asszonyom. A többiek közül sokan a White Point Parkban ugrabugrálnak. Tűzijáték van, meg minden. De én nem hagyhatom túl soká magára Andrew úrfit. Tudja, én neveltem kiskorától fogva. Nem hagyhatom el, mikor a kék katonák lesnek rá.

Lucy ruhaszegélyével letörölte arcáról a könnyeket.

– Köszönöm, Jeremiah, igaz barát vagy. Mr. Andrew-nak nagyobb szüksége lesz rád, mint valaha. Nekünk is, mindannyiunknak. Amilyen hamar csak tudunk, hazaköltözünk a Meeting Streetre. A Charlotte Streeten jenkik fognak lakni, és

mi nem akarunk velük egy környéken maradni. Ha lehoznál egypár ládát a padlásról, elkezdhetnénk bepakolni Andrew úr holmiját. – Keresztülment a hallon, és egy kis konzol fölül leakasztotta a falról a kisfiú Andrew-t ábrázoló festményt. – Ezt fogom először becsomagolni. Nem juthat nekik semmi Andrew úrból. Még a képmása sem.

Nem telt bele fél óra, és a még mindig öntudatlan Andrew-t Jeremiah gyöngéden a karjaiba ölelve levitte Emma Anson hintájába. Lucy és Lavinia tartották, hogy ne dőljön el, míg Jeremiah óvatosan végighajtott a Meeting Streeten az egykor oly elegáns, most kiégett favázas épületek maradványai s a repesznyomokat viselő téglaházak mellett. Emma Anson egyedül maradt a házban felügyelni arra, ahogy ládáikat felrakják a Sickles tábornok küldötte szekérre. Mozdulatlanul állt a meleg szalonban, és várta, hogy a szekér elvigye őt és engedélyezett javait fia házába. Sokkos állapotba került, annyira megrázták az események, hogy képtelen volt rákényszeríteni a szemét, hogy becsukódjék. Csak bámulta a nevető, kiáltozó fekete katonákat, akik az asztalokról sapkájukba gyűjtötték az apró dísztárgyakat. Amikor a kandallópárkányról leestek a Tang porcelánvázák és összetörtek, a szeme sem rebbent.

Tizenkét mérföldnyire, a széles, kanyargó Ashley folyó mentén, Julia távcsővel nézett ki egy kiugró ablakból. Nem látta jelét mozgásnak sem a folyón, sem azon a fagerendákból épült úton, amely a hosszú kocsifelhajtó végénél vezetett a háztól a másik oldalig. Sherman közeledik. Csak idő kérdése, hogy

gyújtogatói elérjék Baronyt. De vajon menynyi idő? Ez az, amit nem lehet tudni, várakozni pedig nagyon nehéz.

Julia gyors mozdulattal összecsukta a távcsövet, és elment az ablaktól. Reggel már végigjárta a házat, de most úgy döntött, hogy ismét engedélyezi magának. Határozottan érezte, hogy búcsúzik. Még ha terve sikerül is, akkor sem lesz többé sok lehetősége, hogy bejárja a gyönyörű, gondozott szobákat és, kerteket. Jól tudta, a nyugalom hamarosan ismeretlen lesz az Ashley-birtokon.

A szolgák jól voltak idomítva. Amint meghallották a közeledő Julia határozott lépteit, elpárologtak, hogy ne legyenek útjában, de kéznél voltak, ha hívta őket. A ház úrnője lassan haladt, időnként megérintett egy-egy finom majolikafigurát, megigazította a minden szobát megtöltő melegházi liliomok egy-egy virágát a vázákban, meg-megállt az arcképek előtt, amelyek apját és anyját ábrázolták, nagyszüleit, dédszüleit, őt magát meg Maryt gyerekként gyönyörű anyjuk lábánál ülve, és elidőzött kedvencénél, a délceg fiú képénél, aki egy Károly királytól 1675-ben kapott adományból megteremtette a családi birtokot, Baronyt. Őt különösen szerette. Gondozott parókája és szatén térdnadrágja ellenére kicsit vadnak tűnt. Gyanúsan csillogott valami a szemében. Nem csoda, hogy semmi sem volt képes megakadályozni benne, hogy egy birodalmat szakítson ki a karolinai vadonból. Julia fölszegte az állát. Őt pedig semmi sem fogja megakadályozni benne, hogy megőrizze. Fürgén keresztüllépdelt a ház elülső frontjától a hátsóig húzódó hatalmas halion, az oszlopos, tágas verandán, azután lement a

széles fehér lépcsőn. Még hátra sem pillantott a fenséges udvarházra.

Elhaladt a téglából épült konyhák, a füstölőház, az istállók és a csűrök mellett, azután a rabszolgakunyhók sora közt húzódó út közepén lefelé tartott. A kunyhósor végénél lévő kis fenyvesben kinyitotta a családi sírkert kovácsoltvas kapuját. Sietve hagyta maga mögött a márvány-katafalkot, s aztán a hátsó kaput, és csak akkor lassított, amikor elérte az őrölt osztrigahéjból készült anyagból – ezt használták az első telepesek, ha tűzbiztos építményt akartak – épült kicsiny, omladozó házacskát. Az udvarház a tizennyolcadik századi Ashleyk előkelőségét tükrözte, e percben azonban arra az eltökéltségre volt szüksége, ami az első karolinai Ashleyt átsegítette a megpróbáltatásokon, amíg elért az előkelőségig.

Odaszorította arcát a házacska érdes falához, mely szilárd volt, erős. Ő is az lesz. Sarkon fordult, és visszament ugyanazon az úton, ahol jött, amíg el nem ért egy kerti kaput. A kertben módszeresen bejárta az ösvényeket, észrevette, hogy az azálea szinte már kész a virágzásra, és hogy a kertészek még nem nyírták meg a puszpángsövényt, holott tegnap utasította őket.

Kivett a zsebéből egy jegyzettömböt, és felírta. A szökőkutakat is meg kell sikálni. Újabb feljegyzés. Mielőtt körútját befejezte volna, három oldal telt meg kicsiny, precíz nyomtatott betűivel. Ameddig csak képes elérni, Baronyn az élet a megszokott módon folyik tovább.

Ameddig képes elérni… Tisztában volt vele, hogy ez már csak néhány napig lehetséges. Esetleg néhány órahosszat. Addig is el kell foglalnia magát, egyébként összeomlik. És ez

elképzelhetetlen. Embereit az ő ereje élteti. Bátorítania kell őket. Még azokat is, akik nem benne bíznak, akik alig várják a jenkiket. Ezeket vissza kell tartania attól, hogy megfertőzzék á többieket, személyisége erejével kell visszatartania. Egy fehér nő, aki egymagában van több száz rabszolgával, nem mutathat félelmet vagy gyöngeséget. Kimért léptekkel ment fel a lépcsőn, be a házba. Munka várja.

A fehérneműt ellenőrizte Pansyvel, a szolgálóval, amikor meghallotta az udvarról a kiáltozást. Arca nyugodt maradt. Felkészült a pillanatra, és most készen állt. Istennek hála, hogy már szinte vége a várakozásnak. Pansyre szegezte pillantását, és erős akaratával kényszerítette, hogy küzdje le a reszketést.

– Ezek a lepedők még két évig jók lesznek – mondta –, és akkor felnyithatunk néhány ládát a padláson. – Becsukta és kulcsra zárta a nagy szekrény ajtaját. Elmehetsz, Pansy. Mondd meg Jeffersonnak, hogy elindultam lefelé.

Pansy felcsippentette szoknyáit, és elrohant a lépcső felé.

Amikor Julia odaért, az udvar olyan képet mutatott, mintha evangelizációra gyűltek volna össze benne. Közepén merev tekintettel Jonah állt, a Baronyval szomszédos ültetvény tulajdonosainak, Middletonéknak a kocsisa. Hangosan jajveszékelt, sóhajtozott, sírt.

– Gyújtogatnak – üvöltötte és megölnek minden jószágot, felgyújtják a termést meg a házat. Toby visszaszólt valamit egyik katonának, az meg egy karddal kettécsapta a fejét, mint a dinnyét. Kék ördögök, röhögnek a pokoltűzbe!

Julia rabszolgái a sápadt téli ég felé emelt karral, előre-hátra himbálódzva térdeltek körülötte.

– Gyújtogatnak – visszhangozták. – Gyújtogatnak. – Metsző jajgatásuk megrendült sikolyokba torkollott.

Julia a Middleton-ültetvény irányába tekintett. A sápadtkék égen megjelentek az első fekete füstgomolyok. Nincs már hátra sok idő. Rávert a hátsó ajtó mellett függő vas háromszögre. A rezgés elhalása után beállt hirtelen csöndben határozottan és jól érthetően szólalt meg:

– Baronyt nem fogják fölégetni a jenkik. Nem engedem meg nekik. És titeket sem fognak bántani vagy éheztetni. Jessie, te összeszeded az összes gyereket, és beviszed őket az ebédlőbe. A padlóra ülhetnek, az asztal alá. Adj nekik cukorkát, és mondd meg nekik, hogy meg se pisszenjenek… Griffin… Dinah… Snippy… Ezekiel… Solomon… Jupiter. ..

Julia előszólította a tömegből legjobban betanított és legbátrabb szolgáit, és parancsokat adott nekik, hogy véghezvihesse a jenkik ellen kieszelt tervét. A kisebb állatokat meg a baromfit beterelik a házba, és whiskyvel kezelt takarmánnyal soron kívül megetetik, hogy elaltassák őket. A lábasjószágot és a gazdasági felszerelést rejtekhelyekre viszik az erdőkbe és a mocsarakba. A füstölőházból és a jégveremből már előzőleg kihordták az élelmiszert, a sonkák és a sajtok a bálterem sarkaiban voltak fölhalmozva.

Julia hadnagyai segítőtársakat választottak maguknak, és sietve nekikezdtek a parancsok végrehajtásának. Rémületüket izgalom váltotta fel. Ha Miss Julia azt mondta, nem engedi, hogy a jenkik bántsák őket, akkor nincs mitől rettegniük, az pedig,

hogy megtört az egyhangúság, felvillanyozóan hatott rájuk. Nem sokuk töprengett el azon, mivel szándékszik Julia egymagában távol tartani egy hadsereget. Olyan félelemmel elegy bámulattal néztek fel rá, hogy elhitték, bármire képes.

Amikor az udvar kiürült, Julia a Middleton-ültetvényről való sérült fiúhoz fordult.

– Menj be a konyhába, és szólj Willie-nek, hogy hozza elő a gyógyszeres ládikámat! Egy perc múlva ott leszek, hogy bekötözzem ezeket az égéseket meg karcolásokat. Mi a neved?

– Jonah, asszonyom.

– Ne félj, Jonah! Rendben leszel. Nehogy meglépj! És mondd meg Dinah-nak, hogy szedjen elő az éléstárból négy üveg eperlekvárt! Meg tudod jegyezni?

– Igenis, asszonyom.

– Akkor indulás!

Julia egy másodpercre megállt, s végigpillantott a konyha előtti, takaros rendben tartott, kiürült udvaron – készült az előtte álló próbatételre. Azután még magasabbra szegte csontos állát, és méltóságteljesen bevonult az ajtón.

A konyhában őrültekháza volt. Az összes háziszolga itt gyűlt össze, és kiáltozott egymásnak. Julia fölkapott egy hosszú nyelű ónkanalat, és hozzáverte egy rézüsthöz.

– Hagyjátok abba – parancsolta. Abban a minutumban csend lett. – Dinah – mondta –, add ide azokat a lekvárokat, és adj hozzájuk egy kanalat! Egy régi kötényedre is szükségem van. Olyanra, amelyik jó foltos.

– Elment az esze, Miss Julia? Biztosan elfeledte. Az epertül kiütést kap!

– Emlékszem jól. Add ide a lekvárokat, és keress egy köténytt.

Valamivel később Julia a bejárat közelében, a falnak dőlve álldogált, és az ajtó melletti kicsinyke üvegtáblákon keresztül kifelé bámult. Úgy érezte, mintha egy örökkévalóság óta volna itt. Hol maradnak ezek az átkozott jenkik?

Visszataszító látványt nyújtott. Csontos testét ócska, fakult kalikóruha fedte – Pansy tulajdona –, melynek szoknyáját és felsőrészét tömény áporodott szagot árasztó zsírfoltok csúfították – a zsír egy sülő csirke mellől, a serpenyőből került rá. Dinah foltos kötényét, amely majdnem az egész ruhát befedte, meggyűrték, azután bedörzsölték hamuval. Julia kibontotta sima kontyát, haját összeborzolta, bezsírozta, és az elkészült szénakazalra kormot szórt. Minden látható része, arcát és kezét kivéve, koszos volt.

Keze hátra volt kötve. Akárcsak arcát és egész testét, ezt is lüktető piros kiütések borították – szervezete rendkívül érzékeny volt az eperre. A viszketés megőrjítette. Ő parancsolta, hogy kötözzék meg, nehogy vakarózni tudjon.

A téli korai alkony már leszállóban volt – a Middleton-ültetvény égő épületeiből a folyó mentén fölfelé szálló füst miatt korábban kezdett szürkülni. Hamarosan semmit sem lát már, és akkor összes előkészülete kárba vész.

– Pansy – mondta –, gyújtsd meg azt a petróleumlámpát, és tedd a papírkosár alá, hadd ernyőzze. – A beszéd akkora erőfeszítésébe került, hogy kis híján elhányta magát.

A hallnak olyan szaga volt, mint egy nyitott sírnak. A csillárról három romlott őzcomb lógott lefelé. A bomló hús

émelyítő, édeskés bűzét csak hangsúlyozta a szőnyegeken és függönyökön szétlocsolt terpentin szúrós szaga.

Julia összerezzent, amikor egy súrlódó gyufa hangja megütötte a fülét. Nyugalom, mondta magának elszántan gondolatban. Azután újabb, erőtlenebb súrkódó zajt hallott. Közelebb hajolt az ablakhoz. Igen, a lovak a hosszú, kavicsos kocsifeljárón. Szíve hevesen dobogott. Most, hogy elérkezett a pillanat, nem érzett sem viszketést, sem félelmet. Játékos volt, aki mindent egyetlen lapra tett fel; testében eláradt az adrenalin, egész valóját elöntötte a felfokozott, daloló izgalom.

– Pansy – suttogta –, jönnek. Oldozz ki!

A lovascsapat felfelé tartott a ház előtti széles, kaviccsal fölhintett kocsifelhajtón. Maga Kilpatrick vezette, a Shermanhez beosztott parancsnokok közül legkegyetlenebbnek ismert, becstelen tiszt.

– Elhagyottnak látszik – jelentette ki. – Bizonyára megszöktek a munkások.

– Majd előjönnek az erdőből, ha nekilátunk a főzésnek! – nevetett a segédtisztje. Krákogott egyet, és a fehér márványlépcsőre köpött.

– Mint mindig. Menj vissza a menetoszlophoz, és add ki a parancsot, hogy vonuljanak ide. Ma éjjel itt táborozunk, majd reggel égetjük fel.

A segédtiszt megfordította fáradt kancáját. Mielőtt még megsarkantyúzhatta volna, kivágódott a ház impozáns ajtaja, és maga előtt lámpát tartva egy elvadult külsejű, madárijesztő-szerű nő támolygott ki rajta.

– Istennek hála – károgta Julia. – Van orvos a seregükben? Hatvan himlős füstösöm van, és már nem bírom tovább ápolni őket.

A magasba emelte és meghimbálta a lámpát. A fényben felvillant duzzadt, kiütéses arca és keze, azután elborította a sötétség, majd újból ráesett a világosság. Mögötte, a hall árnyékaiba veszve, Pansy két széles pálmalegyezőt lóbálva az ajtó felé terelte a bűzös levegőt.

Kilpatrick és emberei meghúzták a kantárszárat, visszarántva lovaikat.

– Nem tudunk segíteni – kiáltotta egyikük. – Ne közelítsen hozzánk!

Julia előretántorodott, és dagadt kezével Kilpatrick lovának kantárja felé nyúlt.

– De segíteniük kellj – nyögte. – Négyen meghaltak, és egyikünknek sincs ereje eltemetni őket. Segítsenek! – Áporodott szag áradt belőle.

Amikor Kilpatrick megérezte, mintha ütés érte volna.

– Jézus Isten – üvöltötte –, menjünk innen! – A lovasok elvágtattak, hogy csatlakozzanak a többi katonához. A hátuk mögül még hallották Julia kiáltozását:

– Segítség! Segítsenek!

Azután már csak a lópatkók dobogása hallott.

Amikor ez is elült, Julia Ashleyből kitört a nevetés. Elgyengülve leült a lépcsőre, és addig nevetett, míg csak könnyek nem csurogtak végig duzzadt arcán.

– Pansy, hozz nekem egy kis kamillát! – kiáltotta. – Pokolian viszketek.

MÁSODIK KÖNYV

1865

7

Árnyi, alias Joe Simmons a szivárgó csónakban lefelé evezett a Cooper folyón, és átkozta az árapályt, amely az utóbbi fél órában ellene dolgozott. Időnként hátrafordult, hogy aggodalmasan megszemlélje Pinckney ernyedt testét az orrban. Remélte, hogy Pinny csak alszik – útjuk Virginiától idáig mindkettejüket a teljes kimerültség határára juttatta.

De most már az út végén járnak. Jobbra tőle a charlestoni mólók, és közraktárak maradványai nyúlnak a folyóba. Elszenesedett fájuk szúrós szaga furcsa elegyet alkot a mögöttük fekvő város elburjánzott kertjeiből áradó tömény, édes jázmin- és glicíniaillattal.

A homályos égboltot hirtelen ragyogó vörösség árasztotta el – éppen olyan, mint egy robbanó mozsárágyú-lövedék villanása. Árnyi a csónak faránál bevetette magát a mocskos vízbe. A billegés felébresztette Pinckneyt, aki fölemelte a fejét.

– Ez meg mi az ördög? – mormolta.

Joe visszaült.

– Ágyúzás nem lehet. Vége annak az átkozott háborúnak.

A hírt, hogy Lee megadta magát, az Unió néhány katonájától tudták meg, akik alvás közben lepték meg őket egy elhagyott vasúti kocsiban.

Még aggodalmasan kémlelték az eget, amikor az ismét kivilágosodott, ezúttal zöld és sárga fényben: tűzijáték volt.

– Egyszerűen hihetetlen – mondta Pinckney, és elnevette magát. – Gondolod, hogy ez valami fogadóünnepség?

Nevetése érdes volt, de szívből jött. Akadtak hosszú napjai, amikor kételkedett benne, hogy valaha is hazajut, és most ezek a ki tudja, miért fellőtt rakéták a Szent Mihály fehér tornyát vonják karneváli fénybe. Charlestonban van.

Beszívta az apályban felszínre bukkant zátonyok kékesfekete iszapjának édeskés, rothadó szagát. Az iszap kigőzölgése. A látogatóknak undorító, de azoknak, akik születésük óta ismerik, otthonos kénes illat.

– Itt evezz ki, Árnyi – mutatta Pinckney. – Errefelé vannak lépcsők, csak megtaláljuk őket. Ha átmászunk ezen a roncstömegen, a Tradd Street elején leszünk.

Mindössze háromsaroknyit kellett gyalogolniuk a folyótól, hogy Pinckney hazaérjen, de ez sokáig tartott. Árnyit az egymást pergőtűzszerűen követő megemésztendő benyomások fékezték: sosem látott még várost. Úgy érezte, a keskeny Tradd Street két oldalán emelkedő magas házak fenyegetően zárják körül őket: mintha egy hegyi hágóba szorítva haladnának, kiszolgáltatottan. Újból és újból fölfelé pillantott, akaratlanul orvlövészek után fürkészett a magasban. A tetők egyenetlen, csipkés kontúrja fölött az ég hol ki világosodott a láthatatlan rakétáktól, hol elsötétült. A robbanásuk zaja tompa volt, de jól kivehető. Árnyi állkapcsa gyorsan mozgott, amint ideges izgalmában szájában egyik oldalról a másikra tologatta a dohánycsomót.

Pinckney is körülnézett. Majdnem sötét volt, és ez enyhítette a látványt, keveset érzékelhetett az ostrom okozta károkból. Az ősöreg helyükön álló ismerős házak rá végtelenül

megnyugtatóan hatottak. Meg-megtántorodva lépkedett a téglajárdán, bal oldalával neki-nekiütközött a házfalaknak. Még nem sajátította el azt az egyensúlyérzéket, amelyre élete hátralévő részében szüksége lesz. Jobb kabátujja félig üres volt, könyöktől lefelé leffegett, nem tudta megadni testének az ellensúlyt.

Amikor kibukkantak a Meeting Streetre, Árnyi valamelyest megnyugodott. Az utca széles volt, és éppen előttük kettős kupolájú templom emelkedett ki kertjei és temetője tágas teréből. Mindkét férfi meggyorsította lépteit.

– Itthon vagyunk, Árnyi!

A Tradd-házon csukva voltak a zsaluk, de tábláikon lyukakat ütöttek a repeszek, és ezeken át fénycsíkok világítottak. A két férfi sietősen elhaladt a főbejárat és egy magas téglafal mellett a vaskapuhoz, melynek egyik szárnya lógott a meggörbült sarokvason.

– Körbemegyünk, hátra – suttogta Pinckney –, jobb lesz rendbe szedni magunkat, mielőtt találkoznánk a hölgyekkel. – A feje fölött szétspriccelő zöld csillagok kísérteties fénybe vonták szakállas arcát, csimbókos haját.

– Asszem, igaza van, kapitány. – Árnyi kiköpte a dohánylevet az utcára, ismét felpillantott a verandák magas, kísértetiesen fehér oszlopaira, megvonta a vállát, és a bagójától is megvált.

Végigmentek a téglával kirakott kocsifeljárón a gyom verte kert mögötti csupasz udvarig. Egy fiatal fekete nő háttal nekik nedves ruhát teregetett a két fa közt kifeszített vékony kötélre. A tompa világításban kalikóruhája és tarkabarka kendője volt az

egyetlen élénk színfolt. Az udvaron álló épületek a háború előtti Charlestonban gyártott jellegzetes szürkés rózsaszín téglából készültek, körvonalaik észrevétlenül olvadtak bele a szürke homályba, amely időnként rózsaszínben verte vissza a vörös rakéták fényét.

– Sophy?! Te vagy az? – kérdezte Pinckney bizonytalanul.

A nő elejtette a gondosan összehajtogatott nedves hálóinget, és megpördült a sarkán.

– Hála az Úrnak! Pinckney uraság! – Szíve fölött összekulcsolta a kezét, s amikor a férfi közelebb ért hozzá, arcához kapta. – Mit látok? – jajveszékelt. – Csont és bőr. És csonka. – Éles, vékony, szomorú hangot hallatott.

– Hagyd abba a lamentálást, Sophy! Így fogadnak két hőst? – Nem volt képes ebben az álkedélyes hangnemben folytatni. – Könyörgök, Sophy – kiáltott rá. Edzette magát, hogy megbántódás nélkül fogadja övéinek reakcióját, amikor megtudják, mi történt a karjával. Mostanáig tökéletesen tudta fegyelmezni magát. De az Virginiában volt, a hadseregben. Úgy érezte, most, hogy végre hazakerült, elillan az önfegyelme. Túlságosan sok érzés ostromolja a szívét. Szeretne leborulni az ismerős udvar földjére, hogy megcsókolja. Szeretne hátravetett fejjel vonítani a jövőtől való félelmében és látva a házon a befoltozott lyukakat. De ebből a zűrzavarból semmi sem mutatkozott meg az arcán. Rámosolygott Sophyra, és vállon veregette. – Jól van, nincs semmi baj.

A lány a szájába tömte az öklét, míg sikerült megnyugodnia.

– Így már jobb – mondta Pinckney. Maga mellé intette Árnyit. – Ez itt Sophy. Valaha ő viselte gondját a mamámnak

meg a ruháinak, de abból, amit mosott, úgy tűnik, most az egész családról ő gondoskodik…

– Igen, uram, és Julia kisasszony igen finnyás.

– Julia kisasszony?! Itt lakik?

– Igen, uram. A jenki generális, az van a Charlotte Streeten Julia kisasszony házába.

– Értem… Ez itt Mr. Simmons, Sophy. Ő is itt fog lakni. De ne aggódj, ő nem finnyás a mosásra, és én sem vagyok az. Forr még a víz a mosóüstben?

– A vizet még nem öntöttem ki, de a tűz mán nem ég.

– Akkor tegyél rá egy kis fát, és gyújtsd meg, kérlek, Sophy. Mr. Simmonsnak és nekem először súrolókefére meg szappanra lesz szükségünk, azután az lesz a legjobb, ha kifőzöd a rajtunk lévő holmit.

– Igenis, Pinckney uraság. Szólok Solomonnak, hogy vigyen egy fürdőkádat uraságod szobájába.

– Ne tedd! Van néhány utas a ruháimban, nem akarom őket bevinni a házba. Itt fogunk mosakodni az udvarban. Te meg ne leskelődj, megértetted?

– Jaj, Pinckney uraság… – Sophy egy kicsit eltúlzottan kuncogott.

– Akkor rajta! És, Sophy, borotvára van szükségünk, meg valami ruhára, amit fölvegyünk. A polcos szekrényben hagytam holmit. Ott van még?

– Igen, uram.

– Hát szedd a lábad!

– Igen, uram. Megyek mán, csak azt akarom mondani, mindannyian örülni fogunk, hogy idehaza van. Köll egy férfi ebbe a házba, annyi bizonyos.

– Köszönöm, Sophy. De egy tiszta férfi jobban jönne, vagy nem?

– De igen, uram. Mán itt se vagyok – mondta, és elszaladt a konyhaépület irányába.

Pinckney egy petróleumlámpát magasba tartva fölvezette Árnyit a szalonba. Tiszták voltak, mindössze ennyit lehetett javukra írni. Pinny lesoványodott alakján lógtak háború előtti ruhái, és Árnyin sem álltak valami remekül.

– Julia néném egy szörnyeteg, Árnyi – figyelmeztetett Pinckney. – Bármit mond is, ne hagyd, hogy kihozzon a sodrodból! – folytatta, és bekopogott a nyitott ajtó mellett.

Julia fölpillantott a hímzőrámájáról. Ugyanolyan finom öltésekkel foltozta Stuart egyik ingét, amilyenekkel valaha kézimunkáit készítette.

– Jó estét, Pinckney! – szólalt meg nyugodt hangon. – Ne álldogálj ott, kerülj beljebb, és foglalj helyet!

Pinckney egy hosszú percig nem tudta rákényszeríteni a lábát, hogy megmozduljon. Pillantása ide-oda ugrált a születése óta ismert szobában, számba véve, mitől fosztotta meg, milyen kárt tett benne a háború. Hiányoztak az ezüsttálak, melyekben valaha sziromkeverék illatozott a fénylő mahagóniasztalokon. Eltűntek a kristályvázák is, melyekben mindig friss virág díszlett. És a kandalló két oldaláról az őrt álló porcelánkutyák. Eltűnt az összes porcelán – a drezdai pásztor és pásztorlányka,

akinek mesterkélt mosolya mindig bosszantotta, a kicsiny kínai táncosnő az apró legyezőjére festett virágzó fával, a sok fedeles doboz, melyeket anyja bonbonjai töltöttek meg. És minden más is, amire csak emlékezett. A szépséges, frivol apróságok nem voltak többé.

A falakat borító ezüstöskék selymet foltok csúfították, a függönyöknek nyoma veszett. Az egyik falon esetlenül alacsonyan lógott egy kép, a körülötte lévő vízfoltokból nyilvánvaló volt, hogy egy kijavított lövedéknyomot kell eltakarnia. Ez az egyetlen festmény maradt a szobában. Sötétebb négyszögek jelezték a helyeket, ahol egykoron napsütötte tájak remek képei függtek.

A bútornak a fele sem maradt meg, s ez is összevissza karcolva. A sarkantyús csizmát viselő férfiak mélyedéseket hagytak emlékül a széklábakon. A kárpitokon Julia ügyes tűje nyomán takaros négyszögek mutatták a szakadások helyét. Az agyonkopott padlót már kifényesítették, de még szálkák meredeztek a kivonszolt súlyos íróasztal és konzolok útját jelző barázdákból. Nem voltak már puha, fakult perzsaszőnyegek, hogy elrejtsék a sebeket.

Pinckney kényszerítette magát, hogy belépjen a szobába. Gyengéden tette lábát a puszta, megviselt padlóra. Julia szeme egy pillanatra tágra nyílt, amikor meglátta unokaöccse föltűzött kabátujját.

– Szegény fiam! Ez elszomorító. Nagyon fáj?

– Hála Istennek, már nem. Julia néni, bemutatom a barátomat, Joe Simmonst, Árnyit. Amikor elvesztettem a karomat, ő mentette meg az életemet.

Julia Joe-ra nézett. Nem is próbálta leplezni utálkozását. Pinckney ingerlő dührohamot érzett. Acélkék szemének pillantása mintha felelősségre vonta volna nagynénjét.

– Ez esetben valóban szívesen látjuk Mr. Simmonst – szólalt meg Julia, de nem erőlködött, hogy meggyőző legyen.

Pinckney a még mindig az ajtó előtt téblábolóÁrnyihoz fordult:

– Megmondtam – mormolta. – Gyere csak be! Ugat, de nem harap. Sajnálom, Árnyi!

– Szembenéztem már rosszabb dolgokkal is – felelte a fiú, és egy kicsit hányavetien belépett a szobába.

– Jó napot, asszonyom! – mondta Juliának, azután leült egy magas, füles fotelba, amelynek oldalai eltakarták Julia szeme elől, őelőle meg Juliát.

Pinny egy ülőkét vitt nagynénje széke mellé. A dühtől egy kis színt kapott az arca. Rettentően szerette volna kimondani, amit gondol, de Julia a nagynénje, idősebb nála, és ráadásul hölgy. Így csak ennyit mondott:

– Nagyon köszönöm a tűzijátékot.

Julia észrevette az iróniát, de ez nem befolyásolta keserű gőgjét. Anélkül, hogy fölnézett volna munkájából, elmagyarázta, mi szolgáltatta az alkalmat. Most van a negyedik évfordulója, hogy a háború kezdetén a Sumter-erőd megadta magát. Amióta csak februárban megszállták Charlestont, az Unió csapatainak elsőrendű célja volt, hogy helyreállítsák és aztán újból használatba vegyék az erődöt. Az aprócska földdarab a kikötőben, amely egykoron a Dél jelképe volt, az Észak jelképévé lett. Erre az évfordulós újraavatásra gőzhajók jöttek le New

Yorkból és Bostonból, fedélzetükön az abolicionista mozgalom Henry Ward Beecher vezette diadalmas alakjaival. Anderson őrnagy – most ezredes –, aki 1861-ben megadta magát, Charlestonban volt, hogy magasba emelje a zászlót, amelyet négy évvel ezelőtt meghajtott.

– Egész nap dörögnek a díszlövések, jól meg is fájdult tőlük a fejem. És most ez a parádé! Szórakoztatja az összes részeg füstöst a White Point Parkban, minket mindannyiunkat meg arra emlékeztet, milyen volt az a tizennyolc hónapi ostrom. Természetesen becsuktam az összes zsalut. Csak nem fogok részt venni ebben! Még szemtanúként sem.

Pinckneyre vigaszként hatott nagynénje ingerültsége. Julia éppen olyan, amilyennek mindig ismerte. És mindössze egyetlenegyszer, felületesen utalt a csonka karra. Közönye furcsa módon gyógyító volt; éles, bosszús hangja hatására minden változás ellenére érezte, hogy valóban hazakerült.

– Mi van Stuarttal, a mamával és Lizzie-vel? – kérdezte. – Gondolom, nem a tűzijátékot nézik valahol.

– Ebben biztos lehetsz. Lizzie-t, mint mindig, rögtön vacsora után ágyba dugták. Stuart, kedve ellenére, anyádat kísérte egy társaságba. Kevés a férfi, úgyhogy még egy tizenkét évesnek is meg kell tennie a magáét.

– Szegény Stuart – nevetett Pinckney. – Tizenkét éves korában az ember nem nagy csodálója a hölgyeknek. De hogy volt képes a mama ilyen napokban is estélyre lelni?

– Minden pénteken tartanak egyet. Sally Brewton, ki más, mindenkit összeszedett, és kitalált valamit, amit elnevezett éhkopp-estélynek. Minden ház, amelyikben megmaradt a

zongora, sorra kerül. Délután a fiúk eltolják a bútort, felszedik a megmaradt szőnyegeket és felvikszelik a padlót. Este a lányok felváltva zongoráznak, míg a fiatalság táncol. Frissítőként vizet szolgálnak fel puncsoscsészékben. Valaki azt ajánlotta, nevezzék „táncos víznek" az alkalmat „táncos tea" helyett, de Sally ezt nem tartotta elég hatásosnak.

Pinckney nagynénje sovány alakjára nézett.

– Éheznek az emberek?

Julia elfintorította az arcát.

– Majdhogynem. Minden élelem a jenkiké. Utalványokat osztanak, amikkel az élelmiszerraktárukból rizst, lisztet, ecetet, sózott disznóhúst, kukoricadarát lehet igényelni, és a füstösök sorban állnak értük. Pansy, Solomon meg Hattie ott tékozolják el a napjuk felét, hogy vacsorát szerezzenek.

– És a fehérek nem mehetnek az élelmiszerraktárhoz?

Julia nevetése úgy hangzott, mint egy káromkodás.

– Mehetnének, de nem teszik. Nem szerezzük meg ezt az örömöt a kék ördögöknek. Lehet, hogy Virginiában véget ért a háború, de itt csak mostanság kezdődött. Itt mi vagyunk ellenük.

Pinckney egy odavetett kérdésére Julia érzelemmentes, részletes beszámolót tartott az eseményekről, amelyek Charlestonban a fiú legutóbbi ittléte óta történtek, és a körülményekről, amelyek közepette most élni kénytelenek.

A megszállást közvetlenül követő napokban az Unió katonái birtokba vettek minden épen maradt épületet a Calhoun Street fölött, és a charlestoniakat leköltöztették az Óvárosba. Felgyújtották a gyapottal és rizzsel teli közraktárakat, s ezzel elpusztították a dokkokat. Egy darabig úgy tűnt, hogy a lelkes

hadfiak fel fogják perzselni az egész várost, de a tiszteknek sikerült kordába szorítaniuk őket. Egyetlen ház semmisült meg, a francia konzulé, ahová néhány charlestoni hugenotta, bízva a nemzetközi státus védelmében, elraktározta értékeit.

A városi háztartások és az ültetvények felszabadított rabszolgái elözönlötték a várost; a romba dőlt házakban, az utcákon, a parkokban aludtak. Sherman 15. számú hadparancsa értelmében a Beauforttól Charlestonig terjedő területet a szárazföld belseje felé harminc mérföld mélységig elkobozták, hogy kiosszák azoknak a felszabadított rabszolgáknak, akik Georgián keresztül követték a hadsereget. Ebbe beleesett Barony is. Sherman egy Saxon nevű generálisának kellett felosztania a birtokot. Beszédet tartott Charlestonban. – Azért jöttem, hogy megmondjam nektek, foglaljatok földet – nyilatkoztatta ki, s a legtöbb fekete úgy értelmezte, hogy ez tetszése szerint bármely földterületre vonatkozik. Élelmes spekulánsok városszerte bódékat állítottak fel az utcasarkokon, amelyekben darabonként egy dollárért számozott karókat árusítottak. Azt mondták, a feketéknek mindössze annyit kell tenniük, hogy leszúrják a karót bármely kedvükre való földdarabon, és az ezt körülvevő negyven hektár az övék.

– Úgy hallom – mondta Julia –, hogy sok igénylő sikeresen próbálkozott megölni a másikat. A jótevőikkel sem voltak valami elégedettek.

A felszabadított rabszolgák feldühödve, csalódottan visszaözönlöttek a városba, s kezdtek rátámadni minden útjukba kerülő fehér emberre, még az Unió tisztjeire is. Julia mosolygott.

– Egy bizonyos Gurney ezredes azt gondolta, ő tudja a megoldást. Azt mondta nekik, menjenek vissza a várostól északra fekvő ültetvényekre, és dolgozzanak bérért a fehéreknek. Az elkobzott déli földterület csak a georgiai feketéknek jár. Minden épkézláb embert, aki itt marad, arra akartak használni, hogy eltakarítsák az utcáról az ágyúzás miatt keletkezett törmeléket. A zendülések nagyon zajosak voltak. Szinte lehetetlen volt aludni éjszaka. Ekkor a tisztek körbejárták a várost, és felajánlották, hogy felfegyvereznek bunkókkal minden fehér férfit, aki segít a jenkiknek ráncba szedni a munkásokat. Még fizettek is nekik valamit. Erre egy csomó szedett-vedett fehér koldus idetódult az ország belsejéből. – Szeme Joe felé villant, akinek széke Pinckney-é mögött állt. – Boldogok voltak, hogy fizetségért törhetnek be egypár fejet. Persze, azok közül, akiket mi ismerünk, senki sem szállt bé, bár Stuart szeretett volna. Azt gondolta, leüthet egypár jenkit, és senki sem fogja észrevenni. Nagyon szigorúan kellett beszélnem vele.

– Stuart?! Hiszen Stuart még gyerek!

– Csak várj, amíg meglátod – mondta Julia, és folytatta az elbeszélést. A hadseregnek két külön csoportja volt, amelyik megpróbálta kézben tartani az eseményeket: a reguláris megszálló egységek és az úgynevezett Felszabadítottak, Menekültek és Elhagyott Területek Hivatala. – Az elhagyottat értsd úgy, hogy elkobzott. – Az iroda lefoglalta az összes iskolaépületet, köztük a Juliáék szomszédságában lévő Dél-Karolina Csarnokot, és kilenc iskolát nyitott a fekete gyerekeknek és felnőtteknek. – Persze, az egész városban nincs

kilenc iskolaépület. A legtöbben nevelőt tartottak a gyerekek mellett, vagy magánosztályban taníttatták őket. Ezért aztán a jenkik kisajátították, amire szükségük volt. A templomot az utolsó oltárterítőig kifosztották, és most a fekete kislányok iskolája.

Pinckney visszaemlékezett a templomra, a karácsonyesti istentiszteletre és válla mellett Lavinia mosolygó arcára. Mit fog szólni vajon a lány, hogy most ez alatt a váll alatt egy üres kabátujj lebeg? Összeszedte magát, hogy ismét arra tudjon figyelni, amiről nagynénje beszél.

– .. .és legalább becsületes dollár. No meg sokkalta egyszerűbb egy füstös lánykát az ábécére megtanítani, mint arra, hogy tisztességesen meg tudjon teríteni egy asztalt.

– Elnézést, Julia néném, nem mindent hallottam, amit mondptt.

– Nem a magam mulatságára beszélek, Pinckney. Szíveskedj figyelni!

Az éles hangnem érdekes módon vigasztaló volt Pinckney számára. Legalább valami nem változott itthon.

– Azt mondtam, hogy a legtöbb tanítónő azok közül a hölgyek közül kerül ki, akiket te is ismersz. – Elsorolt vagy tucatnyi nevet. – Az ökör jenkik kilenc vagy tíz önkéntest küldtek le ide, de hát ez közel sem volt elég. Így több mint hetven helyi tanítót kellett alkalmazniuk. Idős férfiakat a fiúiskolák számára, és hölgyeket a lányokéba. Annabelle Mariön olvasást tanít, ami meglepő, mindig azt hittem, hogy analfabéta. Azt mondja, összevéve több mint három-

ezer diák van. Anyád is akart ajánlkozni tanítónak, de én azt mondtam neki, hogy ennyire azért nem állnak rosszul.

– A mama? – Pinckney hangosan fölnevetett. – Hiszen azt sem tudja helyesen leírni, hogy cica. Mi a csudának akart tanítónő lenni?

– Ez hozzátartozik a legújabb elmebajához. Vallási fanatikus lett.

– A mama?

– A te léha anyád. Amikor az emberek visszaköltöztek a belvárosba, a Szent Mihályban nyomban megkezdődtek az istentiszteletek. Mindjárt az első vasárnapon, bár Mr. Sanders, mint mindig, az orra alatt motyogott, a karzaton valami okos jenki túlságosan jól figyelt, és észrevette, hogy Mr. Sanders kihagyja az imát az elnökért. Évek óta ezt teszi, tudod, egyikünk sem tartotta túlságosan nagyra Da-vist. De a jenki jelentette a dolgot, és óriási hacacáré lett belőle. Sickies tábornok ragaszkodott hozzá, hogy mindannyian imádkozzunk Lincolnért, de Mr. Sanders ezt megtagadta, azok meg elvették a házát, a bútorait, de még az ornátusát is, és Rhode Islandről hoztak egy embert a helyébe. Úgy hívják, Edwards, Adam Edwards, olyan igazi pokoltüzes, átkozódós prédikátor. Én Jonathannak szoktam emlegetni, és ettől anyád egészen megvadul, pedig nem is érti az utalást.

– Én sem értem.

– Majd megérted, ha meglátod őt. Az episzkopális egyház véghezvitte az egyetlen dolgot, amely valójában tönkreteheti Charlestont. Éz az ember olyan szép, mint maga Gábriel, a hangja akár az orgonáé, és ráadásul özvegy. A charlestoni

nőstények fele belebolondult, és mindenfajta trükkel megpróbálkozik, hogy magára vonja a figyelmét. De nem hiszem, hogy sokan volnának, akik olyan képtelenül viselkednek, mint az anyád. A többiek csak szenteskednek, de Mary valóban elhiszi, amiket a lelkész mond: Charleston maga Szodoma és Gomorra együttvéve, és a háború Isten büntetése volt bűneinkért. Mary ezt szajkózza, és én nagyon unom. Az egyetlen mulatságom, hogy a középkorú szépségeket figyelem vasárnaponként a templomban. Micsoda áhítatos képet vágnak! Amikor Edwards úrvacsorát oszt, valósággal el kell rántania a kelyhet, hogy tovább tudjon lépni a következőhöz.

Szóval ilyen romantikus alapokon nyugszik a tanítási kedv, és annyian voltak, hogy Mary szóba sem jött. De ennek az Edwardsnak van egy lánya, aki abban az iskolában tanít, amit itt csináltak a szomszédságban. Drága anyádnak tízpercenként víziója támad, és átszalad a lelkészlakba megtárgyalni az iskola valamilyen ügyét Prudence-szel. És akkor addig ténfereg ott, amíg meg nem látja Prudence papáját.

8

Pansy beosont a szobába, és várta, hogy Julia észrevegye. Akkor halkan megszólalt:

– Pinckney uraság meg a másik uraság vacsorája elkészült. – Mosolyt villantott Pinckneyre. – A ruha is kifőtt. – Kuncogott egyet, és kisietett a hallba.

A hosszú asztalnál kettőre terítettek. Pinckney hátrahúzott egy széket nagynénje számára, de az rápillantott Árnyira, aki egészben tömte a szájába a forró kétszersültet, s azt mondta, nem kíván velük maradni.

– Amikor végeztek, a könyvesszobában leszek. Ha nem vagy nagyon fáradt, örülnék, ha csatlakoznál hozzám.

A két fiatal férfi nem sokszor szólalt meg evés közben. Mindketten ki voltak éhezve, és mannának érezték a meleg ételt. A menü szerény volt, puliszka, sonka és kétszersült, de az adagok igencsak kiadósak. Elijah úgy szolgált föl, mint egy háború előtti lakomán, fecskeszárnyú bársonykabátot viselt és térdnadrágot fehér selyemharisnyával, amelyen alig lehetett észrevenni a stoppolást. Amikor az inas méltóságteljes alakja föltűnt az ajtónyílásban, Árnyinak valósággal kiguvadt a szeme. Pinckney nem vette észre, mert azon igyekezett, hogy felugorjon a székéről, hogy megölelhesse a fekete férfit.

– Elijah, olyan boldog vagyok, hogy látlak!

– Igen, uram, én is, Pinny úr, de ha ki teccik önteni ezt a puliszkát, megölnek a konyhán, mer nincsen több. – Letette a tálcát az asztalra, és két erős karját Pinckney sovány teste köré fonta. Könnyek csillogtak a szemében.

Pinckney engedelmeskedett Elijah határozott irányításának, és ismét a székében találta magát.

– Enned kő, fiú, sován vagy, mint a gebe. – Elijah fölemelte a tálcát, de észrevette, hogy Árnyi már keresztülnyúlt az asztalon az ennivalóért, és hogy a tál meg a tányér félig már üres. Pillantása fenyegetővé vált.

– Árnyi, ez itt Elijah, ő kormányozza a családot – szólalt meg gyorsan Pinckney. – Elijah, ez Mr. Simmons. Ő mentette meg az életemet, amikor a karomat elvesztettem. Remélem, hogy egy ideig nálunk marad.

– Igenis, uram. – Elijah szeméből eltűnt a fenyegetés. Jobb felől kínálta oda Pinckneynek a tálcát. – Az öreg Miss Ashley mindig megmondta nekünk előre, melyik vendég balkezes – mondta gyöngéden –, s én tudom ám, mit kő tenni. Amit csak el kő vágni, elkészítem a konyhába, s külön hozom fő. Adok majd egy külön kanált, míg belegyün a villával. – Barna szemének pillantása egy hosszú percre Pinckneyébe fonódott, osztozva a véreres kék szemek sugározta fájdalomban, és elmondva mindent, amit el kell, veszteségről és szeretetről, sajnálatról és bátorságról. Pinckney mosolygott, és nagyon fiatalnak látszott.

– Köszönöm, Elijah – mormolta.

– Örülök, hogy Elijah még nálunk van – jegyezte meg vacsora után Júliának.

Nagynénje fölhorkant.

– A vén képmutató. El fogja mondani neked, azért maradt, hogy „gondját viselje a hölgyeknek", de ne is figyelj rá. Ugyanúgy elszökött a jenkikhez, mint a többi. Anyád sosem tudott bánni a szolgáival. De egypár nap múlva visszaoldalogtak, amikor rájöttek, hogy a jenkik nem kínálnak nekik olyan szállást, mint az itteni, mitőlünk pedig ugyanúgy megkapják a szállást, a ruházatot, az ellátást, mint eddig, s ehhez még bért is fizetünk. A legtöbbjüket el kellett utasítanom. Azt sem tudom, arra miből telik majd, hogy a meglévőket eltartsuk.

– Ki van itt?

– A ti házatokból Elijah és Sophy. Baronyról Pansy és Solomon, a Charlotte Street-i házból pedig a szakácsnőm, Dilcey. Solomon a kertész és a házi ezermester. Elijah előkelő ahhoz, hogy ilyen alantas dolgokkal foglalkozzék. Legszívesebben elküldeném, de anyád hallani sem akar róla. Elijah kikenve-kifenve mögöttünk vonul a templomban, és hozza anyád imakönyvét. Ez, mondhatnám, ráirányítja a figyelmet Maryre.

– Julia nénémnek viperanyelve van.

– Merem remélni – mosolygott Julia.

Becsapódott az utcai ajtó.

– Stuart, hányszor kell elmondanom neked, hogy ne csapkodd az ajtót?

Hazaérkeztek a mulatozók.

Mary Tradd, aki nem készült fel a találkozásra, sikoltott és könnyekben tört ki, amikor meglátta Pinckney meggyötört arcát és üres kabátujját. Azután, miközben tovább sírt, megpróbált bűnbánóan mentegetőzni, amivel csak rontott a helyzeten.

Stuart első reakciója az volt, hogy bátyja nyakába ugrik és átöleli. De aztán eszébe jutott, hogy már nagy az ilyen gyerekes viselkedéshez, és férfias üdvözlésre nyújtotta a kezét. Pinckney tehetetlennek érezte magát. Bármit is csinál, csak rossz lehet. Megpróbálta bal kézzel megfogni Stuart jobbját. Ahogyan tartott tőle, ezzel csak hangsúlyozta a helyzet kínos voltát. Stuart elrántotta a kezét, elpirult, és összevonta a szemöldökét. Kinőtt zakója túlságosan rövid ujjából kilógott a csuklója. Az elkövetkező fél órában mindenki nyomorúságosan érezte magát. Joe Simmons bemutatkozását gyorsan eltitkolni próbált megrökönyödéssel fogadták, azután kínos csönd telepedett a

társaságra. Senki sem tudta, mit mondhatna. Stuart megpróbált segíteni rajtuk, lelkesen beszámolt a klubról, amelyet legjobb barátjával, Alex Wentworthszel szervezett.

– Mindannyian naponta együtt voltunk az Ashley folyó hídján. Mind a nyolcán. Amikor a jenkik megkezdték az ágyúzást és tűz támadt, kötélen leeresztett vödrökkel húztuk föl a vizet, és adtuk tovább. Az ezredesünk azt mondta, hogy ugyanolyan katonák vagyunk, mintha a hadseregben volnánk. Benne volt a *Messenger*-ben, meg minden. Ünnepélyes vérszerződést kötöttünk, és megfogadtuk, hogy nem hagyunk fel a harccal akkor sem, ha a hadseregünknek ki kell vonulnia, és az a parancs jön, hogy gyújtsuk fel a hidat, nehogy jenki kézre kerüljön. És nem is fogunk. Azt hiszik, ezek csak gyerekek, de majd felnövünk. Megvannak a terveink. Eljön még a nap, amikor kikergetjük ezeket az átkozott jenkiket…

– Stuart…

– Mama, ha azt mondom a jenkikre, átkozott, az nem káromkodás!

– Ebben a házban nincs helye ocsmány beszédnek.

– De ez nem…

Pinckney teljesen kimerült volt. Felállt.

– Ha megengeditek, elmegyek lefeküdni. Jó éjszakát, mama, jó éjszakát, Julia néném, jó éjszakát, Stuart. Árnyi, gyere velem. Megmondtam Elijah-nak, az én szobámban készítsen neked fekhelyet.

Árnyi megbiccentette fejét a hölgyek felé, s mormolt valamit. Boldog volt, hogy megmenekülhet a feszültségből, a felé küldött

helytelenítő pillantásoktól. Érezte, hogy gerincén csorog a veríték. Majdhogynem futva követte Pinckneyt fölfelé a lépcsőn.

A fiatalember megtorpant a harmadik lépcsőfordulóban, társa majdnem nekiütközött.

– Ez a picike húgom szobája. Megyek, megnézem, hogy ő is hathüvelyknyit nőtt-e. Jössz te is?

– Lehet, hogy megijedne tőlem. Egy idegen, meg minden.

– Lizzie nem. Ő a legbarátságosabb kis teremtés az egész világon. Meg különben is alszik. – Óvatosan kinyitotta az ajtót, és lábujjhegyen belopakodott a sötét szobába.

Lizzie összegömbölyödve aludt egy keskeny kerekes ágyon. Az imbolygó fényben is látszott, hogy veszedelmesen sovány. Sötét árnyékok éktelenkedtek beesett arcán és lehunyt szeme körül.

– Jóságos Isten – jajdult fel rémülten Pinckney.

A gyerek szemhéja fölpattant, és a kislány a lámpába nézett. Csontvázszerű öklét a szeme elé kapta, és sikoltozni kezdett.

Pinckney Árnyi kezébe nyomta a lámpát, és térdre esett.

– Cssss, Lizzie, cssss, drágám, csitt, picikém. – Megpróbálta átölelni a kislányt, de az rúgkapált és tovább sikoltozott. – Lizzie-kém, én vagyok, Pinny. Kicsi húgocskám, a te Pinnyd van itt.

A sikoltozás abbamaradt. Egy pillanatig csönd volt, azután borzalmas, ziháló, csukló hang tört föl a leányka torkából. Hadonászott, mintha azt a levegőt kívánná megragadni, amire reszkető testének szüksége van. Pinckney kétségbeesetten próbálta lecsillapítani, beszélt hozzá, cirógatta.

– Tűnjetek el innen! – Julia volt. – Halálra akarjátok rémíteni? – Megrántotta Pinckney ép karját.

A fiú hagyta, hogy kivonszolják az előtérbe.

– Mindig így fuldoklik, ha megijed. Rosszabbnak hangzik, mint amilyen valójában.

Pinckney megpróbált nem odafigyelni a gyötrő fuldoklás hangjaira.

– Nem kellene orvos?

– Perigru doktor látta, és azt mondja, ki fogja nőni a gyerek. És nem fog belehalni.

– Julia néni, ez szívtelenség!

– Lehetséges. De ez a helyzet. Hallgasd csak, már jobban van.

Pinckney feszülten fülelt. Igen, a fuldokló hangok közé reszelős lélegzetvételek ékelődtek.

– Köszönöm, Julia néném.

– Menj lefeküdni! Késő van. Meg kell keményítened magad, Pinckney. Nagyon sok mindenhez hozzá kell majd szoknod, sok mindenhez, amin nem tudunk segíteni.

A nap már majdnem delelőjén járt, amikor Pinckney felébredt kimerült álmából. A félébrenlét néhány pillanatában az ismerős környezetben épp úgy érezte magát, mint az a lelkes, életszerető ifjú ember, aki a háború előtti napokban ugyanebben az ágyban ébredt, a szoba nyitott ablakán át ugyanígy beáramló édes, tavaszi illatokra.

Azután eszébe jutott mindaz, ami azóta történt, s ránehezedett a reá váró jövő előérzete. Testét túlságosan nehéznek érezte, hogy megmozduljon.

– Ébredj, Pinny, jó hír! – Stuart örömében szökdécselve rontott be a szobába.

Pinckney gyorsan felült.

– Mi az? Úgy örülnék valami jó hírnek!

– Meghalt az öreg Abe! Lelőtték tegnap este Washingtonban, amíg a barátai itt ünnepeltek Charlestonban. De szeretném, ha ma este tűzijátékot tarthatnánk! Kíváncsi vagyok, hogy tetszene nekik.

Pinckney keserű elégtételt érzett.

– Azt hiszem, koccintanunk kellene a nagybecsű Abraham Lincoln eltávozása tiszteletére. Nem tudod, van valami a házban?

– Elijah fog találni. Mindenfelé eldugott ezt-azt. Én is kapok egy pohárral?

– Ez csak természetes. Katona vagy, vagy nem? Keresd meg Árnyit! Fölveszem a ruhámat, és mi hárman, konföderációs veteránok megünnepeljük a jó hírt. Találkozzunk az ebédlőben! És mondd meg Elijah-nak, hogy azt szeretném, mire leérek, legyen az asztalon ennivaló meg egy palack.

Stuart tisztelgett.

– Értettem, uram, Tradd kapitány. – Kirontott a szobából, bevágta maga után az ajtót, és a rebellisek diadalordítását hallatva ledübörgött a lépcsőn.

Lincoln meggyilkolása egy hétig tartó erőszakhullámot szabadított Charleston utcáira. Az Unió néger katonáiból és az elkeseredett volt rabszolgákból verbuválódott üvöltő tömeg tégladarabokkal dobálta, botokkal verte a városi házak

bereteszelt ajtóit, bezárt zsaluit. A charlestoniak várták az ostrom végét, és hálásak voltak az Unió tisztjeinek, akik lóháton vágtattak egyik zendülő csoporttól a másikig, és karddal meg pisztollyal teremtettek rendet. Amikor túl voltak a legrosszabbján, a tisztek akkor is tovább őrjáratoztak. Csak az tartózkodhatott az utcán, akinek erre sürgős, bizonyítható oka volt.

A kényszerű elszigeteltség e hete alatt a Tradd ház egymástól olyannyira különböző személyiségű lakói összetalálkoztak, egymásnak ütköztek, visszavonultak, előrenyomultak, s végül kialakult a rendszer, amelynek középpontjában Pinckney helyezkedett el. Most vált valójában azzá, amivé apja halála titulusban már tette. Ő lett a családfő.

Túlságosan elfoglalt volt ahhoz, semhogy zokon vegye, amikor türelmet és tapasztalatot kértek rajta számon. Neki kellett vezetnie, mint ahogyan a könnyebb csatákban a virginiai mezőkön tette. Be kellett járnia a házat és az udvart, felbecsülni az ágyúzás és a nemtörődömség okozta károkat; körül kellett udvarolnia Elijah-t, hogy árulja el, mi mindent sikerült elrejtenie a megszállók elől; oda kellett adnia apja ruháit Stuartnak és Árnyinak, és meg kellett győznie nagynénjét, utasítsa Pansyt, alakítsa át őket; meg kellett mutatnia Solomonnak, mit ért azon, faragott kar és kéz, amit magára szíjazhat és kendőben a nyakába kötve viselhet, hogy az anyja ne sírja el magát, valahányszor csak ránéz; értékes perceket kellett kiszakítania arra, hogy csöndben üldögéljen a lányka szobájában, míg az le-föl hintázik kicsiny székében, és hozzászokik semmit sem kívánó bátyja semmivel nem fenyegető jelenlétéhez; ki kellett kérdeznie

nagynénjét az utolsó jelentésekről, amelyeket Sherman hadseregének érkezése előtt Carlingtonból kapott; vissza kellett tartania Stuartot attól, hogy kimenjen az utcára harcolni a veszélyes tömeg ellen; töprengenie kellett azon, hogy vajon Lavinia átnéz-e a vőlegényét rejtő ablakra, mint ahogyan ő átnéz a réseken át az utca túlfelére, az Anson-házra és eltakart ablakaira; ütközőként kellett működnie a háznép, főként a tüntető leereszkedéssel viselkedő szolgák és Árnyi közt; erősnek és magabiztosnak kellett lennie, félre kellett tennie torokszorító aggodalmát, amíg az alvó ház csöndes sötétje el nem rejtette mindazok elől, akik tőle függnek.

Mivel Árnyival egy szobában lakott, Pinckneynek még arra sem volt szabadsága, hogy le-föl járkáljon, amikor agya és szíve a rátörő nyugtalansággal küzd. Nyugton kellett maradnia, és lassú, szabályos lélegzetvételt magára kényszerítve úgy tennie, mint aki alszik, pedig egész idő alatt legszívesebben üvöltött volna haragjában és félelmében. Fiatal életében semmi sem volt, ami felkészítette volna arra, hogy szembenézzen mindazzal, ami most vár rá. Ifjúságának gondtalan, szertelen évei semmiképp sem – ezek arra tanították, hogyan kell viselkednie egy korlátlan vagyonú, remek ifjú embernek civilizált társaságban; most pedig nincs vagyona, és az az uralkodó osztály, amelyhez tartozik, nem tehet mást, mint hogy bezárt ajtók mögé rejtőzik az erőszak és anarchia fenyegető új világa elől.

Még a csatamező veszedelmei és nyomorúsága sem voltak olyan rosszak, mint az, amit most él át. Ott módja nyílt rá, hogy visszavágjon, erőszakkal válaszoljon az erőszakra. Most le kell nyelnie azt a megaláztatást, hogy ellenségei védelmezik. Nem

engedik meg, hogy harcoljon. A csata olyasvalami volt, amit megértett. Kihívás volt, merészség, szerencsejáték a halállal, és szívében vad, ujjongó izgalommal várta. Magával sodorta az embert, lekötötte teljes lázas figyelmét, azután véget ért. De ez az újfajta élet nem ér véget soha, és ezt Pinckney képtelen volt felfogni.

Mit várnak tőlem? – kérdezte magában, és tudta, nincs senki, aki válaszoljon. Úgy érezte magát, mint egy megrémített, összezavarodott gyerek, és rettentően vágyott az apja után. Anson Tradd hősként halt meg; Pinckney büszke volt az apjára, és ez akkor ellensúlyozta veszteségérzetét. Ez most tört rá, gyászolta a férfit, aki – bár ezt soha nem fogta föl – az egész világot jelentette számára. Maga előtt látta magas, elegáns alakját, hallotta nevetés és megértés színezte nyugodt hangját, érezte apja jelenlétének melengető, szeretetteljes erejét. Szíve azt kiáltotta, segíts nekem, papa, olyan nagy szükségem van rád.

De egyedül volt.

Úgy nőtt fel, hogy ültetvényes lesz belőle, apja és a tapasztalt munkafelügyelő irányításával átveszi majd Carlingtont. Lett volna ideje tanulni, és egy bevált rendszert követhetett volna. Most nincs idő, és a régi rendszer sehol. Pinckney rájött, nem tudja, hogyan kell egy ültetvényt irányítani. Ami a vérében van, az az évszakok ritmusa, a felbonthatatlan kötelék, amely a földhöz és a folyóhoz köti, Isten tisztelete, aki a halál és megújulás forrása, és aki alázatra int viharaival. De ez nem elegendő. Julia néni segíteni fog. Megígérte. De ez sem elég. Carlingtont nem sajátították ki; északra fekszik a várostól, és így nem került Sherman parancsnoksága alá. Még az övé. De vajon

mekkora a pusztítás? Julia nem volt képes egyebet megtudni, mint hogy a felügyelő, akit alkalmazott, elment. Utolsó üzenetében azt közölte, hogy a szolgák megszöktek, és mindent magukkal vittek.

Nem bánom, gondolta Pinckney. Megcsinálom egymagam. Egy félkarú férfi meg tud tanulni szántani és ültetni. Legkevesebb, hogy a családomat tudom táplálni. Gondolataiban eluralkodott a reménység: eszébe jutottak a fekete föld termékeny barázdái és az erdők kínálta rengeteg vadpecsenye. Azután a keserű valóság lelohasztotta a lelkesedését. Nincsenek öszvérei, nincs vetőmagja, puskája, ekéje. És pénze sincs. Az étel, amit föltálalnak, a szolgáknak juttatott jenki adományokból származik. Carlington, gondolta, és szíve összeszorult. Elfelejti. Nem tékozolhatja gyászra az energiáját.

A városban kellene munkát találnia. Nem ő az egyetlen ember a világon, akinek mesterséget kell tanulnia, és ő nem fél a kemény munkától. Amint a zavargások véget érnek, amint megnyílnak az utcák, el kell mennie körülnézni. Kell hogy legyen valami, amit meg tud csinálni.

Kell hogy legyen valami, mondta az agya. És a szíve sírt: de mi? Fogok találni valamit, mondta magának. Kell.

Mindannyian tőlem függnek: mama, Julia néni, Stuart, a kis Lizzie, a szolgák, még Árnyi is. Nem hagyhatom őket cserben. Nem férfi az, aki nem tud gondoskodni a családjáról.

…és a feleségéről. Édes Istenem, és Laviniával mi lesz? A lány szenvedélyes leveleire gondolt, és teste megbizsergett. Megpróbált visszaemlékezni jegyese arcára, de csupán a lágy haj és az édes illat ködös emlékét sikerült felidéznie. Lavinia inkább

jelkép volt számára, mint személy, a dédelgetésre és védelemre szoruló nőiesség esszenciája.

Hiszen nem is ismerem, gondolta, és belényilallt a félelem. Elvesztettem a hidegvéremet, és egy feleséget nyertem. Ki ő? Neki kell majd mellettem állnia, még akkor is, ha nincstelen nyomorék vagyok. Így írják elő a szabályok, Lavinia pedig valódi úrihölgy. Őt ugyanúgy kötik, mint engem kötnek.

Elképzelte, milyen enyhülést nyújthat egy édes, ifjú feleség, aki megosztja majd vele az új, ismeretlen életet, amelyet meg kell lelnie, aki vigasztalja bánatában, és büszke a bátorságára. Nem lesz egyedül.

Nem. Túlságosan nagy a feladat. Fel kell őt mentenie adott szava alól… De lehet, nem is akarja, hogy felmentsék. Azok a levelek… Ágyéka sajgott, utat követelt a háború hosszú évei alatt elfojtott szenvedélyeknek.

Minden akaratával arra koncentrált, hogy gondolkodjék, ne pedig érzései uralják. Kell hogy legyen valami, amibe belékapaszkodhat belső zűrzavara és a külvilági felfordulás közepette. Kell találnia egy vezérlő csillagot.

Ekkor, olyan tisztán, mintha a szobában szólna, meghallotta apja hangját: „Egy férfi őrizze meg a becsületét, fiam. Az az életnél is többet ér.” Anson Tradd ezerszer elismételte ezeket a szavakat, mindannyiszor, amikor Pinny az ifjú életét gúzsba kötő rendszabályok, előírások miértjét firtatta. A fiú, ahogyan idősebb lett, szinte már megfeledkezett róluk, vérévé váltak, nem kellett többé elmondani őket. Most ismét hallotta e szavakat, s azon a hangon, amelyben bármely más hangnál jobban bízott. „Mindig tedd azt, amit a becsület diktál, bármi

áron. Ha más nem is tud róla, te mindig tudni fogod. És akkor emelt fővel járhatsz, ahogyan egy Traddnek mindig kell."

Köszönöm, papa, mondta magában Pinckney. Ezt volt, amit tudnom kellett. Még félek, de a félelem nem becstelenség. Addig, ameddig azt akarom tenni, amit kell, rá fogok jönni, hogy mi ez, és emelt fővel élhetek.

Veleszületett optimizmusa növekedni kezdett. A pokolba, rosszabb dolgok is előfordultak annak idején a Traddekkel, mint a szegénység. És mindig túlestek rajtuk. Meg kell találnia a módot.

9

A hét véget ért, gondterhelt csend telepedett a városra. Pinckney felvértezte magát a percre, amelytől rettegett, és amelyet áhított.

Késő délelőtt átküldte Elijah-t Ansonékhoz bejelenteni, hogy ebéd után, négy órakor meglátogatja őket. Azután kikészítette az öltözékét, és Solomonnal meg Árnyival együtt belemerült annak felderítésébe, hogy mitől nedvesedig át a tető Stuart hálószobája fölött. Később megfürdött, és testének meg fejének minden négyzetcentijét megsikálta. Megborotválkozott, felvette legfinomabb holmiját, elfoglalta a főhelyet a hosszú asztalnál, színlelte, hogy eszik, miközben át- meg átismételte gondolatban megfogalmazott beszédét. Még akkor is próbált, amikor átment az utcán; nem volt tudatában, milyen eltökélten szegi föl az állát.

A függöny mögül kikukucskáló Lavinia érezte, kalapál a szíve. Természetesen tudott Pinckney karjáról, Elijah módot talált rá, hogy megvigye a hírt az utca túloldalára. Amikor meghallotta, Lavinia a kertkapuhoz rohant, és elhányta magát, majd amikor anyja leckéztette helytelen viselkedése miatt, szörnyű fejfájás kezdte gyötörni. Nem érdekelte, hogy Pinckney Tradd hős, émelyegni kezdett a gondolatra, hogy egy olyan férfival jár jegyben, akinek a karja helyén csonk van. De hát ez egyáltalában nem néz ki rémesen! Fel van kötve. Úgy látszik, Elijah nem jól tudja. Pinny karját nem lőtték el, csak eltörött. A napsugár megcsillant a fiatalember aranyosvörös haján. Lavinia már egészen elfelejtette, milyen hallatlanul jóképű a vőlegénye. Még ilyen szörnyű soványan is.

A kopogásra ő rohant ajtót nyitni.

– Isten hozott idehaza, Pinckney! – Mélyet bókolt, szoknyája széles, rózsaszín fodrai szirmokként vették körül, és könnyű, édes illatot árasztottak: a rejtett alsószoknyákhoz szárított virágokkal teli zsákocska volt tűzve.

Pinckney előtt haladt a szalon felé, a széles abroncsok ringtak. A fiatalember megállt az ajtóban, el akarta mondani szónoklatát, mielőtt ez a gyönyörűséges és sóvárogtató látvány kiverné a fejéből. Mikor megszólalt, hangja rekedt volt a feszültségtől.

– Mondanom kell valamit, Lavinia, s neked csöndben kell végighallgatnod. Megkíséreltem megfelelő formába önteni, amit érzek. Az hiszem, túlságosan sokáig voltam katona, nem találom a választékos kifejezéseket. – Rettentően szerette volna felitatni a verejtéket a homlokáról. Lavinia nagy szeme várakozóan

szegeződött az arcára. Pinckney mélyet, reszelőset sóhajtott, erőt vett magán, és folytatta:

– Nem az az ember vagyok, aki voltam, Lavinia. Elvesztettem egy részemet, s ez valamit megváltoztatott bennem. Elvesztettem az ismerős világomat is. Mindannyian… – gondolatai fékevesztetten száguldottak, kétségbeesetten próbált visszaemlékezni a gondosan megválogatott szavakra, de hiába.

Lavinia szempillái reszkettek. Tehát igaz. Úgy látszik, fakar van a kendőben. Savanyú ízt érzett. De nem is látszik, emlékeztette önmagát. Nem muszáj odanéznem. Úgy kell tennem, mintha csak el volna törve, s nem gondolni a többire. Szegény Pinny! Szomorú lehet ez az egész! Szeme sarkában megcsillant egy könnycsepp, odanyúlt apró zsebkendőjével. Pinny mielőbb szeretett volna eljutni szónoklata végére.

– Az volt a szándékom, hogy felajánlom neked, bontsuk fel az eljegyzésünket, de nem tehetem. Nem merem. Tudom, milyen bátor vagy, tudom, most visszautasítanád az ajánlatomat, engem pedig boldoggá tenne a visszautasításod, holott lehet, a te boldogságodat ez rosszul szolgálná. Nem engedem, hogy az elszántságod gúzsba kössön, mielőtt időd jutna a gondolkodásra… Atyád hamarosan hazaérkezik. Beszélni fogok vele megváltozott kilátásaimról, és ő a legmegfelelőbb személy, aki elláthat tanáccsal téged. Akkor, ha már felkészültél, eldöntheted, hogy vajon hozzá akarsz-e még menni egy erre méltatlan, nincstelen öreg katonához. – Örömében, hogy a végére jutott, mély lélegzetet vett.

Lavinia, még mindig lesütött szemmel, felsóhajtott. Milyen gyönyörű szónoklat! Éppen, mint Roderigo hercegé az egyik

regényben. Ha nem látná a fiatalembert, azt képzelhetné, hogy brokátköpenyt és tollas kalpagot visel, mint a herceg a címlapon. Lassan fölemelte pillantását, és a fiú válla fölött a semmibe nézve, csókra csücsörített ajkakkal felé hajolt.

– Istenkém – hördült fel Pinny, magához szorította a lányt, és olyan csókokkal csókolta, amilyenekről egyetlen könyv sem tett említést. Lavinia túlságosan meglepődött ahhoz, hogy tiltakozzék.

– Bocsáss meg – suttogta a hajába Pinckney. – Olyan sokáig voltam távol tőled, és a puhaságod, az illat… – Azután ellökte magát a lánytól.

Lavinia azt gondolta, hogy nagyon furcsán lélegzik.

– Mennem kell, ne haragudj.

A lány csókra nyújtotta a kezét, de a férfi észre sem vette.

Amikor egyedül maradt, Lavinia odament egy tükörhöz, és elkezdte vizsgálgatni feldagadt ajkait, összeborzolt haját. Szeme lángolt. Hogy Pinckney Tradd így kijöjjön a sodrából! Lavinia belekóstolt hatalmába, s igencsak ínyére volt.

Amikor Pinckney hazaérkezett Ansonéktól, Árnyi épp a padláson talált ágyat javítgatta.

– Volt már dolgod nővel, Árnyi? – Pinckney nagyon sápadt volt.

– Nem mondhatnám.

– Akkor itt az ideje. Gyere velem!

Árnyi gyorsan elrakta a felbecsülhetetlen értékű szögeket meg kalapácsot.

Pinckney fürge léptekkel igyekezett fölfelé a Meeting Streeten.

– Csak egypár saroknyira van innen, ahová megyünk. A Chalmers Street. Az apám vitt el oda, hatvanban, még mielőtt Angliába indultam volna. Tizenhét éves voltam, és meglehetősen vad. És nagyon tudatlan is. Bár már férfi, mert tudtam lovagolni és puskával lőni. – Az emlékek mosolyra késztették. – Amikor a papa megmondta, hová tartunk, váratlanul nagyon gyereknek éreztem magam. Persze, nem vallottam be. Úgy viselkedtem, mint egy igazi világfi. Legalábbis ezt gondoltam. Biztos vagyok benne, hogy egy pillanatra sem tudtam bolonddá tenni a papát. Akárhogy volt, ő mindent elrendezett. Van egy ház, nagyon kicsi, nagyon elegáns, nagyon jó szagú, és nagyon, nagyon zártkörű. Kizárólag úriemberek számára. Gondolom, még megvan. Ez az egyetlen ipar, amelyiknek nem árt a háború.

Árnyi megszokott félénksége tovatűnt.

– Sok a lány ott, kapitány?

– Nem tudom, Árnyi. Az egész úgy működik, hogy az ajtónál odaadja az ember a névjegyét egy inasnak, az bevezeti egy kis szalonba, hoz egy pohár madeirát, azután Madame Dupuis bejön egy nővel, bemutatja, ott marad egypár percre társalogni az időjárásról, aztán kimegy. Azt hiszem, ő meg az apám együtt választottak helyettem. Sosem volt okom, hogy változtassak. Lilynek hívják a lányt.

– Assziszi, még ott van?

– Számítok rá. Nincs pénzem ahhoz, hogy egy ismeretlennel kezdjek barátságot.

– Írtó sokba kerül, mi?

– Ezt sem tudom, Árnyi, apám intézte. És bármennyit fizetett, megérte. Az a lány mindent tudott, amit nőről és férfiról tudni kell. Őrületesen beleszerettem, minden szabad percemet az ágyában töltöttem. Buja disznó voltam. Mikor el kellett utaznom, majdnem megöltem magam. Esküszöm, össze volt törve a szívem. Szerencsére beajánlottak néhány londoni helyre, és rájöttem, hogy Lily képességei nem egyedülállóak.

– A világér se akarom elrontani a kedvit, kapitány, de ugye nem gondujja, hogy ez a Lily magányosan várakozott a maga hazatértire. És a papája meg nincsen itt, hogy fizessen.

– Mindkét pont igaz. De nekem derűlátó a természetem. S azt hiszem, ha itt van, a lány szívesen találkozik velem, még ha üres is a zsebem. Nagyon szeretett, nem csak én szerettem őt. – Pinckney kacsintott. – Ezenfelül igen mutatós ajándékot adtam neki emlékbe. A legeslegnagyobb rubintos gyűrűt, ami csak az ékszerész széfjében volt. Egy ilyen emlékből csak kitelik legalább egy kis üdvözlés a hazatérő vitéz katonának meg a barátjának! Gyere csak! Itt befordulunk.

A Chalmers Streeten nyüzsgött a nép. A Meetingtől mindössze néhány lépésnyidre egy nagy csomó katona dobolt a lábával, ütögette össze a tenyerét egy izzadó, vigyor-gó bendzsójátékos muzsikájára. Odább egy feketék és fehérek alkotta még nagyobb csoport kommentárokat és licitárakat kiabált be a rekedt, pirospozsgás árverezőnek, aki emelvényen állt egy zömök, golyóverte épület előtt. Az emelvény mögött felfegyverzett férfiak összevissza egymásra dobált gyertyatartókat, ezüsttálcákat, órákat és tükröket őriztek.

– Három dollár először… másodszor… elkelt.

A vevő, egy boglyas, fekete szakállt viselő, testes, kopasz férfi átnyújtotta a pénzt, és elvette az emelvényről a magas, fényes gyertyatartópárt.

Pinckney csak bámult.

– Mi történik itt? – kérdezte egy tiszttől, aki egy bricska mellett ácsorgott.

– A lázadók holmija, uram. Hadizsákmány. Csinos kis ajándék hazaküldeni. És egy kis zsebpénzhez juttatja azokat a bátor fiainkat, akik a tulajdonosaik. Az árverező cég csak az összeg felét tartja meg.

Pinckney elvonszolta Árnyit.

– Biztosan felismertem azt az ezüstöt – állította. – Tudom, hogy Lavinia anyjának a házából való. Láttam ezeket a gyertyatartókat az ebédlőasztalon.

– Ne gondujjon rá, kapitány! Semmit se tehet.

– De tennem kellene valamit.

– Nem tud. Ez az igazság. Gondujjon másra! Mondjuk meséljen nekem még arrul a Lilirül! – Erősen megmarkolta Pinckneyt, és továbbterelte az utcán, keresztül a tömegen. A Church Street sarkán meg kellett állniuk, hogy utat engedjenek egy áthaladó csukott hintónak.

Amikor elment, jól láthatták az előttük lévő utcarészt.

– Krisztusom ! – kiáltott föl Pinckney, és Ámyi megismételte, mint a visszhang. A Chalmers további része bacchanáliára emlékeztetett. Kezükben whiskyspalackokkal fekete és fehér férfiak tántorogtak fel-alá a hepehupás macskaköveken. Némelyikük cifrán öltözött, nevetgélő nőt karolt át, e teremtések bőrszíne a barna minden árnyalatát képviselte. Mások az utcát

szegélyező házak és kocsmák ablakaiban könyöklő nőknek kiáltoztak. Mindannyiszor, amikor egy ajtó kinyílt, hogy bebocsásson vagy kiengedjen valakit, nevetés, kiabálás, sikongás és zongoraszó kakofóniája vegyült a zajba. Pinckney és Árnyi figyelték, amint egy hadnagyi egyenruhába öltözött fehér fiú pezsgőt önt a társaságában lévő nő ruhakivágásába, aki elkapja a palackot, megpróbálja megütni vele a fiút, aztán elejti, és bekalauzolja kísérőjét egy közeli ajtón.

– Menjünk innen! – mondta Pinckney. – Az a hely, amit én ismertem, nyilván nincs már meg. – Undorodott a zajos, otromba jelenettől.

Árnyi alig hallotta, mit mond. Valósággal hipnotizálta a szeme előtt dühöngő szexualitás.

– El ne menjünk, kapitány! Nem azt mongyák-e, hogy a sötét hús a legízesebb?

Pinckney a karjánál fogva húzta.

– Ez undorító! Menjünk!

Árnyi megrázta a fejét.

– Maga ültette a fejembe az asszonyokat, most köll nekem egy. Nem köll nekünk szívesség, amott egy fickó elhagyta a bukszáját a sok nép közt, én meg a zsebembe tanátam. Elég arany van benne, hogy mind a ketten megkapjuk, amit csak akarunk.

– Sajnálom, Árnyi. Én megyek.

– Ahogy tetszik, kapitány. Én nem vagyok olyan finnyás, mint maga. Takarodóra odahaza leszek. – Keresztülnyargalt az utcán, és belevegyült az örvénylő tömegbe. Pinckney rövid

habozás után gyors léptekkel elindult visszafelé a Church Streeten.

Az elkövetkező hetekben egymás után érkeztek haza a charlestoni veteránok, némelyikük egymaga, némelyikük párban, némelyikük csoportban. Mikor beléptek elbukott városukba, s lassan végighaladtak megsebzett utcáin a gúnyolódó naplopók közt, mindannyian súlyosabb gyötrelmeket éltek át, mint bármilyen sebesüléskor, vagy mint amikor egy barátjuk, a fiuk vagy a bátyjuk esett el mellettük a csatában.

Josiah Ansont otthona ajtajából saját régi kocsisa tanácsolta el, aki inasi rangra emelkedett a most ott lakó jenki ezredes családjánál. Anson elutasította a kapuhoz állított őrmester segítségét, azután elnézést kért kurta válaszáért, és visszaült lovára. Háta, válla egyenes volt. Senki nem tudhatta meg, milyen közel jár az ájuláshoz.

Lába majdnem összecsuklott alatta, míg felkapaszkodott a lépcsőn Andrew-ék ajtajáig. Emma Anson kint volt a verandán, a hervadt leveleket csipegette le a cserepes hortenziákról. Amikor Jeremiah nem jelentkezett a kopogtatásra, méltatlankodva végigvonult a hallon ajtót nyitni.

Lucy is meghallotta a kopogást. Futva érkezett Andrew szobájából, ahol Jeremiah tovább fürdette a férfit. A szeme elé táruló jelenet rövid időre megállította. Anyósa, ez a félelmetes, erélyes középkorú asszony térdre borult, és úgy sírt, mint egy kisgyerek. Josiah Anson elterült testét félig az ölében tartotta, fejét melléhez vonva ringatta.

– Drágám – zokogta –, azt hittem, sosem látlak többé.

A férje nem felelt, elvesztette az eszméletét.

Lucy halkan hátrált, restelkedett, mert akaratán kívül meglesett egy ilyen bizalmas pillanatot, s örült is, mert meglepő tényt tudott meg: Emma Ansonnak van szíve. Szereti, gondolta meghökkenten. Jobban, mint Laviniát, sőt Andrew-nál is jobban. Minden szeretetét Mr. Josiah számára tartogatja.

A következő napokban és hetekben Lucy azt is felfedezte, hogy Josiah Anson nagyon szerelmes vaskos, szépnek legkevésbé sem mondható feleségébe, bár az ő érzelmei korántsem összpontosulnak annyira egy személyre, mint az asszonyéi. Amikor nem volt kettesben párjával, Emma ugyanolyan félelmetesnek mutatkozott, mint mindig, férjéből azonban szüntelenül áradt a melegség és a szeretet családjának minden tagja felé. Közéjük számított unokatestvérének, Anson Traddnek felesége is a gyermekeivel együtt.

Most sokat jártak a fejében, főként Pinckney. Amint Mr. Anson kiheverte a hazaútját, a fiú megpróbált szónoklatot tartani neki Laviniával való jegyességükről, de az idősebbik férfi félbeszakította.

– Később – mondta –, később beszélünk majd róla. Mindnyájunknak annyi a tennivalónk, majd később gondolhatunk a jövőre. Most ismerjük meg újból egymást! Annyiszor jössz látogatóba Laviniához meg hozzánk többiekhez, ahányszor csak tudsz. Vidd el őt azokra a szomorú kis estélyekre, és legyél annyira boldog, amennyire csak képes vagy! Nekem munkám van, neked pedig találnod kell. Majd később beszélünk a dologról.

Közben eltelt egy hónap. Már május vége volt. Josiah Anson összekaparta harcba indulása előtti ügyvédi prakszisának maradványait. És figyelte, milyen eltökélten vidám marad Pinny, annak ellenére, hogy sorozatos kudarcok érik, amikor megkísérel munkát találni. Josiah és Emma Anson vizitelt a Tradd-házban. A férfi felmérte az ottani viszonyokat, és el tudta képzelni, milyen súly nehezedik Pinny vállára. Mr. Anson újból az íróasztalán tornyosuló papírhalomra pillantott, azután megborzongott.

Amióta csak megnyitotta irodáját, ő volt Anson Tradd ügyvédje, és többet tudott Pinckney helyzetéről, mint maga a fiú. Josiah úr, élete eltelt ötvenkét évében először, félt. Egész világa széthullott, szenvedtek barátai és szeretett városa. Mélységes bánatot érzett miattuk. De keresztfia, e huszonkét éves ifjú miatt gyötrődött, kétségbeesett: félt megmondani neki. amit tud, és amit neki is meg kell tudnia.

Mégis, meg kell tennie. Megigazította magán a kabátot, felvette kalapját, kesztyűjét.

– …tehát, Pinny, ahogy látod, valószínűleg el kell adnod Carlingtont. Én el tudom adni azt a megműveletlen földdarabot a Wappoo partján, de ebből csak éppen annyi pénzed lesz, hogy azokat kifizesd, akiknek édesapád végrendelete szerint hagyaték jár, és pár hónapig felszínen maradjatok. Ha fenn akarod tartani a Meeting Street-i házat, nem engedheted meg magadnak, hogy megtartsd az ültetvényt is. Adók lesznek, amiket fizetni kell, és nincs termés, amiből pénzt lehetne csinálni. Nagyon sokan vannak ugyanebben a nehéz helyzetben. Van, aki eladja a városi

házát, és arra számít, hogy rendbe szedi az ültetvényt. De ezeknek kevesebb á kötelezettségük…

– És két karjuk van.

– Hidd el nekem, fiam, megértem az érzelmeidet. Emlékszem Carlingtonra. Maga volt a Paradicsom. De nem olyan hely, amelyik egy magányos férfinak való két asszonnyal, akit neki kell távol tartania egymás torkától, és két gyerekkel, akiket taníttatni kell. Én még az édenkert magányában sem mernék Julia Ashleyvel összezárva élni.

Pinckney meglepődött. Látszott rajta.

Josiah Anson elmosolyodott.

– Nem vagy már gyerek, Pinny. Hozzá kell szoknod a gondolathoz, hogy úriembereknek időnként úriemberhez tökéletesen méltatlan gondolataik támadnak hölgyekkel kapcsolatban. És maguk között kifejezésre is juttatják ezeket. Nem hiszem, hogy Charlestonban akad három férfi, aki ne rettegne Julia Ashleytől. – Rendben, a fiú mosolyog. Josiah Anson fölállt. – Hát ennyi. Mindig megkönnyebbülök, amikor túljutok egy rossz hír közlésén. Megyek.

Pinckney megköszörülte torkát.

– Van még egy dolog, Josiah bátyám. Úgy értem, Lavinia és én.

Mr. Anson lassan visszaült. Nem akart Laviniáról beszélni. Még gondolni sem akart Laviniára, mert amikor rá gondolt, eszébe jutottak akaratlanul kihallgatott szavai, amelyekből kiderült, hogy édes mosolya és választékos viselkedése szívtelenséget rejt. Szereti a lányt, vér a véréből, de kegyetlen, és ő nem engedheti, hogy Pinckney áldozatául essen ennek a

kegyetlenségnek. A fiút is szereti. Kényszerítette magát, hogy arra figyeljen, amit Pinckney mond.

– Maga tudja, Josiah bátyám, micsoda pácban vagyok. Nem tudom, lesz-e rá valaha is módom, hogy gondoskodjam róla. De dolgozni akarok, csak bármilyen tisztességes munkát találjak, és hiszem, hogy valahogy, valamit fogok találni. Felajánlottam Laviniának, hogy bontsuk fel a jegyességet, de ő elutasította. Ha megengedi nekünk, uram, várni szeretnénk. Végül is mindketten elég fiatalok vagyunk.

– Igen – felelte Josiah Anson fiatalok vagytok. – Hangtalanul viaskodott önmagával. Most van itt az ideje, hogy megmondja Pinckneynek, nem veheti el Laviniát. Halasztgatni lelkiismeretlenség lenne. De hogy tehetné? Csak éppen az előbb közölte a fiúval, hogy meg kell válnia a földtől, amelyen a Traddek több mint kétszáz éve élnek. Tetézheti-e ezt egy újabb csapással?

És a fiúnak szüksége van őrá, tudja vagy sem. Ő Pinckney keresztapja, és az a szándéka, hogy helyettesíti mellette az apát, amennyire csak Pinny hagyja. Ha megtiltja a házasságot anélkül, hogy elmondaná Pinnynek a valódi okot, törést okoz, s ez megakadályozza benne, hogy valaha is tehessen valamit a fiúért. És elszakítaná Andrew-t legközelebbi barátjától, pedig neki borzasztó nagy szüksége van barátokra.

Meg kell mondanod, figyelmeztette a lelkiismerete. Ezzel tartozol neki. Az eljegyzést fel kell bontani.

De nem most, súgta a szíve. Amint Pinckney az imént mondta, még fiatalok és várni akarnak. Később könnyebb lesz.

Amikor ez a fiatalember nem ilyen sovány, ilyen kimerült, amikor nem kell ilyen terheket viselnie.

Túlságosan sokáig maradt szótlan. Pinckneyn látszott, úgy érzi, vesztes. Ez bírta elhatározásra Josiah-t. Nem most.

– Bocsáss meg, Pinny. Arra gondoltam, milyen volt annyi idősnek lenni, mint te vagy. Nem kérnék belőle a világ minden kincséért sem! Túlságosan energikus az ember. Természetesen, áldásom rátok. Feltéve, hogy, amint mondod, szándékotokban van mindaddig várni, amíg én bele nem egyezem az esküvő megtartásába.

Pinckney előrenyújtotta a kezét.

– Köszönöm, Josiah bátyám.

Azután arca megváltozott, fiatalos vigyor ült ki rá.

– Csak még egyvalami, Josiah kuzin. Az a szándékom, hogy Carlingtont is megtartom. Valahogyan.

Mr. Anson elnevette magát.

– Ha valaki meg tudja ezt tenni, az te vagy, öcsém. Én segítelek, amivel csak tudlak.

A Meeting Streeten járőröző két tisztet azzal lepte meg, hogy amikor átment előttük az úttesten, vidáman odaköszönt nekik. Istenemre, lehet, hogy ez a fiú képes rá… Egy önző pillanatában az jutott eszébe, milyen jó volna, ha Pinckney Tradd lehetne a veje, s unokái az ő lángoló haját és lángoló szellemét örökölhetnék.

Azután sóhajtott egyet, és belépett fia házába. Az emeleti verandáról lánya és menye lágy hangja lebegett felé. Josiah Anson válla meggörnyedt. Ezek a hangok olyan édesek, akár a

muzsika, akár az álmos madarak csicsergése kora reggel, akár a háború előtti élet. Ezért ült azon az estén hangtalanul egy sötét sarokban, szinte félálomban, élvezve a ház mellett nőtt magnóliafa viaszos virágainak édes illatát. Magára kellett volna vonnia a figyelmüket, tudtukra adnia, hogy ott van. Ehelyett hagyta, hogy könnyű, fiatal hangjuktól csak még édesebbé váljék a nyugalom. Amíg csak el nem ért a tudatáig, amit hall.

– Ezt nem gondolhatod komolyan, Lavinia.

– De igen. Ha Mikell Johnson egyetlen pillantásra méltatna, összeszólalkoznék Pinnyvel, és egy perc alatt faképnél hagynám. De Mikell meg se lát mást Sarah Leslie-n kívül. Azt hiszem, nekem Pinny marad.

Lucy protestált, de Lavinia szilárd maradt.

– Minden estélyen megnéztem mindenkit. Most már mind itthon van, aki egyáltalában hazajön, s mind szomorúak, rongyosak, sérültek. Mikell Johnson az egyetlen, aki kinéz valahogy. És mert papa szegény ahhoz, hogy Saratogába vagy Newportba küldhessen gazdag férjet fogni, be kell érnem azzal, ami jutott. Amikor én leszek a ház asszonya, nem lesz helye ott annak a fehér senkiházinak, annak az Árnyinak vagy a rémséges vén Miss Ashleynek. Vagy azoknak a gyerekeknek. Az én házamban csak az én gyerekeim lehetnek! Mary kuzin, az maradhat. Az imád engem.

10

Június végére a város valahogy rálelt az egyensúlyra. A zűrzavaros évek után hálás volt, hogy visszatér az éghajlat követelményeihez és áldásaihoz igazodó réges-régi charlestoni életritmus: az emberek a kora hajnali órákban mocorogtak álmukban – tompa moll-hangok érkeztek a kagylókürtökből, amelyekkel a fekete hajósok figyelmeztették jelenlétükre egymást a pirkadat előtti sötétségben. A felkelő nap első, erőtlen fényével az árboccsúcsokat hívta elő, azután a vitorlákat fürdette hideg rózsaszínbe. A bárkák, belsejében a zöldségfélével, hallal, osztrigával, rákokkal, virággal teli kosarakon káprázatos színek és gyöngyszerű nedvességcsöppek ragyogtak. A James-sziget dús televényének kincsei, ahogyan a nyári hónapokban mindig, útra keltek a piac felé. Mit számít az évszaknak, hogy a földnek esetleg új gazdája van?

Öt órakor kezdődött a piac; üres pálmalevél kosaraikkal megérkeztek az első álmos fekete háziszolgák és szakácsnők, hogy azután megtöltsék e kosarakat a hosszú, fedett csarnok árkádjai alatti asztalokra halmozott fénylő piramisokból és halmokból. Az alkalom legalább annyira volt társadalmi, mint kereskedelmi. A part menti szigetek lakóinak elnyújtott, nazális magánhangzói és erőteljes szótag-hangsúlyai idegen számára érthetetlen muzsikává olvadtak össze a nevetéssel meg a kiáltozással, amely valósággal megrészegítette az adás-vétel kavargó, helycserés menüettet lejtő résztvevőit. A csarnok tetején széles, vitorlaszerű szárnyát lengetve tucatnyi hollókeselyű sasszézott. Az ő tisztük volt összegyűjteni az óvárosban a

szemetet, a reggel hétkor bezáró piac szolgált napi első megállójukként.

Kevesebben voltak, mint azelőtt. A múlté lett az ültetvényes idők szemérmetlen tékozlása. Az el nem kelt árut hét óra után nem hagyták rohadni. Ehelyett fekete kereskedők öszvér vonta szekerekre rakták, és megkezdték vele kőrútjukat a városban, ahol az utcákon már házaló árusok tolták kézikocsijukon[1] a rákokat, amelyeket a rózsás, hajnali Atlanti-óceánból hoztak a védelmező szigeteken túl vitorlázó bárkák. A még üde reggeli lég nyikorgó kerekek és a régi házak nyitott ablakain át kihalló dalolás hangjait sodorta.

– A rák, itt a rák… Friss a rákom… Finom a zőccségem… Epret vegyenek…

Hamarosan becsukták az ablakokat, behúzták a zsalukat, hogy megőrizzék a hűvös éjszakai levegőt, miközben a nap fölfelé emelkedik, és megjárja útját a hihetetlenül kék, szinte trópusi égbolton. Majd késő délután tárják ki őket ismét, amikor megérkezik a tengerről a délnyugati fuvallat, és sós illatával felüdülést hoz a kertek övezte házaknak, melyeket úgy tájoltak, hogy minél jobban érje őket. A szél áldás volt a városra, és kormányozta is, egyképpen békében, háborúban, gazdagságban, szegénységben. A szél szabta meg, hol legyen az első település, és irányította utódainak életét azóta is, ő ringatta az embereket álomba, ő hozta forgalmas dokkjaikba a hatalmas vitorlásokat, és – megmutatva erejét – ő ingatta meg kevélységüket.

Sickles megszálló hadseregének tisztjei izzadtak és szenvedtek uniformisukban; átkozták a hőséget; fitymálták a charlestoniakat, e henye délieket; egész nap kitartóan

tevékenykedtek, és tucatjával estek össze. A fekete közlegények szívósabbak és bölcsebbek voltak. Mivel nem nagyon ellenőrizték, hogy mit csinálnak, otthagyták a munkát a dokkokban, melyeket nekik kellett volna rendbe hozniuk, és átszivárogtak a gyönyöröket kínáló közeli sikátorokba és utcákba. Város volt itt a városban, egy élettel és muzsikával teli város, ahol nem voltak fehérek és nem uralkodtak a fehérek szabályai, egy város, ahol valóban szabad volt a fekete ember. Ahol a főutca új nevet kapott – „Tégy, ahogy tetszik sikátor" –, és ahol az Ashepoo folyó környékéről nemrégiben érkezett, halvány bőrű fiatalemberről folyt a szó, aki Káin papának nevezi magát, és akinek a fóruma az Unió Liga. Kimondja, ami a szívén fekszik, és beplántálja mások szívébe is: gyújtsátok föl a fehérek házait mindazokkal együtt, akik bennük vannak, a fehérekkel és a nekik dolgozó áruló négerekkel. Csatlakozz az Unió Ligához! Ha elegen fogunk össze, feltartóztathatatlanok leszünk.

A hőmérséklet könyörtelen emelkedése jobban hatott a charlestoniakra, mint amennyire a megszállók érzékelték. Az ablaktáblák mögött a háború legkeményebb csatáját vívták. Nem voltak többé válságok, alkalmak a hősi visszavágásra. Csak nélkülözés volt és aggodalom és a számukra oly szokatlan szegénység. Többé nem Sickies és emberei voltak az ellenség, saját ideges ingerlékenységük vált azzá, amit eddig a sok elfoglaltságuk okán észre sem vett apró kellemetlenségek okoztak.

A Tradd-ház sem volt kivétel. Pinckney mindennap félt a hazatéréstől. Pirkadattól a Charlestoni Könnyűdragonyosok Lövészklubjában tevékenykedett, és mire elérkezett a

vacsoraidő, elfáradt, melege volt, és semmihez sem érzett kedvet. Nyugalomra és valami jó ételre vágyott, ehelyett perpatvar, panaszáradat fogadta.

A charlestoni veteránokat Sickles kérte fel a klubok megalakítására. Szüksége volt a segítségükre, el akart rettenteni a dokkok környékén készülődő potenciális zendüléstől. Minden városrésznek megvolt a maga klubja, saját fegyvertárral, melyet a tagok nyolcórás váltásokban huszonnégy órán át őriztek. A tábornok attól nem tartott, hogy a klubtagok esetleg ellene és emberei ellen fordítják e fegyvereket, exkatonák és úriemberek voltak, akik mindannyian letették az összes legyőzött déli állampolgártól megkövetelt hűségesküt.

Nem így Julia Ashley. Ő megtagadta. Hetente legalább egyszer megjelent a Meeting Street-i házban az Unió egy tisztje, hogy felszólítsa eskütételre. Julia minden héten a szalonban fogadta a látogatót, magas hátú székben trónolt, mint egy császárnő, arca akár a faragott elefántcsont. Mereven nézte a férfi ajkát, míg az eldadogta mondanivalóját, azután felcsattant:

– Nem – és elbocsátólag fölállt.

Ha a küldött volt olyan bolond, hogy érvelni kezdett, Julia egyetlen szó nélkül elhagyta a szobát.

E társasjáték hamarosan szóbeszéd tárgya lett a környékbeliek közt. Mary felhúzta az orrát, mert Adam Edwards felkérte, hogy közvetítsen, s neki sem sikerült rábírnia nővérét elhatározása megmásítására. Stuart vadul büszke volt nagynénjére. Őt, mivel még fiatal volt, mélységes elkeseredésére, nem szólították föl, hogy tegyen esküt. Ő sem esküdött volna föl, mondta, még akkor sem, ha ezért fölakasztják. Azután újból

elmondta, míg Pinckney fáradtan meg nem kérte, hogy maradjon csöndben.

A szolgákat nem hallgattathatta el ugyanígy. Egyenként feltartóztatták, panaszkodtak, hogy túlságosan sokat kell dolgozniuk, a többiek mulasztásairól regéltek, közölték, hogy ruhára, pénzre vagy vitáik eldöntésére van szükségük. Elijah volt a legrosszabb. Büszkesége megkövetelte, hogy elismerjék a fensőbbségét, de Julia szolgái erre nem voltak hajlandók, amit ő a maga módján azzal torolt meg, hogy órákra eltűnt. Távollétét hazatértekor azzal magyarázta, hogy iskolában volt, olvasni tanult. Pinckneynek semmi oka sem volt, hogy ezt elhiggye, de nem tagadhatta meg az idős embertől a fejlődés esélyét. És ne n is bocsáthatta el. Elijah Traddékhez tartozott, ők voltak felelősek érte. Elijah választott: hűséges maradt a családhoz, és a családnak nem volt más választása, mint viszonozni ezt a hűséget.

Akárcsak Elijah, Árnyi is órákra eltűnt, de minden magyarázat nélkül. Pinckney tudta, hogy alkalmanként kényszermunkáscsoportok mellett hajcsárkodik. Helytelenítette a dolgot, de belátta, hogy erre nincs joga, hát sosem említette. Arra a valószínű tényre sem utalt, hogy a pénzt, amit keres, Árnyi a Chalmers Street-i bordélyokban – az utcát most Mulatt-sikátornak csúfolták – költi el. Egyszer megpróbálta figyelmeztetni a vérbaj veszélyeire, de amikor a fiú fakó szeme eltűnt a ráncok hálójában, feladta. Ezek a szeme körül hirtelen feltűnő redők szolgáltatták egyetlen jelét annak, hogy Árnyi mosolyog. A száját összezárva tartotta, hogy elrejtse ferde, dohányfoltos fogait.

Árnyi legalább csendben volt, és Pinckney áldotta érte. Az ebédlőasztalnál módszeresen elfogyasztotta az ételét, nem vett részt a pattogó szóváltásokban. Mintha ott sem lett volna. Ha nem akadt a háztól távol dolga, általában talált magának valami munkát a kocsiszínben vagy a kertben, javítgatta a padlásról előkerült régi tárgyakat, vagy türelmesen húzgálta a gyomot, amit Solomon ott hagyott. Nem szólt senkihez, csak rágta a bagót, és levét a rózsabokrok mellé, a földre köpte, amitől ezek egyre dúsabban tenyésztek.

A kis Lizzie volt a másik hallgatag, de az ő hallgatása jobban izgatta Pinckneyt, mint többi családtagjának zajos összezördülései. A kislány benn maradt a szobájában, s csak étkezésekkor jött elő meg vasárnap kétszer, amikor valamennyien templomba mentek – kivéve Pinckneyt, aki nem volt hajlandó. Az asztalnál Lizzie buzgón küszködött késével és villájával – miközben Julia szüntelenül figyelmeztette –, és elfogyasztotta, ami a tányérján volt, ahogy mondták neki. Illedelmesen válaszolgatott, ha szóltak hozzá, s nem felejtett el pukedlizni és köszönetet mondani, mielőtt kiment. De még mindig furcsán sovány volt, és ha valaki közelített hozzá, visszahőkölt. Pinckney úgy intézte, hogy mindennap tölthessen vele egy kis időt, de semmi sem jutott eszébe, amiről egy ötéves gyerekkel beszélgethetne, Lizzie pedig semmivel sem volt segítségére.

A fiatalember minden tennivalóját a július negyedikei megpróbáltatás utánra halasztotta. A lövészklubok főként azért gyakorlatoztak állandóan, hogy fölkészüljenek erre a napra. Sicklest figyelmeztették, Káin papa olyan Függetlenségi Napról

szónokol, amelyik teljes függetlenséget jelent, vagyis azt, hogy a fehéreknek még az írmagját is kiirtják Charlestonból. A tábornok fényesen riposztozott, egész napos mulatságot kínált a White Point Parkban, utána tűzijátékkal.

– Kenyeret és cirkuszt – mondta szárazon törzskarának. – Ha ez bevált a cézároknak, reméljük, beválik az Egyesült Államok hadseregének is.

A lövészklubok tagjait feltűnésmentesen odaállították minden utca végéhez, ahol lakóházak voltak; az Unió tisztjei vezették az ünnepséget megnyitó parádét, és míg véget nem ért, rajta tartották szemüket embereiken és az ünneplőkön, véget vetettek az ökölharcoknak és a hangos veszekedéseknek, mielőtt átcsaphattak volna nagyobb csetepatéba. Kimerítően hosszú, forró nap és éjszaka volt, de békésen múlt el.

Most már csak hetenként kétszer kellett Pinckneynek szolgálatra jelentkeznie a dragonyosoknál, jutott ideje valamit tenni az otthoni súrlódások ügyében. Egy kora estén kiült a verandára anyja és nagynénje mellé, akik Istenről vitatkoztak, mint oly gyakran. Mary dr. Edwardsot idézte, Julia Voltaire-t. Pinckney, felszólításuk ellenére, nem szállt be a vitába.

– Csak elszívok egy szivart, ha megengedik, hölgyeim, és élvezem a szellőt. – Székének támláját nekidöntötte a korlátnak, egyik hosszú lábát átvetette a másikon, szemét lecsukta.

A vita veszített lendületéből és elhalt. A csend rövid oázisa követte. Azután Mary beleszimatolt a levegőbe:

– Éppen így szokott ülni apád, Pinny. Néha kijöttünk vacsora után, hogy dohányozhasson, és csak csöndben üldögéltünk, míg

egészen be nem sötétedett. Olyan megnyugtató volt… Hiányzik nekem apád.

– Mindannyiunknak, mama.

– Szeretném, ha minden úgy lenne, mint valamikor.

– Attól, hogy szeretnéd, nem lesz ruhája a gyerekeknek – csattant föl Julia. Felállt. – Megyek, és kifordítom a gallérokat Stuart jó ingein.

– Kérem, Julia néném, ne menjen el. Szeretném megkérni a hölgyeket, hogy legyenek segítségemre valamiben.

Julia visszatért a székéhez.

– Aggódom Lizzie miatt. Olyan hallgatag és félénk. Szerintem ez nem természetes, de én semmit sem tudok a gyermekekről. Én csak egy férfi vagyok, és önöknek, hölgyeknek kell a szakértőimnek lenniük.

Mary gesztikulálni kezdett.

– Én minden tőlem telhetőt megteszek, Pinny, de ezek a gyerekek egyszerűen a fejemre nőnek. Mit kéne csinálnom? Stuart házitanítója elment, még mielőtt a háború megkezdődött volna, mert Massachusettsből való. Nem maradt más választásom, mint hogy engedjem Stuartot együtt tanulni Alex Wentworthszel. Senkit se lehetett szerezni, és Wentworthék házitanítója legalább öreg volt, hogy elmenjen a háborúba. Tudom, hogy Stuart féktelen. Alex is az. Az az öregember egyszerűen nem képes kordában tartani őket.

– Mama, én nem Stuartról beszéltem. Ő épp olyan, mint minden fiú az ő korában. Lizzie-ről beszéltem.

– De hát Lizzie tökéletes gyerek, nincs vele az égvilágon semmi baj!

– Épp ez az, mama. Nincs vele baj, hát senki sem figyel rá, egy kicsit sem. Micsoda vidám apróság volt, most pedig olyan, mint egy riadt egérke!

– Tanulja, hogyan kell viselkedni, ennyi az egész. A kislányoknak kis hölgyeknek kell lenniük!

– De mama, hiszen sosem jön ki a szobájából! Ez biztosan nem tesz jót neki. És olyan szomorúnak látszik.

– Szüksége lenne egy dadusra, semmi több. Kértem Sophyt, hogy kezdjen kijárni vele a parkba játszani, de nincs ideje. Minden kisgyereknek kell egy dadus. Azt hiszem, Lizzie még mindig búsul Georgina után.

– Szamárság – jelentette ki Julia. – Ez a gyerek már túl nagy egy dadához. Novemberben hatéves lesz. Arra van szüksége, hogy iskolába menjen. Pinckney, pénzt kell kerítened rá, hogy beadhassuk Madame Talvande-hoz.

– Julia – vágott közbe Mary –, mondtam már neked, hogy egyelőre nem akarok beszélni Madame Talvande-dal. Eleanor Allston iskolát nyit a házában, és az talán jobbat tenne Lizzie-nek. Eleanor kedves teremtés és jó példa.

– Eleanor Allstonnak fogalma sincs a tanításról. Madame Talvande-nak évek óta van iskolája. A kiejtése nem kifogástalan, de ő legalább francia. Egy ifjú hölgynek még kiskorában kell megtanulnia franciául.

– Én sosem tanultam meg egy szót sem, akármit csinált a mademoiselle-ünk. Nem hiszem, hogy a francia annyira fontos lenne.

– Ez csak azért van, mert te tyúkeszű vagy. Minden civilizált ember beszél franciául.

– Én csak azt nem tudom…

Pinckney nem figyelt rájuk. Az járt a fejében, amit az anyja mondott. Persze hogy Lizzie-nek dadára meg korban hozzáillő játszótársakra lenne szüksége. Nem csoda, hogy szomorú. Csupa nála idősebbel él egy házban. Ő valószínűleg felnőttnek látja Stuartot is. Magányos.

– Mama, megmondom Sophynak, hogy mindennap ebéd után ki kell vinnie Lizzie-t. Kérem, ne engedje erről lebeszélni magát! – Úgy érezte, kő esett le a szívéről.

– Tradd asszonyság, a vacsora tálalva van – szólalt meg Elijah a homályos haliból.

– Köszönöm, Elijah, mindjárt ott leszünk. – Mary felsóhajtott. – Sosem tudom, mennyi az idő. Gondoljátok, hogy valaha is visszakerülnek a Szent Mihály harangjai?

– Kérdezd meg Gabriel arkangyalt. Az ő jenki barátai törték darabokra Columbiában. – Julia új, még irritálóbb gúnynevet talált a nagytiszteletű dr. Edwards számára, ami rettentően dühítette a húgát.

Pinckney sietve közbelépett.

– Hölgyeim, hölgyeim! Az északi episzkopálisok fizettek, hogy szállítsák a harangot Angliába újraönteni. Nem hibáztathatjuk az egyházat azért, amit a hadsereg tett.

Mary hangosan hüppögni kezdett.

– Nem tudom elviselni a szentségtörő beszédeteket.

– De mama, amit mondtam, abban aligha volt bármi sértő.

– De Julia…

– Engem ne keverj bele ebbe a zagyvaságba, Mary! Elmegyek minden vasárnap az istentiszteletre, mint mindig egész életemben. Az nem kötelező, hogy tessék is, amit mostanság ott látok.

– Julia, dr. Edwards valóban elhivatott ember.

– Elhivatott ám a térdem kalácsa. Kíváncsi vagyok, mennyire tartanád elhivatottnak, ha nyúlajka volna!

Mary elkezdett zokogni. Pinckney átkarolta telt vállát.

– Ne izgassa magát, mama – mondta elszántan. – Én viszem a templomba jövő vasárnap. Ettől jobban érzi magát?

Másnaptól fogva Sophy minden délután elsétált Lizzie-vel két hosszú saroknyit a White Point Parkig. Első alkalommal duzzogott, de amikor leült a padokat ellepő dadák közé, és talált néhány régi ismerőst, rögtön jobb kedve kerekedett. A többi nő udvariasan bókolt neki, hogy milyen csinos a kislány a merevre keményített fehér köténykében. A délután végén Sophy gratulált magának. Lizzie tiszta maradt. Amíg a többiek szaladgáltak, játszottak és elpotyogtak a park vén virginiai tölgyeinek vastag ágai alatt a fűben, ő egy leanderbokor mellett üldögélt, és apró halmokba rakta az elhullajtott leveleket, virágokat. Nem volt vele semmi baj.

Pinckney várta őket, amikor hazajöttek.

– Jól érezted magad, picike húgom?

A kislány gépiesen bólintott.

– Igen, uram.

Pinckneynek megnyúlt az arca.

– Idő kő a gyereknek, míg megszokik, Pinckney uraság – jelentette ki fensőbbségesen Sophy.

– Igen, én is azt hiszem. Köszönöm, Sophy. – Rámosolygott Lizzie-re, aki viszonzásul elhúzta a száját. Szánalomra méltóan tettette, hogy mosolyog.

Pinckney átment Ansonékhoz. Az utca túloldalán álló ház lett a menedéke. Elvárták tőle, hogy naponta meglátogassa Laviniát, a vőlegények mindig így tesznek. Mivel az eljegyzés időtartama, kényszerűségből, meghatározatlan volt, a jegyességre vonatkozó többi szabályt a sajátos körülményekhez igazították. Pinckney elkísérhette Laviniát a társasági összejövetelekre, otthon pedig ülhetett mellette a díványon, és foghatta a kezét. De mindig volt velük gardedám, Mary Tradd a társaságban és Lucy Anson otthon. Josiah Anson kiötölte a magyarázatot:

– Lehet, hogy nem tudod megszerezni az anyagiakat a házassághoz, Pinny, senki sem tudja megmondani, mi történik ebben az árnyékvilágban. Nem kompromittálhatod Laviniát.

Valóban nem, felelte Pinckney. És őszintén ezt gondolta. Mélységesen sajnálta, hogy amikor először megcsókolta a lányt, elvesztette az önuralmát, és hálás volt azért, hogy megszűnt a kísértés, hiszen sosem voltak magukban. Azt gondolta, Laviniának fogalma sem lehet róla, milyen veszélyes oly módon kacérkodni, ahogyan ő teszi vele. Olyan gyönyörű és annyi bizalom van benne, puha kis kezét az övébe dugja, és a vállának dől, amikor Lucy a mindig nála lévő foltoznivalókra néz.

Lucy mindig fáradtnak látszik, gondolta Pinckney. Szegény teremtés. Nem lehet könnyű ellátni Andrew-t. Pinckney a

Laviniával és Lucyval eltöltött óra után mindig felment barátja szobájába. Andrew kevesebbet ivott, s ettől egészségesebbnek látszott, de az érzéstelenítő whisky nélkül morózusabb volt, mint valaha. Josiah Anson jogra tanította, egy jogásznak nem szükséges járnia. De Andrew gyenge diák volt, s ezt tudta is.

– A pokolba is, Pinny, én sosem csináltam semmit igazán jól a valcerozáson és a lovagláson kívül. A házitanítómnak mindent úgy kellett a fejembe vernie. Mit tudok én ezekhez, hogy „mindazonáltal tekintetbe véve" meg „a másik érdekelt fél kötelezettségei"! Megteszek minden tőlem telhetőt, Lucy óraszám korrepetál, a papa olyan türelmes, mint egy szent, de nem sokat várok az egésztől.

Pinckney nem tudott mit válaszolni. Sem Andrew-nak, sem önmagának. Mindketten csak annyit tehettek, hogy megpróbáljanak a lehető legkellemesebben túlesni a napokon. Ez a legkellemesebb néha az volt, hogy Andrew szobájában visszatértek a palackhoz. Ez legalább segít felejteni egy férfinak. Elfelejteni, hogy a Wappoo melléki földet bagóért adták el. Elfelejteni, hogy naponta apad az a kevés is, hiába takarékoskodnak mindenen. És leginkább azt elfelejteni, hogy eljön az idő, amikor Carlingtont el kell adni.

Pinckney lelke mélyén sóvárgott Carlington után. Az ültetvényről álmodott alva és ébren. De nem volt bátorsága, hogy megtegye a rövid utat szívbéli otthonáig. Túlságosan drága volt neki. Csak Árnyi tudta, mit érez. Ő észrevette, hogy Pinckney nem akar beszélni a birtokról, ha anyja megemlíti.

– Mi a baj, kapitány? – érdeklődött gyöngéden. – Fél, hogy az öreg Sherman megkaparintotta?

Pinckney félelmei a felszínre törtek, hálás volt, hogy könnyíthet magán, hogy beszélhet e hallgatag, visszahúzódó fiatalabb férfinak.

– Ha annak a háznak vége, az olyan, mintha én sosem léteztem volna, vagy az apám, vagy előtte az ő apja. A jenkik valószínűleg felgyújtották, de nem tudom – magyarázta Árnyinak. – És nem is akarom tudni. Szükségem van rá, hogy azt gondoljam, még ugyanolyan, mint amikor papa és én Virginiába indultunk. Megértjük, hogy vége a régi életünknek, de egészen más, ha tudjuk is. Meg kell értenem, de tudnom nem kell. Még nem készültem fel rá, hogy tudjam.

11

Mary izgatottan babrálta a szürke ruhája nyakánál leom-ló pókháló-finomságú csipkét.

– Ó, Pinny – kezdett rá, amint belépett az ebédlőbe –, mit gondolsz, nem túl frivol ez a gallér? Te jóságos ég, de csinos vagy! Remélem, Stuart nem hoz szégyent a fejünkre. Úgy nő, mintha húznák, semmi sem jó már neki. Nem szeretnék világiasnak látszani. Alázatosnak és szerénynek érzem magam, ahogyan kell, amikor az Isten házába megyünk, de ha megpróbálnám kivenni ezt a csipkét, az egész ruhaderék széteshetne. Nagyon régi ez a ruha, mint az összes többi. Megfelel, ugye?

– Remek, mama.

– Végül is, semmilyen ékszert nem viselek. Az hívság volna. – Tovább csiripelt.

Pinckney érezte, amint a fájdalom a szeme mögül felkúszik a feje búbjáig. Nem kellett volna olyan sokáig Andrew-nál maradnia tegnap, és nem kellett volna annyit inniuk. De leginkább sosem kellett volna megígérnie anyjának, hogy elkíséri a templomba.

– Még csak fél nyolc van, Mary, maradj már veszteg! – Julia leült a székre, amit Elijah húzott ki a számára. Utána Stuart és Lizzie következett, akik szótlanul foglalták el helyüket. Stuart mogorva volt, Lizzie sápadt és magába zárkózó. Árnyinak is meg volt terítve, de ő nem jelentkezett.

Pinny szolgált magyarázattal: a fiú kora reggel elment hazulról ügyeit intézni.

Mary izgalma keresztülhajszolta őket a reggelin. Háromnegyed nyolckor a család már az utcán vonult, félúton a Szent Mihály felé. A menetet Mary vezette, kezét büszkén fia bal karján nyugtatva. Pinckney remekül nézett ki. Dilcey főztjén kitelt a teste, szürke zubbonya és fekete mellénye széles vállától formás derekáig tökéletesen feszült rajta. Jobb ruhaujja az ügyes műkarral és a kesztyűs műkézzel, amit Solomon fabrikált, a nyakába kötött fekete selyemkendőben pihent, semmi rendkívüli nem látszott rajta.

Mint mindig, sokan gyűltek össze a templom előterében, köszöngettek egymásnak, mielőtt bementek volna. Pinckney bevezette anyját a Tradd család padjához. Míg Lizzie és Stuart egymás nyomában bement, Mary suttogva értekezett nővérével.

– Rajta, Pinny – szólalt meg fennhangon Julia –, te gyere utánam, hagyd anyádat a főhajó mellett ülni.

Mary ájtatos képet öltött, s megvárta, amíg fia bemegy előtte. Azután belépett ő is, és kecsesen leereszkedett a hímzett térdeplőre.

Az orgona kattant egyet, azután kibocsátotta a nyitó zsoltár első ütemét. Mindenki fölállt. Pinny meghallotta a templom mélyéből Adam Edwards tiszteletes hangját, amely mély volt, telt és erős, valósággal szárnyalt a kórus és az orgona hangja fölött. Amikor a kereszt elhaladt, Pinny meghajtotta a fejét és Edwards után nézett. Fenséges volt. A karjáról leomló dúsan redőzött fehér karing akár az angyalszárny. A haja ugyanilyen fehér és dús. Homlokát nem lehet másnak mondani, mint nemesnek, arca széles, távol álló pofacsontokkal, előreugró orra keskeny és nyílegyenes, tökéletesen borotvált szögletes állának közepén mélyedés. Pinckney ismét előrenézett. Nem mert nagynénje szemébe pillantani, félt, hogy elneveti magát. Julia nem túlzott. Selyemszoknyák lágy suhogása járt Edwards nyomában, ahogyan a gyülekezet hölgyei, mintha mágnes vonzaná őket, utána fordultak.

Amikor a zsoltár véget ért, még mielőtt mindenki leülhetett volna, felzengett a szószékről a tiszteletes hangja.

– Isten áldozatát – kiáltotta – alázatos és töredelmes szívvel fogadjuk. Ó, Uram, ne vess meg minket! – Felemelte karját, és felfelé nézett, mintegy a mennyekbe. Az emberek letérdeltek. Várt a pap, vártak a hívek, amíg csak el nem halt az

elhelyezkedő testek és ruhák zaja. A csend hosszú volt, feszült. Azután az arányló hang szétáradt a lehajtott fejek fölött.

– Mélységesen szeretett felebarátaim – szavai mintha cirógattak volna –, az írás különböző helyein arra int bennünket – a ritmus gyorsult –, hogy ismerjük be és valljuk meg különféle bűneinket és gonoszságainkat.

Pinckney egész testében érezte a szavak vibrálását. Ilyen élményben eddig egyetlenegyszer volt része, amikor Pattit hallotta *Lakmé*-t énekelni Londonban. Úgy jött el, hogy kíváncsi volt Edwardsra, és egyúttal mulatságosnak tartotta. Most ez feledésbe merült, meg volt babonázva. Együtt énekelt a körülötte lévőkkel, követve Edwards kihallatszó hangját. „Sokáig követtük szívünk csalárd sugallatát, vétettünk a szent törvények ellen…” Az ismerős szertartás folytatódott, átalakult. Mintha Edwards újraalkotta volna. Amikor felnyitotta a pulpituson előtte fekvő Bibliát, minden arc várakozóan fölfelé fordult.

A szószékhez legközelebb eső padban Prudence Edwards úgy tartotta a fejét, mintha lelkes buzgalommal nézné apja profilját. Szívesen ült ezen a helyen, mert a kinyúló karzat furcsa akusztikai holtpontot hozott létre, csak minden tizedik szót lehetett hallani. Apja bámulatos hangjában számára nem volt semmi csodálatos, élete minden napján része volt benne. Szeme sarkából a gyülekezetre pillantott. Mint mindig, hipnotizálva vannak. Nyugodtan elfordíthatja kicsikét a fejét, hogy megnézze azt az asszonyt. Igen, ott van. Semmi sem változott. A gőgös arcú, sovány teremtést nyilvánvalóan untatja a dolog. A sok év alatt, az összes templomban ő az egyetlen nő, aki ellenáll Edwards bűbájának. Prudence szíve elszorult. Minden vasárnap

szurkolt, hogy ez az asszony ugyanúgy viselkedjék, mint a többi. Voltak mások is, más templomokban, akik eleinte immunisnak mutatkoztak, de végül is behódoltak.

Valami újat fedezett fel. A fiú meg a kislány, mint rendesen, ott van a nővel. Prudence szerette figyelni, amint az istentisztelet alatt egyre magasabbra hágó napnak a karzati ablakon beszökő rézsútos sugara végül eljut ezekhez az aranylón-rézvörös fejekhez. Ma volt mellettük egy magasabb fej is, amely körül már ott ragyogott a dicsfény. Megfeledkezett az óvatosságról, és fejét, hogy láthasson, túlságosan elfordította. Apja keze figyelemre intően fölemelkedett. De addigra a lány gondolatait már betöltötte a glóriás férfi gyönyörűséges feje és arca. Gépiesen követte a szertartást, anélkül hogy tudatában lett volna, részt vett a reszponzóriumban és énekelte a zsoltárokat. Külsőleg úgy tűnt, hogy tökéletesen erre koncentrál. Valójában a perceket számolta a befejezésig. Amikor a kivonuló tömeg elér a templomhajó feléig, az oldalajtón át kisurranhat, átszaladhat a temetőkerten, és meghúzódhat a bejáratnál egy oszlop árnyékában, hogy figyelje a távozókat. Ha mindenki megáll egy kis tereferére, mint mindig szoktak, hallhatja beszélni a férfit, talán még mosolyogni is fog. Úgy néz ki, mintha régen nem mosolygott volna.

Árnyit ezen a vasárnapon nem alkalmi nyugtalanság tartotta távol. Számos korábbi távollétének sem ez volt az oka. Nem kellett sok hetet eltöltenie a Tradd-házban, hogy bizonyosan tudja, olyasmire lenne *szükség,* ami meghaladja Pinckney

ismereteit. Nekilátott, hogy azonosítsa, megtalálja és megszerezze ezt a valamit.

Hallgatag ember volt, kívül-belül egyaránt. Tanulatlansága folytán nem ismerte a szavakat, amelyekkel kifejezhette volna magát vagy megfogalmazhatta volna, ami a fejében jár. Viszont ösztönösen érzékeny volt az őt körülvevő atmoszférára, és érzelmei erősebbek voltak, mivel nem elemezte őket. Bár nem volt képes kifejezni háláját Pinckney bajtársiasságáért és azért, hogy otthont nyújtott neki, afelől nem volt kétsége, hogy ezt az otthont neki kell megvédelmeznie Pinckney helyett. Sosem kételkedett abban, hogy képes erre. Az a könyörtelenség, amelyet élete korai szakaszában sajátított el, hogy a brutalitást túlélhesse, nagy kincs volt a háború utáni Dél zűrzavarában. Mihelyt a Meeting Street-i házon elvégezték a legfontosabb javításokat, elkezdte járni a várost, szimatolt, figyelte a szereplőket, amíg rá nem lelt hadműveleti területére, ezután pedig benyomult.

Még sosem látott akkora épületet, mint a Charleston Szálló. Egy teljes belvárosi háztömböt elfoglalt, és két emelet magas volt. Minden szinten zöld és sárga márványkockákkal kirakott széles verandák vezettek a hatalmas dór oszlopoktól a húsz láb magas, íves ajtókig és ablakokig. A homlokzat ragyogó fehér volt, Sickles katonái festették be a Sumter-erőd-ünnepségre. Az oldalfalakon és a hátsó részen még látszottak az ágyúzás nyomai. Az eredeti tégla kivirított a sebhelyes fehér festés alól.

Árnyi majd mindennap beőgyelgett a rosszul világított, tátongó hallba. Körös-körül a falak mellett férfitársaságok beszélgettek, egyesek összeesküvő módjára halkan, mások

hetvenkedő hangerővel. Ez lett most a város üzleti központja. A szállóban ütöttek tanyát azok a beözönlő ragadozók, akiket, a történelem később jöttment szerencselovagoknak minősített. A hall volt a közös irodájuk. Napközben és este, csoportok formálódtak, váltak szét, költöztek odább, alakultak újjá. A hatalmas, nyitott bejáraton keresztül férfiak jártak ki-be, sokuk egyenruhában.

Árnyi látható cél nélkül őgyelgett a homályban a férfiak közelében. Kopott pantallót, ócska inget viselt, arcán bátortalan bárgyúság. Fakó szemével határozatlanul bámészkodott, láthatólag megfélemlítette a pompás környezet és a sok öntelt lakó.

De szó sem volt semmiféle céltalanságról. Szeme, füle mindent és mindenkit érzékelt, elraktározta az arcokat, a hangokat, a találkozókat, a kézfogásokat, a beszélgetéseket.

– A vasútvonalak, abban van a pénz – ordította egy szakállas, hajlott hátú férfi a körülötte állóknak. – Itt van három, készen, hogy érett gyümölcsként az ölünkbe hulljon, amint ezek a charlestoniak egy kicsit jobban megérzik, hogy szorul a hurok. A vágányoknak végük, a pályajogot bagóért oda fogják adni.

– És épp te vagy az az ember, akinél van bagó, mi? – hahotázott a csapata.

– …szóval, Al megkaparintotta a szerződést, hogy az összes kormányiskolának szállítsa a tankönyveket. A szenátor nagy hűhót fog csapni, beszédet tart majd, hogy milyen sok hálás néger klambó olvas Shakespeare-t, a Kongresszus megszavazza a pénzt, és akkor pár száz rongy több mint százezret hoz Al-nek.

– Mennyit kellett hogy adjon a szenátornak?

– Egy vasat se. – A beszélő kacsintott. – De a feleségének valaki küldött egy új homokfutót egy pár ezüsttel kivert hámmal felszerszámozott pejjel.

Árnyi elsomfordált.

– …a gyapotföld hektárját meg lehet kapni egy dollárért, amint kijön az új adótörvény. Fogadj fel egypár szegény fehért, hogy gazdálkodjon rajta. A gyapot ára nemsokára égig szökik… Őrült vagy. A pénz a spekulációban van… New Yorkban jól fizetnek az emléktárgyak. Minden, amin a lázadók zászlója van, vagy egy címer, bármi, ami a régi Délről való. Címert vehetsz fillérekért. Ahhoz még nem elég éhesek, hogy a zászlókat eladják, de eljön még ennek is a napja… Hallom, Harry megkapta az üzletet, ő szállítja a fát a közraktárak újjáépítéséhez… Most ez át fog szállni az öreg Ardsleyre. Harrynek téglája van… Mondd, van valakinek valami kapcsolata Sickles parancsnokságához? Tudnom kell, hogy meg lehet-e vásárolni az adjutánst.

Árnyi csatlakozott a kifelé tartókhoz. Sosem maradt túl sokáig, nem akarta, hogy felfigyeljenek rá.

Egy hónap múlva többet tudott a megkötendő üzletekről, mint akik kötik őket. Két hónap múlva tudta, ki az, akiben meg lehet bízni – egy bizonyos pontig. Ekkor készen állt rá, hogy nézőből szereplővé legyen.

Rávette Pansyt, hogy alakítsa át a vászonöltönyt, amit Pinckneytől kapott, és azon a vasárnapon, amikor a fiatalember anyját vitte a templomba, Árnyi kölcsönvette az óráját és az óraláncát, elővett a szekrényből egy sétapálcát, és megkezdte üzletemberi pályafutását.

A férfi, akinél puhatolózni kezdett, elmosolyodott és elfordult, amikor meghallotta orrhangú tájszólását. Árnyi tovább beszélt.

A férfi hamarosan visszafordult.

– Azt mondta, Tradd? Mint a Tradd Street?

– Hallotta. És az összes többi charlestoni nábob.

– Hogy tudott hozzájuk férkőzni?

– Ez nem a maga dóga, uram. Ameddig szállítok.

– Menjünk be az étterembe, fiam. Lássuk csak, lenne-e kedve egy jó menühöz.

– Én nem vagyok a maga fia, hát ne híjjon így. De ahhoz nem vagyok túl kevély, hogy elfogyasszam, amivel megkínál

Árnyi teli hassal távozott, és zsebét megtöltötte mentolos cukorkával Lizzie számára. Meg üzletet is kötött.

Mögötte vendéglátója, miközben egy fogpiszkálót huzigált ajkai közt, ezt gondolta: a fene egye meg, ez jobb üzletember, mint én magam. Pedig még a szakálla sem serked.

Amikor hazaért, Árnyi visszaadta Pinckney óráját, azután jelentette, mit végzett.

– Kapitány, a maga charlestoni barátai a niggerjeiket kűdözgették eladni a dógaikat, hogy ennivalót vehessenek. Ki lesznek fosztva. Én felhajtottam egy fickót, aki a legjobb árat fogja adni.

Pinckney dühöngött. Lenyelte az ajkára toluló szavakat, és hátat fordított, hogy összeszedje önuralmát. Azután hallotta, miket mond Árnyi, és visszafordult. Válla meggörnyedt, fejét lehajtotta. Gyűlölte az igazságot, amit Árnyi kimondott.

– Valakinek meg köll kötni velük az üzletet. Én nem vagyok charlestoni, nem köll ügyelnem a büszkeségemre. Nem akarom én, hogy maga csinálja. Magának csak annyit köll tennie, hogy segíti a magafajtákat. Ők odaadják a dogokat magának, maga meg nekem, és én intézem az eladást. Aranyér. Én nem tudok olvasni meg írni, kapitány, de számolni, azt tudok. Senki nem lesz becsapva. Már el is van kezdve, kapitány. Apróságok, ezüstkanalak, ezüsttálak meg ilyesmik. Látta az árverést. Még mindig nagyban megyen. Pénz köll a népeknek. Azt akarja, hogy jobban becsapják őket, mint kéne?

Pinckney bólintott.

– Igazad van, Árnyi. És hálásnak kellene lennem. Csak annyira szomorú ez az egész! – Pislogott egyet. – Azt hiszem, sírok.

Ezúttal Árnyi volt, aki elfordult.

– El köll raknom ezt az öltönyt – mondta. Úgy döntött, most nem mondja el Pinckneynek, mekkora jutalékot fognak kapni.

12

A nyár hátralévő részében kicsiben kötötték az üzleteket. Pinckney először megbeszélte a dolgot Josiah Ansonnal, aki tökéletesen egy véleményen volt Arnyival, és fölfektette a vállalkozás üzleti könyveit.

– Vezetni fogom őket helyetted, amíg ez a maradék kezed nem tud bánni a tollal, fiam. Nem csinálom ingyen. Meg kell tanulnod, hogy az embernek az ideje is pénzt ér, ugyanúgy, mint

a rizse. Amit te végzel, szolgáltatás, ahogy szolgáltatás, ha én neked könyvelek. Semmi szégyen sincs abban, ha fizetséget kapunk érte. Történetesen tudom, Eleanor Allstonnak most pénzre van szüksége, hogy padokat vásárolhasson az iskolájának. Azt mondta, jelzálogot tábláztat a házára. Ehhez képest átkozottul jól járna, ha eladná a kertjéből azt az ocsmány márványnimfát, amelyik ráadásul meztelen, így vonzó lesz bizonyosfajta műgyűjtők számára. Menj, látogasd meg! És vedd át a jutalékot, amit a fiú nyilván behajt helyetted! Egyáltalában, hol szedted fel?

És egyedül keresztapjának Pinckney elmondta Árnyi egész históriáját, beszélt a ragaszkodásáról, és arról, hogyan ölte meg a jenkit, akinek lesből leadott lövése elvitte az ő karjának felét.

– Kést használt, amit a zubbonyába rejtve hordott. Egy újabb lövés felhívta volna ránk a figyelmet. Azután széttépte a zubbonyát, szorítókötést csinált belőle, és a hátán cipelt, amíg messzebb nem kerültünk az ellenség vonalától. A többire alig emlékszem. Tüzet rakott, beletette a kést, és leütött, ököllel állón vágott. A legközelebb azt érzékeltem, hogy az orvosi sátorban vagyok, kifogástalan kötéssel egy kifogástalan csonkon. Egy fejjel magasabb és húsz fonttal nehezebb vagyok nála, és majd ötmérföldnyire kellett el vinnie. Nem engedné, hogy megköszönjem.

– Így hazahoztad.

– Nem, ő hozott haza engem. Nagyon gyönge voltam. Csak tudnám, mit tehetnék, hogy visszafizessem neki!

– Pinny, egy emberéletért nincs fizetség. Az egyetlen, amit tehetsz, az, amit most teszel. Adj neki otthont, mert úgy hangzik,

mintha otthona sosem lett volna. És ha valóban nagylelkű vagy, hagyd, hogy egy kicsit gondoskodjék rólad. Árnyi az a fajta ember, akinek szüksége van rá, hogy gondját viselje valakinek. Nem lehet sokkal több tizenhatnál, de ő az a férfi, aki sosem volt kisfiú. Azt hiszem, büszke volnék, ha engedné, hogy a barátja legyek.

– Ez megtisztelő, Josiah bátyám, meg fogom mondani neki.

– Jobb, ha nem teszed. Senki sem érzékenyebb egy nincstelen fehérnél. Ezt sokszor volt alkalmam látni a kerületi bíróságon. Csak hagyd Árnyi barátodnak, hogy annyi tere és ideje legyen, amennyit akar. Lehet, hogy egyszer majd elfogadni is tud, nemcsak adni. Most pedig föl, Eleanorhoz! Betegre izgatja magát a pénz miatt.

Pinckney még aznap felkereste Mrs. Allstont, és ezután meglátogatott hetenként két-három más régi barátot, akit Josiah Anson ajánlott. Elfogadta a pénzt, amit Árnyi hozott neki, olyan szívélyesen, ahogyan csak képes volt.

Tevékenységét nem tarthatta titokban. Charleston túlságosan kicsi volt ahhoz, hogy a hír ne jusson vissza családjához. Sápadt arccal és védekező modorban beszámolt anyjának, anélkül hogy nevet említett volna, Mrs. Allstonnál tett látogatásáról. Mary reagálása nagyon meglepte: az asszony tapsolt, és szélesen mosolygott rá meg Árnyira.

– Micsoda jó ötlet! Biztos nekem is van valamim, amit nem vittek el a jenkik. Akkor vehetünk pár dolgot Lizzie-nek meg Stuartnak. Most szinte mezítláb járnak. Hihetetlen, hogy milyen gyorsan nő a lábuk! Nem volt merszem eddig említeni, mert

olyan szeszélyes voltál, Pinny. Hadd gondolkozzam csak! Van egy nagy ezüst puncsostál, amit apád úgy szokott emlegetni, „a fürdőkád”. A kocsiszín teteje alá dugtuk. Förtelmes, de nagyon sokat ér. Marshall dédanyád ezt használta, amikor Lafayette-et látták vendégül.

Árnyi megköszörülte a torkát.

– A világér se sérteném meg, asszonyom, de eladó ezüsttel ki lehetne kövezni az utcát. Ha valami fényes apróság lenne, arra tunnék most vevőt.

– Ékszert gondolsz? Istenkém, az ékszeres ládikámat ellopták Columbiában.

Árnyi megvonta a vállát.

– Ha ez a helyzet… De ha az a puncsostál tényleg egy fürdőkád… Van benne valami vésés?

Pinckney közbevágott.

– Mit keresett maga Columbiában, mama? Ne mondja, hogy oda menekültek! Soha nem említett ilyesmit.

– Nem akarok erről beszélni, Pinckney. Túlságosan rémes volt. Beszéljünk valami kellemesről! – Mosolya majdnem természetesnek hatott.

Árnyi hitetlenkedve nézett Pinckney anyjára. Több kurázsi szorulhatott belé, mint amennyi kinéz belőle. Vagy pedig ő a legbutább nő, akit Isten valaha teremtett. Délen mindenki ismerte Columbia történetét. Sherman a civilek ellen viselt szörnyű háborújában Columbiával végzett a legbestiálisabban. Méltóságteljes hivatalos ceremónia keretében elfogadta a polgármestertől a város megadását, azután díszőrségével együtt elvonult arra a városközeli helyre, ahol a hadsereg táborozott.

Három óra múlva a település pereméhez vezényelt katonák petróleummal körös-körül tüzeket gyújtottak. Nem volt menekvés. Ha a tűzgyűrű valahol megszakadt, újragyújtották. A füst korán elsötétítette az eget, tetőzve azoknak az ezreknek a rémületét, akik rájöttek, hogy csapdába szorultak. Amikor leszállt az este, lángok borították fénybe az utcákat, az emberek állatias félelemben rohangáltak, sikoltoztak, és agyontaposták a gyöngéket, akik elbuktak a tülekedésben. A kör ugrásszerűen szűkült, elvágva az elég gyorsan mozogni képtelen öregek és sérültek útját. A szerencsések végül eljutottak a város közepén lévő tágas parkig. Itt, rettentően összezsúfolódva, kalapokkal, főkötőkkel, csizmákkal és cipőkkel vizet mertek a tóból, és magukra locsolták – így védekeztek a lehulló tűzcsóvák ellen. Még izzott az üszök, amikor két nap múlva a koromfoltos túlélőknek sikerült kijutniuk Dél-Karolina romhalmazzá lett fővárosából. Columbiát soha senki sem fogja feledni.

Árnyi ismét Mary Traddre pillantott. Érezte, micsoda erőfeszítésébe kerül az asszonynak, hogy sírva ne fakadjon. Nem akarja, hogy a kapitány lássa a sebeit, gondolta, és az elkényeztetett, gyerekes teremtésről szerzett benyomásaihoz most újfajta respektus társult.

– Hun az a tál? – kérdezte, hogy megtörje a feszült csendet.

– Fel kell másznotok érte a tetőhöz. Stuart rakta el, persze. Ez a fiú mindig olyan volt, mint egy majom. Ó! Várjatok egy pillanatig! Most jut eszembe! Stuart! Hol van Stuart? Az esküvői nyakékemet bedugta egy odúba fenn a pekánfán, ahol a fészekháza volt. Emlékszel a fészekházra, Pinny? Ahová te meg Andrew mindig elbújtatok kiskorotokban? Stuart rendbe hozta,

ő meg Alex Wentworth. És amikor át kellett költöznünk Juliához, leszedte, hogy a jenkik ne tudjanak felmászni a fára. Úgy gondoltam, nagyon okos tőle. Feltette oda a nyakékemet. Tudjátok, Julia mindig kritizálta ezt az ékszert, nem volt merszem a házába vinni. Mindig olyan féltékeny volt, mert a papád énbelém szeretett. – Ekkor vette észre, hogy a levegőnek beszél. Pinny és Árnyi már az udvaron kiáltozott Stuart után, miközben fölfelé bámultak a magas faágakra.

Stuart a legfelső ágakig mászott, és ledobott három bélelt szarvasbőr zacskót Árnyinak, aki továbbadta őket Pinckneynek.

– Jobb lesz, ha ezeket odaviszi a mamájának, én meg vigyázok Stuartra.

– Jó munka vót – dicsérte meg a fiút, amikor az földet ért.

– Nem is képzeled, milyen jó. Tudom, mennyire feledékeny a mama, úgyhogy amikor eldugtam a nyakéket, még felraktam mellé egypár darabot a készletéből. Menjünk, nézzük meg!

– Egy perc. Az imént hallottam, hogy Columbiában vótatok. Mondjad csak, igaz ez?

– Igaz?! De még mennyire! Hadd meséljem el neked… – Stuart percnyi részletességgel kezdett beszámolni élményeiről. Talált egy pisztolyt, és meg akart ölni bizonyos jenkiket, de a fegyver nem volt megtöltve. Azért sikerült végrehajtania néhány valódi hőstettet, míg menekülés közben anyját védelmezte a fölfordulásban. Nem kellett biztatni, hogy beszéljen róluk:

– Ott vót a kicsike is?

– Lizzie?! Majd elpusztultunk miatta! Mikor kirohantunk Eulalie kuzen házából, Lizzie ottfelejtette azt a buta régi játék mackóját. Félúton voltunk a parkhoz, amikor elkezdett visítozni

utána. Vissza akart menni, ő egyik irányba rángatta a mamát, én a másikba. Ez elég baj volt, Georgina fölvette Lizzie-t és cipelte, az meg sírt és rugdalódzott, így mentünk tovább. Azután elszakadtunk egymástól, és akkor a mama kezdett Lizzie után sikítozni. Nem volt könnyű dolgom, mondhatom.

– De mind túlestetek rajta, ez számít. Hogy tanátátok meg Georginát?

– Nem találtuk meg. Mama azt hiszi, hogy elpusztult a tűzben, de én fogadni mernék, hogy csak elbújt. Mama megölte volna, mert elvesztette Lizzie-t.

– Otthagyta?

– Valószínűleg. Akkor találkoztunk újból Lizzie-vel, amikor már az állomáson vártunk a vonatra, amit a jenkik adtak kölcsönbe, hogy mindenki elmehessen. A Hutchinson hölgyekkel volt, azok látták meg, ahogy ide-oda botorkál és azt a süket mackóját hívogatja, aztán felszedték. Te jó ég, a mama őrjöngött. Majd beleőrült az aggodalomba! Tudod, Lizzie mindig megszökött, ha valami nem volt ínyére. Mama ott helyben, az állomáson jól elfenekelte. Lefogadom, nem szökik meg soha többé.

Árnyi a hallgatag lánykára gondolt.

– Nem, én se hiszem.

Amikor bementek a házba, Mary éppen körbevalcerozta az ebédlőasztalt. Mindkét karját előrenyújtotta, hadd ragyogtassa föl a napfény a csuklóin és ujjain díszlő karkötők meg gyűrűk gyémántjait, rubinjait. Nyaka mellett hosszú gyémánt fülönfüggők hintáztak, amik olyan fényesen csillámlottak a forgástól, hogy Árnyinak pislognia kellett.

A nyakék valóságos gyémántzuhatag volt, összeillő kövek sorai egymás után, ezek valahol mélyen futottak össze az unalmas szürke ruhaderékon, s itt egy körte formájúra csiszolt hatalmas gyémánt himbálódzott az asszony telt keblei közt.

Pinckney vigyorgott.

– Mama, ez tényleg elképesztő, felülmúl minden képzeletet. Mit gondolt a papa?

Mary abbahagyta a forgást. Harang alakú bő szoknyája tovább hintázott körülötte. Sziporkázó kezeit az arcához emelte, hogy elrejtse pirulását, és kuncogott.

– Valami nagyon illetlent gondolt, amit nem fogok az orrotokra kötni. Azt mondta, hogy néha helye van még a közönségességnek is. Ez a saját külön menyegzői ajándéka volt a számomra. Gyöngyöket is kaptam tőle, hogy azt mutogassuk.

– Azt hiszem, a pénzproblémáink megoldódtak – jelentette ki Pinckney. – Az Árnyi üzletembere egymillió év alatt sem talál ennél cifrábbat.

A fiú értetlenül nézte nevető arcukat. Úgy vélte, a nyakék a világ legszebb darabja.

Némi idejébe telt megtárgyalni Mary Tradd ékszereinek eladását. Több konkurrens licitálót tartott bizonytalanságban mindaddig, míg ösztöne azt nem súgta, elérkeztek türelmük és pénzük végső határáig. A nehéz körülményekhez képest valóságos kis vagyont söpört be.

Mikor kiszórta az ebédlőben az asztalra az aranypénzeket, Pinckneyn megrendülés vett erőt. Carlington megmenekült.

– Istenkém, Árnyi, úgy élhetünk, mint a királyok – lelkendezett. – Mindenki kap új cipőt. A mama egy főkötőt, amit

a templomban viselhet, és amin megakad ennek a közönyös dr. Edwardsnak a szeme. Esetleg veszünk egy lovat. Solomon kiglancolhatja a homokfutót, és elegánsan járhatunk.

– Kapitány, adók fognak kigyünni. Inkább azon törje a fejit, hogy a házat tartsa rendben, ne azon, hogy lovat tartson.

Pinckney megveregette a vállát.

– Annyira megkönnyebbültem, mióta van ez az aranyunk, hogy még azért sem vagyok rád dühös, mert neked van igazad. Megvesszük, amire okvetlenül szükségünk van, ami marad, azt pedig tartalékoljuk a nehezebb napokra. Ez meg mi?

Elvette a dobozt, amit Árnyi nyújtott felé, azután a szabálytalan formájú papírcsomagra nézett, amit a fiú az asztalra tett.

– Olyasmi, ami magának is, meg nekem is köll.

Pinny leemelte a doboz tetejét. Egy csomó iskolai palatáblát és egy doboz krétát látott, alattuk meg egy ábécéskönyvet.

– Mondta nekem, hogy Mr. Anson aszonta, igyekezzen megtanúni írni a bal kézivel. Remélem, nekem is megmutassa, hogyan. Úgy értem, tanít egy kicsit.

Pinny túlságosan meghatódott ahhoz, hogy megszólaljon. Némán nézett Árnyira, aki kerülte a tekintetét s úgy folytatta a beszélgetést, mintha mi sem történt volna.

– Hoztam ajándékot a kicsikének is. Maga adja oda neki, kapitány.

Kibontotta az asztalon fekvő csomagot. Egy vaskos játék mackó cipőgombszeme bámult föl rájuk. Pinny viszanyerte a hangját.

– Milyen kedves tőled, Árnyi! Te gondoltad ki, te add oda neki! Nagyon rég nincs új játéka.

– Jobb lesz az, ha magától kapja. Engemet alig ismer, és olyan félős apróság, nem akarnám megriasztani.

Pinckney felemelte a mackót.

– Lehet, hogy igazad van. De kijár neked az elismerés. Gyere, menjünk be hozzá mind a ketten!

Mikor elindult felfelé a lépcsőn, Pinnynek a kislány járt a fejében: Ha azt hinném, hogy egy játék boldoggá teheti, mindenestül eladnám ezt a házat, és megvenném a világ minden játékát. De Árnyi jót akar. Milyen furcsa, hallgatag figura, majdnem olyan félénk, mint Lizzie. Remélem, nem fogja a szívére venni, hogy a gyerek nem reagál. Szegénykém olyan, mint egy kis báb, amelyik végrehajt minden mozdulatot, amit elvárnak tőle, csak éppen fából van. Fáj neki, hogy elvesztette Georginát. Bízom Istenben, hogy hamar átsegíti ezen. Óvatosan bekopogott Lizzie ajtaján, azután, a mackót háta mögé rejtve, benyitott. Árnyi követte őt a szobába.

A lányka kis hintaszékében üldögélt az ablak mellett. Ütemesen ringott előre-hátra, a széktalpak nyikorogtak. Pinckney tudta, hogy a ritmus sosem változik. Valahányszor fölfelé tartott a szobájába, hallotta az állandó, ismétlődő nyikorgást.

– Jó napot, Lizzie. Árnyi csodás ajándékot hozott neked.

Lizzie szabályosan egymás mellé tette két lábát a padlón, és felállt.

– Köszönöm, Mr. Simmons – mondta, pukedlizett, azután nyugodtan állt tovább.

– Lizzie, nem jár neki egy mosoly?

A kislány engedelmesen fölfelé húzta a szája szélét, de szemén látszott az egykedvűség. Pinckneyt elöntötte a reménytelenség ismerős érzése, amely mindennapos próbálkozásait kísérte.

– Nem akarod tudni, mi az? Nézd! – széles mozdulattal előkapta az eddig rejtegetett mackót. Édes Istenem, fohászkodott magában, add, hogy eszébe jusson, hogyan kell mosolyogni. Mosolyt erőltetett az arcára, mintegy mintát szolgáltatva. És ekkor a meglepetéstől eltátotta a száját. Lizzie futva elindult felé – karjai kitárva, szeme ragyog és megtelt élettel –, és ezt kiáltotta:

– Maci!

Pinckneynek éppen idejében sikerült letérdelnie, hogy a kislány átölelhesse őt meg a játékot. Lizzie lehuppant a padlóra, és vállához szorította a mackót. Boldogan nevetett, és elkezdte csókolgatni. Azután eltartotta magától, és összehúzott szemöldökkel nézett először a játékra, azután Pinnyre.

– Ez nem Maci – mondta.

Pinckney zavarodottam rázta a fejét. Először kacagás, most meg düh. Legalább reagál. De mit rontottak el?

Árnyi is leült az ajtó mellett.

– Pedig ez Maci. Legalábbis azt állítsa, ez a neve. Az utcán szólított meg, csuda szemtelen. Aszonta, úton vót, egy cirkuszba dógozott. Annyi cukorkát adtak neki a népek, hogy elhájasodott. De kapott egy gyönyörűséges új kabátot, amék illik rá, hát elhatározta, hazagyün, oszt felvág vele. Igen beképzelt ez a medve. – Lizzie-re nézett, arca komoly maradt.

A kislány a játékra pillantott, azután meg Pinckneyre.

– Ezt csak kitalálja. – Hangja színtelen volt.

Pinckney megpróbált mosolyogni.

Lizzie rászegezte a tekintetét, azután Árnyira.

– Te találtad ki.

Egy hosszú percig néztek egymás szemébe mereven, moccanás nélkül. Árnyi szólalt meg.

– Ez terajtad áll, kisasszonka. Azt akarod, hogy kitalált történet legyen?

Lizzie olyan erősen gondolkodott, hogy összeráncolta a homlokát. Még mindig farkasszemet nézett Árnyival. Pinckney visszafojtotta a lélegzetét. Tudta, valami fontos történik. Azután Lizzie arcvonásai megenyhültek.

– Nem – jelentette ki. Megfogta a mackót és megrázta. – Itt nem fogsz cukorkát kapni – kiabált rá –, te falánk, vén medve, te! – Azután karjaiba ölelte, és arcát gyapjúnyakába temette.

Árnyi fölállt, hívón intett Pinckneynek, és lábujjhegyen kiosontak a szobából.

Amikor félúton voltak lefelé a lépcsőn, Lizzie arca megjelent a fejük fölött a korlátnál, mellette a mackó feje.

– Mr. Simmons – suttogta a kislány.

Árnyi és Pinckney fölnézett.

– Van egy lógó fogam. – Szélesen elmosolyodott, és egyik apró fogacskáját megmozgatta a nyelvével. Azután Macival együtt eltűnt.

– Innék egy pohárral – mormolta Pinckney. Előreindult a könyvtár felé. – Mi volt ez ott fenn, Árnyi?

– Csak szerencse, semmi más. Stuart emlegette, hogy a pici elvesztette a kitömött mackóját a columbiai fölfordulásban, és

nagyon a szivire vette. Mindig azt láttam, hogy a kicsinyek igencsak ragaszkodnak egy játékukhoz. Gondútam, jobban hiányzik neki a macija, mint az a nigger, aki miatt maguk gondban vótak. Átkozott fekete boszorka! Otthagyni egy ilyen kisbabát, mikor körbe minden ég!

Pinny arcáról leolvasta, hogy nem tud a dologról. Megérintette a kezét.

– Nincs értelme ezen kotlani. Csak az Isten tudja, min ment keresztül ez a leányka azon az éccakán, kapitány, és most mán semmin se lehet változtatni. – Felhajtotta a whiskyjét, és előrenyújtotta a poharát. – Vóna helye még egynek, kapitány.

Pinckney elment tölteni. A háta mögött Árnyi elégedetten nevetgélt magában.

– Okoska ez a Lizzie. Tudta, hogy ez nem az a mackó, amelyiket elveszített, de elhatározta, hogy aszongya magának. Gondúkodott egy darabig, azután határozott.

Pinny odaadta neki a poharat.

– Hálás vagyok neked, Árnyi.

– Ugyan má.

Pinckney üdvözlésre emelte a poharát, de gesztusa viszonzatlan maradt. Mindkét férfi ivott.

13

Árnyi ihletett ajándéka fordulatot hozott Lizzie életébe. A lányka még mindig nagyon csöndes volt, és túlságosan udvarias a családban mindenkihez, de úgy tűnt, Árnyit gyereknek tekinti.

Óvatosan közeledett hozzá, pedig a parkban egyik gyerekkel sem volt hajlandó barátkozni. Pinckney boldogan látta, hogy húgocskája felenged, de magának beismerte, féltékeny, amiért Lizzie vele korántsem ennyire fesztelen.

Egy véletlen kínált alkalmat, hogy egy kicsit közelebb kerüljön a kislányhoz. Az augusztusi szokásos zivatarok korán hazakergették a gyerekeket és a dadákat a parkból. Egyik nap Sophy felnézett az égre, és úgy döntött, hogy egyáltalában ki se mennek. Lizzie, aki nem találta helyét, meglepte Pinckneyt és Árnyit titkos foglalatosságukban, amit akkorra időzítettek, amikor a hölgyek szundikálnak, Stuart a barátaival van, Lizzie meg Sophyval kinn a parkban. Pinny betűvetésre tanította Árnyit, ő maga meg a bal kezes írást gyakorolta.

– Jaj, Pinny – sikoltotta a kislány –, én is, kérlek, hadd csináljam én is! – Izgalmában Pinckney karja után nyúlt. Ez volt az első érintése Maci drámai érkezése óta.

Árnyi szótlanul odakínált neki egy palatáblát.

– Ez itt egy C – mondta, csak úgy a levegőbe. – Vannak népek, akiknek nem kéne sok idő, hogy beérjenek engem.

Lizzie boldogan föllélegzett.

– Pinny tényleg gyorsan meg tud engem tanítani – jelentette ki. – Ő a legügyesebb a világon.

Balszerencséjére, ahhoz nem volt elég ügyes Pinny, hogy megszabaduljon a női praktikák anyja szőtte hálójából. Julia éles szemének nem volt hosszú időre szüksége, hogy észrevegye Prudence Edwards titkolt érdeklődését Pinny iránt, és nem mulasztotta el az alkalmat, hogy kötekedő megjegyzéseket

tegyen húga előtt fiának az Edwards családra gyakorolt vonzóerejéről. Mary azonnal akcióba lépett.

Köztudott volt, hogy az Edwards lány még a jenkik közül is kirí felháborító viselkedésével. Nem hord abroncsos szoknyát meg midert, hosszú léptekkel jár, mint a fiúk, úgyhogy meg lehet látni, mozog a lába. Továbbá egyedül, gardedám nélkül szokta megtenni az egysaroknyi utat a lelkészlaktól a Dél-Karolina Csarnokig, ahol a feketék iskolájában tanít. És haza is egyedül megy. A helyzet megérett arra, hogy kihasználják.

Első alkalommal Pinckney nem tudta, hogy a találkozás nem a véletlen műve. Anyja megkérte, kísérné el a Broad Streetre, dr. Trott patikájába, hogy ott szemrevételezhesse az újfajta repülősót, amit Sally Brewton ajánlott. Amikor Pinny lesegítette a bejárat előtti lépcsőn, Mary nagyon lassan mozgott, mondván, sarka beleakadt a ruhaszegélyébe. A dolog valahogy épp akkor rendeződött, amikor Prudence Edwards kisietett a szomszédos épület előcsarnokából. Mary odaszaladt hozzá, egy percig bájosan csevegett, azután bemutatta Pinckneyt.

– Meg kell engednie, hogy hazakísérjük, Edwards kisasszony. Ki tudja, miféle gazemberek járkálnak az utcán! – Amikor a lelkészlakhoz értek, Miss Edwards természetesen behívta őket teára. Ő és apja szokatlan időpontokban teáznak, magyarázta. Mary azonnal elfogadta az invitálást.

– Nagy gorombaság lett volna, ha nemet mondunk – súgta oda Pinckneynek, míg Prudence átment apjáért a dolgozószobába.

Pinckney számára nyomorúságos félóra következett. Anyja és dr. Edwards elmélyült eszmecserét folytatott a kórustagok

ruhájának siralmas állapotáról, mialatt Prudence ölbe tett kezére meredt, ő pedig megpróbált nem fészkelődni.

A következő alkalommal dühösen meredt Maryre, amikor az elfogadta a teameghívást, és ugyanígy Edwardsékra, míg náluk volt. Úgy tűnt, dr. Edwardsot nem érdekli a dolog, Prudence kaján pillantásokkal válaszolt.

– Ez így nem fog menni, mama – jelentette ki ridegen Pinckney, mialatt hazafelé sétáltak. – Szembetűnő, amit tesz. Engem meglep, Miss Edwardsnak terhére van. Világos, hogy nemkívánatos látogatóknak tartja Traddéket.

Mary duzzogott, tiszteletlenséggel vádolta fiát, és változtatott taktikáján. Mint nő tisztában volt vele, mi rejlik valójában Prudence Edwards látványos ellenségessége mögött.

– Tökéletesen belebolondult Pinnybe – közölte bizalmasan barátnőjével, Caroline Wragg-gel. – Ez világos, mint a nap. Már küldtem neki egy levélkét, hogy iskola után, ha rossz az idő ahhoz, hogy hazamenjen, bármikor szívesen látjuk. És nagyon jól tudod, Caroline, hogy mindennap vihar van.

– Mary, ez nemcsak alattomos és hölgyhöz méltatlan, hanem butaság is. Te nem a lányt akarod látni!

– A papája majd érte jön. Meglátod. Prudence-nek megvan a magához való esze, felismeri, hogy itt az alkalom.

– És mi lesz szegény Pinnyvel? Te kergeted a lány karmai közé!

– Ugyan, ez szamárság. Pinnyvel minden rendben. El van jegyezve Laviniával. Az Edwards lány epekedhet utána, amennyit csak tetszik, úgyis hiába.

– És te még kereszténynek nevezed magad?! Felháborító!

– Az felháborító, hogy Isten egy szolgája fél éve van itt, és a gyülekezetéből egy lélek sem nyitotta meg előtte az ajtaját. Még az egyházközségi tanács tagjai sem akarnák hallani róla a templomon kívül.

– A férfiak. Hölgy elég sok akad, aki elég gyorsan megnyitná azt az ajtót.

– De nem teheti. Még én sem kínálhatom meg egy csésze teával, ha nincs ott egy férfi a családból. Nagyon jólesne annak a szegény embernek, ha része lehetne némi társas életben.

És a dolog ekképpen sikeredett. Adam Edwards nagyon magányosnak találta az életet Charlestonban. Megszokta az ismert lelkészek szokásos létformáját; azelőtt elvárták tőle, hogy megjelenjen minden nagyobb társadalmi eseményen, kapós vendég volt a vacsorákon, teákon, sőt még az olyan férfialkalmakon is, mint a vadászat. Ráadásul a New England-i abolicionisták egyik vezéralakjának számított, állandóan hívták találkozókra és gyűlésekre beszédet tartani. Harsány vallásos érzelmei valódiak voltak, hivatástudata őszinte. Mary Tradd jámbor kegyessége meleg elégedettséggel töltötte el, míg ezen az idegen, ellenséges területen látta el feladatát. Az asszony lágy hangja, csivitelő gondoskodása is melegséget ébresztett benne. Mary különösen kellemes kis hölgy.

Hamarosan, tekintet nélkül az időjárásra, Edwardsék minden kedden és pénteken eljöttek teára. Pinckney keservesen tiltakozott, hogy jelen kell lennie. Mary sírt. Pinckney kötélnek állt.

Modora kifogástalan volt, hát követte a társalgást, amely általában Adam Edwards gyönyörűséges hangon előadott

monológjaiból állott. Prudence kevéssel járult hozzá. Pinckney olyan lányokhoz szokott, akik csevegnek, és azon igyekeznek, hogy a férfi fontosnak érezze magát. Prudence Edwards mellett inkább úgy érezte, ő más, mint a többi.

Mary ragyogott. Még dúdolt is, míg sürgött-forgott, hogy felkészüljön vendégei fogadására. Ettől Julia keserűbb lett, mint valaha. Ugyanolyan gőgösen utasította vissza, hogy összeismerkedjék Edwardsékkal, mint az eskütételt.

– A fene egye meg – mormolta Pinny. A palatáblához súrlódó kréta csikorgásán kívül hosszú idő óta ez volt az első hang, amely megtörte az ebédlő csendjét.

Lizzie és Árnyi felnézett a munkájából.

– Bocsánat – mentegetőzött Pinckney. – Eltörtem a krétámat. – Megtornáztatta meggörbült ujjait. – Azt hiszem, mára elég. – Úgy ellökte magát az asztaltól, hogy széke majdnem fölborult, kiment, és bevágta maga mögött az ajtót.

Lizzie apró ujjai szorosabbra zárultak a kréta körül. Eltökélten koncentrált a W-kből álló szabálytalan sorokra, melyeken dolgozott. Keze reszketett.

Árnyi felnézett a csillárra. Már meggyújtották, mert a kinti zivatar miatt sötét volt. Újból működött a gázszolgáltatás, és az éles fény könyörtelenül leleplezte a valaha csodálatos kristálykompozíción a ragasztásokat, s hogy prizmáit ellepi a por.

– Próbáltál már bal kézzel írni? Rém nehéz – szólalt meg Árnyi, lassan húzva a szavakat.

Lizzie folytatta a munkát.

– Nékem, persze, rém nehéz jobb kézzel írni is, merthogy sosenem tanútam. Te nem vagy nagyobb egy szúnyogná, oszt mégis nálamnál jobban írsz.

A kislány abbahagyta a munkát.

– Ezt csak úgy gondolod – motyogta, szemét a betűkre szögezve.

– Nem a. Nézz csak ide! – Árnyi odanyújtotta a palatábláját.

A kicsi gyanakodva meredt a táblára. V-k, M-k és W-k töltötték be összemaszatolt lapját.

– Ez három – kiáltott fel.

– Három micsoda?

– Három különböző betű.

– Ezek nem W-k?

– Nem mind. Ezek azok – bökött rájuk a mutatóujjával. Keze már nem remegett.

– Hát ez? – választott ki egy M-et a fiú. – Ugyanolyan, csak fejjel lefelé. Ezzel mi a baj? Fordítsd meg a táblát, és meglátod, mire gondolok.

Lizzie megfordította a palatáblát, s szeme elkerekült. Azután úgy koncentrált, hogy még a szemöldökét is összeráncolta.

– Ezen gondolkodnom kell – jelentette ki.

Árnyi várt. Az ablakon át levelibékák brekegése hallatszott.

– Tudom. – A kislány a fiú arcába nézett, s olyan szélesen mosolygott az elégedettségtől, hogy látszott, hiányoznak már fogai. – Nézz ide, amik az előbb rosszak voltak, most jók, csakhogy amik eddig jók voltak, most rosszak lettek. Csak akkor lesz W, ha jól csinálod, és ugyanúgy hagyod. Ha megfordítod, akkor M, akármit gondolsz is.

Árnyi hümmögött, és az orrát vakargatta. Lizzie aggodalmasan nézte. Végül a fiú felkiáltott.

– Így lesz az! Igazad van, kisasszonka. Értem már.

Lizzie-ről sugárzott az elégedettség. Azután elkapta Árnyi kabátujját, nagy szeme pajkosan csillogott.

– Ha nem állsz fejre! – bökte ki, és kitört rajta a kacagás.

Árnyi szeretettel nézte. Soha nem tette fel magának a kérdést, miért érez gyöngédséget a kislány iránt, soha nem töprengett el azon, hogy ez a háttérbe húzódó, sápadt, rémült kis figura miért férkőzött a szívébe már első találkozásukkor. Örült, hogy kettejük között egyre erősödik a kötelék, annak, hogy a gyerek már akkor bízni kezdett benne, amikor még – ok nélkül – tartott a bátyjaitól és az anyjától. Azt, hogy Juliától fél, tökéletesen érthetőnek tartotta, ő is rettegett tőle.

– Mr. Simmons!

– Mi van, kisbabám?

– Mért olyan dühös rám Pinny?

– Nem dühös rád, csillagom. A jenkire dühös, aki ellőtte a kezit. Most a másikkal köll neki újból mindent megtanúni. Nemcsak írni, hanem az olyan mindennapos dogokat is, mint az evés meg az őtözködés, meg megfordítani a lapot az újságba.

– Olvasni azért tud.

– Persze, igen. Az olvasáshoz nem köll kéz.

– Te tudsz olvasni?

– Nem, nem tudok. Arra számítok, te tanítól majd meg.

– Én?! Ez butaság! Én nem tudok. Csak képeskönyveket, mert azokhoz én találom ki a meséket. – A kislány mostanában valóban a lenti veranda egy árnyékos sarkában töltötte a legtöbb

időt, és egy könyv lapjait forgatta, melyet Stuart lenézően kihajított. Maci az ölében ült, és csillogó szemmel hallgatta a „felolvasó” lányka halk hangját.

– De nemsoká iskolába mégy, és ottan megtanítnak majd. Aztán te megtaníthatsz engemet.

– Hát igen. Tényleg akarod?

– Nagyon lekötelezné.

– Akkor megteszem. – Tapsolt. – Játsszunk úgy, hogy én vagyok a tanítónő, és te meg Maci a gyerekek. Sarokba állítlak benneteket. A tanítók így szokták – komiszkodva mosolygott.

Árnyi ijedelmet mímelt. Lizzie kuncogott. Azután elsötétült az arca.

– Mr. Simmons!

– Hm?

– Én nem nagyon szeretnék iskolába járni.

– Mér, kicsinyem?

– Túl zsúfolt. Sokan vannak.

Árnyi arra vágyott, hogy a vékony kezecskét a maga nagy, meleg kezébe vonja, de megfigyelte, hogy a kislány fél az érintéstől. Körültekintően válogatta meg szavait:

– Nem akarnak azok rosszat, Lizzie. Ha valaki neked ütközik, csak azér van, mert nem nézett jól körül, merre mén. Senki se fog bántani.

A kislányon látszott, hogy nincs meggyőzve.

– Még valami, picinyem, egy nagy felnőtt dolog. A világon mindenkinek köll olyasmiket csinálni, amiket nem akar. Amikor elmentem Virginiába, bizony hogy nem akartam. Félhótt vótam a félelemtől. De köllött. Most mán vége. Nem mondom, nem vót

egy sétagalopp, de nem vót olyan rossz, mint ahogy annak előtte gondoltam.

– Féltél?

– Majd meghótam. Mindenki tart valamitől;

– Még Pinny is?

Árnyi hangja megtelt szomorúsággal.

– Még Pinny is.

Lizzie arca olyan lett, mint amikor töprengeni szokott valamin. Árnyi várt. Azután a kislány határozottan kijelentette:

– Nem látszik. Ezt én is meg tudom csinálni, azt hiszem. El tudok menni az iskolába, és nem mutatom.

– Persze, babám, biztos, hogy tudod. Te megcsinálsz mindent, amit a fejedbe veszel.

Hosszú habozás után Mary úgy határozott, hogy Mrs. Allston iskolájába küldi Lizzie-t.

– Végül is – mondta – van nála egy francia hölgy, ha nem is tudom, ki az. És mondjatok, amit akartok, Eleanor Allston rokon. A nagyanyjának a nővére egy Pinckney-hez ment feleségül. Ilyen időkben csak ebben bízhat az ember.

Egy hét múlva diadalmasan jelentette Juliának, hogy Madame Talvande iskoláját bezárták.

– El tudod képzelni? – mesélte kéjes rémülettel. – Sickles tábornok maga rakta ki a hirdetményt. A madame nem engedte, hogy a lánya beiratkozzon, erre ő bezáratta az egész iskolát. Nem tudom, mit fog csinálni Caroline Wragg. Eleanor Allstonnál nem lesz hely a kis Caroline-nak.

De Mrs. Allston talált helyet Caroline-nak. És Sickles lánykájának is. Mary Tradd rárontott:

– Eleanor, nem tudom elhinni, amit az emberek mesélnek. Azt gondoltam, benned megbízhatom. Hogy engedhetted meg, hogy az az ember beerőszakolja ide a lányát? A charlestoni kislányok közé! Amelyik nap az a lány beteszi ide a lábát, én kiveszem az én Lizzie-met.

Az elegáns, fáradt özvegy komornak látszott.

– Hagyd abba, és egyszer az életben gondolkodj, Mary! Tehettek a jenkik bármit, mi nem vagyunk olyasfajta emberek, akik gyerekek ellen viselnek háborút.

Mary vitába akart szállni, de Mrs. Allston közbevágott:

– Sajnálni fogom, ha Lizzie nem lesz nálunk.

Mary meghátrált. Amikor hazaért, úgy idézte Eleanor Allston gondolatait, mintha a sajátjai volnának, és hozzájuk fűzte a maga kommentárját.

Mi nem háborúzunk gyerekek ellen. Csak egy jenki gyújthatta föl Columbiát. Szegény Madame Talvande, nem várhatjuk el tőle, hogy ezt megértse. Ő nem charlestoni.

– Csak 1805 óta – jegyezte meg Julia.

Mary úgy tett, mint aki nem hallja. Sophyhoz ment, hogy Lizzie ruháiról tárgyaljanak. Ha a fölhajtásokat már nem lehet leengedni, saját holmija között kell olyat találnia, amit levághatnak. Az iskola október elsején kezdődik, már csak egy hét van hátra.

– A korlátolt ostobái! – Pinckney összegyűrte az újságot.

Julia azt mormolta, „fölösleges”, és tovább varrt.

– Mi az, Pinny?

– Politika, mama, magát nem érdekelné.

– Vagy úgy! – Mary kielégítőnek találta a választ. – Sajnálom, drágám. Miért nem tárgyalod meg Andrew-val? Ti, férfiak annyival jobban értetek az ilyesmihez!

Pinckney nem tudta elviselni anyja örökös gügyögését. Kiment a szobából. Árnyi pár percet adott neki, azután csatlakozott hozzá a verandán.

– Rágyújt, kapitány?

Pinny elvette a szivart, és egy köszönömöt dörmögött.

– Szóval tudod, mi történt. Tönkre fog tenni bennünket.

– Ja. – Árnyi előre tudta, hogy az események be fognak következni, figyelte a bennfentesek beszélgetését. A katonai kormányzat engedélyezte, hogy újból működhessen az állam törvényhozó testülete, dél-karolinaiak egy olyan csoportjával, akik pontosan azt tették, amiről az újság beszámolt: tüzes szónoklatok kíséretében elfogadtak egy sor törvényt, a „Fekete Kódexet”; ez eltiltotta a négereket a szavazástól, és külön bíróságokat létesített, eltérő törvényeket szabott feketék és fehérek számára.

– Most mi lesz, Árnyi? Te mindig tudod.

– Új banda kerül majd Columbiába. És Dél-Karolinából csak egypár fekete lesz benne, mutatóba. Akik igazánból irányítani

fogják az ügyeket, a szállóban vannak. Mán egész héten bepakolt holmival várják, hogy indúhassanak.

Jóslata pontos volt, mint mindig. Egy héten belül a hadsereg egy ezredese váltotta föl James Orrt, az ideiglenes kormányzót. Október végére új törvényhozókat választottak, kétharmadukban feketéket. A fehérek többsége korábban a Felszabadítottak Hivatalának ügynöke volt. Megkezdődött az úgynevezett radikális helyreállítás.

A katonai kormányzat által használt hivatalos űrlapokat silány sárga borítékokban küldték szét. November első hétfőjén egyenruhás brigádok masíroztak végig minden utcán, meg-megálltak, és vigyázzban várták, amíg az altisztek kihordják a kanáriszínű borításukban pontosan összehajtogatva pihenő „tulajdonbecslési és adókötelezettségi értesítéseket". A charlestoniaknak a hónap végéig kellett fizetniük.

Kedden megjöttek a spekulánsok. Személyesen, ha túl tudtak jutni azon, aki kopogtatásukra kinyitotta az ajtót; ha nem személyesen, akkor az ajtó alatt bedugott levélke útján vagy a gyalogjáróról üvöltve tirádákat. Segíteni akarnak az özvegyeken, az árvákon s a sebesülteken, akiknek sikerült hazajutniuk. Megvennék a házat száz, háromszáz, ötszáz dollárért. Akkor az ő gondjuk az adó, nem a pénztelen tulajdonosé.

– Keselyűk – dühöngött Julia. – Honnan tudják, kit zaklassanak? A leggyengébbekre vetik magukat, mint Susannah Addison, aki egymagában van azzal a három gyerekkel. Ha nem vennétek észre, ide egy sem merészkedett. Elég gyorsan kicsuktam ezt a macskazenét.

– Ez ítélet felettünk, Julia. Isten bűneink és hívságaink miatt büntet bennünket.

– Hagyd az értelmetlen badarságaidat, Mary, vagy odacsapok.

Miután egy pillantást vetett nővére arcára, Mary úgy döntött, hogy visszatér Jób könyvének olvasásához. Már felfedezett benne néhány passzust, amelyhez szüksége lesz dr. Edwards magyarázatára.

Julia elment megkeresni Pinckneyt. Kell valamilyen módjának lennie, hogy a dragonyosok felléphessenek e gyalázatos csendháborítással szemben.

Valójában a férfiak keveset tehettek a spekulánsok zajongása ellen. De bizonyos lépésekre módjuk nyílt a polgároknak. Egész hónapban egymást követték a tanácskozások a város házaiban. A legrémültebbek, a leggyámoltalanabbak vigaszt meríthettek világosabb fejű, élénkebb észjárású barátaik látogatásaiból. Az ügyvédek szerződéseket, végrendeleteket és jogosultságokat tanulmányoztak. A nők leltárba vették az eladható tárgyakat. Az emberek imádkoztak, együtt és egymásért. A városbéliek spontán szolidaritása szavakká formálódott, vigasszá és a jövőbe vetett reménységgé kristályosodott.

Sokan tudták azáltal elodázni az összeomlást, hogy Pinckney közreműködésével eladták családi ékszereiket. Az ügyletekben vállalt szerepe eszelős dühöt és kétségbeesést ébresztett Pinckneyben; de tovább teljesítette visszatetsző feladatát, hordta a névtelen csomagokat Árnyinak és a fájdalmasan kis pénzösszegeket barátainak, akik helyett eljárt. Annak tudatát képes volt elviselni, hogy a vevők szégyenteljesen becsapják

őket: a valóság keserves, de legalább személytelen. Az az őszinte hála kergette az őrület határáig, amelyet kénytelen volt elfogadni. Az fokozta szinte elviselhetetlenségig dühét, hogy nem képes többet tenni, legföljebb valamelyest mérsékelni a csalást. Szívét a charlestoni asszonyok sztoikus gráciája törte össze, akik olyan melegen mondtak neki köszönetét, mintha ajándékba kapták volna tőle az ékszereket, nem pedig elvitte volna tőlük.

A decemberig tartó kétségbeesett napokban Pinckney továbbra is lerótta napi kötelező vizitjét Laviniánál. A lány vidáman fecsegett Kis-Andrew legújabb hőstetteiről, a következő „éhkopp-estély" terveiről, Lucy ügyes ötleteiről, melyek alapján át lehet alakítani egy ruháját, és a barátnőiről meg az apró szerelmi ügyeikről keringő pletykákról.

Pinckney szórakozottsága bosszantotta. Végül is egész nap az ő számára csinosítgatta magát, és azon törte a fejét, hogy mit meséljen, amivel mulattathatja. Amikor Pinckney kimentette magát, azzal, hogy Andrew-val van megbeszélnivalója, a lány mindig dühös volt, de valójában megkönnyebbült.

Jegyben járni nem is olyan egyszerű dolog, mint ahogyan elképzelte. De a másik lehetőség rosszabb. Sok lányon meglátni már a vénkisasszonyokra jellemző fakóság, gyötrő reménytelenség jegyeit. Még a háborús rokkantakat beszámítva sincs elegendő férfi. Ami Mikell Johnsont illeti, abban igaza volt, a fiatalember megkérte Sarah Leslie kezét. Egyedül Pinnyben reménykedhet. Csak ügyesen kell bánnia vele. Pinckney raplijaival hadd birkózzon meg Andrew. Őt nem izgatják.

Amilyen beszédes vendéglátó volt Lavinia, olyan hallgatag a bátyja. A két férfi osztozott az Andrew ágya melletti palackon, amíg ki nem ürült vagy Andrew el nem aludt. Azután Pinny hazament lefeküdni, s órákig bámult hálószobája sötétjébe, várva, hogy végre álom jöjjön a szemére.

A december épp idejében érkezett, hogy megmentse. Ha még sokáig kellett volna részt vállalnia barátai kétségbeeséséből, összeomlik. De elmúlt az elszámolás napja, az adókat befizették, a legsúlyosabb esetekben pedig túlestek az elkobzáson, és menedéket találtak a hajlék nélkül maradiaknak. Charleston feldolgozta és túlélte ezt a krízist is, mint korábban annyi másikat, feltámadván tűzvészek hamvából, hurrikánok pusztításaiból, öldöklő járványok után, s létének kezdetén az indiánok és spanyolok támadásait követően, no meg még nem is egészen száz esztendeje, a britek negyven éven belül kétszer ismétlődő ostroma után. A december elsejei „éhkopp-estély" a legnagyobb volt, amit valaha is tartottak, késő éjszakáig táncoltak, fittyet hányva a kijárási tilalomnak meg a kormánynak, amelyik elrendelte.

A charlestoniak lélekszáma csökkent, de szolidaritásuk áthatolhatatlanná vált. Erősek voltak, képesek a túlélésre.

– De örülök, hogy megint a régi vagy, Pinny – jegyezte meg Lavinia. – Most, hogy vége van ennek a szörnyű adóügynek, mindenki estélyeket tervez karácsony tájára. Remekül fogunk szórakozni.

Árnyi a kezében tartott kis narancsszínű gömböt nézte. Nem tudta, mi az, és azt sem értette, miért csapott Pinckney akkora

hűhót, amikor egy épp ugyanilyet talált a harisnyája orrában. Egyáltalában, érthetetlen volt számára az egész: miért vernek szögeket a dolgozószobában a kandallópárkányba, s akasztják rájuk ezeket a molyrágta harisnyákat. Csak az az egy van jó állapotban, amit neki adtak. Nem érdeklődött a ceremóniáról, azt a gyakorlatot követte, hogy figyelt, és úgy tanult. Amikor reggeli után a család bejött, és folytatta ezt a furcsa dolgot a megtöltött harisnyákkal, rájött, hogy ezt csinálják karácsonyra. Ezt, meg sokat mennek templomba, egyszer voltak tegnap este, és most megint oda készülnek ebéd előtt. Legalább azt nem várják el, hogy ő is velük tartson. Még Pinckney anyjának is, aki igazán buzgó templomjáró, több a sütnivalója.

– Nem tudom, mi ez. – Lizzie vékonyka hangja reszketett, a kislány magasba emelte titokzatos kincsét. – Erős szaga van. Orvosság?

– Szamár! – Stuart hangja gúnyos volt. – Mandarin. Mindig mandarin szokott lenni a harisnyánk orrában.

Lizzie az ajkába harapott.

– Úriember nem beszél így egy hölggyel – figyelmeztetett Julia.

Mary átölelte a kislányt.

– Szegény picinyem – dünnyögte –, nem emlékszik.

Lizzie megdermedt anyja karjai közt. Pinckney gyöngéden odébb taszigálta Maryt.

– Hadd mutassam meg neki én. Ez olyan finomság, Lizzie, amit minden karácsonykor kapni szoktunk. Addig, amíg a Télapónak útját nem állta a blokád. – Szünetet tartott, töprengett, hogyan tudná megmagyarázni a háborús évek ajándékait.

– Tudom, hogy nincs is Télapó. Stuart megmondta – szólalt meg Lizzie komolyan.

A fiú visszahőkölt, anyja és bátyja olyan dühösen nézett rá. Azután Pinckney ismét a kislány felé fordította tekintetét:

– A mandarin nagyon finom. Édes. És már kis falatokban nő. Semmi mást nem kell tenned, csak lehámoznod. – Átdugta hüvelykujját mandarinjának héján, fönt, ahol az egy kicsit kidomborodott, és ügyesen lehúzta. Látszólag erőfeszítés nélkül dolgozott a bal kezével, de ezt a képességet nehéz munkával sajátította el. – Kóstolj meg egy cikket az enyémből, kisbabám. Ígérem, ízleni fog.

Míg mindenki Lizzie-re figyelt, Árnyi gyorsan letisztította a maga gyümölcsét. Elragadtatás vett erőt rajta, amikor meglátta a szabályos cikkeket. Beszívta a lehámozott mandarinból áradó egzotikus aromát. Szíve hirtelen megtelt valami megnevezhetetlen érzéssel. Ezek az emberek, ezek a Traddek, akárhogyan különböznek is mindazoktól, akiket eddig ismert, akármekkora hűhót csapnak a szabályok körül, meg hogy állandóan azt mondogatják, a hölgyek ezt így csinálják, úriember ilyet nem tesz, olyan természetesen fogadták maguk közé, mintha nem tudnák, kicsoda ő. Szegény fehér senkiházi. Ahogy a szolgák mondják, ügyet sem vetve rá, hogy meghallja, nyomorult jöttment. Nem érti. Úgy kell tennem, mint a kicsike, mondta magának. Gondolkodnom kell rajta.

– Nem szereted a mandarint, Árnyi? – kérdezte Pinckney. – Ha nem, Lizzie meg én megesszük.

– Rettentően szeretem, kapitány. – A szájába vett egy cikket, és megkönnyebbülten konstatálta, hogy tényleg nagyon ízlik.

A karácsonyt követő héten a charlestoniaknak sikerült olyan megszakítatlan ünnepségsorozatot produkálniuk, amely ha pompájában nem is, de terjedelmében felvette a versenyt a háború előttiekkel. Josiah Anson vén lova meg homokfutója szüntelenül úton volt, hogy oda-vissza szállítsa az Anson és a Tradd család tagjait a társadalmi kötelezettségek szakadatlan körforgásában. Árnyi tisztában volt vele, hogy bár különleges viszony fűzi Traddékhez, nem látnák szívesen megszámlálhatatlan rokonuk és barátjuk házában, így mindannyiszor nyugodtan visszautasította invitálásukat, hogy tartson velük. Egyébként sem akart volna menni, megvoltak a saját tervei.

Mindennap felfedezőútra ment a városban. Nem ahogyan eddig, működési terep után kutatva – ezúttal a körülötte lévő család megértéséhez keresett segítséget. Atyusa mindig mondogatta neki, hogy a charlestoniak különböznek az összes többi embertől. Szavaiból gyűlölet sütött. De mivel apja mindent és mindenkit gyűlölt, Árnyi ügyet sem vetett rá. Most arra gondolt, hogy atyusának valószínűleg igaza volt. Nem a gyűlöletben. A különbözőséget illetően. Rendezte az agyában elraktározott információkat. Míg megkísérelte meglelni értelmüket, lassan járta az óváros keskeny utcáit, kiválasztva a csendeseket, ahol nem jöttek-mentek az emberek, nem tartottak összejöveteleket, nem folyt üzleti tevékenység, nem volt más, csak magas, nyugodt fák és házak. Valamiképp jólesett, hogy lábai és gondolatai együtt kószálhatnak.

És amiként lába mindig visszavitte a Meeting Street-i házhoz, ugyanúgy gondolatai végül mindig visszatértek

Pinckneyhez. Nem azon a kétségbevonhatatlan hűségen töprengett, amellyel első találkozásukkor megajándékozta Pinckneyt, ez tény volt, amit nem szükséges magyarázni, ez elvégeztetett. Ő volt a kapitány.

De Pinckney *nem* a kapitány. Itt a lényeg, az és mégsem az. A kapitány tüzes lovastiszt volt. Pinckney Tradd több ennél. Ennek az embernek sok más oldalát is látja: ő a család feje, és egyidejűleg tisztelettudó fiú és unokaöcs; elegáns férfi, aki esténként társaságba kíséri hölgyeit; de verejtékező munkás napközben, aki esetlenül segédkezik Solomonnak a javításokban; amikor teázik, úgy tartja a tojáshéjvékonyságú csészét, aminek Árnyi még az érintésétől is visszariad, mint egy kisasszony; azután annyi tömény szeszt tölt magába, anélkül hogy bármi meglátszanék rajta, amennyi más rendes embert megölne; képes vad dühbe jönni apróságoktól és nagy dolgokat szemrebbenés nélkül fogadni; olyan szabályokat tisztel, amelyeket Árnyi értelmetlennek tart annak a vakmerő szellemnek az ismeretében, amely csatába küldte a fiatal tisztet akkor is, ha a küzdelem esélytelennek tűnt, s újból és újból győzelemre segítette. És mindezekkel az ellentmondásokkal együtt, a sokféle hangulatával – vidámságával, levertségével, gyöngédségével, dühöngésével, csalódottságával, egykedvűségével, barátságosságával, rideg rosszallásával – valamiképp egységes egész. Van valami, amin ez a rendíthetetlen egység nyugszik. Akármennyire eltérően viselkedik, valahogyan, mélyen, lényegében ugyanaz a személyiség marad. Rejtély.

Árnyi arra jutott, hogy ennek nyilván valami köze van ehhez a helyhez. Ez a hely maga is rejtély. Már réges-régen túl volt

azon az első rémületen, amikor a meredeken föléje tornyosuló házak tövében jelentéktelennek, csapdába szorult harcosnak érezte magát. Most már megfigyelte, hogyan áll össze a város, hogy ez a legrégebbi belső része miben különbözik a többitől, és miként tér el egymástól minden eleme, és miként része ugyanakkor egy megmagyarázhatatlanul egységes valaminek. Mint egy ember, egy összetett személyiség, akit nehéz megérteni, és aki újabb és újabb meglepetéseket tartogat. Mindig valami váratlan. Miféle helyen festenék a házakat ok nélkül kékre, rózsaszínűre és zöldre, összezagyválva a fehérekkel meg a nyerstégla-épületekkel? És, mindennek a tetejébe, hol élne a legzsémbesebb ember, akit valaha is látott – atyusát is beleértve –, a leghalványrózsaszínűbb, legédeskésebb, leginkább cukorkásdoboz kinézetű házban?

Kis időre megállt, hogy szemügyre vegye a legközelebbi épület bejáratán a masszív oroszlánfejes kopogtatót. Csodálatosan fényesre van pucolva. Rettentő felhajtást csinálnak apróságokból ezek a charlestoniak. Az ember azt hihet-né, inkább azt kéne megpróbálniuk, hogy ne hívják fel a figyelmet a kopott, hámló festésű ajtóra.

Tudta, hogy az ajtó nem egyenesen a házba vezet, hanem egy zárt verandára. Még olyan nyitott tornácaik sincsenek, mint másoknak, ahol üldögélhetnének és elbeszélgethetnének az arra járókkal. Nem, az ő lenti verandáiknak ajtajuk van, a fentieknek meg leeresztett félfüggönyeik, hogy kizárják az utcát. Mindenekfölött védelmezik a magánéletüket. Nagy téglafalak zárják el a kerteket. És oldalvást állították az épületeket, keskenyebb oldalukkal az utca felé. Istenemre, ez be is válik. Épp

most reggel vetődött az útjába egy jenki hadnagy, aki körbepillantott a hallgatag házakon, és átkozódott:

– Még a házak is hátat fordítanak az embernek!

De Árnyi később is látta a hadnagyot, egyik falnál, egy gondosan megmunkált kovácsoltvas kapu előtt őgyelgett, és lopva belesett a kert maradványaira. Nem látszott diadalmasnak, inkább úgy tűnt, elszomorítják a romok. Van valami lebírhatatlan vonzerő ebben a helyben, valami ellenállhatatlan, „a szemnek és nem a kéznek" való. Ha a városok emberekhez hasonlítanak, akkor Charleston – és ez nem lehet másképp – nő.

Átment a Legare Streeten, hogy közelebbről megnézzen egy kaput, amelyikről a kapitány beszélt neki. Sokan mondták, hogy ez a legszebbik az egész városban. Tekintetével végigpásztázta, ujjait végighúzta a lendületes csigavonalakon, kipróbálta a vas keresztbordázatot alkotó kardok élét. Azután döntött: nincs nagy véleménnyel erről a bejáratról. Van abban valami utálatos, ha nagy kardok vannak egy kapun. Rápillantott az egyik szárnyra kiakasztott, az időjárás viszontagságaitól megviselt hirdetményre. Alig tudta kivenni a betűket: „A katonai hatóság rendeletére zárva." A francia öregasszony lakik itt. Árnyi örült, hogy a kicsikének nem ezek mögé a kardok mögé kell iskolába járnia.

Ez a kislány, ez tényleg valaki. Árnyi észrevette, még ha más senki sem, mindennap mennyire nehezére esik elmenni az iskolába, de megteszi, és nem is panaszkodik. Otthon is keményen dolgozik a leckéjén. És az ő oktatásán. Ettől néha legalább elneveti magát. Árnyi hibáin. Jobb kis tanítónő, mint

maga is hiszi. Az ebédlőasztalnál ülve Árnyinak figyelnie kell rá, és le kell másolnia, amit ír. Amikor az anyja meg a nagynénje, mint mindig, a Lizzie hibáit javítgatják, abból is tanulnia kell a fiúnak. Nagy kár, hogy Lizzie-nek kell elviselnie a kifogásokat, de ez ellen nincs mit tenni. Legfeljebb hébe-hóba meg lehet nevettetni. Úgy tűnik, ő az egyetlen, akivel nevet. Mindenki mástól, még a kapitánytól is, túlságosan fél. Mintha tudná, hogy ő akár meg is halna érte, ha kell. Benne nincs semmi, amitől félni kéne.

Árnyi meghallotta a macskaköveken közeledő lovak patkóinak zaját, és hanyag léptekkel újra megindult. A jenki járőrök az utcán kószáló fehérekkel sem voltak barátságosabbak, mint a kószáló feketékkel. Ráadásul már majdnem itt a vacsoraidő. Várta, hogy megint legyen olyan sült osztriga. Ha az. ember nem gondol rá, mit eszik, akkor szörnyen ízletes.

HARMADIK KÖNYV

1866-1867

15

– Mama, ez a nagy váza a somágakkal gyönyörű! Csodálatos érzéke van a virágrendezéshez! Jó reggelt, Julia néném! Lehoztam a *Messenger*-t. Van benne egy hír, ami érdekelni fogja. – Pinckney eredménytelenül próbálkozott a hölgyek megbékítésével. Mary továbbra is lebiggyesztette az ajkát, Julia arca pedig gránitkeménységet mutatott. Pinckney jelentőségteljes pillantást vetett Árnyira, azután elfoglalták helyüket a reggelizőasztalnál. A fiatalembernek nem szegték kedvét. A nap ragyog, a virágok pompáznak, a madarak énekelnek, működik a tavasz vegykonyhája, Bármi legyen is, egy ilyen napon az ember boldognak, reménykedőnek érezheti magát.

Anyja szipogni kezdett a szalvétája mögött.

– Hagyd ezt abba, Mary. Még soha, egyetlenegyszer sem kértem, hogy légy tekintettel arra, milyen kényelmetlen nekem? amikor az a bibliacséplő ott ül nálad a szalonban. Ma viszonozhatod annyival a türelmemet, hogy huszonnégy órával elhalasztod ezt az abszurd hajtóvadászatot a nagytiszteletű úriember után. Pinckney, biztos vagyok benne, hogy nem esel kétségbe, ha megtudod, ma délután nem kell anyád jó hírét őrizned a találkáján. Nekem van szükségem rád, hogy elkísérj Sally Brewtonhoz.

– Sallyhez?! Engem nem hívtak meg! Kolostorba kell vonulnom! Többé nem járhatok emelt fővel az emberek között, ha kihúztak Sally vendéglistájáról!

– Hölgyösszejövetel. Elkísérsz, és értem jössz. A maradék időddel szabadon rendelkezel.

Pinckney ordítani tudott volna örömében. Ez nem olyan nap, amikor az ember benn ül a szobában.

– Örömmel – válaszolta, majd megnyerő mosollyal anyja felé fordult. – Ne vegye a szívére, mama. Edwardsékkal bármikor találkozhat, de egy összejövetel Sallynél, az esemény.

– Én nem mehetek – siránkozott Mary.

– Ugyan miért nem?

Julia szipákolt.

– Mert szenteskedő szamár, azért nem.

Mary a földre hajította szalvétáját, rátaposott, és kirohant a szobából. Julia méltóságteljesen fölállt, és Mary székéhez vonult.

– Majd én csöngetek a reggeliért, és kitöltom a kávét – mondta idegesítő nyugalommal. – Anyád visszautasította Sally meghívását. Whistparti, amin cukorban és sóban fogunk játszani. A szerencsejáték az Arkangyal szerint utálatos az Úr előtt, így hát anyád persze hogy nem jöhet. De most dühöng, mert nagyon szeretne ott lenni. – Ajka megrándult.

Pinckney hangosan fölnevetett.

Nyolc kártyaasztalnál folyt a játék. Az éles szemű Sally játékosi képességeik és a barátságok szorossága szerint ültette a hölgyeket. Az ő asztalánál rajta kívül Emma Anson, Julia Ashley és Eleanor Allston foglalt helyet. A szoba nagy részében

szüntelen cseverésztek, ők azonban ádázul a játékra koncentráltak, elszántan küzdöttek. Amíg ü két szobalány be nem hozta a teát, szinte meg sem szólaltak, csak a licitjeiket és tétjeiket mondták be.

Ekkor Julia az asztal egy sarkán egymásra rakta a kártyákat, és elmosolyodott.

– Köszönöm, hölgyeim, jó játék volt.

Ezzel mindenki egyetértett.

Julia mintha nem is lett volna azonos személy azzal a kötekedő, savanyú nővel, akit a Tradd-házban ismertek. Legközelebbi barátnőivel ült egy asztalnál, akik intelligencia, a világban megszerzett tapasztalatok dolgában egy szinten álltak vele, és akik ugyanolyan odaadó hívei voltak a nagy tétekben folyó szerencsejátéknak, mint ő. A múltban mindegyikük vagyonokat tett fel egyetlen kártyára Baden-Badenben. Most abban, hogy titokban felhalmozott házi élelmiszer-tartalékaikat teszik kockára, ugyanolyan élvezetet leltek. Csak a játék az, ami számít.

És a társalgás öröme. Ritkán adódott lehetőségük, hogy így, csoportban együtt legyenek, általában társasági összejöveteleken találkoztak, ahol a konvenció megkövetelte az állandó mozgást, és kurtára szabta a beszélgetéseket. No és ilyesfajta alkalmakon az is követelmény, hogy mindenki vidámnak mutatkozzék. Nehéz világban luxus beismerni a rossz hangulatot.

– Hogy megy az iskola, Eleanor? – kérdezte Julia. – Lizzie-vel valóban csodát művelsz. Mindent elolvas, ami csak a keze ügyébe kerül, akár érti, akár nem. Kezdem nagyon szeretni.

– Jó tanuló. Bár több ilyen lenne! Sajnos legtöbbjüknek a feje olyan, mint a legfinomabb carrarai márvány. De azért én nem panaszkodhatom. Ki tudom fizetni a számláimat, és a maradékból még épp telik arra a madeirára, amire a dolgozatok javításához szükségem van.

– Madeira! Te aztán úrihölgy vagy, Eleanor! – gúnyolódott Sally. – Rajtam a brandy segít. Miles, amikor hazajön, Szahara-szárazon fogja találni becses pincéjét.

– Mi hír Milesról, Sally?

– Mindig ugyanaz. Még mindig ide-oda rohangászik Londonban, hogy megpróbáljon valakit találni, aki eléggé előzékeny vagy eléggé megvesztegethető ahhoz, hogy kormányunk orra előtt becsúsztassa az aranyat egy diplomata erszényébe vagy valami herceg poggyászába. Ha csak a mi kis valaminkről lenne szó, azt hiszem, már hónapokkal ezelőtt hazajött volna, de ő képvisel minden dél-karolinait, akinek van valamilyen befektetése Angliában. Szegény drágámnak szörnyű honvágya van. Persze megírtam neki, hogy itt a helyzet korántsem olyan őrületesen vidám, de ez nem vigasztalta. Azt mondja, a királynő az egész lakosságot megfertőzte heveny unalommal.

Emma Anson megjegyezte, hogy véleménye szerint Angliának új restaurációra lenne szüksége, s erről Juliának eszébe jutott, hogy még nála van Josiah *Falusi feleség* példánya.

– Ma este visszaküldöm Pinckneyvel, mielőtt Lizzie megkaparintaná. Nem vagyok feltétlen híve a korai ismeretszerzésnek.

Eleanor halkan nevetgélt.

– A nagyobb lányok szeretnének egy színdarabot eljátszani május elsején. Próbáltam valami megfelelőt kitalálni. Talán meghúzok nekik valami Wycherleyt.

Néhány percig jóindulatú gúnnyal irodalomról csevegtek, azután Sally bevallotta, azt tervezi, hogy elálcázva magát eljár arra az operasorozatra, amit Sickles tábornok patronál.

Julia ajka elkeskenyült.

– Ezt nem teheted, Sally!

– Ugyan már, Julia, miért nem? Nem csinálhatunk úgy, mintha a jenkik nem léteznének. Miért ne húzhatnánk hasznot abból, amiből tudunk? Eleanor kislányainak remek, hogy amatőr színházat játszhatnak; ha emlékeznek a szövegükre, a rokonaik nagyon elégedettek lesznek. De tőlem nem várhatja senki, hogy örömömet leljem egy estben, amelyen a barátaim gyermekei zengenek áriákat. És ennél különb szórakozásban nemigen van részünk.

Emma fékezte magát.

– Újraindítottuk a Lyceum Társaságot. Küldtem neked is értesítést.

– Legdrágább Emmám, tudom, hogy küldtél. És szándékomban áll elmenni, igazán. De nekem sokkal inkább szórakozásra van szükségem, mint művelődésre. Mi volt a legutóbbi ülés programja?

Mrs. Anson zömök teste megrázkódott.

– Rajta, Emma, nevetni nem illojális.

Julia és Eleanor elmosolyodott.

– Rajta, Emma! – Sally nem ismert könyörületet.

Emma Anson addig hahotázott, amíg csak könnyek nem csorogtak az arcán. A többiek vele. Amikor visszanyerték a nyugalmukat, Eleanor Allston megadta a választ. Mrs. Anson mindegyiküknek küldött meghívót.

– A Vezúv leírása… – bökte ki, és újból kitört belőle a nevetés.

– …és az Aurora Borealis – egészítette ki Julia.

– Francis S. Holmes professzor előadása – mondta ki a végszót Sally.

Emma Ansonon megint erőt vett a rázkódás.

– Hogy voltatok képesek mindannyian elmulasztani? – Mély, bariton nevetése végighullámzott a szobán, és beleolvadt a többi asztalnál folyó csivitelő társalgás zajába.

– Juliának igaza van – mondta csendesen Eleanor. – Nem fraternizálhatunk a hadsereggel meg a jöttmentekkel.

– Egyetértek – vette át a szót Emma. – Abban kell mulatságunkat találnunk, hogy figyeljük, miként próbálnak kijutni a csávából, amibe másokat keverték. Alig várom a nyarat. Tavaly mindannyiuknak hőkiütésük volt.

– Ez a hadsereg. Azok az undorító fogpiszkálós fickók nem szenvedtek.

– Nem, de azért nem érezték hű, de jól magukat. Mind halálosan retteg a füstösöktől. Egyik fekete arc olyan nekik, mint a másik.

– Ők akarták felszabadítani őket, vagy nem? Most mit panaszkodnak?

– Nem hiszem, hogy tudták, a négerek szoktak enni.

Nem számítottak erre a sok éhes fekete arcra, amelyik az új uraságok felé fordul, és tőlük várja az ebédet.

– Meg a reggelit meg a vacsorát. Josiah mesélte, hogy egy csomó pénzt gyűjtöttek egy bizonyos Afrikai Gyarmatosító Társaság számára. Mindenkit, aki csak menni akar, elküldenek Libériába, nem kell fizetnie az átkelésért.

– Szörnyű! A nyomorult lelkek nem fogják tudni, hogy mihez kezdjenek.

– Ebből az ügyletből legalább valami jó is származik. Josiah rettentő sokat számolt fel az iratok elkészítéséért.

Julia a homlokát ráncolta.

– Nem tudom, hogy képes Josiah ezeknek az embereknek dolgozni.

– Ne légy liba, Julia! Ki más van, akinek dolgozni lehetne? Josiah-nak van egy nyomorék fia, egy kövér öreg felesége és egy üresfejű lánya, akiket mind el kell tartania.

– És Lucy – tette hozzá Sally.

Emma felsóhajtott.

– És Lucy. Én egy hitvány vénasszony vagyok. Ez a lány szelíd, mint egy bárány, Andrew-t imádja, velem tiszteletteljes, Laviniával türelmes, és Josiah-nak jobb lánya, mint a saját húsa-vére. És én mégsem tudom szeretni.

Eleanor vigasztalta.

– Én semmibe se veszem Kis-Eleanor férjét. Csak mert van a nyakán egy anyajegy, amiről egyszerűen képtelen vagyok levenni a szememet, a világ leghosszabb szőrszála nő ki belőle, és úgy megbűvöl, mint kígyó a nyulat. Utálom miatta a vőmet.

Sally túllicitálta.

– Én nem állhatom az egyetlen unokámat. Olyan, mint egy varangyos béka. És hasfájós is.

– Rajtad a sor, Julia. Te kit utálsz?

– Mindenkit Washingtonban. És majdnem mindenkit mindenhol egyebütt.

Egyetértettek benne, hogy ő nyert.

– Hány óra? – kérdezte Emma. – Játszhatunk még egy kört? Mindent megettem, csak a csészék meg a tányérok maradtak.

Sally az ingblúzára tűzött órára pillantott.

– Legalább még kettőt játszhatunk. Addigra elveszítem az összes sómat, hacsak nem fordul a szerencsém.

Julia megkeverte a kártyát. Míg Emma osztott, kicsikarták Sallyből az ígéretet, hogy nem megy el operába.

– Rendben van, de azt nem hagyom, hogy arra rábeszéljetek, ne járjak az omnibuszon, amit indítani fognak.

Eleanor a lapjába nézett, és egy grimaszt vágott, amivel senkit sem sikerült bolonddá tennie.

– Az más – mondta. – A legkevesebb, hogy közlekedési lehetőséget biztosítsanak. A cipők ára úgy felment, senki sem engedheti meg magának, hogy gyalog járjon.

Sally megnyitotta a licitet.

Amikor Pinckney elvált nagynéniétől Brewtonék kapujánál, továbbment a King Street végéig és azután a kikötőn végighúzódó sétányon. Megállt, szemben a vízzel, a friss szél az arcába fújt, és a délutáni nap melengette a vállát. A háta mögött a White Point Parkban játszadozó gyerekek éles hangja csak gyengén ért el hozzá, elsodorta a sós légáramlás. Előtte négy

sirály keringett, azután rácsaptak egy szemétdarabra a vízen. Amikor rájöttek, hogy nem ehető, rikoltoztak egymásnak, felfelé köröztek, rátelepedtek egy légáramlatra, s könnyedén, szárnycsapás nélkül lebegtek a hátán. Pinckney mosolyogva figyelte őket, elmerülten gyönyörködött kecsességükben, kötetlenségükben.

Álmodozásából arra riadt fel, hogy valaki megrángatja a kabátját. Lizzie volt.

– Nem kísérnél haza, Pinny? Sophy a barátnőivel beszélget, és nem akar eljönni a parkból, én pedig szeretném befejezni a könyvet, amit olvasok, mielőtt a leckémet kellene csinálnom.

Pinckney bólintott.

– Megtiszteltetésnek tartom a felkérést, Tradd kisasszony… De jó lenne, ha szólnál Sophynak, hogy elmegyünk. Szaladj oda, mondd meg neki, és én a Batterynél utolérlek. Ne menj át az utcán, amíg ott nem vagyok.

Hát ennyit a délutánról, mely a sajátja lett volna. A szelet hirtelen hűvösnek érezte.

– Hagyd ezt abba – szólalt meg fennhangon. – Semmi okod önsajnálatra egy ilyen pompás tavaszi napon. – Átsétált a parkon, beszívta az olajfák és glicíniák illatát, azután hazavitte Lizzie-t a rejtőzködő kertek mentén, melyekből csak úgy áradt az üdeség.

Amikor hazaértek, Lizzie nem felejtett el köszönetet mondani, azután felrohant a lépcsőn. Tudta, hogy Julia nincs otthon.

Elijah egy levélkét adott át Pinckneynek, amelyet távollétében hoztak.

– Mikor ment el a mama? – kérdezte a fiatalember, miután elolvasta.

– Nem sokkal ön Után, Pinckney uraság. Stuart úrfi elkísérte. Mind a ketten igencsak bosszúsak vótak.

– Köszönöm, Elijah. Hamarosan visszajövök. – Amíg fölfelé haladt a Meeting Streeten, morcosan és kitartóan a lábát nézte. A levélkét Mary írta, s utasította, hogy jöjjön érte Edwardsékhoz. Lehet, hogy Juliának igaza van, lehet, hogy Mary feltűnően viselkedik. Épp elég baj, hogy olyan gyakran fogadja Edwardsot a házában, de az már megalázó, hogy elcipelte Stuartot, menjenek hozzájuk vizitbe. Hangosan kopogtatott a lelkészlak ajtaján.

Nem szolga jött ajtót nyitni, hanem Prudence Edwards.

– Jó napot, Mr. Tradd, kerüljön beljebb!

A lány előtte haladt a szalon felé.

Pinckney, megállt a nyitott ajtóban. Anyja nem volt a szobában. Mr. Edwards sem. Azonnal feltételezte, Mary azzal az ürüggyel, hogy lelki útmutatásra van szüksége, dolgozószobájába manőverezte Edwardsot. Álla megfeszült. Anyjának nincs joga, hogy bárkit kellemetlen helyzetbe hozzon a viselkedésével, akár ezeket az idegeneket, Edwardsékat is.

– Bemegyek anyámért – mondta.

A lány szavai megállították.

– Ne fáradjon! Nincs itt.

– De kaptam egy cédulát…

– Én küldtem. Drága anyja és az én szent életű atyám egy megbeszélésen vesz részt, amelyen egy ifjúsági egyesület

alapításáról tárgyalnak. A maga kelletlen öccse is az egyik érintett ifjú.

Pinckney magyarázatra várt.

– Jöjjön, üljön le – mondta Prudence. Bevetette magát egy brokátbevonatú kanapé sarkába, és megütögette a kanapé túlsó végét. – Valószínűleg nem fogom megharapni. – Mosolygott, de a pillantása dühös volt.

Pinckney engedelmeskedett.

– Ha azt akarja ajánlani, Miss Edwards, hogy beszéljünk mindkettőnk szüleiről, azon nyomban közlöm, hogy nem vagyok hajlandó.

– Nem gondolhatok ki semmi unalmasabbat. Ha bármiről beszélnünk kell, akkor inkább mirólunk kettőnkről. Miért kerül engem, Pinckney? Nem azért, mert untatom. Azt tudom, hogy nem talál unalmasnak.

– Edwards kisasszony, én…

– És ne hívjon engem Edwards kisasszonynak, az ég szerelmére! Egy trükkel rávettem, hogy idejöjjön. Egy üres házban fogadom, gardedám nélkül. Nem lehet olyan ostoba, hogy azt higgye, szertartásosan kell viselkednie. – Dühös tekintete provokálta Pinckneyt.

A fiú úgy érezte, benne is ébredezik a düh.

– Nem tudom, mit gondoljak – vágta ki.

– Akkor ne gondoljon semmit! Csókoljon meg! – Arcát a fiatalember felé emelte, s félig hunyt szemével, szétnyíló ajkaival hívogatta.

– Maga úgy viselkedik…

– Mint a Bibliában a babiloni szajha. – Prudence kinyitotta a szemét, és elnevette magát. – Meg van botránkozva? Úrihölgyek nem mondanak olyan szavakat, mint szajha. De én nem vagyok valódi úrihölgy, igaz? Én jenki vagyok, és köztudott, hogy kizárólag a maguk halovány déli virágszálai úrihölgyek. Milyen finomak! Elalélnak egy angolszász szó hallatán. Tudja, mitől ájulnak el? Attól, hogy nem kapnak levegőt abban az ostoba vasfűzőben, amit azért viselnek, hogy belepréseljék a derekukat. Ó, megint egy illetlen szó! Fűző. Túl intim ahhoz, hogy említsék. És mi van azzal, hogy „láb"? Az ember nem tudhatja, hogy egyáltalában van-e valami azok alatt az abszurd szoknyák alatt! Lehet, hogy nincs, de az is lehet, hogy a hölgyeknek kerekük van. De azt tudja, hogy nekem van lábam, vagy nem? Láttam, hogy megnézte, amikor a szél felfújta a szoknyámat. Tagadni akarja? Csak rajta!

– Most elmegyek. – Pinckney megtorpant, úgy érezte, bizonytalanul áll a lábán.

– Gazember – sziszegte Prudence. – Tudod, hogy meg akarsz csókolni, hogy meg akarsz érinteni egy valódi női testet, amelyik nincs vasba fűzve. Milyen megcsókolni a te kis gödröcskés aranyoskádat? Fabábu, illik a karodhoz!

Gonosz suttogása úgy érte Pinckneyt, mint a darázscsípés.

– Hagyja ezt abba! – kiáltotta. – Hallgasson!

A lánynak elakadt a lélegzete a dühtől. Orcáin verejték fénylett, melle minden lélegzetvételre megrezzent. Pinckney bámult. A magasan begombolt barna ruhán át kirajzolódott Prudence teste, látszott mellbimbóinak körvonala. Nem viselt semmit a vékony pamutszövet alatt.

– Félsz? – csúfolódott.

Pinckney a kanapéra zuhant, és kezébe fogta a lány fejét. Ajkai megrohamozták a száját. A lány szorosan átölelte, a háta mögött összekulcsolta két kezét. Amíg féktelen csókokkal felfedezték egymás arcát, szemét, száját, a fiú ujjai kihúzták a hajtűket Prudence szorosan feltűzött kontyából. A sűrű, selymes haj a lány vállára omlott – krétaporszag áradt belőle. Pinckney ekkor elengedte, és a kanapé hátának dőlt, hogy kiszabadítsa magát. Prudence leejtette a karját, és Pinckney lenézett rá. Az arca fénylett, felhevült volt, kívánatos és ellágyult. A ragyogó hajtömeg szétterült mögötte a fénylő szaténbrokáton.

Prudence ujjai gyakorlottan végigsiklottak a ruhaderekán, aztán széthúzta. Két keze közé fogta Pinckney fejét, és csupasz melléhez vonta.

– Segíts megkeresni a hajtűimet, hogy a fene egyen meg! Nincs sok időnk. – Prudence a kanapé mögött térdelt, melyen a magába roskadt Pinckney ült. Semmit sem hallott, nem tudott mást, csak hogy szégyenkezik és kétségbeesett. Féktelenül közösültek, mint a vadállatok, ide-oda görögve a török szőnyeg indázó mintáin. Pinckney szabadjára engedte minden elfojtott vágyát és dühét, és úgy bánt a lánnyal, ahogyan egy prostituálttal sosem. Nem figyelt rá, kegyetlen volt, durva. Most nem talált szavakat – semmi sincs, amivel helyrehozhatná undorító viselkedését.

Prudence gyorsan rendbe szedte a frizuráját, ellenőrizte a kandalló fölötti tükörben, azután Pinny felé fordította az arcát.

– Jobb lesz, ha elmégy – mondta sietősen. – Sosem lennénk képesek megmagyarázni, hogy miért vagy itt.

Pinckney mélységes gyötrődéséből felszínre bukkanva megpróbált odafigyelni.

– Tessék?

– Azt mondtam, tűnj el innen.

– Igen, igen. – Nagy nehezen lábra állt. – Holnap elrendezem a dolgot.

– Mit rendezel el?

– A házasságkötésünket. Laviniának el kell engednie. Azután majd beszélek az apáddal.

Prudence az ajtó felé taszigálta.

– Nem csinálsz semmi ilyesmit. Most menj! Gyere be hozzám holnap háromkor az iskolába, de vigyázz, ne lásson meg senki! Akkor majd mindent megbeszélünk. És egy szót se az egészről!

– Ez természetes, Prudence. Én nem…

– Menj már, Pinckney, siess!

A dolgozószoba ablakán át a függöny mögül lesett, míg Pinny biztonságban leért az utcára, azután engedélyezett magának egy kacajt.

Julia remek hangulatban volt, amikor Pinckney megérkezett érte a Brewton-házba. Sok cukrot nyert, elegendőt egy hugenottatortához, ami után annyira vágyott.

– Nagyon érdekesnek találtam azt a dolgot a reggeli újságban – mondta. – Ma este valószínűleg átmegyek veled Ansonékhoz, hogy beszéljek róla Josiah-val. Hánykor mész?

– Tessék? Elnézést, Julia néni. Valahogy nem érzem igazán jól magam.

– A tavaszi láz, ez biztos. Már elég öreg vagy, hogy kinőhetted volna. Azt kérdeztem, hánykor akarsz átmenni Laviniához.

Pinny úgy elsápadt, hogy Julia már bizonyosra vette, valóban beteg. Ráparancsolt, hogy otthon egyenest bújjon ágyba. A fiú boldogan engedelmeskedett.

Julia egy levélkét küldött Emma Ansonnak, amelyben kimentette Pinckneyt. Bosszantotta, hogy nem tudja megtárgyalni Josiah-val, amit az újságban olvasott. De valószínűleg úgysincs benne semmi. A jelentés arról szólt, hogy egy törvényjavaslat van a washingtoni Kongresszus előtt, melynek értelmében a Sherman által elkobzott földeket visszajuttatnák régi tulajdonosaiknak. Julia megtiltotta magának, hogy reménykedjék. Az előző októberben egy bizonyos Howard tábornok érkezett Washingtonból, a birtokok visszaadásáról szóló proklamációval. Ez puszta papírfecninek bizonyult, és csupán Johnson elnök tehetetlenségére szolgált bizonyítékul. Kinyilatkoztatni tudott, de kikényszeríteni nem. Semmi sem változott.

Rájött, hogy igazából nem is vágyik annyira arra a tortára. Jókedve elszállt.

16

Amikor Pinckney fölfelé haladt a Dél-Karolina Csarnok széles, alacsony lépcsőfokain, agyában és testében zűrzavar uralkodott. Az is nehezére esett, hogy lépteit fegyelmezze. A tizenhárom éves korától tizenhatig terjedő három esztendőben öt-öt hónapon keresztül minden pénteken kelletlenül megmászta ugyanezeket a lépcsőket, hogy tánciskolába menjen. Most sokkal hosszabb a lába.

Nem tudta elhódítani magát az emlékekkel. A krétaszag visszalendítette a jelenbe, visszahozta szörnyű dilemmájához. Ansonék ötre várják. Mit mondhat Laviniának?

Az átható szag felébresztette testében is az emlékeket. Nem kívánt izgalom feszítette ágyékát, és a szégyen szíven ütötte. Erővel kellett továbbhaladásra bírnia lábát.

Az ismerős bálterem nyomorúságos állapotban volt, ablakai mocskosak, valaha csillogó parkettáján lábnyomok. Friss lakktól fénylő, új fenyő iskolapadok sorai töltötték meg. Észrevette, hogy a hozzá legközelebb álló pad lejtős lapjába valaki egy kezdőbetűt vésett.

– Ez legalább tanul írni – hallotta a háta mögül Prudence erélyes hangját. Pinckney megpördült, hogy szembenézzen a lánnyal, aki a szája elé tett tintafoltos ujjaival figyelmeztette, ne szólaljon meg.

– Olyan sápadt vagy, mint egy kísértet. Ülj le erre a remek B-re, és figyelj rám! Mindent kitalálok, amit mondani akarsz, és eszemben sincs bármit is meghallgatni belőle.

Pinny engedelmeskedett.

Prudence le-föl sétálva beszélt, elharapva a szavakat. Nem nézett a fiúra. Tárgyilagos és határozott hangnemet használt.

– Ne gondolj bocsánatkérésre, és felejtsd el a bűntudatot, Pinckney! Nem tettél velem semmi sértőt. Én csábítottalak el, a lehetséges legkönnyebb módon. Nem te voltál az első az életemben, és biztos vagyok benne, hogy nem is te leszel az utolsó. Semmi sem tehet kíváncsibbá egy kislányt, mint ha úgy nő föl, hogy szüntelenül az emberi gyarlósággal traktálják. Tizenhárom éves voltam, amikor elvesztettem az erényemet, és sosem bántam meg. Amikor megláttalak, tudtam, hogy kellesz nekem. Minden lehetséges alkalommal mutogattam magam neked, de te túlságosan úriember voltál ahhoz, hogy beismerd, kellek neked. Még magadnak is. Végül ráuntam a várakozásra. A szűzlányos vonakodásod ellenére végül is olyan voltál, amilyet vártam. Azt hiszem, egy állat fölismeri a magafajtát. Ha megszabadulsz a charlestoni szabályaitoktól és korlátaitoktól, te is be fogod ismerni ezt. Nem akarom, hogy újból meg kelljen erőszakolnom téged. – Megállt Pinny előtt. – Rendben?

Pinckney a szájára tette a száját. Prudence beleharapott a fiú alsó ajkába, azután karon ragadta őt, és az öltözőben lévő díványhoz vezette. Rettentő szenvedélyben ölelkeztek.

Az elkövetkező langyos bágyadtságban Pinckney olyan hálát érzett, úgy feltámadt benne a védelmező ösztön, hogy ezt majdnem összetévesztette a szerelemmel. Mellkasához szorítva ringatta a lányt, és becéző szavakat mormolt neki. Amikor ez szakértő kézzel válaszolt, és gyakorlott' könnyedséggel élesztette újjá testében a vágyat, a fiú elfogadta annak, aminek mutatta magát: szajhának.

Az a lavór víz és törülköző, amelyet később felkínált neki, nem volt megmelegítve és illatosítva, mint egykoron Lilynél, de Pinckney számára Prudence státusának megerősítéséül szolgált. Azzal hagyta ott a lányt, hogy két nap múlva ismét találkoznak. Majdnem fütyörészett, míg lefelé szaladt a lépcsőn. Később homlokára lehelt tiszta csókkal köszöntötte Laviniát, és nyílt ártatlanságát nem zavarónak, hanem elbájolónak találta. Egyáltalában nem érzett bűntudatot.

Vagy legalábbis ezt mondta magának.

Pinckney Tradd nem volt az a fajta ember, aki önnön gyarlóságait illetően áltatni képes magát. Apja is, a társadalom is a férfiéletben a becsületkódex előírásait helyezte az értékrangsor legfelső, fokára. A célt lehetetlen elérni, de törekedni kell felé, és aki e kódexet megsérti, nem kereshet mentséget.

Viszonya Prudence-szel nem igazolható. Nem számít, hogy a lány volt a kezdeményező, és úgy festi le magát, mint aki semmivel sem több afféle Chalmers Street-i nőnél. Igenis, ő kárt okoz neki. És Lavinia – hűséggel tartozik jövendő feleségének. És anyját is elárulja azzal, hogy megkockáztat egy botrányt, amely romba döntheti a boldogságot, amit az asszonynak sikerült fölépítenie abból a sovány vigaszból, amit Adam Edwardsban és az ő istenszemléletében lelt. És maga Edwards. Pinckney olyan bűnt követett el ellene, ami beszennyezi azokat az emberi és isteni törvényeket, melyeket Edwards képvisel. A tiszteletesnek teljes joga van hozzá, hogy megölje, hacsak nem rosszabbat érdemel.

És mégsem tudott megálljt parancsolni magának. Prudence Edwards olyan volt, mint a szervezetbe jutott erős kábítószer. A hatalmában tartotta.

Pinckneyben a lobbanékonyság mindenkor veszélyes intenzitással jelentkezett. Ráadásul fiatal volt és forróvérű, s a hosszú háború és az ezt követő kaotikus béke még hosszabb hónapjai megfosztották a szexuális élettől. És azután, nem véletlenül, Prudence akkor kínálkozott föl neki, amikor még a levegő is érzéki volt a termékenységet lehelő charlestoni tavasztól. A virágzó fák, szőlőtőkék, bokrok mindenhová behatoló, féktelenül áradó illata megrészegíthetett egy férfit. Ahová csak nézett, frissen zöldellő növények és színpompás virágok harsogták: az élet arra való, hogy éljék, és maga a föld is érzékiséget hirdetett.

Az elcsábíttatását követő hetekben Pinckney titkolt, kimerítő konfliktusban állt önmagával, amely tönkretette napjait és megkínozta álmában. Edwardsék továbbra is eljöttek hetente kétszer teára. Prudence olyan volt, mint mindig, hallgatag, fegyelmezett, jól nevelt fiatal nő. Mary csiripelt és izgult, Adam Edwards vég nélkül beszélt, Pinckney pedig a pokol kínjait szenvedje. Félt Prudence-re nézni, de nem tudta megakadályozni, hogy szeme bekalandozza a lány minden porcikáját, és emlékeztesse az ő testét, hogy bűnös módon ismeri. Magában átkozta Edwards ostobaságát, és meg kellett küzdenie ösztönével, amely arra sarkallta, hogy világgá kiáltsa bűnét és büntetésért esedezzék a tiszteletesnél.

A vasárnapok még rosszabbak voltak. Idegei vibráltak, míg Edwards hangja zengett, és a magányos figura felé vonzották,

aki a szószékhez legközelebbi padban ült. Szívét elöntötte a félelem, a bűntudat és a fájdalom a szertartás fenséges szavai hallatán, amikor Adam Edwards ajkán felhangzottak, és villámcsapásként sújtottak le rá: „Minden gonoszságtól és bűntől, a vétkektől, a gonosz mesterkedéseitől és támadásaitól, a haragtól és az örök kárhozattól..

Pinckney megkínzott lelkének minden fájdalmát beleadta a válaszokba:

– Ments meg, Uram, minket!

– A paráznaságtól és a többi halálos bűntől, a világ, a hús és a gonosz minden kísértésétől…

– Ments meg, Uram, minket!

És egész idő alatt, míg minden erejéből imádkozott, égette az érzés, hogy a párna alá rejtve, melyen térdepel, ott van Prudence kis cédulája, amelyen közli következő találkájuk időpontját.

Jól leplezte belső zűrzavarát, de csak bámult, hogy senki sem vesz észre rajta semmiféle változást. Igaz, csupán karikás szeme és állandó fáradtsága volt az árulkodó jel. Délelőttönként mérföldeket gyalogolt, a testgyakorlás megszabadította a feszültség egy részétől, s így nyugodtan jelenhetett meg az ebédnél. Délutánonként, ha nem találkozott Prudence-szel, visszavonult a dolgozószobába, és látszólag az üzleti könyvekkel foglalatoskodott – ezek a család pénzügyi tartalékainak állandó apadását mutatták. Valójában rendszerint az íróasztal mögötti nagy székbe húzódva az őt hatalmában tartó heves, csüggesztő konfliktuson töprengett.

Egyik nap meghallotta, hogy kattan az elforduló ajtógomb. Gyilkos dühroham fogta el. Hát nem juthat neki legalább egy órányi szabadság, amikor nem kell pénzgondokkal, konyhai perpatvarokkal, az életének minden területén jelentkező kudarcokkal foglalkoznia? Tekintetét az előtte fekvő oldalakra szegezte. Hátha elmennek.

Azután megérezte, hogy valaki nézi. Lassan megfordította fejét. Haragja elszállt. A félig nyitott könyvtárajtó nyílásán át Lizzie dugta be komoly arcát.

– Bemehetek?

– Természetesen. Örülök, hogy látlak. Mit tehetek érted?

A kislány vékonyka teste átcsusszant a keskeny résen.

– A könyvemet keresem. Azt, amelyiket te adtál, hogy gyakoroljak vele. Ott volt a szobámban, de most nincs. Ha elvesztettem, a mama szörnyen dühös lesz.

Örömében vékonyka hangot hallatott, odaszaladt az íróasztalhoz, és felkapott a tetejéről egy elrongyolódott piros kötetet.

– Itt van. Biztosan Pansy tette ide, amikor kitakarította a szobámat. Ó, hála az égnek. – Arca ragyogott.

– Nem mondtad, hogy miért van rá szükséged. Érdekes történet?

– Nem olvasom, Pinny. – Bátyja tudatlansága meghökkentette.

– Akkor mit csinálsz vele, megeszed? – Pinckney szeme nevetett.

Lizzie összeráncolta a homlokát, azután rájött, hogy csak tréfálnak vele.

– A fejemre fogom tenni, és le-föl járok a lépcsőn. Akarod látni?

– Szeretném, de fáradt vagyok ahhoz, hogy a hallban álldogáljak. Nem tudnál itt sétálgatni?

– De, azt hiszem, igen. – Kiegyensúlyozta a könyvet, és apró, óvatos léptekkel elindult keresztül a szobán.

– És ez mire való? – érdeklődött Pinny.

– Viselkedés. – Amikor megszólalt, a könyv lecsúszott a fejéről, és a földre esett. – Nézd meg, most mit csináltam miattad! Az ember nem tud egyszerre beszélni és viselkedni. Ne tegyél nekem fel több kérdést! – Lehajolt, hogy fölvegye terhét, amely félig belecsúszott a kandalló hideg hamujába.

– Vigye el az ördög – kiáltott fel, azután elfintorította az arcát. – Nem szabad többé ezt mondanom. Julia néni kimossa a számat mosószappannal, ha ezt mondom. Mr. Simmonstól tanultam. Szeretem őt, Pinny.

– Én is. Julia néni hordatja a fejeden ezt a könyvet?

– Nem, ezt az iskolában kell. Tanuljuk, hogyan kell úrihölgy módjára helyesen járni, helyesen ülni és helyesen fölállni. Az embernek egészen nyugodtan kell tartania a fejét. Én egész jól csinálom, de Caroline Wragg még jobban. Ezért gyakorolok.

– Értem. És jó dolog ez a helyes járás meg ülés?

Lizzie ismét a homlokát ráncolta.

– Igazából nem. De azt hiszem, az lesz, amikor úgy megtanulom, hogy én legyek a legkiválóbb. Úgy értem, a legkiválóbbnak lenni, az jó. Nem hiszem, hogy valaha is sokat érne, ha az ember felszegi a fejét, mint egy keselyű. – Felnézett a feje fölé a kandallópárkányra. – Ezt szeretném – mondta halkan.

– Mit, picike húgom?

Kormos, ujjacskájával mutatta:

– Olyannak lenni, mint ezek. Még sosem nézted meg őket? Szerintem gyönyörűek! Mindig kitalálok róluk történeteket.

Pinny felállt, és odament Lizzie mellé a kandallóhoz. Ránézett a párkány teljes hosszában táncoló kecses, faragott nimfákra. Mezítláb voltak, ruhájuk szabadon lebegett. Kitárt karjukban és felszegett fejükben maga az öröm öltött alakot.

– Nagyon szépek. Értem, hogy mire gondolsz. Tudod, csillagom, itt épp elég sok hely van ahhoz, hogy táncolj.

– Ó, én nem tudok, nevetséges lennék!

– Nekem nem. Rajta! Csak tárd ki a karod, és ugrándozz! Ülj le, segítek levenni a cipődet.

Lizzie félénken kezdte, olyan mereven, mintha a könyv még mindig ott volna a fején. De amikor Pinckney nem nevetett, egyre merészebb lett. Hamarosan elbűvölten forgott, azután ugrott, azután pörgött.

Pinckney szeretettel, bátorítóan bólogatva figyelte. Egyszer csak Lizzie megbotlott. Mielőtt bátyja megmozdulhatott volna, hogy segítsen, beleütközött az íróasztalba, felkiáltott, és kezét a térde elé kapva elesett. Pinckney elég gyors volt ahhoz, hogy még elkapja a megingott lámpát, de a furcsa régi tintatartót nem érte el. Az egy darabig egyensúlyozott az íróasztal szélén, azután megbillent, és beleesett a réz papírkosárba.

– Jól vagy? Mondd meg Pinnynek, hol fáj!

Lizzie rémülten nézett.

– Eltört valami?

– Nem, a világon semmi. A tinta kifröccsent, de egyenest a papírkosárba. – Utánanyúlt, és megtapogatta a tintatartót. Hiányzott belőle egy darabka.

Lizzie olvasott az arcából.

– Eltört – mondta kétségbeesetten. Zokogni kezdett, azután pedig fulladozni.

– Hagyd ezt abba, Lizzie! Egy kis ragasztó bármin segít. – Pinckneyt kétségbeesés fogta el. Ez a kislány megfullad, ha ő nem tesz valamit. – Solomonnak van egy ragasztós edénye, de fél kézzel nem tudok semmit megjavítani. Segítségre van szükségem. – Add, Uram, hogy hasson, fohászkodott magában. Védelmezően a kislány fölé hajolt, átkozva önnön tehetetlenségét.

A kis test megfeszült az erőfeszítéstől, hogy levegőt kapjon. De lassan csökkent a kínzó légszomj, s a kislány meg tudott szólalni:

– Olyan szörnyen sajnálom, Pinny!

– Tudom. Nincs baj. Igazán.

– Tényleg igazán?

– Becsszó. – Amikor Lizzie rémült arcára nézett, sírhatnékja támadt. A nyavalyába! Ennek kellett történnie, most, amikor talán kiépült volna köztük a bizalom keskeny hídja. – Engedd, hogy felsegítselek. Nagyon fáj a térded? – Ha átölelhetné, és így vigasztalhatná, ez neki is mennyire jólesne!

De a kislány sietve egyedül feltápászkodott.

– Csöppet sem fáj.

Ez nyilvánvaló hazugság volt.

– Megyek, és kérek ragasztót Solomontól. – Elkerülte Pinckney kinyújtott kezét, és kisietett a szobából.

– A nyavalyába – mondta hangosan Pinny.

Lizzie bekente ragasztóval a tintatartó darabjait, és reszkető ujjakkal, ügyetlenül összeillesztette őket.

– Solomon azt mondta, hogy tartanom kell, amíg meg nem köt. Mit gondolsz, sok időbe telik? Meg kell mosnom az arcomat és a kezemet, mielőtt Julia néni meglátna.

– Pár perc az egész. Akarod, hogy elmondjam neked ennek a tintatartónak a meséjét?

– Mese? Ó, igen, légy szíves, kérlek.

– No, lássuk csak! Egyszer volt…

Lizzie boldogan felsóhajtott, szinte megfeledkezett a félelméről.

– Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kisfiú, akit úgy hívtak, Anson Tradd.

– A papa?

– Bizony. A mi papánk. Ugye nem emlékszel rá?

– Nem, pedig nagyon szeretnék.

– Én is szeretném, picike húgom, hogy emlékezz rá. Remek ember volt, nagyon bátor, és csupa derű. Na, szóval, amikor a papa nagyon kicsi volt, kisebb, mint te most, az ő papája, a mi nagyapánk, pónilovat adott neki a születésnapjára.

– Hányadikra?

– Az ötödikre. Vagy lehet, hogy a negyedikre. Igazából nem is tudom. Akárhogy volt is, a papa nagyon szerette ezt a pónit.

– Mi volt a neve?

– Herceg. Akarod, hogy elmondjam a történetet, vagy nem?

– Akarom, akarom! Többször nem szólok közbe!

– Jól van. Szóval, papa szerette Herceget. Minden áldott nap még reggeli előtt kint volt az istállóban, és nyúzta a lovászokat, hogy nyergeljék fel Herceget, és hagyják őt kilovagolni. Amikor a család bejött a városba, nem volt mit tenni, hozni kellett Herceget is. Azután szörnyű dolog történt. Papa nőtt, de Herceg nem. Egy idő után papa majdhogynem a földön húzta a lábát. Elkezdett igazi lovon járni. És ettől Herceg szomorú lett, mert ő is szerette a papát.

– Szegény Herceg.

– Igen, és szegény papa. Nagyon bántotta, hogy öreg barátja rosszkedvű. Ezért akárhányszor csak kiment az istállóba, meglátogatta. És a könnyebb lovaglásokra magával vitte. Herceg a papa lova mellett ügetett. Még a belvárosba is behozta. Kantárt tett rá, és sétáltatta a Meeting Streeten, le a White Point Parkig.

Lizzie kuncogott.

– Bizony. Mindenki nevetett. De a papa nem törődött vele. Herceg a barátja volt. Végül Herceg megöregedett ahhoz, hogy mellette fusson, amikor a papa lovagol. Még ahhoz is öreg lett, hogy sétálni járjon. Nem kívánt mást, mint megenni az abrakját és szundikálni egy fa árnyékában.

– Meghalt?

– Igen. Pónihoz képest nagyon hosszú életet élt. Papa már majdnem felnőtt volt. Mesélte nekem, hogy akármilyen nagy volt, úgy sírt, mint egy csecsemő. Herceget a kedvenc fája alá temették, és papa megtartotta a patáját, hogy ez emlékeztesse rá.

Az ültetvényen az áccsal csináltatott neki egy kis fedelet, állandóan az íróasztalán tartotta és tintatartónak használta.

Lizzie összeráncolta az orrát.

– Én nem szeretném, ha valaki az íróasztalán tartaná a lábamat. Azt gondolom, ez szomorú és csúnya dolog.

– A pónik nem olyanok, mint az emberek, Lizzie. A papa szeretetből és hűségből tett így. Tovább is van a történet, akarod hallani?

– Ha nem szomorú.

– Nem, azt hiszem meg fog nevettetni. Szóval, az idő telt. Papa találkozott egy gyönyörű hölggyel, és feleségül vette.

– A mamát?

– A mamát. És lett nekik egy kicsike fiuk, akit úgy neveztek el, hogy… – Várt.

– Pinckney!

– Pinckney. És ez a kisfiú nagyon csintalan volt.

Lizzie elragadtatottan mosolygott.

– Nem – suttogta.

– De igen. Ő volt a legcsintalanabb kisfiú egész Dél-Karolinában.

– Mit csinált?

– Mindenféle szörnyűséget. Nem fogom neked mindet elmondani, mert még ötleteket plántál a fejedbe. Például amikor tanulnia kellett volna, kimászott az ablakon.

– Az iskolában?

– Nem, akkoriban nem voltak iskolák. A fiúk mellett nevelők voltak, a lányok mellett nevelőnők, akik ott éltek a házban. Egyszer majd elviszlek Carlingtonba, és megmutatom a

tanulószobát. Szóval, ez a szörnyűséges Pinny, azon nyomban, hogy a nevelője elfordult, kiugrott az ablakon. A papa beszélt neki, ordítozott vele, még nádpálcával is elagyabugyálta. De semmi sem használt. Akkor a papa kigondolt egy cselt. Egyetlen dolog volt, ami után Pinpkney igazán vágyott. A tintatartó.

– Miért?

– Arra nem emlékszem. Rég volt. Talán, mert a papa olyan sokra tartotta. Akárhogy is, azt szerettem volna, hogy a tintatartó csak az enyém legyen, jobban vágytam erre, mint bármi másra. Úgyhogy a papa egyezséget kötött velem. Amikor olyan jól haladok a tanulásban, hogy tintával írhatom a feladatokat, nekem adja.

– És sikerült?

– Igen. Beletelt egy kis időbe. Néha az ablak hangosabban hívogatott, mint a tintatartó. De nagyon akartam, hogy az enyém legyen. És akármilyen rossz gyerek voltam, szerettem volna örömet szerezni a papának.

– Így aztán neked adta.

– Igen. Ha elég nagy leszel, hogy tollat használj, én pedig neked adom.

– Igazán, Pinny? Tényleg? Nagyon-nagyon fogok igyekezni a leckéimmel.

Pinckney figyelte a kislány boldog, izgatott arcát, és megpróbálkozott:

– Tényleg, picike húgom. Adsz nekem valamit te is?

Lizzie arca elborult.

– Nekem semmim sincs. Kivéve Macit. Nem tudom, Pinny, hogy kibírom-e nélküle. Megpróbálhatom.

Pinckney szúrást érzett a szemében. Miféle világ ez, amelyben egy férfi nem tud pénzt szerezni, hogy egy gyereknek valamit vegyen az ennivalón meg a legolcsóbb cipőn kívül?

– Én nem akarom a Macidat, kisbabám. Nagyon büszke lennék, ha megölelnél.

Lizzie mély lélegzetet vett. Azután, elszántságtól sápadt arccal, letette az íróasztalra a tintatartót, és odament Pinckneyhez. Kis kezével, mintegy próbaképpen, megérintette bátyja térdét, azután a mellkasát. A fiú meg se moccant, még a lélegzetét is visszafojtotta. A kislány karja ekkor átfonta a nyakát. Pinckney érezte, hogy húgocskája árnyszerű teste reszket. A lányka karjai váratlanul görcsösen megfeszültek, fejét bátyja mellére hajtotta.

– Ez az én Pinnym – suttogta magának.

Pinckney lassan megmozdította a karját, hogy átfogja a vékonyka alakot. Egy hosszú pillanatig átölelve tartotta, azután gyöngéden elengedte, mintha a kislány afféle apró, ártalmatlan, vadon élő teremtmény volna, amilyeneket valaha a carlingtoni erdőben a ragadozóknak állított csapdákban talált.

Lizzie hátralépett, és leengedte a karját. Kimerült békesség látszott rajta, olyan volt, mint az utazó, akinek sikerült átvészelnie egy szörnyűséges vihart.

– Azt hiszem – szólalt meg nagyon halkan –, hogy szívesen az öledbe ülnék.

Pinckney nyelt egyet.

– Én pedig azt hiszem, nagyon örülnék ennek. – Sikerült elmosolyodnia.

Lizzie felmászott bátyja térdére, és odabújt a fiúhoz. Pinckney csendben, nyugodtan tartotta, míg a szobát lassan ellepte a homály, a könnyek pedig, melyeket egy férfi nem sírhat el, a torkában és szívében gyűltek össze.

17

Lizzie visszaváltozása a korábbi szeretetteljes, élénk gyermekké mindenkire drámai hatással volt a Tradd-házban. Pinckneynek mély, tiszta boldogságot hozott, és könnyített kínzó kudarcélményén. Mary számára bizonyítékul szolgált az imádság erejére és Isten megingathatatlan szeretetére. Árnyinak azt jelentette, hogy elvesztette a Lizzie-hez legközelebb álló személy posztját, és ő életében először féltékenységet érzett. Felfedezte az alázatot és a hálát is, amikor Lizzie az ölében trónolt, ahogy Pinckneyében is gyakran, és karocskáit a nyaka köré fonta. A szeretet olyan ajándék volt, amelyet ennek előtte sosem kínáltak föl neki.

Miután visszanyerte bizalmát, Lizzie visszatért régi impulzív viselkedéséhez is. A ház csatatérré változott, Julia szüntelenül panaszkodott, hogy a lányka zajt üt nevetésével és rohanó lábaival. Az ebédlőasztalnál főként azt lehetett hallani, hogy:

– Úrihölgyek nem ülnek görnyedten …nem beszélnek tele szájjal… nem rugdossák a széküket… nem vágnak más szavába … nem falják az ételt …nem löttyentik ki a tejet .. .nem játszanak a pudingjukkal… nem feledkeznek meg a szalvétájukról.. .nem fészkelődnek… nem könyökölnek az asztalra …nem beszélnek,

míg valaki nem szól hozzájuk …nem fintorognak …nem ejtik le a kanalat – és így tovább.

Stuart örömmel fogadta, hogy a figyelem Lizzie felé fordul, és így homályban maradhatnak az ő szétszaggatott, bemocskolt ruhái és nevelőjének korántsem hízelgő beszámolói. Ezáltal minden energiáját a klub tevékenységére fordíthatta. Barátaival térképet készítettek a környező tömbök házainak falairól és tetejéről, végiglopóztak a legjobb útvonalakon, és megfigyelték a járőröző ellenséget. Hamarosan elkövetkezik az izgalmas idő, amikor terveik szárba szökkennek, lesből vízbombákat meg rohadt gyümölcsöt fognak hajigálni, azután meg elrejtőznek a klubban, a fészekházban Alexék kertjében. Már volt egy jegyzetfüzetük, a tanteremből csenték. Minden akciójukat rögzíteni fogják a maguk kitalálta titkosírással.

Annak is örült, hogy Lizzie boldog. Azokban a ritka pillanatokban, amikor nem kötötte le, a tizenhárom éves fiúkra oly jellemző módon, önmaga fontossága, szerette a kishúgát.

Ahogyan a napok egyre melegebbek lettek, a házban növekvő feszültség hasonlatossá vált az előző évihez. A feloldozás a legkevésbé valószínű forrásból érkezett – a jenkiktől.

Júniusban a washingtoni kormány ismét meggondolta magát, és végül is úgy döntött, hogy visszaszármaztatja tulajdonosaiknak a Charleston és Beaufort közötti elkobzott földeket. Pinckney pohárköszöntővel gratulált Juliának.

– Valószínűleg megint csak hazudnak – kommentálta ez utóbbi a hírt. – Ezek a sakálok képtelenek a tisztességre.

– Nem, Julia néném, ez egyszer nem. Árnyi olyanoktól hallotta, akik tudják.

Julia egy pillantással tüntette ki Árnyit.

– Így van, fiatalember?

– Igen, asszonyom. Bizonyos feltételekkel.

– Hah! Tudhattam volna. Bármit csinálnak, van benne valami fortély. – Ebbe nyilvánvalóan beleértette Árnyit is.

Pinny megpróbálta menteni a fiút.

– Semmi irracionális, Julia néni. Bizonyítani kell a jogosultságot, és, hm, le kell tenni az esküt. – Várta a robbanást.

Meglepetésére nagynénje elmosolyodott.

– Kétségtelenül azt hiszik, hogy ezzel meggátolhatnak. Hát nem, vétkes tévedésben vannak. Ahogyan Navarrai Henrik mondta, „Párizs megér egy misét”. Hogyan tovább?

– Semmi sem sürgős, Julia. Még három hónap hátra van addig, míg veszélytelenül lehet vidékre menni. – Mary szelíden mosolygott. A charlestoni ültetvényesek évszázadokkal ezelőtt megtanulták, hogy a fehér embereknek május tizedike előtt el kell hagyniuk az ültetvényeket, és októberig nem szabad visszatérniük. Nyáron az éjszakai levegő tele van miazmával.

– Szamárság. Minden egyes további napon újabb károk érik a birtokomat. Én nem félek a mocsárláztól. A régi felügyelőm háza a kis fenyőerdőben van az ültetvény északig szélén, és neki sosem lett semmi baja. Az első fagyig lakhatom ott. Ha minden este sötétedés előtt visszamegyek oda, rendben leszek. És meglesz az egész napom munkára. Most pedig, Pinckney, és maga is, Mr. Simmons. Azt szeretném, hogy rögtön ebéd után mindketten nekiinduljatok, és tegyétek meg a szükséges lépéseket. Azt hiszem, hogy katonai kíséretre lesz szükségem.

Ügyeljetek rá, hogy fel legyen fegyverezve. A hely valószínűleg tele van izgága feketékkel.

– A kislányhoz fordult: – Lizzie, ne meresztgesd a szemed, és edd az ebédedet! Nem várhatunk rád egész nap.

Tovább beszélt:

– Stuart, te ma délután kimehetsz Solomonnal. Ő majd kideríti, vannak-e Baronyról való füstösök a városban. Írd föl a nevüket! A jó munkásokat föl akarom fogadni és magammal vinni. Egyél, fiam, ne nyammogj! Dolgunk van. – Türelmetlen volt és parancsoló, senkit sem hagyott szóhoz jutni.

Amikor egy másodpercnyi szünetet tartott, Pinckneynek sikerült megszólalnia:

– Julia néni…

– Igen?

– Nagyon sajnálom, de nincs elég pénzünk, hogy elkezdjen munkásokat fogadni és nekivágjon rendbe szedni Baronyt. Ha lenne, már réges-régen kimentem volna Carlingtonba.

A válasz mindannyiukat fejbe kólintotta.

– Van pénzem – jelentette ki fejedelmi modorban Julia.

Mary tért magához először.

– Ott álltál, és engedted, hogy eladjam az ékszereimet, mikor neked van pénzed? Hogy lehettél ilyen zsugori?

– Ez baronyi pénz, és én Barony számára tartogattam.

Marynek elakadt a szava. Nem hitt a fülének. Pinckneynek láthatólag erőfeszítésébe került, hogy uralkodjék magán. A szobában sűrű volt a feszültség. Kis idő elteltével Pinckney eltolta az asztaltól a székét, és felállt.

– Bocsássanak meg, hölgyeim, sok a tennivalóm. Stuart nem megy Solotnonnal, ez túl veszélyes. Én megyek. Majd miután kaptam lőfegyvert az Arzenálból. Mindent olyan gyorsan elintézünk, ahogyan csak lehet, Julia néném. Gondolom, maga szeretné elkezdeni a csomagolást.

Árnyi is mormolva kimentette magát, és Pinckney nyomában elhagyta a szobát.

Így esett, hogy négy nappal ezután Julia Ashley ott állt Charlotte Street-i házának szalonjában, szemben a ház bitorlójával, Daniel Sickles tábornokkal, aki Bibliát tartott a kezében. Juha, a Bibliára téve kezét, a tábornok szemébe nézett, és elismételte a szavakat a férfi után:

– „Ünnepélyesen esküszöm, és fogadom a mindenható Isten színe előtt, hogy a mai naptól fogva^ hűségesen támogatom, óvom és védelmezem az Egyesült Államok alkotmányát, s egyúttal az államok unióját, hasonlóképpen alávetem magam mindazon törvényeknek és nyilatkozatoknak, melyeket a jelen lázadás alatt a rabszolgák egyenjogúsítására vonatkozóan kibocsátottak, és ezeket híven támogatni fogom. Isten engem úgy segéljen.”

Egy hét múlva az áramlással útnak indult felfelé a folyón az Ashley-birtok, Barony felé. Kifogástalanul volt öltözve, fekete, csillogó selyemruhába. Fején hetyke, fényes fekete tollkalap ült, melyet kesztyűs kezében tartott nagy selyemernyővel védett. Olyan apróság, mint egy felhőszakadás, nem állíthatta meg Julia Ashleyt. Úgy ült a ciprusfa kenuban, mintha az királyi bárka

volna. Mögötte négy ladik haladt az útiládáival, szolgáival és az Unió egy csapat csöpögő katonájával.

Pinckney elfordult a dokktól.

– Nem bánnám, ha belecsapna a ménkű!

– Nincs annyi mersze az Úristennek – válaszolta vontatottan Árnyi.

– Esküszöm, igazad van – kurjantotta Pinny. – Gyere, hagyjuk itt ezt az átkozott esőt!

A következő hónapokban Pinckney lakonikus levélkéket kapott Juliától, melyeket a különféle megbízásaival a városba érkező Solomon kézbesített. Ezek a megbízások többnyire különböző anyagok megrendelésére szóltak. Pinckney nem engedett kíváncsiságának, és nem kérdezte meg Solomont, mennyit vásárol, és hogyan rendezi a számlákat. Most mindenki idegen, aki szerszámok, vetőmag, mezőgazdasági felszerelés szállításával komolyan foglalkozik. Az Ashley név nem biztosít különleges bánásmódot, hitelt pedig bizonyosan nem. A háború előtt az ültetvényesek minden januárban rendezték a számláikat, amikor a lóversenyhétre feljöttek a városba. Mostanság az járja, hogy a szállítás előtt kell fizetni, vagy pedig tizenöt-húsz százaléknyi kamatköltséget számolnak fel.

A nyugalom megőrzése érdekében Julia nevét ritkán említették a házban. Mary Tradd magához tért a sokkból, és mostanában sokat és szívesen beszélt nővére önzéséről. Az egyetlen ember, aki hajlandónak mutatkozott meghallgatni, Adam Edwards volt. Együtt imádkozott Maryvel, hogy az asszony tisztuljon meg a haragvás bűnétől, és hogy Júliának adassék meg vétkes anyagiasságának felismerése. Mary úgy

találta, hogy a lelki tanácsadás javára szolgál. Minden alkalommal, amikor együtt volt a nagytiszteletű doktorral, haragja csökkent.

Julia távozásával beköszöntött Traddékhez az oly kívánatos nyugalom. Dilcey és Pansy helyett Elijah talált egy Clara nevű szakácsnőt és egy Hattie nevű szobalányt. Solomon pótolhatatlan volt, de egy fiú, akit Billynek hívtak, készségesen megcsinált mindent, amit mondtak neki, és ügyes kertésznek bizonyult. A konyha Elijah kormányzása alatt békés birodalommá változott. Pinckney egyszer csak ismét képes volt örömmel várni, hogy együtt lehessen a családjával, otthonában újfent megnyugvást talált, mint ahogyan régről emlékezett rá. Nem múlt el az a szüntelen nyugtalanság, amit amiatt érzett, hogy neki kell mindannyiuknak gondját viselnie, de a ház hétköznapjaiban uralkodó boldogság, főként Lizzie pezsgő vidámsága újjáélesztette az optimizmust, amely alaptermészetének mindig is része volt. Már-már hitte, hogy képes lehet leigázni a külső ellenséget, a szegénységet, és hogy képes lehet elfogadható munkát találni. Bizonyos volt benne, hogy helyre tudja hozni a kárt, amelyet Prudence-ben és a maga becsületében tett. Bevallotta önmagának, hogy nem szereti Laviniát, és hogy soha nem is őt szerette, csak azt a képet, amit róla alkotott. Azt is felismerte, hogy a gyönyör, amit Prudence-nél talál, valami sokkal lényegesebbé változik. Ez talán azzal kezdődött, hogy a lány olyan könnyedén elfogadta csonkjának a látványát – ezt a csonkot Árnyin kívül még soha senki sem látta. Miután semmit nem kellett lepleznie a testéből, Pinny

fokozatosan megszűnt rejtegetni legbensőbb gondolatait is. Egyedül Prudence-nek volt képes elmondani, mennyire utálja tulajdon gyöngeségét, hogy nem vet véget viszonyuknak. És keresetlenül megmondta véleményét a lánynak is. Prudence nem mondott vigasztaló dolgokat, ahogyan a nők szoktak. Kinevette a fiút és önmagát, és sajnálta, hogy barátja bűntudatra tékozolja – mert ő így értelmezte – az életét. Vitatkozott vele, arra késztette, hogy kétségbe vonja önmaga iránt támasztott követelményeit. Egy idő múltán Pinny azon kapta magát, hogy mindent elmond Prudence-nek, még azt is, hogy képtelen kimenni Carlingtonba és szembenézni azzal, amit ott talál. A lány nem szánakozott rajta, hanem megértette. Éles intelligenciája, amelyet sosem próbált titkolni, elragadtatással töltötte el a fiatalembert, és egyben kihívás volt a számára. A lány nélkülözhetetlenné vált, mint barát, amikor már pótolhatatlan volt, mint szerető. Pinny elhatározta, megkéri Laviniát, hogy oldozza fel kötelezettsége alól. Sosem volt kétsége afelől, hogy bár szinte egy fillérje sincs, Prudence hozzámenne feleségül. Afelől sem táplált kétséget, hogy a lány elég erős ahhoz, hogy bármivel szembenézzen, amit a jövő rejteget.

Lavinia nemet mondott.

– Neked elment az eszed! – ordította. Rémült dühében megfeledkezett minden óvatosságról, őszinteségi rohamában leleplezte önmagát, s ez velejéig megrázta Pinnyt.

– Akkor sem engednélek el, ha térden csúszva könyörögnél – jelentette ki hideg hangon a lány. – Nem mintha annyira szeretnélek. Szó sincs róla. Attól az undorító fakarodtól felfordul a gyomrom, és ha az jut eszembe, hogy anélkül kell látnom

téged, kiráz a hideg. De inkább okádok életem minden órájában, mint hogy aszott vénlány legyek. Neked eleged van belőlem, Pinny, mint ahogy nekem is elegem van belőled. Hozzuk ki ebből a legjobbat! Te sosem fogsz faképnél hagyni, mert túlságosan fontos neked, hogy a papa jó véleménnyel legyen rólad. És én sem foglak otthagyni, mert nincs senki, akinek a kedvéért megtehetném. Ezentúl nem kell naponta idejárnod. Már unom. De el fogsz vinni minden estélyre, és táncolni fogsz, ha azt mondom, táncolj. Te úriember leszel, én pedig úrihölgy, és ki fogunk jönni egymással. És még egyszer ne hozd nekem szóba ezt a dolgot!

Amikor elszólta magát, és utána elmondta Prudence-nek, hogy Lavinia nem adja vissza a szabadságát, hogy őt elvehesse, a lány válasza még nagyobb megrázkódtatást okozott, mert nem látta az értelmét.

– Sosem mennék hozzád, szerelmem. Túlságosan fontos vagy nekem.

Pusztán az a lehetősége maradt, hogy próbáljon elfogadni egy minden tekintetben elviselhetetlen helyzetet. Veleszületett rugalmassága legyőzte hajlandóságát, hogy beismerje vereségét és érzéketlen apátiába süllyedjen. Megtanult együtt élni a csalással és az önutálattal, azok az órák tartották fenn, amikor képes volt megfeledkezni a világról – amikor elmerült kötelezettségeiben az Arzenálnál, vagy Lizzie társaságát élvezte, vagy abban lelte gyönyörűségét, hogy teljes valóját megoszthatja Prudence-szel. Nem áltatta magát azzal, hogy boldog, de sikerült majdhogynem békés egyensúlyt találnia.

Árnyi váratlan erőforrás volt számára. Ez idő tájt jóval többet tartózkodott otthon. Mint bevallotta, sokkal könnyebb neki, amióta Pinckney nagynénje elment. Sok-sok órát töltött Lizzie-vel a veranda sarkában, a „játék iskolában" üldögélve. Még többet töltött Pinckneyvel, ilyenkor keveset beszélt, csupán időnként kérdezett valamit a város történetéről – osztoztak a megnyugtató csendben. Ki nem mondott csodálata és bizalma rafinált gyógymódnak bizonyult. Pinckney ezt szeretettel és növekvő respektussal viszonozta, és ez annál is többet jelentett Árnyinak, mert tudta, rászolgált. A Tradd családban elfoglalt helye meggyőzte saját értékéről. Mary nem törődött vele, ahogyan nem törődött saját gyermekeivel sem. Stuart felváltva kérkedett neki és Pinckneynek. Lizzie állandóan nyúzta, hogy egy könyvvel felszerelkezve csatlakozzék hozzá és Macihoz.

Egyedül a társadalmi életben való részvételt tagadták meg tőle – erre nem is vágyott –, és azt, hogy osztozzék a felelősségben – ezt viszont nagyon kívánta. Pinckney sosem engedte neki, hogy hozzájáruljon a háztartási kiadásokhoz, ragaszkodott hozzá, hogy Árnyi csorbítatlanul megtartsa a rá eső jutalékrészt, mert büszkesége nem engedte, hogy lekötelezett legyen. Árnyi ezt felismerte, és nem vitatkozott.

Ehelyett befektette pénzét egy újonnan szervezett faktoráló cégbe. Tudta, hogy be fogják csapni, de azt is, hogy a profit olyan hatalmas lesz, hogy nemigen éri majd meg azon siránkozni, mennyire becsapták.

A faktorálás olyan üzlet volt, amelyről mindent tudott, és amelyet az árnyékos oldaláról ismert meg. Az olyan kisgazdálkodók voltak az áldozatai, mint amilyen az ő apja:

megelőlegezték nekik a vetőmagot, és adtak annyi hitelt, amennyiből megélhettek a betakarításig, azután a termést a faktoráló által megszabott áron felvásárolták. A gazdálkodó egész életére eladósodott, szüntelenül attól rettegett, hogy érvényesítik a zálogjogot a földjén, melyet biztosítékul betábláztatott. A termést, többnyire gyapotot magtalanítás után, ötszáz-hatszáz százalékos haszonnal adták tovább a kölcsönt nyújtó uzsorások. A melléktermékként jelentkező magot azután eladták gyapotmagolaj-készítőknek, kivéve azt a kis részét, amit a termelőknek juttattak, hogy megkezdjék az évben az újabb ciklust. Keselyűknek való foglalkozás volt.

Árnyi nem vallotta be Pinckneynek, hogy köze van hozzá. Bankba tette a pénzét, és várta, hogy szükség legyen rá.

1866 novemberében úgy látszott, elérkezett az idő. Bár egy éve úgy tűnt, Mary ékszereit egy vagyonért adták el, Traddék számláján alig volt annyi pénz, hogy kifizessék az évi vagyonadót. És Charlestonban nem maradt már semmi, amit áruba lehetett volna bocsátani.

– El kell adnom Carlingtont – jelentette be Pinckney. – Szívesebben mondanék le a maradék karomról. – Őrjöngött a kétségbeeséstől. – Ne szólj hozzám, Árnyi! Menj innen!

Árnyi felmordult. Tudta, hogy Carlington Pinckney gyengéje. Eljött az ő pillanata. Carlington érdekében Pinckney el fogja fogadni a pénzét. A szíve legyőzi majd a büszkeségét.

– Engedje, kapitány, hogy körbeszimatoljak, hátha lelek valamilyen megoldást – mondta csak úgy mellékesen.

Könnyű szívvel ment el hazulról és sétált a szállóig, hogy megkeresse üzleti partnereit.

Amit ott hallott, attól elállt a lélegzete.

18

Árnyi belépett a könyvtárszobába, és tőle szokatlan élénkséggel szólalt meg.

– Mondja, kapitány, mi az az izé, amit a népek úgy hínak, márga?

Pinckney felnézett a számadásaiból. Szégyellte előbbi kitörését.

– Korán hazaértél. Mit szólnál egy pohár borhoz?

– Nem kérek, köszönöm. Mi a helyzet azzal, amit kérdeztem?

Pinny elnevette magát.

– Téged sosem vádolhatnának üres fecsegéssel. A márga meszes üledékfajta, amely egyes helyeken a talajban fordul elő. Nagyon izgalmas anyag. Tele van kövületekkel. Találtak már benne történelem előtti állat-, sőt talán embercsontokat. Miért akarod tudni? Ne mondd nekem, hogy újabban régészek járnak a Charleston Szállóba!

Árnyi töltött, és átnyújtotta Pinckneynek a madeirát.

– Azt mondják, jó trágya. – Valósággal vibrált az izgalomtól.

– Akkor bolondok. Semmi sem terem meg azon a földön, ahol a felszín közelében márga van. Nekünk van egy nagy területünk Carlingtonban, még a mérges szömörce sem él meg rajta. Ha a márga elég mélyen van a felszín alatt, akkor nincs baj. De nem különlegesen termékeny.

Árnyi megnyugodott.

– Ezt reméltem. Amikor maga a kórházba vót… volt, sokat beszélt valami kicsinyke lóról.

– Igen? Nem emlékszem. Félig öntudatlan lehettem. Furcsa, micsoda dolgok jönnek elő, ha az ember lázas! Igen, amikor kisfiú voltam, egyszer elkezdtek egy tartalék jégvermet ásni. Ez a meszes talaj erre nagyon alkalmas, valamiért jól tartja a hideget. Amikor elérkeztek három vagy négy lábnyi mélységig, egy tökéletes őslócsontvázat találtak. A füstösök holtra rémültek, amikor meglátták, futva jöttek az apámhoz. Őt nagy izgalomba hozta a dolog. A feketék nem voltak hajlandók a csontváz közelébe menni, úgyhogy mi másztunk be a gödörbe a papával és szedtük le a mészkövet, ami még a csontokon volt. Azután papa beszalajtott az enciklopédiáért, és fel kellett olvasnom neki. Eohippus. Hű de nehéz volt kimondani! Ez a mi mostani lovaink őse, tudod, de nem volt belőle a földön…

Árnyi megköszörülte a torkát.

– Nagyon érdekes, professzor úr.

Pinny elfintorította az arcát.

– Valóban az. De mintha téged nem bilincselne le!

– Hadd bilincseljem le én magát! Ebben a… ebben a… márgában rengeteg az olyasmi, amit foszfátfélének hívnak. És minden búzaföldnek állandóan szüksége van rá, hogy foszfátokkal táplálják. Éppeg most érkezett a városba egy-pár fickó Philadelphiából, hogy céget alapítson valamék helybélivel, akinek olyan földje van, mint magának. Egymillió dollárt hoztak. Ekkora pénzt senki sem fektet be, ha nem hiszi, hogy minden dollár ötven másikat fial neki.

– Foszfátok? Erről én nem tudok semmit.

– Hát, kapitány, akkor az lesz a legjobb, ha utánanéz az enciklopédiájába. Hogy ez mennyivel érdekesebb, mint a döglött lovak! És lehet, hogy minden bajára ott a jégverembe hever a gyógyír. Mondjuk pénzt tanál a földbe.

Az ütött-kopott szkiff billent egyet, és megugrott a vízen.

– Elnézést, Pinckney uraság – mondta vigyorogva Billy. – Úgy látszik, rákot fogtam.

Pinckney bólintott, és gépiesen mosolygott. Minden figyelmét lekötötte a változó parti táj.

A csavart törzsű tölgy a glicíniaindákkal valahol a folyó következő kanyarulatánál kell hogy legyen. Már elhaladtak a csónakház mellett, ahol valamikor a súlyos bárkákat tartották, Az épületből nem maradt meg más, csak korhadó tönkök, de ő bizonyos benne, hogy ez a csónakház. A láthatatlan áramlás az őszi napfényben aranyosan barnálló mocsári füvet ringat, mely lassú, ritmikus hajladozásával megbűvöli a tekintetet. Visszahódította az árteret. A gátak, amelyek emberi akaratot kényszerítettek a folyóra, amelyek kikövetelték tőle, hogy az ember szándéka szerint árassza el a rizsföldeket, valószínűleg tönkrementek, s így a mezők újból elvadultak. Nem számít. A természetes mocsarat Pinckney gyönyörűnek látta. Egyébként is, ha Árnyinak igaza van, nem termelnek több rizst Carlingtonban. De a füvek a folyó részeként örökre megmaradnak, fészkelő madarak otthonául és az év egy szakában tömegesen idevándorló vadkacsák táplálékául.

Már a cél közelében voltak. Pinckney fejébe szüntelenül visszatért az esztelen alku, amelyet gondolatban a végzettel

kötött. Ha engedted, hogy a fa megmaradjon, nem fogom bánni, ha a ház nincs többé – ismételgette magában hangtalanul az evezőcsapások ritmusára. A folyó egyre közelebb sodorta őket. Pinckney hallotta tulajdon szívverését.

Hamarosan. Most már bármelyik percben. Hogy bújhatott ki ennyi fenyőcserje, nem lát keresztül rajtuk! Lehet, hogy téved. Lehet, hogy egy másik kanyarnál volt. Nem. Itt van! Az ő fája. Csak nézte, szíve megtelt emlékekkel, fájdalommal és hálával. A hatalmas, göcsörtös glicíniaindák még elborítják az ágakat, melyeken valaha mászkált. Ott a magányosan kinyúló, hosszú ág, amelyre kötélből zablát kötött, s amelynek rugalmasan hintázó hátán úgy ült, mint egy betöretlen lóén. Amikor egészen kicsi volt, úgy érezte, hogy talán az égig fogja lendíteni, s ő súlytalanul száll majd a magasba, magukat a felhőket fogja megzabolázni és megülni. Amikor valamivel idősebb lett, felfedezte, hogy egyik inda szétszakíthatatlanul erős. A pompázó tavaszi virágokat, melyeknek buja illata közömbösen hagyta, egy darabon leszaggatta róla, majd karját-lábát körülfonta rajta, elrugaszkodott, gyönyörűséges veszélyben lengett a folyó felett, azután beleugrott a téli hideg emlékét még őrző, iszonytatóan jeges vízbe.

– Itthon vagyok – mondta. Azután telhetetlenül, megfeledkezve alkujáról, imádkozni kezdett. Édes Istenem, add, hogy ott legyen! A ház, az otthonom, az életem, Carlingtön. Nem ajánlott egyezséget. Olyan mérhetetlenül sóvárgott a szederfasor és a végénél terpeszkedő öreg ház után, hogy nem volt semmi, amit egyenértékűként feláldozhatott volna. Csak még egy kicsi…

Az evezők emelkedtek, megmerültek, emelkedtek, megmerültek…

A kikötő. A kikötő még megvan. Pinckney öklével rávert Árnyi vállára. És a magas, terebélyes fák. Már kezdenek bámulni. Nem volt szerencsés választás szederfasort telepíteni. A tölgy vagy a magnólia télen is zöld marad. De valamelyik réges-régi Tradd azt gondolta, hogy selyemhernyókat is tenyészt Carlingtonban, s ő ültette a szederfákat. Most vastagon csüng rajtuk a spanyolmoha. Pinckney türelmetlenül várta, hogy elhaladjanak a himbálódzó, szürke függöny előtt.

És most egy harsogó déli csatakiáltást!

– Ott van! Billy, Árnyi, ott a ház! Halleluja, ez Carlington! Forduljunk! Kössünk ki!

Mivel téli tartózkodásra szánták, az épület alacsonyabb volt, mint a charlestoniak, melyekhez Árnyi szeme hozzászokott. Mindössze egyemeletes, középen mindkét szintjén hatalmas, félkör alakú verandával, melyet málladozó fehér festésű ciprusfa oszlopok öveznek. A verandák mindkét oldalán egyszerű szárny: fenn tíz ablak; lenn öt ablak, öt ajtó. A falak a charlestoni gyártású szürkés vörös téglából készültek, az ablakszegélyek faragott mészkőből. Némelyik ablakon még ott lóg a masszív, zöld zsalugáter. Három meggörbült, egyiknek a sarokvasa tűnt el. A legtöbb ablak puszta, sokban eltört az üveg. Van, amelyiken behatolt a falakra felkúszó repkény.

Pinckney nem vette észre a károkat. Számára ez volt az otthon, a szívével látta. Otthagyta társait, előreszaladt, nem is figyelt az elgyomosodott fasorra és pázsitra.

A bejárati ajtó beszorult. Árnyi segítségére volt szüksége, hogy ki tudja nyitni. Odabenn semmi sem volt, csak pókháló és a törött ablakú szobák sarkában szélhordta száraz levélcsomók. Pinckney végigment a ház minden helyiségén. Árnyi a szokásos módon járt a nyomában, és félig csukott szemhéja mögül figyelte. Amikor visszaértek kiindulási pontjukhoz, Pinny felsóhajtott, azután megrándította a vállát.

– Mindent elhordtak a gazemberek – mondta, s hangjában nem volt érzelem. – Gyere, Árnyi, megmutatom a kövületes vermet.

Úgy ment ki, hogy vissza sem nézett.

A gödör körülbelül tíz négyzetláb nagyságú és három-lábnyi mély volt. A két férfi leült a szélére, és lógázta a lábát. Ahogy Pinckney előre megmondta, az üreg falain sok-sok kisebb-nagyobb durva-göröngy dudorodott ki. Árnyi letört egyet, és figyelmesen nézegette. Nagy csont háromszög volt benne.

– Cápafog – magyarázta Pinckney. – Gyerekkoromban gyűjtöttem. Kikerültek a felszínre, felbukkantak a felszántott földeken, ilyenkor a szolgák értem küldtek, hogy átvizsgálhassam a barázdákat, és kiszedhessem a fogakat. Volt belőlük vagy kétszáz, a díjnyertes példány nyolc hüvelyk hosszú. Csontok is akadtak, de olyan tökéletes, mint a kis ló, nem volt több.

A gödör fenekét hullott falevelek borították, nem lehetett látni. Szavak nélkül úgy döntöttek, érintetlenül hagyják.

– Mi a véleményed, Árnyi?

– Szerintem jónak látszik, kapitány. Letörök még egypár darabot, és elemeztetjük. Mért nem viszi el ezt a fogat?

– Köszönöm, nem kell. E tekintetben elbúcsúztam ifjúkori lényemtől. Nem kezdek emlékeket gyűjtögetni.

– Megtarthatom?

– Hát persze. Induljunk! Meg fog fordulni az áramlás.

– Igenis, kapitány.

Éppen beszálltak a csónakba, amikor meghallották, hogy valaki kiabál utánuk. Pinckney mereven nézte a folyón lefelé úszó vájt ciprusfa kenut. Amikor közelebb ért, látták, hogy egy vénséges-vén fekete férfi evez benne. Fogatlan száját mosolyra húzta, amikor Pinny felismerte.

– Ez Cudjo! – rikkantotta. – Cudjo apó! – Kimászott a kikötőhelyre, és karját az ősz hajú, töpörödött vénember felé nyújtotta.

– Isten hozta, Pinckney úrfi! Sosenem gondútam vóna, hogy még megláthatom. – Cudjo fürgén kikapaszkodott a csónakból, és Pinckney ölelő karjába temetkezett.

Nem volt sok idejük beszélgetni. Az árapály nem vár. Pinny megtudta, hogy Cudjo még mindig abban a kunyhóban él, amelyik ötven esztendeig az otthona volt, és az unokái, „a fiúk”, bőségesen ellátják ennivalóval meg tűzifával. Azután Pinnynek indulnia kellett.

– Visszajövök, Cudjo – ígérte.

– Várni fogom, Pinckney úrfi.

Amíg hazafelé tartottak a városba, Pinny az öregről mesélt Árnyinak és Billynek.

– Emberemlékezet óta ő volt a főlovász; Ő tanította lovagolni a papámat. És engem. És Stuartot. És mindig annyira szerette a lovakat! Valamilyen különleges nyelven beszélni tudott velük, megértették minden szavát. Mindenki azt mondta, hogy Cudjo jelenti a carlingtoni versenyistállót. Saját kezűleg nevelte fel minden egyes versenylovunkat… És emellett még sikerült négy feleséget elnyűnie és több mint harminc gyerek apjává lennie. Micsoda remek öregember! Hogy láthattam, ez a legboldogítóbb dolog, ami csak történhetett. Árnyi, az élet egyre jobbnak tűnik! Győzni fogunk, majd meglátod!

Másnap Árnyi kitudta, hová kell küldeni vizsgálatra a mintákat. Megvárta, amíg senki sincs a tőzsdeépület közelében, és észrevétlenül besurrant a postahivatalba. Azután végrehajtotta ugyanezt a manővert a bankjánál. Egy Pinckney nevére kiállított váltóval tért haza.

– Találtam egy fickót, akinek kedve volt kártyázni. A vizsgálati eredményt egypár hónap múlva kapjuk meg. Addig fenntarthatjuk magunkat ebből – mondta.

Kártyapartnere nevét nem árulta el.

19

– Hogy van a lábad, Emma?

– Josiah Anson, ez meg miféle kérdés? Legközelebb azt kérded majd, hogy van a májam!

Férje mélyen meghajtotta magát előtte.

– Megtisztelne azzal, hogy kitüntet a következő valcerrel, Ansonné asszony?

– Elment a józan eszed? Folytasd a dolgodat, Josiah, nekem foltoznivalóm van.

Mr. Anson váratlanul szélesen elmosolyodott, s ettől megfiatalodott az arca. Feleségének nagyot dobbant a szíve. Amióta férje hazatért Appomattox után, most látott első ízben valódi mosolyt az arcán.

– Emma, drágám, úgy döntöttünk, itt az ideje, hogy újjáélesszük a társaságot. Ma reggel mindannyian, akik megmaradtunk, összejöttünk, és mindent elrendeztünk. Mához hat hétre Szent Cecília-bált tartunk.

Emma Anson levegő után kapkodott. Szükségtelen volt, hogy férje megmagyarázza e bejelentés fontosságát. A Szent Cecília Társaság a tovatűnt charlestoni világ lényegét képviselte. Akkor alapították, amikor még csak a város falakkal körülvett magja létezett, és mindig is a charlestoni vidámságot és pazar eleganciát jelképezte. A bál, amelyet minden januárban, a lóversenyszezon idején rendeztek, a társadalmi élet fénypontjának számított. Amerika és Európa összes nagyvárosában várták rá a meghívót. A charlestoniak szemében egy fiatal lány akkor lépett ki a világba, amikor bemutatták a Szent Cecília-bálon. A földek, a pénz, a rabszolgák, a családi ékszerek elrablása – egyiknek sem volt akkora hatása, mint e nagyra tartott hagyomány elvesztésének. E tradíció felélesztése annyi erőt fog kölcsönözni a túlélőknek, a megfogyatkozott városlakóknak, amennyit semmi másból nem meríthetnének.

– Josiah – suttogta Emma. Kezük összefonódott, szavakra nem volt szükségük.

Azután az asszonynak száz kérdése is akadt. Honnan szerzik meg a puncsbavalókat – a Szent Cecília-puncsba –, honnan kerül majd ennivaló meg zenekar – valaha a társaságnak az európai muzsikusok krémjéből verbuválódott zenekara volt –, no meg pénz, hogy mindezt kifizessék.

– Ezt bízd a rendezőkre!

Mrs. Anson az ajkába harapott. Csak férfiak tagjai a társaságnak. Ez mindig így volt és így lesz. Ők intéznek mindent, még a hölgyek táncrendjébe is ők írják a neveket.

– Remélem, azt megengeded, hogy a ruhámat magam válasszam.

– Még azt sem, drágaságom. Szeretném, ha ezen a bálon pontosan ugyanazt viselnéd, mint a legutóbbin. Az egész háború alatt ebben láttalak magam előtt. Ez emlékeztetett rá, miért is harcolok.

– Ó, Josiah! – Mrs. Anson ajka megremegett.

– Különös tekintettel arra a buta kék toll-legyezőre. Az az átkozott vacak folyton csiklandozta az orromat. – Ragyogó szemmel nézte a feleségét. Igen, rendben van. Mindig meg tudta nevettetni Emmát, valahányszor sírva akart fakadni, ez hál' istennek nem változott.

– Már eléggé összeesett, de tudom, hol van. Olyan ócska, hogy még a jenkiknek sem kellett.

– Akármilyen, kérlek, viseld.

– Büszkén fogom.

– Van valami, Emma, amit egyedül ti, hölgyek tehettek meg a bál érdekében.

– Természetesen megtesszük. Mi az? Virágok? Díszítés? Bármit megcsinálunk.

– Kedvesen kell bánnotok Sickles tábornokkal.

Emma Ansonon látszott a megdöbbenés.

– Tudom – mondta gyöngéden a férje –, hidd el, drágám, tudom. Ti, hölgyek sosem bocsátjátok meg a jenkiknek, hogy legyőztek bennünket. Annál is kevésbé, mert mindig hibáztatni fogjátok a férfiaitokat a vereségért. Nem érdemlünk meg benneteket. Utálom, hogy ezt kell tőled kérnem, Emma, de számítok rád. Sickles tábornok többek között azzal a feltétellel engedélyezi a társaság újjáalakítását, hogy őt és nejét meghívjuk. – Azt szeretném, ha megmondanád, melyik hölgy fog táncolni vele. A férjek beleegyezését majd én megszerzem.

– De Josiah, ezt nem lehet elviselni! Ennek az embernek a pimaszsága nem ismer határt! Inkább egyáltalában ne legyen bál, mint hogy ezek a keselyűk még a magánéletünkre is lecsapjanak!

– Emma, gondolkozz! Fontold meg, mit jelent majd mindannyiunknak a bál. Legalább ötszázan lesznek. Meg tudjuk oldani, hogy ennyi ember közt elvesszen két idegen. Ha te meg a többiek segíteni fogtok.

– Nem, erről szó sem lehet. Mindent elrontana.

Josiah Anson elképedt. Huszonnyolc évi házasságuk alatt először fordult elő, hogy a felesége szembeszegült vele.

– Emma, könyörögve kérlek!

Az asszony is megdöbbent. Josiah Anson még soha nem használta ezt a szót, hogy elérjen nála valamit. Arra gondolt,

hogyan szégyenítette meg őt Dan Sickles. És ami még rosszabb, hogyan alázta meg ő saját magát. Esetleg megemlíti ezt valakinek a bálban. Esetleg már mondott is valamit Josiah-nak. Könnyein keresztül a férjére pillantott. Édes Istenem, mennyire legyőzöttnek látszik! És még csak néhány perccel ezelőtt milyen büszke és boldog volt!

– Josiah, kérlek, bocsáss meg nekem! Zsémbes vénasszony vagyok.

– Éppen ezt gondoltam – nevetett a férje, de mindketten tudták, hogy ez a nevetés nem szívből jön.

– Tudom, hogy Sally Brewton megteszi. Holnap meglátogatom, és összeállítjuk a listát.

– Emma – ölelte át Anson –, köszönöm.

– Mire gondolsz, Josiah Anson? Bármelyik percben bejöhet valaki! Engedj el, mert összekócolsz! – A dolgok visszatértek a megszokott kerékvágásba.

Pinckney úgy lengette a váltót, mint egy zászlót. Tekintetében vakmerő fény égett. Árnyi ismerte ezt a pillantást. A lovassági rohamokat előzte meg.

– Ha valami idegen kockáztathat, mi is megtehetjük. Az idei karácsonyunk olyan lesz, amilyennek egy karácsonynak lennie kell. – Pinckney hátravetette lángoló fejét, és vad csatakiáltást hallatott. Árnyi vele tartott.

Traddék tucatnyi barátjukat látták vendégül karácsonyi vacsorára, de egyetlen meghívót sem küldtek ki. Az özvegyek, akik felkészültek egy csirkeszárnyra, hogy a gyerekeik megtölthessék a hasukat, szalaggal átkötött sonkát találtak az

ajtajuk mögött, játékokat a gyerekek számára, és egy kosár gyümölcsöt meg süteményt, amelyhez a Télapó levélkét is mellékelt.

Lizzie és Mary új bársonyruháját viselte a hat fogásra terített vacsoraasztalnál. Stuart tízpercenként megnézte új ezüst zsebóráját, azután óvatosan visszatette a mellényzsebébe. Férfiöltönye volt. Árnyit Pinckney megismertette a pezsgő szokatlan ízével. És minden szolga talált az ajándékcsomagjában az új ruha mellett egy bőrkötéses füzetkét. Mostantól fogva takarékszámlájuk van a Felszabadítottak Országos Takarékpénztára és Hitelintézeténél. Az Egyesült Államok kormánya által támogatott bank hajlandó bármely négernek számlát nyitni, ha ötcentnyi letét van rajta. Elijah alattvalóinak takarékkönyve öt dollárról szólt, s ezen-, felül mindegyikük kapott egy fényes pennyt, hogy kipróbálja az omnibuszt, amely éppen most kezdett járni a White Point Park és a túlsó városszéli Shepard Street között.

Julia Ashley hozzájárulása egy őzcomb és – házdíszítés céljára – egy magyallal meg fenyőgallyakkal teli nagy véka volt. Előző héten jött le Baronyról, soványabban, mint valaha. Nem beszélt arról, hogyan él az ültetvényen, de a csendes boldogság melege, légköre sugárzott róla, egészen megváltozott.

Míg Emma Anson társaságában a barátnőit látogatta, Mary és Pinckney azon spekulált, mi is történhetett vele. Árnyi megjegyzésével végül mindannyian egyetértettek.

– Amióta csak ismerem, Miss Ashley egyre csak a nehézségeket kereste. Azt hiszem, most hogy megpróbálja

vezetni a gazdaságot, bőven kijut neki. Vannak népek, akiknek szükségük van a küzdésre a boldogsághoz.

A háború utáni első Szent Cecília-bálnak – mint általában minden sikeres társasági összejövetelnek – megvoltak a különféle fő-, mellék- és keresztáramlatai. A legszembetűnőbb szinten azoknak a charlestoniaknak az örömteli találkozása zajlott, akiknek el kellett költözniük. Ezek szinte kivétel nélkül módot leltek rá, hogy erre a különleges alkalomra visszatérjenek a városba üdvözölni rokonaikat és régi barátaikat, megosztani velük az eltelt hónapok, esetleg évek híreit, otthon érezni magukat ismét, mintha nem is lett volna háború, mintha az évenként ismétlődő esemény régi hagyománya sosem szakadt volna meg.

Kevésbé magától értetődő, de még nagyobb jelentőségű volt a társaságba bevezetendő ifjú hölgyek bemutatása. Mindazok, akiknek az „éve" kimaradt, fehérbe öltöztek, és apjuk, bátyjuk vagy nagyapjuk karján részt vettek a „Nagy Bevonulásban". Mindahányan felszegték a fejüket, büszkén mosolyogtak, ahogyan a nézők is, egy soha meg nem kötött titkos egyezség részeseiként: senki sem tett volna megjegyzést arra, mennyi férfi hiányzik, vagy talált volna bármi szokatlant az olyan párokban, amelyekben egy fejlett lányt szinte még gyerek öccse kísér. Laviniát, bár menyasszony volt, Mr. Anson vezette föl. Egy lányt nem szabad megfosztani a társaságba lépéstől, erre emlékezni fog egész életében. Természetesen a tizenhatodik táncra Pinckneyt jegyezték be Lavinia táncrendjébe, mindig ezt tartották fenn a szívszerelmek és a házastársak számára.

A mélyen bókoló hölgyek báli szoknyája ingott, billegett, a padlásról előszedett csipkék és a frissen szedett fehér gardéniák villogtak. Minden anya lopva összehasonlította lánya hosszú szárú glasszékesztyűjének fehérségét a többi lányéval. Amióta csak bejelentették, hogy lesz bál, lisztben fehérítették a kesztyűket. Ha bárkinek lett volna is pénze Charlestonban újat vásárolni, nem szégyenítette volna meg ezzel barátnőit. Mrs. Sicklesbe szorult annyi tisztesség, hogy szemmel láthatóan kényelmetlenül érezze magát káprázatosan új ruhájában, cipőjében és kesztyűjében; a charlestoni hölgyekben pedig volt annyi jóindulat, hogy leplezzék, ennek láttán feltörő mélységes elégedettségüket.

A lányok még a tánc kezdete előtt lopva belepislantottak a táncrendjükbe – ugyanúgy, ahogyan a bálozók több mint száz éven át mindig tették. Egyes nevektől elragadtatásba estek, másoktól kétségbe, és legalább egytől megrémültek. Hiszen ez igazi bál, az első, amin ezeknek a fehér ruhás lányoknak a zöme részt vehet! A zene borzongató; frakkban a férfiak és a legénykék egyaránt romantikusnak tűnnek, az általános izgalom mindenkire átragad. Ez valóban olyan esemény, amire egész életükben emlékezni fognak.

Mr. Anson mélyen meghajlik egy fehér szaténba öltözött apró termetű lány előtt. Sickles tábornok megmoccan, hogy előrelépjen, de egy kicsiny, határozott kéz karon ragadja.

– Ugye nem akar jelenetet csinálni, tábornok? – suttogja Sally Brewton. Ez nem kérdés, állítás.

– Először a feleségemet kellett volna fölkérnie – suttogja nyers hangon Sickies.

– De tábornok – Sally elbájoló mosolyával néz fel rá –, akkor nem a Szent Cecílián lennénk! Mindig a legfrissebb menyecskének jár az a megtiszteltetés, hogy a társaság elnökével megnyithassa a bált, ráadásul a menyasszonyi ruhájában. Ismertem olyan lányokat, akik bárkihez férjhez mentek volna, ha megfelel az időzítés. És a szerencsétlen lelkészeink! Az esküvők beosztása az évnek ebben a szakában olyan diplomáciai tevékenységet követel, amely, attól tartok, az Úr jó néhány szolgáját taszította egyenest a palackhoz.

Sickies mosolygott.

A válság elhárult.

A hosszú, szédítő estén Daniel Sickles tábornok, Gettysburg hőse olyan megpróbáltatásokon esett át, melyekhez képest a háború valóságos népünnepélynek tűnt. Nem érte semmiféle inzultus, senki sem tanúsította a legkisebb tiszteletlenséget sem iránta, sem a felesége iránt. Ellenkezőleg, a charlestoni urak és hölgyek olyan barátságosak voltak, olyan elbájolóak, olyan aggodalmasan gondoskodtak a kényelmükről és a szórakoztatásukról, hogy még a figyelemre méltóan korlátolt Mrs. Sickles is megérezte végül, hogy valami nehezen megfogható álság van az egészben. A szerencsétlen tábornok, aki csak azért ragaszkodott a meghíváshoz, mert a felesége erőszakoskodott vele, azon kapta magát, hogy rejtélyes okokból esetlenné s szinte bambává lett. Újra és újra rálépett partnernői lábára, még Sally Brewtonéra is, aki pedig legendás könnyedségű valcertáncos volt. Amikor bocsánatot kért, s beismerte, hogy ő a hibás, ezt minden hölgy olyan vehemensen utasította vissza, hogy most már bizonyosan tudta, hogy igenis,

ő vétett. Nem telt bele egy óra, s csurgott róla a veríték. Két óra múlva az volt az egyetlen vágya, hogy megfojtsa a feleségét. Mire a szupét felszolgálták, teljes szívből azt kívánta, bárcsak már ne is élne.

Zsarnokaik jelenléte különleges ízzel fűszerezte a charlestoni polgárok mulatságát, és csak élezte elmésségüket.

– Az elmésség értékét csak nagyon civilizált emberek képesek felismerni – magyarázta Julia Ashley unokaöccsének. – Megértem, hogy a kínaiaknak voltak olyan élesre fent késeik, hogy egy ember, mire észrevette volna, vérzik, már apróra volt szabdalva. Húsz éve nem mulattam ilyen jól.

Az utolsó tánchoz a zenekar keringőt játszott. Emma Anson álla megremegett, amikor meghallotta, de uralkodott magán, s nem lett könnyes a szeme. Ugyanez a valcer volt a búcsútánc a legutóbbi Szent Cecília-bálon is, azon a bizonyos háború előttin. Akkor új volt ez a muzsika, amit a charlestoniak hat év elteltével ezen az estén ismét hallhatnak. Semmi sem változott, semmi, ami számít. Széttárta az ütött-kopott kék toll-legyezőt, s álla előtt tartotta, míg csak erőt nem tudott venni magán.

– Veled kacérkodom, Josiah Anson – mondta előtte meghajló férjének.

– Drágaságom, rabul ejted a szívemet. Megmutatjuk ezeknek a fiataloknak, milyen az igazi valcer?

Emma Anson felállt, mélyen bókolt, azután átadta magát férje gyöngéden ölelő karjainak. A bánat tovatűnt szívéből.

A következő hónapban visszatértek Angliából a Szent Mihály újraöntött harangjai. A Sickies által kinevezett

vámtisztviselő kétezer dollár vámot szabott ki rájuk, de sovány bukszájából mindenki szívesen hozzájárult a kifizetéséhez. Amióta csak megszülettek, s amióta apáik és nagyapáik a világra jöttek, e harangok tudatták az órák múlását. A harangokkal együtt visszatért a toronyőr is, aki, miután elütötték az egész órát, elkiáltotta magát: „…csend és rend van mindenütt”. Amíg az ismerős, mély harangzúgás ott visszhangzott a levegőben, a régi város lakói képesek voltak elhinni, hogy amit az őr mond, igaz. Még létezik az örökségük.

És így egy másik hagyomány, a Füzértánc Klub is feléledt márciusra tervezett báljával. Ez sokkal fiatalabb szervezet volt, mint a Szent Cecília, mindössze 1800-ban alapították, és természeténél fogva is kevésbé állandó volt: a nőtlen charlestoni férfiak alkották. A házasság a tagság végét jelentette, és a tisztségviselőket csupán egy esztendőre választották. A Szent Cecíliában az elnöki megbízatás egy életre szólt, és a többi tisztségviselőt is rendszerint évenként újraválasztották, hacsak nem mondott le. A Füzértánc Klub olyan próbaterepfélének számított. Pinckney a tagja volt, de nem jelölték semmiféle tisztségre, és ő hálás volt ezért. Februárban megérkezett a szakvélemény a márga-mintáról, és Pinckney ettől fogva lázas tevékenységbe merült.

A kémiai elemzés sem neki, sem Árnyinak nem mondott semmit. Valamelyiküknek meg kellett fejtenie a vegyjeleket és a számokat, hogy megtudják, jó avagy rossz hírt kaptak. Világos, hogy ez a feladat Pinckneyre hárult. Árnyi bámulatos haladást tanúsított az alapműveltség megszerzésében, de arra még nem volt képes, hogy beletanuljon egy egészen új tudományba.

Pinckney sem volt a legkevésbé sem biztos a maga képességeiben, Árnyi azonban fenntartás nélkül bízott benne. Így hát meg kellett oldania a feladatot.

Megkérte Prudence-et, hogy végezzék együtt a munkát. Végül is tanítónő. És a Tradd-ház állandó vendége. Végre volt köztük valami elfogadható kapcsolat.

Legalább véget ért az a rémálomnak tűnő színlelés, melyre Edwardsék minden látogatásakor szükség volt, Pinckney és Prudence nyíltan érdeklődést mutathatott egymás iránt, legalább tudományos minőségben. Míg Mary turbékoló csodálattal hallgatta Adam Edwards okfejtéseit, a fiatalabb férfi és nő összesimult a szoba sarkában lévő asztalon szétterített könyvek és iratok fölött. Csak néhány hetükbe került, hogy megtudják, amit akartak. A carlingtoni ásványkészlet nagy koncentrációban, hatvan százalékban tartalmaz mészfoszfátot, ebben pedig a hitelesítő-skálán éppen a hatos alatt jelölhető mennyiségben van a műtrágyagyártáshoz nélkülözhetetlen foszforsav. Az egész világon összesen négy nagy foszfátlelőhelyet ismernek: Németországban, Angliában, Franciaországban Bordeaux körzetében, és a térképnek egy szinte elérhetetlen pontján, egy elmaradott helyen, aminek a neve Raza-sziget. A carlingtoni készlet dúsabb volt mindegyik európainál, és jobban hozzáférhető, mint a razai.

Pinckney és Árnyi tombolt az örömtől.

– Ugye megmondtam – nevetgélt Árnyi hogy a földön találja a pénzt.

Prudence őszintén örült Pinckney szerencséjének. Ő mindenkinél jobban tudta, mennyit gyötrődött amiatt, hogy neki

kell eltartania a családját. Most a fiatalembert annyira lefoglalták a carlingtoni lelet kiaknázásával kapcsolatos teendők, hogy csökkent a lány hatalma fölötte, többé már nem volt szüksége rá vagy a testére, hogy értelmet, boldogságot találjon az életben. Új, mindent elsöprő érdeklődés kötötte le energiáit, kínált működési teret vakmerő ösztöneinek, Carlingtonért annyira rajongott, hogy ezzel nem érhetett fel egyetlen asszony iránt érzett szerelme sem. A titkos találkák a tanteremben egyre ritkábbak lettek, s a lány vad szívében gyökeret vert a harag.

Amikor a Füzértánc Klub képviselői eljöttek, hogy közöljék, a Csarnokban szeretnék rendezni a táncestélyt, a gyökérből gyenge, észrevétlen hajtás nőtt ki. Pinckney rendezhette volna úgy, hogy ő legyen a klub szószólója. Akkor soron kívül tölthettek volna kettesben egy órát. Prudence erőt vett magán, hogy ne képzelje el a férfit Lavinia oldalán, muzsika és nevetés közepette, a charlestoniak körében, akik a vasárnapi néhány órán kívül nem tolerálták Edwardsékat. A féltékenység nemtelen és gyermekes dolog, emlékeztette Prudence önmagát.

De amikor Pinckney elmondta neki, hogy meghívta a bálra Árnyit, majdnem elsírta magát. Miért tud egy ilyen férfi átlépni olyan határokon, amelyek egy nő számára áthághatatlan akadályt képeznek? Az, hogy Árnyi a világért sem akar elmenni, nem vigasztalta.

– Maga bolond, kapitány – mondta a fiú, amikor Pinckney átnyújtotta neki a meghívót.

– Lehetséges, de ez ügyben nem. Jól fogsz mulatni.

– Ebben biztos lehet. Valahol másutt.

Pinckney nem hagyta, hogy elutasítsák, napokon át kínozta, unszolta barátját. Azután rájött, hol van Árnyi ellenállásának gyenge pontja. Leterítette Árnyi ágyára Anson Tradd frakkját, amelyet már átalakítottak a fiú számára. Pinny tudta, hogy elhalt apját Árnyi valósággal bálványozza. Egy ajándék frakkot el lehetne utasítani, de egy olyan ajándékot, mint az átalakítás, lehetetlen. Árnyinak el kellett fogadnia. Eltitkolta hát rossz sejtelmeit, elment levágatni a haját, megborotváltatni az arcát és manikűröztetni. A táncmulatság estéjén belenézett a szalonban a magas tükörbe, és nem ismert magára. Meghízott. A még mindig mutatós fecskeszárnyú kabát büszkébb testtartást követelt, és Árnyi könnyedén búcsút mondott megszokott görnyedtségének, kihúzta magát. Csepűhaja lesimítva, csillog a borbély olajától, mely annyira megsötétítette, hogy szinte szőkének tűnik. Újonnan kiserkedt kócos bajszát geometrikus pontosságúra nyírták, álláról eltűntek a rendetlen szőrpamacsok. Úgy néz ki, mint egy úriember.

Válla fölött Pinckney arca jelent meg.

– Mi a véleményed? – Büszkén mosolygott.

Árnyi szeme körül megjelentek a ráncok.

– Hazudnék, ha azt mondanám, nem vagyok elragadtatva magamtól… Amíg meg nem szólalok, ki tudhatná, hogy nem vagyok kékvérű.

– Hagyd ezt abba! Induljunk! Be kell mennem Laviniáért és Lucyért. Amikor látod, hogy átjövünk az utcán, várj az ajtónál. Addig pedig megengedheted annak a furcsa teremtménynek, aki ott a szék mögött rejtőzik, hogy előjöjjön és megcsodáljon.

Lizzie kuncogva előbújt.

– Hogy tudják ezt csinálni, kapitány?

– Kicsoda micsodát, Árnyi?

– Mindnyájan… ezek a… hölgyek. Rezegtetik a legyezőjüket, forgatják a szemüket, táncolnak és csevegnek, mintha az égvilágon semmi gondjuk nem volna. Pedig aligha akad köztük, akinek ne tettem volna pénzzé a fele vagyonát. Mintha fütyülnének mindenre.

Pinckney szemrevételezte a látványt. A Dél-Karolina Csarnok hosszú bálterméből kihordták az asztalokat és a székeket, s padlóját viasszal veszélyesen kifényesítették. A helyiség túlsó végében, virágokkal szegélyezett emelvényen egy nyolctagú Zenekar – estélyi öltözékben – szünet nélkül keringőket játszik. Az ablakpárkányokra rengeteg barackvirágot halmoztak, s ezek, valahányszor a nyitott ablakon át befúj a szellő, elhullajtanak néhány világos szirmot. Közvetlenül a magas, üveges verandaajtók mellett frakkos, fekete inasok egy hosszú bankettasztal két végén gyümölcspuncsot kínálnak hatalmas tálakból, melyek közt apró szendvicsekkel teli tálcák töltötték ki a teret. Kint, a széles, oszlopos verandán, ahol Árnyival állnak, előírásos öltözékű urak álldogálnak csoportokban egy kisebb asztal körül. Ezen egyetlen puncsostál van, mely fölött a szélesen vigyorgó Elijah gyakorolja a fennhatóságot. Pinckney rágyújtott egy karcsú manilaszivarra.

– Megmagyarázom neked, Árnyi, amennyire tudom. Ezt az ember inkább a csontjaiban érzi, mint a fejével érti. Amióta csak emlékszem, a Füzértánc Klub minden évben bált rendezett ezen

a helyen. Most is tart egyet. A zenekar kisebb, a büfé szánalmas, a hölgyek régi ruhában jöttek és nem viselnek ékszert, de mindenki jól érzi magát. Részben azért, mert Charleston mindig az a hely volt, ahol az emberek hittek az örömben – semmi olyan puritánság, mint ami a New England-i településeken divatban volt részben mert számunkra fontos a hagyomány, mindenekfölött büszkék vagyunk az őseinkre, részben pedig, mert az elmúlt két évben, amikor a jenkik kiraboltak bennünket, rájöttünk, hogy meghagytak nekünk valami nagyon értékeset, amit korábban észre sem vettünk: a tartásunkat. A történelemkönyvekben ezt civilizációnak nevezik. Most itt senki sem fog egynél többet enni azokból a körömnyi szendvicsekből, csak azért, hogy úgy lássék, mintha bőséggel volna ennivaló. A régi időkben három-négy sonka, pár száz sütemény, néhány kondér osztrigagulyás és fél tucat pulyka volt csak a kezdet. Érted már valamennyire?

Árnyi figyelmes szeme körül megjelentek a ráncok – mosolygott.

– Nem mondhatnám, hogy sok értelme lenne, de tán becsülöm. – Hüvelykujjával a háta mögé bökött. – De úgy hiszem, van, akit bánt.

Lent az utcán katonák és feltűnő öltözékű civilek álldogáltak kisebb csoportokban, s bámészkodtak felfelé, oda, ahonnan a zeneszó hallatszott.

Pinckney elnevette magát.

– Majd megpukkadnak, mert jól mulatunk. Ez nagyban fokozza az élvezetet. S ha már ez szóba került, kérjünk valamit Elijah-tól. Itt kinn a verandán a férfiak rágyújthatnak, és a

puncsban van erő. Azután jöhet a kötelesség, csatlakozunk a hölgyekhez.

Ahogyan Pinny várta is, Árnyi nem vett tudomást a társaságba lépő ifjú hölgyekről, akik lopva oda-odapillantottak Pinckney Tradd érdekes külsejű barátjára. Pinckney megtanult bízni Árnyi ösztöneiben, amelyek eligazították: felismerte, hol húzódnak a láthatatlan határvonalak viszonyában a charlestoniakkal, akikkel a Tradd-házban vagy azon kívül, Pinckney társaságában találkozott. Josiah Anson egy fajta volt, Emma Anson egy másik. Az elsőbálosok nem neki valók. Pinckney nem gondolta, hogy túl nagy terhet rakott Árnyira. Azt akarta, hogy barátja osztozzék vele a lehető legtöbb dologban, amelyet ő nagyra tart városában. Mindketten tudták, hogy ennek a lehetőségnek szűkek a korlátai.

Árnyi egyenest odament Lucy Ansonhoz, és félszegen meghajolt.

– Árnyi! Milyen kedves, hogy idejött hozzám beszélgetni. Foglaljon helyet!

Pinny is meghajtotta magát, azután engedelmeskedet Lavinia hívására. Árnyi óvatosan elhelyezkedett a Lucyé melletti keskeny faragott széken.

– Gondolja, hogy megbír engem ez az alkotmány?

Lucy megveregette a karját.

– Ezek sokkal erősebbek, mint amilyennek látszanak. Az anyósom alatt sem törnek össze.

Árnyi hunyorgott. Sosem gyanította volna, hogy Lucy képes bárkire csípős megjegyzést tenni. Nem látta gyakran, s az asszonyka akkor sem igen szólalt meg, amikor jelen volt. Lucy az

a fajta hölgy, aki amikor egy másik hölgy nagy hókuszpókusszal, szertartásosan kitölti a teát, feltűnés nélkül megbizonyosodik róla, hogy van-e elegendő csésze meg kistányér.

– Jól szórakozik, Árnyi?

A fiú valahogy megértette, hogy Lucy valóban kíváncsi rá.

– Így is, úgy is – válaszolta. – Még sosem hallottam ilyesfajta zenét. És én magam se néztem még ki ilyen kellemesen. – Meglepődött saját szavain.

Lucy melegen mosolygott.

– Köszönöm, hogy bízik bennem – mondta csendesen. – Most ezt én is bizalommal viszonzom, ha megengedi.

Árnyi nem tudta, mit feleljen.

– Hát persze – dadogta.

– Egy nagy szívességet szeretnék kérni. Azt szeretném, ha úgy tenne, mintha teljesen el volna bűvölve tőlem.

– Ez igaz, Mrs. Anson, maga elbűvölő.

Lucy úgy kuncogott, mintha Lizzie-vel volna egyidős.

– Kérem, ne szólítson így. Mrs. Anson, az Emma asszony. Én sem hívom magát Mr. Simmonsnak. Lucynak kell szólítania.

Megalkudtak a Lucy asszonyban. A fiatalasszony úgy fogadta Árnyi csendes figyelmét, mint tikkadt kert a záporesőt. Szokatlan hévvel és fenntartások nélkül beszélt.

– Egyáltalában nem számítottam rá, hogy itt leszek, Mr. Josiah erőszakolta. Hálás leszek neki, amíg csak élek. Magam nem jöttem rá, mennyire hiányoznak az estélyek, az emberek. Tudja, egyik percben még olyan voltam, mint itt ezek a kislányok, kacérkodtam és táncoltam, a következőben pedig már férjes hölgy és anya. Andrew is, meg én is annyira fiatalok

voltunk! Azután jött a háború, és azután… Önző dolog tőlem, hogy a tánc hiányzik, amikor Andrew még járni sem képes. De hiányzik. Maga hány éves, Árnyi?

– Igazából nem is tudom.

– Nekem megmondhatja. Senkinek sem adom tovább.

– Nem bánom, ha tudja. Egyszerűen… egyszerűen én se vagyok bizonyos benne. Csak úgy találgatok. Valahol úgy tizennyolc körül lehetek, előtte vagy utána.

– Jó ég, és én azt hittem, hogy fiatal vagyok. Holnap leszek huszonegy. – Grimaszt vágott. – És sajnálom magam, mert nekem is felnőttként kell élnem. Butaság. Itt ülni, addig beszélni egy csinos fiatalemberrel, míg nem kelt feltűnést, kisebb botrányt okozni, ez túlságosan szórakoztató ahhoz, hogy hagyjuk bármitől is beárnyékolni.

– Botrány?! Lucy asszony, én nem akarom, hogy bajba kerüljön!

– Ugyan! Maga nagyon kedves hozzám. Én bízom magában, Árnyi, és ugyanakkor tudom illetlennek és kacérnak érezni magam. Lehet, ugye?

– Igen, asszonyom. Én nem ismerném fel a kacérságot, ha valahogy szembekerülnék vele.

– Maga és Pinckney. Ő épp ilyen rossz. Csak figyelje meg a lányokat, mind, nem is beszélve a sok hölgyről, hogy meresztgetik rá a szemüket! Észre sem veszi!

– Hiszen vőlegény.

– Ne legyen ilyen ostoba, Árnyi! Nézzen Laviniára! Ilyen egy lány, aki hamarosan férjhez megy a férfihoz, akit szeret?

Pinnynek vagy ostorral kellene móresre tanítania, vagy holnap faképnél hagynia.

Valóban, ha botrány volt készülőben a mulatságon, azt Lavinia Anson viselkedése okozhatta. Apja és anyja nem tartotta rajta a szemét, mint a Szent Cecília-bálon. Megszédítette a szabadság és az összes fiatalember meg férfi heves reagálása a titokra, amelyet Pinckney révén tudott meg. Van benne valami, amire mindannyian vágynak. Bár ő maga pontosan nem volt tisztában vele, mi is ez, annak tudata, hogy létezik és az ő birtokában van, olyan csábossá tette, hogy az elsőbálosok nem kelhettek versenyre vele. Lavinia kacérkodása csöppet sem volt ártatlan, jóllehet maga ennek nem volt tudatában. Még az idősebb férfiak is ösztönösen reagáltak rá, a fiatalok pedig úgy gyülekeztek körülötte, mint azok a bizonyos közmondásos pillék a gyertyaláng körül. Csak Pinckney maradt érzéketlen. És Árnyi. A gardedám tisztét ellátó korosabb nők meg voltak botránkozva.

A dolog sokkal sikeresebbé tette a bált, mint enélkül lett volna. A charlestoniak semmit sem kedveltek jobban egy ízes kis botránynál, és rég nem volt részük ebben az élvezetben. A nagy izgalomban mindenki megfeledkezett Pinckney Tradd elfogadhatatlan pártfogoltjáról, és Árnyinak kijutott az az öröm, hogy egy barátot szerzett.

Ez azonban nem feledtette el azt a két dolgot, amit az estéből tapasztalatként leszűrt. Sem nem érzi jól magát, sem nem fogadják szívesen az arisztokraták körében, bármit is próbált elhitetni önmagával Pinckney. És: a kifogástalan öltözet megváltoztatja az embert, kívül, belül egyaránt. Megígérte magának, hogy nem fogad el több meghívást charlestoniaktól, és

hogy valaha neki lesznek a legfinomabb öltönyei, amelyeket pénzért csak kapni lehet.

Pinckney és Árnyi szemhunyásnyit sem aludt ezen az éjszakán. Miután elkísérték Lucyt és Laviniát az Anson-házig, átöltöztek és bérelt lovakon elindultak, hogy a holdfényben kilovagoljanak Carlingtonba. Félúton voltak, amikor sűrűn szitálni kezdett a hideg eső, de jó hangulatukat semmi sem áztathatta el. Már nappali fényben érkeztek meg, nagyon homályos nappali fényben. Letelepedtek a gödör szélére, az eső csöpögött kalapjuk karimájáról, míg kiitták flaskájukból a whiskyt, és tósztot mondtak a Tradd-Simmons Fosztfáttársaságra. A munka megosztására már megvolt az elfogadott tervük: Pinckney fogja kitermelni az anyagot, Árnyi eladni.

– Vége a nehéz időknek! – kiáltotta az ég felé Pinckney. – Most már semmi sem állíthat meg bennünket!

Mintha magát az eget hívta volna ki. Az esőzés, amely ezen a reggelen kezdődött, a következő három hónapban, rövid megszakításokkal, folytatódott. Charlestonban senki sem emlékezett hasonló időjárásra. Az eső előtt ültetett növények elrohadtak a sártengerben, melynek helyén azelőtt borsó indázott és karós babtövek sorakoztak. Később nem lehetett ültetni sem. A városi csatornák képtelenek voltak elvezetni a vizet. A sétány melletti és városszéli gátakat holdtöltekor elöntötte a víz, egyes utcákban csónakon voltak kénytelenek közlekedni az emberek. Lehetetlenség volt megkezdeni a munkaszervezést Carlingtonban, mely megközelíthetetlenné

vált: az úton kötésig ért a sár, a megduzzadt Cooper folyó pedig veszedelmes zátonyokkal volt teli, ahol az elmosott partról egész fák dőltek belé. Pinckney a városba szorult, de ahhoz túlságosan türelmetlen volt, hogy benn maradjon a házban. Idejének nagyobb részét a Cumberland Street-i régi Lőportárban töltötte. Ez volt a könnyűdragonyosok fegyvertára, és számíthatott rá, hogy itt barátokat talál, akik otthonukból és bezártságérzetüktől menekültek. Gyakorta megengedte Stuartnak is, hogy elkísérje. Alex Wentworthék udvarából elmosta a klubházat a víz, és Mrs. Wentworth nem engedte volna meg a fiúknak, hogy a házban találkozzanak. Ugyanígy a többi klubtag anyja, köztük Mary Tradd sem. Nyolc fiú túlságosan sok, túlságosan lármás.

Így történt, hogy Stuart ott járhatott a dragonyosok nyomában, amikor ezeket kivezényelték egy lázadás leverésére. Minden barátja nagyon irigykedett rá.

A város legsúlyosabban károsodott körzetei közé tartozott a dokkok környékét behálózó sikátorok vidéke. Itt a négerek soha fel nem újított, omladozó épületekben négyesével, ötösével laktak egy szobában. A zsúfoltság látszólag nem sokat számított, amikor az élet elsősorban az udvarokon és az utcákon zajlott, de elviselhetetlenné vált, amikor az embereknek sok héten át kellett szoronganiuk a szivárgó tetők alatt. Mint fehér szomszédaik, kezdetben ők is imádkoztak a jobb időjárásért. De azután elkezdték hallatni hangjukat a régi, primitívebb vallások hívei. A varázsló asszonyok, ezek a rémisztő szipirtyók, az ősi boszorkánymesterség gyakorlói, tudták a megoldást. Az esőt az a sellő okozza, akit a Trott-patikában tartanak fogva. A hír még egy órája sem kelt szárnyra, amikor már vagy húszán

megesküdtek, hogy látták a sellőt, él, és egy vízzel teli üvegtartályban őrzik. Férfiak és nők ragadtak fadarabokat, a bunkókkal felfegyverzett, feldühödött tömeg az utcára tódult, és áttapicskolt a vízen a gyógyszertár felé. Ki kell engedniük ezt a vízi teremtményt, másképp a víz olyan magasra emelkedik, hogy tulajdon eleme szabadíthassa ki.

A dragonyosok későn értek oda, hogy megakadályozzák a patika összes tégelyének és palackjának szétverését. De megakadályozták a csőcseléket abban, hogy megölje dr. Trottot, és hogy egymást gyilkolja, amikor végül kiderült, hogy a sellő valójában egy kis tengeri csikó egy palack alkoholban. Stuart minden percet élvezett.

A Tradd-ház összes lakója közül leginkább Árnyira volt hatással az eső, de ő mutatta ki a legkevésbé. Tréfálkozott Lizzie-vel, amíg elvitte az iskolába meg hazahozta onnan azokon a napokon, amikor a Meeting Streetet elárasztotta a víz. Délutánonként hagyta, hogy a kislány kierőszakolja tőle, olvasson föl a *Waverley*-ből, míg ő Macit ringatja az ölében. Árnyi órák hosszat ült Pinckney mellett, terveket és vázlatokat készítettek a márgakészlet kiaknázására. Eközben egész idő alatt betegre izgulta magát. A Charlestontól távolabb fekvő vidékeken az esőzés nem volt ilyen kitartó és súlyos, de ahhoz elég, hogy veszélyeztesse a gyapottermést. És ha nem lesz gyapot, nem lesz, amire hitelezzenek, és ennélfogva pénz, amit Carlington fejlesztésébe fektethetnének. Azt szilárdan eltökélte, hogy kívülálló befektetőket nem enged Carlington közelébe. Tudta, hogy ugyanannyi könyörületet mutatnának a Tradd-Simmons

Foszfáttársaság iránt, mint amennyit az ő hitelüzlete tanúsít a farmerek irányában. Egyetlen dolgot tehetett: várt.

Júniusban kisütött a nap. Ismét szóltak az omnibuszcsengők, az utcák gőzölögtek, és a rózsák, amelyeknek réges-régen meg kellett volna fulladniuk, egyetlen éjszaka leforgása alatt kivirultak. Amíg a hadsereg és a jöttmentek azon siránkoztak, milyen drága az élelmiszer, amit az általuk építtetett három vasútvonal fényes sínein szállítottak a városba, a charlestoniak éktelenül büszkék voltak arra, hogy túléltek egy újabb csapást, no meg a rágós, keserű amerikai kelkáposztára, amelyet általában a négerek eledelének tartottak. Az amerikai kelkáposztát semmi sem képes elpusztítani, még egy bibliai méretű özönvíz sem. Ahogyan Charlestont sem pusztíthatja el semmi. Az amerikai kel a városban az étrend része lett feketéknél, fehéreknél, és maradt akkor is, amikor az évszakok visszatértek normális rendjükhöz.

Árnyi ellenállt Pinckney erőszakoskodásának, hogy próbálkozzanak meg akár úton, akár a folyón. Azt állította, hirtelen látni vágyik az apját, becsomagolt egy kis bőröndöt, egy zacskó kukoricakenyeret, felült a vonatra, és elindult északnak, hogy megnézze, mi történt a gyapottal.

A hirtelen utazás élete egyik nagy fordulópontjává lett. Megbizonyosodott róla, hogy a termés gyenge, de nem semmisült meg. És azt is megtudta, hogy a télen új városok születtek, méghozzá hármas frigyből: az új vasútéból, az ősöreg Edisto folyóéból és az üzemekéből, amelyeket éles szemű és sok befektetni való háborús profitot bezsebelt emberek építettek. Szükségtelen a gyapotot először a tengerpartra, onnan meg

Angliába szállítani, hogy fonalat fonjanak és méterárut szőjenek belőle. Szövödék kaphatják meg a gyapotot közvetlenül a magtalanítóból és kész csévéket szállíthatnak, amelyeknek az értéke ezerszerese az ugyanolyan súlyú gyapotbáláénak.

Az előállítás szinte semmibe sem kerül. A szegény fehérek, akik belefáradtak a talajjal és az égiekkel vívott harcba, hogy a faktorálók hasznára termeljenek, sorban állnak a munkahelyekért az üzemekben. Számukra a tízórás munkanap semmittevésnek számít, mert a farmeréhez hasonlítják. Ezenfelül kapnak lakásként egy két helyiségből álló, frissen készült fenyőfa házacskát, vannak szomszédaik, akikkel ünnepelhetnek szombat este, és együtt énekelhetnek vasárnap a templomban. Vasárnap nem kell dolgozniuk, még egy tehenet sem kell megfejniük. Van éppen elég tej a városi boltban, amelyet az üzem működtet. Amit vásárolni akarnak, felírathatják a számlájukra. A bérüket a boltfőnök kapja kézhez, aki levonja a tartozásukat; a maradék az övék, azt csinálnak vele, amit tetszik. Nem ismerték fel, hogy rabszolgák, és ha néhányuk rá is jött, nem törődött vele. Volt elegendő „fehér szíverősítő” a zugszeszfőzdékben szombat estére, és volt feloldozás vasárnap.

Joe Simmons két nappal megtoldotta utazását. Munkaruhában, egy kölcsönöszvér hátán bebarangolta a folyó mindkét partját, míg rá nem lelt arra, amit keresett. A terep lapos volt, a folyó egyenes és sebes, és anélkül, hogy magaslatot kellene kerülni, lehet szárnyvonalat építeni. Hektáronként két dollárért vásárolt három húszhektáros farmot, és nagylelkűen megengedte a családoknak, hogy ingyen ott maradjanak, amíg el nem küldi őket. Az üzemek műszaki felszereléséről majd akkor

tanul, mire a faktorálásból elegendő pénze lesz, hogy megvásárolja. Üres zsebbel és egy hatalmas korsó gabonapálinkával tért vissza Charlestonba.

Beszélt Pinckneynek a látott ipartelepekről. Azt nem említette, hogy neki is szándékában áll egyet építeni, amint módja lesz rá. Tudta, hogy a charlestoni rizstermelő ültetvényesek patrícius módra lenézik a vörös agyagból kinövő gyapotot és mindazt, ami vele kapcsolatban áll, kivéve a pénzeket, amelyek a gyapotbizományosoknak jártak a háború előtt, amikor elfogadható foglalkozásnak számított a bizományosi munka egy úriember számára, aki sohasem látta a vidéket, ahol a gyapot terem, de még azoknak a Bay Street-i raktárépületeknek a belsejét sem, amelyekben tárolják. Ehelyett arról beszélt, milyen paradicsomi boldogságban élnek a munkások, akiknek megvan minden kényelmük, még bérük beosztásának terhét sem kell viselniük. Pinckney számára, aki apja paternalisztikus rabszolgatartói nézetein nőtt fel, ez tökéletes rendszernek tűnt a Carlington számára felfogadandó munkások részére. Árnyi komolyan helyeselt. Később majd keres egy fehér embert, aki vezeti az üzletet, mondta. Pinny türelmetlenül rábólintott. Megvolt benne osztályának számos előítélete, anélkül hogy tudott volna róluk, vagy tudta volna, hogy előítéletek. Természetes, hogy fehér emberre lesz szükségük üzletvezetőként, a füstösöktől nem lehet elvárni, hogy megtanulják a könyvelést, vagy hogy sokáig dolgozzanak. És Árnyinak majd az új charlestoniak közt kell megtalálnia, akiket a szállóból ismer, Pinckney ismerősei közül senki sem foglalkozna kereskedéssel, még akkor sem, ha éhezne. Ezenkívül

Pinckney nem akart a részletekre gondolni. Carlingtonba akart jutni.

21

Pinckney elutazása alapjaiban megrengette a Tradd-házban kialakult rendet. Edwardsék heti kétszeri látogatásának el kellett maradnia, Mary lamentált az életében keletkezett űr miatt. Prudence halkabban és mélyebben szenvedett. Ő és Pinckney szerepet cserélt. Most a lány volt zaklatott, és a fiatalember döntött a titkos találkákról. Az esős hónapok növekvő belső feszültségének hatására a randevúk gyakoribbá lettek, Prudence a leplezett izgalom állandó lázában égett. Azután Pinckney elment.

Pinny hiányzott Ansonék házából is. Laviniát egyre ritkábban, szinte sohasem látogatta, de hű maradt barátjához, Andrew-hoz, akihez két-három naponként legalább néhány percre benézett, bátorította, hogy tartson ki fáradságos tanulmányai mellett. Amikor Pinckney elment, Andrew feladta. Ezzel súlyos csapást mért apjára és feleségére. Josiah és Lucy képtelen volt bátorságot, önbizalmat csöpögtetni Andrew-ba.

– Önző – minősítette Pinckneyt Emma Anson, harag mögé rejtve fiáért érzett aggodalmát.

Lizzie sírós lett és engedetlen. Árnyi betölthette volna számára az űrt, de szinte sosem volt otthon, hanem „üzleti ügyei” után járt – ennél többet nem közölt. Amikor Sophy kivitte

a parkba, Lizzie abban lelte örömét, hogy a lehető legjobban bekoszolja magát, csak hogy bosszantsa.

Egy forró délutánon Sophy tiltott mulatságot ajánlott. Ahelyett, hogy a parkban maradnának, menjenek omnibuszozni. Lizzie még csak egyetlenegyszer utazott az izgalmas piros alkalmatosságon, Pinckneyvel, és mindössze öt háztömbnyit, a vonal elejétől, a parktól a Broad Streetig. Felkapaszkodott a kocsira Sophyval, és izgalmában sikongatott, amikor a kocsis csengetett és a gyeplővel a lovak hátára vágott. A kocsi megállt a Broad Streetnél. Lizzie felsóhajtott. De Sophy azt mondta, maradjon ülve, nem szállnak le. A kislány szeme tágra nyílt. Micsoda kaland! Amióta több mint két évvel ezelőtt leköltöztek Julia Charlotte Street-i házából, nem járt a Broad Streeten túl, amely a lakónegyed határának számított.

Ahogyan a kocsi lassan kifelé haladt a Meeting Streeten, Lizzie csodálkozása egyre nőtt. Mindenütt a sietség, a lázas tevékenység légköre uralkodott. A járdák tömve voltak szaporán lépkedő emberekkel. Mindenfelé új épületeket emeltek, a kalapácszaj olyan hangos volt, hogy Lizzie a fülére szorította a kezét. Férfiak és nők szálltak fel, azután szálltak le, és mindannyian siettek. Csak két különlegesen rózsás orcájú, tollal meg gyöngyökkel díszített ruhájú nő volt kivétel. Ők ráérősen viselkedtek. Lizzie lelkesen bámulta őket, ám Sophy a szeme elé rakta durva tenyerét, és ott is tartotta, amíg a kocsi még hárommegállónyit nem ment tovább.

A következő saroknál az omnibusz elfordult balra. Lizzie ijedten meredt a Citadella lőrésekkel tagolt falaira és tornyaira. Előttük a gyakorlótéren a hadsereg egyik itt állomásozó ezrede

dobok ütemére menetelt. E tevékenység célja a hatalom- és erőfitogtatás volt, mély benyomást kívántak tenni a tér szélén kis csoportokba verődve ténfergő naplopókra. Lizzie megrémült tőle. Amennyire csak tudta, összehúzta magát, és közelebb bújt Sophyhoz. A túlsó sarkon az omnibusz megállt, és Sophy szólt, hogy szálljanak le.

– Nem, nem akarok – kiáltotta Lizzie.

A lány karjánál fogva elkapta, és magával húzta lefelé a lépcsőn, a zsúfolt járdára. Egyik kezével utat tört, a másikkal kíméletlenül cibálta Lizzie-t, így haladt a sűrű tömegben. A lányka alig tudott lépést tartani vele, patakzó könnyein át nem látott mást, csak elmosódott színfoltokat. Érezte, hogy forró testekhez ér, meg-megcsapta az áporodott izzadság és az olcsó whisky sűrű szaga. Kezek huzigálták kötényké jének pántját és szalmakalapjának szalagjait. Mély hangok tettek hangos megjegyzéseket vörös hajára és fehér arcára. Nem kapott levegőt.

Sophy elráncigálta az emberektől, keresztülcibálta a King Street hepehupás téglaburkolatán, azután végig a majdnem néptelen gyalogjárón. Ekkor megállt.

– Oda nézz – suttogta fenyegetően, és az utca túlsó oldalára mutatott.

A másik oldalon magas téglafal vett körül egy napégette fűvel benőtt négyszöget. A hatalmas vaskapuk, melyeket díszítés gyanánt kihegyezett lándzsák szegélyeztek, kitárva várakoztak. Mögöttük óriási kőépületet látott Lizzie. Nem vette észre arányainak szépségét, az oszlopos verandák ritmikus ismétlődését. Rettentő nagynak, nyomasztónak, fenyegetőnek

érezte. Lélegzete reszelőssé lett, a torkán akadt. Fulladozni kezdett. Sophy durván megrázta.

– Hagyod ezt abba! – sziszegte. – Rossz kislány vagy, és én ippeg azér hoztalak ide, hogy megmutassam, mi történik az ilyen rossz kislányokkal. Ez itten az árvaház, ahová a rossz gyerekeket berakják. Akarod tudni, mit kapnak enni? Megmondom. Egyszer egy nap adnak nekik, hideg puliszkát meg vizet. Aki igazából rossz,, annak még azt se. Azoknak semmi se jut. A padlón alusznak, akik olyan rossz kislányok, mint te, és svábbogarak harapdálják a lábujjukat. Ide fog tégedet is kűdeni a mamád, ha mindig bekoszolod a kötényedet, és okoskodol, amikor valamit mondok neked. Hallasz te engem?

Lizzie levegő után kapkodott. Sophy megcsavarta a karját.

– Aztat kérdem, hallasz te engem?

Lizzie bólintott.

– Akkor gyerünk haza! És ne mondjad meg senkinek, hogy elhoztalak az omnibusszal, mert akkor a katonák érted gyünnek, és becsuknak az árvaházba.

A gyerek ájultan összecsuklott.

– Édes Jézusom – jajveszékelt Sophy.

Karjába kapta Lizzie-t, és sietve elindult vele a King Street felé. Az omnibuszon az ölében tartotta, ringatta a reszkető kis testet, és hangosan imádkozott. Mielőtt hazaértek volna, a lányka magához tért. Amikor az omnibusz áthaladt a Broad Streeten, és ő meglátta az ismerős házakat és fákat, könnyebben lélegzett.

– Jó leszek, Sophy – mondta. – Kérlek, többé ne vigyél el oda! Ígérem, jó leszek.

Néhány nap elteltével Mary Tradd észrevette, hogy a házban nagyobb a nyugalom, mint azelőtt.

– Úgy hiszem, Pinny szörnyen elkényeztette Lizzie-t – mesélte látogatóinak. – Annyival jobban viselkedik, amióta a bátyja elment!

Pinny több mint négy hónapig maradt távol. Valahányszor Árnyi Carlingtonba ment körülnézni, miként haladnak a dolgok, no meg beszámolni beszerzői és eladói tevékenységéről, Mary írásban és szóban őrjöngő üzeneteket küldött Pinckneynek, hogy jöjjön haza. A fiatalember mindannyiszor, írásban és szóban, udvarias elutasítással válaszolt.

Az anya szeretett volna megkapaszkodni fia erejében, a viszonyok a végsőkig kikezdték a charlestoniak bátorságát. Legtöbbjüknek fogyóban volt a pénze, amihez birtokai és egyéb vagyona eladásából jutott. A szegénység mindenkit fenyegetett, az árak nőttek – rossz volt a termés, és egyre több dagadt bukszájú jöttment érkezett. A leggyengébb nők – akiknek férfi hozzátartozói nem tértek vissza a háborúból – nem tudtak megélni, ha rokonaiknak nem volt lehetőségük befogadni őket, vagy ha ők maguk túlságosan büszkék voltak ahhoz, hogy terheljék amúgy is küszködő családjukat. A szorosan összeforrt közösség, mint mindig, rátalált a fennmaradás útjára. Mindenki beérte mindenből kevesebbel, kivéve a vakmerő jókedvet. Azután a Snowden hölgyek, maguk is özvegyek, jelzálogkölcsönt vettek fel a házukra, hogy kibérelhessenek a Broad Streeten egy gyönyörű, sértetlenül maradt épületet, amely valamikor kényelmes kis szálló volt. Ebből lett a Konföderációs

Katonaanyák, -Özvegyek és -Leányok Konföderációs Otthona. És mindenki úgy intézte, hogy még a kevesebből is juttatni tudjon az otthon fenntartására.

Szeptemberben Sicklest felváltották E. R. S. Canby tábornokkal, aki szigorúbban és megalázóbb módon kormányzott. Arra utasította embereit, hogy kivétel nélkül, erélyesen tartassák be a kilenc órától érvényes kijárási tilalmat. Még olyan hölgyeket is letartóztattak, lovagjaikkal együtt, akik épp egy „éhkopp-estélyről" jöttek, és hadbíró elé állították őket a Broad és a Meeting Street sarkán lévő rendőrőrs-fogdában. Canby parancsokat küldözgetett a lövészegyleteknek, ahelyett hogy a segítségüket kérte volna. A charlestoni férfiaknak engedniük kellett, vagy őrizetlenül maradnak a lakónegyedek utcái, pedig védelmükre nagyobb szükség volt, mint eddig bármikor, mert az Unió Liga napról napra erősödött. Végül Canby akaratán kívül mért hatalmas csapást a közhangulatra. Megnézte, hogyan rendezkedett be Julia Ashley házában Sickles, és úgy gondolta, hogy ez nem megfelelőképp fényűző. Maga és felesége számára Miles Brewtonék házát foglalta le – az előtte posztoló őrszem szüntelenül emlékeztetett arra, hogy valójában még az óváros sem a polgároké. Sally Brewton elment Angliába a férje után.

– Szükségem van rád, Pinny – siránkozott Mary Tradd, de a fiú nem engedhetett, mindannyiuk megmaradása érdekében el kellett indítania a munkálatokat Carlingtonban. Magányban kellett dolgoznia – senki ne tudja meg, mennyire kétségbe ejti, hogy fel kell szaggatnia a földet, amely mindenkor táplálta a Traddeket, és amely csendes végső nyughelyükül szolgált. És

mindenki előtt titkolnia kellett, hogy június közepe óta vad malériarohamok törnek rá.

Háromnaponként jelentkeztek, tudta hát úgy rendezni, hogy Árnyi látogatásait a jó napokra ossza be. A rossz napokon hajnalban kezdte a munkát. Délután, amikor hátgerince tövében kezdődött a borzongás, még jutott annyi ideje, hogy elérjen a házban lévő tábori ágyáig, mielőtt a teste túlságosan reszketne ahhoz, hogy járni tudjon. Cudjo mellette maradt, vacogó testét durva pokrócokkal takarta be, azután amikor a hidegrázás visszájára fordult, és száraz forróság öntötte el Pinnyt, fürösztötte kiszáradt bőrét, és tökhéjban vizet tartott szomjas ajkaihoz. Amikor megkezdődött az izzadás, Cudjo sötét arcáról eltűntek az aggodalmas ráncok, és a vénember elaludt a Pinckneyé mellett felállított ágyán – hortyogása hamarosan összevegyült a kimerültén alvó, lázmentes Pinckney egyenletes lélegzésével.

Egy novemberi napon Árnyi bejelentés nélkül érkezett, vitte a szerződést, amelyet két hónapi tárgyalás után sikerült tető alá hozni, s volt vele egy üveg pezsgő. Az előkészületek befejeződtek. Először ünnepelnek, azután megkezdik a termelést.

Mielőtt belépett volna a ház ajtaján, meghallotta a rémítő, görcsös kopogást. Cudjo kirohant, hogy a hallban feltartóztassa, de Árnyi félretolta, és belépett a hosszú, homályos szobába, melyben valaha Anson Tradd egyezséget kötött a fiával egy tintatartó ügyében. Pinckney észrevette, és megpróbált felülni, de az izomremegés erősebb volt, mint az akarata. Visszaesett a foltos vásznú tábori ágyra, fogainak vacogása groteszk

visszhangot vert, amikor tovább már nem próbált erőt venni gyönge testén. Arca kísértetiesen fehérlett, beesett szeme körül sötét karikák. Mintha a bőrét túlságosan kifeszítették volna, keskeny orra és magasan ülő arccsontjai élesen kiálltak. Árnyi letérdelt mellé, és megragadta a kezét, mely halvány volt és csontos, mint az arca, a körmei elkékültek.

– Krisztusom – nyögte. – Haldoklik!

– Nem, uram, Árnyi uraság, dehogy – mondta Cudjo –, reggelire rendbe gyün, ne izgassa fő magát!

Árnyi nem hitt neki. Ott térdelt tovább Pinckney mellett, míg meg nem szűnt a rázkódás. Azután halálos aggodalomban járkált le-föl a lámpával megvilágított szobában, míg Cudjo nagy szakértelemmel ellátta az öntudatlan, víz után kiáltozó Pinckneyt. Amikor a láz lement, a fiatalember gyenge volt, de tudata tiszta.

– Mi az ördögnek jöttél ma? – szólalt meg.

Árnyi hozzárohant. Pinckney testének minden pórusán át ömlött az izzadság, ruhája és haja teljesen átnedvesedett.

– Látod, már, hogy miért nem használok lepedőt meg párnát? – mosolygott. – Ne nézz úgy, mint egy vénséges nagyanyó! Jól vagyok. Csak egy kis váltóláz!

– Biztos vagy benne?

– Biztos. Csak egy kis pihenésre van szükségem. Kérd meg Cudjót, kerítsen neked fekhelyet meg takarót! – Lehunyta a szemét, és azonnal mély álomba merült.

Árnyi közel tartotta a lámpát. Pinckney arcszíne egészséges volt, bőre nedves és hűvös érintésű. De azért Árnyi ott ült barátja mellett a padlón egész éjjel.

Reggel gyűrött volt a szeme tája, és görcsbe rándult izmai sajogtak. Pinckney hajnalban ébredt, tele életerővel, és ez ingerelte Árnyit.

– Mégis, mi a fenét csinált magával? – kérdezte.

Pinny nevetett.

– Amit mindig, hogy bajba kerüljek. Először cselekedj, azután később fizesd meg az árát. Valahogy azt hittem, engem sosem ér utol a láz. Tudom, hogy megkapja minden fehér ember, aki nyáron vidéken marad, de nem várhattam a kezdéssel, hát nem vártam. És elkapott.

– Nem lehetne valamit szedni ellene?

– De. A perukéreg csökkenti a fájdalmat és a lázat. Volt nekem, de elfogyott.

– Magában annyi józan ész sincs, mint egy kétnapos kismacskában. Hazaviszem.

És akármilyen vadul tiltakozott Pinckney, ezt meg is tette. Valójában Pinckneynek már kevés tennivalója maradt. Cudjo „fiai" a felszíni márgaterületbe ásott gödröt sugárszerű, küllős árkokkal egészítették ki, amelyek követték a talajban egyre mélyebben elhelyezkedő üledéket. Most már tudták, hogy a nyugati széle felé elvékonyodik, és nagy területekre terjed ki északi és déli irányban. A ház nem esett messze a keleti szélétől, ott Pinckney nem akart ásni, bár a márgamező a ház alapjai alatt is folytatódott.

Rendbe hozták a régi rabszolgakunyhók utcáját is, a ház három szobájában pedig eltüntették a falak repedéseit, és megjavították az ablakokat. A régi ebédlőbe egy pultot meg polcokat állítottak be, melyeket január elsejéig meg akartak

tölteni a munkásoknak szánt árukészlettel. A déli országrész régi tradíciói mellé egy új társult: újév napját minden néger az egyenjogúsítás napjaként ismerte. Ezen a napon fogadták, illetve utasították el a nekik felkínált munkahelyet. Miután megkötötték az alkut, a munkaadótól várták el, hogy ellássa őket étellel, itallal és a nap további idejét kitöltő ünnepség részét képező tűzijátékhoz szükséges kellékekkel.

Árnyi már beszerezte a csákányokat, lapátokat, köteleket, talicskákat és hálókat, amelyekre szükségük lesz. Ezeket utolsó percig a charlestoni raktárakban fogják őrizni, amíg Cudjo és fiai meg nem építik az elszállításukhoz szükséges bárkákat.

– Az üzletvezetőjének egy tábori ágynál valamivel kényelmesebb helyet kell biztosítania – mondta Árnyi. – Miss Ashley talán megszán minket egy ággyal meg egy asztallal.

– Julia néni? Még egy jó szóval se szánna meg senkit!

– Talán mégis. Most visszakapta a városi házát, és Stuart azt mondja, annyi benne a bútor, hogy egy szállodának is elég lenne. Szépen megkérhetné. Jövő héten bejön a városba.

– Te jóságos ég! Most már biztos vagyok benne, hogy itt maradok.

– Téved.

A sellőjéről közismert dr. Trottnak volt jó minőségű kininje, amivel ellátta Pinckneyt.

– Nem többet napi harmincszemernyinél, vagy megmérgezi magát.

Pinckney rábólintott, azután bevett ötvenet. A rohamok megszűntek.

Igaz, minden napja különlegesen zsúfolt volt. Látni akarta a Carlington számára elraktározott felszerelést, a barátait, a családját. Meg kellett látogatnia nagynénjét és Laviniát. Mindketten tartogattak számára meglepetést.

Lavinia ki akarta tűzni esküvőjük napját.

– Végül is, Pinny – mondta higgadtan –, most karácsonykor lesz négy éve, hogy eljegyeztük egymást. Megértem, hogy miért húzódott a jegyességünk ilyen soká. Papa megmagyarázta nekem, hogy meg kell vetned a lábadat, és képessé lenned, hogy gondoskodj egy családról. Becsüllek ezért, valóban becsüllek, és csak még jobban szeretlek. De szörnyen nehéz volt, Pinny, nézni, ahogy halálra dolgozod magad, a többiek meg kihasználnak, rád támaszkodnak, te pedig olyan erős vagy, olyan bátor. Egész idő alatt arra vágytam, hogy ott lehessek melletted, megosszam veled a terheidet, és gondoskodjam rólad. Ez kínzott szüntelenül. Ezért voltam olyan hitvány és rettenetes. Tudod, hogy nem gondoltam komolyan azokat a szörnyűségeket, amiket mondtam. – Tágra nyílt kék szeme esdeklőn pillantott fel Pinnyre, hosszú szempillái nedvesen fénylettek.

Pinckney érthetetlen szavakat dadogott. Lavinia fedetlen, puha karjaival átfogta a nyakát, és szűzies csókot lehelt az arcára.

– Ó, férjem, én angyalom – suttogta a fülébe. – Tudom, sosem lennél képes haragudni rám. Es én soha, de soha nem fogok haragudni rád, bármi történjék is! – Elengedte a férfit, és a vállára hajolt, mosolyogva felnézett rá, arcán a gödröcske olyan volt, mint egy szépségtapasz. – A papa azt mondja, hogy ezzel a csont-micsodával nagyon jól fogsz járni. Olyan okos vagy; hogy

eszedbe jutott valami öreg köveket eladni a jenkiknek. Ez azt jelenti, hogy semmi sem áll a házasságunk útjában. Azt hiszem, én vagyok a világon a legboldogabb lány.

Pinckney megpróbált belékapaszkodni az utolsó szalmaszálba.

– Majd beszélnem kell az édesapáddal.

– Hát persze. De ne most, ebben a percben, drágám. Ő és a mama épp most fejezték be a visszaköltözést a Charlotte Streetre, és papa dühös, mint egy vadkan, mert a jenkik annyi kárt csináltak. Csak lábujjhegyen merek a közelébe menni, morgós, mint egy vén medve.

Pinckney olyan volt, mint az elítélt, aki haladékot kapott. Beleegyezett, hogy vár egy darabig, mielőtt Josiah Anson közelébe merészkednék, s nem fogta föl, ezzel tulajdonképpen abba egyezett bele, hogy megtartja az esküvőt Laviniával.

Néhány nap múlva találkozott Josiah Ansonnal, de beszélni vele nem nyílt módja. Mindketten csupán feszengő tanúi voltak az Emma Anson és Julia Ashley közötti szóváltásnak. Még aznap, hogy Julia megérkezett Baronyról, Pinckney elkísérte a Charlotte Streetre meglátogatni a házát. Míg a város északi része felé tartottak, nagynénje közölte vele a hírt, amelyiktől régi szomszédja és barátnője később annyira dühbe gurult. Ki fogja adni a házat, de nem egyben, hanem szobánként.

– Beutaztam megnézni, amikor a jenkik visszaadták, és akkor döntöttem így. Először is, az eső tönkretette az idei rizsemet, és szükségem van pénzre, másodszor, Barony egész évben igénybe veszi az időmet, és főként, az egész város változóban van. Senki sem akar itt kint lakni, csak a feketék meg a legócskább fehérek.

Bérbe fogom adni, és én is bérelhetek magamnak valami kedvemre valót. Megegyeztem egy ügynökkel, az majd gondoskodik a bérek beszedéséről. Minden szobában egy család, a fehérek a házban, a feketék a melléképületekben.

Amikor ugyanezt elismételte Emma Ansonnak, kitört a csetepaté, és a férfiak tehetetlenek voltak. Mr. Anson nem tudott vitatkozni a feleségével.

– Josiah menyegzői ajándékként építette nekem ezt a házat, itt éltük le életünk minden napját, amíg a jenkik el nem rabolták. Most, hogy visszaadták, pontosan itt, az otthonomban szeretném eltölteni hátralévő napjaimat!

Pinckney sem szállhatott vitába nagynénjével, bármilyen merész volt is. A város változóban van. Nem Julia Ashley az első, aki tömegszállást csinál az otthonából. Az állandósult nehézségek és inzultusok hatására a charlestoniak lassan összetömörültek, és ettől fizikailag és lelkileg megerősödtek. Az óváros lett a menedékük, amely túlélt minden támadást, amit csak ember és természet kigondolhat. Anélkül, hogy ennek tudatában lettek volna, behúzódtak a mögé a vonal mögé, ahol az első charlestoniak megépítették a várost védő falakat. Broad Street. Az ettől északra eső rész hadd legyen az idegeneké. Ami a Broad Streettől délre esik, mindig is az volt és marad a valódi Charleston. Senki sem győzheti le őket, ameddig megvannak a tradícióik, és a legjobban ott tudják megőrizni őket, ahol keletkeztek.

Pinckney becsukta a számadáskönyvet, amit mostanig tanulmányozott, és eltette az íróasztalfiókba. A Tradd-Simmons Foszfáttársaság számadásainak egyenlege lehetővé teszi, hogy az

új év első három hónapjában kifizessék a béreket. A szoba túlsó végében Lizzie becsukta a könyvet, amit eddig olvasott, és kinyitott egy másikat. Pinny halkan felsóhajtott. A beszedett hatalmas kininadagokat okolta a rátelepedő depresszióért. Sok minden van, ami boldoggá tehetné, mondta magának. Carlington hamarosan rendszeres jövedelmet hoz, és ezzel leveszi válláról a legsúlyosabb gondot. Az igaz, hogy Lizzie nem olyan gyöngéd, mint volt, de nem olyan rémítően visszahúzódó, csak csöndes és különlegesen jól viselkedik. És Stuart jócskán pótolja Lizzie hiányzó érdeklődését, ott jár bátyja nyomában, valahányszor az az Arzenálba megy beszélgetni barátaival, néha óraszám ott várja, abban a reményben, hátha jön. Julia nem is olyan nyers, mint ahogyan tartott tőle. Tudomásul vette a baronyi rizst ért katasztrófát, és már optimistán beszél a jövő évi ültetésről. Az ültetvény magánya után élvezi az élénk társadalmi életet, és kellemes partnernek bizonyul.

Pinny szinte már elfelejtette, milyen intelligens a nagynénje, és milyen érdekes tud lenni. Beszélgettek londoni emlékeiről, könyvekről, amelyekre a fiatalember már alig emlékezett, pedig valamikor tetszettek neki, és most, hogy Julia említette őket, eszébe jutottak. A legtöbbre azt értékelte, hogy Julia bámulatosan sokat tud a rizstermesztésről, és akár órákig beszélne róla. Pinckney mindig abban a tudatban élt, hogy a jövője: rizstermelőnek lenni Carlingtonban. Ebből most már semmi sem lesz. Mohón hallgatta Julia beszámolóit Baronyról és az ősi ritmus szerint folyó ültetvényeséletről, amelynek Carlingtonban szemtanúja volt ugyan, de még túlságosan zsenge korban ahhoz, hogy felfogja a szeme előtt játszódó dolgokat.

Ami Maryt illeti, ő ragyogott a boldogságtól. Jóképű, kedvenc gyermeke hazajött, és csinosabb, mint valaha, napbarnított, az izmai pedig olyan kemények, mint a szikla. Bárhová mentek, büszkén kapaszkodott fia karjába. És amikor odahaza voltak, vendégül láthatta Edwardsékat.

Adam is, Prudence is megváltozott. A lány védekezően tartózkodó és kimért volt, apja pedig meghatóan boldog, hogy visszatérhet a Tradd-házba. Szeme melegen fénylett, amikor Maryre nézett, de Prudence pillantása furcsa módon nem ragyogott senkire.

Pinckney hirtelen megérezte hátgerince tövében a láz hideg érintését. A fene egye meg, gondolta, úgy látszik, elfelejtettem az orvosságomat. Kivette zsebéből a kininjét, lenyelte, és szörnyű grimaszt vágott, mert a gyógyszer keserű volt. Hallotta, hogy a Szent Mihály harangjai elütik az órát. „Az óra már négyet üt, csend és rend van mindenütt”, kiáltotta a toronyőr.

– Nagyobb rend is lehetne, a fenébe is – mondta. Elfelejtette, hogy Lizzie a szobában van. Az nem ment ki ilyen könnyen a fejéből, hogy hamarosan nős ember lesz.

22

Másnap Pinckney sokkal jobban érezte magát. Szorgos napot töltött a raktárban, és az eredményes munka estére egész felvidította. Otthon óriási felfordulás várta. Anyja úgy viselkedett, mint egy hamisítatlan izgatott tyúkanyó. Szerda este

volt, ilyenkor járt Stuart tánciskolába, a fürdője már elkészült, de a fiú nem volt sehol.

– Még csak hat óra van, mama, idejében itthon lesz – mondta Pinckney, de Mary nem is figyelt rá.

– Hol az a gyerek? Sosincs itt, amikor kell. Stuart! Ebben a pillanatban itt akarlak látni! – kiabált a lépcső tetejéről.

De Stuart sokkal messzebb volt annál, semhogy meghallhatta volna anyja hangját. A télen korán beköszöntő sötétség leple alatt a klub akciói egyre szélesedtek. A kiégett épületek romjai vagy az újak félig kész váza közt bujkálva, hadműveleti területüket egyre jobban kiterjesztették a városban, a Citadella felé, ahol az Unió katonai tevékenységének központja volt.

Ezen a délutánon is, mint mindig, Alex vezette őket, de a tervet Stuart agyalta ki. Ahogyan letekintett a cifra hirdetőtáblája szerint A Két Karolina Legfinomabb Méterárucsarnoka számára készülő épület tetőzetéről, megborzongott a büszke izgalomtól. Útvonaluk az utolsó tömb tetőin át majdnem teljes. Ezen az esti felderítésen kell megtalálniuk az utolsó búvóhelyeket ahhoz, hogy észrevétlenül elérhessék a teret. Azután majd kikémlelik az őrszemeket, és Alex óráján bemérik járőrözésük idejét. Ezzel véget ér a gyötrően hosszú előkészítő időszak.

Holnap jön el az ő, Stuart, vezérségének ideje. Ott fog ténferegni az Arzenál körül, mint rendesen. Nem emlékezett rá, ki lesz az őr, csak azt tudta, hogy nem Pinny. Úgy viselkedik majd, mint egy kisfiú, nyaggatni fogja, bárki legyen, is az. Azután, amíg a klub tagjai óriási hajcihőt csapnak a gyakorlótéren, ép az őrszem hátat fordít neki, ellopja a lőport.

A klubházban kell várniuk rá – rá, nem pedig Alexre. Még jut majd idejük elkészíteni a bombát, mielőtt haza kellene menniük vacsorázni. Azután következik a nagy nap. Végig kell haladniuk a már felderített útvonalon, kivárni a pillanatot, míg az őrség a legtávolabbra kerül, odarohanni a fegyverraktárul szolgáló helyiség ablakához, és bedobni a bombát. A téren fedezék nincs, de minden annyira gyorsan történik majd, hogy a jenkik észbe se kapnak.

– Stuart! Siess! Jön valaki! – Alex megrántotta a karját, Stuart búcsút vett a hősiességéről szőtt álmoktól, és lenézett. Alex már lent volt. – Gyere! – mondta, azután sarkon fordult és elrohant.

Énekszó hallatszott, Stuart arrafelé fordult. Szinte pontosan alatta egy csoport rekedt fekete masírozott saját üvöltő hangja ritmusára: „John Brown teste porlad árnyas sír ölén….” Egyikük lobogó fáklyát vitt, mely groteszk árnyakat rajzolt mögéjük és köréjük. Stuart megdermedt.

– Hé, ez meg mi? – A fáklyavivő megtorpant. – Ollan, mint egy vörös fejű madár. – Feljebb emelte a karját, a fény elérte Stuartot, aki hátrálni kezdett.

A fekete férfi vadállati üvöltéssel keresztültört az építési terület keskeny palánkján. Stuart lába szinte még nem is ért földet, amikor valaki fél karral nyakon ragadta, és kivonszolta a fénybe. A fáklyát a feje fölé tartották.

– Ide süssetek, mit fogtam – kiáltotta vigyorogva foglyul ejtője. – Hát nem egy fehér kölök? Mit csináltál te odafenn, fehér fiú? Nem tudod tán, hogy az este a mienk, niggereké? Nem monta neked a mamád, hogy sötétbe légyé odahaza?

– Nem hallgat ez a mamájára – mondta egy másik, miközben közel hajolt a szabadulni igyekvő fiúhoz. – A papájától kijárna néki ezér az ostor.

– Lehet, hogy a papája meghótt a háborúban – mondta borzongató gyönyörűséggel a fáklyavivő. – Lehetséges, hogy a hadsereg elfogta, oszt megsütötte. – Odanyomta a lángot Stuart fejéhez. A fiú égető fájdalmat érzett a jobb arcán és fülén, de a férfi, aki még mindig szorosan markolta, odébb tolta a fáklyát.

– Ne égessed meg a fiút, Toby! Nincsen másra szüksége, csak egy kis verésre. Egy kis fenyítésre. Csak hogy megtanujja, hun a helye. Ahogyan a fehérek szoktak oktatni mibennünket.

Stuartot valaki hátulról fejbe vágta, és betaszigálta a kavargó embercsoport közepébe. Minden oldalról öklök csépelték, feltartott karjait, a mellkasát, arcát, fülét, veséjét, szemét, száját. A húsra lecsapó kezek tompa pufogását hamarosan émelyítő csöpögő hang váltotta fel. A vércseppek szabálytalan mintát rajzoltak az építési terület világos, friss gerendáira. Összevissza vert fülének csengésén át Stuart valami új zajt hallott. Lábak, rohanó lábak, kiáltások. Megmenekült. Meg fogják menteni. Erőlködve felnyitotta bedagadt, vértől homályos szemét. A fáklyafény egy pillanatra ismerősnek tűnő arcra vetődött. Elmosódott volt és furcsa, de mégis enyhülést talált benne.

– Alex – próbált megszólalni. Ekkor valami lesújtott a koponyájára, és a világ elsötétedett.

Elijah fürgén lépett be az Archer Csarnokba. Észrevette, hogy kétszer annyian vannak, mint általában lenni szoktak, és ennek örült. Sok új tag akar beiratkozni ma este. Több mint egy éve volt

tagja az Unió Ligának, és büszkeséggel töltötte el övéinek állandóan növekvő ereje. A fehérek bezzeg nem erősödnek. Amióta Pinckney úr és Miss Julia itthon van, Elijah eltökélten figyel a Traddék ebédlőasztalánál folyó politikai eszmecserére. Ők ketten feladtak már minden reményt, hogy az övéik bármivel is meggátolhatnák, hogy Dél-Karolina Columbiában januárban új alkotmányt kapjon. Elijah tudja, hogy mi lesz benne. A fekete emberek szavazati jogot kapnak. Akkor aztán a fekete emberek fogják megszabni a törvényt Fekete ember soha többet nem kerül börtönbe. Mindössze annyit kell tenniük, hogy – mint az Unió Liga mondja nekik – a republikánusokra szavazzanak.

Üdvözölte néhány barátját, akikkel a gyűléseken ismerkedett meg, és ezek elmondták neki, miért vannak ilyen sokan. Ma este Káin papa mond beszédet. Elijah összeütötte a tenyerét. Mindenütt hallotta ezt a nevet, de Káin papa járta az államot, hogy mindenfelé beszédet mondjon, és Elijah sosem látta még. Tovább nyomakodott a gyűlésteremben. Mint mindig, ott volt egy oltár, letakarva a csillagos-sávos lobogóval, rajta egy nyitott Biblia, meg az Alkotmány és a Függetlenségi Nyilatkozat egy-egy példánya. Az öreg olyan közel ment, amennyire csak tudott. Káin papa az oltár mögött állva fog beszélni.

Hallotta, hogy az ajtókat becsukják, azután kulcsra zárják, és a szíve gyorsabban vert. Izgalmas, hogy a gyűlések titkosak, hogy az egyik tag titkos jeleket ad a másiknak az utcán, hogy .éjszaka suttogó hangon közük az ablakán át, mikor lesz a következő összejövetel. De az egészből a legjobb az a pillanat, amelyik most következik. Érezte, ahogyan az izgalom végigfut a zsúfolt hallgatóságon. Azután megtörtént. Egyszerre kioltották

az összes lámpát. És az oltár mögött valaki meggyújtotta a Szabadság Tüzét. Mindenki tapsolt, dobogott, és a John Brownról szóló dalt énekelte.

A tűz közeléből egy mindenkiénél magasabb és erősebb hang hallatszott. Azután egy ragyogó vörös köntösbe öltözött magas férfi ugrott elő a homályból a fénybe. Ő volt Káin papa. Magasra tartotta karját, bő ruhaujja lobogott, mint a láng.

– Édes Jézusom – sóhajtotta Elijah. Kiguvadt szemmel bámult.

– Testvéreim – kiáltotta az erős hang, most mélyebbre fogva. – Tudjátok-é, ki vagyok én? Azt kérdem, tudjátok-é!

– Igen, igen, testvér – sikoltozta a tömeg.

– Engem úgy neveznek, Káin papa. Ismertek?

– Igen, Káin papa!

– De van sok más nevem is, olyan nevek, melyeket senki sem tud. Meg akarjátok ismerni őket?

– Igen, igen, testvér!

– Az én nevem bosszú. Az én nevem vér. Az én nevem halál. Ezek és még mások. Akarjátok ismerni őket?

– Igen! – A válasz egyetlen üvöltés volt.

– Az én nevem, nigger. Az én nevem, rabszolga. Az én nevem, fiú.

– Nem! Soha! Nem, nem, nem! – Zokogás hallatszott.

– Az én nevem vér.

Megkezdődött a taps.

– Igen. – Egy-kettő, egy-kettő…

– Az én nevem halál. – Egy-kettő…

– Igen. – Taps és lábdobogás.

– Az én nevem bosszú. – Lábdobogás.

– Igen. – Dobogó lábak ütemes zaja.

– Az én nevem: Káin papa. Mondjátok!

– Igen, igen, urunk Isten, igen! Káin papa!

Dobogó lábak mennydörgő zaja.

Káin papa felkapott a tűzből egy zsarátnokot, és a feje fölé tartotta. Másik kezével széles mozdulatokkal csendre intette a tömeget.

– Testvéreim – nyögte –, nézzétek a Káin-bélyeget. A Káin-bélyeg rajtam van. Mikoron Káin megölte Ábelt, jogos haragjában az Úr bélyeget sütött reá. Így sütött rám is bélyeget az Úr, hogy népem haragjának jelképe legyek. Nézzetek rám! Nézzétek ezt az arcot! Testvéreim, nézzetek és sajnálkozzatok! Ez egy fehér ember arca. Ez a bűn arca. – A lobogó fáklya megvilágította világos arcát és hajlott orrát, visszaverődő fényében vörösnek látszott a férfi halvány szeme. A tömeg sóhajtozott, és elkezdett jobbra-balra hajladozni.

– Azt mondom, sajnáljatok!

Sóhajtozás, zokogás töltötte be a helyiséget. Valahol egy asszony jajveszékelt.

A vörös kar csendre intett mindenkit.

– Tudjátok-é, miként jutottam ehhez az archoz, ehhez a Káin-bélyeghez? Tudjátok. Mindannyian tudjátok. Az apámtól örököltem? Nem! Az anyámtól örököltem? Nem! A fehér embertől örököltem. A fehér ember apjától örököltem. Az ő apjának apjától örököltem.

– Hogyan? Ti tudjátok, hogyan. Én tudom, hogyan. Mindannyian tudjuk, hogyan, és ez a mi szégyenünk. Amikor a

fehér ember birtokba vette az anyámat, kérdezte-é, hogy ő akarja-e? Amikor az apámnak és az apám apjának néznie kellett, hogy a fehér ember elveszi az asszonyát, mit mondhatott? Mondhatta-é, hogy „nem”?

– Nem! – üvöltötték a választ.

– Mondhatták-é: „Hagyd békén az asszonyomat!”

– Nem!

– És amikor megérkezett a gyermek, a már majdnem fehér mulatt gyermek, a szégyenbélyeg bőrével, mondhatták-é: „Fehér ember, vidd ezt a gyermeket, ez nem az enyém!” Mondhatta-é ezt az én apám?

– Nem!

– Mondhatta-é ezt a te apád?

– Nem!

– Testvéreim. Mondhatjuk-é most? Mondhatjuk: „Hagyd békén az asszonyomat!”?

– Igen! Hála az Úrnak, igen!

– Igen, mondhatjuk. És mondjuk is. Azt mondjuk a fehér embernek, itt a bosszú. Itt a szégyened. Látni fogja szégyenét a Káin-bélyegben. Látni fogja a fáklya fényében. Ahogyan ti most látjátok. Látni fogja, és tudni fogja. Soha többé nem nyúl az asszonyaitokhoz. Látni fogja Káint a fáklyafényben, a fáklya tüzében. A tűz tisztít. A tűz az Úr jele. Izrael gyermekei lángoszlopot követtek. Tűz! A tűzben el fog hamvadni a szégyen. Tűz! Égessetek! Égessétek föl a fehér ember falait. Égessétek föl a fehér ember termését! Égessétek el a fehér embert! Én mondom nektek. Én ígérem nektek! Én esküszöm nektek! Közeleg az ítélet napja. A tűz napja. A nap, amely

megtisztít szégyenünktől. A vér napja. A halál napja. A bosszú napja. Káin napja. Kövessetek, testvéreim! Kövessetek a Szabadság Tüzéhez! Kövessetek!.

A tömeg énekelt, dobogott, kiáltozta az Unió Liga titkos jelszavait.

– Lincoln!

– Liga!

– Hűség!

– Szabadság!

Addig éljeneztek, míg be nem rekedtek. Azután Káin papa áldásra emelte két kezét. Utánamondták az esküt, megfogadták, hogy a republikánusokra szavaznak.

Elijah-t magával sodorta az utcára a tömeg. Alig tudott járni. Még megbénította az iménti megrázkódtatás. Káin papa arcát ismeri. Sötétebb és idősebb, de egyébként Alex Wentworth arca.

Túlságosan fel volt izgatva, hogy gyalog menjen haza, felszállt az omnibuszra.

– Édes jó Uram – fohászkodott –, adjad, hogy Pinckney úrfi ne kérdje meg, hun vótam. Hadd feküdjem le a betegágyba!

Senki sem érdeklődött, hogy hol járt, észre sem vették, amikor bement. Minden szolga a konyhában gyűlt össze, sírt és imádkozott. Lizzie-t Árnyi ringatta a karjában a dolgozószobában, és altatódalt dúdolt neki. Mary, Pinckney és Julia a kórházban volt, ahol Perigru doktor Stuart életéért küzdött.

Három héten át egyensúlyozott Stuart élet és halál mezsgyéjén. Többnyire kómában volt, és amikor magához tért, olyan fájdalmakat érzett, hogy laudanumot kellett adni neki,

nehogy hánykolódjon és elmozdítsa a síneket a karján és törött lábán. Két nappal karácsony előtt vitték haza.

Addigra Julia határozott.

– Újév napjára vissza kell érnem Baronyra – jelentette be régi fejedelmi modorában –, és magammal viszem a gyermekeket. A fiút távol kell tartani a régi bandájától, Lizzie-nek pedig tisztességes nevelésre van szüksége, amit az anyjától sosem fog megkapni.

Mary könnyek közt tiltakozott, de Pinckney letorkolta. Visszaemlékezett saját boldog ifjúságára, a Tradd-ültetvényen töltött napokra. Ha nem nyújthatja ugyanezt öccsének és húgának Carlingtonban, akkor az áll hozzá legközelebb, amit Julia kínál Baronyn. Ez a két gyereknek veleszületett joga.

NEGYEDIK KÖNYV

1868-1875

23

A Tradd gyerekek az egész 1868-as esztendőt az Ashley-birtokon töltötték. Stuart számára ez a gyógyulás éve volt, teste és láthatatlan lelki sérülései gyógyulásáé. Carlingtonból, kisgyerek korából ismerte az ültetvényen folyó életet. Azután kitört a háború, és apja meg bátyja otthagyták az asszonyok és a lehulló lövedékek csonka világában. Baronyn az évszakok, a folyó és a termésciklusok kormányozták az életet, amely harmóniában zajlott a természettel, ahhoz az élethez hasonlított, amire Stuart akkorról emlékezett, mikor boldog volt, szerették és biztonságban érezte magát – visszatérés volt a paradicsomba.

Lizzie-nek még az emlékeiből is hiányzott Carlington, kétéves sem volt, amikor elhozták onnan. Számára a rizsültetvény világa új volt, a távoli horizont meg a ház és a folyó közt elterülő nyírott pázsiton kóborló pávák csillámló színeinek varázslatos birodalma. Amikor megtudta, hogy el fogják küldeni otthonról, ide, őrlődött Juliától való félelme és Sophytól való rettegése között. Míg lassan felfelé haladtak a folyón, csukott szemmel üldögélt, megdermesztette a téli levegő és az a meggyőződés, hogy Barony pontosan olyan lesz, mint az árvaház, s azon töprengett, miért kerül ide, hiszen annyira próbált jól viselkedni. Amikor a bárka finoman nekiütődött a kikötőpallónak, felnyitotta szemét, és a távolban megpillantott egy barátságos téglaházat. A zajtól és a mozgástól megzavart két páva közeledett dühösen és kevélyen, farktollát maga után

húzva a pázsiton át. Azután megálltak, és egyszerre széttárták ékes legyezőjüket. Lizzie úgy érezte, elvarázsolt birodalomba érkezett.

Julia felhalmozott aranyának Baronyn szinte sikerült megállítania az időt. Adódtak súrlódások, de jelentéktelenek, nem lényegiek. Az Ashley-birtok valójában még mindig a rendezett szépség kis szigete volt, az egyetlen ültetvény az Ashley folyó mentén, amelyet Sherman hadserege nem égetett föl és nem fosztott ki.

Az érkezésük utáni reggelen Julia kihirdette a követendő napirendet.

– Lizzie rendszeres leckéket fog kapni, hogy megtanulja, amit az anyja nem tanított meg neki. Ezen kívül el kell végeznie azt az iskolai munkát, amit Mrs. Allstonnál elvégzett volna. És el fogja sajátítani az úrihölgyhöz illő viselkedést. Stuart a szabadban tölti majd az idejét, kúrálja és erősíti a testét. A szellemi edzés későbbre maradhat.

Megkezdődött az év.

Julia magával vitte Stuartot és Lizzie-t, amikor bejárta birodalmát. Lassan haladtak. Sérülései miatt Stuart még nem lovagolhatott, be kellett ülnie egy könnyű kis kocsiba. Lizzie mellékéredzkedett. Az istállóépületben a száz állás közül a négy elülsőben voltak lovak – hatalmasnak és félelmetesnek látta őket.

– Megtanulhatsz lovagolni, ha lesz hozzá ruhád – ígérte nagynénje.

Először a fenyvesbe mentek, ahol Julia megszemlélte az egyszerű, meszelt vázú nyári lakot, és rámutatott a magas fatörzseken függő ládákra.

– A jenkik megcsapolják a juharfáikat, hogy cukrot nyerjenek. Mi terpentint kapunk a fenyőinktől. Meg gyújtóst és épületfát. Nálunk is van juhar, de az másfajta. Tavasszal fel fogjátok ismerni: a frissen kihajtott levelei rózsaszínűek, de felnőtt korukra megzöldülnek.

Innen egy vegyes erdőn át vezető csapáson elmentek a mocsári tóig. Vize fekete volt és nyugodt, visszatükrözte a szabálytalan ellipszis egyik végében tenyésző liliomok nagy, kerek leveleit és a groteszk, kidudorodó térdű ciprusok kísérteties-szürke kérgét. A sötétlő víz fölötti nyugalmas levegőben hosszú, sűrű spanyolmoha-szakállak csüngtek szürkén és mozdulatlanul a fák felső ágairól. Az örök, moccanatlan tükör hátborzongatóan szép volt. Julia élénk hangja némiképp megtörte a hangulatot.

– Ide ne gyertek egyedül! Néha mérges kígyók zuhannak le a faágakról. A ciprusfából vízhatlan zsindely készül a kunyhókhoz, meg kenut lehet vájni belőle, olyat, mint amilyen valaha az indiánoknak volt. Nyolc ember fér egybe. De használjuk a konyhai munkákhoz is, majd megmutatom. A fa olyan kemény felületet ad, akár a vas. Ha elég gyakran megnedvesíti az ember, hogy ne repedjen meg, örökké tart.

Sövény ölelte mezők mellett haladtak el, rémült foglyok és szalonkák rebbentek fel a tarlón lévő halmocskákról. Julia lovaglóostorának nyelével feléjük bökött:

– Meg tudnánk élni a vadból – közölte elégedetten. – Az erdőben van szarvas, vadpulyka, fogoly, és amikor a kacsák meg a libák elhúznak felettünk, nem kell mást tenni, mint felfelé tartani egy puskacsövet, és meghúzni a ravaszt. Olyan sűrűn

szállnak, hogy mindig eltalál az ember egyet-kettőt. A patakokra sem panaszkodhatunk. Kettőben egész télen bent tartjuk a hálót, hogy gardát fogjunk, a többiből meg sügért és pisztrángot halászunk. A tavaszi pisztrángikra remek. – Visszapillantott a válla fölött, és rámosolygott Stuartra és Lizzie-re. Mintha nem is ő lett volna. – Éhes valaki? Azt hiszem, megállunk a karámnál bekapni egy kis tízórait.

Mind befalták a hideg sonkás kétszersültet, mind megitták a tejet, ami a kocsiba gyömöszölt kosárból került elő – farkaséhesek lettek az éles levegőtől, a napsütéstől. Azután finom körtéket kóstolgattak, míg a kocsi keresztülgördült a gyümölcsösön. Az édeskés erjedésszag csöppet sem rontott az élvezeten.

– Ez itt a cukornádpajta, tartunk némi nádat, hogy melaszt csináljunk. A kipréselt nád szagát a világon semmi sem képes eltüntetni.

Fehérre meszelt kunyhók hosszú, kettős sora és bástyaszerű, négyszögletes harangtoronnyal koronázott favázas épület mellett haladtak el. Csak néhány házon füstölt a kémény.

– Ez a szolgák lakóhelye és temploma – világosította fel a gyerekeket Julia. – Minden munkás, aki Baronyn dolgozik, Ashley környéki; vagy sosem ment el innen, vagy pedig kipróbálta a várost, és úgy döntött, hogy visszatér. De a legtöbbjük mostanság nem akar az „Utcában” lakni. Szabad emberek kívánnak lenni, és a szabadoknak saját otthonuk van. Úgyhogy arra lefelé, a városba és Summerville-be vezető szekérút közelében új kunyhókat építettem. Mindegyikhez tíz hektár terület tartozik, hogy mindenki megtermelhesse a

magának valót, hadd legyen saját élelmiszerkészletük. Havonta egy dollár bért fizetnek nekem. Én is fizetek a férfiaknak, sőt néha a nőknek is, akik nekem dolgoznak. Nem sok a változás a régi időkhöz képest, legfeljebb, hogy kevesebben vannak, és nem étkeznek meg ruházkodnak olyan jól. A jenkik, akik ugyebár mindent tudnak, havi tíz dollárban állapították meg egy mezei munkás bérét. Ezzel jobban jövök ki, mint amikor nekem kellett eltartanom az egész családot. Sokba kerül a füstösöknek a szabadság! De valamiért nem bánják… Arra fönt vannak a csűrök, a füstölőház, a kovácsműhely és így tovább. Azokat majd máskor nézzük meg. Most kimegyünk a rizsültetvényhez.

Ahogyan közeledtek a folyóhoz, olyan szörnyű bűzt éreztek, hogy Stuart és Lizzie befogta az orrát.

– Ehhez hozzá kell szoknotok – mondta Julia. – A városiak azt élvezik, amikor dagály után a sós vizes ingovány párolog. Az ültetvényesek az édesvizeset jobban szeretik. Most ki vannak szárítva a földek, hogy lehessen majd szántani. Ha fölálltok a kocsiban, jobban meg tudjátok nézni.

Ameddig csak a szemük ellátott, mély, egyenes árok tartott tőlük jobb és bal felé. A túloldalán kékesfekete sárnégyszögek húzódtak a távoli folyóig. Fényesek voltak, mint a szatén. Julia futó pillantást vetett a sápadtkék téli égboltra. Felhőtlen.

– Ha az időjárás kitart, a földek eléggé kiszáradnak, és jövő héten meg lehet kezdeni a szántást. Ezt a nagy árkot úgy hívjuk, hogy csatorna, a kicsiket, amelyek a mezőt hálózzák be, mellékágaknak nevezzük. A csatorna három oldalról öleli körül a rizsföldet, a negyedik oldalon a folyó van. Mondjátok, ti műveletlen gyerekek, tudtok ti valamit Egyiptomról?

Bevallották, hogy nem. Julia felhorkant.

– Hát persze! Mit is várhattam volna! Egyiptom ősi ország, amelynek valaha igen jelentős civilizációja volt. Az is a folyótól függött. De az egyiptomiak nem irányították a folyójukat, ahogyan mi tesszük. A folyó irányította őket.

Nagynénje nyilván úgy véli, gondolta Stuart, hogy az egyiptomiaknak meg kellett volna őt kérdezniük, hogyan tehetik könnyebbé az életüket.

Julia visszavitte a gyerekeket a házba, Stuartnak pihennie kellett ebéd előtt. Fiatal csontjai összeforrtak, de még gyenge volt, és ha kifáradt, szörnyű fejfájás gyötörte. Julia migrénje a múlté lett, a városban maradt, de emlékezett rá, és együtt érzett a fiúval. Barony őt kigyógyította, Stuartot is ki fogja gyógyítani.

Az ebédnél a fő fogás rendkívül ízletes, barnára sült szárnyas volt. Stuart kifejtette, hogy még életében nem evett olyan finomat, mint a mártása, és egy egész merőkanálnyit zúdított egy halomnyi fehér rizsre, amikor másodszor vett a tálból. Lizzie is épp erre készült, amikor Julia megmondta, hogy pávát esznek. A kislány torka összeszorult.

– Ne butáskodj, Lizzie. A nőstényeket esszük. A hímek megmaradtak, hogy mutogassák a tollúkat.

De Lizzie már nem volt éhes.

Ezen a délutánon kezdődtek a leckeórái. Julia gyönyörűséges hosszú ujjai táncot jártak a hatalmas, szögletes zongora elefántcsont-ébenfa billentyűin, és Lizzie-t elragadtatás töltötte el. Ekkor Julia megtanította a C-dúr skálára.

– Gyakorold egy óra hosszat! Először jobb kézzel, azután ballal. Holnap majd használjuk a metronómot, és holnapután két kézzel játszod.

Lizzie kezecskéi összevissza botladoztak.

– Gyere, Stuart! Mi most próbát teszünk a vetni való rizzsel.

Az áztatott gyapottal teli tálak készen álltak. Julia rizsszemeket szórt rájuk, és felsóhajtott:

– Ha ez nem sikerül, vásárolnom kell, és csak a magasságos ég tudja, hol találok. Épp elég nehéz volt tavaly ezt az adagot felhajtani, az eső meg tönkretette. A nyavalya essen a jenkikbe! – Megrázta a fejét. – De egyelőre kár ezen aggódni! Most nézzük meg a készleteinket!

Julia, mint Stuart és Lizzie hamarosan rájött, fáradhatatlan volt.

Reggelenként először kiszabta Lizzie napi leckéjét, azután Stuart kíséretében elindult ellenőrző körútjára. Míg a fiú ebéd előtt pihent, zongoraórát adott Lizzie-nek és házi teendőkre oktatta. Délutánonként hímezni tanította, és amíg Lizzie a zongorán gyakorolt, magával vitte Stuartot kocsikázni. Amikor hazaértek, Stuart lepihent, ő pedig francia társalgási leckét adott Lizzie-nek, miközben felügyelete mellett a kislány elkészítette és szervírozta a teát. A vacsora alatt Charleston, Barony és az Ashley család történetéről mesélt a két gyereknek. Esténként utazásokról és Európa történetéről szóló könyvekből olvasott fel nekik, amíg Lizzie türelmesen újraöltögette mintakendőjén azokat a részeket, amelyeket Julia felfejtett, mert nem voltak tökéletesek. Amikor a testvérek lefeküdtek, Julia a könyvelésével foglalkozott, kijavította Lizzie leckéjét, és összeállította a

másnapi teendők listáját. Lizzie-nek szent meggyőződése volt, hogy nagynénje egyáltalában nem szokott aludni.

Amíg a kislány iskolai feladataival és a művelődés egyéb kényszerű teendőivel bajlódott, Stuartot napról napra jobban lenyűgözte az ültetvény működése. Solomonon kívül a fekete munkások egyikéhez sem volt köze, a majdnem végzetes ütlegelés óta rettegett a négerektől és forrón gyűlölte őket. Solomon, az más. Stuart túlságosan jól ismerte ahhoz, hogy úgy nézzen rá, mint fajtája képviselőjére, Solomon a barátja. Míg Juliának a munkásaival volt elintéznivalója, Stuart az ács- meg a kovácsműhelyben töltötte az időt, ahol Solomon volt a király. Stuart csak akkor jött elő, amikor elkezdődött a munka, és ő lovával nagynénje lova mellett poroszkálva mindent megfigyelhetett és tanulhatott. Januárban és februárban azt figyelte, hogyan szántják föl a földeket a rizs és egyéb termények számára. Juliával együtt vizsgálgatta a töltéseket, és feljegyezte, milyen állapotban vannak a kis fazsilipek. Végignézte a zab- és a borsóvetést, sőt még ült is az egyik ló hátán, amelyik hosszú kötélen boronát húzott maga után. Megfigyelte, hogyan szökik be az erdőbe a tavasz, hívja elő a magas tömjén- meg mocsári fenyők frissen nőtt ágainak rikító kékeszöldjét a juharok barackszínű és a mocsári tölgyek gyöngéden sárgászöld, a nyárfák zöldesszürke és a ciprusok fűzöld leveleit. Márciusban, amikor a somvirág megannyi fehér hullócsillagként borította az erdőt, Solomonnal együtt ment a patakba meríteni a hálót, mely súlyos lett a felvándorolt heringektől, azután kiszedték az ikrás gardákat a kihelyezett hálókból, míg ezalatt a házban Lizzie megtanulta, hogyan kell belevarrni a téli bársonyfüggönyöket

háziszőttes zsákokba, melyekbe kámforcsomagocskát tettek, és figyelte, hogyan süti Dilcey hat óra hosszat a gardát, míg csak hegyes kis szálkái el nem tűnnek.

A hónap tizenötödik napján megkezdődött a rizsvetés. Lizzie-nek elengedték a különféle leckéit, hogy Stuarttal és Juliával nézhesse a csűrben lévő emelvényről az agyagozást.

– Ha a magot nem nyomtatnák le agyagréteggel, akkor elárasztáskor felbukkanna a víz felszínére, nem maradna ott, ahová vetették. Azok a nagy hordók odakint félig vízzel, félig sárral vannak töltve. Ancrum addig fogja kavarni a masszát, amíg olyan sűrű nem lesz, mint a melasz.

A vetőrizsraktárul szolgáló padlásról levezető cső zörögni kezdett, azután hördült egyet, és telt, okkersárga magok áradata zúdult a tisztára mosott csűrpadlóra. Egyik sarokban három vigyorgó férfi próbálgatta a bendzsóját és a hegedűjét, míg egy másikból nevetgélő fiatal néger lányok szaladtak elő, hogy meztelen talpukkal elegyengessék a padlón a rizst. Bő szoknyájukat és kalikó alsószoknyáikat a csípőjükön átkötött öv fölé gyűrték, hogy szabadabban tudjanak mozogni.

Négy fekete fiúcska rohant be hosszú, keskeny ciprusfa csöbrökkel, és a földre zúdította belőlük az agyagos vizet. Azután megszólalt a zene. Körös-körül asszonyok és férfiak tapsoltak a bendzsó vidám ritmusára, míg a lányok beletáncolták a rizst az agyagos vízbe. Karjukat felemelték, lábszáruk villogott a nyitott ajtón át bezúduló poros napfénypászmában. A csöbrös fiúk ki-be szaladtak, kerülgették a táncosokat, és újabb agyagosvíz-adagokat zúdítottak a padlót ellepő csúszós magtömegre. A garaton időnként újabb adag rizs ömlött ki, a

magok, mint aranyeső peregtek a táncosok vállára és tarkabarka fej kendőjére. A zene magával ragadó volt, a jókedv ragályos. Hamarosan Lizzie, Stuart és Julia is nevetett és tapsolt. Lizzie megpróbált úgy pörögni és feje fölött tapsolva táncolni, mint az agyagozó lányok. Amikor lepottyant az emelvényről, egyik lány fölkapta, és tovább táncolt, miközben Lizzie-t bátyja kinyújtott karjába tette. Senki sem törődött vele, hogy ragad a nedves agyagtól, de Julia óvatosan leszedte a ruhájára tapadt magokat, és visszadobálta a padlóra.

Az eseménydús óra végére a rizs be volt agyagolva. A zenészek tovább játszottak, míg a férfiak magas, nedves, fénylő piramisba lapátolták a szemeket. Ekkor az összes fekete táncos menetté állt össze, amely – élén a zenészekkel – az udvaron felállított, ennivalóval megrakott fenyőfa asztalokhoz vonult:

– Gyere, Lizzie – mondta Julia –, meg kell fürödnöd.

Másnap a nedves, agyagos rizst párosával összekötött, hosszú, keskeny zsákokba merték. Julia és a gyerekek nézték, hogyan vetik be az első táblát. Férfiak igazgatták a rizsvető gépeket, más férfiak az ezeket vontató két pár ökröt vezették, hogy a barázdák mélyek, egyenletesek, szorosak legyenek. Felgyűrt szoknyájú asszonyok követték őket, derekuk köré kötözött zsákpárral. Mélyen lehajoltak, hogy kikerüljék az alsószoknyájukat lengető légáramlatot, ritmikus hajlongással szórták a rizsszemeket, keresztbe nyúltak be a zsákba, azután rezegtették az ujjaikat, hogy a tapadós magok lehulljanak. A munkások énekeltek, mély férfihangok és női szopránok olvadtak össze, s az ősi spirituálé kijelölte lassú lépteik ütemét.

A hosszú munkanap minden órájában cserélődött a magvetők és a géppel dolgozók csapata. A felváltott asszonyok dörzsölgették meggörbült hátukat, a férfiak kihúzták fáradt vállukat. Azután elmentek.

– Hová mennek, Julia néni? – kérdezte első alkalommal Stuart. – Még korán van, és a mező nagyobb része még vetésre vár.

– Ó, délutánra visszajönnek – felelte Julia. – A rizsvetést külön fizetem, és jutalmat adok a legjobb csapatnak.

Stuart összevonta szemöldökét.

– Én nem így tennék. Néném teljes napi munkát fizet nekik, hát egész nap dolgozniuk kéne.

– Úgy beszélsz, mint egy jenki, Stuart. Ezek az emberek még a régi rendszer szerint dolgoznak, attól, hogy felszabadultak, ez nem fog megváltozni. Nálunk mindig túl sok volt az ember. Minden más ültetvényen is. Minduntalan gyerekeik születtek, és ezek a gyerekek felnőttek. Az ennivalóból bőségesen jutott mindenkinek, könnyű volt új kunyhókat építeni, így egyre nőtt a népesség. Úgy száz év után az lett a probléma, hogy nem volt elegendő munka mindenkit elfoglalni, és a tétlen ember nyughatatlan ember. Ebből nőtt ki a „munkafeladat”-rendszer. Minden, a mezőkön dolgozó férfinak és nőnek naponta egy „feladatnyi” munkát kellett elvégeznie, akár vetett, akár gyomlált, akár aratott. Egy „feladat” egy negyed hektár. Annyi ideig csinálták, ameddig akarták, és egész jól ki tudták tölteni a napjukat egy „feladattal”. Nem számított, mert több mint száz munkásunk volt. Most nekem huszonnyolc van. De még mindig azt várják, hogy egy „feladatnyit” kelljen dolgozniuk naponta.

Ha többet kívánok tőlük, ki kell erőszakolnom. Mi tanítottuk őket a „feladatra”, most meg mi ihatjuk a levét.

– Naplopó niggerek.

Julia a szájára vágott.

– Ha még egyszer kimondod ezt a szót, megkorbácsollak, akár meggyógyultál, akár nem. Csak a fehér csőcselék mondja azt, hogy nigger. Ezek színesek, négerek, mezei munkások vagy szolgák. A régi időkben csak úgy hívtuk őket, a mi embereink. Az urat arról lehet felismerni, hogyan gondoskodik az embereiről. Ezt ne felejtsd el!

– Igenis, néném.

Késő délutánra befejezték a vetést. Julia karjával jelt adott, Ancrum kinyitotta a zsilipet, és a víz a folyóból a csatornába ömlött. Úgy egy órán át beszívta a föld, azután fokozatosan megtöltötte a mély csatornát. Mire elérte a sekély mellékágakat, a nap lemenőben volt, s mélyvörösre festette az eget és a vizet. Amikor a víz beömlött a kis csatornákba, azok olyannak tűntek, mint az életet adó vérnek utat kínáló erek. Mire a mellékágak megteltek, leszállt az alkony. Julia Ancrumot hívta, hogy szabályozza az áramlást. A gyerekeket vacsorázni és ágyba küldte. Azután ő és Ancrum a sötétségben megvárták, míg felkel a hold. A férfi megemelt egy zsilipkaput, azután mindketten figyelték, hogyan terjed a víz lassacskán a széles mezőn, míg csak teljesen el nem lepi.

– Szép munka volt, Ancrum! – kiáltott fel Julia. Valahol felébredt egy poszáta, és tompa hangon énekelni kezdett. – Viszontlátásra holnap.

Fejük fölött a holdfényes égbolton reszkettek a csillagok. Nemsokára hajnalodik. Julia visszasétált a házba, szoknyái sötét csíkot húztak az ezüstösen fénylő, harmatos ösvényen és réten. Lóbálta a karját, és mosolygott. Az első rizs a földben van.

A rizsvetés egy hónapon át tartott, egyenletes ütemben. Más növényeket is kellett ültetni, de a rizsnek mindig elsőbbsége volt – ez az idő és az időjárás sajátos kombinációját követelte. Először elegendő száraz napnak kellett eltelnie, hogy a súlyos vetőgépek ne merüljenek el a sárban, és amikor a vetés véget ért, az áramlásnak a tenger felé kellett tartania, hogy a felnyitott zsilipen át édesvíz jöjjön. Amikor a feltételek nem voltak ideálisak, akkor került sor a zöldségfélékre és a takarmánynövényekre.

Lizzie felülkeredett a D-, E-, F-, G-, A- és B-dúr skálákon, és nekifogott tanulni Bach *Kétszólamú invenció*-it; túlesett a keresztöltésszemlén, és megkezdte véget nem érő küzdelmét a gobelinöltésekkel; Dilcey megtanította, hogyan kell mártásalapot készíteni, és hogyan kell tisztára kaparni a zöldséget meg a gyenge vadspárgát, amit a munkások gyerekei hoztak az erdőből; viaskodott az osztással, és nem volt képes megjegyezni, hogy az *il faut*-hoz mindig kötőmód társul. Hatszor esett le a lováról, rettegett a lovaglástól, s ettől egész életében nem szabadult meg.

Április közepén, arra az időre, míg a mezei munkások leszüretelik az epret és a zöldborsót, abbahagyták a vetést. Lizzie és Pansy mindennap, amikor csak nem esett, elment a ciprusos mocsárhoz vadíriszt szedni, amely körös-körül kékbe borította a

feketéllő víz partjának szegélyét. Az erdőket buja jázminillat töltötte be, a fatörzsek körül bársonyos párnát alkottak a kis ibolyák. Odafenn a fák csúcsáról az ágakra röppentek a madárkák, majd körözni kezdtek, a rovarok nyomában, vagy pusztán azért, hogy aztán leszálljanak és dalba kezdjenek.

– Parádéznak – mondta ajkbiggyesztve Pansy.

Május elsején Julia átköltöztette háztartását a fenyvesben lévő egyszerű kis építménybe. A hagyomány azt diktálta, hogy a fehérek tizedikén hagyják el az ültetvényt – azt tartották, tizenegyedikén kezdődik a malériaszezon. De Julia éles szeme észrevette Pinckneyn a betegség jeleit, és ez óvatossá tette. Senki sem tudta, mi okozza a mocsárlázat, de a mélyföldön töltött két évszázad megtanított arra, hogy a fehéreket támadja, a feketéket nem; május eleje és az első októberi fagy közt érkezik; és hogy a fenyveserdő védelmet nyújt ellene. A titokzatos ok még titokzatosabbá lett azáltal, hogy a kór csak azokat a fehéreket támadta meg, akik éjszaka kimentek a szabad levegőre. Ha napszálltakor becsukják az összes ablakot, ajtót, lezárnak minden kéménynyílást, akkor még a baronyi nagy ház is biztonságos lett volna. De ha már akad a közelben fenyves, tanácsosabb oda átköltözni. És sokkal kellemesebb úgy aludni, hogy beengedhetik az éjszakai fuvallatot.

Lizzie-nek kedvére volt, hogy az erdei ház levegős és egyszerű. A fenyőfa bútorzat az ültetvény asztalosműhelyében készült, a székeken csalánszövettel bevont párnák voltak, nem pedig selyem- meg bársonykárpitozás. Annak örült a legjobban, hogy az épületet három oldalról övező széles tornácra kötélből font függőágyat és egy kanapészerű hintát tettek. Egyáltalában

nem volt kedve minden reggeli után ellovagolni a baronyi házba, ahol a zongora és a tankönyvei várták.

Május utolsó két hetében nem vetettek. A mezőket ellepték a magok után kutató madarak. Julia főként a készletek, a sokféle szerszám és gépezet állapotának ellenőrzésével foglalkozott. A zsilipeket Stuartra bízta, akinek annyira kedvére volt ez a felelősségteljes pozíció, hogy naponta négyszer-ötször megmérte a vízszintet mind a nyolc bevetett rizstáblán, és rendkívül elégedett volt, amikor megnyithatott egy zsilipet, és beengedhetett még egy kis vizet. Lebarnult és megerősödött. De nem nőtt, ami megijesztette. Lizzie még csak nyolcéves volt, és csuklója máris kilógott a ruhaujjából. Mikor Stuart tizenöt éves lett, mutáló hangja megállapodott egy mely regiszterben, és a fiú ebben nagy gyönyörűségét lelte. Úgy tűnt, hogy balszerencséjére teste is megállapodott, valahol a százhatvan centiméter körül. Alacsony termetét izmai fejlesztésével és férfias öntudattal próbálta ellensúlyozni. Minden derűs napon öt mérföldet evezett az ár ellenében az egyik súlyos ladikban, azután hagyta, hogy az ár visszasodorja a csónakházig, míg ő a tatban kormányoz a nagy evezővel. Lovával nekiugratott minden útjába kerülő sövénynek és kidőlt fatörzsnek, mert emlékezett Pinckney hőstetteire a carlingtoni napokból. Szerencsére Barony lovai már nem azok a telivérek voltak, amelyek a háború előtti versenyeken híressé tették az Ashley-színeket. Stuart lova többször visszarettent, mintsem hogy ugrott volna, és így a fiú koponyájának nem kellett több törést kiállnia.

Június első felében jó idő volt. Tizedikére bevetették és elárasztották a még hátralévő rizstáblákat. De Julia nem látszott

olyan elégedettnek, ahogyan Stuart várta. Minden nap reggeli előtt ott járt föl-alá az elsőnek bevetett földek szélén, és bámulta a párhuzamos fodrokat, melyeket a korai hűvös fuvallat keltett a sekély vízrétegen.

– Mélyen lent már csíráznia kell. Már bármelyik nap megláthatjuk a víz alatt a zöldet. Ha jó a vetőmag.

– Csináltam próbát, Julia néni.

– Tudom. – Ingerült volt. – És én minden hektárra három véka magot vetettem két és fél helyett, hátha vannak köztük élettelenek. A próbavetés nő, igaz? Látni akarom, hogyan nő.

– Majd leharapta a fejemet – panaszkodott Stuart Solomonnak.

– Miss Julia néha ollan aggodalmas, mint egy vén teknőc – nevetgélt a fekete férfi. – Biztosan mostan van a teknőcök ideje.

Az volt. A folyót ellepték a nehézkesen úszó, őskori formájú, sárga hasú állatok. Solomon a következő holdfényes éjszakán kivitte magával Stuartot. Egy meredek partszakasznál elrejtőztek a kusza bozótban, és vártak. Egy időre felhők takarták el a holdat, és előbb hallották meg a teknőcöt, mintsem meglátták volna. Azután újból felragyogott a holdfény, és ők figyelték, amint a csillogó teremtmény nehézkesen felcammog a lejtőn. Esetlenül megfordult, és elkezdte beásni magát a puha földbe a vízszintjei fölött. Solomon leugrott, megpöckölte az állatot, és az a hátára fordult.

– Mondjad el az utolsó imádat, teknőc – nevetgélt Solomon –, van egy fazék, amelliken a te neved áll.

Az ellipszis alakú ráncos fej a veszélyes, hegyes, kemény állkapcsokkal vadul csapkodott jobbra-balra, míg a fél-

úszóhártyás lábak a levegőben kapáltak. A holdfény fehérnek mutatta az állat elővillanó hasán a páncélt, ez nemcsak halványnak, sebezhetőnek is tűnt. Solomon fürgén ide-oda ugrált, zsákvásznat tekert a teknőc köré, összekötötte és mozgásképtelenné tette a lábakat, kikerülve a gonosz, hangosan csapkodó állkapcsokat.

– Scipiónak négy ujja bánta, hogy szereti a teknőcgulyást – mesélte vidáman –, de az öreg Solomon ujját nem kóstolhassa meg ez a vén teknős, nem bizony. – Egy utolsót csavarintott a zsákon, és beburkolta az állat fejét és állkapcsát. – Aggyá ide azt a kötelet, Stuart úrfi, mostan megkötözzük, osztán hazacipeljük. Holnap leszen munkája Dilceynek.

Másnap Julia mind a kettőjüket ostorral megverte. Stuartnak júniusban semmiképp sem lett volna szabad este kimennie a folyóhoz. Azután ellenőrizte, hogyan tanítja Dilcey teknőclevest főzni Lizzie-t., Lizzie azt kívánta, bár inkább ő is verést kapna.

Dilcey elvágta a betekert teknőcöt körülfogó vastag madzagot, és az állatot lábára pöccintette. Az küzdött, hogy kiszabaduljon, sikerült kicsit előrébb kerülnie, és a zsák leesett ádáz fejéről. A nyaka hosszú volt, vastag, ráncos bőrű, a ráncok kisimultak és újból megjelentek – olyan volt, mint egy groteszk, torz harmonika. Dilcey figyelte. Amikor a nyak teljesen kinyúlt, felkiáltott: – Vigyázz, teknőc – és bárddal lecsapta a fejet. Sötét, sűrű folyadék fröcskölt elő. Lizzie úgy érezte, felfordul a gyomra.

Dilcey és Solomon hátsó lábánál fogva felakasztotta a tetemet, azután a lány elküldte a férfit, hozzon még faforgácsot, hogy tüzet gyújthassanak a konyha előtti udvaron lévő nagy

mosóüst alatt. Mire a teknőc kivérzett, forrt a víz az üstben. Solomon leakasztotta az állatot a horogról, és belemerítette a vízbe. Öt perc múlva, Dilcey jeladására, a madzagnál fogva kihúzta, és a közelben álló asztalra tette. Azután a műhelyéből kihozott vésővel és kalapáccsal addig dolgozott, amíg a súlyos páncél körbe nem repedt, majd felemelte, hogy napvilágra kerüljön a kerek, puha tojások halma.

– Nagyon jó – mondta Julia –, lehet talán három tucattal is. – Kiemelt egyet, megfújta, hogy lehűtse, és odaadta Lizzie-nek. Olyan volt, mint a gumi, és mélyedés volt rajta, amit ide-oda lehetett nyomni.

Míg a kislány a különös tojást piszkálta, Dilcey ügyesen kivágta az elülső és hátsó részeket és a máj egy darabját. Julia megbökte Lizzie-t: figyelje, amint a szakácsnő lefejti a csúnya, vastag bőrt a húsról, megmossa, és bedobja egy vödör hideg vízbe.

– A legközelebbit maga csinálhassa, Lizzie kisasszonyka – mondta Dilcey széles vigyorral.

– Én nem tudnám – válaszolta Lizzie. De két nap múlva megtette. Julia nem tűrte a kényeskedést. Lizzie készítette el a förtelmes vadállatból a sűrű, ízletes levest is: órákig főzte a húst, míg ez le nem esett a csontról, azután eltávolította a csontokat, ollóval apróra vágta a húst, és fűszerekkel, hagymával meg krumplival lassan főzte. Nem volt eléggé magabiztos, a sűrítést nem merte megcsinálni, de azt Dilcey megengedte, hogy ő üsse bele a levesbe a tojásokat, és végül ő adja hozzá a sherryt, és ő merje bele a nagy porcelán levesestálba.

A teknőcélmény nagy hasznára volt július negyedikén. Julia adta az ennivalót meg a tűzijátékkellékeket a munkások ünnepségéhez, valaki más jó sok tüzesvizet adott. Az ünnepséget követő csetepatéban két embert meglőttek, egyik pedig szörnyű, vágott fejsebet szerzett. Ancrum futva érkezett a házhoz, ahol Julia éppen a fűszeres paradicsommártás készítésére tanította Lizzie-t. Julia hagyta, hogy a munkásai megünnepelték július negyedikét, de ő mindig talált magának munkát. Az Ashleyk annak idején nem voltak a forradalom hívei.

Ancrum cipelte a gyógyszeres ládikát, Lizzie-nél volt a tiszta vászon és a mosott gyapot, Júliánál az üveg brandy.

– Biztosan megitták az összes italukat, ami volt – mondta higgadtan. A rizs jól csírázott.

A perpatvar színhelyén szétosztotta a fájdalomcsillapítót a sérülést szenvedetteknek, és néhány sebre alkoholt öntött.

– Most menjetek haza – parancsolta –, mi pedig, Lizzie, nézzük a sebesülteket.

A golyó keresztülhatolt magának a pisztolytulajdonosnak a vállán, és két ember lábán, aki megsértette.

– Megkönnyebbültem – mondta Julia. – Utálom kiszedni a golyókat. Te mosod le a sebeket, Lizzie. Használj erős szappant, és legyen rá gondod, hogy csípjen. Ezek ketten hetekig nem fognak dolgozni. – Terpentinbe mártotta a gyapotot, és megtapogatta vele a helyet, ahol a golyó behatolt és távozott. – Most szabd fel csíkokra a lepedőt, Lizzie, és csinálj kötést. Én megnézem Reuben fejét.

A kislány nehézkesen, de megfelelően dolgozott. Julia látta elszánt gyerekarcán a sápadtságot. A fejsebet maga tisztította ki.

De Lizzie-nek néznie kellett, míg ő brandybe, azután porrá tört timsóba mártja a gyapotot, és betömi a Reuben koponyáján éktelenkedő nyílásba. Majdnem az összes magukkal vitt gyapotra és brandyre szükség volt, hogy kitöltse az üreget. Egy kevéske timsó maradt. A lenvászon csíkokból Julia turbánt tekert, miközben unokahúgának és a kába istállófiúnak előadást tartott Nagy Ramszesz temetési szokásairól.

– A fejsebekről azt kell megjegyezni – oktatta Julia Lizzie-t a hazafelé vezető úton –, hogy komolyságukhoz képest aránytalanul erősen véreznek, és hogy az agy nem érzékel fájdalmat. Reuben semmi fájdalmat nem érzett. – A homokfutóval kikerült egy gödröt az úton. – Jó kislány voltál, Lizzie.

A fehér arcocskát ragyogó mosoly derítette fel.

Hamarosan a nyári hőség lett Julia legveszedelmesebb ellensége. Amint a rizscsírák láthatóvá lettek, lecsapolták az először bevetett táblákat, és naponta harcolni kellett, hogy a munkások kapálják ki a vetés közül a gyomot, s hogy éppen annyi nedvességet biztosítsanak, hogy az agyag ne száradjon ki, de a gyomlálók se tapossanak sarat. Két gyomlálás között a vizet ráengedték a rizsre. Nagy ügyesség kellett a zsilipek kezeléséhez. A mezei munkásokéhoz is. Az szóba sem jöhetett, hogy egy „feladatnyinál” többnek az elvégzésére kényszerítsék őket. Hogy ennyit megcsináljanak, arra is rábeszéléssel, terrorral vagy vesztegetéssel kellett rábírnia őket Júliának.

Nem akarta, hogy Stuart a közelben legyen, amikor a munkásokkal huzakodik, úgyhogy nem engedte tovább a zsilipekkel dolgozni. A fiú eleinte dühöngött – a klasszikus Tradd-düh –, de ez nem segített a megalkuvást nem ismerő Julia Ashleyvel szemben. Azután Ancrum egyik fia meghozta a megoldást. Stuart az erdőben kóborolt, puskavégre való mókusokat keresett, amikor egy szarvasösvényen meglátott szaladni egy apró, barna alakot.

– Állj! – kiáltotta, és úgy érezte, mintha a lövészklub tagja lenne.

A kisfiú megállt.

– Hová mész? – kérdezte Stuart.

– Áldja meg a Jóisten, Stuart úrfi, erisszen innen! Az apám agyonüt, ha elkap. A kisbabára kéne ügyelnem, de kiugrottam, hogy megmártsam magam a folyóba.

Stuart nevetett.

– Menj csak, én nem foglak beárulni.

Hogy ez neki miért nem jutott eszébe? Emlékezetében megjelent a carlingtoni glicíniainda. Miután egyszer diadalmasan átúszta a folyót, a hideg víz elvette a kedvét attól, hogy utánozza Pinckneyt – de akkor április volt, most pedig július van. A víz kellemes lesz, még ha hideg is.

De meleg volt, finom, izgalmas hideg áramlatokkal, amelyek kiszámíthatatlanul, csupán saját törvényeiket követve folytak hol le-, hol Elfelé. Mindennap órákig úszkált. Egy hét után kierőszakolt Solomontól egy kötelet, és hintát csinált belőle, amely – mint magának mondogatta – ugyanolyan remek, mint Pinckney indája. Lehet, hogy még jobb, dicsekedett Lizzie-nek.

– Miért nem próbálod ki?

– Mert nem tudok úszni.

– Akkor tanulj meg! Majd én megtanítlak.

– Nem akarom.

– Gyáva kukac!

– Nem vagyok az!

– De az vagy!

Lizzie nyelvet öltött, és büszkén továbbállt. Neki is jutott a Tradd-temperamentumból. A helyzeten ez esetben még rontott, hogy tudta, Stuartnak igaza van. Rettegett a folyótól. Úgy képzelte, mélyében rengeteg törzsi bosszúra áhítozó teknőc rejtőzik; hogy tele van mérges vízikígyókkal, amelyek arra várnak, hogy mielőtt megmarnák, rátekergőzhessenek a karjára meg a lábára. Ha csak tehette, nem ment a folyó közelébe.

Két nap múlva kénytelen volt arra menni.

– Menj, és hívd be Stuartot, Lizzie – mondta Julia. – Azt szeretném, hogy lovagoljon át helyettem az erdei házhoz.

– De most a zongoraleckét gyakorlom, Julia néni.

– Ezt magamtól is hallom. Összefolyik, amit bal kézzel művelsz. Bach tiszta, friss hangokat követel. Most menj, hívd Stuartot!

– Igenis, nénikém. – Lizzie rácsukta a fedelet a billentyűkre. – Gyere, Maci, elviszlek sétálni.

Délután közepe volt, a legforróbb napszak. Mire Lizzie átvánszorgott a pázsitos részen, ruhája a hátához tapadt, és gombos magas szárú gyermekcipőjében lába csúszkált a verítékben. Kiáltott Stuartnak, azután hátrapislogott a ház felé.

Nagynénje egyik parancsolata így hangzott: „Úrihölgy nem emeli föl a hangját.”

Stuart hangos pacskolással válaszolt. Nem lehetett látni, elrejtőzött a kikötőpalló alá.

A kislány kimasírozott a pallóra, és toppantott:

– Gyere ki onnan! Julia néni hívat.

– Alacsony a víz, nem tudok kimászni a pallóra.

– Nem igaz!

– De igaz!

– Ne ügyetlenkedj, Stuart, könnyen kijutsz. Ledobom neked a kötelet. Most pedig siess! Julia néni majd megőrül valamiért, amit Dilcey az erdei házban hagyott.

– Rendben. Csak ide kell adnod a nadrágomat. Ádámkosztümben vagyok.

Lizzie megbotránkozott. Julia ragaszkodott hozzá, hogy Stuart viseljen fürdőruhát.

– Na gyerünk! – A hang valahonnan a felforrósodott deszkák alól jött.

– Hol van?

– A palló végénél. Add ide, és csukd be a szemed!

Lizzie letette Macit a stég közepére, ahol nem érhetik el a fröcskölő vízcseppek, aztán kiment a végére. Hasra feküdt, szorosan behunyta szemét, és leengedte oldalt a kezét, Stuart ingét és nadrágját lóbálva. Rántást érzett, és elengedte a holmit.

– Tartsd csukva a szemed!

– Igen.

Néhány loccsanást hallott maga alatt, azután csend lett.

– Stuart?! – még nem nézett.

– Itt vagyok.

A hang mögüle jött. A kislány elfordította a fejét.

– Felöltöztél már?

– Egén. Nézhetsz!

Amikor Lizzie kinyitotta a szemét, bántotta a napfény.

Stuart mintha táncoló vörös, kék és sárga pontok ernyője mögött lett volna. Lizzie addig pislogott, míg tisztán nem látott.

– Stuart! – kiáltott fel. – Tedd le Macit! Csurom víz lesz! – Feltápászkodott.

Stuart ide-oda ugrándozott, hogy gazdája ne érhesse el a mackót.

– Stuart, ne bolondozz! Stuart! Add ide Macit! Stuart, ne légy aljas! Stuart, add ide a mackómat. – Nem tudta megfogni a bátyját. – Stuart! – Megállt. – Stuart Tradd, meg fogom mondani Julia néninek, hogy pucéron úsztál.

Stuart is megállt, egész közel Lizzie-hez.

– Ezt nem teszed meg.

– De igenis, megteszem, ha nem adod ide Macit.

Stuart vörös arca még vörösebb lett.

– Te pimasz pletykafészek, nesze itt az az átkozott mackód.

Teljes erőből elhajította a játék állatot. Úgy mellen találta Lizzie-t, hogy elakadt a lélegzete, azután a maci lepattant róla, és belevágódott a palló végénél a gyors folyású vízbe.

Lizzie sikítani próbált, de még nem kapott levegőt. Odarohant a palló széléhez, felnyögött, és az árral lefelé sodródó, fel-felbukkanó barna-fehér test után vetette magát.

Karjaival kapálódzva elérte Macit, két kezével magához ölelte, azután mindkettőjüket lehúzta az ár. Stuart levetette

magát a stégről, és teljes sebességgel úszott a víz alatt, míg el nem érte Lizzie-t. A rémült kislánynak nyitva volt a szeme és a szája. Bátyja copfjainál fogva megragadta, és kihúzta a felszínre, azután meg a parthoz. Az áramlás lesodorta őket a rizstáblákig. A fiú kinyúló keze megtalálta a zsilipet, és megmarkolta masszív fakeretét.

– Segítség! – kiáltotta Stuart.

Három asszony gyomlált a folyópart közelében. Ledobták a kapájukat, és a zöldellő rizspalántákat letaposva rohantak arrafelé, ahonnan Stuart hangját hallották.

A fiú kinyújtotta nekik Lizzie-t, ő maga kimászott a zsilipre, és onnan levetette magát a mezőre. Az egyik asszony átdobta a vállán Lizzie-t, mint egy csecsemőt, s kérges öklével ütemesen veregette a hátát. Lizzie köhögött, köpködött, csuklott, és elhányta magát.

– Jól van, báránykám, csak lélegezz mélyeket – duruzsolta az asszony. Öklét szétnyitotta, s vigasztalóan Cirógatta a gyereket.

Lizzie pár percig köhögött és levegő után kapkodott, miközben Stuart meg a másik két asszony aggodalmasan téblábolt körülötte. Azután megszólalt:

– Phü, de utálom ennek a rizsiszapnak a szagát!

Mindannyian elnevették magukat.

Julia Stuartot nadrágszíjjal, Lizzie-t fakanállal náspángolta el. Mindketten egykedvűen Viselték el a büntetést. Azt mondták Juliának, hogy Lizzie beesett egy rizsföldre, amikor a zsilipnél Stuartnak segédkezett. Julia szemében a rizs ellen vétettek. Lizzie és Stuart a gyermekeknek a felnőttekkel szembeni, a

Traddeknek az Ashleykkel szembeni szolidaritásával, anélkül hogy összebeszéltek volna, megegyeztek, hogy Stuart engedetlenségét és Lizzie meggondolatlanságát jobb lesz nem említeni. Tudták, hogy az asszonyok a mezőről sosem fogják beárulni őket.

Ezen az estén, amíg Julia a számadásait végezte, Lizzie lábujjhegyen belopakodott Stuart szobájába.

– Ébren vagy? – suttogta.

– Persze. Julia néni olyankor küld ágyba, amikor a kisbabákat szokták. Mit akarsz?

– Gondolkodtam a dolgon. Úgy határoztam, megtanulok úszni.

Augusztusban a hőség egyre tikkasztóbb lett. Ezt hívták a charlestoniak ragacsos időjárásnak. Julia szüntelenül az eget figyelte, attól félt, hogy furcsa, tompán sárgásszürke színe hurrikán közeled tét jelzi. Most már csak egy hurrikánnak lenne elég ereje ahhoz, hogy elpusztítsa a rizst. Magas és tiszta, a szemek a legkedvezőbb stádiumban kezdtek duzzadni. A zsilipek fele ismét Stuartra volt bízva, Ancrum-ra a többi. Délutánonként, amikor a lángoló égbolton gyülekező fehér felhők megsűrűsödtek és lent elfeketültek, ők a parton őrködtek. Ha megnyíltak az ég csatornái, ha fújni kezdett a szél és zuhogni az eső, mint a megszállottak rohantak felnyitni a zsilipeket, hogy a szél ne tudja kiverni a rizst. A hátuk mögött csapkodott a villám a folyóba, de ők ügyet sem vetettek rá. A rizs fontosabb volt, mint a félelmük.

Lizzie az erdei ház széles tornácáról figyelte a vihart. Sajátos módon ez a félénk kislány szerette a mennydörgést és a

villámlás után az ózon éles, izgató szagát. Lelkiismeretesen teljesítette feladatait: amikor nem esett, felügyelt a nappaliban gyújtott kis tűzre, ami megmutatta, ha huzat támadt az ablakokon és a kéményen át, és óránként megkocogtatta az előtérben lévő nagy barométer üvegét, hogy ellenőrizze, nem zuhant-e, hurrikánt jelezve, hirtelen. Titokban azt gondolta, hogy egy hurrikán nagy kaland lenne, és lenézte Stuartot. Bátyja azelőtt mindig azt mondogatta, élvezné a hurrikánt, most meg fél tőle. Rizsültetvényes lett belőle. Aggasztják a viharok. Fúj!

24

Míg Baronyn a család fele a viharok miatt aggódott, azok, akiket a Meeting Streeten hátrahagytak, annak örvendeztek, hogy az ő viharaik elültek. Az év zsúfolva volt drámai eseményekkel.

Miután Julia elvitte a gyerekeket, Pinckney Carlingtonba rohant munkásokat szerződtetni. Kint volt velük egész nap, mutogatta, mit csináljanak, és különböző módszereket próbált ki, hogy a lehető leghatékonyabban foglalkoztassa őket.

Az ültetvényen folyó bonyolult műveletekhez képest a foszfátbányászat gyerekjáték volt. Ki kellett ásni a kőzetet, kimosni és felrakni a szállítóeszközökre. Három egyszerű lépés, ami nem függ az időjárástól és a csökönyös természettől. A kőzettel lehet dolgozni esőben, s nem fenyegeti sem hernyó, sem rothadás.

De aztán kiderült, a dolog nem is ilyen egyszerű. Minden munkát férfiak végeztek, kézzel, ők pedig olyan különbözőek és változékonyak voltak, mint a természet maga. Az első nehézség a munkateljesítmény meghatározása volt. Az ültetvényen mélyen beléjük rögződött régi szokás szerint elvárták, hogy fél nap vagy még rövidebb idő alatt könnyen elvégezhessék a kiszabott feladatot. Pinckney ahhoz volt szokva, hogy munkavezetője legyen, a munkásokat nagyon nehezen tudta kordában tartani. Meg kellett alapoznia a tekintélyét, de együttműködésre is szüksége volt. Félnapi munka nem elég.

Heteken át kísérletezett különféle módszerekkel, és ezalatt kiismerte a munkásokat – melyikük erős, melyikük a legintelligensebb, ki tud utasításokat adni, ki az, akit irányítani kell. Kiszűrte a bajkeverőket, és elbocsátotta őket. Február végén Carlingtonban alig ezerfontnyi foszfát várt elszállításra – úgy hét dollár értékben –, és Pinckney már majdnem kétezer dollárnyi bért fizetett ki. De a kísérletezés korszakának vége szakadt. Pinny rátalált a rendszerre, s ez március elsején működni kezdett.

Négyes csoportokba osztotta az embereket, úgy, hogy gyengéik és erős oldalaik kiegyenlítsék egymást. Minden csoport kapott egy négyszer hatlábnyi területet. Amikor elkezdték a munkát, a csoport minden tagja részt vett a kőzetet borító, általában két-négy láb mélységű földréteg ellapátolásában. Azután a csapat első tagja lement a gödörbe, és csákánnyal törni kezdte a kőzetet. Amikor már elegendő darabot tört, ezeket lapáttal feldobálta a felszínre. Itt a csapat második tagja talicskára rakta, és eltolta a folyó mellé, ahol a tisztítás történik,

és halomba rakta. A csapat harmadik és negyedik tagja belapátolta egy ciprusfa ládába, amelynek az oldalán vasrostély volt, s miután rátette a tetőt, a ládát rálógatta a folyó fölött egy csigára, azután pedig beleengedte az áramló vízbe, hogy ez átmossa a kőzetet. Tíz perc múltán felhúzták a ládát, és átlendítették egy várakozó bárka fölé, leengedték, kinyitották és kiöntötték. A csapat aszerint kapta a bérét, hány bárkát töltött meg, nem pedig az eltöltött órák szerint. Ahogyan Pinckney várta is, a húsz csapat közt versengés alakult ki, és a legerősebbek mindegyikben segítettek a gyengébbeknek, hogy a csapatuk le ne maradjon. Volt egy kis zúgolódás, de Pinckney jól mérte fel az embereit. Mindenkinek el kellett fogadnia, hogy mind a feladatok kiszabása, mind a rendszer tisztességes.

Március végére Carlingtonból száztonnányi foszfátot szállítottak el. Még egy hónap, és a Tradd-Simmons cég könyvei nyereséget mutatnak. Pinny végiglovagolt a varázs-, latos szépségű tavaszi erdőn, maga mögött hagyva a zajos, koszos bányát, és azon töprengett, miért is érzi olyan nyomorultul magát.

A Meeting Street-i házban anyja ugyanezt kérdezte:

– Miért érzem ilyen nyomorultul magam?

Lucy megveregette Mary puha kezét.

– Mert nincs, akiről gondoskodjék, Mary néném, azért. Maga szeret családja jólétéről gondoskodni, és most éppen senki sincs itthon.

– Te olyan kedves teremtés vagy, Lucy, nem is tudom, mi lenne velem nélküled.

Mióta a gyerekek és Pinckney elmentek, Mary nagyon ragaszkodott Lucyhoz. A világot kormányzó bonyolult társadalmi szabályok furcsaságai közé tartozott, hogy a férjes asszony Lucy elfogadható gardedámja lehetett egy Mary-hez hasonló özvegynek, aki több mint húsz évvel idősebb volt nála. Lucy rendszeres szereplő lett a Tradd-házban, amióta Pinckney távozott: hetenként kétszer átjött teára, s ezzel lehetővé tette, hogy Adam Edwards is megjelenjen.

Amikor Mary megkérte erre, Lucy először bosszankodott. Temérdek volt a dolga: Andrew-nak figyelemre és társaságra volt szüksége; az ötesztendős Kis-Andrew zajos volt és követelőző, mint minden kisfiú az ő korában; Lavinia hívás nélkül beköltözött a Meeting Streetre, bár szülei újból a saját házukban laktak, és Lucy idegeire ment; ráadásul Emma Anson magával vitte a szolgáit, úgyhogy Lucynak csak Kis-Andrew dadusa, Estelle meg egy szobalány maradt segítségül. Ő maga főzött, foltozott, és ügyesen új ruhákat szabott a fiának Andrew régi öltönyeiből. Josiah Anson tartotta el őket, és a fiatalasszony tudta, hogy ez teher apósa számára, mindent megtett hát, hogy kiadásaikat leszorítsa. És mindezt csendben tette. Lucy szerény volt, tetteiben és személyiségében egyaránt. Az emberek hajlottak rá, hogy tudomást se vegyenek róla.

Ez volt az oka, hogy beleegyezett Mary tervébe. Régóta nem kapott más meghívást.

Amikor már elhatározta, hogy menni fog, örömmel várta az alkalmakat. Soha sem ismerte nagyon jól Mary Traddet, Lavinia szokta állandóan látogatni – hatalmas menyegzőről szövögettek terveket, és arról beszélgettek, mennyire elhanyagolja Pinckney

mindkettőjüket. Lucy nem vágyott rá, hogy Mary cinkosa vagy bizalmasa legyen, de kíváncsi volt, van-e igazság azokban a híresztelésekben, melyek szerint Adam Edwards és leánya a két Traddet, anyát és fiát, az abolicionizmus – vagy még valami rosszabb – csábító, de végzetes lejtőjére csalja. A híresztelések ellentmondásosak és zavarba ejtőek voltak. Pedig a sikamlósabbját Lucy nem is hallotta, az emberek nem ismételtek el ilyesmit egy fiatal hölgy előtt, akár férjezett, akár nem.

Amikor a teázások megkezdődtek, és Lucy rájött, hogy Adam Edwards meg Mary olyannyira feddhetetlenek, hogy halálra untatják, valójában nem volt elkeseredett. Eredendően gyengéd szívű volt, és meghatotta, hogy a két középkorú ember milyen nyilvánvaló élvezetet talál egymás unalmas társaságában. Az első hét után Edwards magával hozta Prudence-et, és Lucy többé nem unatkozott.

A két nő körülbelül egykorú volt, és annyira különböztek egymástól, hogy mindegyikük egzotikusnak találta a másikat. És a maguk módján mindketten magányosak voltak. Prudence senkivel sem állt ismeretségben Charlestonban Traddéken kívül. Lucy mindenkit ismert, de közeli barátnője nem volt.

Mire világra jött, szülei már minden reményt feladtak, hogy valaha is lehet gyermekük, és Lucyt annyira óvták, hogy alig eresztették ki a házból és a fallal kerített kertből. Anyja rettegett, hogy leánykáját kitegye a betegségeknek, amelyek oly sok csecsemőt és gyermeket elragadtak. A sors iróniája, hogy Lucy a Charleston lakóit 1858-ban megtizedelő sárgalázjárványban vesztette el szüleit. Ő túlélte a járványt, egyedül a házban, amelynek ajtaján kinn függött az elkülönítést jelző sárga zászló, s

amelyben ott volt anyjának, apjának és tizennégy szolgájuknak holtteste. Apjának agglegény bátyja idősecske unokatestvéreihez küldte Savannah-ba, majd visszahozta Charlestonba, hogy bemutassa a Szent Cecília-bálon, és amikor Andrew megkérte Lucy kezét, boldogan bízta a lányt Emma Ansonra. Lucy örökségét átváltotta konföderációs kötvényekre, amelyeket hozományként átadott Andrew Ansonnak. Abban a tudatban halt meg, hogy unokahúgáról holta napjáig gondoskodni fognak. Mint minden charlestoninak, Lucynak is tucatjával voltak rokonai, de alig ismerte őket, egyiküket sem érezte annyira közeli családtagnak, mint Ansonékat. Azt remélte, Lavinia a testvére lesz; mindig vágyakozott leánytestvér után. Megpróbálta eltagadni önmaga előtt, hogy nem szereti. Igazság szerint megvetette.

De Prudence Edwardst nagyon megszerette. És barátságát olyan nyíltsággal ajánlotta föl, hogy Prudence nem kételkedhetett őszinteségében, és mindenképpen viszonoznia kellett. Hamarosan Prudence is alig várta, hogy Traddéknél teázzanak. A furcsa összetételű négyes vidáman töltötte az időt. Lucy valójában nem értette, miért kell nyomorultul éreznie magát Mary Traddnek. Vigasztalta, amennyire csak tudta, de magában azt kívánta, bárcsak hagyná abba Mary a könnyhullatást. Edwardsék már fél órája elmentek, és neki sietnie kellett haza, hogy elkészítse a vacsorát. De nem mehet el, míg Mary nem érzi jobban magát. Újból megveregette az idősebbik nő kezét, s közben arra gondolt, mi történik az utca túloldalán.

Ami történt, szinte a Traddéknél lezajló jelenet mása volt. Josiah Anson feszengve próbálta vigasztalni a könnyező és Maryhez nagyon hasonló szavakat használó Laviniát.

– Olyan nyomorult vagyok, papa. Szégyellem magam, igazad van, hogy olyan lesújtó a véleményed rólam. Egyszerűen megrémültem, amikor Pinny hazatért a háborúból. Annyira ijedtnek és zavarodottnak éreztem magam, szörnyű dolgokat mondtam, és szörnyű, undorító gondolataim voltak. Nem értettem, mi történik. Először az otthonunkban voltunk, azután azok a szörnyű jenkik egyszerűen kiszorítottak onnan, mindannyian itt zsúfolódtunk össze, és nem tudtuk, milyen szörnyűség vár ránk legközelebb, azután hazatértél te, és olyan fáradt meg elfoglalt voltál, nem az a vidám, szerető apa, aki annyira hiányzott nekem, és azután Pinny is más volt, mint régen, hideg, és nem mutatott gyengédséget. Tudom, papa, hogy a háború szörnyű dolgokat művel egy férfival, de én csak egy lány vagyok, igazából nem tudom megérteni ezt az egészet. Teljesen megzavarodtam, ennyi az egész. Nagyon rossz voltam, tudom, és szörnyen sajnálom. De most már idősebb vagyok, papa, jobban megértem a dolgokat, és értékelem Pinckneyt, és tisztelem is, ahogy szerinted kell. Igen, papa, igazán. És annyira szeretem. Ha megtiltod ezt a házasságot, összetörik a szívem. Ó, papa, kérlek, ne vess meg! Igazán mondom, hogy csak zavarodott voltam és dühös Lucyra, és csak azért mondtam azokat a dolgokat, hogy mérgesítsem. Ha elmondod Pinnynek, egyszerűen meghalok. Papa, én annyira szeretlek! Nem tudom elviselni, ha haragszol rám!

Mr. Anson felsóhajtott. Belenézett Lavinia könnytől ragyogó, tágra nyílt szemébe, és emlékezetében megjelent az aprócska kislány, aki mindig apjához futott vigasztalásért, ha megütötte magát. Sosem tudott semmit megtagadni a lányától. Hinni akart neki.

– Írni fogok Pinckneynek – mondta lassan.

Lavinia reszketve pillantott rá.

– És megkérem, jöjjön el hozzám megbeszélni a teendőket. Szerény esküvőnek kell lennie, ugye megérted?

A lány apja nyaka köré fonta a karját, és nedves arcát az övéhez szorította.

Pinckney, miután megkapta Josiah Anson felszólítását, kötelességtudóan visszatért a városba. Éppen anyja egyik uzsonnájának közepébe toppant. Csak annyi ideig maradt, hogy üdvözölhesse a vendégeket, megcsókolja Maryt, azután kimentette magát, hogy elmenjen átöltözni. Lucy egy szempillantás alatt észrevette, milyen hatást tett Prudence-re. Látni nem lehetett semmit, de úgy megtelt feszültséggel a levegő, hogy Lucy nyakán felálltak az apró pihék. Felismerte, valaha ő is ugyanígy érzett Andrew iránt. És azt is tudta, hogy ez kipróbált szenvedély, nem egy lány álmodozó, alaktalan vágyakozása. Istenkém, istenkém, erről én sosem hallottam pletykálni. És én sem fogok róla beszélni. Prudence a barátnőm. Az az átkozott Lavinia! És én nem tehetek semmit.

Pinckney félt találkozni Lavinia apjával, de amint megpillantotta Josiah Anson ismerős, megviselt arcát, azt érezte, hogy a keresztapjával van, és hogy Josiah csak úgy mellékesen

az apja annak a lánynak, akit kelletlenül ugyan, de hamarosan feleségül vesz. Mr. Anson valami nagyon hasonlót élt át. Pinny iránti érzelmei gondolataiban háttérbe szorították a házassággal kapcsolatos rossz, érzéseit. Átkarolta Pinckney vállát, és együtt átmentek a könyvtárba.

– Nincs már túl korán egy pohárkához, ugye? Jó látni téged, Pinckney. Egészséges színed van. Gyere, ülj le! Mondd el, hogy mennek a dolgok Carlingtonban!

– Köszönöm, Josiah bátyám. Úgy vélem, már jó úton vagyunk. Azt hiszem, megírtam, hány tonnát termeltünk márciusban.

– Persze, igen. Nagyon imponáló. Hallottál valamit a vevőidről? Fizettek?

– Nem tudom. Tegnap délután érkeztem a városba, és kiderült, hogy Árnyi éppen újból kiruccant északra. Azt hiszem, megint megbetegedhetett az apja. Árnyi nem mondta, csak annyit közölt a mamával, hogy pár nap múlva jön vissza. Még azt sem tudom, hol tartja a levelezést vagy a bankelszámolásokat.

Mr. Anson aggodalmasnak látszott.

– Bölcs dolog ez, Pinny? Attól, hogy megmentette az életedet, a pénzedet ellophatja.

– Soha, Josiah bátyám. Erre rátenném az életemet. – Pinckney elnevette magát. – Egyszer már rábíztam az életem, és ez bevált.

Mr. Anson visszaterelte a szót a bányászatra. Pinny szívesen beszélt róla, s mikor keresztapja helyeslő megjegyzéseket tett, még némi kérkedést is megengedett magának a maga kigondolta rendszerrel kapcsolatban.

– Az egyetlen gyenge pont a kőzetmosás. Néha nem erősítik fel megfelelően a ládákat, és a fele rakomány pocsékba megy. Máskor meg kiszalad a kötél, és minden elvész, a rakomány, a mosóláda mindenestül. A Charlestoni Bányatársaságnak van egy nagy mosóháza, gépekkel végez mindent. De ők sok pénzt kaptak Philadelphiából.

– Én tudom, hol lehet Philadelphiában pénzt találni, ha akarsz.

– Nem kívánok jenkiket Carlingtonban, Josiah bátyám. És jenki pénzt sem. Végül egész Carlington az övék lenne.

– Ugyan, Pinny! Philadelphia nem New York.

Pinkcneynek be kellett ismernie, hogy Mr. Anson talált.

Charleston mindig is valódi városnak ismerte el Baltimore-t, Philadelphiát és Bostont, amelyek szinte felérnek vele történetükben és hagyományaikban. A többit nem méltatta figyelemre, akármekkora volt a népességük, mert nem voltak elég régiek, hogy civilizációjuk is lehessen. A háború előtt a lóverseny hét eseményeire minden charlestonihoz érkeztek vendégek a „valódi" városokból.

– Miért nem akkor beszélünk erről, amikor Árnyi visszaérkezik? – kérdezte Josiah, és felállt. – Most találkoznom kell a legfrissebb tábornokunkkal valamilyen kárigények ügyében. Veled együtt bemegyek a városba.

– Remek… Ó, Josiah bátyám, az esküvő!

– Ja igen. A hölgyek akarják elkészíteni a tervet. Lássuk csak! Most április van. Te el vagy foglalva a kőzetmosóval. Egyébként is, a nyár túlságosan forró. Mondjuk nekik azt, hogy jövő januárra számítsanak? A bálra mindenki bejön a városba, és

akármit ígér is Emma, én tudom, hogy meg akarja tölteni a templomot. Ő és anyád tudnak majd úgy ügyeskedni az esküvő dátumával, hogy Lavinia vezesse a nyitó négyest a bálon. Nyújtsunk nekik valamit, amin törhetik a fejüket!

Pinckney készségesen beleegyezett az ajánlatba. Először, ami soron van, a későbbiek miatt meg akkor legyünk gondban, ha már a nyakunkon vannak.

A következő hónapban Josiah Anson, felhasználva törvénytudását és az emberi természetről szerzett ismereteit, ügyesen irányította Pinckneyt és Árnyit, anélkül hogy ezek észrevették volna. Június elsejére munkafelügyelőt fogadtak Carlingtonban, Pinckneynek és Árnyinak irodája volt a Broad Streeten, és egy philadelphiai bank elküldte megbízottját, hogy vizsgálja meg Carlingtont és a Tradd-Simmons Foszfáttársaság üzleti könyveit – folytak az előkészületek, hogy a társaság kölcsönt vegyen fel alaptőkéje növeléséhez.

Pinckney sokkal jobb hangulatba került. Nem volt kitéve a mindennapos megpróbáltatásnak, hogy néznie kelljen a felszaggatott carlingtoni mezőket, és nem kellett szállását megosztania Jim Riggsszel, a bagót rágó volt részes aratóval, aki most a társaság boltját vezette.

Árnyi végtelenül elégedett volt. Remek, hogy saját irodája van, nevével az ajtaján. Csodálta Mr. Ansont, aki racionális kamatú kölcsönre szerzett ígéretet. Árnyi, az üzletember tudta, hogy örülnek, ha kölcsönt nyújthatnak, de azt is, hogy húszszázalékos kamatot szoktak kérni. Felkészült rá, hogy kitaláljon egy újabb névtelen befektetőt, és ismét felhasználja az uzsorahitel-üzletből szerzett jövedelmét, de így erre nem lesz

szükség. Ráadásul a bankkölcsön elegendő lesz arra, hogy kifizessék az eredeti névtelen befektetőt. Ezzel és a rekord gyapottermésből származó jövedelmével elegendő eszköze lesz, hogy megkezdje saját gyapotfeldolgozó üzemének építését.

Az ügylet összes résztvevője közül a philadelphiai Edward Pennington volt talán a leginkább elégedett. Tudta, a kölcsön jó helyre kerül. Ő és Josiah Anson azóta barátok, amióta együtt jártak Princetonba. Feleségével együtt gyakran ellátogatott a Charlotte Streetre. Most a fiának, Ned-nek nyílik esélye, hogy mint a családi bank képviselője körülnézzen Charlestonban. Nem kell aggódnia, hogy előkerülnek az Észak-Dél ellentétek. Edward Pennington helyettest vásárolt, amikor fiát behívták, Ned a háború egész ideje alatt odahaza volt, Philadelphiában. Mr. Pennington tudta, megbízhat régi barátjában, hogy megvédi Nedet minden kínos támadástól.

25

Mr. Anson az Északnyugati Vasút Chapel Street-i állomásán várta Ned Penningtont. Megrémült, amikor meglátta a fiatalember két bőröndjét és három kézitáskáját. De mire III. Edward Pennington felé fordította tekintetét, riadalmát sikerült elrejtenie.

– Örülök, hogy látlak, Ned. Remélem, nincs ellenedre, ha egy öreg barát Nednek szólít. Sokszor lovagoltattalak a térdemen, amikor még szoknyácskát viseltél. Kérlek, várj egy percet, míg szerzek egy kocsit a csomagodnak! Mi ketten majd gyalog

megyünk. Csak egy saroknyira van innen a ház, és az utca végig árnyékos.

Magában töprengett, nem kellene-e a fiút is felültetnie a szekérre. Az állomás falán lévő nagy hőmérő szerint harminckét foknál is több van, és az ifjú Pennington gyapjúöltönyt meg magas tetejű kalapot visel. Keményített gallérja kifogástalannak tűnik, ami arra utal, hogy épp a vonat érkezése előtt cserélte. Szorosan simul, azaz bizonyos, hogy a fiatalember nyakát egy órán belül elborítják a hőség okozta pörsenések. Nedet a legjobb indulattal sem lehet robusztusnak mondani, kövérkés, és hosszú, szőke barkói közt sápadt arc világít.

A fiatalember selyem zsebkendővel leitatta homlokáról és álláról a verítéket, s udvariasan beleegyezett, hogy ott helyben várjon.

Ilyen ragyogó napsütésben, amikor mindenkiről lekívánkozik a ruha – gondolta utálkozva Josiah Anson. Ez a fiú nemcsak afféle mama kedvence, hanem ráadásul ostoba. Jó, hát nem lesz itt sokáig. Elkészíttetem a kölcsönpapírokat, mielőtt végezne vele a hőség.

De ezúttal a fortélyos Mr. Anson méltó partnerre talált. Ned Pennington túlságosan is tudatában volt, milyen felelősség terheli. Első ízben intézhette önállóan a banknak egy ügyét, és annyira lelkiismeretesen kívánt eljárni, hogy Mr. Anson teljesen kétségbeesett. Mindent meg akar tudni a foszfátokkal kapcsolatban, közölte, beleértve kémiai összetételüket, valamint ismerni kívánja azokat az elméleteket, amelyek magyarázattal szolgálnak, mely geológiai események következtében keletkezett a Charleston környéki készlet. Amikor ezzel már tisztában lesz,

nekiül tételről tételre átnézni a társaság könyvelését. Ezután meg fog vizsgálni mindent, ami a tételek mögött van. Természetesen szükséges lesz néhány napig figyelnie a Carlingtonban folyó munkálatokat. Azután meg szeretné szemlélni a munkagödröket, a kőzetréteg vastagságát, hogy a bank biztos lehessen afelől, a törlesztési időszakban nem merül ki a bánya. Apja véleménye szerint, ha odaadóan dolgozik, egy hónap elegendő lesz. Ő maga nem egészen biztos ebben.

Mire elértek az Anson-házig, Ned zakójának hátán nedves foltok terjengtek, gallérja összeesett. Josiah ránézett a bejáratnak dűlő, elgyengült fiatalemberre, és emlékeztette magát, hogy ez régi barátjának a fia.

– Jó lesz, ha még valamit beiktatsz a teendőid közé, Ned – mondta kedvesen. – Holnap keresek egy szabót, aki csinál neked egy-két vászonöltönyt. Errefelé az ember elolvadhat a hőségben.

– Nem tudom, hogy leszünk képesek ellátni – mondta vacsora után a feleségének Mr. Anson. Nedet a szobájába küldte pihenni, kiheverni az utazást. – Láttad, mennyit eszik?

– Azt fogja enni, amit mi – válaszolta Emma –, és ha kifogynak a készleteink, akkor majd velünk éhezik. Cseppet sem fog ártani neki.

– Emma, az kell, hogy jól érezze magát. Pinckney számít erre a kölcsönre.

– Akkor meg etesse a fiút Mary Tradd! Holnap délelőtt meglátogatom, és beszélek vele.

Mary el volt ragadtatva. Adam Edwardsot is meghívta a vacsorákra.

– Nektek is megvan a jenkitek, Emma, meg nekem is. Így egyikük sem érzi majd mellőzve magát. Ráadásul Mr. Edwards lánya nagyon csinos, és ez kedvére lesz a Pennington fiúnak. Lássuk csak: te és Josiah, Pinny és Lavinia, Edwardsék, én, Mr. Pennington. Ó, a csodába is! Szükségem van még egy hölgyre. Tudom, Pinny elvárja, hogy Árnyi is itt legyen, és akkor nem jól jön ki az asztalom. Tudom már! Lucyt fogom megkérni! Olyan kedves teremtés, ki fog segíteni.

Az első, ünnepélyes vacsora után az idős Anson pár kimentette magát. Végül is Pinckneyvel köt üzletet Ned, nem Josiah-val, nekik van megbeszélnivalójuk esténként. Árnyi és Lucy is egyéb elfoglaltságukat részesítették előnyben. Így Traddék vacsoraasztalát hat főre terítették rendszeresen. Mary nagy örömmel vállalta a menü, a virágok, saját viselendő ruhái és az egyszer már megfoltozott szalvéták kiválasztásának gondját. Túlságosan elfoglalt volt, hogy észrevegye, mennyire tele van feszültséggel a légkör az asztal körül ülő fiatalok között. Prudence azzal kínozta önmagát és Pinckneyt, hogy időnként a lábához ért az asztal alatt, miközben a jobbján helyet foglaló Ned Penningtonnal a mészsók tulajdonságairól csevegett. Ned alig hallotta, miket mond beszélgetőpartnere, mert nem tudta levenni a szemét Lavinia gödröcskéjéről, amikor a lány Pinckneyre vagy – egyre gyakrabban – rá mosolyogott.

Ned Pennington huszonhat éves volt. Philadelphiában számos ifjú hölgy mosolygott rá – jó modorú volt, művelt, és egy gazdag bankár egyetlen fia. De egyiknek a mosolyát sem lehet összevetni Lavinia Ansonéval. A lány puha, lebiggyedő ajkainak, amikor mosolygott, valahogyan három szöglete

támadt, volt bennük és egyik sarkuknál a gödröcskében valami különleges, ugyanúgy, mint felettük a kék szemekben, amelyek valósággal lenyűgözték – ígéret bujkált bennük, melyet nem ismert föl, melynek értelmét nem is sejtette. Ned eddig még sosem érezte, milyen lágyan simogat a déli hang, még sosem tapasztalta annak az áhítatos csodálatnak a részegítő mámorát, amivel a déli lányok adóznak a férfiúi felsőbbrendűségnek. Ráadásul III. Edward Pennington még sosem volt egyedül távol a családtól. Nevelők tanították, és Európát egy idős papi személy társaságában járta be. Zavarba ejtette a déliek laza, szerinte henye életmódja, az üzleti órák fegyelmezetlen rendje, hogy a szórakozáson a hangsúly. Pinckney mentegetőzött, hogy nem hívhatja meg egyik társasági összejövetelre sem, amelyeket, úgy látszik, tömegével tartanak, és Lavinia erőszakoskodott, hogy nekik kell egyet rendezniük Ned kárpótlására. Mary Tradd a délután közepén a zongorához ült, és a „fiatalság" táncolt. Megdöbbentő. Amikor átfogta Lavinia vékonyka derekát, a lány hajából édes rózsaillat áradt, ujjhegyei Ned nyakát súrolták, s a fiatalembernek olyan gondolatai támadtak, amelyektől maga is zavarba jött.

Legalább a munkája jól halad. Tanulmányozta az összes könyvet, amit Miss Edwards kölcsönzött neki, és biztos volt benne, már eleget tud a foszfát ásványi tulajdonságairól, hogy helyes ítéletet alkothasson, amikor Carlingtonba megy. És ez hamarosan megtörténik. Ned becsukta a társaság utolsó üzleti könyvét, és súlyos aranyórájára pillantott. Pinckney irodájában, az ő íróasztalánál ült, és minden pillanatban várta a házigazdát. Most majd megbeszélik, mikor menjenek az ültetvényre.

Pinckney várni akar július negyedike utánig. Akkor a munkásoknak szabadnapjuk van, magyarázta, és az ünnepség után inkább lesz kedvük félbehagyni a munkát és válaszolgatni Ned kérdéseire. Ned úgy gondolta, hogy ez afféle tipikus déli időhúzás. Ma június huszonkilencedike van. Semmi értelme elvesztegetni öt napot. Újból felnyitotta órája fedelét. Pinckney késik.

Két sarokkal odébb, a raktárban Pinckney az órára pillantott. Bosszankodott, hogy Ned nem érkezik időben, de nem nyugtalankodott. Valószínűleg eltévedt, gondolta. Szegény ördög, mindent hatszor kell megcsinálnia, hogy sikerüljön, és eddig még csak két ízben járt itt ellenőrizni a szállítási feltételeket. Azon töprengett, miért változtatott Ned az elhatározásukon, hogy az irodában találkoznak. A levélkéjében nem volt szó erről. De nincs is jelentősége. Pinckney nekidőlt a falnak, keresztbe vetette két hosszú lábát, és megpróbált nem gondolni Prudence Edwardsra.

Josiah Anson bricskája megállt a kis irodaépület bejárata előtt.

– Aztat akargya, hogy még egy levelet elvigyek, Lavinia kisasszonka? – kérdezte Jeremiah.

– Köszönöm, nem. Csak várj egy kicsit. Felmegyek meglátogatni Mr. Traddet.

– Hiszen Mr. Pinckneyt az Arzenálba leli! Csak egy órácskával ezelőtt hagytam ott néki a levelet, és egy úr az ajtónál úgy mondta, hogy az ifiúr odabe van.

– Az az én gondom, hol van Mr. Pinckney, Jeremiah – kuncogott Lavinia. – Csak várj, amíg visszajövök.

– Emma asszonyság rettentőn dühös lesz, ha soká el leszek ezzel a bricskával. Aszonta, vigyem a kisasszonkát teára. Semmiféle irodárul nem vót szó.

– Csitt, te! Amiről a mama nem tud, abból nem lehet baj. Csak várj, semmi egyéb dolgod. – Lavinia lesimította a haját, és kilépett a kocsiból. Míg felkapaszkodott a lépcsőn a Tradd-Simmons Foszfáttársaság irodájáig, feljebb húzta karján az ujjatlan, áttört kesztyű szárát Azután megnedvesítette ajkát, és kitúrta az ajtót.

– Mr. Tradd itt van? Ó, hiszen ez Mr. Pennington! Micsoda kellemes meglepetés! – Lavinia a férfi felé nyújtotta félig fedetlen, édesen illatozó kezét. Ned felemelte, és érezte, hogy arca átforrósodik. Ráhajolt az ujjai köré fonódó ujjakra, azután felegyenesedett. Lavinia egy jól kiszámított pillanatig várt, mielőtt lassan elhúzta volna a kezét. Felemelte legyezőjét, szétnyitotta, és orra előtt rezegtette egy kicsit.

– Meleg lehet itt! Elképzelni sem tudom, miért érzem magam ilyen felhevültnek!

Ned rohant szélesebbre tárni az ablakot, s közben fájdalmasan beverte a lábát az íróasztal sarkába.

Míg háttal állt, Lavinia három lépéssel beljebb ment, így a látogatók széke és a férfi közé került. Mikor Ned visszafordult, a legyező izgatottabban mozgott.

– Maga túlságosan kedves, Mr. Pennington – suttogta gyenge hangon Lavinia. – Most valóban friss levegőre van szükségem. – Enyhén megtántorodott. – Leülhetnék egy rövidke percre?

Ned szinte futott. Mi lesz, ha elájul? Micsoda vadállat vagyok, gondolta, hogy nem ültettem le azonnal.

– Kérem – próbálta mondani, de torkán akadt a szó, így hát csak a szék felé intett, és tovább rohant Lavinia felé.

– A lány ebben a pillanatban mozdult meg, és Ned keze, a fiú legnagyobb rémületére, végigsiklott a mellén. Hál' Istennek, úgy látszik, a lány nem vette észre. Suhogó alsószoknyákkal bájosan leereszkedett a székre, és hátradőlt. Nednek, aki a széket tartotta számára, még ott volt a karja. Lavinia pihegett.

– Bocsásson meg! – dadogta a férfi. – Én nem akartam…

Lavinia előbbre csúszott a széken, és a fiú odább akart lépni. De karja bizseregni kezdett, és keze önálló életre kelt – lüktetett, küzdött gazdája szándéka ellen, mindenáron előre akart nyúlni, hogy megérintse azt a gömbölyű lágyságot, ami rögződött érzőidegeiben.

– Ne mentegetőzzék, Mr. Pennington! Az én hibám volt. Pinckney… úgy értem, Mr. Tradd, mindig szid, mert olyan esetlen vagyok.

– Ez nem igaz, Miss Anson! Emlékszem, mikor magával táncoltam, olyan volt, mintha szellő repítene!

Lavinia tágra nyílt szemmel pillantott rá. Azután lesütötte pilláit, és az ölébe ejtett legyezőt nézte. Bátortalanul, gyengén elmosolyodott, s ettől megjelent ajkánál a gödröcske – Ned Pennington térdei elgyengültek. Istenkém, gondolta. Szeretném a nyelvem hegyével kipróbálni ezt a gödröcskét. Valószínűleg hülye vagyok. Lavinia gyöngyöző kacagása hatolt át kétségei ködén.

– Nem volna szabad ilyeneket mondania, Mr. Pennington, még elcsavarja a fejem. – Egy pillantást vetett Ned nedves halántékára és gyötrődést tükröző szemére, azután reszkető pillákkal újból lesütötte a szemét. – Ha elmondom Mr. Traddnek, hogy maga teszi nekem a szépet, nagyon dühös lesz. – Feltűnt a gödröcske. – Hiszen, még ha az eljegyzésünk csak névleges is, vannak bizonyos szabályok, amelyeket meg kell tartanunk. – Az elnehezült szemhéjak lassan felnyíltak, időt adva Nednek, hogy felfogja a szavak értelmét, azután a lány hatalmas, ártatlanul kéklő szeme rászegeződött.

– Én azt hittem… Én nem hallottam… – dadogta Ned.

– Úgy érti, maga nem tudja? Hát persze hogy nem, honnan is tudná! – A nagy szemeket könnyek homályosították el. – A háború, tudja, a háború… Volt egy fiú… Még nagyon kicsi voltam, copfos, de imádtam őt… És amikor megölték, egyszerűen összetört a szívem. Végül is minden kislánynak van szíve. – A könnyek kicsordultak, két súlyos csepp legördült, az egyik lassan elérte Lavinia remegő szájának sarkát. A lány arcán feltűnt egy bátor, enyhe kis mosoly, s a ragyogó könnycsepp fennakadt a gödröcskében.

Ned kétségbeejtően száraznak érezte a száját.

– Biztosan, nagyon butának tart. Az is voltam. De ezután gondolni sem tudtam egyetlen fiúra sem. Később, a háború után már elértem azt a kort, hogy bevezessenek a társaságba. Ez azt jelentette, hogy a férfiak megkérdik, meglátogathatnak-e. Nem lett volna tisztességes, ha ezt hagyom. Elmondtam Pinckney kuzinomnak, mi bánt, ő mindig egy kicsit olyan volt nekem, mintha apám volna. – Lavinia összekulcsolta és kebléhez

szorította két kezét. – Ő fölajánlotta a védelmét. Természetesen megígértem neki, hogy ha meg akar nősülni, felbontjuk az eljegyzést. Azt, hogy én valaha is férjhez akarnék menni, nem hittem. – Kezét a szájához emelte, hogy a mutatóujjába harapjon.

Ned meglátta ragyogó fogait és mögöttük a szájüreg meleg rózsaszínjét. Alig kapott levegőt. Agyában reménytelenül kutatott valami után, amit mondhatna.

Lavinia sírva fakadt, szeméből ömlöttek a könnyek.

– Kérem, ne! – Ned esedezve előrenyújtotta karjait, melyek váratlanul már nem a semmibe meredtek, és ő akaratlanul átölelte a lány reszkető testét.

– Vigasztalj meg! – suttogta a fülébe Lavinia.

Ned nem tudott tovább uralkodni magán. Ajkai fölfedezőútra indultak a Lavinia szája szögleténél lévő könnytől nedves gödröcskében, azután akaratlanul átvándoroltak a lány szájára. Megérintette a nedves arcocskát, a lágy hajat, és azután a keblek tilalmas félgömbjeit. Magánkívül volt, érzékei uralkodtak felette.

– Mondd, hogy szeretsz, Ned!

– Igen, igen, szeretlek.

– Mondd, hogy megőrülsz értem!

– Igen, istenkém, igen.

Lavinia háromsarkú mosolyával fülön csókolta, majd így szólt:

– Olyan boldog vagyok.

Mire Pinckney megérkezett, Ned már elment. Lavinia szenvedélyesen kért megértést és bocsánatot. Pinny úgy

válaszolt, ahogyan kell. Amikor elmondta Árnyinak, hogy Lavinia és Ned össze fognak házasodni, bejelentését Árnyi csupán fejbólintással nyugtázta. De amikor Pinckney elment, addig nevetett, amíg bele nem fájdult a hasa. Ő egész idő alatt az irodájában volt, csak az ifjú pár nem vette észre, pedig még résnyire nyitva is állt az ajtaja.

– Sose láttam szebb munkát – kacarászott –, ennek a kicsikének a politikába volna a helye! Sokat tanulhatna tőle az a sok dagadt szélhámos!

Josiah Anson lelkiismeret-furdalás nélkül adta áldását Laviniára és Nedre. Nem kedvelte a fiút, és amint feleségének bánatos mosollyal bevallotta, Laviniát sem kedveli valami nagyon. Szívtelen csalárdsága túlságosan szembetűnő, hogy bármi mentséget lehessen találni rá. Ned még szédelgett az őt ért szerencsétől, amikor Mr. Anson már megbeszélte Adam Edwardsszal, hogy a Charlotte Street-i ház szalonjában eskesse meg az ifjú párt, megvette a jegyüket Philadelphiáig, és megszerezte az összes aláírást a kölcsönszerződésre.

– Most pedig, drága Emmám, azt hiszem, elmegyünk, és meglátogatjuk azt a bizonyos savannah-i unokatestvéredet. Még akkor is, ha szállodában kell laknunk. Hagyjuk egy kicsit megnyugodni a dolgokat. A lányunk úgy egy hónapra látta el az embereket beszélnivalóval.

A Meeting Streeten Mary hideg borogatással a fején visszavonult a szobájába, és „senkinek sem volt otthon”. Pinckney Carlingtonba ment, hogy a folyónál vagy féltucatnyi

helyen, ahová esetleg kőzetmosót lehet telepíteni, megvizsgálja az áramlást, és hogy egy héten át jól leigya magát.

Árnyinak ismét megbetegedett az apja.

Lucy Anson pedig meghívta teára Prudence .Edwardsot. Azt remélte, fog tapintatos módot találni rá, hogy felajánlja segítségét a barátnője és Pinckney közti frigy előmozdításában. Lavinia nincs már útban, semmi ok sincs arra, hogy ne házasodhatnának össze. Egy Tradd akár Abraham Lincoln lányát is elvehetné, ha volna neki, mindenki befogadná attól a pillanattól fogva, hogy új nevét viseli.

Amikor megpróbálkozott, Prudence a szavába vágott.

– Pinckney és én? Te megbolondultál!

Azután kitört rajta a zokogás. Igen, szereti, vallotta be, és kiöntötte minden fájdalmát és kétségbeesését. Sosem hitte, hogy bárkit is szerethet, kezdetben Pinckneyt sem szerette; kívánta, igen, de szó sem volt szerelemről. Azt sem tudta, mi a szerelem. Azután meg már késő volt.

– De Prudence, Pinny egészen biztosan szeret téged. Különben sosem… Úgy értem, az érzelmei elragadták, egyébként sosem…

Prudence érdes nevetése vetett véget Lucy zavart dadogásának. Azután körvonalazta Pinckney előtti, és utáni pályafutását.

– Le fogok feküdni minden vöröshajú férfival, amelyik csak akarja. Vagy minden férfival, akinek csak bal karja van. Így hitegethetem magam, hogy Pinckneyvel vagyok. Azt képzelem, hogy az Arkangyal bármikor rájöhet, és akkor megöl. A templomban bonyolítom le a találkákat.

Lucy felnyögött.

Prudence látta az iszonyt egyetlen barátnője arcán.

– Akármit gondolsz rólam, Lucy, én rosszabbat gondolok. Engem úgy neveltek, hogy szüntelenül az emberi gyarlósággal traktáltak. Bármit tettem valaha is, kezdve azzal, hogy születésemmel megöltem az anyámat, bűn volt. Mindegyik bűnt elkövettem, lusta voltam, kapzsi, falánk, irigy, nem tiszteltem az apámat, nem szerettem Istent. A paráznaság természetesen következett. Ahogy látod, ha én valakit szeretek, a legtöbb, amit tehetek érte az, hogy békén hagyom. De annyira szeretem, hogy nem tudom megtenni. Mit fogok csinálni?

Lucy átölelte, és együtt könnyeztek. Mikor kifogytak a könnyekből, kezébe vonta Prudence kezét:

– Azt mesélted, hogy félig üres az iskolád.

Prudence bólintott.

– Nemcsak az enyém. Mindegyik. Olyan bizonyosak voltunk benne, hogy mindent tudunk. Verjük le a feketékről a bilincset, és legelőször műveltségre fognak vágyni. Adjuk ezt meg nekik, és akkor éppen olyanok lesznek, mint mi vagyunk. Ráadásul nagyon fognak szeretni bennünket. Igaz, elküldték a gyerekeiket. De ezek otthagyták az iskolát, amikor az olvasásban túljutottunk azon, hogy „cica” és nyomtatott betűkkel le tudták írni a nevüket. És az utcai bandák minden fehéret összevernek. Beleértve a jenki abolicionista misszionáriusokat. Mit gondoltunk, kik vagyunk, hogy felszabadíthatjuk ezeket a szegény ördögöket, anélkül hogy felkészültünk volna rá, hogy gondoskodjunk róluk? Bűnösen ostobák voltunk! És tisztességtelenek. Még az Arkangyal is kételkedni kezd

önmagában. Ez olyan csoda, amihez képest a Vörös-tenger kettéválása semmiség. Ó, Lucy, én bármit csinálok, rossz. És olyan dühös vagyok. Bántani szeretném az egész világot.

– Még Pinckneyt is.

– Leginkább őt. Mert túlságosan nemes gondolkodású ahhoz, hogy újból lefeküdjön velem. Még kívánja, ha nem is úgy, mint azelőtt, de nem fogja megtenni. Túlságosan úriember. Gyűlölöm.

Lucy nem szólt egy szót sem.

– Rendben van – kiabálta Prudence –, nem gyűlölöm, szeretem, kívánom, és nem kapom meg! Mit tegyek? Vessem le magam a toronyból, miután az a hülye toronyőr elkiáltotta magát, hogy „rend van mindenütt”?

– A legjobb, amit tehetsz, hogy elmégy innen. Amíg csak lehetőséged van rá, hogy megkapd, kínozni fogod magad. Amikor már nem lesz, egy idő után majd elfogadod a helyzetet, később pedig már nem is fogsz vágyódni utána. – Lucy egészen biztos volt abban, amit mondott, hangja határozottan csengett.

Prudence egy pillanatra fölnézett a mennyezetre. Új, másfajta szégyent érzett. Megfeledkezett Andrew-ról.

– Hogy mondhattam neked ilyesmiket, Lucy? Mélységesen sajnálom! Meg tudsz bocsátani?

Lucy mosolygott.

– Nincs semmi megbocsátani valóm. Amíg hallgatsz rám. Nagyon megszerettelek, Prudence, és nem akarom, hogy szenvedj. Kérlek, tanulj a tapasztalatomból. És ha el tudom hinni, hogy ér valamit, akkor nem fogom annyira méltánytalannak érezni.

Most Prudence-en volt a sor, hogy részvétteljesen átölelje barátnőjét.

– Tudod – mondta gyöngéden –, egyszer azt mondtam Pinckneynek, hogy nem fogok vele élni, mert túlságosan szeretem. Azt hiszem, most ki kell próbálnom a gyakorlatban, amit prédikáltam. – Elhúzódott Lucytól, és felállt. – Hiányozni fogsz.

– Te is nekem. írsz majd?

– Nem. És azt sem akarom, hogy te írj. Ez arra ösztönözhetne, hogy haza akarjak jönni.

– Hová mész?

– Nem tudom. Az egyháznak a legvalószínűtlenebb helyeken vannak missziós iskolái. Még találkozunk, mielőtt indulnék. Időbe kerül, míg új posztot kapok.

– Én szinte mindig itt vagyok. Ha barátra van szükséged.

– Áldjon meg az Isten, Lucy! – Prudence felnevetett. – Hallgasd csak! Úgy beszélek, mint az Arkangyal. De én így is gondolom. – Arcon csókolta Lucyt, és sietősen távozott.

Hat hét múlva Mary Tradd búcsúvacsorát adott Prudence Edwards tiszteletére. A botrányról, amit Lavinia azzal okozott, hogy elhagyta Pinckneyt, már nem beszéltek. Az embereket most jobban érdekelte az új kormányzó, akit a jenkik kineveztek. Robert Scott azelőtt egy ohióí ezred parancsnoka volt, később pedig a Felszabadítottak Hivatalának tisztviselője. Azt mesélték róla, többnyire olyan részeg, hogy úgy kell bevinni a hivatalába, és már a képviselőház fekete többsége is arról beszél, hogy felelősségre kellene vonni.

Az az ember, akit az újonnan szavazójoghoz jutott feketék az Egyesült Államok Kongresszusába választottak, legalább színesebb egyéniségnek mutatkozott a lompos iszákosnál. A Rhode Island-i Bowen hivatásos szerencsejátékos és hamiskártyás volt.

Prudence vacsoráján Mary Tradd merészen ugratta Adam Edwardsot az államából származó politikus miatt. Edwards fölnevetett. A lánya csak csodálkozott.

– Elájulok – súgta oda Lucynak. – Nevetett. Igaziból nevetett.

Másnap elutazott Baltimore-ba, ahol felszállt a Sandwich-szigetek, az ottani anglikán misszió felé tartó hajóra.

A Tradd-ház a csukott zsalugáterek mögött visszatért álmos nyári napirendjéhez. Mary is, Pinckney is örült a nyugodt, pihentető időszaknak.

26

Baronyn kevés idő jutott a pihenésre. Küszöbön állt a betakarítás. Szeptember tizedikén a földekről elvezették a vizet, hogy az agyagnak legyen ideje kiszáradni. Valahányszor egy nagy eső miatt el kellett árasztani a táblákat, Julia imponáló folyékonysággal átkozódott különféle nyelveken, amelyeket Stuart és Lizzie nem ismert. És a hurrikánfigyelés még érvényben volt.

Ekkor jött el annak is az ideje, hogy levágják és kiszárítják a borsóindákat és kazalba rakják a szénát. A halvány sárgászöld muskotályszőlő szintén beérett, szüretre várt. Lizzie nagyon

szerette telt, gömbölyű formáját; hogy egyetlen szemtől szinte teli a szája; a fröccsenő, édes húsát, amely a szájpadlására spriccelt, amikor szétharapta; furcsa, vastag, kesernyés héját, amitől szeme könnyezni, orra viszketni kezdett. Legszívesebben mindet megette volna. De a muskotálybor-készítés is jó mulatság volt. Dilcey megtöltött egy palackot, és megengedte Lizzie-nek, hogy ő dugaszolja be. Fél nap múlva a palack izgalmas durranással kilőtte a dugót. A szakácsnő megtanította a kislányt „barackszíjat" csinálni is. Ennek a finom cukorkaféleségnek az apró hengerei őszibarackból készültek, amit már egy hónappal korábban megaszaltak a napon, meg erdei gyömbérgyökérből, amit jó szórakozás volt apró darabokra törni, miután már megkeményedett a hosszú, lapos tepsikben. Julia, aki nagy sietve áthaladt a konyha udvarán, annyi időre megállt, hogy elmondja az *Ali baba és a negyven rabló* rövidített változatát.

– A szezám meg az erdei gyömbér nagyon hasonlít egymásra – magyarázta, miközben máris indult tovább.

Másnap a munkások a földimogyorót szüretelték. Lizzie és Dilcey egy keveset megfőzött belőle, a háztartásnak jutó többit pedig kiszárították a sütőben. A termés nagyobbik részét a disznók számára tartalékolták. Ezen az estén Stuart és Lizzie fogadtak, melyikük talál több „pukit", üres héjat. Lizzie egy pennyt nyert Stuarttól, és rettenetesen megfájdult a gyomra, mert túl sok mogyorót evett. Másnap reggel elvesztette a nyeremény pennyt úszóversenyen, lefelé a folyón. Lelkes úszó lett belőle, még azt is élvezte, hogy a lengő kötélről, két ujjával összeszorított orrlyukakkal vesse magát a vízbe – csak a fejét nem szerette beledugni. Stuart mindig meg tudta előzni, mert ő a

víz alatt úszott, s csak hosszú időszakonként bukkant a felszínre levegőt venni.

Beköszöntött az október. A hurrikánveszély elhárult. Az éjszakák hűvösek lettek, elmúltak a forró, fülledt nappalok. A család visszaköltözött a nagy házba. Julia kinyilatkoztatta, hogy az úszószezonnak vége, és újból a leckéi mellé ültette Lizzie-t. Csupán a betakarítás három legfontosabb alkalmakor engedte el neki az órákat: az első kaszáláskor, cséplésekor és a hántolás kezdetén.

A kaszálásról Lizzie azt gondolta, hogy olyan, mint egy gyönyörűséges, lassú tánc. A férfiak és asszonyok úgy haladtak a magas, aranyló rizs között, mintha napfényben gázolnának, a rizs pedig, akár a tenger, szétnyílt előttük, irányt változtatott, majd összezárult. A munkások kézében csak akkor látszott a kicsiny sarló, ha megcsillant rajta egy fénysugár. Mintha csak levarázsolták volna a növényről a súlyos, aranyló bugákat. Határozott, szinte könnyed léptekkel, dalolva haladtak. Mindenki legalább két „feladattal" végzett. A bugák tejesek voltak, az időjárás kedvező, az évi munka eredményeként bőséges a termés, és ha a betakarított rizs biztonságban lesz, ünnepelnek majd.

A bugákat szétterítették száradni a tarlón, és másnap a munka megoszlott. Az asszonyok vastag csomókba gyűjtötték a rizst, és minden csomót körültekertek rizshánccsal. Gyakorlottan, gyorsan és kecsesen mozogtak. A férfiak dolga volt, hogy a csomókból kévét kössenek.

Az aratás csaknem két hétig tartott. A kévék legtöbbjét lapos fenekű, hosszú bárkákra rakták, és szállításra készen levitték a

folyóhoz, fedél alá. A bárkákat majd kötéllel egymáshoz kötik, és egy vontató elhúzza őket a városba, magyarázta Stuartnak Julia. A mezőn maradt szalmát majd le kell vágni, és eltenni télire, takarmánynak. Miss Ashley diadalmas volt. A termés minősége rendkívüli, majd kétszáz szem jut egy bugára. Egy vékányi úgy negyvenhét fontot nyom, holott az átlag negyvenöt; a negyvenhat már kitűnőnek számít. A hozam is remek.

– Lefogadom, hogy minden hektárról negyvenvékányink lesz. Idén a vékánkénti legjobb árnak közel kell járnia az egy és egynegyed dollárhoz, mivel tavaly jóformán semmi sem termett. Vagyis egy hektár körülbelül ötven dollárt hoz. A papának sem sikerült jobban.

– Megint gazdagok leszünk, Julia néni?

– Nem, Stuart, kétlem, hogy valaha is újból gazdagok lennénk. De fedezni tudjuk a tavalyi veszteségeket és az ez évi kiadásokat. És egészséges, jó vetőmagunk lesz. Most ezt én gazdagságnak érzem.

– Most mi következik, Julia néni?

– Holnap lesz a cséplés. A vetőrizst mindig kézzel csépeljük, a gép esetleg összetörné.

Lizzie boldog volt, hogy otthagyhatja a könyvekkel megrakott asztalt, és a csűrben töltheti a napot. Bámulta, amint a kévéket a padló közepén fekvő hosszú szálfához csapkodják az asszonyok, és visítozott örömében, amikor a szemek kiperegtek és szétfröcsköltek a padlón. Könyörgött, hogy ő is kipróbálhassa, és a munka megállt, míg egy szélesen mosolygó asszony megmutatta neki, hogyan kell csinálni. Sokkal nehezebbnek bizonyult, mint amilyennek látszott. Lizzie búsan ballagott

vissza az emelvényre. Amikor a vetőmagnak félretett kévékkel végeztek, a nők elvonultak, és súlyos fa cséphadarókkal felszerelkezett férfiak váltották fel őket. Csépelték a bugákat, hogy kiszabadítsák a makacs rizsszemeket, amelyek a csapkodásnak nem engedtek. Most Stuart akarta próbára tenni a kezét. Az ő kudarca súlyosabb volt, mint Lizzie-é. A kislány kezdte jobban érezni magát. Julia mindkettőjüket hazazavarta vacsorázni. Ő maga nem mozdult, amíg csak az összes rizs nem várta biztonságban a csűr padlásán a jövő évi agyagozást.

Másnap Dilcey meghántolta az első rizst a termésből, és azt ették ebédre. Amikor Lizzie visszagondolt a Baronyn eltöltött évre, mindig a hántolásra emlékezett a legélénkebben.

Egyszerű, primitív ceremónia volt. A rizsszemeket bezúdították a kivájt ciprustörzsből készített mély mozsárba, azután hosszú nyelű, szintén ciprusfából faragott mozsártörő vei ütögették. Amikor a héjak fölrepedtek, a szemeket átmerték egy szörnyen széles, kerek, lapos kosárba. Dilcey dalolt a rizsnek, míg aprókat körözve rázogatta a kosarat, s időnként hirtelen megugratta, hogy a szemek felrepüljenek a levegőbe. A légáramlat elfújta a pelyvát, s a rizs visszazáporozott a kosárba.

Az ültetvényen, csakúgy, mint a városban, a rizs minden nap részét képezte az ebédnek. Dilcey rendszerint egy egész hétre valót hántolt, olyan időpontban, amikor éppen megfelelően fújt a szél. A táncoló kosár és a pelyvából kibúvó ragyogó, ezüstös rizsszemek hipnotikus bűbája már az első találkozáskor, és azután mindig újra és újra, lenyűgözte Lizzie-t. Dilcey megígérte, hogy megtanítja őt is, de a karjai rövidek voltak, nem tudta tartani a hatalmas kosarat. Tudta, hogy növőben van, és

mindig úgy mérte magát, hogy a hántolókosár mellett nyújtotta ki a karját.

Az új termés első hántolásakor már majdnem át tudta fogni. Novemberben volt a kilencedik születésnapja, és Dilceytől egy kosarat kapott, amit Solomon külön erre a célra font. Nagyon nagy volt, de nem volt széles ahhoz, hogy karjával átérje. Ez volt a legeslegjobb ajándéka, még jobb, mint az illusztrált atlasz, amit Juliától kapott vagy az agancs, melyet Stuart áldozott fel – a valaha is lőtt legnagyobb őzbakjáé. A konyhán annyi volt a vadhús, hogy nem tudtak mit kezdeni vele.

Dilcey megtartotta a szavát, és naponta egy órát vagy még többet rászánt, hogy rizst hántolni tanítsa Lizzie-t. Julia észrevette, de nem gátolta őket. Az év már szinte lejárt. Hadd élvezzék a gyerekek az ültetvényt, amíg tehetik. A kislány keményen dolgozott, és hogyha a konyhai örömök kedvéért egy kicsit kevesebbet gyakorol a zongorán, semmi baj sem történik. Lizzie-ről igazán nem lehet azt mondani, hogy zenei tehetség. De mint szakácsnő ígéretesnek tűnik. És ahogy a világ Baronyn túl kinéz, lehet, hogy ez utóbbi tudományra nagyobb szüksége lesz.

December közepén Julia hazavitte a Meeting Streetre Stuartot és Lizzie-t. Stuart hallgatott, és próbálta visszatartani kicsordulni készülő könnyeit. Lizzie karácsonyi dalokat énekelt Macinak. A bőröndjében ott volt a lovaglóöltözék, amit Pansy varrt neki, és amiről remélte, hogy soha többé nem kell felvennie, egy kötet préselt virágokkal és levelekkel, melyet kalikókötésbe varrt és felcímkézett Árnyi számára, egy hímzett monogramos tolltörlő Pinckneynek, a kézimunka-mintakendője anyja részére, és egy üveg eperlekvár, amin a paraffinzár nem

látszott túlságosan biztosnak, Sophynak szánva. Megtanult zongorázni, gyengén, leölni egy teknőcöt sikoltás nélkül, szépen hímezni – bár nehézkesen –, egy kicsit franciául, minden fogás után átrendezni az ebédlőasztalt, vakmerőén úszni, és két lényeges tényt: a rizst nemcsak fogyasztani kell, imádni is, és hogy a fiúk fontosabbak, mint a lányok.

Amikor Lizzie januárban visszatért az iskolába, Eleanor Allston egy napra hőst csinált belőle, engedte, hogy bemutassa, hogyan tud teát tölteni és franciául beszélni. Azután a dolgok visszatértek a rendes kerékvágásba. Másnap délelőtt sarokba kellett állnia, mert számtanóra alatt egy cédulát dugott oda Caroline Wraggnek.

Stuart dicsősége tovább tartott. Most már ő is iskolába járt, vége szakadt a Wentworthéknél töltött leckeóráknak. 1867-ben bizonyos nagytiszteletű dr. A. Toomer Porter, egy közismert charlestoni lelkész, a massachusettsi episzkopális egyházkerület támogatásával, iskolát nyitott. Úrvacsora Intézetnek nevezték, és az ültetvényesek fiainak szánták. Internátust és oktatást kínált. A díjak minimálisak voltak, kevés ültetvényes engedhetett meg magának olyan luxust, mint az iskoláztatás, ahhoz próbáltak pénzt találni, hogy új életet teremtsenek a Sherman feldúlta pusztaságon.

Mire Stuart megérkezett, dr. Porter rávette a szövetségi kormányt, adjon át az intézménynek egy használaton kívüli fegyverraktárt, mely egy háztömbnyire volt az iskolájától. Ennek a hatalmas téglaépületnek a három szintjén elegendő hely kínálkozott a diákok elhelyezéséhez és a tantermek számára. A

fegyverraktár előtt gyakorlótér volt, közepén zászlórúddal. A fiúk labdázás helyett hamarosan elkezdtek katonásdit játszani, vállukon puskaként átvetett botokkal masírozni. Amikor Julia mint ültetvényes 1869-ben beíratta Stuartot, az iskolát az emberek egyszerűen Porter Akadémiaként emlegették. A követelmények magasak voltak, és Stuartot nála két évvel fiatalabb fiúkkal tették egy osztályba, de ez nem zavarta. Ő volt az intézmény nevezetessége. Mindenki hallott arról, hogyan verte meg a hírhedt Káin papa, és a fiúk tágra nyílt szemmel hallgatták vérszomjas bosszúesküit.

– Amint elég idős leszek hozzá, elbánok vele – ismételgette.

Senki sem kételkedett benne, hogy megteszi. A fiú csak tizenöt éves volt, és korához képest kistermetű, mégis mindenki hitt neki.

Ebben az évben dr. Porternek Mary Tradd életében is fontos szerep jutott, nemcsak a fiáéban. Ő működött közre, amikor Mary frigyre lépett Adam Edwardsszal. Ned Pennington látogatása nem csak egy románcot eredményezett. Adam Edwards eddig nem ismerte azt a boldogságot, amelyet Traddék ebédlőasztala mellett érzett azokban a hetekben, amikor Ned Charlestonban tartózkodott. Nem a kitűnő étel tette – Edwards szívéhez nem lapos gyomrán keresztül vezetett út. Inkább a kényelem- és könnyedségérzés, amely a jól vezetett háztartás sajátja. Prudence sosem törődött az étkezéssel. Az bizonyos, hogy virág sosem volt az asztalon. Mary Tradd vacsorái a felfedezés erejével hatottak. És amikor olyan váratlanul véget értek, és Mary hetekig „nem volt otthon”, Adam, Edwards úgy érezte magát, mint a szárazra vetett hal. Ráébredt, hogy

Maryben megvan mindaz a melegség, amit egész élete folyamán nélkülözött. Hosszú, dagályos szónoklattal kérte feleségül. Mary kedvesen pityergett egyet, azután a férfi tenyerébe csúsztatta a kezét. Májusban megtartották az esküvőt.

Persze, Mary előbb megbeszélte a dolgot Pinckneyvel, hiszen ő a családfő. Ő áldását adta, s – visszagondolva rá, miket mesélt Adam Edwardsról mint apáról Prudence – arra biztatta anyját, hagyja Charlestonban Stuartot és Lizzie-t. Edwards el akarta fogadni a pennsylvaniai Bryn Mawr egyik templomának a meghívását. Mary sírdogált egy kicsit, de még Pinny is látta, hogy örömmel adja beleegyezését.

– Sosem tudtam mihez kezdeni a gyerekekkel – vallotta be egy ritka őszinteségi rohamában.

Lizzie élvezte az anyja „kelengyéjének" elkészítésével járó felfordulást. Julia a varráshoz kölcsönadta Pansyt. Philadelphiában már senki sem visel abroncsos harangszoknyát. A ruhákban most hátul van a bőség, a szoknyákat földet seprő uszály ékesíti. Mary minden holmiját, amit még valamennyire is hordani lehetett, át kellett alakítani. A túlságosan kopottakat levágták Lizzie számára, aki hirtelen öt új ruha büszke tulajdonosaként találta magát, amelyeknek ujja elég hosszú, hogy elfedje csuklóját, és szoknyaszéle súrolja cipőjének szárát. Bemutatta őket Pinckneynek meg Árnyinak, elegánsan forgolódott, és egyetlenegyszer sem ejtette le a fején egyensúlyozott könyvet.

Mindezt megkoronázta, hogy a távozó Mary magával vitte Sophyt. Lizzie bizalmasan bevallotta Árnyinak, hogy ez a legjobb mindazon dolgok közül, amelyek vele életében történtek.

Amikor a legnagyobb természetességgel beszámolt anyja szobalánya gyermeknevelési módszereinek némely részletéről, a fiú az ölébe vonta, és magához szorította.

Mary távoztával automatikusan Lizzie vált a ház úrnőjévé. Mámorító pozíció volt. Ő ült az asztalfőn, őt kínálták először, ő csengetett Elijah-nak a következő fogásért, ő gondolta ki az étrendet, elnökölt a teánál, és utasítgatott mindenkit.

Furcsa egy háztartás volt: két fiatalember egy kislány kormány pálcája alatt, de Charleston mindig türelmet tanúsított a hóbortok iránt. És a dolog jól működött. Julia szigorú oktatása magasabb követelményeket támasztott, mint amilyeneknek Lizzie-nek most eleget kellett tennie. A szolgák, amint rájöttek, hogy tudja, mit csinál, megadták neki a megérdemelt respektust, anélkül hogy csökkent volna iránta érzett gyöngéd szeretetük. Pinckney és Árnyi kisbabának tartották, ők nem fogták fel, mit végez. Mindkettejüket jóval inkább foglalkoztatták saját gondjaik, mintsem hogy elgondolkoztak volna azon, miért bújik Lizzie oly sűrűn, gyerek módra oltalmat keresve az ölükbe. Pinckney gyakran utazott Carlingtonba. Az új kőzetmosó úgy fokozta a termelékenységet, hogy kiterjesztette a művelést. Meghívásokkal is elárasztották. Egy huszonhat éves nőtlen fiatalember, aki egy virágzó vállalkozás és a Tradd név birtokosa, olyan zsákmány volt, amely reszkető izgalomba hozta az eladó lányok mamáit. A lányok maguk inkább magas, izmos termetére, ragyogó mosolyára és gáláns modorára figyeltek. Az ő szemükben még kívánatosabbnak tűnt Pinckney, mint a mamákában. A fiú ismerte a szabályokat: gondosan ügyelt rá, hogy ne fordítson túl sok figyelmet egyetlen vagy esetleg néhány

lányra, mert akkor vallomást várnának tőle, és azt már megtanulta, micsoda zűrzavaros következményekkel járhat egy elhamarkodott lépés.

Senki sem állíthatta volna róla, hogy különösképpen óhajtana megházasodni, de elfogadta a meghívásokat.

Ami Árnyit illeti, neki eszébe se jutott a házasság. Építette az üzemét és körülötte a várost, amit Simmonsville-nek nevezett el, s amitől királynak érezte magát. Így érezte az a lány is, akit az egyik elsőnek elkészült házba költöztetett be. Garnet Pearl Chesternek hívták, a házát Árnyi „ékszerdoboznak" titulálta, s a lány úgy gondolta, ennél elegánsabb dolgot még nem is hallott.

Garnet az a fajta friss, sötét, korán kivirágzó szépség volt, amely oly gyakori a hegyekben, ahol született. Megszökött otthonról egy férfival, aki néhány hónap múltán elhagyta, ő pedig dél felé sodródott az államban, és végül a simmonsville-i gyapotfeldolgozóban munkáért sorban állók között kötött ki. Árnyi kiszedte a sorból, vett neki egypár ruhát, berakta az „ékszerdobozba", és azt mondta, megöli, ha más férfi egy ujjal is hozzáér. A lány nagyon szerencsésnek tartotta magát. A férfi egyszerű dolgokat kívánt tőle, és sosem verte meg, ezek olyan tulajdonságok, amelyek nem voltak jellemzőek a férfiakra, akikkel útjai során találkozott. Ráadásul Árnyi ideje nagy részét az üzem építkezésénél töltötte, tanulmányozta a gépeket, amelyeket csak beszerelés után fognak kipróbálni. Nem sok vizet zavart akkor sem, amikor idejött Charlestonból.

Stuart, aki esetleg vitathatta volna Lizzie-nek a Tradd-háztartásban megnövekedett befolyását, tulajdonképpen alig volt jelen a családban. Ha a Porterből vakációra engedték,

Baronyra ment, csak a karácsony volt kivétel, amikor Julia bejött a városba, és átvette Lizzie szerepét. A kislány életének egét csupán ezek a hetek homályosították el. Iskolai munkáját könnyűnek találta, ő és Caroline Wragg elválaszthatatlan, legjobb barátnők voltak, házi teendőit csupán baronyi neveltetésének meghosszabbításaként fogta fel, és ha tennivalói túl soknak bizonyultak, mindig fordulhatott Pinckneyhez vagy Árnyihoz egy kis kényeztetésért, vagy panaszkodhatott az elegáns babának, amit Mary küldött Philadelphiából. Clarissa figyelmes hallgató volt.

A furcsa összetételű háztartás vidáman haladt a maga útján, s időbeosztását a charlestoni hagyomány meg a Szent Mihály harangjai szabályozták. Ugyanúgy, mint a többiek, akik a Broad Streettől délre laktak, örültek az 1869-ben felszerelt utcalámpáknak, és tökéletes közönnyel fogadták, hogy a külvárosban felvirágzik az építkezés és az üzlet. Ez a jövevények, nem pedig a charlestoniak ügye. Bár sok charlestoni férfi talált alkalmazást az új cégek irodáiban, visszatértek a belvárosba ebédelni és munka után; nem engedtek érintkezést a két rész között.

Mivel üzemének gondját kellett viselnie, Árnyi a többségnél nagyobb figyelmet szentelt az, államban növekvőben lévő furcsa szervezetről szóló híreknek. Általában mindenki nevetségesnek találta a KuKluxKlan nevet, és az ötletet, hogy felnőtt férfiak lepedőt húzzanak a fejükre. A charlestoni újság ritkán említette, akárcsak a fekete állami milíciát, amelyet válaszképpen alapított Scott kormányzó. Amikor 1870-ben több szövetségi csapatot kapott Washingtontól, az emberek zúgolódtak, pedig egyiket

sem Charlestonba küldték. Tulajdonképpen valahogy egyre kevésbé volt érezhető a városban a jenkik jelenléte. A Felszabadítottak Hivatalának iskoláit még ugyanebben az évben bezárták.

1871-ben Scott ellen vizsgálat indult. Azzal nem törődtek estélyeinek rendszeres vendégei, hogy több mint tizenötmillió dollár adósságot halmozott fel az államnak. Azt kifogásolták, hogy amikor újabb szabálytalan államkötvény kibocsátását írta alá, nem osztotta meg velük a hasznát. Kegyvesztetten távozott, azoknak a csapatoknak a kíséretében, melyeket egy évvel korábban ő hozott be. Franklin Moses került a helyére, aki körmönfontabban lopott.

– Pinny!

– Igenis, hölgyem. Azért akarsz morogni, mert nem ettem meg az egész ebédemet? Kicsit ragacsosra sikerült.

– Pinny, ne ugrass! Valami fontosról kell beszélnem veled.

Pinckney letette az újságot, és megpróbált nem mosolyogni. Lizzie „kardoskodási rohamai" mindig mulattatták, de tudta, a kislány komolyan veszi őket. Úgy foglalkozik a háztartással, mint valami idős hölgy.

– Mi az, picike húgom?

– Nézz a karomra! – mondta Lizzie, és előrenyújtotta.

Pinny felpattant.

– Mi történt? Kiütés van rajtad? Megütötted magad?

– Nem, te buta. Ezt magam is el tudnám intézni. Az a baj, hogy *látod* a karomat. Kilóg, Pinny. Villámgyorsan növök.

Igaza van – gondolta megdöbbenten bátyja. – Hogyan lehetséges, hogy nem vettem észre? A szoknya a térde fölé ér, és vékonyka karjai hosszan kinyúlnak a ruhaujjából. És az ujjak ki vannak rojtosodva.

– Drágaságom! Milyen régi ez a ruha?

– Akkor kaptam, amikor a mama esküvője volt.

– De hiszen annak már több mint két éve! Azóta nincs is új ruhád?

– Cipőm van, csak arra volt szükségem. De hirtelen elkezdtem túl gyorsan nőni, most minden kéne.

– Meg is kapod… Az az egyetlen baj, hogy én nem tudok semmit a kislányholmikról. Te tudod, hol kapni ilyesmit?

– Nem.

– Mi a véleményed Lucy Anson kuzinról? Neki tudnia kell. Gyere, látogassuk meg!

– Ezt meg kell gondolnom. Ő maga sem öltözik túl csinosan.

– Úgy öltözik, ahogy úrihölgyhöz illik.

Lizzie összevonta a szemöldökét. Pinny tudta, hogy ez mit jelent, és várta, hogy a kislány döntsön.

– Mikor tudunk indulni? Pinny, és még valami…

– Ki vele! Mi az?

– Nagylányos ruhát akarok, nem babaholmit. Nemsokára tizenkettő leszek, ugye tudod?

– Igenis, hölgyem.

A kopogtatásra Lucy nyitott ajtót.

– Menjetek innen! Ne gyertek közelebb! – kiáltotta. – Andrew beteg, Perigru doktor azt hiszi, sárgaláz lehet.

Pinckney felkapta Lizzie-t, mint egy liszteszsákot, és átrohant vele a túloldalra. Ahogy beértek a házba, kiáltott a szolgák után.

– Senki nem léphet ki a házból, amíg nem mondom. És senki nem léphet be az ajtón. Itt a sárgaláz!

Clara és Hattie kötényüket az arcuk elé kapták, és jajveszékelni kezdtek.

– Elijah, vidd a konyhába őket, és beszélj a fejükkel!

Lizzie a széken ült, ahová Pinckney ledobta. Szeme tágra nyílt, szája remegett. Pinny a szék mellé térdelt.

– Sajnálom, hogy megijesztettelek, kisbabám. Gyorsan kellett cselekednem. Tudod, mi a sárgaláz?

Lizzie megrázta a fejét, és Pinckney a kezébe szorította a kislány kezét.

– Egy lázfajta, egy szörnyű láz. Rohamszerűen érkezik néhanap, senki sem tudja, miért, és sok ember lesz nagyon beteg tőle. Van, aki meghal. Nem akarom, hogy megkapd, azért rohantam. Ha Andrew-nak ez van, mindenki, aki belép a házba, elkaphatja tőle.

– Lucy miért nem szaladt el?

– Lucynak már volt, ő nem kaphatja meg újból. Nekem is volt már, még mielőtt te megszülettél. Úgyhogy én sem kaphatom meg. Most van néhány tennivalónk.

– El kell menekülnünk?

– Nem tudom, hová menekülhetnénk. Ha egyszer elkezdődik, bárhol felütheti a fejét. Az a legbiztosabb, ha az ember otthon marad. Azt hiszem, elmegyek dr. Trotthoz pyrethrumporért. Majd egy zsebkendőt kell az orrod elé

tartanod és szétszórnod a port a házban. Viselj kesztyűt is. Ha a szolgák abbahagyták a jajveszékelést és a zokogást, mondd meg nekik, hogy segítsenek.

– Miért nem segíthetsz te?

– Picike húgom, ezt megérteni felnőtt dolog. Nekem át kell mennem, hogy segítsek Lucynak ellátni Andrew-t. Ha volna ott személyzet, nem ő nyitott volna ajtót. Andrew a legrégibb barátom, és szüksége van a segítségemre.

– És ha mondjuk én megkapom, Pinny?

– Legdrágább Lizzie-kém, ha csak egy náthát kapsz, akkor sem kell mást tenned, mint intened az ablakból, és mielőtt még leengednéd a kezed, itthon termek.

– Tényleg? Igazán?

– Becsszó.

– Akkor jó. A legjobb lesz, ha sietsz. Lucy úgy nézett ki, mint aki azt sem tudja, mit csinál.

Pinckney gyorsan megölelte, és elment.

27

– Micsoda megtiszteltetés! – mondta Andrew, amikor Pinckney belépett a szobába. Hangja gyenge volt, félelmét rosszul palástolta az erőltetett tréfálkozás.

– Nem látogattalak meg egy hete. Esetleg köszönhetnél!

– A fenébe is, nem tettem szemrehányást. Lucytól hallottam, hogy el vagy foglalva, az első bálosok elől bujkálsz. Az dühít, hogy ilyen gyenge vagyok! És fázom is. Júliusban. És Pinny… fáj

a lábam. Ki lehet ezt bírni? Évekig érzéketlen volt, és amikor érezni kezd, akkor ettől az átkozott láztól szaggat.

Pinckney a tenyerébe vonta barátja forró kezét. Mit mondhatna erre? Andrew szeme furcsán áll, arca felhevült, ajkai vöröslenek. Amikor kinyitotta a száját, Pinny észrevette, hogy a nyelve skarlátszínű. Mind a sárgaláz jele. Lucy szerint Andrew hőmérséklete 38,8-ig emelkedett. Pinny tudta, hogy még feljebb is fog menni.

Az asszony, kezében egy tál vízzel, halkan bejött a szobába.

– Pinckney, lennél olyan kedves kimenni egy percre? Szivaccsal lemosom Andrew-t.

– Engedd, hogy én csináljam!

– Nem. Én tudom, hogyan szereti. Mindig én mosom le. Esetleg ha lennél szíves egy kis jeget törni. A hátsó verandán van a jégládában.

Nem telt el több tizenöt percnél, és Pinckney már visszajött. Lucy a lépcső tetején várta.

– Negyven fok – suttogta. – Kezd félrebeszélni.

A következő két napon Lucy és Pinckney együtt ápolta Andrew-t. Jégforgácsokat tettek a szájába, szivaccsal mosogatták vergődő testét, és lefogták, amikor erőt vett rajta a rángatózás. Delíriumában Andrew nem ismerte föl Pinckneyt. Amikor az éjszakai lámpa fényében megpillantotta vörös haját, azt gondolta, maga az ördög. Szánalmasan kiáltozni kezdett, s arcát Lucy mellébe fúrva könyörgött az asszonynak, mentse meg. Felesége magához szorította, és ringatta, mint egy csecsemőt.

– Jól van, jól van… Csitt, csitt! – suttogta újból és újból. – Jól van, jól van. Csitt!… Kapd be ezt! – Egy kanál jeget csúsztatott a beteg ajkai közé.

Pinckney hirtelen visszaemlékezett, hogy amikor neki volt sárgaláza, az anyja éppen így tartotta.

– Lucy – kérdezte –, Kis-Andrew hol van?

– A Charlotte Streeten, hála az égnek… Jól van, Andrew. Itt biztonságban vagy. Jól van…

Ahogyan a láz emelkedett, Andrew egyre vadabb és zavartabb lett. Elfelejtette, hogy félt Pinckneytől. Sőt megragadta, közelebb húzta kicserepesedett, vöröslő ajkaihoz, és rekedt hangon egyenest a fülébe suttogott.

– Ő a hibás, te tudod, a szajha! Te tudod, te mindent tudsz! Te tudod, hogy ő tartott az ágyában. Én menni akartam. Üzeneteket vittem. Fontos üzeneteket. Létfontosságúakat. Ha kézbesítem őket; megnyerjük a háborút. A jenkik kémje volt. Te tudtad? Miért engedted? Miért engedted, hogy széttegye a lábát, és csapdába ejtsen? Te megfékezhetted volna! Te megengedhetted volna, hogy elmenjek Savannah-ba! Ha elviszem azokat az üzeneteket, megnyerjük a háborút. Még megvolna a lábam. A szajha vette el a lábamat. Ő vett el mindent. Ő tett tönkre. Ő tette tönkre a Délt. Te tudod! Te mindig tudtad!

– Most azt hiszi, te vagy az Isten – mondta Lucy.

Andrew félretolta Pinckneyt, és trágárságokat ordítozva a felesége felé fordult.

– Hagyd abba, Andrew! – Pinckney kezét a beteg szájára tette. Andrew csontig átharapta a hüvelykujját, a vér megfestette

a szája sarkánál előtörő habot. Sírva fakadt. Pinny elhúzta a kezét, de Andrew elkapta a csuklóját.

– Kérlek, irgalmas atyám, kérlek! – zokogta. – Engedj meghalni! Nem akarok élni! – Vér- és könnyfoltos arca görcsbe rándult, s eszméletlenségbe torkolló reszketésroham tört rá.

Lucy bemártotta a szivacsot a vízbe, és törölgetni kezdte Andrew arcát.

– Szegény Pinny – mondta. Hangja ugyanolyan gyöngéd volt, mint férje lezárt szemhéjain matató keze. – Erre semmit sem lehet mondani. Legföljebb annyit, hogy Andrew semmire sem fog emlékezni, ha elmúlik a láza. Nekünk is meg kell próbálnunk elfelejteni. Sajnálom, hogy itt voltál, nagyon nehéz lehetett elviselned.

– Nekem?! Téged bántott!

Lucy üres tekintettel nézett vissza.

– Én már megszoktam. – Ujjaival megnedvesítette Andrew ajkát. – Elfogyott a jegünk. Ha lennél olyan kedves…

Pinckney a Szent Mihály harangjainak hangjára ébredt. A harangok a vasárnapi istentiszteletre szólítottak. Pinckney lassan megmozdította a fejét, megmerevedett nyaka megreccsent, erről eszébe jutott, hol van, és hunyorogni kezdett. Andrew nyugodt volt és csendes. Lucy mellette ült, keze a beteg csuklóján.

– Miért hagytál aludni? – suttogta Pinckney.

– A láza leesett, te pedig teljesen kimerült voltál. Csak egy keveset aludtál. Tapintsd meg, Pinny! Normális a pulzusa. – Mosolygott. Arca meggyötört volt, sovány.

Pinckney Andrew-ra pillantott. A bőre citromsárga. Amikor megtapintotta a halántékát, hidegnek érezte, de az érverése erős volt és egyenletes.

– Miért nem fekszel le egypár órára, Lucy? Alszik.

Az asszony bólintott.

– Lefekszem. Ugye szólsz, ha bármi változik?

– Igen.

– Becsületszóra?

– Becsületszóra.

Mindketten tudták, hogy jönnie kell még változásnak. Még nem állt be a krízis.

Körülbelül egy óra múlva kezdődött. Andrew felsóhajtott, azután köhögni kezdett, szájából áttetsző folyadék lövellt elő. Pinckney letörölte az arcát, azután odament az ablak mellett álló díványhoz, amelyen Lucy aludt. A csukott zsalugáter résein áttörő keskeny fénycsíkok könyörtelenül megvilágították az asszony nyúzott arcát. A szeme alatt sötét karikák, homlokán redők, mélyen bevésődött ráncok az orrától a szájáig. Halántékán vékony kék erecskék hálója tűnik át a finom, halvány bőrön. Pinckney habozott. De szavát adta. Megérintette Lucy vállát.

Az asszony nehezen nyitotta ki a szemét.

– Megkezdődött a hányás – mondta Pinckney, és odanyújtotta a kezét, hogy segítsen felállni.

– Köszönöm, Pinny!

A nap hátralévő részében Lucy egyik karjával Andrew fejét támasztotta, a másikkal a szájához tartotta a tálat, amibe belehányt. Pinny hordta a tiszta vizet, hogy öblítsék az edényt.

Amikor a tengerről érkező fuvallat megzörgette a zsalugátereket, kitárta őket, s ettől mindketten felfrissültek. Nem sokkal ezután az Andrew szájából előtörő áttetsző folyadékban vér jelent meg. Lucy kétségbeesetten nézett Pinckneyre.

– Félek, hogy összeesem.

Pinckney elvette tőle a tálat.

– Engedd, hogy felváltsalak!

– Nem. Kedves Pinny, nem tudnád egyenesen tartani a fejét, és megfulladhatná. Csak állj ide mögém, kérlek, és ne engedd, hogy felbukjam! Már nem tarthat soká.

Pinckney kiürítette a tálat, kiöblítette, és az asszony kinyújtott kezébe adta. Lucy sietősen Andrew szájához emelte, hogy felfogja a kibukó, sötét köpetet. Pinckney átnyúlt Lucy fölött, hogy megtapintsa Andrew csuklóját. Egy pillanatig azt hitte, egyáltalán nincs pulzusa. Azután megtalálta. Gyenge volt, és két érverés között ijesztően hosszú a szünet.

– Milyen?

– Még erős.

– Nem hazudsz jól, Pinny. De azért köszönöm… Ó, Istenem! – Andrew annyit hányt, hogy a tál félig megtelt. Feketét. Lucy megingott. Pinckney hátulról átfogta a nyakát, és erősen tenyerébe szorította a fejét. Lucy testén erős borzongások futottak keresztül, de a férfi szilárdan tartotta. Egy hosszú perc után az asszony már nem ingadozott. Mélyet lélegzett:

– Már jól vagyok.

Fölvette az elejtett tálat, elhúzta Pinny elől, és kimosta.

– Ha ez nem fejeződik be, meghal – mondta. Bizonytalanul felállt. Szoknyája tele volt foltokkal. – Átöltözöm, és elmegyek lepedőért. Az ebédlőben van brandy. Kérlek, hozz két poharat.

A brandy egy kis színt varázsolt Lucy arcára.

– Már értem, miért kedvelitek úgy ti férfiak a szeszt – mondta. – Nagyon inspiráló.

Pinckney töltött még mindkettejük poharába. Hamarosan megtudják, Andrew életben marad-e vagy meghal. Már most olyan, mint a halott. Sárga bőre csüng az állán, és redőkbe gyúródik a nyakán. Olyan felületesen lélegzik, hogy érzékelni sem lehet.

Mondanom kellene valamit, gondolta Pinckney. Bármit, csak hogy megkönnyítse a várakozást.

– Mit tudsz a kövületekről, Lucy?

– Olyasmikre gondolsz, mint a nyílhegyek?

– Nem. A fosszíliákra. A régi csontokra. A furcsa teremtményekre. – Ekkor vette észre, hogy sír. Az eohippusról, az őslóról beszélt. De olyan fáradt. – Bocsáss meg! Nem tudom, miért sírok.

Lucy megérintette a kezét.

– Én igen.

Andrew felnyögött. Teste megrándult. Odarohantak hozzá. Lucy felhajtotta a takarót. Sötét vizeletfolt terjengett a beteg körül. Életben marad. Lucy Pinckney felé fordult, szeme megtelt könnyel. Azután a férfi mellére borult, és kitört belőle a zokogás. Pinckney vigasztalóan simogatta a hátát.

– Megmentettük, meg fog gyógyulni. Ó, Pinny, egész életemben adósod leszek!

A Szent Mihály harangszava és a toronyőr vigasztaló kiáltásai jelezték az órák múlását, mialatt Lucy és Pinckney cserélgette a lepedőket és mosogatta Andrew sorvadt lábait. Hajnalra már nem volt véres a vizelet, és a beteg légzése rendeződött. Pulzusa gyenge volt, de szabályos, és Andrew mély, gyógyító álomba merült.

Lucy elsimította férje vállán a friss vászontakarót, azután halványan elmosolyodott.

– Farkaséhes vagyok. Nincs kedved vacsorázni valamit?

Pinckneynek ekkor jutott eszébe, hogy három napja nem evett.

– Fel tudnám falni a világot! Hol az éléskamrája, Mrs. Anson?

A ház és a konyhaépület közti udvart hamvas rózsaszín, gyengéd hajnali fény töltötte be. A harmatos téglán lépteik természetellenesen hangosan kopogtak. Lucy megtántorodott a fáradtságtól, de azután visszanyerte egyensúlyát.

– Gondolod, hogy berúgtam?

– Nem, de ajánlanám.

Rengeteget ettek. Egy egész kocsonyázott kappant, egy nagy tál hideg maradék szalonnás zöldbabot, mogyorós lepényt, és elfogyasztottak hozzá egy kancsó írót. Mire végeztek, az égbolt halvány citromszínt öltött. Reggel volt. Egy madár a kinti fügefán gyöngyöző dallal köszöntötte a napot.

Lucy Pinckneyre pillantott.

– Sose tudtam, hogy a szakállad barna. – Megkínzott nevetés tört fel a torkából. Rábukott a maradékokkal elborított konyhaasztalra.

Pinckney otthagyta, hadd aludjon. Lassan felkapaszkodott a lépcsőn Andrew szobájáig, és az ágy melletti magas székre telepedve folytatta a virrasztást.

A sárgalázjárvány öt és fél héten át pusztította Charlestont. Mire véget ért, majd háromezren haltak meg, ebből kétszázhuszonheten voltak charlestoniak, köztük Eleanor Allston és négy tanítványa.

Lizzie nagyon a szívére vette barátnői elvesztését. Most találkozott első ízben olyanok halálával, akiket ismert. Pinckney megpróbálta vigasztalni, de amikor a kislány nem akart elmenni a temetésre, rendíthetetlennek mutatkozott.

– El kell menned, Lizzie! Veled megyek, de helyetted nem tudok.

– Mit számít, hogy ott vagyok-e? Meghaltak. Nem fogják tudni, hogy ott vagyok. Nem megyek.

– Mész. A barátnőid és a családjuk iránti tiszteletből. És tévedsz. Mrs. Allston és a lányok látni fognak. Lenéznek a mennyországból.

Lizzie sötétkék szeme kutatóan pásztázta az arcát.

– Ezt igazából hiszed?

– Igen.

– Nagyon igazán?

– Becsületemre.

Lizzie szája váratlanul megrándult.

– Lefogadom, hogy Susan Johnson nem néz le. Inkább felnéz. Mindig olyan utálatos volt.

Pinckney megpróbált komoly maradni, de elnevette magát.

Lucy ajánlatára az Allston-temetésről Lizzie egyenest Robinsonék King Street-i boltjába ment. Pinckney két feszengő órát töltött velük, míg Lucy bevezette a kislányt az anyagok, szalagok, csipkék és gombok rejtelmeibe. Mire távoztak, Lizzie egy szövetmintákkal megtömött retikül büszke tulajdonosa volt.

A nappalok és éjszakák után, melyeken vállvetve, odaadóan ápolták Andrew-t, együtt néztek szembe a végzettel, mélységes bizalom alakult ki Lucy és Pinckney között. Nem volt szükség szavakra, mindkettő hitt a másikban, és olyan közel érezte magát hozzá, mint még máshoz soha. Pinckney számára természetessé vált, hogy ha kishúgának segítségre van szüksége, ezt Lucytól kérje, emennek pedig, hogy Pinckneyhez forduljon, ha úgy gondolja, tehetnének valamit Andrew-ért. Mindannyian gazdagabbnak érezték az életüket.

A Meeting Street két oldala közt állandósult az oda-vissza forgalom. A két ház olyan volt, mint két fordított, egymást kiegészítő ikernyúlvány. Bizonyos értelemben Pinckney lett mindkét család feje, de a megnövekedett felelősség nem volt terhes számára. Lizzie-nél Lucy az anyát, Pinckneynél a nővért pótolta. A Simmonsville-ből visszaérkező Árnyi bosszúsan vette tudomásul, hogy Pinckney kinevezte Andrew-t a Tradd-Simmons cég jogtanácsosának. Azt viszont, hogy tolószékkel és íróasztallal egészítette ki Andrew szobájának berendezését, helyeselte. És végül is Andrew élénkebb lett, mint amilyennek Árnyi eddig bármikor látta. Volt elfoglaltsága, s maga tartotta el a családját. És ha valóban keveset tudott is a szerződésekről, a háttérben ott volt mögötte Josiah.

A következő nagy lépést Árnyi javasolta Ansonéknak. Lucy járjon el többet otthonról, mondta – nem felejtette el, milyen remekül érezte magát az asszonyka a Füzértánc Klub bálján. Pinckneyvel együtt erőszakolták a dolgot. Andrew-nak nem volt ellenvetése, és Lucy végül beleegyezett. Felvett egy szakácsnőt, vásárolt két új ruhát, és elkezdett látogatóba járni. Még egy kis vacsorát is adott, amikor Andrew megtanult bánni a széke szerkezetével, és el tudta látni a házigazda tisztét.

– Ez az egész élet csodálatosan új nekem – mondta hálásan Pinckneynek Lucy. – Mindig szerettem volna, hogy testvérem legyen. Most nemcsak egy bátyám van, hanem kettő, te meg Árnyi, Lizzie pedig a kishúgom, Kis-Andrew-nak meg mintha a nővére volna.

A megnövekedett család gyakran járt ide-oda együtt. Legkedvesebb kiruccanásaik a Van Santen Bazárba vittek, egy pazar fagylaltszalonba, amelyhez nyolcéves kisfiúk lenyűgözésére kiválóan alkalmas csábos játékkirakat is tartozott, no meg egy külön rész sztereoszkópokkal, ahol az idegen városok képei láttán mindannyian hol a csodálkozástól, hol az elszörnyedéstől kiáltottak fel.

Lizzie október elsején elkezdett járni Mrs. Hopson Pinckney ifjú hölgyek számára fenntartott bennlakásos és bejáró növendékeket oktató iskolájába. A tandíj magasabb volt, mint Eleanor Allstonnál. Mrs. Pinckney ügyesen megélt a lánygyermeket nevelő jövevényekből. De a Tradd-Simmons cég havonta majd száztonnányi foszfátot szállított, Pinckney ki tudta fizetni az évi ötven dollárt, meg a húszat a festés- és rajzórákért és a tizenkettőt a francia társalgásért. Azt is felajánlotta, hogy

zeneleckéket fizet, pedig azok negyven dollárba kerültek. Lucy és Lizzie megtanácskozták a dolgot, a lányka eljátszott egy Mozart-szonatinát, aztán nemleges döntést hoztak.

Lizzie meglehetősen kedvelte az új iskolát, Caroline is ide járt. Csak az zavarta, nem engedik, hogy meghívásokat fogadjon el az itt megismert kislányoktól, és dühítette, hogy neki nem lehet annyi ruhája, mint nekik, vagy szőrmés kabátja muffal, ami a felsővárosi leánykáknak szinte a téli egyenruhájuk volt. Pinckneynek nagy megkönnyebbülésére szolgált, hogy a problémát áthárítha tja Lucyra.

– De Lucy kuzin, minden lánynak van muffja! Megmondtam Pinnynek, ez az egyetlen, amit igazából szeretnék a születésnapomra. Amikor valaki tizenkét éves lesz, különleges ajándék jár neki. És mit kaptam? Egy hajkefét. Pedig már volt is egy.

Lucy, aki Pinckney helyett kiválasztotta a puritánul egyszerű ezüsthátú kefét és fésűt, azt kívánta, bárcsak használhatná őket amolyan régi módon a meggyőzés eszközeként. Ehelyett magyarázattal próbálkozott, de félt, hogy egy tizenkét esztendős lány még nem elég érett, hogy megértse.

– Lizzie, nem minden lánynak van muffja, és ezt mind a ketten tudjuk. A charlestoni lányoknak nincs. Először is, felesleges. Nálunk sosincs elég hideg a szőrméhez. Talán ott, ahonnan ezeknek a kislányoknak a családja érkezett, nem elég a kesztyű, hogy melegen tartsa a kezüket. Megpróbálok elfogulatlanul ítélni, ahogyan úrihölgyhöz illik.

– Pont úgy beszélsz, mint Julia néni. Ez illik egy úrihölgyhöz, az nem. Utálom.

– Én is mindig utáltam, de mindannyiunknak meg kell tanulnunk. Hogy mit teszünk meg és mit nem, annak van értelmes oka, és ugyanez az oka annak, hogy neked nem lehet muffod. Most hagyd abba a duzzogást, és figyelj! Ha úrihölgy akar valaki lenni – vagy adott esetben úriember először mindig mások érzéseit kell figyelembe vennie. Csukott szájjal rágsz, mert a többieknek az asztalnál undorító látni, ami a szádban van. Nem vágsz közbe, mert a másikat megzavarná, ha nem tudná végigmondani, amit akart. Azért állunk fel, amikor valaki bejön a szobába, mert azt akarjuk jelezni, hogy szívesen átengedjük neki a székünket. Érted? A másik személyre, a többi emberre kell először tekintettel lenni.

– Ez nagyon előnytelen.

– Szó sincs róla. Mert az úrihölgyek és az úriemberek csak más úrihölgyekkel és úriemberekkel érintkeznek. Mindegyikük elsősorban a másikra van tekintettel, és végül mindenki megkapja az őt megillető részt. És nem üzleti fogalmakban gondolkodunk. Szeretném, ha nem is használnál többé ilyen kifejezést, közönséges.

– Helyben vagyunk. Julia néni mindig azt mondja a dolgokra: közönséges. A mama is ezt szokta mondani. Csak azt nem mondja meg senki soha, hogy ez mit jelent.

Lucy sóhajtott.

– Te jó ég, most aztán bajban vagyok! Nem hinném, hogy elég nagy vagy már ahhoz, hogy a jó ízlésről beszélgessünk. Tudom, hogy egy tizenkét éves lány már majdnem felnőtt, de azért inkább várnék még egypár évet. Térjünk vissza a muffokhoz!

– Helyes. Már tudom, mit fogunk csinálni. Fel fogom ajánlani mindenkinek, akinek nincs, hogy használhatja a muffomat. Ez azt jelenti, hogy először rájuk gondolok. És ők vissza fogják utasítani, mert ők meg először rám gondolnak. Ez így egyszerűen remek lesz – fejezte be Lizzie diadalmasan.

– Nem, bogaram, nem. Nem lehet muffod, mert ez állandóan emlékeztetne más kislányokat arra, hogy nekik nincs. A szőrme nagyon drága. Sok család nem engedheti meg magának.

– Az ezüstkefe is drága.

– Igen, Lizzie, de a hajkefédet senki sem látja. Bizonyosan nem fogsz róla beszélni senkinek.

– Már megtettem. A lányok megkérdezték, mit kaptam a születésnapomra, én pedig elmondtam.

– Azt mondtad, hogy hajkefét?

– Persze hogy azt mondtam. Hiszen hajkefét kaptam!

– Úgy értem, nem azt mondtad, hogy ezüst hajkefét.

Lizzie felsóhajtott.

– Lucy kuzin, szavamra, azért néhány dologgal én is tisztában vagyok. Az dicsekvés lett volna.

– Pontosan. És az is az lenne, ha muffot viselnél. Érted?

– Azt hiszem. A lényeg, hogy nem kapok muffot, akkor se, ha megpukkadok.

Lucy beérte ennyivel.

Hét hónap múlva, amikor Stuart végzett a Porter Akadémián, Pinckneyt hasonló kompromisszumra kényszerítette az ifjonti nyíltság. Ő is elérte, amit akart, de megértést nem nyert.

Stuart éppen betöltötte a tizenkilencet, és meg volt róla győződve, hogy ő mindent tud, Pinckney meg semmit. Viharos összecsapás volt. Mint kisfiú istenítette szenvedélyes természetű bátyját, az volt a leghőbb vágya, hogy felnőjön és beléphessen a lovasosztagába, szablyát viseljen, tüzes paripán lovagoljon és kaszabolhassa az Unió katonáit. Számára túl korán ért véget a háború. Ha teheti, nyomban tüzet nyit a Sumter-erődre, és mindent újrakezd. Rengeteg düh gyülemlett föl benne, és ez mind Pinckneyre zúdult.

– Megadtad magad – ordította –, üzletelsz a jenkikkel, elmész a boltjukba és fagylaltot eszel, szóba állsz velük az utcán, tagja vagy a Kereskedelmi Kamarának! Áruló vagy, Pinny!

Stuart minden vádja érzékeny pontot talált, ezeket a dolgokat Pinckney élete kudarcai közé sorolta. Megtanult szembenézni a való helyzettel, de azt sosem tanulta meg, hogy ne gyűlölje.

– Az Isten szerelmére – felelte fáradtan –, a háborúnak hét esztendeje vége. A tényeken nem változtathatunk, Stuart.

– Én sosem esküdtem fel. Én nem ismerem el őket.

– Hurrá! Neked nem kellett elismerned őket, mert itt voltam én, hogy eltartsalak. – Pinckney vérmérséklete nem sokban különbözött öccséétől. Egymásra meredtek, kék szem a kék szem ellenében, lángoló vörös hajzat. Pinckney látta a nyírott bajuszkát, amelyet Stuart büszkén viselt, mint a felnőttség jelét, és érezte, hogy elönti a düh. Stuart arcán vörös a szőrzet. Szakállat is növeszthet, ha akar.

– Állandóan azt mondogatod nekem, hogy férfi vagy – üvöltötte. – Akkor cselekedj férfi módra! Nem akarsz főiskolára

menni, rendben van. De Istenemre, munkába állsz, és megkeresed a magadét!

– Nem fogok a te jenkibarát foszfáttársaságodnak dolgozni! Meggyalázod a carlingtoni rizsföldeket, hogy aztán a jenki farmerek búzát termeszthessenek rajtuk!

– Nem is alkalmaználak. Gondolom, el fogsz rohanni Julia nénihez. Ezt szereted. Ő irányítja az ültetvényt, te pedig játszadozol a folyóban, és őzsutákra lövöldözöl.

Stuart elsápadt. Maga mesélte el, hogyan lőtt le egy őzsutát, mert baknak nézte. Alattomos dolog Pinckneytől, hogy ezt használja föl vele szemben.

Pinny elszégyellte magát. Elragadta az indulat. Stuart igazán csak a vadászatban jó. Az iskolában gyenge eredményeket ért el, a Baronyn eltöltött nyarakon Julia kevés kötelezettséget rótt rá, és a Porterben elvesztette vezető szerepét fiatalabb osztálytársai közt, amikor azok egytől egyig túlnőtték.

– Elnézést, Stuart, bitang fráter vagyok – mondta Pinckney. – A Tradd-temperamentum, ez az oka mindennek. Megbocsátasz? Ha kihívnál, még annyi időm se jutna, hogy istenhozzádot mondjak… – Öccse felé nyújtotta kezét.

Stuart elfogadta, de tekintetében még ott bujkált a düh.

– Munkát fogok keresni – mormolta.

– Segítek, ha megengeded. Azt terveztem, hogy beviszlek a társaságba. De ha ennyire ellenedre van, lemondok róla. Azt azonban remélem, beleegyezel, hogy a dragonyosokhoz elvigyelek.

Stuart megfeledkezett róla, hogy ő már férfi.

– Istenem, hát persze! – rikkantotta.

A Cooper folyón közlekedő egyik komp másodkapitánya lett. Két éven belül saját hajójának kapitánya volt – helyettese Billy –, és hadnagy a dragonyosoknál. Mindig valamilyen egyenruhában járt, ezt csupán a Szent Cecília és a Füzértánc Klub báljára cserélte fel civil öltözékkel – frakkal. Napsütötte arcával, gondosan nyírott szakállával nagyon jóképűnek tartották. Kis termete a *Dixie Tradd* szűk kormányosfülkéjében egyenesen előnynek számított.

Otthon lakott, de a család alig látta. Hazarohant, bekapta a vacsoráját, és átöltözött, hogy estélyre vagy éjszakai őrjáratba menjen. Amennyire Pinckney tudta, Stuart elégedett azzal, ami az életből osztályrészéül jutott.

28

Miután Stuarttal rendeződtek a dolgok, Pinckneynek csak néhány hónapnyi nyugalom jutott. Azt előre sejtette, hogy a fiúval lesznek majd nehézségei, s mikor túlesett rajtuk, veszedelmes elégedettségbe ringatta magát, melyből egy robbanás erejével zökkent ki.

1872 októberében Lizzie megkezdte a második évét Mrs. Pinckneynél és az elsőt a tánciskolában. Az előkészületek felértek egy kisebb hurrikánnal. A kislány megkapta az első hosszú ruhát, s mindenkinek részt kellett vennie az olyan súlyos döntésekben, mint hogy milyen legyen a színe, az ujja, a szegélye, a vállszalagja, hogy hány alsószoknyát viseljen, és mit kezdjen a hajával.

– Utálom! Bárcsak ne volnék Tradd! Olyan, mint a drót. Ronda, rozsdás, ócska, vörös drót!

Egyik percben tombolt, de a másikban már vígan pörgött, mert meglátta az új tánccipőjét vagy talált egy darabka szalagot. Pinckney Ansonéknál keresett menedéket, ám Lucyt szinte ugyanennyire lekötötte az esemény.

– Ez szörnyen fontos, Pinny! Most lesz belőle ifjú hölgy. Az első hosszú ruha mindennél izgalmasabb egy lány számára, még a menyasszonyi ruhájánál is. Mellékesen, jó, ha hozzászoksz a felforduláshoz. Sokáig nem lesz nálatok nyugalom! Ha azt hiszed, hogy most szertelen, várj csak, amíg szerelmes lesz!

Amikor elérkezett a nagy este, Lucy segített Lizzie-nek felöltözni, azután ő jött le elsőnek, hogy riadóztassa Pinckneyt és Árnyit. Szeme meghatottan fénylett.

– Bűbájos – mondta. – Az Isten szerelmére, mondjátok meg neki!

Mind ott csoportosultak a lépcső aljánál. A személyzet az ebédlőajtóból bámészkodott.

Lizzie úgy vonult le a lépcsőn, mintha ott volna a fején a könyv. Szokásos copfja nem volt sehol, helyette aranyosvörös hullámzó hajfelhőt fogott hátra a homlokából egy halványkék, széles szaténmasni. A ruhája is kék volt, habkönnyű, finom muszlinból készült, a hosszú szoknya hullámzott, repült. A szögletes nyakkivágást meg a rövid, puffos ujjakat keskeny fehér csipke szegélyezte, és ez díszítette hurkokban a szoknyát a szélétől egészen a derekáig s az azt körülölelő széles fehér szaténövig. Lizzie vékonyka karja, nyaka halvány volt, kulcscsontjáról visszaverődött a fény. A lányka meghatóan

védtelennek, fiatalnak, ártatlannak tűnt. Pinckney úgy érezte, könnyezni fog, a szíve fájdalmasan összeszorult.

– Gyönyörű vagy, húgocskám. Megengeded, hogy a lovagod legyek? – nyújtotta karját.

Lizzie kuncogott, és Lucyra pillantott.

– Az ember azt hinné, egy úriember észreveszi, ha egy hölgynek szüksége van a köpenyére – mondta Lucy.

Árnyi felemelte a kis kék gyapjúpelerint a lépcső mellett álló székről, és félszegen meghajtotta magát.

– Csak az ön szépsége zavarta meg, hölgyem. Megtisztelne engem?

– Uram, ön túlságosan kedves – válaszolta Lizzie finomkodó modorban. Hátát viháncolva Árnyi felé fordította, hogy ez vállára teríthesse a pelerint.

Pukedlizett Pinckney előtt, fehér kesztyűs kezét a karjába fűzte, aztán Lucyra pillantott, ránevetett Árnyira, és enyhe, édes virágillatot hagyva maga után elindult.

– Nem aranyos, Árnyi?

– Tessék? Ó, igen. Ő lesz a legszebb.

Lucy megrázta a fejét.

– Nem, Caroline Wragg lesz az. De a mi Lizzie-nk szépnek érzi magát, és ez az, ami számít.

Pinckney a Dél-Karolina Csarnokban a gardírozó hölgyek gondjaira bízta Lizzie-t, és öt perc múlva már otthon is volt.

– Miben mesterkedsz, Lucy? Ez a gyerek kacérkodott velünk! – Nevetett, de a tekintete haragos volt.

Lucy egy szék felé tolta, és töltött neki egy pohár madeirát.

– Azért pukkadsz, mert féltékeny vagy, nincs más bajod.

Persze hogy tanítottam kacérkodni, ez együtt jár a tánccal. Nem maradhatsz örökre te az egyetlen férfi az életében, ugye tudod? Ez magára is vonatkozik, Árnyi. Ne morcoskodjanak, inkább vacsorázzunk valamit! Megígértem Lizzie-nek, megvárom itt, míg hazahozod, Pinny. Mindent el akar mesélni.

Háromnegyed kilenckor Pinckney átment Lizzie-ért, és mögötte jött az úton hazafelé. A kislány elöl szaladt, alig várta, hogy elújságolhassa Lucynak: szerelmes, és ő háromszor kérte fel.

A románc úgy férkőzött a Tradd-házba, mint a kígyó az édenkertbe. Istenhozzádot mondtak a békességnek. Lizzie elfelejtette megrendelni az étkezéseket, nem vette észre, hogy poros a bútor, nem emlékeztette Hattie-t, hogy Mr. Pinckney frakkingét duplán kell keményíteni, teljesen felhagyott bátyja zoknijainak stoppolásával, és szinte mindennap meghívta Caroline-t, hogy jöjjön vele haza iskola után. A lányok bezárkóztak Lizzie szobájába, letelepedtek az ágyra, és ahelyett, hogy a leckéjüket csinálták volna, fiúkról fecsegtek.

Lucynak könnyeket, indulatkitöréseket, dührohamokat és öngyilkossági fenyegetőzéseket kellett kiállnia Lizzie ruhatára miatt, amit a kislány keresetlenül „árvaházinak" minősített. Ő hallgatta meg a félénk reményeket és adott tanácsot is.

A legkitartóbb rohamot Árnyi szenvedte el. Lizzie követelte, hadd taníthassa táncolni, hogy aztán legyen kivel gyakorolnia. Árnyi ellenállt, amíg csak tudott. De egy este vacsora után Lizzie az ölébe vetette magát, átfonta a nyakát, és könyörögni kezdett. Árnyi talpra ugrott, és lábra állította.

– Már fiatal hölgy vagy, kisbabám. Nem ülhetsz a férfiak ölébe, még az enyémbe se. Ha halálra akarsz szekírozni, akkor inkább engedem, hogy taníts.

A táncleckék hamarosan rendszeressé váltak. Lizzie copfjai repültek, amint esetlen, magas szárú iskolai cipőbe bújtatott fekete harisnyás lábai követték a szenvedélyes keringőben a lelkesen vezető Árnyit. Pinckney a dolgozószobájában képtelen volt olvasni, úgy dobogtak a feje fölött a szalonban.

– Rosszabb már nem is lehetne – panaszkodott Lucynak és Andrew-nak.

Néhány hónap múlva, ha visszaemlékszik ezekre a szavakra, biztosan szívesen visszaszívta volna őket. 1873-ban, amikor a Szent Cecília-bálon belépett a terembe és végigpillantott a tömegen, szíven találta az egyik első bálozó lányka arcának nyugodt szépsége. Az első szerelem későn érte utol Pinckneyt, és jobban magával sodorta, mint egy fiatalabb férfit szokott.

– Most mit csinálok, Lucy? – Ösztönösen fordult csendes, együttérzően megértő barátnőjéhez. Lucyt elképesztette Pinckney vad, merev tekintete. A fiatalember már beszélt neki arról, hogy nehezén képes uralkodni a rátörő dühön vagy elkeseredésen, de hideg, könnyed hangon, s így Lucy nem gyanította, mekkora szenvedély lappang alaptermészetében. Most meglátta.

– Drága Pinny, te ugyanolyan jól tudod, mint én. Figyelmességet tanúsítasz. Táncra kéred. Beszélgetsz vele. Virágot küldesz neki. Szépeket mondasz. Ismerd ki! Egy csinos pofi a legkevésbé fontos egy lányban. Meg kell tudnod, méltó-e hozzád.

– Méltó hozzám! Hát mi vagyok én? Egy rokkant vén katona, aki trágyát termel. Júniusban betöltöm a harmincat. Jóságos ég, az ő szemében akár az apja lehetnék!

– Ezt meg honnan tudod? Beszéltél vele a bálon?

Pinny bevallotta, hogy félt közeledni a lányhoz.

– Te aztán bamba fajankó vagy, Pinckney Tradd! Minden nő büszke lenne, ha szerethet, és ha szereted. Erős vagy, egy nő támaszkodhat rád. És érzékeny, egy nő beszélhet veled, s bízhat benne, hogy megérted, figyelsz rá. Férfi vagy, Pinny, nem pedig kölyök! Az a lány halálosan büszke lesz, hogy észrevetted. Az isten szerelmére, minden charlestoni hajadon utánad epekedik, amióta megszabadultál Lavinia karmaiból!

Pinckneynek be kellett ismernie, hogy valóban próbálták lépre csalni, de azután arra lukadt ki, hogy biztosan csupán az anyagi biztonság kedvéért, amit nyújtani tud.

– Ne légy ekkora szamár! – csattant fel Lucy.

Vehemenciája meglepte Pinnyt.

– Elnézést – szelídült meg Lucy –, csak nem szeretem hallgatni, ha ilyen csúnyákat mondasz magadról.

Magában arra gondolt, hogy a pénz bizonyára nem árt, de hogyha a lány nem értékeli ennél többre a férfit, akkor ő, Lucy, tépi ki minden haja szálát… Ekkor jutott el a tudatáig, hogy Pinckney beszél, arcát tenyerébe rejtve, hogy hangját alig hallani.

– …évekig szerzetesmód élni. Nem tudok megbirkózni ezekkel az érzelmekkel. Egész éjjel nem aludtam. Őt láttam magam előtt. Még sosem éreztem hasonlót.

Lucy a férfi lehajtott feje felé nyújtotta kezét, azután visszahúzta. Ez nem segítene.

– Miért nem beszélsz Árnyival? Egy másik férfi talán…

Pinckney felvetette a fejét.

– Árnyi! – köpte ki. – Mit tud Árnyi a szerelemről? Van valami ribanca a gyenge pillanataira, de amit igazán szeret, az a sok nulla a bankszámláján. Semmi másra nem gondol, csak a pénzcsinálásra.

– Nem engedem, hogy rosszakat mondj Árnyiról, ugyanúgy, ahogy magadról sem. Ő a barátom, meg te is az vagy.

Pinckney felsóhajtott.

– Igazad van, azt sem tudom, mit beszélek. Ez az ügy megőrjít. Te jó Isten, nem kellett volna neked elfecsegnem a…

– A „ribancot”? Ne legyél már ilyen ostoba! Tudok egyetmást a világról. Mondd, láttad? Milyen? Festi az arcát?

– Megbotránkoztatsz, Lucy.

– Dehogyis. Ne légy képmutató! Elmondod?

– Nem. Azt szeretném, ha elfelejtenéd, hogy említettem. – Felcsillant a szeme. – Egy dolgot megsúgok. De csak ha szavadat adód, hogy soha egy léleknek sem beszélsz róla egy szót sem.

– Becsületszavamra. Mi az?

– Az a neve, hogy Garnet.

– Micsoda?

– Garnet Pearl, Gránát Gyöngy. Nem szép?

– Ezt csak kitalálod!

– Ki tudok én ilyet találni?

Lucy összegörnyedt a nevetéstől, mely Pinckneyre is átragadt, és egy percre elűzte arcáról a gyötrelmet. Azután visszatért.

– Őt Ann-nek hívják.

– Kedves név – felelte Lucy.

– Nincs a végén e. – Ezt úgy mondta Pinny, mint valami csodálatos, egyedülálló dolgot.

– Lucy asszony, szükségem lenne a segítségére.

– Árnyi, ha azt mondja nekem, hogy szerelmes, nyomban fejbe kólintom valamivel. Vénasszony lett belőlem az alatt a nyolc hónap alatt, amíg Ann Guignard hagyta, hogy Pinny hiába fusson utána.

Árnyi szeme körül megjelentek a ráncok.

– Semmi ilyesmi. Azt kérem, adjon tanácsot, mit kezdjek ezzel – mondta, és egy négyszögletes fehér kis kártyát nyújtott át.

Táncos teára szóló meghívó volt Mr. és Mrs. Wilson Saint Julien házába. Lucy figyelmesen megnézte.

– Mit akar tudni, Árnyi? – Nem tekintett rá.

– Azt szeretném tudni, hogy ez mit jelent. Nem vettem észre az elmúlt pár hétben, hogy a nevemből elveszett volna egy m. – Nyájas hangjában jókedv bujkált.

Lucy ekkor pillantott fel. Mosolygott. A régi charlestoni körökben a Simmonsnak ejtett nevet Simonsnak írták. Saint Julienék a város egyik legrégibb és leggőgösebb családja.

– Megmondom. Saint Julienéknek három fiuk van. A legidősebb orvos akar lenni, a középső semmire sem jó, a legkisebb afféle édesmama szeme fénye. Van egy nagyon csinos, jól nevelt lányuk is, akit jövő januárban vezetnek be a társaságba.

Árnyi bólintott.

– Kékvérű tenyészanyag magas áron.

– Valami ilyesmi, bár ezt hangosan sosem mondták ki. Bizonyos szempontból ez bók, meg akarják mutatni magának, mielőtt a bálon közszemlére tennék. Érdekli?

– Lehetséges.

Lucynak leesett az álla.

Árnyi szája a lehető legszélesebbre húzódott.

– Nem a kislányra vagyok vevő. Csak az jár a fejemben, mit szólnak majd az egy m-es Simonsok, ha meglátnak engem a teán.

– Árnyi, ne mondja nekem, hogy be akar törni a charlestoni társaságba!

– Attól függ. Milyen magasra tud törni egy fickó, ha elég vastag a bőre, és nem bánja, ha egypár évig rajta nevetnek?

– Ha lassan és erőlködés nélkül halad, figyel minden lépésére, maga meg tudja tenni az út harmadát, ha pedig jól nősül, a kétharmadát. De nem hiszem, hogy el akarná játszani ezt a játékot. Pinckney mondta, hogy nem volt hajlandó vele sehova se elmenni, úgyhogy már nem is hívja.

– Nekem mindig szükségem van valamire, aminek az elérésére törekszem, amit működtetek. Ott volt az üzem. Ott van az a két m-es város, aminek a helyén csak por volt, mielőtt felépítettem. Idén ősszel Edisto megyében megnyitom a saját bankomat. A foszfáttal már nem tudok mit csinálni, Pinckney nem akarja, hogy saját finomítóüzemet építsünk, ahogy a Charlestoni Bányatársaság tette, és ez az ő üzlete, nem erőltethetem. Nyugtalan vagyok, nincs elég elfoglaltságom.

Lucy belenézett az ámbraszínű szempárba. Fátyolos volt – valamit rejteget, amit, Lucy tudta, semmiféle kérdés nem fedhet fel.

– Ha akarja, elmondom magának, hogyan tovább. Kerítek levélpapírt, amin válaszol. Elijah-t fogja elküldeni vele, és a teadélután napjának délelőttjén egy csokor virágot küld a háziasszonynak a névjegyével. Van névjegye?

– Természetesen nincs. Az én társaságomban elég egy férfinak a bemutatkozáshoz, hogy kezet ráz.

– El kell mennie Walker és Evanshez, és rendelnie kell, metszettet… Itt van papír és toll, diktálom, mit írjon. Mister… Árnyi, mi a maga igazi neve? Magát Árnyinak keresztelték?

– Joe a nevem.

– Remek. Akkor hát… Mr. Joseph… Van második keresztneve?

Árnyi megrázta a fejét.

– Akkor adunk egyet. Mit szólna az Arnie-hoz? Arnold beceneve, ugyebár. Előkelően hangzik.

– Szinte pöffeszkedő.

– Annál jobb. Tudja, ez tulajdonképpen szórakoztató. – Lucy gonoszkodva mosolygott. – Akkor rajta! „Mr. Joseph Arnold Simmons örömmel elfogadja a szíves meghívást…”

Amikor a társasági szezon kibontakozott, Lucy és Árnyi úgy dolgozták ki a stratégiát, mint tábornokok a harcmezőn. Közben agyonnevették magukat.

Ezekre az órákra szüksége volt Lucynak, hogy ellensúlyozzák a Pinckneyvel. töltötteket. Ann Guignard kosarat adott. Egy savannah-i illetőségű harmad-unokatestvéréhez fog hozzámenni, aki utolsó évét végzi a charlestoni főiskolán.

– Matuzsálem Tradd – mondta keserűen Pinckney. Lucy mindent elkövetett, hogy felvidítsa.

– Az a lány bolond – jegyezte meg Árnyinak.

Pinckney összetört szíve meggyógyult, mint általában történni szokott. De amikor meglátta Annt a Szent Cecília-bálon menyasszonyi ruhájában a Nagy Bevonulás élén, azt hitte, nyomban megfullad. Gyengéd érintést érzett a karján, lepillantott Lucyra.

– Kérünk egy ragyogó mosolyt Lucy kuzen számára – suttogta az asszony. – Az összes hoppon maradt mama azt reméli, hogy megrendültnek fogsz látszani. – Arca elé tartotta a legyezőjét, s védelmében kiöltötte a nyelvét és nagyot bandzsított.

Pinckneyből kitört a nevetés.

– A bálon, Mrs. Anson, ahol az ön apósa az elnök? Nincs magában szégyenérzet?

– Gyűszűnyi sem. Ezt jól csinálta, Mr. Tradd. Kitüntethetné még egy mosollyal ezt a bukott nőt, mielőtt Emma asszony rajtakapná? – kérdezte negédesen, s közben zöld szeme befelé szaladt.

Pinckney fuldoklott.

– Elég. Ékessége vagy az asszonyi nemnek. Jól érzem magam. Gyere, menjünk oda a többi öreghez, és mulassunk illedelmesen.

– Sokkal jobb lenne megtudni, milyen lovakra fogadjunk holnap. Andrew és én szeretnénk egy vagyont nyerni.

Tizenhárom év után Charlestonban ismét volt lóversenyhét. A Washington lóversenypálya újbóli megnyitása alkalmából gálát terveztek. Egyetlen ló sem fog charlestoni színeket viselni, a páholyokat a jövevények töltik majd meg, a hosszú utat a

felsővárosig omnibuszon fogják megtenni, de ez mégis a charlestoni lóversenyhét: ott lesz mindenki; mindenki tesz valamennyit, és mindenki istenien fogja érezni magát a tribünön. Ami a jövevényeket illeti, ők is szolgálnak majd szórakozással. Újfajta mulatság jött divatba a charlestoniak között, úgy nevezték, hogy „halálra udvariaskodni őket”.

Másnap a Meeting Street korán talpon volt. A gondviselés olyan meglepően tavaszias nappal ajándékozta meg a charlestoniakat, amely januárt a kaméliák hagyományos hónapjává teszi. Elijah felvette azt a régi libériája mintájára készült új ruhát, amit a családtól kapott karácsonyi ajándékul, és méltóságteljesen elsétált a White Point Park-i omnibusz-végállomáshoz. Az első két kocsit elengedte. A harmadik megfelelt kényes ízlésének. Egy darabig tanácskozott a kocsissal, azután a jármű oldalán végighúzódó széles lépcsőn egyensúlyozva Ansonék házához kalauzolta. Megállt a forgalom, amíg Billy deszkákat rakott a ház lépcsője és a kocsi hátsó ajtaja közé, és Árnyi felgördítette Andrew kocsiját a rámpán. Billy betette a deszkákat a kocsiba, felerősített a tetőre egy ragyogó zöld zászlót, és hátralépett, míg a Tradd és Anson család többi tagja felkapaszkodott.

Kis-Andrew egészen megvadult az izgalomtól, az apja csitította. Először Lizzie és Lucy helyezkedett el, azután Pinckney, Árnyi és Stuart. Elijah volt a legutolsó, fehér abrosszal letakart pálmalevél kosarat hozott. Lerakta egy ülésre, és intett a kocsisnak. Az omnibusz folytathatta útját.

Ahogyan kifelé haladt, gyorsan megtelt, de a Meeting Street-i társaságot nem szorították összébb és nem zavarták. Elijah az

ülések között, Andrew széke előtt állt, és elrettentett minden utast, akiről úgy látta, érdeklődik a kosár elfoglalta ülőhely iránt. A tolószék eltorlaszolta a hátsó feljáratot. A kocsi lassan haladt a Meeting Streeten, keresztezte a Broad Streetet, azután a Rutledge sugárúton tartott kifelé. Elhaladtak a Halsey-féle malomtó mellett, a nap aranyló foltokat vetett rá. Majd egy óráig tartott, hogy elérjék a Shepard Street-i végállomást, azután még egy félig, míg Árnyi Elijah éber felügyelete mellett eltolta Andrew székét a zászlódíszes tér és az egy mérföld hosszú ovális pálya bejáratát jelző hatalmas márványoszlopokig. Lucy és Lizzie az Andrew mögött ballagó Stuart és Pinckney mellett maradtak. Kis-Andrew az apja kezét fogta. Az utca megtelt emberekkel, de nem volt lökdösődés, csak boldog várakozás.

Amikor a késő délutáni hűvösség emlékeztetett a napnyugtára, az Anson-Tradd menet ugyanúgy, ahogy jött, visszatért. Megvárták a zöld zászlós kocsit Andrew rámpájával, azután csodálattal figyelték, amint Elijah kikényszeríti a kocsisból, hogy tanácsoljon el minden más utast. Tudták, nem ereszkedne le addig, hogy a deszkákkal foglalkozzék, így ezeket Stuart és Árnyi tette föl és szedte le. Mindannyian vidámak voltak, és fáradtak az izgalomtól. Andrew három dollárt tett fel és ötöt nyert. Pinckney négyet tett, és mindet elvesztette. A hideg ebéd finom volt, a lovak gyorsak, a taps, a vidámság ragadós, az egész nap tökéletes siker.

Mire a Meeting Streethez értek, rajtuk kívül senki sem volt a kocsiban. Épp amikor a Broad Street sarkánál befordultak, tartotta a lángot az utcalámpához a lámpagyújtogató. Fejük fölött megzendültek a Szent Mihály harangjai. Hatot kondultak,

míg Árnyi és Stuart letolta az utcára Andrew-t. Lucy Kis-Andrew-t bökdöste, hogy ébredjen, „…hatot üt, csend és rend van mindenütt” – kiáltotta a toronyőr. Pinckney lesegítette a hölgyeket a lépcsőn.

– Aligha lehetne nagyobb rend – mondta.

29

– Pinny uraság! – Elijah hangjából üvöltött a fájdalom.

Pinckney elejtette a tollát, és a bejárathoz rohant. A fekete férfi szeme véres volt a könnyektől, arca valósággal elszürkült a fájdalomtól, a megrázkódtatástól.

– Mi történt, Elijah? Megsérültél? – Pinckney átkarolta Elijah görnyedt vállát. Válaszképp a hirtelen megvénült ember reszkető kézzel egy piros bőrbe kötött könyvecskét nyújtott elő.

– Becsuktak, Pinny uraság. Megkértem ottan az uraságokat, hogy óvassák el, ami az ajtón áll. Egészen becsuktak. Minden spórolt pénzem oda van.

– Ez biztosan valami tévedés, Elijah. Egész biztos, hogy rosszul olvasták föl neked. Talán ebédidő van, azért zárt be a bank. Elmegyek, megnézem, ne izgulj.

De a Felszabadítottak Országos Takarékpénztára és Hitelintézete örökre bezárta kapuit. Az Egyesült Államok pénzügyminisztériuma válaszul a táviratokra és levelekre rövid közleményt bocsátott ki. A bank megbukott. A betéteseket senki sem fogja kárpótolni elveszett pénzükért.

– Menjenek a pokolba – dühöngött Pinckney. – A szövetségi kormány támogatta őket, és becsapták az összes szegény füstöst, aki bízott bennük! Először földet adtak nekik, azután visszavették. Azután iskolákat adtak nekik, és azokat is elvették tőlük. Most ellopták a pénzüket. Hogy törődtek a fekete testvéreikkel, amikor Lincoln azt akarta, hogy újraválasszák! Hogy bánhatnak velük most így? Ilyenkor legszívesebben visszamennék Gettysburgbe, és újból megpróbálkoznék.

– Én nem – mondta Árnyi. – Mennyi pénze volt Elijah-nak a számláján?

– Több mint nyolcszáz dollár. Szinte minden garast félretett, amit kilenc év alatt keresett. És én nyitottam neki azt az átkozott számlát! Az enyém kiürül, ha kifizetem őt meg az adót. Carlingtonra már megint magas a kulcs.

– Az öregnek odaadom a pénzt én.

– Ezt nem engedhetem.

– Nekem nem fog hiányozni.

– De Elijah-ért én felelek, nem te.

– Ne legyen olyan, mint az öszvér, kapitány. Fizettem én valaha a lakásért és az ellátásért? Ha én ezt elfogadhatom, akkor nem teheti meg, hogy elutasít egy pár zöldhasút.

A „kapitány” hatott. Árnyi évek óta nem használta ezt a titulust. Pinny vállon veregette:

– Köszönöm. Meg fogom mondani Elijah-nak.

– Ne mondja, hogy én adom. Elijah sznob, és a meghívók őt nem bolondítják el. Az ő szemében én mindig fehér alja nép voltam és maradok.

Pinny nevetett.

– Csak azért, mert őt sose kéred táncra. Az ifjú hölgyek bezzeg azt hiszik, te vagy Sir Lancelot, ha nem Artúr maga.

Árnyi sokat haladt a társasági ranglétrán, amióta Lucy „kikotyogta”, hogy van egy bankja – ami megfelelt az igazságnak –, és hogy anyja abból a régi virginiai családból származik, amelyiké valamikor az Arnold-ültetvény volt. Ez utóbbi kitalációt a pillanat ihlette egy whist-partin a háziasszony és egyben Lucy partnere számára, aki nem hívta meg Árnyit. Az információ hatására a hölgy elzöldült, jelentette Lucy elégedetten.

Pinckney megpróbálta elfelejteni ezt az incidenst. Aggasztották Árnyi és Lucy machinációi. Ha túlságosan messzire mennek, az egész zárt kis közösség ellenük fordulhat. Ez valószínűleg nem sokat számítana Árnyinak, gondolta, de Lucynak ez az egyetlen világ adatott. Lucy és Andrew intim életének fantomja kísérteni kezdett gondolataiban, de eltökélten elűzte. Elijah-ra kell gondolnia. Az öreg teljesen összetört.

– Köszönöm magának, Pinckney uraság, de eztet nem érdemlem – mondta Elijah, amikor meghallotta, hogy megkapja a pénzt. – Egyik kezemmel elvettem a pénzit, a másikkal meg vétettem maga ellen. – Szeméből potyogtak a könnyek, alig érthetően motyogott. Pinckney csupán annyit vett ki, hogy Unió Liga meg Káin papa.

– Elijah, ez már a múlté. Voltál egypár gyűlésen, meghallgattál egypár beszédet, de nekünk nem tettél mást, csak jót. Egyszerűen elfelejtjük az egészet.

Elijah-t nem lehetett elhallgattatni. Beszélt Pinckneynek a titkos szertartásokról, megnevezte a szolgákat, akik esküt tettek,

hogy felgyújtják gazdáik házát, és leleplezte Káin papa személyazonosságát.

– Az arca, az ugyanollan, mint a Wentworth úrfié, a Stuart úrfi barátjáé, csak korosabb. Ő törte be a Stuart úrfi fejit. Dicsekedik vele. Aszongya, legközelebb kettéhasíjja. Les arra a fiúra, Pinckney uraság.

– Nekem majd gondom lesz rá, ne aggódj, Elijah. De te jobban tennéd, ha nem járnál többet azokra a gyűlésekre.

– Nem járok mán. Azok a jenki urak, akik gyüttek, mindiglen azt mondogatták, nincsen más barátjuk a színes népeknek, csak ők. Hát én aztat kérdem, miféle barát lopja el egy szegény öreg füstöstől a megspórolt vagyonkáját? Nem, Pinny uraság. Én meg a liga örökre elváltunk.

Pinckey bólintott.

– Ennek csak örülni fogsz. Holnap elviszlek a fehér emberek bankjába, ahová én járok. Ők majd biztonságban megőrzik a pénzed.

Elijah megragadta Pinny kezét.

– Köszönöm szépen. Mindig jó fiú vótál.

Pinckney nevetett.

– Vén hazudozó. Rengeteg baj volt velem, és ezt te tudod a legjobban.

– Csak a hevesség, Pinny uraság. Csak az vót.

Pinny megölelte, és otthagyta. Sokkal jobban érezte magát.

Elijah esete rákényszerítette Pinckneyt, hogy nagyobb figyelmet szenteljen a küzdelemnek, amely Dél-Karolinában s ezen túlmenően az egész országban a politikai hatalomért folyik. Eddig kitért előle, egyszerűen nem vett róla tudomást, kikerülte

a szembesülést, azt mondta magának, hogy semmi köze az egészhez. Természetesnek vette, hogy Árnyi tájékozottabb nála, hiszen gyakran kerül kapcsolatba „jött-ment” üzletemberekkel, de meghökkent, amikor kiderült, hogy Stuart erőteljesen bekapcsolódott a Demokrata Klub tevékenységébe.

– Két év múlva – magyarázta Pinckneynek – választás lesz, szavazni kell az Egyesült Államok elnökére és Dél-Karolina állam vezetőire. Már megkezdtük az előkészületeket, győzni akarunk, bármi áron. Ulysses Grant repül Washingtonból, ő nem kormányozhat újból. A hadseregét az utolsó emberig ki fogjuk kergetni az államunkból.

– Hogyan?

– Tűzzel, vassal, ami csak kell. De el fognak menni. A Konföderáció nyolc államából rég kivonultak. Floridában, Louisianában és Dél-Karolinában már majd tíz évet töltöttek. Ez túlságosan sok.

– Egy kicsikét kell majd erőltetni – fűzte hozzá Árnyi. – Tudjátok, mit mondott tiszteletre méltó szenátorunk.

Stuart felhorkant.

– Én nem tudom – ismerte be Pinckney.

– J. J. Patterson volt. Maga olyan mélyen dugta a fejét a homokba, hogy valószínűleg nem vette észre, amikor ez hetvenkettőben idejött Pennsylvaniából, hogy megvásárolja a választást. Egy fickó másnap azt kérdezte tőle, fog-e valamit tenni az állam képviselőházában uralkodó erkölcsi fertő ellen. Patterson majdnem betegre nevette magát „Minek, még van öt év szabad rablás Dél-Karolinában.” Ő csak akkor fog elmenni, ha valaki nagyon keményen kényszeríti.

– Ez a szándékunk – mondta Stuart. – Csak ki kell várnunk a hetvenhatot, hogy mozdulhassunk.

– És addig mi lesz? – kérdezte Pinny.

– Dolgozunk, és nyugton maradunk.

– És Káin papa? Elmondtam neked, amit Elijah-tól hallottam.

– Ő is alig várja a hetvenhatot. Ő a republikánusok kedvence. Káin papa miatt ne izgulj, távol tartom magam tőle.

Pinckneynek visszatért a biztonságérzete. Nem is sejtette, hogy abban az esztendőben még hányszor bolydul fel a Meeting Street nyugalma.

Visszatért az évek során kialakított kényelmes napirendjéhez; a reggelinél kiolvasta az újságot; azután, mielőtt bement volna az irodájába, elkísérte az iskolába Lizzie-t, és ebéd előtt érte ment; a délutánokat a raktárnál töltötte, ellenőrizte a Carlingtonból érkező bárkák kirakodását; vacsorára hazatért; időnként eleget tett egy-egy meghívásnak; vasárnap templom, kedden szolgálat a dragonyosoknál, havonta egyszer értekezlet a Kereskedelmi Kamarában; családi karácsony, mellyel együtt jár a Julia látogatásait kísérő feszültség; a báli, lóverseny-, tea- és estélyszezon. Időnként kiújultak a malériarohamai. Ilyenkor hagyta, hogy Lizzie és Lucy nagy hűhót csapjon körülötte, Elijah-t elküldte dr. Trotthoz kininért, s a néhány kellemetlen nap jól jött annak igazolására, hogy a munkát Carlingtonban a felügyelőre hagyja. Árnyi nemtörődömséggel vádolta, anyja leveleiben arról panaszkodott, hogy gyermekei rosszul bánnak vele, hiszen nem látogatják meg Pennsylvaniában, Lizzie zsémbelt, hogy régimódi és szőrszálhasogató. Néha úgy érezte, hogy az élet elmegy mellette, de nem izgatta magát emiatt. Mire

betöltötte a harmincat, megismerte a háborút, az aggódást, a lázadást, a szűkölködést, a szenvedélyt és a kétségbeesést. Most, harmincegy évesen, elégedett, hogy élete tompa zsibbadtságban folyik.

1875-ben Pinckney engedett Lizzie kitartó célozgatásának, és vásárolt egy telket a Sullivans-szigeten. A tavaszt kitöltötte a tárgyalás az építési vállalkozóval meg a mindenkitől szakadatlanul áradó jó tanácsok meghallgatása. Lizzie legalább hetenként kétszer meggondolta magát hálószobája ajtajának elhelyezését és az éléskamra polcainak számát illetően. A bonyodalmak ellenére a ház elkészült, mire Mrs. Pinckney iskolája június harmincadikán nyári vakációra bocsátotta növendékeit, és éppen olyan lett, mint a többi környékbeli ház.

A háború előtt a sziget elegáns kis üdülőhely volt azon charlestoniak részére, akik nem akartak Saratogába vagy Newportba utazni a hőség elől. Moultrieville-ként emlegették, a déli végén elhelyezkedő Moultrie-erődről. A nagy szállók luxust kínáltak, és néhány száz családnak volt itt tágas háza, mögötte istállóval, konyhával, a szolgák házával. A szállodákban estefelé tánczenekar játszott, és a hotelek hosszú verandái előtt a megemelt promenádot elözönlötték a tengeri levegőre áhítozó sétálók. A blokádflotta ágyúi mindezt romba döntötték, de azok, akik szerették a sóillatú nyarakat, a hetvenes években elkezdték újjáépíteni. Már nem voltak szállodák, zenekarok, promenádok és elegáns házak, csak a széles, homokos tengerpart és az óceán maradt változatlan. És ez elegendőnek bizonyult.

Lizzie szerette a szigeti házat. Egyszerűsége emlékeztette a baronyi erdei lakra, csak ez annál sokkal jobb volt, mert éjjel-

nappal keresztülfújt rajta a szél. Karbolsavval kezelt magas cölöpökön állt, a levegő keringett alatta, a ház pedig magasabb lett, mint a közte és a tenger közt vonuló homokdűnék. A víz vonalával párhuzamosan egy hosszú, keskeny szoba helyezkedett el, mely nappaliként és egyben ebédlőül szolgált. Mindkét végén kisebb helyiségek alkotta szárny húzódott hátrafelé, a zúzott osztrigahéjjal borított út irányába. Az egyik szárnyban egy vendégszoba volt, meg Lizzie, Pinckney és Stuart háló; a másikban a konyha, a kamra, és egy szoba Hattie meg Clara részére. Árnyi a nyár folyamán egyszer vagy kétszer látogatott a szigetre; augusztus hónapban, amikor Baronyn nemigen lehetett volna mást csinálni, mint a viharokat lesni, Julia vette igénybe a vendégszobát.

A házat három oldalról övező széles verandáról lehetett bejutni a szobákba, és hacsak nem volt nagy vihar, valójában ez szolgált nappaliként. A Carlington egyes részein vadon termő bambuszból készült asztalokkal, székekkel és hosszú, párnázott kanapékkal rendezték be. Lizzie szerint a legjobb benne az a hatalmas fonott függőágy, aminél nagyobbat még sosem látott. Amikor Julia nem volt ott látogatóban, a kislány kivitte a párnáját és a takaróját, s a függőágyban aludt, ringatózva a csípős éjszakai szélben.

A verandáktól deszkával borított út vezetett keresztül a dűnéken és le a lépcsőkön a szilárd homokra, a legmagasabb dagályszint fölé épült kis nyitott pavilonig – ez adott árnyékot két fürdőzés között. De ez sem segített, és az sem, hogy Lizzie hosszú ujjú puplin fürdőruhát viselt, s hozzá széles, fodros kalapot – megérkezésük után alig két nappal már csupa szeplő

volt. Siránkozott, esténként íróval próbálta elhalványítani a foltokat, de valójában nem törődött velük – ehhez túlságosan jól érezte magát. Wraggéknek volt egy házuk a közelben, ő és Caroline úgy cikáztak ide-oda, mint a sekély vízben az apró rákok.

Hajnal előtt Pinckney és öccse felszállt az új omnibuszra, amely a sziget déli részén lévő kompkikötőhöz vitt. Itt Stuart átvette hajóján a parancsnokságot. A legénysége addigra már begyújtotta a kazánokat, és végzett a lemosással. Többnyire Pinckney volt az egyetlen fehér utas. Amikor a komp megállt a Mount Pleasantnél, megtelt négerekkel, akik kocsiszámra vitték az árut a városi piacra. A Market Street-i kikötőtől Pinckneynek hatsaroknyit kellett gyalogolnia az irodájáig. Ebédet Lucy adott neki. Árnyinak is, ha az éppen nem volt Simmonsville-ben. Amikor véget ért a munkanap, ugyanígy mentek vissza. Stuart hatkor kelt át utoljára, és így idejében értek a házhoz, hogy még egy rövidet ússzanak a hétórai vacsora előtt.

A család a házban ritkán gyújtotta meg a petróleumlámpákat. Vacsora után többnyire kiültek a verandára, csendben beszélgettek a félhomályban, figyelték, hogyan tűnnek el az égbolt utolsó színei, azután ellenzős gyertyával világított ki-ki magának, hogy eltaláljon az ágyáig. A parton megtörő hullámok változatlan ritmusa, a szélfútta homok halk surrogása a festett deszkapallókon perceken belül álomba ringatta őket.

Amikor legforróbb volt a délután, Lizzie és Caroline elnyújtózott a függőágyon, és míg a fürdőruha megszáradt rajtuk, jövőjüket tervezgették.

– Én egy milliomoshoz megyek férjhez, olyanhoz, mint Mr. Simmons, csak magasabbhoz – mondta Caroline. – És lesz egy tucat kisbabám, száz új ruhám és bársonyüléses hintóm.

– Én olyasvalakihez fogok feleségül menni, aki vakmerő és szép, mint Ivanhoe, és aki meg fog menteni valami végzetes bajból.

– Mint például?

– Azt nem tudom. Mondjuk, hogy eltapossanak a megvadult lovak. Futólag megpillant majd, és belém szeret, de nem mer közeledni, mert… ezért vagy azért… de akkor a lovak ki fognak törni az istállóból, és rohannak a Meeting Streeten, és én épp akkor fogok jönni Lucy kuzinéktól, ahol valami nemes, jó cselekedetet hajtottam végre, mondjuk visszatartottam Andrew-t attól, hogy felgyújtsa a házat. Ő pedig ott fog sétálgatni föl-alá, mert abban reménykedik, hogy akár csak egy pillanatra is megláthat, és…

– Én jövök, én jövök. Én híres operaénekesnő leszek, és az angol királynő könyörögni fog, hogy menjek és énekeljek neki, és mert olyan kedves leszek és csöppet sem felfuvalkodott, pedig én leszek a világ legjobb énekesnője, elmegyek, hadd örüljön. És akkor a királyfi…

– Hiszi a piszi!

Hemperegtek, mint a kutyakölykök, a függőágy lengett és nyikorgott, ők pedig visongtak a gyönyörűségtől, hogy micsoda zseniális képzelőerejük van. Már majdnem tizenhat évesek voltak, és nem tudtak többet a világról, mint hatéves korukban.

Néha megpróbálták kibogozni a rejtélyeket, amelyek legjobban foglalkoztatták őket. Elméleteket cseréltek arról,

hogyan lesz a nőknek kisbabájuk. Caroline meg volt győződve róla, hogy ő tudja a választ.

– Csak rá kell nézned a köldöködre, és látod, hogy egy madzaggal van összehúzva. Ennek biztosan van valami oka, különben nem lenne így. Úgyhogy biztosan ez van a kisbabák miatt. A doktor elvágja a madzagot, a has kinyílik, ő meg kiveszi a babát.

Caroline tekintély volt. Férjezett nővére egy éve szült, és akkor megtudta, hogy azért változik meg a nővére alakja, mert a hasában van a gyerek.

– Ez azt jelenti, hogy a fiúknak nincs köldökük?

– Azt hiszem. Nekem nincs fiútestvérem, ezt neked kéne tudnod.

– Én nem tudom. Nem szaladgálnak ruha nélkül.

– Miért nem kérded meg egyiküket?

– Még mit nem!

Caroline kuncogott.

– Megkérdezhetnéd John Coopert. Ő biztosan szívesen megmutatná neked, ha volna neki.

– Szörnyű vagy, Caroline! Szívd vissza! – kiáltotta Lizzie, és barátnője karjába csípett.

– Jaj! Visszaszívom.

Vidáman megtárgyalták John Cooper hibáit. Ő volt Lizzie végzete, az egyetlen magas fiú a tánciskolában, és makacsul hűséges, odaadó csodálója. Háromesztendei hetenkénti valcerozás után még mindig a lányka lábára lépett, és elpirult, amikor Lizzie megpróbált beszélgetni vele.

– Idén nem lesz gondod miatta – mondta Caroline. – Júniusban végzett a Porteren, és Virginiába fog menni, hogy prédikátornak tanuljon.

– Ezzel nyáron nem vagyok kisegítve. – A fiú valahogy mindig arrafelé bukkant fel a vízben, ahol a lányok úsztak, pedig Cooperék háza majdnem egy mérföldnyire volt. – És ami azt illeti, akkor mit csinálok jövőre a tánciskolában? John Cooper is jobb a senkinél.

– Billy Wilson talán megnő addigra. Már szinte elég magas, és szerelmes voltál belé.

– Ó, ő rémes. Dohányzik. Lehet rajta érezni a szagát. Mi lesz velem, Caroline? Mindenkinél nagyobb vagyok, akit csak ismerek. Látom Stuart feje búbját, pedig ő felnőtt férfi. Még Árnyinál is magasabb vagyok.

– Ne izgulj! Jövő utánra bevezetnek a társaságba, és találkozni fogunk az összes idősebb fiúval, azok egészen biztosan magasabbak. Gondolod, Stuart egyáltalában tudja, hogy én a világon vagyok? Micsoda szerencse neked, hogy van egy ilyen jóképű bátyád!

– Ugyan, semmi mást sem tesz, csak politizál. Ha az öregembereket szereted, Pinnyre kellene kivetned a hálód. Ő igazán aranyos.

– Nem, én leszek a férjem vigasza öreg napjaira. Mr. Simmonshoz megyek. Úgy fog örülni egy fiatal teremtésnek a házában, hogy mindennap ajándékoz majd nékem egy báli ruhát…

És kezdődött elölről az egész.

Mikor újból megnyílt a tánciskola, kiderült, hogy Billy Wilson egyáltalában nem nőtt, de Henry Simonsból és Ben Ogierból csontos óriás lett. Akárhogy is erőlködött, Lizzie nem tudta meggyőzni önmagát, hogy bármelyikükbe is érdemes lenne beleszeretni, de mind a ketten jól táncoltak, és minden hétnek a péntek este volt a csúcspontja.

Tizenhatodik születésnapján Lucy kilyukasztatta Lizzie fülét a kis gyöngyök számára, melyeket Mary Edwards küldött Philadelphiából, és Lizzie felnőtt hölgynek érezte magát.

ÖTÖDIK KÖNYV

1876-1877

30

– Pinny, elég volt a kioktatásból! Kell a hajóm, vagy nem? Átalakíthatod nyersanyagszállítóvá, és akkor nem kell bérleti díjat fizetned Bracewellnek.

– Semmi értelme, hogy eladd, Stuart. Ha másképp osztod be az idődet, néhány hónapot vízen tölthetsz.

– Én is Tradd vagyok, bátyó. Nem teszek félszívvel fogadalmat. Megmondtam neked, hogy eljön az idő, és most itt van. Napról napra, éjjel-nappal Hamptonnal és a demokratákkal leszek, mostantól fogva a végső győzelemig.

– Na és a győzelem után?

– Az még messze van. Majd utána töröm a fejem. Nem állíthatsz le, ne is próbálkozz. Szeretném, ha csatlakoznál. Valaha a tábornok követői között voltál; állj újra közénk!

– Kötelezettségeim vannak.

– Mondod te. Szerintem a haza fontosabb, mint a bányászat.

– Megveszem azt az átkozott hajót. Mennyit kérsz érte? Aztán tágulj innen, mielőtt megpofoználak… és minden jót.

November hetedikén választják Dél-Karolina kormányzóját. A kampány február hetedikén indult.

Az állam tíz éve nyög a radikális republikánusok elnyomása alatt. Ezekben az években az adók a törvényhozók és társaik zsebébe vándoroltak, ezekben az években több mint egymillió hektár földet koboztak el azoktól, akik nem bírták kifizetni az adót, másik milliót hektáronként két dollárért (vagy még

kevesebbért) adtak el, hogy megmaradt földjeik adóját kifizethessék. A törvényesen kinevezett bírák – bizonyíték vagy vád nélkül – mindig azon fehérek ellenében ítélkeztek, akik valaha is a Konföderáció hadseregében szolgáltak. Az úgynevezett „választott hivatalokat" a legtöbbet ígérőnek ítélték oda, így Dél-Karolina hivatalaiban írástudatlan volt rabszolgák kaptak helyet. Amikor a kormányzó egyik szerdán ezer dollárt vesztett kártyán, csütörtökön a törvényhozás ezerdolláros jutalomban részesítette „odaadó szolgálataiért hálás dél-karolinai polgárok nevében". A foszfátot, amiből Charlestont újjáépíthették volna, elosztogatták a kormányzó barátai között, annak a törvénynek a nevében, amely állami monopóliummá nyilvánította a kikötő és a folyók kotrási jógát. A kormányzó barátai milliomossá váltak, miközben a háborús károkat nem hozták rendbe, és a gyönyörű régi város egykori palotái nyomortanyává lettek.

Minden a feketék szavazataitól és az elnökválasztástól függött.

A szavazati joggal rendelkező feketék majdnem kétszer annyian voltak, mint a fehérek, és az Unió Liga tíz éve szervezte őket. De köztük nem kevesen voltak olyanok, mint Elijah, akik visszautasították a szervezőket; további sok ezren, akik csalódtak, mert szerintük a jenkik és a republikánusok nem tettek eleget értük; és mint mindig, a nagy tömeg, amely nem értette az egészet, fütyült rá, és nem akart belekeveredni.

A demokraták eltökélt szándéka volt a szavazattöbbség megszerzése, ha lehet, rábeszéléssel, ha nem, hát erővel. A republikánusok meg ragaszkodtak a korrupció

aranybányájához, az egy évtizede tartó meggazdagodáshoz. Ahogy Stuart Tradd megjósolta: minden készen állt a véres színjátékra.

Wade Hampton generális, aki a háborúban Dél-Karolina lovashadseregét vezette, a háború után Mississippibe vonult vissza. Most visszatért, hogy a demokraták élére álljon kormányzójelöltként. Ötvenhét éves, romantikus figura, karcsú és egyenes hátú, dús hófehér hajjal és telt pödrött bajusszal. Követői kétszázkilencven klubot szerveztek az államban. A Ku-Klux-Klan is felajánlotta támogatását, de ő elhárította. „Embereimnek nincs miért elrejteni az arcukat. Büszkék rá, hogy kimenthetik Dél-Karolinát az aljas idegenek karmaiból, akik utolsó csepp vérét is kifacsarták. Azt akarjuk, hogy mindenki tudja: kik vagyunk.” Hampton előírta követőinek, hogy tegyék magukat láthatóvá. Valamennyien vörös inget viseltek, és hamarosan a „Vörös-inges” ragadványnevet kapták.

Ellenfeleik, a republikánusok rendelkezésére a fekete állami milícia állt, amely a fegyverraktárakat felügyelte. De attól való félelmükben, hogy a milícia talán nem elég megbízható, két semmitől vissza nem riadó csoportot szerveztek, a „Fenegyerekek”-et meg a „Tölgyek”-et.

Az átlagfeketének az volt a balszerencséje, hogy a kettő közé szorult. Ő volt az a mezei szavazó, akit mindkét oldal maga mellé akart állítani.

A tavaszi hónapok során nőttön-nőtt a feszültség. Pinckney hirtelen ismét a háborút követő évek légkörében találta magát. Éjszakánként a könnyűdragonyosok járták lóháton a várost, csoportokban lovagoltak, fáklyával világítottak be a sarkokba,

ahová az utcai lámpák fénye nem ért el. Napközben fegyveres őrség vigyázta az Arzenált, készen arra, hogy bármelyik pillanatban lóra pattanjon. A Vörösingesek csoportjai (tíz közlegény és egy hadnagy) a vidéket járták. Kunyhóknál álltak meg, és keresztutakon fekvő kis településeknél feketéket és fehéreket biztattak, hogy szavazzanak a demokratákra, és ezzel „keljenek át a Jordánon". A Fenegyerekek néha előttük jártak, néha utánuk érkeztek. Eddig még nem történt közvetlen összecsapás.

A városban hevesebbek voltak a szenvedélyek. Zavargás még nem tört ki, de imitt-amott már voltak összecsapások, amelyek mindkét fél fegyveres erőit mozgásban tartották.

Pinckney május közepén napfelkeltekor tért haza az éjszakai járőrözésből. Aznap éjjel három verekedésnek vetettek véget a Bay Streeten, és Pinckney karja fájt, mert kővel dobálták meg. Lovát a dragonyosok istállójában hagyta, gyalog tette meg a hosszú utat hazafelé. Töprengett, érdemes-e lefeküdni még egy órácskára reggeli előtt, amikor kinyitotta és térdével nyomta befelé a bejárati ajtót. Alig egy arasznyira sikerült benyomni. Fáradtságát rémület váltotta fel.

Elijah a hátán feküdt az ajtón belül, hörögve szedte a levegőt. Pinckney erővel benyomta az ajtót, és az öreg mellé guggolt. Amikor Elijah fejét felemelte, érezte, hogy ujjain meleg vér csorog. – Ó, Istenem! – Clarát és Hattie-t szólította.

Lizzie érkezett elsőnek a verandára. Elállt a lélegzete, megfordult és visszaszaladt a házba. Amikor Pinckney és a nők a házba vitték Elijah-t, Lizzie világot gyújtott a dolgozószobában, és takarót terített a pamlagra. – Ide fektessétek – szólt. – Hattie,

hozz meleg esővizet és szappant! Clara, hozz a konyhából timsót és egy tálat! Pinny, kérem a borotvádat, hogy leborotválhassam a fejét, és hozz egy üveg brandyt!

Pinckney csak bámult. – Tudom, mit kell tennem – reccsent rá Lizzie. – Legalább egy órába telik, mire Perigru doktort ide lehet hozni, úgy alszik, mint akit fejbe vágtak. Ide azzal, amit kértem, utána elmehetsz érte. Mozgás! Én hozok vattát és kötszert. – Nem látszott nagyon tekintélyesnek. Hálóinge és pamutköpenye rövid volt; bokája és lába meztelen, haja kócos. De senki sem mert ellenkezni vele.

Amikor Pinckney elhozta az orvost, az kijelentette, hogy ő sem tudott volna jobb kezelést alkalmazni. De a felépülésre kevés reményt látott.

Elijah egész nap hol feleszmélt, hol eszméletlen volt. Elmondta, hogy mi történt: az Unió Liga visszatérésre nógatta kilépett tagjait. A kijárási tilalom idején két férfi jött az ajtóhoz. Elijah visszautasította őket, erre egy vasrúddal fejbe vágták.

– Pinny úrfi, szeretném megkapni a megtakarított pénzemet. Aranyban. Látni akarom az aranyat, azok a számok a könyvben nem mondanak nekem semmit.

Pinckney odavitte. Amikor ismét magához tért, Elijah végigpörgette ujjai között az arany érméket, és szélesen mosolygott. – Hát nem gyönyörű? – Szemhéja lecsukódott. – Ugyanolyan aranyfogakat akartam csináltatni, mint Toby, de örülök, hogy másképp döntöttem. Nekem lesz a legszebb temetésem. – Ismét elmosolyodott, majd megint eszméletlenségbe zuhant. Pinckney fogta a kezét.

Este volt, Lizzie épp lámpát gyújtott, amikor Elijah utoljára magához tért. – Pinny uraság, nézze ezt a nagy kislányt. Túl érzékeny. Én most elmegyek. Ne nyugtalankodjanak! Mindenért megfizettem. Itt vannak mellettem: egyik oldalamon egy zsákocska színarany, a másikon Jézus Krisztus, és most megyek a lakodalomba. – Ajka mosolyra nyílt, keze elernyedt Pinckney kezében. Pinny összetette Elijah kezét és lefogta a szemét. Utána a síró Lizzie-t ölelte át.

– Mr. Pinckney, jobb lenne, ha nem menne ki a temetésre. Mindenféle fekete népek lesznek ott.

– Köszönöm, Clara… jólesik az aggodalma. De maga csak néhány éve van nálunk, és talán nem érti: Elijah családtag volt nálunk. Apám temetésén nem lehettem ott, de Elijah sírjánál ott leszek.

És így Elijah Tradd temetése olyan nagyszabású volt, amilyet barátai még sose láttak. Fehér szaténnal bélelt fényes mahagónikoporsóban feküdt bársonyöltönyében; az üvegezett halottaskocsit elborították a koszorúk. Az eléfogott fényes fekete paripák fején fekete strucctoll lengedezett, a lószerszámon fekete selyemszalag. A halottaskocsi előtt új öltözékben pompázó és új csörgődobot rázó énekkar: az Afrikai Metodista Episzkopális Egyház templomi kórusa. Az öröm zsoltárait zengték, lábuk táncra perdült. A menetet az egyházközség lelkésze vezette, nyitott hintáját fehér ló húzta. Fehér gyászba öltözött férfiakkal és nőkkel teli, kisebb-nagyobb kocsik töltöttek be több utcát. A halottaskocsi mögött Pinckney lépdelt, lehajtott fejjel; haja bronzszínűen ragyogott a napfényben.

A temetőben megcsodálta a márvány sírkövet, amiről már csak Elijah elhalálozási időpontja hiányzott. Ő dobta az első rögöt a sírgödörbe, és megvárta, míg az megtelik. Utána elköszönt Elijah barátaitól; a halotti toron már nem vett részt.

Június végén Lizzie befejezte tanulmányait Mrs. Hopson Pinckney fiatal hölgyek számára fenntartott, bennlakásos és bejáró növendékeket oktató iskolájában. Az ünnepséget a kertben tartották. A tizenegy végzős növendék üde látvány volt hosszú fehér ruhájában és széles karimájú szalmakalapjában. Pinny és Árnyi megizzadt a napon, de Lucy sikeresen védekezett: egyik kezében napernyő, a másikban pálmalegyező. Mrs. Pinckney búcsúbeszédének nem volt se vége, se hossza – Lucy megkönyörült kísérőin, időnként hűvös levegőt hajtott feléjük. Az ünnepség végén Pinckney és Árnyi bókokkal árasztotta el Mrs. Pinckneyt. Pinny, a távoli rokonságra hivatkozva, megcsókolta ráncos arcát, úgy, hogy a hölgy belepirult. Árnyi több lány apját ismerte; ezek voltak az új jövevények. Bemutatta őket Pinnynek és Lucynak, azután csillogó szemmel figyelte, hogy Lucy „halálra udvarolja" őket. Később a charlestoniak fagylaltzsúr-ra mentek Wraggékhez.

Pinckney és Árnyi másnap a Sullivans-szigetre szállította Clarát, Hattie-t, Lizzie-t, Lucyt, Andrew-t, Kis-Andrew-t és dadáját. Stuart kompjának kapitánya Billy lett. Ezúttal egyedül ők voltak a kompon. A járatot fegyveres őrök vigyázták. Idegent nem engednek a szigetre. A fenyegető bajok idején ez lett a legbiztonságosabb hely Dél-Karolinában.

Épp idejében távoztak. A július negyedikei ünnepségek szerte az államban fekete republikánusok és fekete demokraták

összecsapásaival végződtek. Néhány nap múlva Hamburg pirinyó városában heves csatára került sor a Vörösingesek és az állami milícia között. Hamburg városkája Edgefield megyében, Wade Hampton szülőhelyén volt, és nagyrészt fekete lakossága az elsők között „kelt át a Jordánon”. Válaszul Adams parancsnok vezényletével a Tölgyek új milíciaegységét rendelték ki: nyolcvan, Winchester puskával felfegyverzett férfit. Főhadiszállásuk a régi, téglából épült börtön fegyverraktárában volt.

A csata a bíróságon kezdődött. A Vörösingesek vezetője, Matthew Butler tábornok követelte, hogy ez utóbbi egységet oszlassák fel, ne hagyják, hogy Hamburg lakosságát megfélemlítse. A fekete bíró visszautasította. Ő maga a hivatalos állami milícia vezérőrnagya volt; döntése legalizálta a Tölgyek működését.

Július nyolcadikán Vörösingesek lovagoltak be a városba, pisztolyukkal a levegőbe lövöldöztek, és a lázadók kiáltását hallatták. Köztük lőszerszállító szekéren kis kaliberű ágyú. A fegyverraktár ablakából tüzet nyitottak, és egy Vörösinges elesett. Az ezt követő csatát az északi lapok „Tömegmészárlás Hamburgban” címmel röpítették világgá. A fegyverraktárt majdnem teljesen lerombolták, hat fekete a csatában esett el, a többi megadta magát – ezeket legyilkolták.

Daniel Chamberlain kormányzó Grant elnökhöz fordult – azonnal szövetségi csapatokat indítottak a helyszínre.

Mielőtt odaértek volna, a mészárlás hírét államszerte „fekete méltatlankodási” gyűléseken ítélték el. Charlestonban a Nagycsarnokban tartották a gyűlést. A szónok Káin papa volt.

Az Unió Ligába beépített besúgók figyelmeztették fehér munkaadóikat, és a charlestoniak felkészültek. Pinckney felsóhajtott: – Hála legyen az égnek, hogy Stuart Vörösinges-csoportja felment Columbiába. Szeretné Káin papát elkapni. Hamburg semmiség ahhoz képest, amivel Stuart itt próbálkozna. – A könnyűdragonyosok és a többi lövészklub tagjai csöndben gyülekeztek a csarnok körüli utcákon, miközben odabent tartott a megbeszélés. A nyitott ablakokon át kihallatszott Káin papa hangja és az egyre hangosabb éljenzés. Az üzenet vérfagyasztó volt. „Nyolcvanezer fegyverforgató fekete van az államban, és kétszázezer fekete nő, aki képes fáklyát gyújtani és kését használni.” A tömeg üvöltött, a szárnyas ajtó kitárult, és fellelkesült feketék tömege zúdult ki a csarnok tornácára. Amikor meglátták az odalent várakozó ötszáz fehér embert, megtorpantak, majd csendben leosontak a lépcsőn és szétoszlottak. Káin papa a hátsó ajtón távozott.

Amikor mindennek vége volt, a dragonyosok parancsnoka oldotta fel a feszültséget. – Vajon honnan van ennyivel több nő, mint férfi? Hála az égnek, nincs szavazati joguk; Hamptonnak semmi esélye nem lenne. Uraim, igyunk a választójoggal nem rendelkezőkre – kínálta körbe flaskáját.

A szigetre nem érkeztek politikai hírek. Napilap sem jött. Lizzie-t eleinte bosszantotta, hogy Ansonék is a házban laknak. Andrew idegesítette. A csinos fiatal tisztből a tétlen évek hústornyot formáltak; a néma depresszióba való folyamatos lecsúszást korlátlan ivás kísérte, idomtalan, vizenyős alak lett. Úgy néz ki, gondolta Lizzie, mint egy óriási fehér varangyos

béka. Húsa kidagadt székének karfája alól, és az volt a szokása, hogy mielőtt megszólalt volna, felfújta arcát. A tizenhárom éves Kis-Andrew-t sem tekintette egyenrangúnak a majdnem felnőtt, tizenhat éves leány. Lucy már régen bevonta az általános háztartási teendőkbe Estelle-t, de az továbbra is védencének tartotta Kis-Andrew-t, és körülötte való sertepertélése legalább annyira idegesítette Lizzie-t, mint a fiút. – Edd meg a főzeléket… vegyél kalapot… ne menj mély vízbe…

Kis-Andrew, amennyire csak tudta, kerülte Estelle-t. Lizzie nem hibáztatta, de féltékeny volt. A fiúknak annyi mindent szabad; felkapaszkodhatnak a jegeskocsira, és hűsítőt csinálhatnak a jégtörmelékből meg a meggyízű cukros vízből. A sziget egyik végéből a másikba utazhatnak lóvasúton – teljesen egyedül. Ha nem volt pénzük a visszaútra, felkéredzkedtek a zöldséget, palackozott vizet és tengeri halat szállító kocsikra, amelyek minden reggel körüljárták a szigetet. S ami a legjobb: annyit úszhattak, amennyit akartak – nem kellett aggódniok a szeplők miatt.

Lizzie-t csak kora reggel és késő délután engedték úszni. Felkészítették az első bálra. – Sajnálom, édesem – mondta Lucy – de januárig akkor is megmaradnak a szeplők, ha az őszt egy hordó íróban töltőd. A tavaly nyáriak sem múltak el idén nyár elejéig. A szépségért szenvedni kell.

Lizzie belátta, hogy érdemes. Naphosszat álmodozott a mesebeli hercegről, aki meglátja a bálon és első látásra belészeret.

– Ez néha megesik, nem igaz, Lucy?

– Igen, drágám, valóban megesik. – Milyen furcsa a hangja, gondolta Lizzie.

– Mesélj újra a bálról, kérlek, csak még ez egyszer.

– Nos, lássuk csak. Pinckney kocsit bérel…

– Becsapható ajtóval.

– Igen, becsapható ajtóval. Amikor az ajtónálló mögötted becsapja, akkora zajt csinál, hogy mindenki tudja: különleges személy érkezett. Hosszú, csíkos védővászon feszül a résztvevők feje felett a csarnok bejáratáig – hátha elered az eső és széles fehér vásznat terítenek a járdára és a lépcsőre, hogy a ruhádat ne érje por.

– Mert a ruhám fehér lesz.

– Ó, igen, a legfehérebb fehér. És a kesztyűd is fehér. Idén minden leány új kesztyűt kap a bálrendezőktől, karácsonyi ajándékul.

– Nem érdekel a kesztyű. A táncrendről mesélj.

– Megígértem, Lizzie, és nem felejtem el – mosolygott Lucy. – Gondoskodom róla, hogy Mr. Josiah a legmagasabb urakat jegyezze be a táncrendedbe.

– És nem csak John Coopert, mert abba belehalok. Ó, az ördög vinné el! Farkast emlegettem… – Az odaadó John otthon volt nyári szüneten, és briliáns cselt talált ki arra, hogy naponta láthassa Lizzie-t. Minden reggel és minden délután úszni vitte Kis-Andrew-t – érte jött és hazahozta. Lucy örült a segítségnek. Bizonyos napokon váratlanul erős volt a hullámtörés, és fia nem szokott az óceánhoz. Lizzie istencsapásnak tartotta Johnt, és Lucy ezt rossz néven vette.

– Rémesen bánsz vele. Hagyd abba! Nagyon szeretsz uralkodni a férfiakon. Pinckney és Árnyi mulatságosnak tartják, de az urak, akikkel az első bál után találkozni fogsz, nem kedvelik majd. Ők elvárnak egy bizonyosfajta viselkedést, jó lesz, ha megtanulod. Én hajlandó vagyok megtanítani rá, ha nem makacskodsz és idefigyelsz. Kezdd gyakorolni Johnnal! Ha feljön a verandára, tégy úgy, mintha meglepődnél és mondd: – Ah, John Cooper! Mennyire örülök!

– Ostobaság. Nem lepődöm meg, és egyáltalán nem örülök.

– Sebaj. Mosolyogva mondd.

– Ó, az ördög vinné el… Szent ég, Lucy, nézd! John Cooper van itt! Nagyon örülök!

Szegény John úgy meglepődött, hogy alaposan beverte a lábujját.

Stuart dühösen káromkodott, amikor megtudta, hogy elkerülte Káin papát. – Olyan csúszós, mint az angolna, megint kisiklott a kezem közül az a fekete kurafi, de egyszer még elkapom.

– Lassabban a testtel, hékás! E vörös ing alatt érzékeny szív dobog. – Stuart riadt arca láttán Alex Wentworth elnevette magát.

– Krisztusom, Alex, elnézést kérek. Elfelejtettem.

– Csak vicceltem. Ne is törődj vele! Gyerünk, igyunk egyet a kocsmában, és hallgassuk, mit mondanak a republikánusok!

A két régi barát véletlenül futott össze Columbia egyik utcáján. Alex anyja ottani rokonaihoz küldte a fiút a charlestoni botrány után, amely Káin papa származása miatt tört ki. Alex és

Stuart több mint nyolc éve nem látták egymást. Mindketten huszonhárom évesek voltak, lelkes demokraták. Alex nemrég nősült, columbiai lányt vett el, de ideje nagy részét a Vörösingeseknél töltötte, nem fiatal feleségével vagy társaival a nagybátyja tulajdonában lévő biztosítási társaságnál. Stuart hadnagy volt, Alex meg százados. Változatlanul ő volt a rangelső.

– Mindent tudni akarok Charlestonról – mondta Alex. – A drága öreg otthon változatlanul hiányzik, de kedves édesanyám határozottan elutasítja, hogy meglátogassam. Gondolom, szeret úgy tenni, mintha a papa nem lett volna nagy szoknyavadász, és én ennek ellenkezőjére emlékeztetem. Szerencse, hogy papa hősi halált halt. Most szentnek tartja az emlékét – ha élne, pokollá tenné minden napját. Az asszonyok olyan szűk látókörűek. Szeretném Helent másmilyenre nevelni.

– Hiányoztál, Alex. Miért nem jössz haza velem Charlestonba? Anyádnak nem kell tudni róla. Ellakhatsz nálam.

– Nem, ezt nem érdemli meg tőlem. Emellett Columbia most már az igazi otthonom… Figyelj ide, jobb ötletem támadt! A tábornok díszőrségfélét szervez, amelyik vele utazná körbe az államot. A kampány a jövő hónapban indul, azután, hogy a demokrata konvenció hivatalosan is őt választja elnökjelöltnek. Bevihetnélek téged is. Mit szólsz hozzá?

– Mit szólhatnék? Meglepő gondolat. Tényleg meg tudod tenni?

– Helen a Hamptonok kuzinja. Vedd úgy, hogy el van intézve. Most pedig mit szólnál egy pohár italhoz és valami harapnivalóhoz?

Alex állta a szavát. Augusztus tizenötödikén Wade Hampton tábornokot közfelkiáltással megválasztották a kormányzói poszt demokratikus jelöltjévé. Columbiában már meg is alakult a kormányzói kíséret, a díszőrség. Másnap megkezdték a körutat.

31

Pinckney elmesélte a szigeten Stuart karrierjét, de a hölgyeket nem nagyon érdekelte. Andrew és fia, akiket érdekelt volna, ágyban voltak már. Andrew – szokása szerint – a korai vacsora után azonnal lefeküdt, Kis-Andrew-t pedig nyári nátha döntötte le a lábáról. Lucyt és Lizzie-t lefoglalták a krinolin viselésének titkai. Lizzie-t nagyon bosszantotta, hogy nem viselheti az új módit: a szoros derekú, uszályos ruhát, de Lucy türelmesen magyarázta: – Egyetlen charlestoni hölgy sem hord ilyet; túl sokat mutat a testből. A régi fajta abroncsot már nem hordhatjuk, mert túl sok anyag kell a szoknyájához, de a lányok mindig a régi, harang alakú abroncsszoknyában mennek az első bálba. Ez illik legjobban az alakjukhoz, nagyon jól mutat, olyan, mint a régi jó időkben. Ugyanolyan hagyomány, mint az, hogy az utolsó tánc mindig keringő.

A „krinolinórák" nehezére estek Lizzie-nek, de nagyon izgalmasnak tartotta őket. Pinckney, ritka látogatásainak egyikén, alig tudta nevetését visszafojtani. Lizzie-n fürdőruha volt. Fölötte Lucy egyik régi fűzője, azon ingblúz, és az összes réteg fölött az alsószoknyával fedett abroncs.

– Úgy érzem, mintha elefánt volnék – panaszkodott. De Lucynak bizalmasan bevallotta, hogy hirtelen vékonyra vált dereka és majdnem tisztességes méretű keble nagyon izgalmas, annak ellenére, hogy nem bír lélegzeni vagy lehajolni.

– Remekül megy – bátorította Lucy. – Ez az. Apró lépések, egyik lábad a másik előtt, és lábfejedet fordítsd ki, mint a kacsa. A szoknya nem előre-hátra, hanem kétoldalt ringatózik. Jó. Nagyon jó, kicsikém, sokkal jobb, mint tegnap. Most sétálj a pamlaghoz, ez az, pont a közepéig. Csukló könnyedén leengedve elöl és oldalt. Most fordulj meg, lassan, ne olyan gyorsan! Jó. Csukló vissza oldalt. Nagyon jó. Most szorítsd össze az ujjaidat, és fogd meg az abroncs egyik pántját! Megvan? Rendben, most mindezt egyszerre! Hüvelykujjaddal meglendíted az abroncsot, egyik lábaddal hátralépsz, és leülsz a pamlagra!

Lizzie leült. Az abroncs felrepült, és homlokon vágta. Alóla kivillant élénkkék fürdőruhája. Lizzie könnyei kibuggyantak.

Pinckney kimenekült. – Semmi baj, Lizzie – mondta Lucy –, velem is milliószor előfordult, mire megtanultam. – Odament, és megigazította a szoknyát. – Gyerünk, kedvesem – fogta meg Lizzie kezét. – Megmutatom még egyszer, vezetem a kezedet. Utána vacsorázunk. – Lizzie felállt, elsétált, visszasétált, és – Lucy segítségével – leült, ahogy kell. – Olyan vagy, mint egy szépséges virág – mondta Lucy, és megcsókolta. – Szólok a konyhán, hogy hozhatják a vacsorát, és azután segítek neked asztalhoz ülni. Most töröld meg a szemed! Mára végeztünk. Amikor mindnyájan fűzőben és krinolinban jártunk, minden fiatal hölgy arról volt híres, hogy annyit csipeget, mint egy kis

madár. Majd meglátod, miért. Fűzőben nincs hely az ételnek. Apró falatokat egyél, mindig nyeld le, mielőtt a következőhöz nyúlnál! Amikor az ebédlőből kijövünk, levesszük a fűzőt, és ehetsz egy tisztességes vacsorát.

Pinckney és Lucy, jóval azután, hogy Lizzie lefeküdt, a sötét verandán, kényelmesen hátradőlve üldögélt. Hosszú ideig egyikük sem szólt. Dagály volt, a hullámok lágyan törtek meg, mintha az óceán belefáradt volna a part lejtős homokjának meghódításába. A dűnék kemény, tüskés bokrain szentjánosbogarak villogtak zölden – Pinckney szivarja mintegy válaszként vörösen izzott.

Hirtelen felnevetett, fékezni próbálta magát, de nem bírta nevetését legyűrni. – Soha életemben nem láttam mulatságosabbat, mint a kalicka alól kilátszó kék nadrágot. Te is végigcsináltad mindezt, lánykorodban?

Lucy alig hallhatóan nevetett. – Csitt; lehet, hogy még nem alszik.

– Biztosan alszik. Nagyon késő van. Nem válaszoltál. Téged is orrba vágott az abroncs?

– Ezerszer is. Agglegény nagybátyámnál éltem. Próbálkoztam és hibáztam – többnyire hibáztam. Egyszer majd kivertem a szemem. – Elnevette magát, és sokáig nem bírta abbahagyni. Ragályos volt: Pinnynek már az oldala is belefájdult, de ellenállhatatlanul nevetett.

– Csitt – mondta Lucy, akit ismét elkapott a nevetés, és magatehetetlenül kacagott. Mikor végre magukhoz tértek, mindketten elgyengültek.

– Egek – nyögdécselt Pinckney belefájdult az oldalam. Nem tudom, mikor nevettem utoljára ilyen jót.

Képtelenül nagy vörösessárga gömb kúszott fel a látóhatáron, mintha óriás, láthatatlan kéz tolná felfelé. Hangtalanul, elképedve nézték, amint egyre feljebb megy, aranygömbbé változik, és elhalványítja a korábban oly fényes csillagokat.

– Sose láttam még feljönni a holdat – suttogta Lucy. – Ilyen szépet soha életemben még nem láttam.

– Ilyen szépet én sem – szólt csöndesen Pinckney. – Óceán felett soha. Hihetetlen.

Tovább hallgattak, figyelték, hogyan vált aranyról sárgára, majd egészen fehérre a telihold. Mintha elsimítaná a vizet. A hullámok lassan, lustán, sötéten görögtek, szélükön keskeny, sápadt csipkés hab. Széles ezüstsáv nyúlt a villódzó parttól a látóhatárig.

– Olyan, mintha sétálni lehetne rajta – mondta Lucy.

– Épp erre gondoltam.

Hosszú percekig tartó csend fonta körül őket. Majd Pinckney ránézett az asszonyra. A sápadt, valószerűtlen fény megcsillant Lucy könnyein. Kezét kezébe vette. – Lucy.

– Csitt. Tudom…mindig tudom, hogy mire gondolsz.

– Azt is tudod, hogy szeretlek?

– Igen.

– De én is csak most jöttem rá.

Lucy ajkán kis mosoly libbent át.

– Hamarabb tudtad, mint én?

– Csitt – viszonozta az asszony Pinckney kézszorítását. Tekintete találkozott a férfi zavart pillantásával. – Ez is olyan titokzatos dolog, ami egyszerűen megtörténik. Azt érzem, amit te érzel, és tudom, hogy mire gondolsz. Nem mindig és nem mindent. Csak a fontos dolgokat. Most attól tartasz, hogy bolondot csináltál magadból. Ne félj! Boldog vagyok, soha nem hittem volna, hogy ilyen boldog lehetek. Pinny drága, én öt éve vagyok szerelmes beléd. Pontosan ma öt éve. Nem furcsa?

– Mikortól? Nem értem.

– Amikor arról a lóról, az eohippusról meséltél. És éreztem, hogy a szívem a tiéddel együtt sajog.

Pinckney lehajolt, és kezet csókolt. Lucy keze érdes és kidolgozott volt. – Mit fogunk tenni? – kérdezte elgyötörten Pinckney, és előre tudta a választ.

– Semmit sem tehetünk. – Lucy megérintette a férfi haját, majd megcsókolta lehajtott fejét. – Milyen gyakran vágytam erre. Ó, Pinny, nem gondolod, hogy beérhetjük ennyivel? Azzal, hogy osztozunk az érzelmeken és azok tudatán? Engem gazdagít, én megélek belőle.

A férfi felemelte fejét, és a nő könyörgő szemébe nézett. – Igazad van.

Pinckney napkelte előtt távozott. Lucy a varródobozában találta meg a céduláját: „Az első komppal kellett átkelnem. Hatkor kezdődik az őrség. Nem tudom, mikor jöhetek vissza, de nagyon igyekszem. A te P.-d.” A cédulát a keblére szorította. Egészen elgyengült a gondolattól, hogy ezután milyen lesz az élete. Minden szavára, minden levélkére vigyázni kell, mind tele kettős értelemmel és ennélfogva veszélyes lesz. Meg kell

tanulnia színlelni. Szájíze megkeseredett; de Pinckney szereti, és ezt a tudatot öleli keblére. Nincs szüksége vallomásokra vagy szerelmes levelekre. Kettétépte és a papírkosár aljára, összegyűrt papírok alá dugta Pinckney céduláját. Utána összekészítette Andrew reggelijét, és felvitte a tálcát.

A menet majdnem fél mérföld hosszú volt. Elöl Cheraw megye Yörösingesei lovagoltak, az átmentén álló tömegben megpillantott ismerősöknek integettek. Az éljenzés, a lárma hallatán lovaik rángatták a zablát, fel-felágaskodtak, de lovasaik lépésre kényszerítették őket.

Mögöttük feketék zenekara jött, piros szalaggal díszített dobokkal és csillogóra fényesített kürtökkel. Majd az ugyanolyan fényes ágyú következett; óriási ló húzta, piros selyemszalaggal befont fekete sörénnyel és farokkal, sima barna szőre tükörfényesre kefélve.

Az ágyú mögött lovagolt a tetőtől talpig csillogó Vörösinges-díszőrség. Két századra oszlottak. A kettő között magaslott hófehér lován a tábornok; kalapját a tömeg felé lengette, haja oly fehéren lebegett a szélben, mint a ló sörénye. Szürke öltönyt viselt, ugyanolyan szürkét, mint amilyenben háromszor is megsebesült Gettysburgnél, de nem adta fel a harcot.

A menet körbejárta Cheraw poros főterét, majd alakzatba tömörült a középen álló emelvény körül. Az emelvényt piros kelmével díszítették. Középen gyászruhába öltözött alak roskadozott fekete láncok súlya alatt. Az alak lábánál, négyoldalt felirat: „Dél-Karolina”.

Wade Hampton átlendítette lábát a nyergen, és egyenest az emelvényre lépett. Lassan közeledett az alakhoz. Léptei hallatán a láncok leestek, a hajlott alak felegyenesedett, ledobta fekete gyászöltözetét, és előtűnt a hosszú ujjú, villogóan fehér ruhába öltözött fiatal lány. Eldördült az ágyú, és a tömeg ujjongott. Dél-Karolina felszabadult.

– Mindig beválik – suttogta szája sarkából Stuart. Tekintete egyenesen előremeredt.

– Reméljük – nyomott el egy ásítást Alex. – Én azt hittem, hogy több csata lesz és kevesebb beszéd. De ha a tábornok kibírja, mi is kibírjuk. Nézz csak rá! Három hete csináljuk, mindennap, és ő még mindig olyan friss, mint egy harmatos virág.

– És még két hónap van hátra. Nincs is annyi helység Dél-Karolinában.

– Charlestont és Columbiát tartogatja a végére. Ott két-két napig leszünk.

– Hoppá! Vágj érdeklődő arcot! Cheraw demokrata párti vezetője most készül kifejteni, hogy milyen csodálatosak vagyunk.

Julia Ashley szeptember első hetében látogatott el a szigetre. Amikor megtudta, hogy Ansonék is ott vannak, egyáltalán nem akart jönni, de Pinckney elment hozzá, és rábeszélte. Julia be nem ismerte volna, hogy fáradt, de Pinckney tudta, hogy hatvanadik évéhez közeledik, és az ültetvény naponkénti bejárása a tűző hőségben igencsak kimerítő.

Úszni nem volt hajlandó, de naponta kétszer végigment a parton, felhő nagyságú fekete ernyőt tartott a feje fölé. Tiszteletet parancsoló személyiség volt. A házban megbírálta Lizzie viselkedését, Kis-Andrew féktelenségét, Clara főztjét. Jegesen udvarias volt Andrew-hoz és mérsékelten lelkes Lucy szorgossága iránt. Mindenkit elkedvetlenített.

Szegény John Cooper valósággal dadogott, amikor Julia szigorúan kikérdezte egyetemi tanulmányairól, és kifejtette teológiai véleményét. De továbbra is ragaszkodott napi kétszeri látogatásához; kötelességet érzett Kis-Andrew iránt, és szíve sajgott a szerelemtől. Lizzie új, kellemes bánásmódja reményeket és álmokat ébresztett benne. De ma délután Lizzie elment Caroline-hoz, és ő Julia csapdájába esett.

– Martin Luther feslett erkölcsű volt – fejtette ki ellentmondást nem tűrőn Julia. John kétségbeesetten próbált emlékezni arra, hogy mit is tanult Lutherről, amikor Estelle szaladt ki a verandára. Lucy felnézett varrásából.

– Bocsánat, Lucy asszony, de a hátsó ajtónál egy katona keresi Mr. Coopert.

John felugrott, napbarnított arca elsápadt. Bármilyen rendkívüli esemény óhatatlanul megriasztotta. – Magával megyek, John – mondta Lucy. Megfogta a fiú karját, és gyöngéden kivezette.

Pár perc múlva visszatértek, és velük egy fiatal, szőke óriás az Unió hadseregének ismert, gyűlölt egyenruhájában.

– Miss Ashley – mondta Lucy –, hadd mutassam be Lucas Coopert, John unokatestvérét. – Lucas meghajolt. Julia nem nyújtott kezet. Lucy intett, és mindnyájan helyet foglaltak.

Mindnyájuk közül Lucas volt a legnyugodtabb. Elmagyarázta, hogy a lehető legkényelmetlenebb helyzetben van. Nyugaton harcolt a lovasság soraiban, de sebesülései miatt visszajött Keletre. Amikor ismét hadra fogható volt, olyan ezredbe helyezték át, amelyet Grant Dél-Karolinába küldött Chamberlain kormányzó támogatására. – Természetesen abban a pillanatban lemondtam, amikor jelentkeztem a parancsnoknál. Nem vagyok hajlandó saját államom ellen fellépni. De a hadsereg malmai lassan őrölnek. Amíg a papírok meg nem jönnek, hivatalosan még mindig az egységhez tartozom. De az ezredes tisztességes fickó; kétheti eltávozást adott. Mire letelik az idő, ismét civil leszek. Hordom az egyenruhát, de az öreg Porternél rejtőzöm. Ő javasolta, hogy jöjjek ki, és ússzam egyet. Nem tudtam, hogy a komp őrei igazoltatni fognak. Szerencsére itt van John, ő kezességet vállalhat értem.

Lucy igyekezett nem megbámulni a vörös sebhelyet, amely a fiú szemöldökcsontjától búzaszőkével csíkozott haja tövéig húzódott. – Mindenki kér teát? – kérdezte. Régebbi sebeket is látott, de ezek kisebb, rövid fehér hegek voltak, egy a fiú szájának bal sarkán, a másik átlósan metszette vastag szemöldökét bal szeme fölött, a leghosszabb meg állának éles vonalát.

Kis-Andrew előmerészkedett az árnyas nappaliból. – Az indiánok sebesítettek meg?

– Andrew! Ne kíváncsiskodj!

Lucas Cooper mosolygott. – Semmi baj, asszonyom. – Magához intette a fiút. – Eltaláltad. Egy sziú indián majdnem

megskalpolt. A szőke haj értékes zsákmánynak számít. Szerencsére késem a kezem ügyében volt.

Kis-Andrew el volt bűvölve. – Megölted?

Lucas ujját a szájára tette. – Ne beszéljünk róla a hölgyek előtt! Egyszer majd elmesélem neked. Mint utóbb kiderült, ez a vadember jót tett velem. Custer tábornok seregében szolgáltam. Ha akkor nem fekszem az erőd kórházában, ma nem vagyok itt. Mindig mellém szegődött a szerencse.

Még Juliát is lenyűgözte. A június huszonötödikén Little Big Hornban lezajlott csata Charlestont ugyanúgy elképesztette, mint az állam többi részét. Julia majdhogynem barátságosan kérdezgette ki Lucast családjáról és családi hátteréről. Lucas egy Wando folyó menti ültetvényről származott, apja hadirokkant, nagyanyja született Lucas lány volt, ő maga a Porter Akadémia egyik első diákja. – Mindig hálás leszek Dr. Porternek. Neki köszönhetem, hogy felvettek a katonai akadémiára. Nélküle sose részesülhettem volna felsőiskolai oktatásban.

Estelle kijött, és valamit súgott Lucynak. – Elkészült a vacsora – mondta Lucy. – Uraim, hajlandók megosztani velünk?

John elvörösödött. Eddig még soha nem hívták meg, most sem kellene elfogadnia. De Lizzie biztosan hazaér vacsorára.

Lucas döntött helyette. Felállt. – Köszönjük, Mrs. Anson, de nem fogadhatjuk el. John megígérte, hogy fürdőruhát kölcsönöz nekem, és úszhatok egyet az utolsó komp indulása előtt. A laktanyában élek. – Meghajolt Julia előtt: – Szolgálatára, asszonyom. – Kezet fogott Kis-Andrew-val, kezet csókolt Lucynak, és távozott. John mögötte ballagott.

Majdnem hét óra volt. Caroline és Lizzie a két hullámtörő közötti vízmosásban ringatózott. – Lizzie, nézz csak oda! John Cooper most jött ki egy jenki katonával a házatokból. Gondolod, hogy letartóztatták?

– Nem tudom, és nem is érdekel.

– Hát annyit mondok, szívesen elkövetnék valami bűnt, ha ez a katona tartóztatna le. Ilyen csinos férfit életemben nem láttam.

Lizzie odanézett, de háttal álltak neki.

Ugyanezt mondta bent a házban Lucy. – Soha életemben nem láttam ilyen jóképű férfit. Mintha mesekönyvből lépett volna elő.

Julia kuncogott. – Nagy bajkeverőnek tűnik. Viharos múltú Apollónak. Ha ez a kakas Charlestonban marad, az apák jól teszik, ha elzárják előle csibéiket.

32

Miközben Stuart ünnepélyes menetekben vett részt és harc után vágyakozott, Pinckney a sziget békéje és Lucy csendes társasága után epedt. A városban állandósultak a kisebb csatározások. Hol mellékutcákon törtek ki, hol utcasarkokon, hol a tengerparti zsúfolt kocsmákban. Szeptember hatodikának estéjén a dragonyosok fekete demokrata szavazókat kísértek az Archer Csarnokban tartandó nagygyűlésre.

A későn jövők utolja szivárgott befelé, amikor ellenséges fekete bandák árasztották el a King Streetet. Pisztolyokkal és

husángokkal felfegyverkezve, hatszor annyian voltak, mint a dragonyosok. Barnwell százados a levegőbe lőtt, és megálljt kiáltott. A csőcselék csak nyomult előre. – Tradd, lovagoljon az őrházhoz, és hívja a rendőrséget! – Pinckney megsarkantyúzta lovát.

Visszafelé a rendőrök élén lovagolt. Már egy háztömbnyi távolságból hallotta a lövéseket és a csőcselék hátborzongató kiáltozását: – Vért! Vért! Vért! – Hiányzó karját átkozta, foga közé kapta a gyeplőt, és kivonta kardját.

Erős comb- és térdizmai segítségével a verekedők közé irányította lovát. Addigra minden dragonyost lerántottak lováról. Sokan elterültek a földön, eszméletlen testük fölött folyt a csata. Pinckney egy dragonyost furkósbottal verő csoporthoz vágtatott, kardlapozott jobbra-balra. Fekete kezek ragadták meg a lábát és lova kantárját. Jobb lába kicsúszott a nyeregből.

Az odaérkező rendőrség ordibált és lövöldözött. Pinckney lova felágaskodott. Pinckney megcsúszott, és mohó kezek lerángatták. A hátára esett, ösztönszerűen maga elé tartotta kardját. Valaki belerúgott szabadon hagyott bal oldalába, és hallotta, hogy bordái recsegve törnek. Utána futó csizmák zaját hallotta. A fekete banditák visszavonulóban voltak.

Pinckney lassan feltápászkodott, és körülnézett. Tizenkét dragonyos feküdt a földön, egyikük meghalt. A többieken az összecsapás véres nyomai. Egy fekete támadó a csarnok lépcsőjén terült el holtan. – Hogy van? – kérdezte Barnwell.

– Jól. Remélem, a lovam is.

– A lova nagyon jól van. Láttam, ahogy hazafelé száguldott. Ha a lóversenypályán is így futna, gazdag ember lehetne magából.

A rendőrök a szétoszló tömeg után vetették magukat. A dragonyosok megvárták a gyűlés végét, majd gyalogosan kísérték haza a fekete demokratákat. Másnap megtudták, hogy a csőcselék végiggarázdálkodott a King Streeten. Minden földszinti ablakot bevertek, kirabolták az üzleteket, és inzultálták a fehér tulajdonosokat, akik emeleti lakásukból lejöttek, hogy megpróbálják őket megállítani.

Órákon át tartott az erőszak orgiája a Citadellában lévő szövetségi laktanya mellett, de a katonák nem jöttek ki. Lucas Cooper már nem volt köztük, leszerelési papírja aznap reggel érkezett. Egy óra múlva távozott, hogy abban a megyében csatlakozzék a Vörösingesekhez, ahol a családja él.

Hampton győzedelmes kampánya egyre jobban ingerelte a republikánusokat. Chamberlain ismét Granthez fordult. Október tizenhetedikén megjött az elnöki rendelet: három napon belül fel kell oszlatni a Vörösingeseket.

Hampton kampányfőnöke, Martin W. Gary hivatalosan tiltakozott. Segített létrehozni a Vörösingesek úgynevezett „társadalmi klubjait”. Stuart az „Első Baptista Varróegyesület” tagja lett. A Wando folyónál Lucas Cooper a „Hampton és Tilden Zenei Klub”-ban tündökölt. Az idő már elég hűvös volt ahhoz, hogy zakót öltsenek. Ha a klubtagok történetesen kigombolták és alatta régi, vörös ingüket hordták, senki nem mert szólni.

November hetedikén lesz a szavazás. Hampton kampányának csúcspontja október harmincadikán lesz Charlestonban és november ötödikén Columbiában, ahol személyesen megjelenik. Október harmincegyedikén mindenszentek napjának előestéjén Stuart szabadnapos volt. Lizzie városi házukba való visszatérése, szeptember harmincadika óta tervezte az ünnepi vacsorát. Nem csak Stuartnak szólt, noha négy hónapja nem látta; már hozzászokott, hogy ritkán látja Stuartot. Caroline beszélte rá. – A bálon úgyse fog észrevenni. Itt az alkalom, hogy meglássa, felnőtt nő lettem. – Lizzie szerint Caroline bolond, hogy épp Stuartba esett bele, de élvezte a cinkosságot és a különleges ételek készítését. Caroline gyakorlatiasan reagált a tervezett vacsorára. – Ha ennyi étel lesz, miért nem hívod meg Mr. Simmonst is? Ő nem lesz ott a bálon, ezért szeretnék minél hamarabb találkozni vele. – Lizzie közölte vele, hogy rémes alak, de a kedvéért meghívja Árnyit.

Mindenki nagyon izgatottan várta Hampton beszédét. A White Point Parkban újonnan felállított emelvényt pirossal díszítették. Tízezer lelkes fehér és fekete töltötte meg a parkot és a környező utcákat. A Vörösingesek levetették zakójukat; nagyszerűen néztek ki. Lizzie elismerte, hogy Stuart igen romantikusan mutat. Amikor a tábornok megszabadította gyászától és bilincseitől Dél-Karolinát, Lizzie a többiekkel együtt lelkesen éljenzett. Árnyi, aki már látta ezt a cirkuszt Simmonsville-ben, mosolyogva nézte Lizzie kipirult arcát és csillogó szemét.

Másnap, amikor kettesben ültek a vacsoránál, vigasztalni próbálta. Caroline-t anyja nem engedte átjönni, mondván, hogy

majmot csinál magából, ha Stuart Tradd nyakába akar akaszkodni. Pinckneynek szolgálatba kellett mennie, és Stuart a várost járta, mert elterjedt a hír, hogy Káin papa ismét felbukkant.

– Ne búsulj, Lizzie – mondta Árnyi. – Övék a veszteség. Soha életemben nem ettem ilyen jót. Áruld el, hogy főzted!

Lizzie lenyelte könnyeit, és elmondta, hogyan készül a töltött szárnyas. – Először Julia nénit kell rábeszélni, hogy küldje el vidékről a hozzá való madarakat. Ez a legnehezebb része. Én legalább tíz kunyeráló levelet írtam neki. Utána megtisztítjuk és kicsontozzuk. Ez eléggé babramunka, de utána már élvezet. A galambba egy szelet sonkát gyömöszölünk, majd a galambot bedugjuk a fogolyba, a foglyot a gyöngytyúkba, és az egészet a kacsába. Ekkor már elég testes lesz. Begyömöszöljük egy nagy kappanba, majd a libába és végül a pávába. Két teljes napig tart, amíg elkészül és átsül – zokogott bosszúsan a szalvétájába.

Árnyi odament, letérdelt, és Lizzie fejét a mellkasára szorította. – Ne, ne, kicsikém. Az utolsó falatig megeszem én egyedül. Ha akarod, tollastul.

Lizzie megtörölte a szemét. – Belebetegednél. – Kihúzta magát: – És nem vagyok kicsike. Sajnálom, hogy sírtam.

Árnyi visszaült a helyére. – Ne is beszéljünk róla. Szívesen ennék még; csöngess Hattie-nek.

– Lehet, hogy egypár tollat is rendelek neked – kuncogott Lizzie. – Milyet akarsz: liba-, kacsa- vagy pávatollat? – Feltűzött fonatai ellenére nem nagyon különbözött a copfos kislánytól, aki nemrégiben ugyanezen a helyen ült az asztalnál.

– Lizzie, szívességet szeretnék kérni tőled.

– Tollakat?

Árnyi a fejét rázta. – Igazi szívességet. Szeretném, ha valódi nevemen szólítanál.

– Nem is tudtam, hogy más neved is van. Mi az? – kérdezte érdeklődve.

– Joe.

– Csak Joe? Nem Joseph?

– A névjegyemen Joseph áll, de a nevem valójában Joe.

– Ha akarod, jó. De mintha egy új ismerőssel találkoznék. Nem biztos, hogy mindig eszembe fog jutni. Miért akarod megváltoztatni?

– Már meg is változtattam. Emlékszel arra az időre, amikor írni-olvasni sem tudtam?

– Tényleg! El is felejtettem. Milyen jó mulatság volt együtt tanulni! Emlékszel, amikor iskolát játszottunk?

– Igen, sarokba állítottál.

Lizzie összecsapta kezét. – Milyen jó pajtás voltál, Árnyi! Azaz Joe.

Árnyi szeme összeszűkült a nevetéstől. – Én is élveztem. De az nagyon rég volt. Te már felnőttél, én meg valóságos könyvelési lángész lettem. Úgyhogy igyekszem eszembe vésni, hogy ne hívjalak kicsikének, te meg ne feledd el, hogy én Joe vagyok. Azt se feledd, hogy szívesen ennék még egy adagot ebből a nagyszerű vacsorából.

– Hoppá! Azonnal csengetek. Tényleg ízlik?

– Stuart nem tudja, mekkora szamár, hogy elmulasztja.

Stuart estére már tudta, mekkora szamár volt. A sikertelen kutatás kifárasztotta, elkedvetlenítette. Szamár volt, mert megpróbálta áttörni a tudatlanságot tettető feketék hallgatásának falát, amit egy fehér ember kérdezősködése ellen emeltek. Az is szamárság volt, hogy csatlakozott a díszőrséghez. Míg más Vörösinges-egységek keresztül-kasul járták az országot és hasznosan töltötték az időt, ő vásári mutatványokat nézett és beszédeket hallgatott. Még Pinckney is kivette részét a csatározásból, ő pedig legalább százszor végignézte, ahogy egy nőalak ledobja hamis láncait és feketére festett lepedőit.

A kijárási tilalom ideje alatt is az utcákon mászkált, remélte, hogy egy katonai járőr megállítja, és legalább azokkal összeveszhet. De csak dragonyosokkal találkozott, akik dicséretekkel árasztották el a parkban lezajlott nagyszerű mutatvány miatt.

Rosszkedvűen tért haza, és másnap reggel sem volt sokkal jobb hangulatban. Reggeli után a korai vonathoz indult, amely Hamptont és kísérőit viszi Columbiába.

– Örülök, hogy nem vacsorázott velünk – mondta Lizzie. – Megsavanyodott volna tőle a tejszínhab a pudingon.

Egész Dél-Karolina izgatottan várta a választások eredményét. A választások napján Árnyi azokhoz a fehérekhez csatlakozott, akik a demokraták választói helyiségeit figyelték. Több szállodai ismerőst látott; amazok a republikánusokra szavaztak, és Árnyi úgy tett, mintha nem ismerné őket.

A szavazás utáni napon zavargások törtek ki az állam minden nagyobb városában: Végre teljesült Stuart szíve vágya:

négy feketét is leütött, mielőtt egy puskagolyó a combján megsebesítette volna.

Sérülése nem volt komoly. Másnap már talpon volt, egy hét után már az orvos által előírt sétabotot is eldobhatta. Helen Wentworth közölte, hogy nagyon elegánsan biceg. Stuart Alexnél lakott, amíg a díszőrség Columbiában maradt. Azt gondolták, hogy még egy hetük van hátra, de kiderült, hogy hónapokig kell az elbocsátásra várniok.

A szavazatok összeszámlálásakor kiderült, hogy több a szavazat, mint a szavazó. Míg a két párt a bíróságokon csatázott, Chamberlain és támogatói a kormányzósági épület zárt ajtaja mögött táboroztak. Hampton, aki az egyik összeszámlálás szerint több mint ezer szavazattal győzött, ellenkormányt állított fel a közeli Karolina Csarnokban.

Hasonló patthelyzet alakult ki ezzel egyidejűleg az országos elnökválasztáson. Rutherford B. Hayes, a republikánus jelölt és Samuel J. Tilden, a demokraták jelöltje farkasszemet nézett egymással; egyikük sem győzhet addig, amíg a három déli állam vitatott szavazatainak ügye nem dől el. Sok pénz cserélt gazdát és sok szép ígéret hangzott el, miközben szövetségek jöttek létre és bomlottak fel.

Ezenközben Amerika polgárai és Dél-Karolina népe várta, hogy a politikusok eldöntsék: ki fogja őket kormányozni.

A harcok elcsitultak. Már semmi értelme nem volt „átkelni a Jordánon”. Columbiában Stuart a Wentworthék barátai által adott estélyeken dobogtatta meg a női szíveket, miközben továbbra is próbálta kideríteni Káin papa hollétét. Charlestonban Pinckney és Árnyi igyekezett rendbe hozni a Tradd-Simmons

Foszfáttársaság elhanyagolt ügyeit. Felváltva kísérgették Lucyt és Lizzie-t a King Street üzleteiben tett tucatnyi bevásárló körúton.

– Ugye egyszer már végigcsináltuk ezt? – kérdezte Pinckney. Szerelmes tekintettel nézett Lucyra. Az asszony kis homlokráncolással intette diszkrécióra.

– Az első báli ruha a lány legfontosabb öltözéke – mondta Lucy, nevetését elnyomva. – A menyasszonyi ruhánál is fontosabb.

– Valaki egyszer ugyanezt mondta nekem egy lány első hosszú ruhájáról. Vajon ki lehetett az?

Lucy szeme tágra nyílt. – Fogalmam sincs. – Nagyon boldogok voltak.

– Nem gondolod, hogy ez a csipke szebb, mint a másik? – kérdezte Lucytól Lizzie, akit semmi más nem érdekelt.

December elején Pinckney levelet kapott anyjától; a levéltől az egész háznép izgalomba jött. Közölte: jelen akar lenni Lizzie első bálján. – Sophyval jövök, Mr. Edwards túlságosan elfoglalt ahhoz, hogy Bryn Mawrt otthagyja. Szólj Josiah Ansonnak, hogy tegyen vissza a meghívandók listájára.

– Képtelenség – mondta Pinny. – Amikor a rabszolga-felszabadítás hívéhez ment férjhez, tudta, hogy fel kell adnia Charlestont és mindent, ami azzal jár.

Lucy ellenkezett. – Lizzie anyja. És Mr. Edwards nem jön vele. Majd én beszélek Mr. Josiah fejével. – Lizzie megrángatta Lucy karját. – Igen, szívecském, erre az alkalomra hordhatsz fehér selyembugyogót. Utána majd újból pamutot… Pinny, ne

izgasd magad! Félholtnak nézel ki. Mindjárt végzünk, és hazakísérsz, utána elmész az irodádba, s egy kis békességed lesz, amíg mi gyakoroljuk a lépcsőn járást.

Pinckney az íróasztala mögötti nagy széken hátradőlt, és szivarra gyújtott. A csöndet csupán a forgószék nyikorgása törte meg. Erezte, hogyan lazul benne a feszültség. Lucy mindig tudta, mire van szüksége. Bárcsak… Megpróbálta elhessegetni a gondolatot, milyen lenne az élete, ha Andrew nem létezne. Ábrándozásából halk kopogás riasztotta fel. – Szabad.

Árnyi lépett be.

– Kerülj beljebb! Társaságra van szükségem. Mit szólnál egy pohár italhoz?

– Esetleg később. Szeretnék valamit mondani – nem is mondani, kérdezni. A pokolba, lilát látok az idegességtől!

Kíváncsivá tette Pinckneyt. Még sose látta Árnyit idegesnek, mindig rendíthetetlenül nyugodt volt. – Nem tudom, miről van szó, de úgy tűnik, nem ártana neked egy korty ital. Vedd elő a sherryt; ott van a mögötted lévő szekrényben.

Árnyi keze reszketett, némi italt mellétöltött. Magában szitkozódott. Sarkon fordult és Pinckneyre nézett. – Semmi sem segít. Pinckney, szeretném megkérni Lizzie kezét.

Pinny álla leesett.

– Tudom, hogy időbe telik, amíg hozzászokik – mondta gyorsan Árnyi. – De jó férje leszek. Ebben biztos vagyok. Még a széltől is óvni tudom. Rengeteg a pénzem. Ha zavarják a szövödék, eladom őket. Banktulajdonosnak lenni nem szégyen. Vagy ha az sem tetszik neki, attól is megszabadulok.

– Az apja lehetnél – rángatta elő Pinckney az első kézenfekvő kifogást. Egész bensője azt üvöltötte, hogy *nem.*

Visszarettenése Árnyi ajánlatától nem volt tudatos. Zavaros keveréke volt az arisztokratikus büszkeségnek, a rég eltemetett féltékenységnek (azokból az időkből, amikor Lizzie jobban megbízott Árnyiban, mint őbenne), annak elutasítása, hogy kishúga felnőtt nő lett. Még el sem rendezte magában e zavaros gondolatokat, miközben Árnyi tovább folytatta érvelését.

– Én huszonhét éves vagyok, ő meg múlt hónapban töltötte be a tizenhetet. Lucy asszony mondta egyszer, hogy a férjnek tíz, évvel idősebbnek kell lennie feleségénél – mondta könyörgő hangon.

– Feleség? Lizzie mint a te feleséged? Nem. Nem, Árnyi. Nem megy.

– Észnél légy, Pinckney. Nem tarthatod örökké gyereknek! Nem tarthatod meg magadnak! Felnőtt. Férjhez fog menni. Jobban szeretnéd, ha az egyik olyan pattanásos fiúhoz menne, akivel tánciskolába jár? Ezt nem az éjjel gondoltam ki; régóta készülök rá. Mit gondolsz, miért udvaroltam körül a merev, öreg hölgyeket, miért hajlongtam előttük ennyi éven át? Lizzie miatt tettem, hogy ha akar, elmehessen minden estélyre. Az emberek ismernek engem. Nem kell miattam magyarázkodnia és szégyenkeznie.

– Haszonleső, önző szemét! – lángolt Pinckney szeme. – Elfogadod a vendéglátást, hagyod, hogy Lucy a társadalmi helyzetét kockáztassa, csak hogy te sikeresen véghezvidd újabb terveidet, elérd, amit akarsz. Ki tudja, Lizzie milyen szerephez jut egy újabb tervben? Mindenkit kihasználsz!

Árnyiban fellángolt a szegény fehér büszkesége. Micsoda megvetést kellett elviselnie a charlestoniaktól, mennyi sértést nyelt le Lizzie-ért! És Pinckney most cserbenhagyja. Engedte, hogy otthonosan érezze magát náluk, befogadta a Tradd családba, elfogadta segítségét és tanácsát. Nélküle Traddék éhen haltak volna. Igyekezett fékezni haragját. – Nagyon tévedsz. Szeretem Lizzie-t. Kisgyerek kora óta. A világon mindent megtennék érte.

Pinckney Árnyi dühtől lángoló arcába nézett. Haragja leolvasztotta az utóbbi tíz évben ráégett udvariassági mázt. Szeme összeszűkült, csillogott, mint a rókáé; szája vicsorgott, kivillantak apró, foltos fogai. A sima, jól szabott szürke öltöny alatt teste meggörbült, izmai megfeszültek. Pinny agyában emlékek sokasága tolult fel: Árnyi, amint széles ívben köpköd bagólét a rózsabokrokra; Árnyi, amint kanállal lapátolja szájába az ételt; Árnyi, amint zsebében pörgeti a más zsebéből lopott pénzt; Árnyi, amint beveti magát a Mulatt-sikátor útszéli vigasságaiba; Árnyi, amint olcsó- whiskytől és valamelyik kurva olcsó parfümjétől bűzölögve jön haza.

– Bizonyára vennél neki házat – mondta Pinckney lassan, szándékosan arisztokratikus hangsúllyal –, jó lennél hozzá, ahogy jó vagy ahhoz a repedtsarkú Rubyhoz, vagy hogy is hívják.

Árnyi elsápadt. – A fene essen beléd: Lizzie-t sértegeted. Ha volna két kezed, bocsánatkérést vernék ki belőled.

– Pisztolyhoz egy kéz is elég. A húgom iránti mocskos vágyad sérti őt. Szívesen lelőnélek – de úriember csak úriembert hív ki párbajra. Te meg sosem leszel az, és soha nem is fogod

megérteni. Fehér szemét vagy! Ostoba voltam, hogy a házamba fogadtalak. Takarodj!

Árnyi ajka mozgott, de szavak nem hagyták el. Jobb öklével bal tenyerébe vágott, de nem elégedett meg ennyivel: megfordult, és öklével beverte az iroda üvegajtaját.

Székének állandó nyikorgása árulta el, hogy Pinnyt csak úgy rázza a düh. Fejét hátravetette, a bőrtáblához szorította, és folyamatosan káromkodott.

– Joe hol van? – kérdezte vacsoránál Lizzie.

– Kicsoda?

– Árnyi. A kedvenc ételét főztem.

Pinckney gombóccá gyűrte szalvétáját. – Elment, kedves. Üzleti útra. Sokáig távol lesz. – Árnyi minden holmija eltűnt. Szekrényében nem maradt más, mint egy táncos vacsorára szóló, széttépett meghívó.

– Ó, a fenébe! Szerettem volna, ha segít keringőt gyakorolni az abroncsszoknyában.

– Ne mondd azt, hogy „a fenébe”, olyan közönséges. Majd én keringőzök veled. Tudod, hogy a bálon az én partnerem leszel.

– Ó, Pinny, alig győzöm kivárni. Még néhány hét és ott leszek a bálon. Ugye nem felejted el a csapódó ajtós hintót?

– Már megrendeltem.

– És biztos, hogy Lucy kuzen intézkedett a táncrend felől?

– Csupa óriás fog táncoltatni.

– Pinny, gondolod, hogy csinos leszek?

– Te leszel a legszebb.

– Ó, Pinny, mennyire szeretlek!

– Én meg téged, picike húgom.

Pinckney Lizzie sugárzó arcát nézte. Tízévesnek tűnt.

A súlyos bánat, amit az Árnyival folytatott veszekedés miatt érzett, feloldódott a húga iránti meleg, óvó szeretetben. Helyesen cselekedtem, gondolta. Egyszer majd úgyis el kell veszítenem – férjhez fog menni. De arról legalább gondoskodhatom, hogy úriember legyen a férje.

– Mama, kérlek, ne nyúlj a hajamhoz! Lucy kuzen órákig bíbelődött vele. – Mary Tradd Edwards látogatását mindenki nehezen viselte el. Testvére, Julia kuvikként emlegette. Lizzie visszautasította anyja kísérleteit, hogy báli ruháján és kiegészítőin változtasson; Lucy megrótta viselkedéséért Lizzie-t. Stuart még nem tért vissza Columbiából, és Mary szándékos sértésnek vette távollétét; Pinckney azt hitte, megbolondul, ha anyja még egyszer elsírja magát.

– No jól van, Lizzie, csak az arcod körül akartam kissé meglazítani. Olyan szigorúan nézel ki.

Lizzie a hölgyek öltözőjének magas tükrében tanulmányozta magát. Lucy Anson lebeszélte az összes csipkéről, fodorról és szatén vállszalagról, amilyet a többi lány viselt.

– Lehet, hogy roggyant térddel néhány hüvelykkel alacsonyabbnak tűnsz, de néha ki kell egyenesedned, és mit csinálsz akkor? Magas vagy. Ezt kell kihasználni. Ha a többiek csinosak is – te királyi vagy, és ha begörbíted a vállad, megöllek. – A tükörből idegen, elegáns, fiatal hölgy nézett vissza Lizzie-re.

Haja világos gesztenyebarna. – Egy kis henna nem számít – mondta cinkosa, Lucy. Hátrasimítva viselte, kilátszott elragadó apró füle a pirinyó gyöngybutonnal, haját tarkóján kontyba csavarta, közepébe egyetlen félig nyílt fehér virágot tűzött. Ruhája fehér moaré selyem. A telihold fényénél villogott, mint a tenger. A széles, ívelt gallér fedetlenül hagyta nyakát és vállát. A gallér alatt egy réteg rózsaszínű csipke. Az óriási szoknya szirom alakú részekből állt. A szirmok fedték egymást, nyugalmi állapotban tehát légies, befelé hajló tulipánt mutattak. Ha Lizzie keringő ütemére körözött, a szirmok lengtek, és alóluk kilátszott a rózsaszín csipke alsószoknya. Jobb csuklójáról ezüstzsinóron fehér csipkelegyező lógott. Bal kezében papírcsipkébe csomagolt filigrán ezüsttartócskában fehér virágcsokor. Hosszú fehér glaszékesztyűje a felsőkarját takaró gallér széléig ért.

– Könnyen nézhetnek tizenkilenc vagy akár húszévesnek is – mondta magának Lizzie. Arca kigyúlt.

– Ne foglald le magadnak a tükröt – mondta Caroline. – Láttad őt?

Lizzie arrébb lépett. – Kicsodát?

– Tehát nem láttad, mert akkor nem kérdeznéd. Emlékszel, hogy tavaly nyáron láttuk John Coopert kilépni a házatokból egy jenki katonával? Nos, ő van itt. Az előcsarnokban. És egyáltalán nem jenki. John unokatestvére, Lucasnak hívják. És olyan jóképű, hogy az ember boldogan belehal, ha ránéz. Ha nincs a táncrendemben, megölöm magam.

– Lizzie, ideje fölmenni. Jó estét, Caroline! Olyan szép vagy, mint egy festett kép.

– Köszönöm, asszonyom.

– Lizzie!

– Kész vagyok, mama.

– Jó estét, Miss Tradd!

– Nahát, John Cooper, hogy örülök magának!

– Azt hiszem, az a megtiszteltetés ért, hogy a nyitó tánc utáni első keringő az enyém.

Lizzie nem is tettette, hogy megnézi táncrendjét. Már tudta, hogy John Cooper háromszor is szerepel rajta, és egyáltalán nem bánta. A péntek esti próbák után az ő tánctehetségével legalább tisztában volt, és a többi, alig ismert névtől kissé megriadt. – Előre is örülök neki, Mr. Cooper.

John elpirult. Szent ég, gondolta Lizzie, fogadni mernék, hogy ismét a lábamra lép. – Szívességet szeretnék kérni – dadogta John.

Lizzie a félig nyitott legyező fölött nézett rá. – Kérni lehet – mondta, és legalább tizennyolc évesnek érezte magát.

– Bejegyezhetem magam a tizenhatodik táncra? – kérdezte a fiú, és haja tövéig elpirult.

Lizzie megfeledkezett arról, hogy felnőtt nő. Leejtette legyezőjét, és az a csuklóján himbálózott. – Ne butáskodj! Ugyanolyan jól tudod, mint én, hogy csak szerelmesek és házastársak járják együtt a tizenhatodikat. Ezért a pénzért akár a hátamra festhetném: „John Cooper tulajdona”. – A fiú komor arca láttán elszégyellte magát. – Nem akarlak megbántani, de nem akarom, hogy az első igazi bál után pletykáljanak rólam. Mondok valamit: végigülheted velem. Ez csupán annyit jelent,

hogy régi barátok vagyunk. – És sokkal jobb, mint mamával és Julia nénivel ülni, gondolta magában.

John boldogan beleegyezett. „Tegezett”, zengte a szíve.

– Pszt, Lizzie! Szerepel a táncrendedben?

– Nem. És a tiéden?

– Nem. Sem Annabelle, sem Kitty táncrendjén. Gondolod, hogy nős? – Caroline és Lizzie – meg az összes többi hölgy – lopott pillantásokat vetett Lucas Cooperre, amikor azt hitték, hogy senki nem veszi észre. – Szent ég, Julia nénéd előtt hajolt meg! Úristen, táncolni viszi! Sosem gondoltam volna, hogy féltékeny leszek Julia nénire. Az Isten szerelmére, miért pont vele táncol?

De Lizzie már beállt Pinckney oldalán a francia négyesbe. Nem volt hajlandó első bálját elrontani azzal, hogy a lehetetlen után kívánkozik. Lucas Cooper úgyse fogja soha észrevenni.

– Miss Tradd, helyére kísérhetem? Hová akar ülni?

– Az ablakhoz, jó? Élvezi a bált, Mr. Cooper? Nehéz elhinni, hogy már a tizenhatodik táncnál tartunk.

– A legjobban akkor élveztem, amikor tegeztél.

– Tudom – kacarászott Lizzie. – Olyan ostobaság Misternek és Missnek szólítgatni egymást, amikor millió évig jártunk együtt tánciskolába és vasárnapi iskolába, és sárral hajigáltuk egymást a parkban. Legalább most, amikor pihenünk, tegyünk úgy, mintha nem volnánk felnőttek. Ez lesz az igazi pihenés.

– Én is szeretném.

– Lizzie.

John arca felvidult: – Én is szeretném, Lizzie.

– Milyen jólesik ez a langyos szellő. Tudod, John, azt hiszem, ma lyukasra táncolom a cipőm talpát. Lucy kuzen azt állítja: ez a tökéletes bál jele.

– Elnézést, kuzin.

Lizzie felnézett. Lucas Cooper állt előttük.

– Nem szép tőled, John, hogy a bál legcsinosabb hölgyével sarokba bújsz. Bemutatnál?

John Lizzie-re nézett. Felragyogó arca láttán szíve elszorult – rá sose nézett így. – Miss Tradd – mondta –, hadd mutassam be unokatestvéremet, Lucas Coopert. Luke, a hölgy Miss Lizzie Tradd.

Meghajlása maga a tökély. – Hódolatom, Miss Tradd. De Miss Ashleytől származó értesülésem szerint Elizabeth-nek hívják, nem? Viselőjéhez méltó szép név.

– Üdvözlöm, Mr. Cooper. – Lizzie maga is elcsodálkozott azon, hogy milyen nyugodt a hangja.

– Jól mulattál, picike húgom?

– Istenien, Pinny. Mennyeien.

33

– Én hat csokrot kaptam ma reggel – mesélte Caroline. A bál másnapján a Wragg-házban elevenítették fel az eseményeket. Ott volt mind a négy első bálos lány, összehasonlították emlékeiket és táncrendjeiket, újból elmesélték, ki mit mondott nekik, és ők mit válaszoltak, beszámoltak a véletlenül meghallott

pletykákról, és megosztották egymással a „felnőtté válás” izgalmait.

– Én csak két csokrot kaptam – mondta búsan Kitty Gourdin. – Tudtam, hogy senki sem fog észrevenni.

Lizzie lelökte Kittyt Caroline ágyáról, amelyen maguk alá húzott lábbal üldögéltek mind a négyen. – Ostoba liba. Reggeli után két perccel már itt voltál. Mit képzelsz, milyen korán kezdenek el virágot küldeni? Otthon már biztosan tucatnyi csokor vár rád. Hallottam, amikor Josiah kuzen közölte mamával, hogy jövőre valószínűleg te leszel a bálnyitó fiatalasszony.

– Tényleg ezt mondta?

– Isten bizony.

Annabelle Brewton felsegítette a párnákkal teleszórt ágyra Kittyt. – Én nem leszek a vetélytársad – mondta. – David meg én októberben összeházasodunk. – A többi lány sikoltozott, ölelték, csókolták.

– Meséld el! – követelte Caroline. – David mit mondott? Fél térdre ereszkedett, és kezét a szívére tette?

– Megcsókolt? – kuncogott Kitty.

Annabelle a fejét rázta. – Nekem semmit sem mondott. Papa közölte ma reggel, hogy David felkereste, és a beleegyezését kérte. Gondolom, ma este fog velem beszélni. Meghívtuk vacsorára.

– Jaj de izgalmas! És te mit fogsz mondani?

– Természetesen igent. Mindig is az volt a terv, hogy Davidhez megyek feleségül.

A lányok visongtak izgalmukban, Annabelle jó szerencséjét emlegették, David Mikell jó megjelenését és vonzerejét magasztalták. Magukban mind azt gondolták, hogy kövér és öreg, de Annabelle a barátnőjük volt, és igyekeztek meggyőzni, hogy milyen boldog lesz.

Mielőtt Annabelle elsírta volna magát, Caroline másfelé terelte a beszélgetést. – Fogadni mernék, hogy Lizzie-nek Lucas Cooper küld virágot. Közülünk ő az egyetlen, akivel szóba állt. Olyan féltékeny vagyok, hogy bele is halok. Mesélj, Lizzie! Mondj el mindent!

Lizzie elmondott annyit, amennyit tudott. Julia nénje felsorolta róla a száraz tényeket, de, folytatta Lizzie csillogó szemmel: – Mielőtt idejöttem volna, beugrottam Lucy kuzinhoz, és ő azt mondta, hogy Lucas veszedelmes, kalandvágyó férfi. – A három lány közelebb húzódott. Tágra nyílt szemmel hallgatták a vadnyugati történeteket és azt, hogy Lucast majdnem megskalpolták. És ugyanezek a tágra nyílt szemek könnyharmatosak lettek, amikor kiderült, hogy Lucas Dél-Karolina érdekében feláldozta karrierjét.

– Épp úgy, mint Lee tábornok – sóhajtozott Caroline. – Ő is a West Point-i katonai akadémiára járt, de a Dél megmentése érdekében hátat fordított neki.

– És velünk miért nem táncolt? – kérdezte Kitty. – Hogy ezek a bálrendezők milyen aljasok…

Lizzie erre is tudta a választ: – Azt mondta, az utolsó pillanatban döntött úgy, hogy eljön a bálba, a rendezők ezért nem tudták, hogy itt lesz. A Vörösingeseknél szolgál, és nem hitte, hogy el tud szabadulni.

Caroline felsóhajtott. – Nyilvánvaló, hogy csakis vörösinges lehet. Képzeljétek el, hogy. mutathat lovon, nyitott gallérral, napfényben ragyogó hajjal!

Közelgő eljegyzése ellenére Annabelle is csatlakozott a visítozó és sóhajtozó kórushoz.

Ezután minden figyelmük Lizzie felé fordult. – Te vagy a legboldogabb lány a világon. Melletted ülte végig a tizenhatodik táncot.

– Ó, nem, inkább John mellett. Társaságra vágyott.

– Ostobaság! Ha körülnéz, más társaságot is talál. Láttátok Mary Humphriest? – suttogta Kitty. – Majdhogynem a nyakába ugrott. Mama azt mondta, hogy botrányosan viselkedik.

– Az én mamám meg azt mondta, hogy Mary festi az arcát – pletykálkodott Caroline.

– Ki veszi észre az arcát, mikor olyan mélyen kivágott ruhát visel? – kérdezte Lizzie.

– Miért, mire számítottál? Három éve jár társaságba, szegényke, és még nem ment férjhez – mondta önelégült mosollyal Annabelle.

– A csudába Maryvel – mondta Caroline. – Lucas szeme Lizzie-n akadt meg. Talán kapsz tőle csokrot, Lizzie.

– Nem. Kicsit reméltem. Lucy kuzen elmondta, hogy sok férfi küld első bálos lánynak csokrot. Csak úgy udvariasságból. Ez nem jelent komolyabb kapcsolatot. De John Cooper csokra már napkelte előtt ott volt a bejárati lépcsőn. Lucas Cooper Johnnál lakik. Ha akarta volna, ő is berakhatta volna a névjegyét.

Kitty vigasztalni próbálta. – Talán rögtön el kellett mennie a bál után. Az unokatestvérem is a Vörösingeseknél szolgál, és

sohasem tud elszabadulni. Lehet, hogy Lucasnak is azonnal vissza kellett mennie.

Stuart Tradd dühöngött. – Ezért a pénzért elmehettem volna a Szent Cecília-bálra meg a lóversenyre. Itt a világon semmi dolgunk.

Alex Wentworth lustán mosolygott. – Én szeretem, ha a világon semmi dolgom. Ha te is a biztosítási szakmában lennél, úgy, mint én, neked is jólesne, ha hónapokig nem kellene mást tenni, mint a hős szerepében tetszelegni.

Felemelte a borospoharát. – Wade Hampton tábornokra, Dél-Karolina kormányzójára! Többé-kevésbé.

Négy hónappal a vitatott választás után még mindig folyt az alkudozás a columbiai és a washingtoni politikai ellenzék között. Egy héttel korábban, március elsején végre beiktatták az USA elnökének Rutherford B. Hayest. De Columbia kormányzója változatlanul Chamberlain volt, noha Hampton azt mondta embereinek, a republikánus Hayes belement, hogy őt támogassa, és kivonja a szövetségi katonákat Dél-Karolinából. Cserébe Hampton megígérte, hogy az elektori szavazatokat az állam Hayesnek juttatja.

– Hayes megszédítette a tábornokot – mondta Stuart. – Addig parádézunk le-föl a főutcán, amíg ez a vacak vörös ing lemállik rólunk, miközben a jöttmentek és a feketék a szemünket is kilopják.

– Ne légy szamár! Vagy nem láttad a másik parádét? Odaadó törvényhozóink mindennap és egész nap özönlenek a vasútállomáshoz, hogy hadizsákmányukat elindítsák új, északi

otthonukba. Biztos te is láttad a ma délutáni jelenetet. Az aranyfogakkal teli, vigyorgó fekete pofát és mellette azt a mulatt szajhát, akin egyévi adóbevétel lógott ékszerekben? Csak nem gondolod, hogy imádkozni mentek? Három poggyászkocsival mögöttük?

Stuart felhajtotta poharát. – Nem kellett volna elengednünk őket. Káin papa mára már biztos Bostonban van.

– Hagyd abba, Stuart! Annyira megszállottja vagy, hogy belebetegszel. Másról már beszélgetni sem lehet veled.

– Nem te vagy az, akit majdnem megölt.

– Nem, de tudod, hogy megesküdött rá. Emészti a méreg, mert a jenkik hamarabb érkeztek oda apámhoz, mint ő… azt hiszem, azt kellene mondanom: „apánkhoz”.

Stuart ököllel csapott a piszkos kocsmaasztalra. – Hogy tudsz ezen nevetni…

Alex hirtelen vasmarokkal fogta meg Stuart csuklóját; arcán gyilkos düh látszott a gyertya pislákoló fényénél. – Nevetek rajta, mert muszáj. Ha nem volnál annyira eltelve a bánatoddal, gondolhatnál arra is, hogy én mit érzek. Családom szégyenbe esett, apámat nyilvánosság előtt szidalmazta egy fanatikus mulatt, anyám ki se lép az utcára, saját otthonomba tizenhat éves korom óta nem tehetem be a lábam. Te azt hiszed, van okod arra, hogy Káint megöld, mert ő meg akart ölni téged. Nekem millió okom van rá. De nem csinálok bolondot magamból azzal, hogy folyton őt kajtatom. Én azért nevetek először, hogy mások ne nevessenek rajtam. Ha Isten is úgy akarja, Káin már eltűnt Dél-Karolinából, és lehet, hogy unokáim már nem fogják azt hallani,

hogy a rokonság egy része törvénytelen. Lehet, hogy akkorra már feledésbe merül mindez.

– Rettenetesen sajnálom, Alex. Olyan jó színész vagy, még engem is megtévesztettél.

Alex elengedte Stuart csuklóját. – Hagyjuk. Mindketten furcsán viselkedtünk. Én sose említem Káint, te meg sose kérsz bocsánatot azért, amit teszel. Együnk valamit. Helen vidékre ment rokonlátogatásra, helyettünk őket untatja a bébiről szóló mesékkel. Úgyhogy otthon nem lesz vacsora.

Stuart mosolygott. Helen és Alex gyermeke fél év múlva fog megszületni, de Helen máris aggódik, vajon adják-e majd egyetemre, és megkockáztassák-e, hogy hozzá nem illő társaságba keveredjék. A Helennel folytatott beszélgetés ennélfogva igencsak unalmas volt.

Amint abba az utcába értek, ahol Alex lakott, észlelték a lángokat. Utána kihunyt a tűz, és mindketten azt hitték, hogy tévedtek. De a lángok ismét felcsaptak, egy földszinti ablakból sárkánynyelvként csapott ki a tűzláng. Alex rohanni kezdett. – Ég a házam! – ordította. – Hívd a tűzoltókat! – Stuart megfordult, és megkongatta a sarkon lévő vészharangot.

Visszafelé cikcakkban haladt, pisztolya agyával bedörömbölt minden ház ajtaján^, hogy az alvókat felébressze. Jóval éjfél utánra járt az idő.

Amikor Alexhez érkezett, látta, hogy a ház homlokzata érintetlen, de az ablakon keresztül látni lehetett, hogy a ház belseje merő láng. Stuart hátrafutott, barátját szólongatta. Ha Alex odabent van, a hátsó bejáraton ki tudja menteni.

A téglaborítású hátsó udvar a házban tomboló tűz felfellobbanó vörös fényében fürdött. Stuart lihegve megtorpant. Alex a hátsó ajtónál állt, túl közel a lángokhoz, arca dühtől torzult. Stuart nekilódult. El kell onnan hozni Alexet. Karját megragadta egy kéz.

Stuart megfordult – és Alexet látta.

Egyik Alexről a másikra nézett. A pokoli fényben arcuk egyforma volt. Bőrük se nem fehér, se nem barna, hanem a tűz fényében kísértetiesen vörös. Megdermedt a sokktól. Hallotta a hátsó ajtónál álló férfi ordítozását. – Elárultak – kiabálta –, minden ígéret oda van, minden remény! Úgy adtak el engem és népemet, mintha még mindig láncokat hordanánk. Vége! Mindennek vége! Azért, hogy egy tolvaj ülhessen a Fehér Házban!

Stuart rájött, hogy karját Alex fogja, ő lódítja Káin felé.

– Most látom először életemben – mormolta Alex.

Káin papa észrevette őket. Teste úgy rándult meg, mintha hátba verték volna. Torkából rettenetes nevetés szakadt fel. – Késő, fehér ember – gúnyolódott. – Hajnalra itt nem marad más, mint a Wentworthök hamuja. Na gyerünk! Tartóztassatok le! Büszke vagyok rá, hogy megtettem. -Szeme összeszűkült, hátát meggörbítette, hogy a feje fölötti ablakon kitóduló füstön át jobban lásson. – Ti nem a rendőrségtől vagytok – mondta. Leugrott a kőről, és kilépett a füstből. A hőségtől kitört a padlásablak, rubinszínű üvegcserepekkel tetézte a lábuk alatt csörömpölő üvegszilánkokat. Stuart hallotta a mind gyorsabban, mind sebesebben hulló üvegcserepek zaját. Az idő eltorzult –

mintha megállt volna. Minden valahogy távolinak és lassúnak tűnt.

Alex Wentworth és Káin papa egymásra meredt; húsz lépés távolságra álltak egymástól, de egyikük sem moccant, egyikük sem szólt. A házból kihallatszott a belső lépcső összeomlásának zaja.

Stuart felriadt révületéből. Felemelte karját, és a pisztolyt Káinra emelte, erősen összpontosítva a két szemöldök közötti szűk területre. Szívében győzelem dobolt. Lassan, minden töredék másodpercet kiélvezve, szorította ujját a ravaszra.

Hirtelen mozgás támadt mellette, a pisztoly a földre esett és elsült. A lövés hangja ágyúdörgésnél erősebbnek tetszett.

– Hagyd ott – szólt Alex. Keze még mindig Stuart csuklóján volt.

– Te bolond, nem látod, hogy ez Káin papa? Meg akarom ölni – próbálta lerázni magáról Alex kezét.

– Nem engedem. Vak vagy? Ez a fivérem. Nem hagyom, hogy lelődd a fivéremet.

Stuart dühkiáltása eltörpült Káin hangosabb kiáltása mellett. Karját felemelte, hosszú pisztolyát Alexre szegezte. Majd hátravetette fejét. Nyakának hosszú erei kötélként dagadoztak. – Nem! – Kimondhatatlan reménytelenség üvöltése volt ez.

Stuart szerette volna rávetni magát, miközben a jajkiáltás betöltötte az udvart. Félúton volt, amikor Káin szájába vette a fegyver csövét, és elsütötte.

– Nem! – kiáltott groteszk visszhangként Stuart. A bosszút, amely éltette, kiragadták karmai közül, és nem tudta, hogy kit vádoljon: ellenségét, Káint, vagy barátját, Alexet. Dühroham

rázta, és amikor lecsitult, nem maradt semmije. A tetőről egy zsarátnok esett a vállára; Káin papa felismerése óta most először érezte a lángok elviselhetetlen hőségét.

Alexhez fordult, aki mintha megbénult volna, és elhúzta onnan. Az utcáról behallatszott már a közelgő tűzoltókocsi csilingelőse.

Stuart még öt hétig tartózkodott Columbiában, de Alex-szel nem találkozott többé. Nem volt mit mondaniok egymásnak, Április tizedikén Daniel Chamberlain távozott a kormányzói palotából, és Massachusettsbe költözött. Támogatóinak maradéka szétoszlott. Wade Hampton és csapata beköltözött, és nekifogott a nagy feladatnak: visszaadni Dél-Karolinát a dél-karolinaiaknak. Nem feledte az őt majd egy évig támogató Vörösingesek érdemeit. Alex Wentworth cége megkapta az állami épületek tűz, víz és szélvihar elleni biztosítását. Stuart Tradd a Charlestontól huszonöt mérföldre fekvő bájos kisváros, Summerville elöljárója lett; járandóságán felül illetményt kapott kellő öltözék vásárlásához, és megkapta a bírói címet.

– Pinny, távirat jött reggel. Stuart értesít, hogy ma hazajön.

– Lizzie, ez remek hír. Gondolod, hogy át tud törni hódolóid tömegén?

– Ne ugrass! Nagyon jól tudod, hogy alig van látogatóm.

– Én nem így értesültem.

– Ó, Lucy kuzen túloz. – Lizzie elpirult. Valóban: kedden délutánonként, úgynevezett „fogadónapján” legalább három és gyakran több hódoló is megjelent. Gardedámja Lucy volt, ő

súgta meg Pinckneynek, hogy Lizzie meglepő hidegvérrel fogadja sikerét.

– Persze, az is igaz – mondta Lucy –, hogy idén csak négy első bálos lány van; valójában csak három, mert Annabelle már elkötelezte magát. Így tudják fogadónapjaikat összeütközések nélkül bonyolítani.

– Ezek a fiúk nem dolgoznak?

– Többségük dolgozik. Munka után teszik tiszteletüket. Csak ketten jönnek korábban, és azok már nem fiúk. Charlie Johnson és Harold Courtney.

– Charlie öregebb, mint én. Undorító.

– Inkább szánalmas. Ő volt az „Elsőbálosok Kedvence" abban az évben, amikor én voltam első bálos, és azóta is ragaszkodik ehhez a címhez.

– Idén ki az E. K.?

– Frank Corning, jobb híján. Ha az az elragadó Cooper valaha visszatér, Frank automatikusan elveszti trónját.

Ez április tizenhetedikén következett be: Stuart Tradd magával hozta Columbiából Lucas Coopert.

– Pinny, bemutatom Lucas Coopert. Iskolatársak voltunk.

– Üdvözöllek! Azt hiszem, találkoztunk a bálon. Nagynéném, Miss Ashley…

– Hát igen, persze. Remélem, hogy Stuart nem okozott galibát azzal, hogy meghívott.

– Egyáltalán nem. Hívom a húgomat. Ő mozgósítja a személyzetet. – Pinckney nagyon jól tudta: figyelmeztetnie kell Lizzie-t, hogy az E. K. a ház vendége. Ment, hogy megkeresse.

Lizzie összecsapta a kezét. – Caroline és Kitty elzöldül az irigységtől! – Lesimította haját, és méltóságteljesen a könyvtárszobába sétált.

Tökéletesen uralkodott magán mindaddig, amíg Lucas nem hajolt a keze fölé. – Hódolatom, Miss Elizabeth – mondta, és áthágva a viselkedés szabályait, megcsókolta a kezét. Lizzie ujjai bizseregtek az izgalomtól, és vérvörösre pirult.

Lucas mintha észre sem vette volna. Nem mellőzte éppenséggel, de egyformán bánt mindhármukkal, mintha ő Stuart és Pinckney öccse és nem húga volna, mesélte később Lizzie Caroline-nak. A társalgás nagyrészt a politika körül folyt. Lizzie nem nagyon tudott hozzászólni; annyit kotyogott csak közbe, milyen büszke, hogy a bátyja bíró lett.

– És neked, Lucas, mit ajánlott fel a tábornok? – kérdezte Pinckney. – Te is igazságot fogsz osztogatni?

Lucas megrázta szőke fejét; – Áldását adta rám, és küldött egy hálálkodó levelet. Én csak közlegény voltam a Vörösingeseknél, nem tiszt. – A szája sarkán lévő sebhely miatt mosolya ferde volt. – Jó vicc. Otthagytam a fizetett lovastiszti beosztást, hogy kétszer oly keményen lovagoljak zsold nélküli közlegényként. Kapitányom meg olyan ember volt, aki világéletében csak öszvéren lovagolt.

Lizzie úgy gondolta: ez nem méltányos – és meg is mondta.

Lucas sugárzó mosolyt vetett rá. – Miss Elizabeth, a katonai élet soha nem méltányos. Rendfokozaton és korelnökségen alapszik, nem pedig jártasságon. Valószínűleg sokkal jobban járnánk, ha hölgyek döntenének az előléptetés ügyében.

– És a tábornokokat aszerint szemelnék ki, hogy ki milyen jó táncos – hahotázott Stuart.

– Nem hiszem, hogy sokkal rosszabb lenne a helyzet, mint most. Nézzétek azt a szegény ördögöt, Custert. Fiatalabb volt, mint én, amikor írnoki tévedésből tábornokká léptették elő. És ha már megtörtént, nem lehetett visszacsinálni, noha a katonai akadémián majdnem megbukott. Így esztelen mészárlásba kergette az emberek százait, akik nála jobb katonák voltak. Ha rágondolok, felforr a vérem. Elnézést, Miss Elizabeth, hogy hangoskodom. Az egész század, minden barátom odalett.

Lizzie részvétét fejezte ki. Lucas hálásan nézett rá – nagyon meghitt pillantással.

Utána Stuarthoz fordult. – Elég a katonadolgokból. Mikor kezded rendezni a fehér emberek jogait?

Lizzie mámorosan hallgatta.

34

Ez az este volt a kezdete az elragadtatás és a gyötrelem időszakának. Lucas csak három napig volt Traddék vendége, és ez idő alatt nem volt különösebben figyelmes Lizzie-hez. De amikor figyelmét reá irányította, a világ többi része mintha elhalványult volna. És amikor másfelé fordult, Lizzie még sokáig érezte az utóhatást. A színek élénkebbek, a fények majdnem érinthetők lettek, az illatok élesebbek, érzelmei hevesebbek. Lizzie azt képzelte, hogy még a levegő vibrálását is érzi, amikor

Lucas lélegzik, és aludni sem tudott az érzéstől, hogy egy fedél alatt laknak.

– Nem azért, mert olyan jóképű – bizonygatta Lucynak. – Nem attól van, hogy beleszerettem. Magam sem értem. Amikor Lucas hozzám szól vagy rám néz, mintha valamiféle energiát sugározna belém. Élőbb vagyok, önmagam vagyok. Az egész világ élőbb lett. Érted, amit mondok?

Lucy átölelte. – Angyali gyermekem – búgta. Julia Ashleynek igaza van. Lucas veszedelmes férfi. Lucy tudta, hogy majd mindenkire ugyanilyen hatással van. Valami megmagyarázhatatlan rejtett vitalitás van benne, amely úgy hat a körülötte lévőkre, mint egy kitörőben lévő égiháború. Tudta, hogy nem Lizzie az egyetlen, akinek ujjait megbizsergeti Lucas érintése. Az ő ujjai is bizseregnek, holott teljes szívéből szereti Pinckneyt. Lucas vonzereje nem szexuális, hanem elementáris volt.

Bárcsak elmenne és nem jönne vissza, gondolta Lucy, Lizzie remegő testét ölelve.

Egy darabig úgy tűnt, hogy kívánsága teljesül. Amikor Stuart Summerville-be távozott, Lucas hazament. Május közepére Lizzie ismét a régi kislány lett. Pinckneyvel Summerville-be utazott, hogy megnézze a kis házat, amit Stuart bérelt, és az egyhetes látogatás-után óriási lelkesedéssel számolt be a városkáról, Stuart házáról, impozáns irodájáról és magáról Stuartról.

– Egész más ember lett, igazán kedves. Pinny azt mondja, ez attól van, hogy tíz éven át rágta a bosszúvágy, és amikor az a férfi meghalt, Stuart élete is megváltozott. Mindenféle tetszetős

holmija van. A házat Julia néni rendezte be elraktározott bútoraiból. És Stuart sokat jár Baronyra. Tudod, hogy mindig szerette- Baronyt. Summerville-ben nincs sok dolga. A város egész kicsi. És bűbájos. Tele millió fenyővel. Egyetlen fát sem szabad kivágni. Az egész városnak karácsonyfaillata van.

Lucy megállapította magában, hogy elmúlt a válság. És azután, egy hét múlva Lucas ismét megjelent Lizzie fogadónapján, és minden kezdődött elölről. Mint mondta, ide-oda járkál, munkát keres. – Apám még mindig haragszik, hogy lemondtam tiszti rangomról. Nem érti meg, hogy nincs jövőm a hadseregben. Valami olyat kell találnom, amit ő úriemberhez méltónak tart. – Ezúttal rokonainál, John szüleinél szállt meg, és Lizzie csak egyszer látta, de ez elég volt ahhoz, hogy újból belehabarodjék.

– Engem csak udvariasságból keresett fel – zokogott Caroline-nak. – Kittyt meg szándékosan. Humphriesék pedig estélyt adtak a tiszteletére. Fogadni mernék, hogy Mary abban a mélyen kivágott ruhában fogadta, vagy még szemérmetlenebb öltözékben. – Caroline együttérzett Lizzie-vel. Lucas őt magát figyelemre sem méltatta, számára semmi remény.

Ők ketten mindent kiterveltek: Lizzie mit vegyen fel, mit mondjon, hogyan viselkedjék a legközelebbi alkalommal, amikor találkozik a férfival. Hetekig űzték szánalmas kis játékukat: Caroline mondta a Lucas szájába adott szavakat, és Lizzie szellemesen vagy közömbösen vagy kacéran válaszolt. De mindhiába. Lucas nem bukkant ismét fel.

Június elején Lizzie feladta a színjátszást. – Idén korábban megyünk a szigetre – sírdogált. – Pinny azt állítja, hogy a levegő

jót tesz Andrew kuzennak, ezért Lucy két héttel hamarabb kiveszi az iskolából Kis-Andrew-t. Most már nemcsak Lucast, senkit sem fogok látni. Ezért a pénzért akár szeplős is lehetek.

– John Coopert látni fogod. Még mindig írdogál neked?

– Folyton. Émelyítő. Nem érdekel, hogy mit tanul az egyetemen, vagy mik a további tervei.

– Lucas talán meglátogatja a szigeten.

– Nem valószínű. Munkát keres, és a parton senki sem dolgozik. Nyomorúságos nyár lesz!

Lizzie tévedett. Eddigi életének legjobb nyara volt. Pinck-ney minden este hazaérkezett vacsoraidőre, és az egész vasárnapot velük töltötte. Állandóan jó hangulatban volt, nevetett, mindenféle játékban részt vett, mindenkire volt ideje, figyelmet és szeretetet sugárzott. Lizzie még sohasem látta ilyen boldognak. Ha nem foglalkoztatják ennyire a maga érzelmei, ugyanezt tapasztalhatta volna Lucynál is. Az együtt töltött órák késztették őket arra, hogy mindent és mindenkit szeressenek. A sötét veranda, a hullámok szüntelen moraja és – ha kettesben voltak – összekulcsolt kezük: ennél többre nem is vágytak. Még sosem volt részük ekkora örömben.

Júliusban hazatért John Cooper. Engedélyt kért Pinckneytől, hogy Lizzie-nek udvarolhasson. Pinckney jóindulatú mosollyal fogadta a kérést. Még négy év, mire a fiú befejezi a papneveldét. Ha Lizzie akkor majd hozzá akar menni, Johnnak értékes foglalkozása lesz, és Pinckney örömest adja áldását rájuk. – Figyelmeztetlek azonban, hogy Lizzie még nem gondol házasságra. Egyelőre csak kacérkodik. Ne hagyd, hogy összetörje a szíved.

John nem törődött a figyelmeztetéssel. Továbbra is elvitte úszni Kis-Andrew-t, de ha engedélyt kapott rá, külön is felkereste Lizzie-t. Gyakran kapott engedélyt. Lizzie-nek nem esett nehezére Johnnal lenni, mert egyáltalán nem érdekelte. Az első, dadogó szerelmi vallomásnál a fiú olyasféle választ kapott, hogy „ne butáskodj”, és nagyon bölcsen nem is próbálkozott többé.

Augusztus első hetében Pinckney áthozta a szigetre a lovát. A jeget és ivóvizet áruló kocsisok istállójában helyezte el. A jégüzem igazgatója egy héten belül újabb állásokat építtetett istállója mellé: tucatnyi lovat kellett elhelyezni.

– A Charleston Klub októberben újra rendez lovagi tornát a lóversenypályán, és én indulni akarok – mondta Pinckney. – A Tradd-zászló újból lobogni fog még, ha kiesem is az első menetben.

Lizzie, John és Kis-Andrew ámulva hallgatták Pinckney elbeszélését. – A háború előtt minden évben tartottunk lovagi tornát. Minden család kiállított legalább egy lovat. Bizonyára olvastatok Artúr király lovagjairól, meg arról, hogyan vívtak meg egymással. Ez itt nem olyan veszélyes, de ugyanolyan jártasságot követel. Nem egyenként vívunk, hanem csapatban. A két kisorsolt csapat összecsap. A szemben lévő lovast kell mellkason találni és leütni lováról. Mindenki kitömött vértet és párnázott lándzsát hord. Általában a lovasok fele kiesik. A győztes csapat a délelőtt bajnoka; a vesztes adja az ebédet. Délután jönnek az egyéni összecsapások, amelyekben csak azok vehetnek részt, akiket délelőtt nem ütöttek ki. Ekkor már hegyes lándzsával indulunk, és annak hegyével kell a pálya mellett

felállított három „fáról” leszedni a gyűrűket. Aki az első sorozatban minden gyűrűt leszed, ismét visszatérhet, de akkor a gyűrűk már kisebbek. Ha valaki még talpon marad, harmadszor is visszajöhet, de ez nagyon ritkán fordul elő. Ha senkinek sem sikerül leakasztani három gyűrűt, azok versenyeznek, akik kettő-kettőt szedtek le. A kör egyre szűkül, és a végén kiderül, ki a győztes.

– És mi a győztes nyereménye? – kérdezte Kis-Andrew.

Pinckney mosolygott. – Kérdezd a mamától!

– Abban az évben, amikor összeházasodtunk, a papád győzött – mondta Lucy. – Épp akkor tértünk haza a nászútról. Őrült izgalmas volt, az ordítozó tömeg és a felfokozott várakozás, amikor a lovak a pályán vágtatni kezdtek. Papád és Pinckney kuzen egyaránt elért a harmadik fordulóig. A tömeg őrjöngött. Azután Pinckney nekilódult. Mint a szélvész. Felkapta az első gyűrűt, majd a másodikat, de a harmadik lepattant a lándzsája hegyéről.

Papád indult, mindenki elhallgatott, csak a paták csattogása hallatszott. Lekapta az első gyűrűt. Majd a másodikat, azután a harmadikat. A taps és a kiabálás olyan hangos volt, hogy a fákról felrepültek a madarak. A döntnökök emelvénye elé lovagolt, és feléjük nyújtotta a lándzsát. A bírák virágkoszorút helyeztek rá, és a papád odajött hozzám, a fejemre tette, és én voltam a Szerelem és Szépség Királynője. Utána a bálon mi voltunk a nyitópár. Jaj de szép volt – törölte meg szemét Lucy a szalvétával, amit az elbeszélés közben varrogatott.

– Bárcsak volna lovam – mondta John.

– Nekem is – sóhajtozott Lucy fia.

– Andrew, idén még nem vagy elég felnőtt ehhez – mondta Pinny –, de te, John, gyakorolhatsz az én lovamon. Ha részt akarsz venni a lovagi tornán, lóra lesz szükséged. Nekem csak vasárnap jut időm gyakorlatozásra, így szívességet teszel, ha hétközben lovagolsz rajta. Szombaton kapom meg a lándzsát. Vasárnap megmutatom, hogyan kell fogni. Nekem meg ki kell valamit találni, hogyan használhatom bal kézzel.

– Nézhetem? – csillogott Lizzie szeme.

Pinny Johnra nézett. – Azt hiszem, nem lenne jó, ha a hölgyek munka közben látnának minket. Reszketni fognak az izgalomtól, nem győzik kivárni a lovagi tornát. Mi volna, ha a ti házatoknál gyakorlatoznánk?

John hálásan beleegyezett.

– Hát velem mi lesz? Én nem vagyok hölgy! – kiáltotta Kis-Andrew.

– Te velem jössz. A hét folyamán meg egyezkedjél Johnnal.

– Hajnal előtt kell szegény Johnnak felkelnie – mesélte Caroline-nak Lizzie. – Még mindig viszi úszni Kis-Andrew-t, de amikor érte jön, alig bír járni. Egyik nap nagy púp volt a fején. Remélem, nem öli meg Pinny lovát!

– Nem azt mondtad, hogy Kis-Andrew is lovagolni fog?

– A délutáni úszás helyett lovagolnak. John akkor hazakíséri Andrew-t, elviszi a lovat az istállóba, átöltözik, és eljön vizitre. Nem is értem: hogy nem hal bele.

– Hogy megy a bátyádnak?

– Pinnyről soha semmit nem lehet tudni. Mindig vidám, de ki tudja, mi jár a fejében. Csak a minap árulta el, hogy azt a

förtelmes orvosságot mocsárláz miatt szedte. Én azt hittem, emésztési zavarai vannak.

– Olyan romantikus férfi. Gondolod, hogy valaha is megnősül?

– Pinny? Á, nem. Harmincnégy éves. Azt hiszem, Lavinia Anson összetörte a szívét, és most már késő. Amolyan kedves öreg agglegény lesz, a petrezselymet áruló lányok gavallérja. De legalább nem olyan visszataszító, mint az öreg Charlie Gourdin. Belehalnék a szégyenbe.

A lányok a függőágyban ringatóztak. Lucy a konyhából hallotta fecsegésüket. Megmosolyogta volna a fiatalos bírálatot, de nagyon aggódott Pinckney miatt. Erős malériarohamát egyedül küzdötte le városi házában. És Lucynak majd megszakadt a szíve, amikor látta, Pinckney milyen ügyetlenül bánik a lándzsával. A fából faragott lándzsa majdnem nyolc láb hosszú volt, ebből ötlábnyit a védőrács mögött lévő, két láb hosszú nyélrész segítségével kellett fogni és egyensúlyozni. Kétkarú férfinak is nehéz volt ekkora súly. Pinckneynek meg nem volt, ami ellensúlyozza. Lovát tudta térdével irányítani; nem termett nála jobb lovas a földön. De a lándzsa majdhogynem legyőzte. Heti egyszeri gyakorlás kevés. Talán rá lehetne venni, hogy csak azokon a napokon menjen be az irodába, amikor a nyersanyagot hozó bárkák befutnak Carlingtonból. Lucy szíve hevesebben vert. Hála az égnek, Julia Ashley ezen a nyáron Stuartot látogatja meg, ahelyett hogy a szigetre jönne. Ő tüstént észrevenné kettejük kapcsolatát – nem úgy, mint Lizzie. Lucy kitöltötte Andrew ópiumtinktúra-adagját, és a tálcára tette, a vacsora mellé. Manapság Andrew már alig

volt fenn, előnyben részesítette az ópium kínálta álmokat. Lucy szégyenkezés nélkül örült ennek a helyzetnek.

Pinckney nem fogadta el Lucy javaslatát munkarendje megváltoztatásáról. Az asszony vitatkozni próbált vele, amikor a csillagok halvány fényénél észrevette, hogy Pinckney mosolyog.

Pinny szájához emelte Lucy kezét. – Ezúttal nem találtad el a gondolatomat – súgta a tenyerébe. – Egész szeptemberben zárva tartok. Az érc meg csak gyűljön Carlingtonban.

– Ez lesz életem legboldogabb hónapja. – Lucy óriásit tévedett. A vakáció első reggelén Pinckney Lucasszal együtt érkezett – emez magas ménen, a másik aranypej lovon. Lizzie két héten belül sápadt lett, szeme beesett.

John változatlanul minden nap felkereste. De időnként nem egyedül érkezett. Lucas bűverejét árasztotta, John könnyed nyári hangulata elmúlt, Lizzie meg mintha kigyógyult volna. Azután Lucas nem jött. Vagy Pinckney társaságában érkezett. Vagy csak üdvözölte a leányt útban a part felé. Lizzie hiába próbálta lefoglalni magát egy könyvvel vagy egy új étel receptjével. Mint a holdkóros járkált ki a verandára, nézett le-fel a parton – Lucast kereste.

– Belebetegszel – rótta meg Caroline.

– Nem tehetek róla. Ugyanolyan rémes, mint annak idején, amikor nálunk lakott. Most se tudok aludni.

– Mit fogsz tenni?

– Mit tehetnék? Lucy azt mondta, hogy menjek Summerville-be, de a gondolatot sem tudom elviselni.

– Mit szól ehhez Pinckney?

– Megőrültél? El nem mondanám neki. Valószínűleg puskacső elé állítaná Lucast. Lucy azt mondta neki, hogy női bajom van, erre olyan zavarba jött, hogy rám se mer nézni.

– Talán ráveszi Lucast, hogy vegyen feleségül.

– Nem teheti. Sosem maradtunk Lucasszal kettesben. Senki sem állíthatja, hogy kompromittált volna. Ha tudnám, hogyan kell csinálni, szívesen feláldoznám jó hírnevemet, hogy kénytelen legyen elvenni.

– Mindent megtennél?

– Bármit.

– Még akkor is, ha ijesztő?

Lizzie hevesen bólintott.

– Tudod, hogy ki az a vajákos asszony? – kérdezte Caroline suttogva.

– Boszorkány – súgta vissza Lizzie.

– A mi ültetvényünkön van egy. Papa ebben a hónapban ott tartózkodik, próbafúrásokat végez, foszfátot keres. Mamának azt mondanám, hogy szeretnénk kirándulóhajóval felmenni meglátogatni papát. Egyik nap ellógnánk, és megkeresnénk az asszonyt. Szerelmi varázsigéket árul. Van pénzed?

– Mama adott valamennyit. A kelengyémre.

– Nos?

– Elmegyünk.

– Mindig szerettem volna látni – kuncogott Caroline –, de mindig féltem tőle. Jaj, de izgalmas lesz!

Lucy örömmel fogadta Caroline meghívását. Lizzie reménytelen tengerparti várakozása a szívébe markolt; Lucas

kiszámíthatatlansága kínozta Lizzie-t. Wraggéknél nem lesz ott Lucas – nem lesz kire várni.

Pinckneyt is meg kellett győzni. Ő a mocsárláztól tartott. Lizzie megígérte, hogy sötétedés után nem teszi ki a lábát a házból. Pinckneynek az sem tetszett, hogy Caroline anyja nem lesz ott. Lucy emlékeztette, hogy Lizzie anyja nyolc éve van távol, és ezalatt Pinny nem féltette húga biztonságát.

Ekkor beadta derekát. – És ki fogja a lányokat a hajón kísérni? Nem mehetnek egyedül! Én elkísérhetném őket, és ellenőrizhetném a carlingtoni munkafelügyelőt. Magammal vihetném Lucast. Mérnök, és érdeklődik a foszfátbányászat iránt, Egész érdekes ötletei vannak.

Lizzie sugárzón mosolygott.

– Nem! – kiáltotta túl hangosan Lucy. Pinckney és Lizzie rámeredtek. – Úgy értem, hogy ez nem célszerű. Egyetlen nap alatt nem mutathatod meg neki egész Carlingtont, este meg itt van szükségem rád. Hogy segíts nekem Andrew körül.

Pinckney tudta, hogy kibúvót keres, de nem firtatta az okát, beleegyezett. Lizzie nem tudta eltántorítani.

Lizzie-nek nagyon jót tett, hogy távolabb került Lucas-tól. Kényelmes, kipárnázott székek voltak a kirándulóhajón, és a magukkal vitt kosárnyi élelem – Pinckney szerint – elegendő lenne egy ezred élelmezéséhez. Lizzie muskotályszőlőt evett, és a hajó nyomdokvizében lágyan ringatózó vízinövényeket nézte. A Baronyn tett látogatás óta ez volt az első hajóútja, és annak már tíz éve. Kedvükért a hajó megállt Cosway Hifinél, ahol Caroline apja várt rájuk.

Caroline alig bírt magával, annyira vágyott már látni a vajákost. De két napig esett az eső. Mr. Wragg esőköpenyt öltött, és folytatta hiábavaló kutatását foszfát után, miközben a lányok, magukra maradva, a poros öreg házban indultak felfedezőutakra. A vén banya, Mr. Wragg szakácsnője és házvezetőnője nem törődött mással, mint az úr háló- és dolgozószobájával. Nagyjából kiseperte az ebédlőt és Caroline szobáját – és ez volt minden.

A padláson a lányok három pókháló lepte szekrényt találtak, teli avitt báli ruhákkal. Mindet levitték a táncterembe, sorra felpróbálták a magas, megfakult tükrök előtt. A látványra gyermeki nevetésben törtek ki. Elmúlt felőlük a nyomás, amit a társadalom gyakorolt rájuk azzal, hogy felnőtt nőnek nyilvánította őket, és visszatért a boldog gyerekkor, amikor nagylányosdit játszottak.

Harmadnap elállt az eső. Lizzie úgy érezte, hogy Lucas iránti rajongása elmúlt, ugyanolyan valótlan, mint a régi tükrökben látható homályos tükörképe. – Egészen elment az eszem – mondta Caroline-nak –, egyébként is öreg hozzám, mit sem törődik egy ilyen csupa csont kislánnyal, tehát jó lesz, ha abbahagyom az álmodozást.

Caroline felháborodott. – Nem adhatod fel ilyen könnyen. Csodálatos férfi, és folyton meglátogat.

Lizzie vállat vont. – Lucyt vagy Pinnyt látogatja, meg azért jön, hogy Johnnak legyen társasága. Én pedig történetesen ott lakom, ennyi az egész.

– Ó, Lizzie, ne légy ünneprontó! Azt mondtad, elmész a vajákoshoz. Gyerünk, olyan mulatságos lesz – rángatta Lizzie karját Caroline.

– Na jól van. De te is bejössz hozzá.

– Vissza kellene fordulnunk. Esni fog.

– És akkor mi van? A fák úgyis eltakarnak. – Lizzie az ősöreg fák mohalepte ágaira nézett. Teljesen elzárták az eget, alattuk nehéz és nyirkos volt a levegő. Megbotlott egy kiálló gyökérben, és egy bokorba esett. Amikor feltápászkodott, szoknyája beakadt a tüskékbe.

– Caroline? Várj! Itt ragadtam. – Próbálta óvatosan kiszabadítani magát, nehogy ruhája elszakadjon. Fölötte érdesen rikoltozott egy poszáta – mintha azt mondaná, „fordulj vissza, fordulj vissza". Ha szólna Caroline-nak, kinevetné. De olyan hátborzongató érzése támadt, hogy az erdő és lakói óvatosságra intik. Ez a kaland egyáltalán nem mulatságos. Közelében ág reccsent, Lizzie összerezzent. Majd Caroline nevetését hallotta.

– Megijesztettelek?

– Dehogyis! Segíts kiszabadulni ebből a rémes csipkebokorból!

Néhány perc múlva tisztásra értek. Lizzie szégyellte gyávaságát. Felettük az ég még mindig kék volt, noha balról vastag szürke felhők gyülekeztek. Hirtelen szél támadt, belekapott széles karimájú kalapjukba, Caroline-ét le is sodorta, mint a játék karika, úgy ugrált és gurult el. Lizzie két kézzel fogta kalapját, Caroline meg nevetve futott a magáé után.

Amikor végre megkaparintották, lihegve és nevetve dőltek a fűbe. Ilyen hangulatban folytatták útjukat az erdei ösvényen. Már nem voltak messze.

Hántolatlan fából volt összetákolva az erdei lak. A föléje tornyosuló fenyő ágai között alig látszott. Nem is vették volna észre, ha agyaggal tapasztott kéményéből nem száll füst. A füst különös maró szaga vonta magára figyelmüket és facsarta orrukat. A lányok megtorpantak. Caroline kézen fogta Lizzie-t.

Barátnője riadalmától Lizzie sokkal bátrabb lett. -A csudába, nincs is mézeskalácsból! – Feltörő nevetésüket szájukra tapasztott tenyérrel fogták vissza.

– Bemész, Lizzie?

– Hát persze. Te nem?

– De igen. Te mész elsőnek,

– Menjünk együtt!

Suttogóra fogták hangjukat. – És mit mondjunk? – szorította még erősebben Lizzie kezét Caroline.

Lizzie ajkába harapott. – Nagyon nagy a csend. Talán nincs is itthon. – Jókedve érezhetően alábbhagyott.

Caroline grimaszt vágott. – Gyáva kutya.

– Nem vagyok az. Engedd el a kezem! Bekopogok. – Nagy bátran előbbre lépett.

Mielőtt megérinthette volna, nyílt az ajtó. A házikóban zöldes homály uralkodott, a kevéske fény a fenyőfa ágain keresztül szivárgott be. Az alacsony tűzhelyen vörösen izzott a szén, de Lizzie ezt addig nem vette észre, amíg a nő ki nem nyúlt érte; megfogta csuklóját, és behúzta a házba.

– Caroline! – szólt ki Lizzie.

– Neki várnia kell – mondta a nő, és behajtotta az ajtót.

Lizzie érzékelte a hely szűkösségét, a sötétséget, az alacsony mennyezetet, amelyről gyógyfüvek lógtak. Levegő után kapkodott. A nő a zsebébe nyúlt, valamit kivett, és a tűzre dobta. – Ülj le, gyermek, amíg lélegzeted visszanyered.

Sűrű füst szállt fel a tűzről. Lizzie nyakához emelte kezét. Megrémült. A füst szemébe, orrába, szájába szállt. Nem kapott levegőt, fuldoklott.

Lassan-lassan különös érzés fogta el. Torka kitágult, mohón szívta be a füstöt. Megnyugtató volt, furcsamód hűvös és friss. A nő egy zsámolyra mutatott, Lizzie leroskadt, és mélyen beszívta a csodálatos füstöt.

– Milyen finom. Mi ez?

Torokból jövő mély kuncogás volt a válasz. A füstfüggönyön át a nőre pislogott. Rettenetesen, kövér volt, karja sonkavastagságú, bőre feketekávé-színű. Sűrűn redőzött, rikító ruhát viselt, hatalmas testén mintha külön életet élnének a hullámzó piros és sárga csíkok. Mosolygott, kivillant öt színarany foga.

– Miért jöttél el Rosa anyóhoz, szívecském?

Lizzie képtelen volt válaszolni. Esze azt súgta, hogy az asszony barátságos, de szíve félelemtől dobogott.

A szűk térség visszaverte Rosa anyó nevetését. – Mi az, megnémultál? Hadd találjam ki! Egy kis varázslatot akarsz – dúdolt hangtalanul.

– Igen, asszonyom – bökte ki Lizzie.

– Mi bánt, szívecském? – kérdezte az öregasszony. – Szemölcsöt akarsz eltüntetni? Vagy ezeket a szeplőket?

– Nem egészen – suttogta Lizzie.

A nő foga csillogott, behemót testét nevetés rázta. – Talán rontást akarsz valakire? Csak akkor hozok rontást, ha alapos ok van rá. Ki bántott, szívecském?

Lizzie pislogott. Félelmén felülkerekedett a kíváncsiság.

– Milyen rontásokat tud?

– Venni akarsz egyet?

– Nem, csak kíváncsi vagyok.

– Rosa anyó nem szereti, ha kíváncsiskodnak. Ha dolgod van, add elő – mondta sokkal kevésbé barátságosan.

– Elnézést – hebegte Lizzie. Összehúzta szoknyáját. Menni kéne. De nem mehet el úgy, hogy ne végezze el, amiért jött. Caroline örökké szekálni fogja. Legalább megkérdi. – Kérem, asszonyom, hallottam egy lányról, aki szerelmes volt, és maga segített rajta. – Rossz előérzettel várt. Ha a nő kineveti, elszalad.

– Ó, szívecském – búgta Rosa anyó több lányt és fiút segítettem szerelmi ügyekben, mint amennyi a te éveidnek száma. Többen akarnak szerelmet, mint rontást. Ó, igen, Rosa anyó mindent tud a szerelemről.

– Akkor segít nekem? – kérdezte Lizzie türelmetlenül. Hirtelen teljes bizalmat érzett a nő iránt. A füst a szoba sötét sarkaiban gomolygott. Lizzie változó alakokat látott, homályos formákat, amelyek fantasztikus állatokat vagy embereket mintáztak. Agyában Lucas sebzett ajka és nevető szeme ingerkedett vele. Szívszorítóan vágyott arra, hogy a hangját hallja és napsütötte fejét lássa.

– Nagyon kérem.

– Kislány, a varázslat pénzbe kerül. – Rosa anyó kerek arcát füst homályosította el.

Lizzie a zsebébe nyúlt. – Van pénzem. Aranypénzem – mutatta fel az érmét.

– Mindennek két ára van. Az egyik aranyban. A másik a csillagokban. A varázslat mindig többe kerül, mint gondolnád.

Lizzie keze megmarkolta a csillogó érmét. – Hogy érti ezt? – rebegte.

– Úgy, ahogy mondom. Aki varázslatot vásárol, többet fizet, mint gondolná. Biztos, hogy akarod?

Lizzie a nő tenyerébe dobta a pénzt, és az szorosan megmarkolta. – Eredj haza – mondta.

Becsapott, gondolta Lizzie. Mérgesen rászólt: – Hé! Meg sem kérdi, hogy kiről van szó?

Rosa anyó biztonságos távolban felmutatta az érmét. Nevetett. – Ilyen színű a haja – mondta. Közel hajolt, és haja tövéig érő vonalat húzott Lizzie homlokán. – Itt a kés nyoma. – A boszorkány érintésére Lizzie megremegett; Rosa anyó ismét nevetett. – Menj haza a Meeting Streetre, és hagyd a többit az öregasszonyra.

– Honnan tudta?

– Eredj! – Ujját egy ivótökbe mártotta, és a tűzre dobott valamit. Rothadás émelyítő szaga töltötte be a helyiséget. Lizzie kimenekült.

Amikor az ajtót kinyitotta, füst és bűz áramlott ki. Caroline befogta orrát. Lizzie megragadta kezét, és rohanni kezdett. – Megkérdezted? – lihegett Caroline.

– Igen, de nagy csalás az egész. Elvette a pénzem, azután kidobott. Nem hajtott végre semmiféle varázslatot.

Később mindent elmesélt Caroline-nak. – Gondolod, hogy tényleg boszorkány? Tudott Lucas sebhelyéről, és tudta azt is, hogy hol lakom.

– Remélem, hogy tényleg boszorkány. Olyan izgalmas – ugrált az ágyon Caroline. – De tudod, milyenek ezek a füstösképűek – komorult el hirtelen. – Mindig mindent tudnak a fehér emberek ügyeiről. Papa szerint dzsungeltávírón pletykálkodnak.

35

Pinckney felemelte és előredöntötte a lándzsát. A markolat karcsú dereka és behajlított karja között feküdt. Szorosan markolta. Túl szorosan, mondta magának: ha célpontnak ütközöl, eltörik a csuklód. Lazábbra engedte, és a lándzsa hegye azonnal a homokba süllyedt. – A fenébe! – mondta hangosan, és újból megszorította. Nyak- és vállizmai megfeszültek, és a lándzsa hegye felemelkedett.

– Ez az – mondta. – Most tedd rám a súlyt, John! – John Cooper keskeny homokzsákot akasztott a Pinckney jobb vállán átvetett szíjra. Pinny térde néhány lépésre ösztökélte a lovat. – Sokkal jobb – mondta. – Tedd fel a másik zsákot is! – John mellélovagolt, és ráakasztotta.

Pinny ezúttal ügetésre fogta a lovát. A délutáni napsütésben a lándzsa mérföldhosszú árnyékot vetett. A part szélén Pinny

hátradőlt, ezzel meghúzta a nyakába kötött kantárt. Az egyenetlen súlytól és a kantárrángatástól megriadt ló a tengerbe futott. Felcsapott egy hullám, és a ló felágaskodott. Pinny ledobta a lándzsát, levetette a kantárt, és megfékezte az állatot. Az újabb hullám elkapta és a levegőbe dobta a lándzsát. Pinny a partra lovagolt, és kiugrott a nyeregből. A ló remegő nyakára hajtotta fejét, és nyugtatón simogatta. Amikor elcsendesült, Pinny visszaszállt, és Johnhoz lovagolt.

– Nem bírom megcsinálni – mondta. Nyugodt hangja nem árulta el, mennyire bántja. – A súlyok segítenek kiegyensúlyozni a lándzsát, de ha meg kell állni, túl nagy a váltás. Azt hiszem, jobb lesz, ha zsűritag leszek.

John valamit hebegett.

– Köszönöm, John. Te fogsz helyettesíteni. A tanítványok arra valók, hogy megmutassák, milyen jó tanítójuk van. Hagyd ott azt a gebét, és gyakorolj az én lovamon, Caesaron! Már csak egy hetünk van hátra.

A lovagi torna napján Stuart bricskán érkezett Summervilleből. Lizzie nagyon nagy nőnek érezte magát Stuart mellett az első ülésen. Elegánsan bólintott mindenkinek, akit ismert, vagy úgy gondolta, hogy ismeri. A hátsó ülésen helyet foglaló Pinckney és Lucy megmosolyogták. Stuart és a hölgyek a páholyuknál kiszálltak, Pinckney vette át a gyeplőt. A bricskát egy lovászra bízta, és az emelvényen csatlakozott a többi bíróhoz.

Élénk szél szállt a folyó felől. Meglobogtatta a lovasok színes sátrai elé kitűzött lándzsazászlócskákat, és az iszap szúrós szagát

sodorta a páholyokat megtöltő közönség felé. A lóversenypálya ma kizárólag a charlestoniaké. A tornára csak a Charleston Klub tagjait és hozzátartozóikat hívták meg.

Pontosan tízkor három hírnök lovagolt az ovális pálya közepén lévő nagy kert széles pázsitjára. Szájukhoz emelték a hosszú harsonát. Az édes-éles hangokra a nézők felugrálva tapsoltak. Villogó meleg fényt árasztott a kerti tó, visszaverte a harsonák színét, és kis aranynapocskák lettek a kertet szegélyező krizantémok. Káprázatos nap volt.

A versenyzők egyenként sorakoztak a pályán. Kitömött mellvértjüket lovagi köntös fedte, színei azokra az időkre emlékeztettek, amikor mindegyiküknek volt saját istállója, és saját lova vett részt a versengésen. Merész rajzolatuk középkori lobogók címerpajzsát utánozta. Az egyik hírnök egyenként mutatta be a résztvevőket: – Sir Edward of Darby… Sir David of Legare… Sir Malcolm of Campbell… Sir Charles of Gibbes… Sir John of Cooper… – Ned Darby, David Legare, Malcolm Campbell, Charles Gibbes és John Cooper lépésben lovagolt el a páholyok előtt, tollas kalpag-ját lengette a hölgyek felé.

– … Sir William of Heyward… Sir Allan of Stoney… Sir Julius of Barnwell…

Büszke és nevetséges parádé. Régi hagyományuk volt ezeknek a játékoknak, amelyek a Dél rajongását fejezték ki a lovagi intézmények iránt. A lovasok annak idején aranyhímzéssel ékes selyemtunikát hordtak, címüket-rangjukat a valaha nevüket viselő óriási ültetvények adták. Többségüknek most talpalatnyi földje sincs. De hordták a büszke családi nevet. Ez sugallt gazdagságot a diribdarabokból összevarrt lovagi

köntösnek, ez hangsúlyozta ki nem mondott meggyőződésüket, hogy itt vérbeli arisztokraták küzdenek egymással.

– Ha tudtam volna, hogy Pinny nem indul, szakítottam volna időt rá – mondta Stuart. – A Tradd-címernek is itt kellene lennie.

– De hisz itt van – mondta Lucy. A bírák emelvényére mutatott. Fejük fölött lobogtak a bírák zászlai.

– Melyik a mienk? – kérdezte Lizzie.

– Az a zöld és arany – válaszolt Stuart.

Bölcső sziluettje volt rajta, árboccal és vitorlákkal. Lizzie elragadtatva nevetett. Ismerte a történetet. A kalandkeresők első hajórakománya 1670-ben érkezett Dél-Karolinába. Mindössze harminchatan voltak, köztük Charles Tradd és fiatal felesége, Elizabeth. Röviddel azután, hogy védőpalánkot vontak az apró település köré, indiánok támadtak rájuk, és Charles elesett. Elizabeth nem tudott haláláról, mert ugyanabban az órában halt bele a gyerekszülésbe. Övé volt az első gyermek Charles Towne-ban. A gyermeket a közösség nevelte fel. Apja emlékére az első ösvények egyike kapta a Tradd Street nevet.

– …Sir Harold of Pinckney… Sir Louis of Ravenel… Sir Robert of Rhett… Sir Lucas of Cooper… – Lizzie szíve megdobbant. Amikor visszatért a Caroline apjánál tett látogatás után a szigetre, Lucas már nem volt ott.

Komor, mértani mintájú fekete-fehér lovagi köntöst viselt. Címere vörös tört íj és nyíl. Fehér ingének bő ujja lobogott a szélben. Magas szárú fekete csizmát viselt, amitől fehér lovaglónadrágja még fehérebbnek látszott. A páholyok előtt megugrasztotta lovát. Piros tollas fekete kalpagját lekapta fejéről, egyenesen Lizzie-re nézett, és kalpagját szívéhez emelte. Lizzie

szédült. A hírnökök folytatták a felsorolást, de Lizzie már nem hallott mást, mint a tulajdon szívdobogását.

– Hogy merészelted? – szólt oda John unokatestvérének, amikor Lucas csatlakozott a pázsit végén sorakozó lovasokhoz.

– Miről beszélsz? – kérdezte Lucas nevetve.

– Feltűnően viselkedtél Lizzie-vel. Meg tudnálak ölni! – tajtékzott John.

– Kapsz lehetőséget rá. Más-más csapatban vagyunk. – Lucas elviharzott. Vége a felvonulásnak. Kezdődhet a csata.

Mindegyik csapatban harmincnégy lovas volt. Két hosszú sorban, egymástól mérföldnyi távolságra sorakoztak fel. A nézők felálltak. A hírnök riadót fújt.

Lassú ügetésben, egy emberként mozdultak a vonalak, a lovasok lándzsája a vállszíjban. Majd gyorsult az iram. Paták százainak csattogása rázkódtatta meg a földet. A középvonal felé tartva, a lovasok kézbe vették a lándzsát, és gyorsították az iramot. Felhangzott a lázadók kiáltása; a páholyokban egyes hölgyek eltakarták a szemüket, mások sikítottak, de hangjukat elnyomta a csatazaj.

A két arcvonal találkozott, lándzsa vívott lándzsával. Egy pillanatra vad kavarodás támadt, majd az állva maradt lovasok már a pálya két végén voltak, lovukat csitítgatták. Mögöttük halomban hevertek a lándzsák; a ledobott lovasok feltápászkodtak, mímelték, hogy rettenetes sérüléseket szenvedtek, és kalpagjukat keresték. Az első menetnek vége volt, csodával határosnak tűnt, hogy senki sem sebesült meg.

Győztesnek Ned Darby csapatát kiáltották ki, ebben kapott helyet John Cooper is. A harmincnégy lovasból tizennégy

maradt nyeregben, David Legare csapatából tizenhárom. Virágeső közepette lovagoltak vissza a győztesek, és a hírnökök kikiáltották: – Kezdődik a lakoma!

A lakomához a tó körüli asztalokon terítettek az apródok. Az étel egyszerű volt: sült csirke és kukoricapogácsa, díszes papírzacskóban. Kalikóból voltak a szalvéták, az ital pedig többnyire jeges tea. De a hangulat akkor sem lehetett volna ünnepélyesebb, ha fácánt és pezsgőt szolgálnak fel.

Kettőkor kezdődött a bajvívás. A hosszú, baráti étkezés után minden néző és a lovagok többsége derűs kedvre hangolódott. A páros bajvívás nem volt veszélytelen, némelyek emlékeztek törött végtagokra, sőt még egy kiütött szemre is, a háború előtti időkből, de mostani formájában nagyrészt ügyességen múlott. Tragédiára senki sem számított. A tribünön kisebb tétekre menő fogadásokat is kötöttek. Minden fiatalasszony és menyasszony remélte, hogy ő nyeri el a koronát, de úgy tett, mintha nem igazán számítana rá. Lucy a tizenöt évvel ezelőtti emlékekbe merült.

Kijelölték a viadal székhelyéül szolgáló zárt pályát. Három, ágasfához hasonló építményt állítottak a pálya kert felőli oldalára, egyenesen a tribünnel szemben, száz-száz lábnyi távolságra egymástól. Lóháton ülő fiúkat állítottak melléjük, kezükben csökkenő átmérőjű gyűrűkkel teli zsák. Az ágasfa hosszú ágának végén már lógott egy-egy gyűrű.

– Ezeknek az átmérője hat hüvelyk – mondta Lucynak Lizzie. Hála Pinckney türelmes magyarázatának, szakértőnek érezte magát. Lucy bólintott; gondolatai messze jártak.

A hírnök az első lovast, Ned Darbyt szólította. Nagy taps köszöntötte, még mielőtt nekilódult volna.

Darby fogadta az üdvözlést, és egy apródtól elvette a lándzsát. A ló fülébe súgott, megsarkantyúzta, és elvágtatott.

– Fontos a gyors vágtatás – fejtette ki Lizzie. – A piszmogás nem sportszerű.

Ned az első gyűrűt elvétette, a másik kettőt elkapta. Mindenki udvariasan tapsolt. – Azt hiszem, helyes lenne hangosan éljenezni, mielőtt a lovagok elindulnak – mondta Lizzie, hangot adva a többiek gondolatának is.

Fél négy múlt, mire huszonhét lovag befejezte ezt a menetet. Az ágasfák hosszú árnyéka már majdnem a lelátóig nyúlt. Tizenegyen álltak még versenyben.

– Most a négyhüvelykes gyűrűkért indulnak – közölte Lizzie. Stuart rászólt, hogy hallgasson már.

A lelátókról nézve elképesztően aprónak látszottak a gyűrűk. A növekvő feszültség a nézők torkára forrasztotta a fecsegést és nevetgélést. – Milyen izgalmas – mondta Lizzie, és igyekezett úgy tenni, mintha nem Lucas aranyhaját keresné.

– Csitt! – szólt rá Stuart.

A hírnökök a második menet kezdetét jelezték.

John és Lucas mellett Lizzie-nek még két ismerőse volt a lovasok között. Kezét ökölbe szorította, feszülten előrehajolt, hogy bátorítsa őket.

A bajvívás csodálatos volt. A bírák idegesen tanácskoztak. Öt lovasnak is sikerült leszednie mind a három gyűrűt. Emberemlékezet óta nem fordult elő ilyesmi. Megzavarja az

időbeosztást. Az árnyak egyre hosszabbra nyúltak. Majdnem öt óra volt már.

Harsonák jelezték a harmadik menet kezdetét. – Sir John of Cooper – kiáltott a hírnök. A taps ezúttal elmaradt, méltányolták, hogy a lovasnak összpontosításra van szüksége ahhoz, hogy a két hüvelyk átmérőjű gyűrűt leszedje.

John összeszorította száját. Megmarkolta a hosszú lándzsát. Bal kezével megveregette lova nyakát. Utána minden izmát megfeszítette, előrehajolt, és vágtázott.

– Isten az égben – mormolta a Stuart mögött ülő férfi –, nézd, hogy az a fiú hogy lovagol!

Lizzie visszafojtotta lélegzetét. John lekapta az első gyűrűt, és a tömeg felmorajlott. A másodiknál megfeszült.

A harmadiknál mindenki ordítozva ugrott talpra. John arca széles mosolyra derült, a nézők még hangosabban kiabáltak. John feléjük lengette kalapját.

– Sir Alan of Stoney – próbálta a hírnök túlharsogni a tömeget. Ismét szólította. A nézők egymást csitították, és leültek. – Sir Alán of Stoney – kiáltotta harmadszor is a hírnök. A nézőtér elcsendesült.

Alan Stoney elvétette az első gyűrűt, veresége elismeréséül lándzsáját leeresztette, és udvarias taps kíséretében kilovagolt a pályáról.

Sir Malcolm of Campbell szintén elvétette az első gyűrűt, és úri tartással elvonult. Charlie Gibbes felkapta az elsőt – mindenki előrehajolt. A második is fennakadt lándzsája hegyén, és a tömeg visszafojtotta lélegzetét. De a gyűrű leesett, mielőtt a harmadikkal próbálkozhatott volna – a nézők egy emberként

nyögtek fel, majd zajosan tapsoltak. Charlie öklét rázta a porban heverő bűnös gyűrű felé, és mindenki nevetett.

A nap most már egyenesen a nézők szemébe sütött, nyitott tenyérrel árnyékolták homlokukat. – Sir Lucas of Cooper – jelentette a hírnök.

Lucas mellkasán virított az indiánok legyőzését hirdető vörös jelkép. Körbejáratta lovát, és látszólag minden előzetes felkészülés nélkül indult neki a pályának. Mielőtt a nézők felocsúdhattak volna, már két gyűrű ékeskedett lándzsája hegyén. Egyetlen mozdulat, és már a harmadik is rajta volt. Mély sóhaj szakadt ki a tömegből. – Jézusom – mondta elképedve a Stuart mögött ülő férfi. Kirobbant az éljenzés.

Lizzie olyan szorosan kulcsolta össze kezét, hogy ujjai belefehéredtek.

Újabb gyűrűket raktak fel. Egyesek fogadásokat kötöttek.

Lucas és John a pázsiton át a rajt felé lovagolt.

A hírnökök megfújták harsonájukat. Egyikük kihirdette: – A bírák kívánsága, hogy a menet végéig tartózkodjanak a hangos tetszésnyilvánítástól. Hölgyeim és uraim, kérem, maradjanak csendben…Sir John of Cooper.

A pályán túl fekvő mocsarak vizét rózsaszínre festette az alkony. A szél elállt. Sirályok repültek esti pihenőre. Szárnyuk éles fekete árnyat vetett a csillogó folyóra. Caesar izmos lába végigszelte a sima, sötét pályát. Egy… kettő… három. Valaki felkiáltott, és elhallgattatták. Lucas felnevetett. A gyenge fényben haja fakónak látszott. Egy… kettő… három. Döbbent, hitetlenkedő csend, majd óriási hangzavar.

– Mit tegyünk? – kérdezte az egyik bíró.

– Mit tudunk tenni? – kérdezett vissza a másik. Intett az apródoknak, és azok az ágasfához lovagoltak.

John megsarkantyúzta lovát, hogy unokatestvérét utolérje. – Luke – mondta –, soha életemben nem kértem szívességet tőled, de most kérek. Neked ez csak játék, de számomra álmaim beteljesülése. Győznöm kell.

Lucas felvonta szemöldökét. A lemenő nap piros fényében sebhelye valósággal lángolt. – Miért?

John sápadt arccal válaszolt. – Amikor odaadom a virágkoszorút Lizzie-nek, megkérem a kezét. Pinckney már beleegyezett.

Lucas mosolygott. – Nem rossz ötlet. Aligha tudna Sir Lancelotnak nemet mondani… Tehát azt akarod, hogy veszítsek.

John a fejét rázta. – Nem azt akarom, hogy veszítsél, hanem hogy én győzzek.

– Sajnálom, kuzen – kuncogott Lucas –, de én leszek a győztes.

– De miért, az isten szerelmére? Neked ez nem jelent semmit.

– Vetélkedő alkat vagyok. Szeretek győzni.

John sötét szeme összeszűkült. – Pokolba a vetélkedéseddel! Ezúttal nem fogsz győzni. – A starthelyre állt.

Vörösen lángolt az ég, keskeny ibolyaszín felhők tarkították. Majd lassan átment narancsszínbe, baracksárgába, kagylórózsaszínbe. A tribünön a tömeg árnyak tömegévé vált, megbénította az előtte zajló színjáték. A növekvő sötétségben mindkét férfi elindult, és noha a gyűrűk majdnem láthatatlanná váltak, mindegyikük leszedte mind a hármat. A feszült alkonyi

hangulatban csak a paták zaja hallatszott. Az apródok fáklyát gyújtottak, és lóháton ülve tartották magasra az ágasfák mögött.

John karja már remegett az órák óta tartó erőfeszítéstől. Minden erejét összeszedve tartotta egyenesen. Caesar lerázta szájáról a habot, eleget tett John sürgető hangjának és térde szorításának. Egy… kettő… Caesar megbotlott … sikerült visszanyernie egyensúlyát… három. Lucy könnyei potyogtak. Lizzie majdnem önkívületben bámult. Lucy megfogta és megdörzsölgette jéghideg kezét.

Lucas már nem mosolygott. A sötét, hűvös estében tunikáján sötét izzadságfoltok ütköztek ki. Úgy mozdult lovával, mintha egybeforrtak volna. Egy… kettő… három.

Az apródok a bírák emelvényéhez ügettek utasításért.

A tribünön halk, izgatott k sustorgás támadt. John szíjra akasztotta lándzsáját, és ő is a bírákhoz trappolt. A tribünön erősödött a morajlás.

Ezután John és az apródok együtt lovagoltak a középső ágasfához. John zsebébe nyúlt, gyémántgyűrűt vett elő; az apródok fáklyáinak fényében fellángolt a drágakövek tüze. John a kiálló ágra akasztotta. A szivárvány minden színében tündökölt.

John visszatért a rajthoz. – Beleegyeztek – közölte Lucas-val. – Ha egyikünk se szedi le, kimondják a döntetlent.

Lucas felmordult.

John mosolygott. Megfordította lovát, és felemelte a lándzsát.

Teljes sebességgel száguldott, amikor a fáklyák fényébe ért. Feje fedetlen, haja sötét, mint az éjszaka. Rettenthetetlennek látszott. – Mosolyog – suttogta Lizzie. – Sikerülni fog. – A

lándzsa hegye átfurakodott a szivárványon, majd beleveszett a sötétbe. A fa ágán ott ragyogott a gyűrű. Lizzie nagyot sóhajtott, szemét könnyek lepték el. Mielőtt a könnyek leperegtek volna, Lucas érkezett a megvilágított pontra. Fedetlen fővel, tunika nélkül. Tiszta fehérben volt, inge és nadrágja a világosság egy szeleté. Aranyhaja ugyanúgy ragyogott, mint a fáklyák, amelyek megvilágították. Egy villanás, és már ott sem volt. És magával vitte a tündöklő gyémántgyűrűt.

A nézők valósággal megdermedtek. Majd nagy sóhaj szállt fel, a megkönnyebbülés sóhaja. Fülsiketítő taps. Az apródok fáklyákat gyújtottak a tribün két oldalán. A bírói páholyban Pinckney felemelte a virágkoszorút, hogy Lucas-nak átnyújtsa. A hölgyek izgatottan mozgolódtak, sűrű szoknyasuhogás közepette: vajon kit fog Lucas megkoszorúzni? Mary Humphriesra anyja rászólt, hogy húzza ki magát.

Lucas ismét feltűnt a pályán, mindenki megéljenezte. A hírnökök megfújták a harsonákat. Pinckney a páholy előterébe lépett. De Lucas arrébb lovagolt, meghajtotta lándzsáját, és csillogó végét Lizzie felé fordította. A gyűrű lecsúszott, és eltűnt Lizzie ruhájának redői között. Észre sem vette. Tekintetét Lucas szemébe fúrta.

HATODIK KÖNYV

1878-1882

36

– Miért nem lehet az esküvőm az új év első hetében? Az három hónap múlva lesz. Három hónapnál csak nem tarthat tovább megsütni egy tortát!

– Ha ilyen hangot használsz, ne is beszéljünk róla – szorította össze ajkát Lucy.

Lizzie elsírta magát. Karját Lucy nyaka köré fonta. – Elnézést – hüppögött.

Lucy megveregette vállát, amíg kicsit megnyugodott. – Hajlandó vagy rám figyelni?

– Igen.

– Helyes. Most hallgasd meg unokanővéredet! Lucas beszélt Pinckneyvel, és Pinckney megbocsátotta felháborító viselkedését.

– Olyan romantikus volt.

– Igen, az. De nagyon illetlen. Pinny hozzájárulását kellett volna kérnie, hogy udvarolhasson neked, nem pedig eljegyezni hatszáz ember szeme láttára. Sebaj. Megtörtént. Most az a lényeg, hogy mielőtt összeházasodtok, Lucasnak munkát kell találnia. Bármit állítanak is a regények, szerelemből nem lehet megélni.

– Lucas azt mondta, boldogan segít Pinnynek a carlingtoni bányánál. És az munka.

– Igen, szívem. De Lucas többre is vihetné ennél. Diplomás mérnök. Charlestonban már alig jár valaki egyetemre. Lucas

bizonyára talál olyan helyet, ahol egy vagyont kereshet. Pinnytől igen gyenge fizetést tud kapni. – Lucy elhallgatta, hogy Joe Simmons szisztematikusan tönkreteszi cégük kapcsolatait azokkal az északi műtrágyagyárakkal, amelyek a dél-karolinai foszfátot vásárolják. Egymás után mondják fel a szerződéseket. Pinckney kénytelen volt munkásokat elbocsátani.

– Gyűlölök várni – sóhajtozott Lizzie.

– Tudom, drágám. De a jegyesség olyan különleges időszak, hogy nem kell megrövidíteni. Nem vagy boldog?

– De igen!

– Hát akkor?

– De én szerettem volna megnyitni a bált.

– Tudtam, hogy ez jár a fejedben – nevetett Lucy. – Ne izgulj miatta! Januárban hazajön Sally és Miles Brewton. Mindenki Sallyre lesz kíváncsi és nem a menyasszonyra.

– Szóval ez Lizzie – nézett fel a magas fiatal lányra Sally. – Szerencsés vagy, örökölted a Traddek jó külsejét. – Fénylő szemét Lucasra vetette. – Maga meg, fiatalember, olyan jóképű, hogy nem is igaz. Örüljön, hogy nem vagyok negyven évvel fiatalabb – bezárnám a szekrényembe.

Lucas megcsókolta Sally apró kezét. – Nem lenne szükség zárra, asszonyom. – Sally hangosan hahotázott. – Menjen már – mondta. – Más vendégekkel is foglalkoznom kell… például Pinckney Tradd-del. Nem, Pinny, nem érem be azzal, hogy egy kis levegőt fújsz a csuklómra. Hajolj le, és adj egy tisztességes puszit az arcomra!

Sally estélye, mint mindig, most is Esemény volt. A fiatalabb vendégek soha életükben nem láttak ilyesmit. Minthogy a lóverseny utáni napon adta, annak stílusában folytatta : zsokénak öltözött pincérekkel, karmazsin- és citromsárga selyemben (a Brewton-istálló színei), a szalon, a fogadó és a tágas hall kerek asztalain karmazsinvörös abrosz és citrompiramisok közepén lángoló gyertyák. A kandallópárkányokon zöld növényekbe ágyazott karmazsinvörös kaméliák, a gyertyatartókban halvány citromillatú gyertyák. Az asztalokra helyezett menükártyák hat fogásból álló különlegességeket ígértek a megfelelő borokkal.

– Szégyellhetnéd magad – szólt Sallyhez régi barátnője, Emma Anson. – Manapság azoknak, akiknek van egy kis pénzük Charlestonban, van annyi becsületük is, hogy ne fitogtassák éhező barátaik előtt.

– Tudom, és csodálom, és fütyülök rá. Ez most a hattyúdalom. Azt akarom, hogy vérlázítónak tartsanak, és hogy az emberek hiányolják majd az estélyeimet.

Mrs. Anson Sally gondosan kikészített arcába nézett. – Miles tudja?

– Igen. Eget-földet megmozgatott, hogy azt az undok Canbyt eltávolítsa a házból. Hayes tavalyi ígéretei ellenére a csapatok csak márciusban hagyják el Charlestont. Nem bírtam volna elviselni, hogy idegenben haljak meg.

– Te is hiányozni fogsz, nem csak az estélyeid. Mi bajod: szív?

– Nem. Rák. A tiéd szív?

– Igen. Honnan tudod?

– Létezik egy titkos testvériség, nem gondolod? Az ember megérzi. Látom, hogy Josiah-nak nem árultad el. Olyan vidám, mint egy kisfiú.

– A bál és a lóverseny hete életének legnagyobb eseménye. Eltökélt szándékom volt hagyni, hadd élvezze ki.

– Drága Emma. Vajon hogy fognak tovább élni nélkülünk?

Emma Anson gúnyosan nevetett: – Egy éven belül újra megházasodnak.

– Biztosan első bálos lányt vesznek el. Nos, én majd közéjük fekszem a nászéjszakán. Most meg menj, foglalkozz mással! Nekem egyéb dolgom van.

– Kivel?

– Ne kíváncsiskodj, úgyse mondom el… Emma, ugye az életben találkozunk még?

– Becsszóra. Eredj tovább kotnyeleskedni! Én meg kiragadom Josiah-t Mary Humphries dekoltázsából.

Sally azonban hiába kotnyeleskedett. – Nagy szamár vagy, Lucy. Charleston sose volt olyan prűd. Senki sem hibáztatna, ha viszonyod lenne Pinckneyvel, amíg mindketten diszkréten viselkedtek. Európában is hallottam, hogy szerelmesek vagytok egymásba. Ha amúgy is azzal gyanúsítanak, hogy megosztod vele az ágyadat, legalább kiélvezhetnéd.

Lucy válasza meglepte az idősebbik hölgyet. – Én akár meztelenül, kézen állva végigmennék a Meeting Streeten, és fütyülnék rá, hogy mit gondolnak rólam. De Pinckney túlságosan tisztességes. Andrew az unokatestvére és a legrégibb barátja. Pinny miatt vagyok tartózkodó, mert ő meggyűlölné magát, ha másképp lenne.

– Ennyire szereted? Sohasem téved másra a szemed? Még mindig vonzó nő vagy. Hány éves is vagy?

– Ennyire, és sohasem, és kancsalító harmincegy éves nő vagyok.

Sally megpuszilta. – Bárcsak jobban megismerhettelek volna! Egy kicsit önmagámra emlékeztetsz. Kicserélem a névkártyákat, és az én asztalomhoz ültetlek.

Sally később közölte Emmával, hogy felesleges Josiah miatt aggódnia. – Elismered vagy sem, Lucynak helyén van az esze. Ha te már nem leszel, ő fog róla gondoskodni.

Sally Brewton húsvétvasárnap hunyt el. Férje holttestét az ágya melletti széken találták meg. Megmérgezte magát. Együtt temették el őket, összekulcsolt kézzel, úgy, ahogy rájuk találtak.

Lizzie mérgelődött. Esküvőjét a rá következő szombatra tűzték ki, és nem akarta, hogy vendégei Sallyt gyászolják.

– Sally nem az a fajta volt, akit meggyászolnak – nyugtatgatta Lucy. – Hanem az, akire jó szívvel emlékeznek; része volt mindenki örömének, része volt Charlestonnak. Személyéhez sosem kapcsolódott szomorúság, és ezentúl sem lesz másként. Most pedig nézzük, hogy mutatna ez az asztal az ablak másik oldalán.

Az utolsó simításokat végezték a házon, amit Lucas a Church Streeten bérelt. Nagyon kicsi ház volt. Lucas végül mégis a Tradd-Simmons cégnél kötött ki, és nem engedhetett meg magának ennél nagyobbat. Lizzie imádta. Babaháznak nevezte. Julia nászajándéka néhány bútorból állt. A „rizs-ágy”, a magas, négyoszlopos, mennyezetes fekhely minden oszlopa finoman faragott rizskalászokban végződött, és betöltötte a hálószobát.

Teteje az ódon, ferde mennyezetig ért. Túl nagy volt, de Lizzie rajongott érte. Fáradhatatlanul mászta meg az eléje támasztott zsámoly három lépcsőjét, és vetette be magát a felhőpuha pehely derékalj közepébe. Még az ágyazás is jó mulatság volt. Hosszú nyelű mahagóni-„evezővel" kellett formásra ütögetni a derékaljat, amelyen igencsak jól mutatott a finom, fehér, hímzett ágynemű.

– Így sokkal jobb – mondta Lucy. – Egy kis nyújtózkodással elérheted az ágyból az asztalt. Gyertyát tehetsz rá, arra az esetre, ha éjjel ki kell menned. Sokkal könnyebb, mint meggyújtani a gázt. Sokkal takarékosabb is.

– Lucy…

– Igen?

– Azt hiszem, nem illik megkérdezni… úgy értem, te nem vagy az anyám. De annyira szeretném tudni, hogy mi fog történni. Megkérdeztem Annabelle-t, de ő csak önelégülten mosolygott, és semmit sem árult el. Tudom, hogy az esküvő utáni éjszakán valami fontos dolog történik, de nem tudom, mi az.

Lucy kereste a szavakat.

– Sebaj – mondta sietve Lizzie –, sajnálom, hogy zavarba hoztalak.

Lucy megölelte. – Nem hoztál, zavarba szívem. Csak törtem a fejem, hogyan mondjam el, hogy megértsed. Ha férj és feleség szereti egymást, az olyan gyönyörű és olyan csodálatos, hogy nincs rá kifejezés. Érezni kell. Lucas tudni fogja, mit kell tennie. A férfiak hamarabb megtanulják. Ne aggódj. Szeresd nagyon, és oszd meg vele a varázslatot.

– Caroline-nak azt mondta a nővére, hogy fáj.

– Ostobaság. Először szégyent érzel, aztán van egy pillanatnyi fájdalom, de csak egy pillanat, és boldogságodban rögtön el is felejted.

Lizzie mámorosan sóhajtott. – El sem tudom képzelni, hogy boldogabb lehetnék, mint most. Mindennap megcsípem magam, hogy érezzem, ez valóság, hogy Lucas valóban feleségül akar venni.

– Ugye nagyon szereted?

– Jobban, mint bármi mást a világon. Belép a szobába, s én úgy érzem, hogy elolvadnak a csontjaim. El nem tudod képzelni, milyen csodálatos.

Tudom, mondta magában Lucy. Fennhangon javasolta, hogy nézzenek ismét körül a nappaliban és a konyhában. – Amikor a cselédlány este elmegy, ne felejts el benézni a szekrénybe, megvizsgálni, hogy a házicipője ott van-e még. Ha a cipő eltűnt, ő is eltűnt. Nem érdemes várni rá másnap reggel. Szerencséd van, hogy a lány az utca túloldalán lakik, így legalább nem hivatkozhat arra, hogy késett a lóvasút.

A háború utáni tizenhárom év alatt a Charleston nagy házai mögötti cselédlakások lassan-lassan a fekete lakosság bérlakásaivá váltak. Csupán nagyon kevés helyen – így Traddéknél – feleltek meg régi rendeltetésüknek. A cselédség nagyrészt bejáróként szolgált, és a maga családjánál lakott. A Heyward családnak változatlanul volt cselédje és szakácsnője, de azok Wilsonék háza mögött laktak. Heywardék terjedelmes hátsó épületeiben fekete családok tömege lakott, kisgyerekek

játszadoztak a régi konyhakertben, és tizenegy család foglalta el a cselédség egykori szobáit.

– Milyen szörnyen zsúfolt – állapította meg a nappaliban Lizzie. – Minden bútordarab olyan nagy. Julia néni teázó-asztala akkora, mint egy bárka. Bárcsak lenne más bútor is, nemcsak Chippendale! Pinckneynek ott az a sok Sheraton. Igazán cserélhetne velőink! Ha most nem is vásárolhatunk mást, legalább nem kellene folyton ezekkel a karmos lábakkal élnünk. Mintha vadállatok volnának.

– Jaj, Lizzie, ne légy olyan hálátlan! Nagynénéd ajándékai kitűnő állapotban vannak. Pinckney bútorát restaurálni kéne; Solomon egyszerűen csak összeragasztotta, ahogy tudta.

– Igazán nem vagyok hálátlan. Csak szeretném, ha minden tökéletes lenne. És ne feledd, hogy Lucas szeretné, ha mindenki Elizabethnek szólítana. Férjes asszonyként nem illik hozzám a gyerekkori nevem.

A liliom- és rózsahalmok két oldalán magas gyertyák égtek, az emeleti ablakokból rájuk sütött a délutáni nap. Fényében a két rőtarany Tradd-fej és Lucas aranyszőke haja nemesfémként tündökölt. A trió két oldalán Caroline és Kitty állt, Caroline kezében a menyasszonyi csokor mellett a maga koszorúslánycsokra. Mary Tradd Edwards örömkönnyeket hullatott, mialatt lányát eskette a férje.

– Drága szeretteim, összegyűltünk itt, hogy Isten és a gyülekezet színe előtt a házasság szentségében egyesítsük ezt a férfiút és ezt a nőt…

Lizzie – aki hamarosan Elizabeth lesz – figyelte Adam Edwards ajkának mozgását. Félt, hogy kábult állapotában

elmulasztja a választ, amikor rá kerül a sor. Szeretett volna Lucasra nézni, de még nem volt szabad.

Elizabeth-Lizzie-nek úgy tűnt, mintha üvöltene ez az idegen, a mostohaapja. – Akarod-e ezt a férfit férjedül, hogy együtt éljetek Isten akarata szerint a házasság szent kötelékében? Engedelmeskedsz-e neki? Fogod-e szolgálni, szeretni, tisztelni, megtartani betegségben és egészségben; és, mindenekfölött, ragaszkodni hozzá mindkettőtök élete végéig?

– Igen – mondta Elizabeth.

– Ki adja ki a menyasszonyt?

Pinckney előlépett, és húga kezét Adam Edwards kezébe tette; emez Lucas kezébe helyezte. Elizabeth a vékony csipkefátyolon át remegő mosollyal nézett fel Lucasra. A férfi megszorította a kezét.

– Én, Lucas, hites feleségemül fogadlak téged, Elizabeth.. .

– Én, Elizabeth, hites férjemül fogadlak téged, Lucas…

Férjemül, gondolta Lizzie, és szíve megtelt boldogsággal.

Elizabeth figyelme ismét Adam felé fordult.

– Mind ez idáig a férj kötelességét hallottátok feleségével szemben. Most pedig halljátok, ti feleségek, a férjeitekkel szembeni kötelességet, amint az meg vagyon írva a Szentírásban.

Elizabeth teljes odaadással figyelt.

– …Feleségek, szolgáljátok úgy uratokat, mintha az Urat szolgálnátok… Ti, feleségek, vessétek alá magatokat férjetek akaratának…

Elizabeth keze még jobban befészkelődött Lucas erős, de gyöngéd tenyerébe.

Az esküvő utáni fogadást a Tradd-ház kertjében adták. Későn nyíló, rószaszín azálea és kúszó mirtusz vetélkedett egymással; az ódon téglafalakat sápadt rózsaszín rózsa fedte; az omladozó fészer tetejéről valóságos zuhatagban lehulló lőne édes illata – Elizabeth kedvence – töltötte be a levegőt. Billy, aki most fontos szerepet játszott a fekete közösség üzleti életében, utasítgatta a tucatnyi hajópincért, akit a Charleston kikötőjében horgonyzó gőzösökről szedett össze. Tengerészkapitányi egyenruhájában igen jól mutatott. Amikor Stuart Summerville-be költözött, Pinckney eladta neki öccse komphajóját.

Nem volt nagy fogadás – alig több mint kétszáz embert láttak vendégül. Lavinia Anson Pennington, aki tíz éve nem járt itt, nagyon vidékiesnek találta azokhoz a fogadásokhoz képest, amiket ő szokott Philadelphiában adni.

Most még szebb volt, mint amikor elment. Csinos, gödröcskés arcáról, fénylő, dús szőke fürtjeiből csak úgy áradt a divatosság és az önelégültség. Tudta, hogy minden nő irigyli jól szabott turnűrjét és még mindig lányos alakját.

– Igen – mondta negédesen Pinckneynek –, egyetlen kisfiúnk van. Csak ez az egy. – Hosszú szempilláit leeresztette. – Az orvos azt mondta, törékeny vagyok ahhoz, hogy még egyszer átmenjek ilyen tortúrán. – Keze szájához rebbent.

– Jaj, miket beszélek! Elfelejtettem, hogy még mindig agglegény vagy. Ne is mondd, hogy a szíved ennyi idő után sem gyógyult be! – mosolygott gödröcskésen.

Pinckney is mosolygott. És hallgatott. Ha Lavinia ezt akarja hinni, ám legyen – nem lenne úriemberhez méltó, hogy

megcáfolja. – Anyám azt mondja, hogy te voltál a philadelphiai centenáriumi kiállítás sztárja.

Lavinia nem vette észre, hogy ugratja. – Nem igazán – válaszolt komolyan. – A sztár Brazília császárnéja volt, noha vén, mint az országút, a császár pedig sült bolond.

Ned Pennington lépett hozzájuk. – Az igazi sztár az az új találmány volt, amit telefonnak hívnak. Már én is előjegyeztettem a bankom számára.

– Ned olyan modern – mondta öntelten Lavinia. – De végtére is Philadelphia igen modern nagyváros.

Pinckney valamilyen kifogással ellépett mellőlük.

– Üldöz az ifjúságom – mondta később Lucynak – és nem szeretem, ha emlékeztetnek rá, hányszor követtem el majdnem végzetes hibákat. – Lucy a pezsgőspohár pereme fölött rámosolygott. A vendégek mind távoztak, és ők ott maradtak a fogadás romjain.

– Jobb lesz, ha hazamegyek – mondta Lucy. – Biztosan nagyon fáradt vagy. A cselédségnek el kell kezdenie takarítani.

– Kérlek, ne menj, nem szeretnék egyedül maradni. Most, hogy Lizzie elment, rettenetesen csöndes lesz a ház. Menjünk be, akkor rendet lehet itt csinálni.

Nem gyújtottak lámpát, sötétben ültek a pamlagon. Lucy tudta, hogy a sötétben Pinckney könnyebben kezd el beszélni. Kezét kezébe csúsztatta.

– Nagyon öregnek érzem magam – mormolta Pinckney hosszú hallgatás után. – Majdnem mintha vége lenne az életemnek – nem drámai módon, hanem mintha becsukódott

volna mögöttem egy ajtó. Tökéletesen idegen nekem az a fiú, aki Laviniáért párbajozott. Micsoda bolond volt, micsoda bolond világot éltünk… Minden olyan más volt. Emlékszel?

– Igen – suttogta Lucy.

– Nem tudtuk, hogy milyen szerencsések vagyunk. Neked hiányzik? Ha én visszaemlékszem, inkább álomnak tűnik, mint valóságnak.

Lucy szorosan fogta a kezét. – Fiatalnak és bolondnak lenni önmagában is álomszerű. Nem kell hozzá annyi minden, amiben nekünk részünk volt. Lizzie éppolyan boldog most, mintha nem lett volna háború, és mintha nagy háza volna és temérdek szolgája és világ körüli nászútja.

– Már megint a gondolataimban olvasol, drága Lucy. Igen, ma sajgott a szívem a kishúgomért. Olyan szánalmas kis esküvői ünnepség, olyan szegényes kis ajándékok azoktól, akik még ezt is csak nehezen engedhetik meg maguknak, olyan szűk kis házban laknak. Többet kellett volna adnom neki, de nincs miből.

– Hagyd abba! Ezt már számtalanszor megbeszéltük. Tudom, hogy ha nem akadályozom meg, Lizzie-nek adtad volna a házadat és Lucasnak a vállalatodat. De nem teheted. Nekik kell a maguk életét felépíteniök, úgy, ahogy a többi fiatal teszi. Nem ajándékozhatod meg őket azzal, amit nekik kell előteremteni. Más, világot élünk. Mi sose fogunk teljesen hozzászokni, mert mi a régi világban élünk. De Lizzie és Lucas már ehhez tartoznak. Nem is ismernek mást, fiatalok ahhoz, hogy emlékezzenek. Minden rendben lesz velük… és a magunk módján velünk is. Hozzáigazodunk. Elboldogulunk.

– Gyűlölöm – fakadt ki hevesen Pinckney –, gyűlölöm ezt a „hozzáigazodást”! Olyan gerinctelen!

– Drágám, ez a világ legnehezebb dolga, és a legnagyobb bátorságot kívánja. Nekem nem olyan nehéz. Asszony vagyok, és a mi szívünk, szívósságra teremtődött. De rátok nagyon nehéz idők várnak, mert most, hogy a jenkik végleg kitakarodtak, minden csatának vége – kivéve a legnehezebbet. Nagyon unalmas lesz az élet, és nem tudom, hogy ti férfiak hogyan bírjátok majd ki.

Pinny hirtelen rájött, hogy Lucy az elevenjére tapintott; ez az, ami belülről rágja, és amit ő maga eddig nem ismert fel. Semmi sem történik, a kilátások nagyon sivárak. Nem lesz hirtelen riadó a dragonyosoknak, nem lesz többé éjjeli őrjárat, nem leselkedik veszedelem minden sötét utcasarkon. Az állam újból azok kezében van, akiké korábban volt; a törvény a fehér ember törvénye; a Broadtól délre húzódó utcák olyan biztonságosak, hogy egy hölgy kísérő nélkül is végigmehet rajtuk. Nem maradt leküzdendő ellenség – kivéve a szegénységet, ami már szintén életformává vált. Nincs mi ellen küzdeni – csak az unalom ellen.

– Hogy lehet, hogy mindig olyan okos vagy, Lucy? Halálosan bosszantó – mondta elismerő, de nyűgös hangon. Észbe kapott: – Bocsáss meg, drágám, nem akarok zsémbeskedni – nevette el magát. – Életem minden napján hálát adok Istennek, hogy megteremtett téged. Te vagy a boldogságom.

– Te meg az enyém, Pinny. Másra nincs is szükségünk.

– Gondolod, hogy Lizzie is olyan boldog, mint mi vagyunk? Valóban szerelmes Lucasba, és az viszonozza?

' – Ne izgulj! Lizzie el van ragadtatva. Észre kellett venned, milyen sugárzó menyasszony volt. És ne feledjük, hogy mostantól Elizabethnek kell szólítanunk.

37

– Sose volt még ilyen szép menyasszony, mint te, Elizabeth – mondta Lucas.

– Igazán?

Lucas kézbe vette a kezéig és megcsókolta a csuklóját. Elizabeth szíve vadul vert. – Érzem a pulzusod – mormolta Lucas.

Kocsijuk megállt kis házuk előtt. Lucas leszállt, megfogta Elizabeth kezét, felállította feleségét a kőtuskóra, majd ölbe kapta.

– Lucas! – sikított Elizabeth. – Mindenki idenéz.

– Hadd nézzenek! Hadd lássák, hogy Mr. Cooper hogyan viszi át babaházának küszöbén Mrs. Coopert!

Erős karjaiban Elizabeth kicsinek és nőiesnek érezte magát. Ezentúl sose lesz túl magas.

Lucas a meredek, keskeny lépcsőn felvitte a hálószobába, és a puha ágyra dobta. Elizabeth belesüppedt, úgy érezte, mintha lebegne. Széttárta karját, mint aki repülni készül. – Ó, Lucas, olyan boldog vagyok!

– Hallgasd csak – mondta a férfi. A nyitott ablakon behallatszott a harangszó. A Szent Mihály-templom harangja

hetet ütött, és a toronyőr kikiáltotta: „…csend és rend van mindenütt”.

– Milyen igaz – mondta Elizabeth. Felült, karját aranyhajú, istenhez hasonlatos férje felé nyújtotta.

– Ma korán fekszünk – mondta Lucas. – Én a másik szobában vetkőzöm. Mire visszatérek, te is légy készen.

Elizabeth ujjai ügyetlenek voltak. Batiszt hálóingén túl sok apró gomb volt, sokáig bajlódott velük. Amikor Lucas lépteit meghallotta, még hátravolt öt gomb. Elizabeth a takaró alá bújt. Inkább kíváncsi volt, mint riadt.

Lucas behúzta a függönyt, kirekesztette a friss levegőt és a lassan leszálló sötétséget. Majd becsúszott Elizebeth mellé. Erős kezével magához vonta a nő testét. Súlya mélyebben benyomta a puha derékaljba. Elizabeth úgy érezte, megfullad. Egy múló pillanatra rég elnyomott emlékek tolultak tudata felszínére. Félelem… lángok… föléje nyomakodó testek… ordítozás… durva kezek elráncigálják… nem kap levegőt… tehetetlenség… magány… iszonyat… Torka elszorult, levegő után kapkodott. De Lucas itt van vele. Nincs egyedül. Nincs mitől félnie. Columbia sok mérföld és sok év távolságra van. Lucas keze ügyesen simogatta. Elizabeth furcsa dörzsölést érzett. Lucas a vállára tette a kezét, teste görcsben megrándult, majd elgördítette súlyát. Elizabeth hevesen zihált, torka felszabadult.

– Lucas – suttogta –, ezt csinálják a házasok?

– Keveselted? – kérdezte haragosan a férfi. Elizabeth szerette volna az arcát látni. Eszébe jutott, hogy mit mondott Lucy.

– Varázslatos volt, szerelmem – mondta. Várta Lucas válaszát, de a sötét szobában csend volt. Egy idő után Elizabeth

párnáiba fúrta magát, elmondta az esti imát, és álomra hunyta szemét. Nem tudom, miért csinálnak ebből ekkora ügyet, gondolta. De legalább nem fájt.

Árnyi gondosan összehajtogatta és a padlóra ejtette a charlestoni újságot. Tegnap délután, gondolta. Én meg az új szövőszékeket figyeltem, büszke voltam magamra. Talán meg kellett volna éreznem. Cooper. Nem ismerem. A szerény, ötsoros közlemény csak annyit tartalmazott, hogy Lizzie Tradd férjhez ment.

Nehézkesen felállt, és az ablakhoz lépett, hogy birodalmát megtekintse. Másfél éve hagyta el Charlestont; azóta megkétszerezte szövödéjének nagyságát és megháromszorozta Simmonsville-t. Most már végterméket is gyárt, a gyapotból durva szövésű anyagot állíttat elő. Arra gondolt, hogy tovább terjeszkedik, kikészítő- és festőműhellyel bővíti az üzemet. Ennek most már nincs értelme. Meghalt a remény, hogy táviratot vagy levelet kap Charlestonból.

– Töltsél nekem egy kis whiskyt – mondta a lánynak, aki a széke mellett álló zsámolyról figyelte. Ez már az ötödik szövőlány, akivel próbálkozik, amióta Garnetre ráunt. Mind egyformák: fiatalok, szolgálatkészek, odaadok, hálásak, hogy megszabadultak az üzem zajától és a fullasztó gyapotszálaktól, amellyel orruk, szájuk telement. „Pelyhesfejű” volt a ragadványnevük.

– Kis pelyhesfejű, tölts nekem egy kis whiskyt – mondta Árnyi. Nem emlékezett a lány nevére.

Másnap kiment a közeli vasútállomásra. Feladott egy csomagot, és felszállt az északra tartó vonatra. Egyetlen poggyásza egy pénzzel teli könnyű útitáska volt.

– Újabb ajándék? – Elizabeth megölelte Pinckneyt.

– Nem tőlem.

– Ó! Ó, már látom, itt a névjegy. Nézd csak, Pinny, Árnyitól jött. Annyi elfoglaltsága közepette eszébe jutottam. Bárcsak el tudott volna jönni az esküvőmre! Mennyi selyempapír! Lucas, gyere, segíts! Végül is, mindkettőnknek szól… Szent ég! Mi ez? – feltartotta az ajándékot. Mary halkan felsikoltott.

Pinckneyt ellenállhatatlan nevetés rázta.

Elizabeth egyikről a másikra nézett.

– Az én esküvői nyakláncom – mondta Mary. – Láttatok már ilyen csiricsáré darabot? Nem is tudtam, hogy Árnyinak ilyen jó humora van. ennyi pénze. Vajon mennyiért vásárolta vissza attól a jöttmenttől?

Elizabeth a markából kicsurgó óriási gyémántokat nézte. – Úgy értitek, valódi? Képtelenség. Hogy tudom megköszönni neki?

– Mit szólnál az ilyen szöveghez: „Köszönöm a gyönyörű csillárt”? – kérdezte Lucas.

– Jaj de undok vagy! Majd kigondolok valamit. Mondd, Pinny, ez valóban tréfa lenne?

– Nem, Lizzie. Elnézést – Elizabeth. Árnyi nem tréfának szánta. Írj neki egy kedves levélkét, és közöld, hogy gyönyörűnek találtad.

– Hát, az is. A maga módján. Csak egy kicsit túl sok. – Elizabeth nem tudta, mi minden alakította ízlését. Egész életében szépség vette körül: a táj túlhabzó természeti szépsége, az óceán és az ég fenséges szépsége, Charleston fakuló falainak és kárpitjainak szépsége, a házak külsejének és belsejének tartózkodó szépsége. A hivalkodást idegennek, természetellenesnek érezte.

Az esküvőt követő hónapokban Elizabeth könnyedén és boldogan játszotta a charlestoni fiatalasszony szerepét. A háztartás vezetése nem okozott gondot, hiszen éveken át vezette a Tradd-háztartást. A babaház mindig ragyogó tiszta volt, teli citromolaj és padlóviasz szagával, valamint az utcai fekete árusoktól naponta vásárolt friss virág illatával. Fiatal cselédje, Delia, mesterien vasalt, és kezdett beletanulni a szakácsművészetbe is. Lucas kijelentette, hogy minden barátja őt irigyli.

És sok barátja volt. Majdnem minden hétvégén meghívta vadászni valamelyik ültetvényes – legendák születtek arról, hogy milyen jól bánik a lőfegyverrel. Elizabethnek hiányzott, szerette volna, ha együtt mennek a templomba vasárnap délelőtt; büszke volt, ha karonfogva sétálhatott vele. De Pinckney mindig szívesen kísérgette; vacsorára is eljárt a babaházba, és ezt Lizzie élvezte. Emellett tudta, hogy hiányzik Pinnynek, és neki is jólesik vele lenni. Lucas meg szeretett vadászni. Mindig hozott valamilyen zsákmányt: évadtól függően őzet, kacsát, vízityúkot, fogolyt vagy pulykát.

Elizabeth nagyon élvezte a hétköznapi foglalatosságokat. Az utcai árusok közül elsőnek a garnélarákárus jelent meg. Olyan pontos volt, mint a templom órája. Pontban hétkor hallatszott taligája vaskerekeinek zörgése és áruját kínálgató kiáltása. Ha nem volt dolga a konyhában, Elizabeth ilyenkor az ablakhoz sietett, és a szomszédok macskáit figyelte. Éppoly pontosak voltak, mint a rákárus. Öt perccel az érkezése előtt már ott ültek a házak lépcsőjén, a kertfalakon vagy a járdaszélen. Nem tolakodtak. Már tudták, hogy az árus mindegyiküknek odalök egy-egy nagy garnélarákot. Elizabeth szerette nézni, hogyan kapdosnak a zsákmány után. Szeretett volna kismacskát tartani, de Lucas nem engedte. Szerinte a háziállat nem helyettesítheti a gyermeket. Fiúgyereket akart minél hamarabb.

Röviddel a rákárus után jött a zöldséges és a halas, majd a mézárus, aki a reggeli pirítóshoz kínált friss mézet. Az utcai árusoktól természetesen Delia vásárolt; szégyen lenne, ha az úrnője tenné. Kipattant a házból, kezében mély tál a hal, a rák vagy az osztriga számára; kosárral ment zöldségért és tálkával mézért. Ekkor vásároltak a környező házak szolgálói is, és Delia velük csúfolódott vagy pletykálkodott.

Fél nyolckor reggeliztek. Lucas nyolckor ment az irodába. Mindig a nyitott ajtónál csókolta arcon Elizabethet; felesége a forma kedvéért mindig tiltakozott a nyilvánosság előtt végrehajtott művelet ellen, ő meg mindig azzal vágott vissza, örül, hogy a világ irigyli, mert neki van a legcsinosabb felesége Charlestonban. A boldogság, amely ilyenkor elöntötte Elizabeth szívét, egész nap kitartott.

Tíz óráig ellenőrizte Delia takarítását, kiadta utasításait: fűszereshez kell menni, vagy megtisztítani az anyjától és Adam Edwardstól nászajándékba kapott ezüsttálakat. Utána Elizabeth látogatóba indult, vagy látogatókat fogadott. A házasság automatikusan eltörölte a korát. A tizennyolc éves feleség kortársa lett több, már kisgyerekes anyának. Receptet és pletykát cserélt vagy húsz fiatalasszonnyal. Egyikük, Margaret Rivers, már huszonhat éves volt. Az újdonsült Mrs. Cooper nagyon felnőttnek érezte magát. A többi fiatal hölgy boldogan befogadta a férjezett asszonyok közösségébe. Fejét telebeszélték a szülésről szóló drámai történetekkel. Úgy tett, mintha ezek nem idegesítenék.

Egy órakor otthon volt, ellenőrizte az ebéd elkészítését, friss csokrot vásárolt a virágárustól, megtöltötte a vázákat és átöltözött. Lucas kettőkor ért haza, Elizabeth sherryt töltött neki és elmesélte, miket hallott barátnőitől. Fél háromkor Delia felszolgálta az ebédet. Lucas beszámolt napjáról, átadta Pinckney esetleges üzenetét, és megbeszélték az esti programot.

Mindennap eljártak vendégségbe, vagy ők fogadtak vendégeket. Elizabeth minden délután egy órát töltött ruhájának, valamint Lucas ingének és öltönyének ellenőrzésével. Az estélyek elég szerény méretűek voltak. Általában mintegy nyolc házaspár vett részt rajtuk. Mindazonáltal gondos tervezést igényeltek. Ha Cooperék adtak estélyt, Elizabeth-nek ki kellett találnia, mit mondjon azoknak, akiket nem hívott meg, és hogy kit miért igen. Elegendő magyarázat volt, ha azt mondta: – Időtlen idők óta nem láttuk Allstonékat. – Azután, hogy mindenkit értesítettek, összeállíthatták a meghívandók listáját.

Fáradságos feladat volt, de biztosította, hogy soha senki ne vélje úgy: kihagyták valamiből. Az óriási házzal és nagy személyzettel rendelkező korábbi nemzedékek minden barátjukat egyszerre hívták volna meg. A háború utáni fiatal házasoknak más módszert kellett kitalálni, hogy egyetlen kortársukat se sértsék meg. Az újonnan kialakított rendszert mindenki elfogadta.

Elizabeth eleinte csalódást érzett. Az üdvözlés, a bókok és a kacér válaszok után a férfiak mind a szoba egyik sarkába vonultak. Ott álltak, elmúlt és eljövendő vadászatokról beszélgettek, míg a házigazda szorgosan töltögetett. A hölgyek a szoba másik sarkában üldögéltek csoportosan, ruhákról, csecsemőkről, elmúlt és eljövendő estélyekről cseréltek eszmét. Ugyanerről beszélgettek egész délelőtt, gondolta bosszankodva Elizabeth. De hamarosan hozzászokott. Ennek így kell lenni. És annyiban izgalmasabb volt a délelőttöknél, hogy a hölgyek éles hangú csevegését időnként hangos férfihahota tarkította. Szerette elnézegetni Lucast a többi férfi között – magasabb és csinosabb volt, mint bárki más. Időnként elkapta egy-egy hölgy irigy pillantását, és szíve megtelt büszkeséggel.

Délutáni szabad idejében köszönőleveleket és meghívókat írt, ellenőrizte a háztartási kiadásokat, és átfutotta a társadalmi kötelezettségek listáját: hová kell menniük, kinek tartoznak meghívással, ki tartozik nekik meghívással, melyik estélyen milyen ruhát viselt, milyen frissítőkkel szolgáljon a következő fogadáson. – Egyetlen szabad percem sincs – közölte boldogan férjével.

Ez így is volt. A napirendbe beletartozott a gyors szeretkezés minden reggel, mielőtt a függönyöket széthúzták volna, és minden este, azután, hogy a függönyöket összehúzták, de ezek a percek vajmi keveset számítottak. Lucy biztosan csak azért mesélt mámoros pillanatokról, hogy ne féljen. Ezekben a percekben nem volt semmi mámor. Elizabeth feltételezte, hogy mindenki más ugyanígy van vele.

Ilyesmit nem illik szóba hozni, így hát Elizabeth tudatlan maradt.

Eljött a nyár, és a babaház valóságos kemencévé vált. Nem volt verandája, mennyezete csak tíz láb magas, a Charlestonban megszokott tizennégy vagy tizenhat láb helyett. – Idén talán korábban átmehetnénk a szigetre – mondta Elizabeth egyik nap ebéd után. A rizses, mártásos sertéshústól émelygés fogta el.

Elképedt, amikor kiderült, hogy Lucas egyáltalán nem akar a tengerpartra menni. Megismerkedésük óta első ízben szállt szembe vele. – Megsülünk, ha a városban maradunk, drágám. És Pinny számít rám a háztartás vezetésében. Lucy kuzen és családja nem megy a szigetre, úgyhogy nem kell aggódnod, hogy Kis-Andrew nyúzni fog téged. Lucy nem akarja most a nagybeteg Emma kuzint itt hagyni. Emellett ez az utolsó lehetőségem, hogy lássam Caroline-t. Tudod, hogy karácsonykor férjhez megy ahhoz a savannah-i unokatestvéréhez, onnan meg valószínűleg soha nem jön haza. Minthogy én férjnél vagyok, ő meg nem, az utóbbi időben alig láttam. Pedig ő a legjobb barátnőm. – Elizabeth ajka remegett. Ha szükséges, elsírja magát.

Lucas válasza teljesen lefegyverezte. Megcsókolta Elizabeth csuklóját, úgy suttogta: – Senkivel nem bírok osztozni rajtad.

Sem Pinckneyvel, sem Caroline-nal, sem senki mással. A feleségem vagy, és egészen magamnak akarlak.

Az ügy ezzel el volt intézve.

Míg ki nem derült, hogy Elizabeth émelygésének semmi köze a hőséghez. Gyermeket vár.

– Fiú! – kiáltotta Lucas. – Fiam lesz! – Elizabeth elé térdelt, tenyerét csókolgatta. – Ezentúl vigyáznod kell magadra. Nincs több szaladgálás, látogatás, nincs több estély. Nem szabad az egészségedet kockáztatni… Olyan meleg van idebent. Hadd hozzak egy kis hideg vizet. Vagy limonádét. Hozok egy legyezőt. Én foglak legyezni.

Elizabeth elnézőn mosolygott. – Az orvos azt mondja, bivalyerős vagyok. Ha kell valami, majd hozok magamnak.

– Nem, majd én. És elmegyünk a szigetre. Ott hűvös van, és a tengeri levegő jót tesz a babának.

Elizabethet soha életében nem kényeztették annyira, mint ezen a nyáron. Delia nem akarta családját otthagyni, ezért Pinckney Hattie-re bízta „picike húgát”. Hattie is úgy gondozta, mintha kisgyerek volna. – Úgy viselkedik, mintha a dadám volna – panaszkodott Elizabeth –, még arra is rávesz, hogy minden délután szundítsak egyet.

– Örülj neki! Szeretném, ha a kisujjadat sem mozdítanád, és rengeteget pihennél. Remélem, hogy Pinckneyben van annyi tisztesség: a nyár végével is nálad hagyja. Neki, aki egyedül van, nincs szüksége két szolgálóra.

– De van, Lucas. Nagy a ház, és mindkét szolgáló erősen öregszik.

– Nos, arra a nagy házra sincs igazán szüksége. Nekünk adhatná. Nekünk több hely kell, ha megjön a kis Lucas.

Elizabeth sóhajtott. Egyetlen nézeteltérésük volt: a gyermek neve. Türelmesen magyarázta: – Drágám, tudod, hogy nem szeretem ezt a Nagy-Lucas és Kis-Lucas ügyet. A Traddek mindig más keresztnevet választottak, hogy tudni lehessen, kihez vagy kiről beszélnek.

– Az elsőszülött fiú minden más családban az apja keresztnevét örökli; az én apám Peter, és a bátyám is Peter volt. Azt akarom, hogy a fiam az én nevemet örökölje.

– Tudom, hogy minden más családban ez járja, de nem érdekel. Nem tisztességes dolog a szegény ártatlan csecsemővel szemben. Gondold csak el, mit fog érezni „Kis-Lucas", amikor harmincéves lesz és még mindig „Kis-Lucasnak" hívják. És ha nagyobb lesz, mint te?

– Nem lesz nagyobb.

Elizabeth férje magas, izmos alakját nézte. – Jól van. Nem lesz nagyobb. De kicsi se lesz. Hacsak nem üt vissza az ősökre, úgy, mint Stuart. És akkor még rosszabb lesz. Hátha tényleg kicsi marad. Utálná, ha így hívnák.

– Nem lesz kicsi.

– Lucas, teljesen belepistultál ebbe a gyerekbe. Ne vitatkozzunk. Végül is csak márciusban jön a világra. Addig rengeteg az időnk. És lehet, hogy lány lesz. Ha lány lesz, én választhatok neki nevet?

– Imádni való Elizabethem, a lányoknak olyan nevet adsz, amilyet akarsz. De először fiunk lesz, és az apja nevét fogja viselni.

Másnap fedeles kosárral jött haza. – Hoztam valamit, aminek te adhatsz nevet.

Apró, remegő, szürke macskakölyök volt. Elizabeth el volt ragadtatva. Vállához tartotta az állatkát; pirinyó nyelv nyalta állón.

– Gondoltam, hogy legyen társaságod.

Elizabeth meghatottságában majdnem elsírta magát. Magányos volt a parton. Pinckney ritkán jött át a városból. Tapintatos, nem akarja zavarni a fiatal házasokat, gondolta Elizabeth. Lucas hajnalban távozott, és vacsoraidőben érkezett haza. Caroline három napból kettőt a városban töltött, menyasszonyi ruháját próbálta a varrónőnél, vagy kelengyéjéhez vásárolt kiegészítőket. Elizabethnek amúgy sem tellett sok öröme benne: Caroline búslakodott, hogy Savannah-ba kell költöznie, hogy a szülők megegyezése miatt unokatestvéréhez kell férjhez mennie, és nem Malcolm Campbellhez, akit imádott, annak ellenére, hogy háromgyerekes özvegy ember volt.

– Mohácskának fogom hívni – mondta Elizabeth. – Olyan a színe, mint a spanyolmohának. Kérsz egy kis tejecskét, Mohácska?

A kiscica miákolt. Elizabeth mosolygott. – Milyen édes kis jószág. Gyakorolhatom rajta az anyaságot.

Vacsora közben Lucas közölte a nagy hírt: – Ünnepeljünk! Pinckney végre tisztességes feladatot adott.

– Pompás! Mesélj! – Elizabeth tudta, hogy Pinckney milyen bölcsen tud néha viselkedni. Szerinte Lucas jogosan panaszkodott, hogy Pinny úgy bánik vele, mint egy irodistával. Végül is, gondolta, Lucas azért nem vállalt műszaki feladatot,

mert nem akarta, hogy olyasvalaki irányítsa, aki kevesebbet tud nála. West Pointban osztályelső volt. Oktalanság, hogy Pinckney nem ajánlotta fel neki azonnal: legyen az üzlettársa. Nem olyan nagy ügy azt a foszfátot kiásni a földből.

– Megnéztem a könyvelést – közölte Lucas. – Sokkal több nyereségre tehetnénk szert. Rájöttem, hogy a legtöbb pénzt a vállalat kantinja hozza. Barátod, Joe Simmons létesítette, és Pinckney oda sem bagózott. Füstös képű vásárlóink háromszor annyit fizetnek az áruért, mint amennyiért mi beszerezzük.

– De hát ez rémes.

– Ezt mondja Pinny is. Az üzlet szolgáltatás legyen, ne nyereséges vállalat. Rám bízta, hogy helyrehozzam.

– Nagyon jó. A munkások hálásak lesznek.

– Tulajdonképpen nem ez a célom. Az egész bányászatot újjá kell szervezni. De kezdetnek ez is megteszi. Be kell bizonyítanunk Pinnynek, hogy nem vagyok gyerek. Hadd lássa, hogy én is tudom olyan jól irányítani a dolgokat, mint ő.

– Jobban – vágta rá Elizabeth. – Nem ő jött rá a csalásra, hanem te.

– A következő néhány héten sajnos sokat leszek távol. Leltárt kell az üzletben csinálni és megrendszabályozni az üzletvezetőt.

Elizabeth szíve fájón dobogott. – Lucas, ne. Nem várhat őszig? Mocsárlázat kaphatsz, úgy, ahogy Pinny.

– Ne izgulj, szerelmem! Sötétedés előtt eljövök Carlingtónból. De az utolsó kompot már nem érem el, A városban kell éjszakáznom. Delia gondoskodik majd rólam.

Elizabeth lenyelte könnyeit. Hiszen itt van Lucas nagy lehetősége. – Hát persze – mondta –, megértem. Mohácska itt lesz velem.

– Ne engedd az én ágyamban aludni! Nem szeretném, hogy amikor hazajövök, macskaszőrrel teli ágyat találjak.

– Majd zárva tartom a szobád ajtaját. – A tengerparti házban Lucasnak külön szobája volt. A szeretkezés rosszat tenne a bébinek, egyébként sem akarta kora hajnali távozásával Elizabethet felzavarni.

38

Augusztusban társasága lett Elizabethnek. – Semmiképp sem mennék oda, ahol kisgyerek van—mondta Julia Ashley –, ezért jöttem idén.

Elizabeth valóban örült neki, annak ellenére, hogy Julia ugyanolyan csípős nyelvű volt, mind mindig. Készségesen felfejtette és nagynénje utasításai szerint újravarrta a kis rékliket. Délutáni teázáskor franciául próbált csevegni, de Julia leállította, mondván, hogy szókincse szegényes, kiejtése pedig égbekiáltó sértése annak a civilizációnak, amely Montaigne-t és Moliére-t létrehozta. Julia rávette, hogy napi ötmérföldes sétáján vele tartson. – Tiszta kocsonya leszel, ha abban a függőágyban heversz, amíg a gyerek megszületik. Hogy fogsz majd a te Apollódnak tetszeni? – Amint elmúlt az első napok izomlása, Elizabeth rájött, hogy nagyon élvezi a napi sétát. Úszni nem engedte a férje, de belátta, hogy a járás jót tehet. Szeptemberben

ismét otthon volt, és Julia távozása után ő kísérte el mindennap. Elizabeth a karjába kapaszkodott, a sós szélben lebegő aranyhaját nézte, és a hullámok morajlása zene volt fülének.

Októberben költöztek vissza a babaházba. – Igyekeznem kell mielőbb rendbe hozni Kis-Lucas szobáját – mondta örvendezve Elizabeth. – Hamarosan meglátszik az állapotom, és nem járhatok el vásárolni. – A nagyközönség előtt a lovagi tornán mutatkozott utoljára. John Cooper nem volt jelen; tavaly óta nem járt otthon. Lucas könnyedén nyert. Általános taps közepette koronázta meg virágkoszorúval a feleségét. Elizabeth hallotta az elragadtatott suttogásokat, és úgy érezte: valóban ő a Szerelem és Szépség Királynője.

Novemberben kettesben ünnepelték Elizabeth tizenkilencedik születésnapját. A család többi tagja és minden barátjuk Emma Anson temetésén vett részt. Elizabeth, előrehaladott állapota miatt, nem mehetett.

– Kemper, mondtam már magának, hogy ma korábban elmegyek. Nem tudok több ügyfelet fogadni.

– Igenis, Tradd bíró úr. De ez különleges helyzet.

Stuart az ideges fiatal ügyvédre pillantott. – Az unokatestvérem temetése is különleges helyzet. A maga ügye várhat.

Mr. Kemper szokatlanul csökönyös volt. – Bíró uram, ha engedné, hogy elmondjam…

– Két percet kap.

Stuart az első mondat után levette a fogasról és felöltötte a bírói talárt. Elmulasztotta Emma Anson temetését. Mr. Albert

Koger volt a felperes, unokája, Henrietta nevében. Koger kicsiny, törékeny öregember volt, lobogó ősz hajjal; hetvenkilenc éves volt, és húsz évvel idősebbnek látszott. Unokája apróka, törékeny tizenkilenc éves lány, akit senki sem nézett volna többnek tizenkettőnél. A Koger család Dél-Karolina államát perli: száztizenegyezer hektár földet követel vissza, mely területet adók fejében koboztak el.

– Ügyfelem nem ismeri el az állam úgynevezett kormányának illetékességét az elkobzás évében, 1873-ban. Állítása szerint az nem volt törvényes kormány, ezért joga sem volt adót kivetni a fegyveresén megszállt állam polgáraira.

Stuart az apró öregembert nézte. Mr. Koger arca kivörösödött, csak. úgy rázta a düh. Ezeket az érzelmeket Stuart maga is jól ismerte. A republikánus kormányt törvénytelennek kell minősíteni, rendelkezéseit semmisnek tekinteni. Egyetértett az öregúrral.

– Uram – mondta –, érdekes ügyet hozott a bíróság elé. Sajnos nem dönthetek szívem szerint, és elmém azt súgja, hogy Ön valószínűleg elveszti a pert. Én azonban szívesen feljebb viszem az Ön és az unokája érdekében. – Henrietta Koger pukedlizett.

Stuart a délutáni vonattal utazott Columbiába. Az ügy inkább politikai, mint jogi. Mielőtt hazament volna csomagolni, kocsiján elvitte szálláshelyükre Kogeréket, az öregúr heves tiltakozása ellenére.

Stuart – mielőtt a kormányzóhoz fordulna – Josiah Ansonnal szeretett volna tanácskozni, de tudta, hogy Josiah-nak előbb a felesége nélküli élethez kell hozzáigazodnia.

Nem tudta, hogy idősebb kuzenja képtelen bármihez is igazodni. Teljesen összeomlott. Emma hosszú betegsége kiszívta Josiah minden energiáját, de nem értette meg, hogy felesége meg fog halni. Azt sem tudta, mi történik vele.

– Olyan, mint egy elveszett gyerek – mondta két héttel a temetés után Pinckneynek Lucy. – Szobáról szobára bolyong abban a nagy házban, sehol sem tud megülni. Mintha folyton őt keresné. Szívszaggató.

– Mit tudnék tenni érte? Josiah bátyám támaszom volt a legnehezebb időkben. Olyan, mintha az apám volna.

Lucy végigsimította Pinckney arcát. – Nem te, Pinny. Én. Odaköltöztetem a családot a Charlotte Streetre.

Pinckney megragadta Lucy kezét. – Nem! – szorította meg olyan erősen, hogy ropogtak bele a csontjai. A zajra kinyitotta a tenyerét, és kezet csókolt Lucynak. – Jaj, mit csinálok? Bocsáss meg! – Lucy megnyugtatta. Pinckney azt mondta, nem akarja még nehezebbé tenni a dolgát. Feszült arca halotthalvány volt.

– Az Isten szerelmére, most az egyszer ne légy nemes és tiszteletre méltó – kiáltott Lucy. – Gyűlölj, mert itt kell hogy hagyjalak; gyűlöld Andrew-t, mert él, ahelyett hogy szabadon bocsátana; gyűlöld Emmát, mert meghalt; gyűlöld Josiah-t, mert nagyobb szüksége van rám, mint neked! Légy emberi, Pinckney! Akkor én is emberi tudok lenni.

Kétségbeesetten kapaszkodtak egymásba.

– Csókolj meg – súgta Lucy.

– Nem merem, drágám. Hadd öleljelek csupán.

Lucy kibontakozott az ölelésből. – Ez kínzás ~ mondta komoran. – Ki kell gondolnunk valamit.

Minden este látták egymást, együtt vacsoráztak Kis-Andrew-val. Kevesebb volt, mint amire vágytak, gyatra pótlása az előző nyári holdfényes éjszakáknak. De így is legalább együtt tölthettek egy órát, kizárva a valóságos világot, amely közéjük állt. Most még ezt is elveszítik.

Pinckney ezredszer háborodott fel azon, mennyire igazságtalan az élet: nem gondoskodhat Lucyról, nem teheti könnyebbé életét, nem ajándékozhatja meg néhány kedves apróséggal. Lucy meg minduntalan amiatt aggódott, hogy Pinckney most, Elizabeth távozása után, még magányosabb lett. Pinny némi pénzt akart ráerőltetni – ha nem fogadhatja el nyíltan a támogatását, legalább titokban tegye. – Fogadj ápolót Andrew mellé. Túl sokat vállalsz. – Lucy a fejét rázta.

Lucy szerint Pinckneynek nagyobb társasági életet kellene élnie. Hétvégeken vadászatra járni a többi férfival; elkísérhetné Lucast az óvárosban titokban tartott kakasviadalokra és bokszmeccsekre. Pinckney visszautasította – egy életre elég gyilkolást és verekedést látott.

– Arra nem kérlek, hogy keress egy helyes fiatal lányt és nősülj meg, noha ezt kellene fenned. De engem megölne.

Pinckney feszült arcvonásai ellazultak, az ismerős lassú mosoly terült az arcára. – Már találtam egy helyes fiatal lányt. Csak ki kell várnom, ennyi az egész.

Lucy könnyekre fakadt. – Ah, Pinny, harminckét éves vagyok, és nyolcvankettőnek érzem magam. Látom magam a tükörben.

Másnap, az utolsó közös estén, Pinckney megajándékozta Lucyt John Donne verseinek bársonyborítású kis kötetével.

Szalag jelölte a kiválasztott vers, „A vállalkozás” helyét, és halvány ceruzanyom az egyik szakaszt:

Ki bensőjében lelte föl,
Mi szép, kint megutálja,
Mert szerelmünk a pír s a bőr
Csak legősibb ruhája.[1]

Lucy az ágya melletti asztalon tartotta a Charlotte Street-i házban.

Pinckney a Tradd-Simons cég főkönyveiben talált menedéket. Túlságosan régen nem törődik az üzleti ügyekkel. Most jött rá, hogy elejétől fogva túlságosan rábízott mindent Joe Simmonsra. Árnyi tárgyalt minden szerződésről, Árnyi ismerte a foszfátot vásárló műtrágyavállalatok vezetőit. Nem csoda, hogy szakításuk után Árnyi olyan könnyedén meggyőzte a vállalatokat, hogy a jöttmentek cégeitől vásároljanak. Amikor a közös céget otthagyta, utalt arra, hogy vége a vállalatnak.

– De nincs vége – közölte sógorával Pinckney. – Több ezer tonna foszfát hever még a föld mélyében. Nekünk csupán vevőre van szükségünk.

Lucas felajánlotta: Északra utazik vevőt keresni, de Pinckney nem engedte. – Hamarosan apa leszel; Lizzie sose bocsátja meg nekem, ha elengedlek. Én megyek. – Februárban indult; számítása szerint március közepére hazaérhet. Stuart április másodikán tartja esküvőjét Henrietta Koger-rel, és Pinckney lesz a vőfély.

---

[1] Kiss Zsuzsa fordítása.

Mint kiderült, Lucasnak kellett átvennie a helyét. Pinckney a vártnál több nehézségbe ütközött. Elizabeth sem tudott elmenni az esküvőre. A kis Lucas már három hete késett, és semmi jelét nem adta, hogy meg akarna születni. Elizabeth úgy érezte, akkora, mint egy víziló. Hattie, aki mindennap átjött, hogy megnézze, egyre jobban idegesítette. Pinckney ígérte meg az öreg fekete nőnek, hogy Clarára hagyhatja a Tradd-házat és Cooperéknél szolgálhat a kisbaba dadájaként. Hattie alig bírta a szülést kivárni.

Julia Ashley – saját szavai szerint – „a történelem legöregebb koszorúslányának" szerepét játszotta el. Nagyon pártolta ezt a házasságot. Jól ismerte a Koger családot; egy tizennyolcadik századi házasság révén távoli rokonok voltak. Az Ashley folyó menti Szent András-templomban lezajlott szertartás után Julia adott esküvői vacsorát Baronyn. A templom a háború óta zárva volt, de a püspök kinyittatta Adam Edwards kedvéért. A parányi helyiségben hangja túl öblösen szállt, de minthogy minden ablak kitörött, nem zavarta hallgatóit. Mary Tradd Edwards, mint várható volt, végigsírta az esküvőt.

– Ez nem volt úrihölgyhöz méltó szülés – mondta az öreg Perigru doktor. – Úgy pottyantottad ki, mint egy sikátorbeli macska. Most hagyd abba a sírást! Légy bátor, jó kislány!

– Lucas itt sem volt. Azt akartam, hogy itt legyen.

– Drága gyermekem, adj hálát az égnek, hogy nem volt itt. Nincs rosszabb egy lábatlankodó, ideges apánál. Annyira lefoglalt volna, hogy talán el sem tudom kapni a bébit, amikor kiugrott belőled.

Delia másnap reggel a járdán várt Lucasra. – Mr. Cooper, megszületett a gyerek! – Lucas hármasával szedte a lépcsőt.

– Elizabeth! Drága feleségem! Hogy is lehettem távol? A fenébe minden esküvővel – kivéve a miénket! Hol van? Hol a fiam?

Elizabeth felhajtotta a takarót, hogy a karján alvó pici csecsemőt megmutassa. Lucas lábujjhegyen közeledett. – Milyen kicsi – suttogta. Tökéletes fülét és miniatűr ujjacskáit csodálta. – Tökéletes – mondta. El volt ragadtatva. Elizabethet szívmelengető büszkeség és szeretet töltötte el.

– És tíz lábujja is van – mondta. – Akarod látni? – nyitotta ki a takarót. Mialatt Lucas orcáját a játékbaba-méretű lábacskákhoz dörzsölgette, Elizabeth kuncogott. – És már megint bepisilt. Újabb szárítóköteleket kell feltenni, hogy felférjen minden pelenka. Drágám, szólnál Hattie-nek? Tegye tisztába a kislányt!

Lucas lehúzta a csecsemő pelenkáját. – Ne csacsiskodj – mondta Elizabeth. – Hagyd, hogy Hattie csinálja.

– Szóval lány!

Elizabeth bólintott. – Már nevet is választottam neki. Tudod, megígérted. Nekem… kell… a lányokat… elnevezni. – Hangja elhalt. – Lucas! Lucas, hová mész? – Lucas lábai már a lépcsőn robogtak.

Késő éjszaka tért haza. Elizabeth már álomba sírta magát. A konyhában, kiskosarában aludt a csecsemő, míg Hattie a pelenkáit mosta. – Maga az, Lucas úr? – szólt ki Hattie. Nem kapott választ.

Lucas a hálószobába botorkált, becsapta maga mögött az ajtót. A zajra Elizabeth felébredt. A sötétben nem látta, de hallotta hangját és érezte a szagát. – Fiú – mondta Lucas. – Fiút akarok. Egy férfinak fia legyen. – Bűzlött a whisky-től.

– Lucas? – remegett Elizabeth. – Sajnálom, hogy csalódtál. De a kislány nagyon édes. És a következő fiú lesz.

– Fiút akarok – nyögte Lucas. – Muszáj, hogy fiút szülj nekem.

Az ágynál termett, leráncigálta az ágyneműt, Elizabeth hálóingét tépdeste. – A fenébe, szülj nekem fiút! – Teste nehéz volt és izzadt, büdös és idegen. Ujjával a friss sebbe túrt, és Elizabeth felsikoltott. Lucas a szájára tapasztott kézzel hallgattatta el. Amikor magáévá tette, Elizabeth úgy érezte, tüzes tőrök járják át. Agyában fekete félelem örvénylett. Fuldoklott. Férje fejét és vállát verdeste ököllel, mígnem keze lehanyatlott – elájult.

Hattie két óra múlva felkeltette. – A kisasszony kéri a reggelit – mondta. Egyik karján a síró csecsemőt tartotta, a másik kezében lévő lámpás fényénél meglátta a takarón átszivárgó vért. – Jézusmária! Megyek orvosért.

Elizabeth megtapogatta magát. – Ne menj, már nem vérzek. Segíts kiülni. Megetetem Mary Catherine-t, amíg te ágyat húzol. – Rossz álom lehetett, gondolta. Ilyesmi nem fordulhat elő.

De amikor a csecsemő jóllakott és elégedetten aludt a tiszta ágyon, Hattie segítségével hálóinget cserélt. És amikor fején át lehúzta, érezte az áporodott whiskybűzt és a megszáradt vér émelyítően édes szagát.

Fájó testéhez szorította gyermekét. – Édes istenem, segíts rajtam – imádkozott.

39

Lucas kora délelőtt toppant be, karja tele jázminnal. Arca pirospozsgás, frissen borotvált, jó szagú. – Jó reggelt, Mrs. Cooper – mondta. Elizabeth ölébe szórta a virágokat és kezet csókolt. Mintha az a lidércnyomás soha nem is lett volna.

Elizabeth nem tudta, mit tegyen, mit mondjon. Fölemelte és megszagolta az egyik jázminágat.

– Fésüld fel a hajad, szerelmem – mosolygott Lucas –, készülj sok vendég fogadására! Mindenkinek táviratoztam, és bejelentettem a legifjabb Cooper érkezését. Seregestül jönnek majd, hogy lássák. Választottál neki nevet?

Elizabeth leejtette az ágat, és férje felé hajolt. – Igen, de ha akarod, megváltoztathatjuk.

– Nekem minden jó, ami neked.

Elizabeth párnáira dőlt. – Maryre gondoltam az én anyám után és Catherine-re a te anyád után. – Elkeseredése kiült az arcára.

Lucas megveregette Elizabeth bokáját. – Ne szomorkodj, a következő jobban sikerül majd.

Elizabeth az ablak melletti bélelt kosárkában alvó elragadó kis teremtésre gondolt, és elöntötte a méreg. – Mary Catherine csodaszép kisbaba, Lucas.

– Persze hogy az. Csodaszép anyja van – azaz lesz, amint megfésülködik.

– Lucas, nincs kedvem viccelődni. És a virágokhoz sincs kedvem – söpörte le a padlóra. – Imádni való kislánnyal ajándékoztalak meg, és te úgy teszel, mintha nem is örülnél neki.

Lucas álla megfeszült. Sebhelye virított. Eddig nem is vettem észre, hogy mennyire elhalványult, gondolta Elizabeth. Rettegés fogta el. Ne légy nevetséges, intette magát.

Lucas nem bánt téged. Lüktető, sebzett teste ellentmondott ennek a meggyőződésnek.

– Elizabeth – mondta Lucas jeges hangon –, nem tűrök házsártos feleséget. A feleség örömet okozzon a férjének, ne bosszúságot. Megparancsolom, hogy hozd rendbe magad, mire a látogatók megérkeznek!

– Igen, Lucas. – Ridegségétől jobban megriadt, mint haragjától.

Engedelmessége nyomán Lucas azonnal megváltozott. – Most jó kislány vagy. Fésüljelek meg?

– Megköszönném.

A fiatal házaspár bájos képet mutatott, amikor Elizabeth anyját és nagynénjét betessékelték. Lucas arany jázmincsillagokat tűzdelt felesége feltűzött, rézszínű hajfonatába. Mary a druszájának gügyögött. Még Julia is tetszésének adott kifejezést. – Ha kinő a haja, olyan sötét lesz, mint a szemöldöke és a szempillája – közölte. – Ebben a gyerekben rengeteg az Ashley-vonás.

Később megjött Lucas anyja. Első unokája láttán könnyekre fakadt. Elizabeth abban a pillanatban határozta el, hogy a gyermeket nem Marynek, hanem Catherine-nek fogja hívni.

Aznapi utolsó látogatójuk Kitty Gourdin volt. Ő is elsírta magát, amikor anyja karján meglátta a gyermeket. – Bocsáss meg, Lizzie, hogy ilyen feltűnően viselkedem. Csak annyira szeretnék gyereket, hogy mindig sírhatnékom támad.

Elizabeth eltelt együttérzéssel. És – tudat alatt – önelégültséggel. Bálkirálynősége idején Kitty elviselhetetlenül magabiztos volt. Összetört szíveken taposott. Azóta két év telt el. Kitty tucatnyi gavallérja az új bálkirálynőnek küldi csokrait. Szívük újra beforrt, és Kittyt az a veszély fenyegeti, hogy vénlány lesz.

Lucas teát hozott Elizabethnek, miközben Kitty a kisbaba szépséges ruhácskáit csodálta. Olyan feltűnően flörtölt Lucasszal, hogy Elizabeth rádöbbent: nem a bálkirálynő viselkedése ez. Teljesen belebolondult Lucasba. Elizabeth friss szemmel nézett férjére. Lucas szemhéja félig leereszkedett; nevető szemmel és vonagló szájjal nézett Kittyre. Elizabeth lélegzete elállt: érezte a férfiból áradó delejességet és azt a bizonytalanságot, amely hónapokig gyötörte a lovagi torna előtt. Ha elhagy, meghalok, gondolta.

Lucas a bejárati ajtóig kísérte Kittyt. Barátnőjének tompa hangja és Lucas lusta nevetése felhallatszott a hálószobába – Elizabeth úgy érezte, túl sokáig vannak együtt. Amikor Lucas újra feljött, Elizabethnek nagy erőfeszítésébe került, hogy úgy tegyen, mintha bátyja esküvőjének minden részlete érdekelné.

Az esti szoptatás után Lucas kezdte összehúzni a függönyt. Elizabeth párnáiba fúrta magát – önkéntelen mozdulat volt, félt a bekövetkező fájdalomtól. Lucas, válla fölött, szigorúan nézett rá.

– Sajnálom, Lucas; Csak az a helyzet, hogy még nagyon fáj.

Lucas türelmetlenül vonta fel széles vállát. – Na jól van – mondta. Majd amikor a könyörgő szempárba nézett, ajka mosolyra lágyult. – Édes Elizabeth – mondta simogató hangon. – Nem akarlak többé bántani. Még várunk néhány napot…

Elizabeth nagyon hálás volt.

Pinckney májusban tért vissza Baltimore-ból, és annyi rendelést hozott, amennyit csak teljesíteni bírnak. Észrevette húga karikás szemét, de Elizabeth megnyugtatta: ez az éjszakai szoptatás miatt van. Ezeket hamarosan ritkítani fogja, és akkor kipiheni magát. Pinckney egyetértett vele: kislánya a világtörténelem legbájosabb csecsemője.

Később Lucasszal is egyetértett abban, hogy nagyobb házba kellene költözni. A babaház merő pelenkaszag volt. – Sógorkám, ezentúl tisztességesebb fizetést fogsz kapni. A helyedben máris elkezdenék új házat keresni. – Fel sem merült benne, hogy Lucas elvárta volna: ajánlja fel a Tradd-házat. Nem vette észre, milyen vörös arccal rohant el Lucas.

Elizabeth hallotta, hogy az ajtó becsapódik a hazatérő Lucas mögött. Lesietett a meredek lépcsőn, hogy a sherryjét kitöltse. – Milyen jó, hogy korábban jöttél haza. Meglepetést készítettem vacsorára.

– Nem maradok itthon. Ez a ház olyan pelenkaszagú, hogy férfiember nem bír itt enni.

– Szólok Deliának, hogy a kertben terítsen. Odakint friss és hűvös az idő.

– Majd bekapok valamit a kocsmában. Ma este meccs lesz.

Elizabeth ajkába harapott, hogy el ne szólja magát. Barátnőitől – férjükön keresztül – megtudta, hogy Lucas gyakran felajánlotta: megvív az öklöző meccsek győztesével. A kocsmáros a törzsvendégek szórakoztatására rendezett ilyen mérkőzéseket. Lucas már kettőn is részt vett, és könnyedén győzött, de Elizabeth rettegett attól, hogy egyszer súlyosan megsebesül. Az öklözök általában matrózok vagy falusi bunkók voltak, akik mindent megtettek, hogy a győztesnek járó tíz dollárt elnyerjék.

– Lucas… – kezdte volna mondani, de amikor férje arcát meglátta, elhallgatott.

Éjfélkor ébredt. Lágy szellő játszadozott az ablak függönyeivel, és a toronyóra ütésének utolsó hangjai ugyanolyan ezüstösek voltak, mint az odakint világító telihold fénye. Számolta az ütéseket, majd a takaró alá bújt, és a toronyőr kiáltása ringatta álomba. Szeme felpattant – ügyetlen botorkálás hallatszott a lépcső felől.

Lucas belépett. A kékes árnyalatú holdfényben sebhelye lilának látszott. Ajka idétlenül feldagadt; szája sarkában feketének látszott az alvadt vércsomó. Inge vér- és izzadságfoltos. Áradt belőle a whisky szag. Elizabeth remegni kezdett.

Catherine születése és ama rémes-részeg éjszaka óta több mint egy hónap telt el. Elizabethnek ezt az emléket is – a többi,

fájdalmas emlékkel együtt – sikerült elnyomnia. A szülés után Lucas három napig békén hagyta, és amikor újra kezdte a házaséletet, Elizabeth elviselhető fájdalmat érzett; feltételezte, hogy ez hozzátartozik a házassághoz, és a szeretkezések rövidek voltak. Nem bánta, mert Lucas a férje. De most ez itt a részeg Lucas. Idegen volt, az a kegyetlen, kínzó idegen, aki olyan rettenetesen bántotta. A belőle sugárzó düh megbénította.

Mozdulatai rángatózók, ellenőrizhetetlenek. Elizabeth látta öklének felsebzett bőrét, amikor inggombjaival bajlódott. Amikor haragos mozdulattal feltépte ingét, Elizabeth megpróbálta szemét lehunyni, de nem bírta – tekintete az összetört arcra tapadt. Ez a te férjed, mondta magának, és megsebesült. Kelj fel, és ápold!

De nem bírt megmoccanni. Lucas egy székre rogyott, és lehúzta csizmáját. Ezután nadrágjától és alsóneműjétől szabadult meg, a mosdóállványhoz lépett, és a kancsó tartalmát a fejére öntötte.

Az ablakhoz tántorgott, összehúzta a függönyt, és az ágyhoz ment. Elizabeth visszafojtotta lélegzetét. Lucas kinyújtotta a kezét. – Hé, feleség – mondta ittasan –, ébredj, feleség!

Elizabeth a félelemtől fuldokolni kezdett.

– Mi van? – kérdezte Lucas. Bűzös lehelete elnémította Elizabethet. Lucas ujjai az arcát tapogatták, nyitott szemére tévedtek. – Te néztél! Mindvégig lestél. – Megragadta és megrázta a vállát. Elizabeth hörögni kezdett. – Hagyd abba – sziszegte Lucas. – Ne merj kinevetni! – Egyik kezét levette a válláról, és halántékon ütötte. Utána a puha derékaljba nyomta. Elizabeth kétségbeesetten kapkodott levegő után, de torka

elszorult. Lucas teste befedte testét. – Szajha – motyogta a fülébe a férje. – Hagyd abba! Hagyd abba, vagy megöllek! Rajtam senki sem fog nevetni. – Zárt ökle Elizabeth feje mellett a párnára sújtott. Elizabeth elájult.

Amikor elhagyta eszmélete, a félelem és a fájdalom érzete is megszűnt. Lélegzete szaggatott volt, de torka kinyílt. – Így már jobb – morogta Lucas. – Egy férjnek megvannak a jogai. Senki se nevessen azon, ha egy férj él a jogával. Senki ne nevessen. – Apró péniszét ujjával gyömöszölte be Elizabeth sebzett testébe. Elizabeth megmoccant; a fájdalom áthatolt a fekete ködön, amely körülvette.

Eszméletlen állapotából Catherine éhes sírása riasztotta fel. Hallotta Lucas horkolását, és összerándult. Majd gyorsan felöltötte pongyoláját, hogy gyermekéhez siessen.

– Lizzie asszonyság, nincs semmi baja? – nézte vizsla szemmel Hattie.

– Semmi, Hattie. Csak elvétettem az ágy lépcsőjét és elestem. Kicsit összerázott. Nyújtsd ide az én éhes kis angyalomat.

Szoptatás után Elizabeth halkan leosont a lépcsőn. Felöltözött, lement a konyhába, és ott üldögélt hatig. A reggelit Catherine mindig a konyhában kapta.

Amikor Lucas lejött, vadászöltözékben volt. Csak kukoricakását evett; azt nem kellett rágni. – Megyek az erdőbe vadászni – motyogta –, akkor jövök vissza, amikor a szájam begyógyult. – Mást nem mondott.

– Lucas vadászni ment a barátaival – közölte Elizabeth délután anyjával. – Tudom, sajnálni fogja, hogy nem búcsúzott el tőled.

– Add át üdvözletemet, én is sajnálom, hogy nem köszöntünk el. De így is túl sokáig időztem itt. Adam, szegény báránykám, nem tud meglenni egyedül. Ha Pinny nem késett volna, három héttel pzelőtt Adammel együtt tértem volna haza. Most, hogy te is feleség vagy, tudod, hogy a férfiak valójában mennyire tehetetlenek.

– Mama, semmit sem tudok a férfiakról. Lucasról legkevésbé. Egyszerűen nem értem.

Mary leintette. – Ne is próbáld megérteni. A férfiak utálják az okos nőket. Csak gondoskodást kívánnak.

Mint fuldokló a szalmaszálban úgy kapaszkodott Eliza-beth az idősebb nő tapasztalataiba. – És mi van, hogy ha valami… rémeset kívánnak?

Anyja elpirult. – Remélem, hogy ti fiatalok nem beszélitek ki magánügyeiteket; illojális lenne és kínos.

Elizabeth elsírta magát. – Mama, kérlek, segíts! Az anyám vagy. Senki másnak nem szólnék.

Mary elfordította a fejét. – Emlékezz esküvői fogadalmadra : „engedelmességet és szolgálatot” ígértél. És az írás azt mondja, hogy a feleség mindenben vesse alá magát férje akaratának. Most pedig hagyd abba a sírást! Te vagy a világ legboldogabb asszonya, jóképű férjed és gyönyörű kisgyermeked van. Szokjál le erről a Tradd-konokságról! Megértettél?

– Igen, anyám.

– Akkor adj egy búcsúcsókot! És légy jó kislány!

Anyja lágy ajka egy szempillantásra megérintette Elizabeth nedves orcáját.

Lucas három nap múlva tért haza. Hattie egy óriás testű dajka körül sertepertélt; a dajka Catherine-t szoptatta. Elizabeth beteg volt.

– Kimerültség – magyarázta Lucasnak Perigru doktor. – Elejétől fogva tanácsoltam, hogy fogadjon dajkát a gyerek mellé, de nem hallgatott rám. Most meg már muszáj. Gondoskodj róla, hogy sokat pihenjen. Pinckney egész nap itt volt. Neki is többet kell pihennie, ha lehet. Sovány, mint egy gebe.

Lucas úgy vigyázott Elizabethre, mintha üvegből volna. Az első héten magas láza volt. Utána mindennap kicsit erősebb lett, de fásult volt, és állandóan aludni vágyott. Végül Hattie gyógyította meg. – Azt akarja, hogy a gyerek úgy nőjön fel, mint egy anyátlan árva? Szégyellje magát!

Június tizedikén Cooperék, Hattie és Delia átköltöztek a szigetre. Hattie győzedelmesen ragyogott. Vetélytársa, a szoptatós dajka, elment. Elizabeth még nem érezte jól magát, de ezúttal örült neki. Lucas sokáig nem bújik az ágyába – mert ismét állapotos.

40

Több mint fél órája áradt be az Anson-ház szalonjába a keserves káromkodásokból, üvegek töréséből és csendre intő ordítozásból álló rettenetes lárma.

– Mindig ez zajlik? – kérdezte Pinckney.

– Úgy tűnik – vont vállat Lucy. – Ha csukva van az ablak, nem olyan borzasztó.

– Mintha meg akarnának gyilkolni valakit. Ne hívjuk ki a rendőrséget?

– Bárcsak mind meggyilkolnák egymást. Akkor csönd lenne. A rendőrség egyszer kiszállt, de nem tehetett semmit. Nagynénéd valamelyik bérlője nyilvánvalóan veri a feleségét, valahányszor berúg. De sose öli meg.

Pinckney a fejét ingatta. Nehéz elképzelni, hogy emberek ilyesmire képesek, még ha olyan szegény fehérek is, mint akik Julia Ashley városi házában laknak.

– Nem várható el tőled, Lucy, hogy kibírd ezt a lármát a hideg idő beálltáig. Miért nem viszed a családot a szigetre? Josiah bátyám elfoglalhatná az én szobámat, én meg Lucasszal fogok kijárni.

– Lehetetlen.

– De így mindennap láthatnálak, anélkül hogy ezt a komédiát játszanám: hivatalos iratokat hozok, hogy Josiah-nak bemutassam. Megmentené az életemet. Valahányszor átnézek az utca túloldalára és helyetted idegeneket látok ott, ölni tudnék.

Lucy megfogta a kezét. – Ne nehezítsd meg a dolgokat! Kérlek! Ezt már annyiszor megbeszéltük. Mr. Josiah csak most kezd magához térni. Tudod, milyen állapotban volt Emma asszony halála után. Ha nem kellett volna összeszednie magát ahhoz, hogy a Szent Cecília-bál felől intézkedjen, lehet, hogy ő is feladta volna, úgy, mint Miles Brewton. Hosszú hónapokig a múltban élt; semmi másról nem tudott beszélni, mint arról, hogy milyen volt az élet a háború előtt. Most meg, hála neked, vissza kellett térnie a jelenbe. Már egy éve nem csinált semmit, és most jöttek ezek a foszfátszerződések. Mialatt Emma asszony

haldoklott, Mr. Josiah-nak minden ügye kicsúszott a kezéből. Nem kockáztathatom meg, hogy ismét nagyobb feladat elé állítsam.

Pinckney makacskodott. – Nem lesz olyan nagy feladat. Továbbra is te fogsz róla gondoskodni, kielégíteni minden szeszélyét.

– Ne légy olyan kicsinyes! Szerintem féltékeny vagy. Pinckney egy pillanatig elgondolkozott. – Azt hiszem, igazad van – mondta fájdalmas mosollyal. – Túl sok férfi van az életedben, és szeretném, ha én lennék az egyetlen.

Lucy megrezzen tette szempilláit. – Jaj, uram, vigyázzon! Elcsavarja szegény kis fejem.

– Boszorkány – nevetett Pinckney. – Nem szép dolog kicsúfolni társnőidet. Egy úriembert nem szabad beavatni a gyengébb nem titkaiba.

– Szeretnéd látni, hogyan ájulok el?

– El lennék ragadtatva.

Lucy nagy sóhajjal eljátszotta. Amikor teste hátrahanyatlott, és karjai lazán lógtak a szék karfáján, kinyitotta fél szemét: – Hogy tetszett?

– Káprázatos volt.

– Tapsolj! Most meg vágd magad férfias pózba! – Pinckney felállt, kidüllesztette mellét, fejét hátravetette. Lucy lelkesen tapsolt.

Gyakran űzték ezt a flörtöt utánzó, gyermeteg játékot. Feloldotta köztük a feszültséget, komédiát csináltak a vágyból. Andrew már szellemi élőhalott volt, az ópiummámor állandó ködébe veszett – de élt.

A hallból behallatszott Mr. Anson köhögése. Lucy felegyenesedett és Pinckney leült. Az öregúr gyors léptekkel jött be. – Fiacskám, ez a leltár remek képet mutat. Ha új munkásokat alkalmazol, még egy ásót sem kell venned. Másolatot küldök Joe Simmons ügyvédjének a mérleg jelenlegi állásáról. Hogy tudjad: minthogy már nem aktív partnered, tulajdonképpen nem jogosult a nyereség felére. Semmivel sem járult hozzá.

– Kezdettől fogva szavamat adtam rá, hogy egyenlő társak leszünk.

Mr. Anson bólintott. Ha így áll a helyzet, akkor kár vitatkozni. írott szerződést meg lehet szegni; erre valók az ügyvédek. De az adott szó: sérthetetlen.

– Jól tetted, hogy alkalmaztad Lucast. Jó üzleti érzéke van. Megszereztem a Russell-ház birtoklevelét; már csak alá kell írni. Nagyon jó vételt csinál.

– Lucas Cooper megvásárolja a Russell-házat? – képedt el Lucy. – Lizzie tudja már? Tíztagú személyzetre lesz szüksége.

– Lizzie-nek nem – szólt Pinckney. – Egyetlen cseléddel és egy szakácskönyvvel elvezeti a háztartást. Julia néni úgy betanította, hogy a tetőfedésen kívül mindent meg tud csinálni. És Isten a tudója, hogy nagyobb házra van szüksége. Két gyerekkel a Church Strepten zsúfoltabb lesz a ház, mint a te szomszédaidnál. De ne áruld el neki. Lucas meg akarja lepni. Szédületes, hogy mennyire imádja. Lizzie – azaz hogy Elizabeth – szerencsés nőszemély.

– Lucas! Nem kellett volna kocsit bérelni. Elég erős vagyok ahhoz, hogy omnibuszon utazzak. – A tengerparton töltött

három hónap után Elizabeth sugárzóan jó egészségben volt. Nagyot sétált mindennap, akkor is, ha férje a városban maradt – ami elég gyakran előfordult. A sziget egyik legelőnyösebb tulajdonsága, hogy valóságos charlestoni magánterület volt; semmilyen szabályt nem szegett meg az a hölgy, aki kísérő nélkül sétált.

Lucas kinyitotta a kocsi ajtaját, és besegítette Eliza-bethet. – Az én feleségem és az én fiam a legeslegjobbat érdemli.

Elizabeth nevetett. – A fiad nagyot rúgott, amikor ezt meghallotta – súgta oda férjének. Szigeti tartózkodásának első heteiben Lucas durva viselkedésén borongott. Később nem győzte a figyelmességét élvezni. Nyilvánvaló, hogy az ital ártott meg neki. Lucast mindkét esetben nagy csalódás érte: először amiatt, hogy nem az annyira óhajtott fiú született meg; másodszor, hogy egy közönséges matróz kiütötte. Mindkét esetben italba fojtotta bánatát. Nem tudta, mit tesz. Nem akarta őt bántani. Hiszen szereti. Egy tennivalója van: megóvni Lucast a további csalódásoktól. Mindent megtesz érte. Szereti.

Ami a fájdalmas „asszonyi kötelességet" illeti – hát, azt el kell szenvedni. Lehet, hogy Perigru doktor pihenést ajánl az újabb gyerek után. Akkor is azt ajánlotta, amikor belázasodott. Ha valóban haladékot kapna a teljes gyógyulásig, egyáltalán nem bánná a feleség szerepét. Minden más nagyszerűen megy. Catherine majdnem hat hónapos, és Elizabeth szerint a legszebb, legokosabb csecsemő kerek e világon. Hattie esküszik, hogy már kimondta a „mamát", és olyan nevetős. Különösen, ha Elizabeth engedi, hogy megsimogassa Mohácska puha szőrét és hallgathatja a dorombolását.

A kocsi a kompkikötőből a Market Streetre gördült. Elizabeth kidugta fejét az ablakon. Úgy érezte, mintha nem hónapokig, hanem évekig lett volna távol a várostól. Amikor a Meeting Streetre fordultak, meglátta a Szent Mihály-templom magas fehér tornyát. A toronyóra elütötte a negyedet, és Elizabeth visszahanyatlott az ülésre. – Most már tudom, hogy itthon vagyok. A szigeten senki sem méri az időt, és ez egy darabig igen jó.

Magában töprengett: vajon miért jöttünk a Meeting Streetre? Ha haza akarunk menni, vissza kell fordulni. De a kocsis nem fordult meg. Elizabeth kérdő tekintettel nézett Lucasra.

– Látogatóba megyünk – mondta a férfi.

– Ó, Lucas, nem vagyok ahhoz öltözve. Figyelmeztetned kellett volna.

– Akikhez megyünk, azok nem törődnek vele.

A kocsi impozáns, téglából épült udvarház előtt állt meg, kovácsoltvas erkélyének díszeibe bele volt fonva az építtető monogramja: N. R. Nathaniel Russell. Elizabeth a későbbi tulajdonos nevén ismerte. Az Allston-ház. Régi iskolája. Most már semmit sem értett. Eleanor Allston halála óta a ház lakatlan. Senki nem lakik benne, és olyan közeli barátok biztosan nem, akik a Cooper családra várnak – bébistül, gyereklányostul, macskástul.

– Mi a csuda történik itt, Lucas? – zsémbelődött. Ismét a házra nézett. Nyílt az ajtó. Delia jelent meg, vigyorogva, vadonatúj csipkés köténnyel.

– Isten hozta idehaza, Mrs. Cooper – mondta Lucas.

– Még most sem tudom elhinni – mondta Elizabeth, amikor már az egész házat bejárták. – Csodaszép, de úgy érzem magam, mint egy egészen kis egér egy egészen nagy teremben. Bútort kell kunyerálni minden ismerősünktől. – Catherine bölcsője és Hattie ágya valósággal elveszett az, óriási szobában. Elizabeth léptei hangját visszaverték a falak. A ház középpontját, minden értelemben, a fenséges lépcsőház alkotta. Ez uralkodott a ház struktúráján; szépséges volt, elbűvölő és veszedelmes – mindenkit lenyűgözött, aki belépett a házba. Ovális alakban emelkedett a földszintről a magasba, alacsony, csillogó lépcsőfokai mintha a levegőre támaszkodnának – nem véletlenül nevezték „lebegő lépcsőháznak". Alakját utánozta az ovális fogadóterem, amely dél felől határolta, és a magas, ovális üvegtető. Közepébe állva a szemlélődő súlytalannak érezte magát, mintha a fény emelné. A második emeletről lenézve, a lépcsők spirálja ellenkező irányba hatott, szédítő örvénnyé vált, az örvény messze lent, a fényes padlón ért véget. Elizabeth a korlátba kapaszkodott és a fejét rázta, hogy megtörje a varázst.

– Tudod-e, Lucas, mi volt életem legnagyobb vágya, amikor idejártam iskolába? Hogy egyszer lecsúszhassak a korláton. Most, hogy miénk a ház, senki sem tilthatja meg.

– Én igen. – Lucas megragadta felesége karját, és elhúzta a delejesen vonzó ellipszistől.

Elizabeth megölelte. – Nem most, te buta, hanem majd szülés után… és a gyerekekkel nagyon szigorú leszek. Tizenkét éves korukig tilos lesz lecsúszni a korláton. De amikor mindegyik kint van a kertben és senki sem lát, és senki sem pletykálja el,

mennyire méltóságon aluli a viselkedésem -nos, akkor teljesítem a vágyam!

Lucas köréje fonta erős karjait. – Szeretném, ha minden vágyad teljesülne. És még annál is több. Mi leszünk minden idők legnagyszerűbb Cooperjei. – Kezét Elizabeth gömbölyödő hasára tette. – Ez a ház nagyszerű hely lesz a kis Lucas felnövekedéséhez. Királyian fogja érezni magát. – Elizabethben megmozdult a magzat, és rászorított kezével Lucas is megérezte. Mosolygott, és még erősebben ölelte. – Ó, Lucas, olyan nagyon-nagyon boldog vagyok.

41

A Cunard hajóstársaság mólójának nyüzsgésében senki sem figyelt fel a zömök, szőke férfira, aki határozott léptekkel jött ki a vámhivatalból. Nem szokatlan jelenség, hogy valaki tizenkét hajókofferrel és temérdek kézipoggyásszal térjen vissza a tengerentúlról New Yorkba.

Árnyi megkereste a Cunard egyenruhás képviselőjét, néhány szót váltott vele, majd összehajtogatott bankjegyet nyomott fehér kesztyűs kezébe. – Hát ennyi. Gondoskodjon hordárokról, poggyászomat szállíttassa a Fifth Avenue Hotelbe! Köszönöm a fáradozását.

A hivatalnok tisztelgett. – Reméljük, hogy ismét a mi utasunk lesz.

– Természetesen – hazudott Árnyi. Elvégezte Európában azt, amiért odament, és esze ágában sincs valaha is elutazni az Államokból.

A szállodában nem volt előre bejelentve, de a fogadóportás kurta pillantást vetett a legjobb londoni szabónál csináltatott öltönyére, és mélyen meghajolt. – Lakosztályt, Mr. Simmons?

– Semmi extrát. Hálószoba és nappali elegendő. – Tiszta, gondos írással rótta a vendégkönyvbe: J. Arnold Simons, Charleston, D.-K.

A szobák bútorzata elkápráztatta. Csillogóra fényesített, süppedő plüssel kárpitozott masszív bútor. Minden asztal és komód teteje, a túlméretezett kandalló környéke és a szomszédos fürdőszoba padlózata is fekete erezetű fehér márvány. Árnyi London és Stuttgart legjobb szállodáiban lakott – de ehhez foghatót sehol sem látott.

Leszólt a portára, és vacsorát rendelt. Holnap nekifog új élete felépítésének. Ma este még ki akar csomagolni – nem bízza ezt a szállodai személyzetre. Ismét akarja nézni Londonban csináltatott ruhatárát. Hál' istennek, végre megbarátkozott a bonyolult híddal, amit az a zseniális német fogorvos csinált majdnem egy éven át. Joe Simmons megállt a hálószoba magas, aranykeretes tükre előtt. Mosolygott. – Jóképű fickó vagy, Joseph Arnold Simons – egy m-mel – mondta hangosan.

Másnap délelőtt megjelent a Morgan bankban, ahová új nevére félmillió dollárt utalt át. Mint várható volt, a cégvezető pontosan megszabott ideig várakoztatta: elég soká ahhoz, hogy értésére adja, a Morgan bankház nem esik hasra potom félmillió dollár előtt, de nem túl hosszan, nehogy megsértődjön. A

következő lépést Árnyi előre kiszámította: a cégvezető saját klubjába hívta meg ebédre, megfigyelte, hogyan viselkedik, és rábeszélte, hogy lépjen be a klubba.

Árnyi a következő két hónapban ugyanúgy felmérte a New York-i terepet, mint tette Charlestonban tizenöt éve. Rótta az utcákat, villamoson és az új magasvasúton utazott, vendéglőben étkezett, csöndesen elüldögélt klubjának dohányzójában, közömbösen álldogált a szálloda díszes előcsarnokában. Állandóan figyelt, mindent észrevett. Két hónap múltán úgy döntött, hogy feltevése helytálló: New York tökéletes színpad J. Arnold Simons fellépéséhez. Ráadásul még kedvelte is. Sietősen, nyugtalanul nyüzsgő város volt, érzelemmentessége Árnyi természetét tükrözte vissza. Az utcai koldusok nem izgatták jobban, mint a mindenütt látható galambok. A gazdagság ír volt sebeire. Élete végéig elege van a Charlestonban és Európában tapasztalt kifinomultságból. Rengeteg a pénze, és egy részét hajlandó rákölteni arra, hogy még több pénzt keressen. Ha ez közönséges, akkor ő is közönséges lesz. A fenébe Charlestonnal! New York tele van olyanokkal, akik úgy élnek, ahogy ő akar élni, és azt teszik, amit ő akar tenni. Ha elég okos az ember, mindent megragadhat.

November elején, egy szerda délután lement a szálloda előcsarnokába, hogy kampányát megkezdje. Mint minden briliáns stratéga, Árnyi is meghatározta, mi a leglényegesebb, rátapintott a leggyengébb pontra és ott kezdte a támadást.

– Tanácsra volna szükségem – mondta a szálloda igazgatójának –, és remélem megbízhatom tökéletes diszkréciójában.

A férfi teljes titoktartásról biztosította. Árnyi tudta, hogy a hallottakat azonnal szét fogja kürtölni. – Az az igazság – hazudta –, hogy erős honvágyam támadt. Charlestonban nagy társaságom volt, és hiányolom az ottani esti összejöveteleket. Igaz,'hogy a háború után nem sok maradt – csupán a jó modor és a régi hagyomány. De zenéltünk, beszélgettünk, és szerény vacsorára láttuk vendégül egymást. Annak ellenére, amit európai barátaim mondtak, azt reméltem, hogy kulturált társaságot találok New Yorkban. De most már feladom. Nem tud ajánlani ehhez hasonló jó szállodát Bostonban? Van néhány ajánlólevelem az ottaniakhoz.

Mint várható volt, az igazgató biztosította, hogy fölösleges Bostonba menni jó társaságért, és az ottani szállodák nyomába se lépnek a Fifth Avenue Hotelnek. Engedélyt kért, hogy beszéljen néhány ismerős hölggyel. – Nem kétséges, hogy özönleni fognak a meghívások.

Árnyi mosolygott, majd kacsintott. – Már találkoztam néhány New York-i „hölggyel", de én nem ezekről beszélek. – Az iroda ajtaján át az előcsarnokba nézett. Fenségesen öltözött, méregdrága prostituáltak sétálgattak kihívóan mosolyogva.

Az igazgató sietve biztosította, hogy ő is egészen másfajta hölgyekre gondolt.

Árnyi mindig a szobájában reggelizett. Másnap reggel hét meghívó díszlett a reggelizőtálcán. Amíg a pincér ki nem ment, visszafojtotta nevetését. Megtört a jég. New York hamarosan megadja neki, amit akar, bejut a pénzemberek belső körébe, az üzleti életet, a tőzsdét, a politikusokat mozgató „rablólovagok" közé. A legbiztosabb, legrövidebb út a házasságon keresztül

vezet. Charlestonban bizonyos mértékig azért fogadták be, mert olyasmi volt a birtokában, ami másoknak nem: pénz. New Yorkban az ő pénzének nincs jelentősége; noha jóval több pénze van a Morgan bankban letétbe helyezett félmilliónál, de áz a rablólovagok vagyonához képest semmi. Tud viszont olyat kínálni, amiben New York szűkölködik: arisztokráciát. A káprázatosan vagyonos újgazdagoknak nem áll módjukban a múltjában vájkálni. Mindenki tud Charleston kékvérű sznobságáról; egyikük sem ismer egyetlen charlestonit sem, a charlestoniak számára viszont New York nem létezik. Árnyi kuncogása hahotába csapott át.

A hét közül hat meghívóra azt válaszolta: „Mr. Joseph Arnold Simons sajnálja, hogy nem tudja elfogadni a kedves meghívást…" Elfogadta viszont Mrs. Mary Elliott Dalton meghívását egy zenei estre. Ő ugyanis annak a lánynak a nagynénje, akit Árnyi leendő feleségéül kiszemelt.

Emily Elliott a legzárkózottabb rablólovag, Samuel Elliott egyetlen gyermeke volt. Apja végzetesen kegyetlen férfiú, múmiaszerűen aszott sárga arcában lángoló szemekkel; a gazdagok megsemmisítésére törekvő anarchistáktól való beteges félelemben élt. Nevét titokban tartotta, de részt vett minden komoly pénzember összes ügyletében, New York-i telkek százaival rendelkezett, és magánszéfjében állítólag több aranyrúdja volt, mint az Egyesült Államok kincstárának.

Legnagyobb kincse, Emily, majdhogynem várfogságra ítélve élt az Ötödik sugárút és a Negyvenedik utca között épített francia kastélyban. Az utcán csak csukott hintóban, fegyveres testőrrel utazott; apja rá is kiterjesztette rettegését az

orgyilkosoktól. Hozzájárult az a meggyőződése is, hogy az a férfi, aki lánya iránt érdeklődik, csakis szerencsevadász lehet.

Amikor Árnyi megismerte Emilyt, rájött, hogy az apjának igaza van. Ehhez a lányhoz férfi csak aljas indokkal közeledhet. Emily alacsony volt és formátlan, bőre agyagszínű, szeme pislogó, rövidlátó. Haja ugyanolyan fakó, mint a bőre. Igazgyöngysort viselt, ami még jobban hangsúlyozta színtelen arcát – és apja vagyonát. A gyöngyök óriásiak voltak.

Árnyi udvariasan hajolt Emily keze fölé. Örült, hogy a lány kesztyűt hord; tenyere valószínűleg izzadt, ragacsos. Emily minden porcikája betegségről árulkodott.

Amíg meg nem szólalt. Csupán annyit mondott: „üdvözlöm", és nagyon halkan mondta, de ez is úgy hatott, mint a legtisztább zene. Csengő szopránja az Angliában hallható fiúkórusok szólistáinak hangjára emlékeztetett.

Árnyi titkolta meglepetését. E pillanatban udvariasnak, de tartózkodónak kell mutatkoznia. Azt akarta, hogy az Elliottok keressék az ő kegyeit. Látogatása idején nagyrészt a ház asszonyával csevegett. Tudta, hogy felkeltette kíváncsiságát, és azt kellett minden képzeletet felülmúlóan kielégíteni.

Igen, mondta, nemrég tért vissza Angliából. Egy kicsit zajosnak találta. Véleménye szerint a trónörökös társasága nem mindig áll kívánatos személyekből. Ami pedig a királynőt illeti, nos, belőle hiányzik a stílusérzék. És ezzel elismerő szemmel nézett körül, csodálta Mrs. Dalton szalonját.

Segítségét kérte egy csendes, agglegényhez illő, nem túl nagy, de megfelelő ház vásárlásához. Szeretne szerény társadalmi életet élni.

Hagyta, hogy Mrs. Dalton kihúzza belőle rejtett, fájdalmas titkát. Kegyvesztetten hagyta el szülővárosát: egy hölgy becsülete miatt vívott párbajban megölte ellenfelét. A hölgy természetesen nem tud róla. Legjobb barátjának felesége; barátja a háborúban elvesztette fél karját, és így nem tudott ő maga kiállni. Szíve sajog otthonáért – mondta elbűvölő délies kiejtéssel –, de akkor sem tér vissza, ha nem esett folt a becsületén. A családi ültetvényen gazdag foszfátleletre bukkantak, és ő nem bírná elviselni, hogy mostani állapotában lássa. A hely, amely valaha boldog, odaadó, énekelgető füstös képűek több nemzedékének lakhelye volt, most tele van nyitott sebhelyekkel. Nem bírná elviselni, hogy most lássa. Az elutazásának lökést adó incidens előtt eladta az ültetvényt, amelyen a Simons család kétszáz évig élt.

– És ha megengedi, Mrs. Dalton, bátorkodom megjegyezni, hogy nevemet Simmonsnak kell ejteni, mintha két m betű volna benne. Mi charlestoniak mindenféle fura névvel büszkélkedünk. Lehet, hogy másnak nevetséges, de nekünk nagyon fontos, különösen most, hogy mindenünk odaveszett, és csak a régi származás büszkesége maradt meg. Remélem, nem haragszik, hogy nevem kiejtését kijavítottam.

Mrs. Dalton biztosította, hogy egyáltalán nem haragszik.

De még mennyire nem, mondta magában Árnyi. A nyálad is elcsöppen ettől a romantikus párbajhőstől, aki bejáratos a brit királyi családba, és az „ültetvény” szó hallatán majd kiesett a szemed. Fiacskám, ha mesét akarsz valakinek beadni, mindig nagy hazugsággal kezdjed.

Még négyszer kellett Mrs. Daltont felkeresnie, mire a szentek szentjébe meghívták. Samuel Elliott „betegeskedő” felesége a sógornőjét bízta meg, hogy elhozza teázni. Árnyi figyelmesen végighallgatta a hölgy betegségeinek felsorolását, nagyon vigyázott arra, hogy káprázatos ékszereire és döbbenetes kövérségére ne reagáljon; kimért köszönőlevelet írt, amelyben meg se említette Emilyt. A lány hallgatagon ülte végig a teadélutánt.

Na, most felkeltem az étvágyukat, gondolta Árnyi. A következő öt – Mrs. Elliott-tól és Mrs. Daltontól érkező – meghívást visszautasította. De az elutasítással együtt virágcsokrot is küldött.

December elsején Samuel Elliott szigorúan magához rendelte dohos Wall Street-i irodájába. Árnyi udvarias volt az öregúrhoz, de úgy tett, mintha alig tudná ingerültségét leplezni. Amikor Elliott kerek perec megkérdezte: miért sérti meg a feleségét azzal, hogy meghívását visszautasítja, Árnyi egyenes választ adott. – Azért, mert azt hiszem, hogy csapdába akar csalni, én meg nem vagyok szerencsevadász.

– Valóban nem az?

– Nem, uram. Magam csinálom meg a szerencsémet. Elég sikeresen indultam.

– Akkor meg mit téblábol nálunk? Ne akarja bemesélni, hogy a feleségem epeköveiről szeretne hallani.

– A lánya hangját szeretem hallgatni, bármit is mond. Olyan, mintha egy angyal énekelne. De addig nem udvarolok neki, amíg nem vagyok elég gazdag ahhoz, hogy magától megvásároljam. Mert ez az egyetlen nyelv, amin ért. A felesége

mindent megadna azért, hogy unokájába jó vér keveredjék, de magát az ilyesmi nem érdekli.

– Honnan tudja, hogy engem mi érdekel?

– Tudom. Üzletember. Vesz és elad. Nem tud felfogni olyasmit, aminek nincs ára. – Árnyi meghajolt, és színlelt haraggal távozott.

Az eljegyzést a karácsonyi estélyen jelentették be.

42

A karácsonyesti családi vacsora háziasszonya Elizabeth volt. Hetek óta készülődött, és az est pompásan sikerült. Julia kihozatta a raktárból a hosszú Chippendale asztalt; Delia ragyogóra fényesítette, és Elizabeth a kertben növő piros bogyós ágakkal díszítette. A nagy, ovális ebédlő közepén tökéletesen mutatott. Az ablakok bársonyfüggönye eredetileg borvörös volt, az évek folyamán lágyan, egyenetlenül megfakult, és Elizabeth szerint így még szebb lett. Az alacsony ablakpárkányokra piros bogyós ágakkal teli nagy vázákat helyezett, és begyújtott a terjedelmes kandallóban, jóllehet olyan meleg volt, hogy kár volt tüzet rakni. – Mindenfajta vöröset szeretek – magyarázta.

– Olyan ügyes vagy – mondta Stuart felesége –, én nem tudnék ilyesmit kitalálni. – Henrietta rettenetesen szégyenlős volt, de sógornője társaságában feloldódott. Most adódott az első alkalom arra, hogy összebarátkozzanak. Henrietta is állapotos volt, így rögtön akadt közös témájuk. Amint Stuart és Henrietta megérkezett, Elizabeth azonnal nagynénje karjába adta

Catherine-t. Később, miközben Lucas tojáslikőrrel kínálta a társaságot, Elizabeth babaápolási szaktanácsokkal látta el Henriettát.

A vacsora tökéletes volt, a kiszolgálás hibátlan. Pinckney is kölcsönadta Clarát. Hattie és Delia kitett magáért, hogy darának bizonyítsa: házuk és fehér gazdájuk sokkal elegánsabb, mint az övé.

Vacsora után kisétáltak a kertbe. Az ég felhőtlenül ragyogott, a nap sugarai behatoltak a csillogó kaméliák hajlataiba, fényükben tüzesen lángolt fel a mikulásvirágok tömege. – Olyan boldog vagyok, hogy majd szétpukkadok – mondta Elizabeth.

– Szétrepedek – javította ki Julia. Háta mögött Stuart kacsintott. Pinckney vigyorgott. A Traddek évek óta nem érezték magukat ennyire egy családnak.

A kerti séta után a férfiak elmentek, hogy megnézzék: hogyan halad az Ashley folyón átívelő híd építése. Henrietta búsult, mert nem tarthatott velük; Stuart annyiszor elmesélte, hogyan égette fel a jenkik közeledtére a régi hidat. Szeretett volna hősi tette színhelyén vele lenni.

– Ugye nagyon szereted a bátyámat? – kérdezte Elizabeth.

Sógornője elpirult. – Természetesen – suttogta alig hallhatóan. – Nagyon jó hozzám, és nagyon türelmes nagyapával. Az ő ötlete volt, hogy nagyapa velünk lakjon; én fel sem mertem vetni.

– Jót teszel neki, Henrietta. Csendesnek és boldognak látszik. Azelőtt örökké dúlt-fúlt.

– Gondolod? Megpróbálom boldoggá tenni. Nagyon örül a gyereknek, ha nem is mutatja ki annyira, mint Lucas.

Julia köhintett. – Lucas elég ostoba, hogy így tesz. Véleményem szerint egy úriembernek nem illik észrevenni felesége állapotát, nemhogy dicsekedni vele.

A fiát ért sértésre Catherine Cooper felhúzta az orrát. Elizabeth közbevetette magát. Huncut nevetéssel mondta: – Julia néni, egy igazi hölgy egyáltalán nem tenné szóvá, különösen olyan hölgy, aki nincs férjnél. Neki azt kellene hinni, hogy a bébi az orvosi táskából ugrik ki.

Julia gúnyosan felnevetett – és minden rendbe jött.

Két nap múlva, kaméliaszedés közben Elizabeth érezte, hogy méhe jobb oldalán lassú, széles csíkban, rettenetes fájdalom kúszik felfelé. A szakadás érzete oly erős volt, hogy azt képzelte, szinte hallja, mintha vásznat hasítanának széjjel. Kezét ösztönösen a fájdalom forrása fölé emelte, de mielőtt odanyúlhatott volna, hasa összeszorult – félreérthetetlen szülési fájás tört rá. – Ó, istenem – kiáltotta. Lábán vastag sugárban ömlött a vér.

A fájdalom elmúlt. Elizabeth betántorgott a házba, Dekát szólította. Csillogó piros ösvényt hagyott maga után.

– Kedvesem, a baba akkor is meghalt volna, ha kihordja. Semmiképp nem maradt volna életben. Gondoljon arra, hogy megtakarított kéthavi terhességet.

Elizabeth nem tudott arra gondolni. – Elvesztettem a babát – sírdogált. – A gyerekem halott. Halott. Halott. Nem bírom elviselni.

Perigru doktor nyugtatót adott neki, és a vállát veregette, amíg el nem aludt. Öregember volt; száznál is több ilyen esetet

látott már. Elizabeth kiheveri. Fiatal és erős; gyereke van, akinek szüksége van rá; és szülhet még további gyerekeket. Mindamellett, az orvos nagy szomorúságot érzett. Az élet, különösen az új élet, annyira értékes és oly gyakran kicsúszik az ujjai közül. Soha nem bírta elfogadni tudása és hozzáértése korlátjait; mindig úgy érezte, hogy ismét felsült. Abba kellene hagynod, öreg vagy már, mondta magában. Öreg, fáradt, tudatlan. Elizabeth mély álomba merült. Az orvos összerakta táskáját, és távozott. Egy torokgyíkos beteg várt rá.

Perigru doktornak, mint mindig, most is igaza volt. Elizabeth kiheverte veszteségét. Hattie odahozta Catherine-t, és Elizabeth könnyei annyira megrémítették a kislányt, hogy abbahagyta a sírást. Majd Lucas jött be hozzá, és bánata annyira túláradó volt, hogy Elizabeth félretette a maga bánatát, hogy a férjét vigasztalhassa.

Lucas a végletekig el volt keseredve. – A fiam – zokogta sírástól dagadt szemmel. – A fiam elment, mielőtt megpillanthattam volna. Ez nem méltányos, az egész életem nem méltányos. Sose kaptam meg azt, ami megilletett volna. Parancsnoknak kellett volna lennem, nem egyszerű lovas hadnagynak; engem kellett volna felkérni Hampton díszkíséretébe; nekem kellene vezetni a vállalatot, nem Pinckney-nek. Feleannyit sem tud, mint én. Nem panaszkodtam, sose panaszkodom. Ahhoz túlságosan kemény vagyok. De ez már sok. Nem vagyok hajlandó eltűrni. Az egyetlen dolog, amit valaha Istentől kértem: egy fiúgyerek. A férfinak legyen fiúgyereke, vagy honnan tudja a világ, hogy férfi? Ennek nem szabad megtörténni. – Az ég felé rázta öklét, állát felemelte, úgy

üvöltötte: – Isten, ezt nem teheted velem! – Utána kétségbeesetten jajongott. És jajgatott és jajgatott – Elizabeth attól félt, hogy megbolondult.

Elizabeth kikecmergett az ágyból, és odament hozzá. – Lucas! Hadd segítsek rajtad, hadd karoljalak át, hadd vigasztaljalak meg! – Karjával átfonta. Az ordítozó férfi összeesett, és Elizabeth vele együtt rogyott le. Majd fejét keblére hajtotta, és addig duruzsolt neki, amíg le nem csillapította.

Azt mondják, egy családi tragédia vagy közelebb hozza, vagy elszakítja egymástól az érdekelteket. Fiuk elvesztése minden eddiginél közelebb hozta Elizabethet és Lucast.

Tavaszig.

„Charleston, 1880. április 14.

Ismét arról a szigetről írok – vetette papírra sűrű, tiszta betűkkel William Ellis ezredes –, *amely a kikötőre és a városra néz, arra a városra, amit egyszer megpróbáltam lerombolni. Itt erősen érzem a történelmet és azt a szerepet, amit egy férfi az isteni tervek végrehajtásában játszik. Most nem egy század, hanem egy egész zászlóalj van rám bízva. Parancsunk pedig az, hogy helyreállítsuk a hajózási csatornákat, amelyek ezt a kikötőt a dölyfös rabszolgatartók kereskedelmének és gazdagságának központjává tették. A rabszolgatartókénak, akik elindították a most polgárháború néven emlegetett mészárlást. Nehezen tudom csak felfogni, hogy a szövetségi kormány miért döntött így, és miért engem jelölt ki a parancs végrehajtására*

Ellis ezredes hivatásos tiszt volt, nem politikus. Megértette, hogy a háború idején az Unió haditengerészete miért vette blokád alá a kikötőt. Üdvözölte a kövekkel telerakott húsz kiöregedett cethalászhajó érkezését, amelyeket a kikötőből kivezető csatornába süllyesztettek. Most meg azt a feladatot kapta, hogy emelje ki a „kőflottát", és tisztítsa ki a csatornákat, hogy a Dél újgazdagjai olcsóbban (a tengeren át) szállíthassanak gyapotot, fát, foszfátot. A háború utáni években Ellis ezredes az új telepeseket védte. Jöttmentekről, északi tőkéről, megvesztegetett politikusokról sosem hallott. A Kongresszus kétszázezer dollárt hagyott jóvá, és utászokat küldött a helyszínre. Az ezredes parancsot teljesített.

Távcsövén át figyelte a búvárokat, akik megjelölték a kikötőben elsüllyesztett hajók helyét. Pillantása az alacsony földhányásra tévedt, amely valaha a Sumter-erőd volt. Enyhe emelkedő vezetett a kidőlt-bedőlt épülethez. Egy vállalkozó szellemű helyi lakos tíz évvel ezelőtt fogott hozzá a nevezetességet bemutató túrák szervezéséhez. A mai nap bizonyosan jó hasznot hoz – ma tizenkilenc éve ostromolták meg az erődítményt, az volt a háború kezdete.

Távcsövét lassan ide-oda mozgatta, a várost szemlélte. Nem tudta volna megmondani, miért bilincseli le ennyire. Talán, mert pontosan ugyanúgy néz ki, mint amikor annak idején megpillantotta. A távolság elmosta a részleteket, de a verandás, pasztellszínű házak ugyanúgy álltak; a város sziluettje, a cseréppel vagy palával fedett alacsony háztetők összevisszasága és a Szent Mihály-templom magas tornya ugyanúgy tört a kék

ég felé, mint amikor annak idején célba vette. Folytatta a naplóírást.

„Amikor az elém táruló képet nézem, néha úgy érzem, mintha soha nem lett volna, mintha emlékeimben délibábként szerepelne. Máskor meg azt hiszem, hogy ez a virágokkal teli város a képzelet szülötte, ugyanolyan megfoghatatlan és lerombolhatatlan, mint egy visszatérő álom. Megzavarja lelki egyensúlyomat. Örülök, ha befejeződik ez a munka”.

A csukott zsalujú házak, a bekerített kertek ellenállhatatlanul vonzották az ezredest. Titkaik nap mint nap egyre jobban izgatták. Vajon mi rejtőzik falaik mögött – szépség vagy csúfság, elragadtatás vagy rémület, minden képzeletet felülmúló öröm, vagy szavakba nem foglalható nyomorúság?

– Lucas! Lucaa, kérlek! Kérlek, Lucas, ne! – Elizabeth sikoltozva fetrengett a földön, karját hasa köré fonta. Férje fölötte állt; egyik lába felemelve, készen arra, hogy újból hasba rúgja.

– Menj a pokolba, te rikácsoló meddő tehén! – Az öklébe gyűrt papírdarabot a földre dobta, és kiviharzott a házból.

Elizabeth addig zokogott, amíg szíve ugyanúgy nem fájt, mint a hasa. Azután lassan-lassan visszanyerte uralmát a teste felett. Fel kell állnod, parancsolta magának, Hattie hamarosan hazahozza a parkból Catherine-t. A nyitott ablakon túl a tavasz fantasztikus szépsége mintha kinevetné nyomorúságát. Nagy nehezen odakúszott a papírgalacsinhoz, majd felhúzta magát egy székre. Kisimította a papírt. Summerville-ből érkezett a távirat, amely közölte, hogy Stuartnak fia született.

– Ó, istenem – nyögött fel Lizzie. Tudta, hogyan érez Lucas Stuart iránt. Sokszor csúfolódott bátyja alacsony termetén és jelentéktelen munkáján. Nem kétséges, hogy felsőbbrendűnek érezte magát. Mostanáig. Stuart megkapta azt, amire Lucas vágyott. Egy fiút. Es Lucas most őt hibáztatja.

Eddig azt hitte, hogy vége a nehéz időknek. Négy hónapja, hogy elvetélt, és e négy hónap alatt kölcsönösen vigasztalták egymást, közel kerültek, lesték a reggeli rosszullét első jeleit, és – ismételten csalódtak. Alig négy hónapja. És most bekövetkezett. Elizabeth látogatóban volt. Lucas az ebédlőben várta, hogy hazajöjjön. Könyökénél üres brandysüveg, feje az asztalon, aranyhaját napsugárpászma világította meg.

Amikor Elizabeth aggódva megérintette a vállát, egyetlen szót sem szólt. Egyszerűen felállt, vállon ragadta feleségét, addig rázta, amíg majd kiugrott a szeme, a földre dobta és belerúgott.

Mit csináljak? – sírdogált Elizabeth. Rémült gondolatai összevissza szaladgáltak, kiutat kerestek. Pinckney. Elmondja Pinckneynek… és ő megöli Lucast. Halálbiztosan tudta. Egy pillanatra megkönnyebbült. Azután rájött, hogy Pinckney a sértést csak párbajban torolhatja meg. Úriemberek így tesznek. S ennek nem kétes a kimenetele. Lucas fogja Pinckneyt megölni. Elizabeth szűkőlt kétségbeesésében. Ha beszélni tudna valakivel… de nincs senkije. Anyja megint csak azt hajtogatná, hogy a feleségnek alá kell vetnie magát a férj akaratának… Lucy… Lucy meghallgatná, megértené. De Lucynak megvan a saját baja. És olyan drága és csendes. Mit tehetne Lucas ellen? … Akkor: Julia néni. Julia néni mindenkit meg tud rémíteni, még Lucast is… nem mondhatom el neki. Vénlány. Nem tudná, miről

beszélek, és rám haragudna, ha szóba merném hozni, hogy mi történik férj és feleség között… A társadalmi élet merev szabályai körülfonták, végletes magányba rekesztették… Talán egyszerűen ölébe kapná Catherine-t és megszökne. Hová? Hogyan? Soha sehol nem volt, kivéve azt a rövid hajózást a folyón, Baronyra. Tudatlansága, tehetetlensége még jobban megriasztotta, mint Lucas dühkitörése.

Nyílt és csukódott a bejárati ajtó. Elizabeth nagy sietve letörölte könnyeit, arcára mosolyt erőltetett, úgy várta Hattie-t és Catherine-t.

Lucas imbolygott a küszöbön. Elizabeth érezte, hogy a félelemtől a lélegzete is eláll.

– Elizabeth – tántorgott át a szobán Lucas, és térdre esett előtte. – Meg tudsz nekem bocsátani? – kérdezte fájdalomtól eltorzult arccal. – Teljesen megbolondultam. Kérlek, drágám, kérlek, mondd, hogy megbocsátasz! – Fejét Elizabeth ölébe temette és sírt.

Elizabeth megsimogatta gyönyörű dús haját. – Csitt – suttogta –, semmi baj. Megértelek. – Teste fájdalomtól lüktetett, szíve a Lucas iránti részvéttől. Ilyen elgyötörtnek csupán egyetlenegyszer látta: amikor ő elvetélt. Az a fiú oly sokat jelentett volna neki. Lucas fájdalma, gondolta, mérhetetlenül nagyobb, mint amit ő érez.

A toronyóra ütése eszébe juttatta, hogy Catherine hamarosan hazatér. – Gyere, Lucas, felsegítlek az emeletre. Vacsoráig pihenhetsz a hálószobában. Melletted maradok. Gyere drágám, nem szabad, hogy Catherine ilyen állapotban lásson.

A Szentháromság-templom harangjai diadalmasan zengtek, amikor Joe és Emily Simons kilépett a templom kapuján. Az esküvői vendégek rózsaszirmokat hintettek rájuk, miközben a várakozó hintó felé siettek. Emily megbotlott ruhájának hosszú uszályában, de Joe elkapta a derekát, nem hagyta, hogy elessen.

– Köszönöm, Joseph – hálálkodott Emily.

Férje felsegítette a hintóba. – Ugyan már – nevetett –, valamire a férj is legyen használható.

Eljegyzésük időszaka Joe számára örömteli idő volt. Emily apja megnyitotta előtte annak a világnak ajtaját, ahová kívánkozott, s a könyörtelen manipulációk élesítették elméjét, gyorsították érverését. Életében először érezte, hogy a maga ura, és hogy a kitűzött célok elérhetők.

Ráadásul Emilyt is megkedvelte. A boldogság nem szépítette meg az asszonyt, de kevésbé szégyenlőssé tette – jólesett beszélgetni vele. Árnyit sose fárasztotta, hogy csodálatos hangját hallgassa, még akkor sem, ha unalmas dolgokról beszélt.

Ami ritkán fordult elő. Emily intelligens teremtés volt, és férje kedvében akart járni. Gondosan figyelte reagálását, és csakhamar kitanulta, hogy Josephet elsősorban az üzleti élet érdekli. Ehhez nem tudott hozzászólni, de összefűzte őket a zene iránti szenvedély. Joe egyik este kötelességszerűen elkísérte az Elliott családot a Metropolitanbe. Azonnal beleszeretett az operába. Emily ezentúl arra törekedett, hogy férje mindent megtanuljon a már látott előadásokról, és azokról az operákról is, amelyek nem szerepeltek a Met repertoárján. Ezen a téren ő kalauzolta. Ha kettesben maradtak, néha halkan énekelgetett; édesen csengő hangja Joe szerint van olyan szép, mint bármelyik

hivatásos énekesnőé. Emilynek hízelgett a bók, noha tudta, hogy hazugság. Tiszta szívéből szerette Josephet. Ő volt a mesebeli herceg, aki kimentette magányos, túlőrzött, kastélyba zárt életéből.

Joe méltányolta Emily szerelmét. Soha senki nem szerette még. Sajnálta, hogy nem tudja viszonozni, és megfogadta: Emily sohasem tudja meg, hogy nem szerelmes belé. Könnyű és hálás feladatnak látszott boldoggá tenni. És Emily boldogsága rá is kisugárzott.

Az Elliott-palota tele volt vendégekkel, a fogadás kimerítő volt. A fiatal házasok másnap reggel – Emily nagynénje, Mrs. Dalton ajándékaként – Európába indulnak nászúira. Amikor a Fifth Avenue Hotel-beli lakosztályukba érkeztek, Joe gyöngéden felajánlotta, hogy ki-ki vonuljon vissza saját hálószobájába. – Tudom, hogy fáradt vagy, Emily, és előttünk az egész élet.

Menyasszonya csalódott arca ráébresztette, hogy mekkorát hibázott. És így aznap éjjel nem aludtak semmit. Joe órákig tartotta karjaiban, amíg Emily félelme elmúlt, és akkor túlestek a beavatáson. Utána ismét átkarolta, nyugtatgatta, és megígérte: Emily soha többé nem fogja úgy érezni, hogy a szerelem fizikai fájdalmat okoz.

A kontinensen töltött féléves nászút során mindketten hozzászoktak ahhoz, hogy házasok, jól érezték magukat egymás társaságában. Emily egy életre elegendő ruhát vásárolt, és Joe belátta: a külföldi utazás nem is olyan rossz dolog, ha valakivel meg lehet osztani az élményeket, az idegenséget.

43

A Simons házaspár októberben érkezett vissza New Yorkba; a városnak ez volt a legjobb hónapja. Élénkítő frissesség volt a levegőben – minden jobban működött, minden gyorsabb ütemben haladt. – Remekül érzem magam – közölte feleségével Joe –, tettre készen, harcra készen. Szeretem ezt a várost. Mindenki siet, a tempó engem is magával sodor.

Olyan eréllyel vetette magát a Wall Street örvényébe, hogy Emily nagyon ritkán látta, de nem bánta. Ugyanolyan elfoglalt volt, mint a férje. Emily irányította új házuk építését és berendezését. A ház mészkőből épített francia kastély volt az Ötödik sugárúton, szemben a Central Parkkal. Óriási vállalkozás volt, de Emilyt nem rettentette el. Joe gondos odaadása az elmúlt félév során megerősítette önbizalmát. Ő tárgyalt az építészekkel, berendezőkkel, régiségkereskedőkkel és kertészekkel – erőszakossága felért apjáéval. Májusra elkészült a ház; zöld márvány fürdőkádjába aranyozott csapokból folyt a forró víz. Egész New York a házról beszélt; minden városi újság féloldalas cikket közölt a táncos vacsoráról, amelyben a társaságnak bemutatták.

Joe őszinte elragadtatással fogadta a vendégek bókjait. És noha ragaszkodott ahhoz, hogy az érdem Emilyé, titokban gratulált magának azokhoz az üzletekhez, amelyek sikere lehetővé tette ezt a hivalkodást. Neve ismertté vált a legmagasabb üzleti körökben.

És ez a név most Simmons volt. A változtatást azzal magyarázta Emilynek, hogy így a kiejtés kényelmesebb.

Másoknak könnyebb kiejteni; amikor a névjegyet olvassák. Emily szó nélkül belement; Joe minden egyes cselekedetével egyetértett.

Az igazság az, hogy a változtatást nem mások kedvéért hajtotta végre. Önmaga számára volt újrakeresztelés. Önmaga gazdája volt, saját sikereinek kovácsa. A trükkök, a kitalált múlt feleslegessé váltak. Szíve még mindig megdobbant, ha a tömegben vörös hajú lányt pillantott meg, de hiábavaló sajnálkozásra nem telt az idejéből. Charlestont messze maga mögött hagyta. És mint remélte, fölébe kerekedett. Emléke minden nappal halványult.

– Mi a nyavalyának küldi a bátyád szánalmas nyereségünk felét annak a semmirekellő fehér szemét Simmons-nak? – csapta be szekrénye ajtaját Lucas, és kabátjába bújt.

Elizabeth úgy tett, mintha nem venné észre, hogy férje dühöng, de keze remegett, és elejtette a hajtűket, amikkel kontyát akarta feltűzni. Már hozzászokott Lucas dühkitöréseihez, és megtanulta, hogy a legjobb, ha ilyenkor csendben marad. Lucas azóta nem ütötte meg, még akkor sem, amikor megtudták, hogy Stuart felesége ismét állapotos, míg ő, Elizabeth, képtelen teherbe esni.

Vajon mi történhetett Joe Simmonsszal, töprengett Elizabeth. Lucas az utóbbi időben miatta haragudott Pinckney-re; akkor szerzett tudomást Joe részestárs voltáról, amikor fizetésemelést kért, és Pinckney kénytelen volt visszautasítani.

– Valószínűleg rég meghalt, és a pénzt az ügyvédje vágja zsebre – morgott Lucas én meg foszladozó könyökű öltönyben

járok… Mi van, meddig akarsz még készülődni? Azt hiszed, a vonat megvár? – Elizabeth berakta az utolsó haj tűt, és közölte, hogy készen áll. Summerville-be utaznak az új kisbaba keresztelőjére. Megint fiú, nevét Henrietta februárban békésen elhunyt nagyapja után kapta.

Az egyórás vonatút Elizabethet örömmel töltötte el. Nem emlékezett rá, hogy valaha is vonaton ült volna. A vonat egyenletes mozgása sokkal kellemesebb volt, mint mikor Lucas mellett kellett ülni a nemrég vásárolt és vadul hajtott kétkerekű kocsin. Minthogy nem magukban voltak, férje elbűvölően figyelmes volt vele és mosolygósan kedélyes Pinckneyvel.

Mindig akkor mutatta legjobb oldalát, ha közönsége volt. Elizabethet minden barátnője irigyelte jóképű, gáláns férjéért és tökéletes házasságáért.

A többi ismerőse vajon hogy él, töprengett. A keresztelőn erősen figyelte Stuartot és Henriettát, próbálta elképzelni, valójában milyen lehet az életük. Házuk kicsi és szegényes volt, a csodaszép bútor ellenére, amit Stuart Julia nénitől kapott. Henrietta nem valami fényes háziasszony, ez meglátszik a cseléd lomposságától kezdve a verandát övező, gazzal teli virágoskertig. De Stuart mintha észre sem venné, és ő maga igencsak jól ápolt. Inge makulátlan, csizmája fénylik, a szivar és a whisky ott van a keze ügyében. Lehet, hogy én vagyok a hibás, gondolta Elizabeth, nem törődtem eleget Lucas kényelmével. Mert nem kétséges, hogy Henrietta és Stuart boldogok. Minél tovább figyelte őket, annál inkább meg volt erről győződve. És egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy Henrietta számára Stuart a világ közepe. A kis Stuart másodlagos fontosságú, Koger, a csecsemő

egyelőre érdektelen személyiség, és a ház elhanyagolható tényező. Szégyenkezve emlékezett arra, hogy Pinny és Joe őt mindig „basáskodónak” nevezte. Szeretettel mondták, a jelző mégis csúf volt. Magában megígérte Lucasnak és önmagának, hogy meg fog változni. Visszafelé a városba megtette az első lépést ezen az új úton. Pinckney javasolta, hogy látogassák meg Ansonékat, akiknek háza alig néhány lépésre van az állomástól. Elizabeth azonnal nemet akart mondani – Catherine náthás volt, és alig várta, hogy hazaérjenek. De lenyelte ellenkezését, és Lucasra hagyta, hadd döntsön ő. Amikor Lucas beleegyezett, úgy tett, mintha el volna ragadtatva.

Lucy nyitott ajtót. Elizabeth hónapok óta nem találkozott vele, és Lucy külseje megrázta. Soványabb volt, mint valaha, világosbarna haja tele ősz szálakkal. Majd Elizabeth szeme láttára lett fiatalabb és derűsebb – akkor, amikor meglátta látogatói között Pinckneyt.

Elizabeth lopva bátyjára pillantott, és ugyanazt az átváltozást tapasztalta nála is. Beleszédült a gondolatba. Soha nem gyanította, hogy ezek ketten szerelmesek egymásba. Elvakította az a gyermeteg feltételezés, hogy öregek az ilyen érzelmekhez; túlságosan lefoglalta a maga felnőtté érése. Most már huszonegy éves, és három éve férjnél van – minden számítás szerint felnőtt.

És mégis, gondolta, nem vettem volna észre, ha nem Henriettát és Stuartot figyelem egész nap. Abba kell hagynom ezt, hogy folyton magamra gondolok. Bűntudata mind súlyosabb lett.

– Nagyon örülök, hogy eljöttetek – mondta Lucy, miközben a szalonba vezette őket. – Remek híreim vannak. – Az ablakhoz

szaladt, kizárta a szomszédból származó zajt, majd meghúzta a gobelinhímzésű csengőzsinórt. – Foglaljatok helyet! Szólok Estelle-nek, hozzon, teát, és értesítem Mr. Josiah-t, hogy vendégeink vannak. Nagyon fog örülni.

Elizabeth alig hallotta a körülötte folyó beszélgetést. Felfedezése foglalkoztatta, Lucyt és Pinckneyt figyelte. A belé rögződött jó modor mosolygásra és udvarias válaszokra késztette, de az esze másutt járt. Egy-egy foszlányt elkapott: Kis-Andrew jövője elintéztetett… ősszel újra nyit a katonaiskola, és jelentkezését elfogadták… igen, jog helyett a hadsereg… úriemberhez illő és jobb is lesz Kis-Andrew-nak, aki nem tudóstípus… Andrew jól tartja magát… könnyű szélütés… alig vehető észre… Laviniától jött levél… Ned már a bankja elnöke lett…

Elizabeth az újszülöttről és a keresztelőről mesélt, majd ismét a többieket figyelte. Ami Pinckney és Lucy között folyt, oly csöndesen gyönyörű volt, hogy sírni lett volna kedve. Semmit sem tettek vagy mondtak, ami nem illett volna két régi baráthoz, akik együtt teáznak, figyelmesebbek voltak másokhoz, mint egymáshoz, egyetlen magánjellegű szót vagy pillantást nem váltottak. Mégis, varázslat vette őket körül, kölcsönös törődés és gyöngédség, amely mindenre és mindenkire kiáradt. Ezt akarom én is, sikoltott némán Elizabeth szíve. Lucasra nézett. Tekintetük találkozott, és a férfi elmosolyodott. Elizabethben fellángolt a remény. Talán, gondolta, ha jobban igyekszem. Talán idővel – Pinny és Lucy végül is sokkal idősebbek.

Elizabeth szívósan ragaszkodott a reményhez, és mindent megtett, hogy fogadalmához híven engedelmesebb legyen. Egy darabig úgy tűnt, hogy Lucas elégedettebb, és közös életük javulóban van. Nyáron, amikor Elizabeth kiköltözött a szigetre, Lucas több estét töltött ott és kevesebbet a városban, mint az előző években, és Elizabeth szentül hitte, hogy erőfeszítése meghozza jutalmát. Vacsora után mindennap sétáltak a parton, és hétvégeken együtt tanították úszni Catherine-t. A kislány most hároméves volt jókedvű, nevetős kis gömböc. Ritkán sírt, de arca akkor sem vörösödött ki és nem torzult el. – Hála istennek – hajtogatta Elizabeth az Ashley-színeket örökölte. Ezzel a sötét hajjal sose kell majd szeplőktől félnie. – Ő maga állandóan aggódott; Lucas nem akart pöttyös feleséget, és ráparancsolt, hogy ne menjen a napra.

De teltek-múltak a hónapok, és minden hónap újabb csalódást hozott. Elizabeth nem esett teherbe. Októberben, amikor visszaköltöztek a városba, Lucas orvoshoz küldte. Nagyon megalázónak érezte, hogy ilyen intim dologról kell bárkivel beszélnie, különösen egy férfival – méghozzá olyannal, akit ismer. Perigru doktor visszavonult, és most mindenki dr. James de Winterhez járt, aki Augustából költözött Charlestonba, amikor feleségül vette Elizabeth gyerekkori barátnőjét, Kitty Gourdint. Társaságban állandóan összefutottak. A rendelőjében tett kínos látogatás után Elizabeth mindig zavarban volt, ha vele vagy Kittyvel találkozott.

Ezenfelül: semmit sem segített. Lucas ismét azzal kínozta, hogy „meddő szajha”, és Elizabeth felhagyott minden reménnyel.

Hattie és Delia tudták, hogy mi történik (ahogy a cselédek mindig tudják), és vele együtt bánkódtak. Delia egyik nap odasúgta: ismer egy vajákost, aki ki tudná gyógyítani.

Elizabeth úgy hőkölt vissza, mintha parázs égetné. A Caroline Wragg társaságában tett régi kaland emlékét igyekezett mélyen eltemetni, de hirtelen minden visszajött. Erezte a füst fojtó szagát, amikor szerelmi varázst ment vásárolni, látta Rosa anyó groteszk, püffedt arcát, és hallotta a rémes jóslatot, hogy a varázslat mindig többe kerül, mint gondolná az ember. – Túl nagy az ár – nyögte, és Delia sietve visszavonult. Akkor éjjel, amikor Lucas ismét dühödten leteperte, Elizabeth buzgón fohászkodott bűnbocsánatért. – Olyan fiatal voltam, Uram, nem tudtam, mit teszek.

Kérlek, ne büntess meddőséggel! A vajákos asszony épp eléggé megbüntetett azzal, hogy nekem adta Lucast.

Mindhiába imádkozott.

– Ez azért van, mert nem akarsz tőlem gyereket – sziszegte Lucas. – Olyan vagy, mint egy marék agyag vagy egy fadarab. Megfagyok tőled, és megfagy az az új élet is, amit én ömlesztenék beléd. – Teste súlyosan ránehezedett, zihálva beszélt, szájából sűrű whiskyszag áradt.

– Nem igaz, Lucas. Minden másnál jobban vágyom egy csecsemőre. – Kényszerítette magát, hogy ne húzódjon el, ne meneküljön a vállába markoló ujjaktól. Lucas úgy belevájta körmeit, hogy Elizabeth testén mindenütt rajta maradt a nyomuk. Elizabeth eleinte meg is mutogatta a sérüléseket, elvárta, hogy férje bocsánatot kérjen, de Lucas csak annyit mondott: ne izguljon, sose bántja ott, ahol a zúzódásokat más is

megláthatja. És hasának puha redőjét olyan brutális erővel csavargatta, hogy Elizabeth majdnem elájult.

Lucas befejezte a reggeli szertartást, és arrébb gördült, az ágy másik felére. Elizabeth leszállt az ágyról, gyorsan megmosdott, és a sötétben öltözködni kezdett. Lucas azután húzza majd szét a függönyöket, hogy ő lemegy reggelit készíteni.

– Az a te bajod – szólalt meg Lucas hangosan –, hogy frigid vagy. Az igazi nő nem olyan, mint te. Az igazi nő örül a férfinak. Segít neki. Úgy használja a testét, hogy a férfi azt érezze, amit joga van érezni. Nekem sok nőm volt, én tudom. Te nagyon gyatra nő vagy.

Elizabeth dermedt ujjakkal gombolkozott. – Mondd meg, mit tegyek, és megpróbálom azt tenni. Számtalanszor kértelek rá, de sose árulod el. Csak ugyanazt hajtogatod mindig. Hogy nem vagyok jó. Jobb lennék, ha tudnám, mit tegyek, de egyszerűen nem tudom. Sajnálom. Hidd el, nagyon sajnálom.

Nem sírt. Könnyei elapadtak. A vádló szavak állandó, könyörtelen záporozása eleinte rettenetesen bántotta. De később szíve olyan lett, amilyen – férje szerint – a teste. Hideg, érzéketlen, semleges. Minden kialudt: reménye, Lucas iránt érzett szerelme, büszkesége. Ha Lucas vele volt, élő holttesté vált.

Nemcsak külső sebei, a belsők sem látszottak. Folytatta a napi életet: látogatókat fogadott és látogatóba járt, barátnőivel nevetgélt és férjeikkel flörtölt. Szórakoztató háziasszony volt, rendszeresen levelezett, friss virágot tett a vázákba, ugratta a kopaszodó Pinckneyt, és mindent megtett, ami egy elfoglalt charlestoni hölgytől elvárható volt.

A nap fénypontja az a rövid időszak volt, amit gyermekével tölthetett. Reggel ő etette, este hatkor mesét olvasott neki és lefektette. Arcát ekkor az édes, illatos puha nyakacskához szorította, és amikor a gömbölyű kis karok átölelték, megfagyott szívét a szeretet hulláma olvasztotta fel. A gyermek izgő-mozgó ölelése lett életében a legfontosabb. Ez tartotta vissza attól, hogy feladja. Amíg Catherine szereti, ellenáll az erősödő kísértésnek, hogy a házat uraló spirális lépcső közepére vesse le magát.

44

– Gyerekünk lesz? Biztos vagy benne? – Joe Simmons hátravetette fejét, és a lázadók kiáltását hallatta, olyan hangosan, hogy a csillár is belerezdült. Kitörésének hangját visszaverte az aranyozott mennyezet. Joe nevetve karolta át feleségét. – Azt hittem, hogy jobb már nem is lehetne az élet. Tévedtem. Most lesz tökéletes.

Azt hittem, hogy rosszabb már nem is lehetne az élet, gondolta Elizabeth. Milyen ostoba voltam. A hálószoba magas tükrébe nézett, és megrettent sebei és horzsolásai láttán. 1882. május tizenegyedikén megszületett Stuart harmadik fia, Anson. Lucas részeg dühkitörése minden eddiginél brutálisabb volt.

Elizabeth befejezte az öltözködést, és lement a földszintre. Cooperék vacsorát adtak a fenséges ebédlőben, amelyet minden barátjuk irigyelt.

– Hogy te milyen szerencsés vagy, Elizabeth – mondta neki az est folyamán Sarah Waring.

– Tudom – válaszolt Elizabeth ragyogó mosollyal.

Június elsején átköltözött a szigetre kislányával és Hattie-vel. Az első este, azután hogy mindent kicsomagoltak és elraktak, és – Hattie horkolásától eltekintve – teljes csend uralkodott, Elizabeth elnyújtózott a függőágyban. A megtörő hullámok halk altatója nyugtatta elgyötört idegeit. Hetek óta most először engedte el magát; Anson Tradd születése teljesen megvadította Lucast. Három héten át ostorozta szünet nélkül.

Azóta nem verte meg. Fizikailag csak akkor támadott rá, ha túl sokat ivott. Ehelyett szavakkal bántotta, rémisztően megvető hangon. A korábbi vádak mellé újabb társult: Elizabeth hűtlen hozzá. Azért olyan hideg, állította makacsul Lucas, mert szenvedélyét más férfiakra pazarolja.

Erős szél fújt az óceán felől. Elizabeth felriadt; ráébredt, hogy reszket. Nem akart elaludni; tetőtől talpig elzsibbadt, foga vacogott. De úgy érezte, hogy a szél kifújta belőle a rettegést, és évek óta most először pihente ki magát. Elgyötört szívében a boldogság apró szikrája pislákolt. Nyáron legalább félelemmentesen élhet. Pinckney kijön hozzá a szigetre. Bűnösnek kellene éreznem magam, hisz Pinckney azért jön, mert a láza kiújult. Sajnálni kéne, hogy beteg, ehelyett örülök, hogy betegsége pihenésre kényszeríti.

Elizabeth kikászálódott a függőágyból, és a hátsó ajtóhoz ment. Cicáját hívogatta. Halvány szürke árnyék lopakodott elő a terasz alól – Elizabeth felemelte és magához ölelte a puha, meleg kis testet. – Ez lesz a mi házunk, Mohácska. Bent is lakhatsz. Itt nem Lucas parancsol. – Mohácska elégedetten dorombolt.

Elizabeth még sose látott maláriás rohamot; Pinckneyt érkezése másnapján elkapta, és Elizabeth azt hitte, hogy haldoklik, holott bátyja biztosította, hogy a hidegrázás vele jár és reggelre jobban lesz. Elizabeth hosszú órákat töltött az ágy mellett, és amikor a láz lement, Pinckneyvel együtt ő is meggyógyult. Újból tudott sírni. A megkönnyebbülés olyan erős volt, hogy áttörte a maga köré font páncélt – sírógörcs oldotta fel a felgyülemlett fájdalmat, bánatot és félelmet. Utána mindketten kimerült, mély álomba zuhantak.

Ezentúl másképp nézett bátyjára. Tudta, hogy a betegséget tizenöt évvel ezelőtt szerezte, amikor Carlingtonban a bányászatot beindította. És azóta sem, soha nem panaszkodott, egyetlenegyszer sem szűnt meg gondoskodni családjáról. Elizabeth elrestellte magát: mennyire önző, hogy csak a maga gondjával törődik. Összehasonlítva bátyja bajaival, milyen jelentéktelenek az ő ügyei.

– Rettenetesen szeretlek, Pinny – szólalt meg hirtelen.

Pinckney kellemesen meglepve nézett fel. – Köszönöm, picike húgom. Én is nagyon szeretlek.

Elizabeth nézte bátyja ritkuló haját, sápadt ajkát övező mély ráncait. Gyors fejszámolás után döbbenten rájött, hogy Pinckney harminckilenc éves. Sokkal idősebbnek látszik…

– Napoznod kell – mondta hevesen –, olyan sokáig üldögéltél abban az irodában, egészen belesápadtál. – Elvetette az alig formálódó gondolatot, hogy pokoli életéről mindent elmond bátyjának. Szükségtelen újabb gondokkal terhelni.

Pinny nevetett. Ettől egészen megfiatalodott. – Olyan kedves és tapintatos vagy néha, mint Julia néni. Mint egy keserű

orvosság, ami azonban jót tesz. Igazad van. Izmaimat kellene foglalkoztatni a fejem helyett, engedni, hogy a nap és a víz kiszívja belőlem az üzleti élet mérgeit.,

Már aznap reggel nekilátott: úszott, és hosszú sétát tett a parton. Idővel lesült és hámlott; régi bőrével együtt mintha éveket vedlene. Minden egyes hét elmúltával erősebb, barnább és izmosabb lett. Elizabeth boldog örömmel figyelte átalakulását.

Ő maga is, noha nem tudott róla, valamiféle újjászületésen ment át. A szigeten alig volt társasági élet; Hattie a főzéssel és mosással foglalatoskodott, így Catherine naphosszat az övé volt. Ő meg Pinny szörnyen elkényeztették a kislányt. A négyéves Catherine gömbölyű kis energia- és szeretetbatyu volt. A felnőttek figyelmességét csilingelő nevetéssel és száz meg száz virágszirompuha csókkal viszonozta. A lányától és a bátyjától kapott önzetlen szeretet nyomán Elizabeth majdhogynem gyermeteggé vált. Mintha egykorúak volnának, úgy tapicskolt a vízben kislányával, homokvárat építettek, kagylót gyűjtöttek.

Este, amikor lányát lefektette, Elizabeth ismét józan fiatal háziasszonnyá vált. De boldog fiatal háziasszonnyá. Maga készítette a vacsorát; Pinckney étvágya egyre javult, és ő szívesen főzte bátyja kedvenc ételeit.

Vacsora után a verandán ülve nézték a hosszú alkonyatot, az elhalványuló eget. Keveset beszélgettek; Catherine-ről esett szó, anyjuk legutóbbi leveléről, Stuartról és gyarapodó családjáról, Julia magas korához képest kitűnő állapotáról. Nagyobbrészt hallgatva élvezték egymás társaságát. A tizenhat évnyi korkülönbség lehetetlenné tette a bizalmas közléseket vagy

egymás igazi megértését. Szeretet áramlott köztük, és ez elég is volt.

Pinckney távollétében Lucas volt a vállalat ura, és a munkára hivatkozva csak hétvégeken jött a szigetre. Pinckney előtt a tökéletes, figyelmes és elbűvölő férjet játszotta. No meg a tökéletes apát, aki élvezi Catherine társaságát, büszke gyarapodó képességeire az úszás, csevegés, futás és rajzolás terén.

– Majdnem botrányos, hogy Lucas mennyire imádja ezt a gyereket – jelentette ki az egyik hétvége után Pinny. – A gyerek még jobban a kisujja körül forgatja, mint annak idején te engem.

Elizabeth mosolygott és egyetértett. De szívét jeges kéz markolta. Lucas megjátssza magát. Tudta és nyugtalanná tette. Lucas szeme néha furcsán csillogott, gunyoros elégtétel villant fel benne, és Elizabeth nem tudta, hogy ez mit jelent.

De megtudta, mire véget ért a nyár. Lucas megtalálta a leggyengébb pontját: elszerette tőle Catherine-t. Azzal kezdte, hogy minden hétvégén ajándékkal jelent meg. Majd egyszer-másszor hétközben is felbukkant, zsebében édességgel vagy játékkal. Catherine hamar megszokta, hogy ha felhangzik Lucas füttyjele, Elizabethet otthagyva hozzá rohanjon.

A lefekvés, ami eddig Elizabeth napjának fénypontja volt, többé már nem a csendes esti meséket jelentette. Lucas játszott a kislánnyal, vállán lovagoltatta, párnacsatát vívtak, és titokban tiltott süteményt vagy cukorkát csempészett a párnája alá. Catherine annyira izgatott lett, hogy rémálmok gyötörték, sikoltozva ébredt és gyakran bepisilt.

Elizabeth meg sem próbált Lucasszal vitatkozni. Már ismerte. Ha a szigeten volt, Catherine félretolta Elizabethet, és

követelte, hogy a papa fektesse le. Mintha tőrt döfött volna Elizabeth szívébe. És Lucas mosolygott.

Pinckney semmit sem vett észre. Arra felfigyelt, hogy Elizabeth fokozatosan veszít vidámságából, és megkérdezte, van-e valami baja. Húga biztosította, hogy nincs, és újból felépítette a töredező homlokzatot. Lassan-lassan elhalványult minden érzelme. Már az se fájt olyan nagyon, hogy Catherine Lucast részesíti előnyben. Ismét érzéketlenné vált.

Az állatok megérzik a körülöttük kialakult légkört; Mohácska egyszer csak kezdte magát Elizabeth ölébe befészkelni. Eleinte bosszankodott; a macska nagy volt, súlyos, és a nyári hőségben vedlette szőrét. De az idő múltával dorombolását megnyugtatónak találta.

A napok rövidültek, az éjszakák hűvösebbre fordultak – elkerülhetetlenül bekövetkezett a hazaköltözés ideje. A megerősödött, lázmentes Pinckney irányította a műveletet. Amikor Elizabeth háza elé értek, húga olyan vadul ölelte át, hogy gondolkodóba esett. – Mi baj, húgocskám? Mondd el Pinnynek!

– Utálok búcsúzkodni. Olyan gyönyörű volt a nyár!

Pinckney a szemébe nézett, de semmi nyugtalanítót nem látott. – Igaz. Nem szabad többé hosszabb időre elszakadni egymástól. Ne feledd, hogy itt lakom az utca végén. És elvárom, hogy vasárnap meghívj ebédre. – Megcsókolta, és eltűnt.

– Olyan nőt találtam, aki megbecsül engem – közölte Lucas a hazaköltözés utáni reggelen. – Én is megcsallak, nemcsak te

engem. – Elizabeth rezzenetlen arccal hallgatta, és lesütötte szemét, hogy Lucas ne lássa benne a megkönnyebbülést. Ha azt hiszi, hogy hűtlensége bántja, ám legyen. Lucas elhencegte, mennyi dicséretet kap szeretőjétől, és mindenáron azt akarta elérni, hogy Elizabeth a nő neve iránt érdeklődjön.

– Az egyik barátnőd, valaki, akivel minduntalan találkozol azokon az ostoba teadélutánokon, valaki, akiről azt hiszed, hogy kedvel téged. Nos, ez nem igaz. Egyikük sem szeret. Ő mondta el nekem. – Lucas megragadta Elizabeth karját. – Nem is akarod tudni, hogy ki az?

– De igen. Kérlek, áruld el – próbált meggyőződéssel részt venni a komédiában.

Lucas ellökte. – Próbáld kitalálni – mondta nevetve. – Valahányszor egyik barátnődre nézel, törheted a fejed: vajon ő az, aki mindent tud rólad, aki tudja, milyen csaló, frigid szajha vagy? És vajon elmondta-e a többieknek? Törheted rajta a fejed, mialatt én találkozom vele. Minden délelőtt vár rám. Azután, hogy a férje munkába megy, és mielőtt ti, fecsegő hárpiák összeültök. Nem tud betelni velem. Néha este is kioson hozzám, azután, hogy a férje elaludt. Állandóan rám vár. Csak gondolj erre, miközben kártyáztok. Lehet, hogy épp a te partnered az a személy, aki bolondul a férjedért.

Elizabeth úgy tett, mintha kétségbeesetten tördelné kezét. – Lucas, kérlek, ne menj el – komédiázott.

Lucas válaszul becsapta maga mögött az ajtót. Elizabeth megkönnyebbülten sóhajtott fel.

Természetesen izgatta a kérdés. Az, hogy Lucasnak viszonya van valakivel, nem érdekelte. Egyáltalán nem volt féltékeny. De

büszkeségét mélyen megsebezte. Növekvő nyomorúsága éveiben mindvégig próbált jó arcot mutatni, és most mintha megfosztották volna önvédelmétől. Barátnői irigysége nem izgatta, de sajnálkozásuk nagyon bántó volna. Lucas vajon eldicsekszik azzal, hogy verni szokta? És a szeretője felvág-e azzal, hogy elszerette tőle? Társadalmi élete nagyon kényelmetlenné vált, állandóan hátsó gondolatokat keresett barátnői szavai mögött. De fejét felemelte, arcáról nem hervadt le a mosoly. Ha nem marad semmi más, mint a büszkesége, abba kapaszkodik. Nem hagyja, hogy Lucas ezt is elvegye tőle.

Ahogy elvette Catherine-t. Amióta a városba visszatértek, hol agyondédelgette, hol mellőzte a kislányt. Ha Hattie-vel sétált a parkban, elragadta, a bricskára ültette, és vadul száguldozott vele. Hattie, mint a gyerek dajkája, Elizabethtel szembe tudott szállni, ha az változtatni akart a napirenden, de „az úrral" nem vitatkozhatott. Nem tehetett mást, mint hogy hosszan panaszkodott Elizabethnek.

– Ez a gyerek minden kocsizörgésre felnéz, hátha a papa jön. Ha ő jön, egészen megvadul, ha meg nem, sírva fakad. Megesik rajta az ember szíve!

Elizabeth egyetértett, de nem mondhatta ki. Az ember nem tárgyalja meg a férjét a cselédekkel. Vagy bárki mással. Végig kellett néznie, mennyire megretten Catherine, amikor Lucas félrelöki, és mennyire el van ragadtatva, ha figyelemre méltatja. Vigasztalnia kellett a kislányt, ha Lucas nem jött fel lefekvéskor – és csendben kellett állnia, ha férje felcsörtetett a lépcsőn, azt kiáltozva: – Hol az én Cathym? Ki akadályozza meg, hogy elém jöjjön? – És Catherine, anyját feledve, odafutott hozzá.

– Láttak már ilyet? – húzta fel az orrát a kikeményített köpenyt viselő ápolónő. – Ez a férfi megbolondult! – A kórház újszülöttosztályának bejáratánál Joe Simmons állt egy egyenruhába bújt, keppet és fátyolt viselő, fensőbbséget sugárzó nővel; minden kétséget kizáróan angol nörsz volt.

– Bemutatom Miss Hodgkinst – közölte boldogan a férfi.

– Ma hazavisszük Victoriát. – A nörsz lenézően mérte végig a bölcsőket, takarókat, a szobát és főként a személyzetet.

– Idehozhatják nekem Miss Simmonst – mondta fensőbbségesen. Az ápolónő sietve szót fogadott.

Emily terhessége és szülése is nehéz volt; több gyereke nem is lesz. De Joe kijelentette, hogy olyan tökéletes bébit, mint Victoria, közönséges halandó meg sem érdemel. Annyi szeretetet fog kapni, ami tíznek is elegendő lenne. Felfogadta a nörszöt, aki eddig kizárólag főúri családoknál szolgált, és házukba költöztette Emily orvosát; addig tartja ott, amíg felesége tökéletesen meg nem gyógyul. A legszívesebben aranypénzt hajigált volna ki hintója ablakán, de Emily restellte volna.

Victoria novemberben született. Emily nevetve mesélte barátnőinek, hogy karácsony után valószínűleg nagyobb házba kell költözniük: Joseph már telezsúfolta a báltermet „a lányoknak” szánt ajándékokkal.

Elizabeth a szalonban szétszórt színes papírokat és szalagokat nézte, és szíve egy pillanatra örömmel telt meg. Ilyen az igazi karácsony: együtt az egész család, s a gyereksereg zajosan örül az ajándékoknak. A felnőttek – Pinckney, Julia, Lucas, Lucas szülei, Henrietta, Stuart, Mary Tradd Edwards és

férje – elnézően figyelték Catherine-t és három kis unokatestvérét. A gyerekek jobban örültek a színes papíroknak, mint a játékoknak.

Elizabeth csakhamar visszasüllyedt szokott egykedvűségébe. Rövidesen vacsoráznak. Utána Mary és Adam vonatra ül, a Cooper szülők kocsiba, Stuart a családját és nagy-nénjét lovas kocsijába ülteti, Pinny omnibuszon megy Ansonékhoz, és ő magára marad Lucasszal. Tudta, hogy nagy árat fog fizetni azért a három vörös hajú keménykötésű kisfiúért, aki most selyempapírból épít alagutat a padlón. A múltban Lucas megbüntette minden egyes fiúgyerekért, akit Henrietta szült, most meg itt vannak az orra előtt, a saját házában.

Elhessegette a gondolatot, és az ebédlőbe ment. A narancs és a fenyőágak karácsonyi illata csodálatos parfüm volt, minden áldozatot megért.

Ez a hit tartotta benne a lelket végig a vacsora alatt (még akkor is, amikor észrevette, milyen sokat iszik Lucas) és a búcsúzáskor. Anyja és mostohaapja távozását nem nagyon bánta – mintha teljesen idegenek volnának. Különösen Mary. Utolsó, három és fél évvel ezelőtti látogatása óta annyira megöregedett, hogy Elizabeth alig ismerte fel. Sokkal idősebbnek látszott Júliánál, noha ő csak ötvenhét éves volt, míg nővére hatvanöt. Julia viszont semmit sem változott. Csak egy kicsit megszelídült. Szemmel láthatóan imádta Stuart fiait, noha a világ minden kincséért sem érintette volna meg őket.

Mary viszont alig hagyta békén Catherine-t. Álló héten át elárasztotta öleléssel-csókkal. Kijelentette, hogy Catherine a legdrágább kincse. Kiköpött mása. És ez igaz is volt. A

Traddekkel teli szobában Catherine sötét, göndör fürtjei úgy hatottak, mintha elcserélt gyermek volna.

A vendégek távozása után Lucas gyilkos szózata erre a különbözőségre irányult. – Én szőke vagyok, te meg vörös. Honnan jött ez a gyerek, aki állítólag tőlem származik?

Elizabeth elképedt – hogy lehet ilyen aljas? – Mama megmondta: az Ashley-színeket örökölte, és a te anyád is fekete hajú. Meglepő, hogy te ennyire szőke vagy. Gyerekek általában a sötét hajat szokták örökölni.

– A fiú szőke lett volna. Ha élve születik. A kis Lucas.

Elizabeth már látta, hogy mi következik. Megint őt fogja fiuk haláláért okolni. Ismerős téma. Felkészült Lucas haragjára. Annyira mindennapos volt, hogy alig emlékezett arra az időre, amikor férje nem sértegette. Most már alig hallotta szavait; válasza automatikus, érzéketlen volt, ugyanolyan élettelen, mint a kebelében hordott szív.

Már akkor sem érzett fájdalmat, ha Lucas részegen megverte. Ebben is megtanulta elviselni az elviselhetetlent. És a végén mindig bekövetkezett a hőn áhított eszméletlenség. Alig várta – egyetlen boldogsága az a rövid pillanat volt, amikor kezdett lefelé csúszni a semmibe. Ezenkívül semmit sem érzett: sem undort, amikor Lucas reggel és este megerőszakolta, sem irigységet, amikor férje magához szólította a kislányt, és diadalmas tekintetet vetett rá, amikor Catherine odafutott hozzá.

Tovább játszotta a boldog fiatal anya és feleség szerepét, vezette a háztartást, vendégeket hívott és vendégségbe járt. E szerep révén megvolt a napi elfoglaltsága, állandóan volt tennivalója. Túlságosan elfoglalt, túl fáradt és túl érzéketlen volt

ahhoz, hogy észrevegye: az idő múlásával Lucas kitörései mind gyakoribbak és mind féktelenebbek. Akkor sem ijedt meg, amikor februárban Lucas kivonszolta a holdfényes kertbe, hogy megmutassa „Bálint-napi” ajándékát.

Az ösvény közepén Mohácska puha, élettelen teste feküdt. – Kitörtem a nyakát – közölte nyugodtan Lucas –, és ugyanilyen könnyen kitörhetem a te nyakad is. Ne feledd!

Elizabeth tudta, hogy meg kellene gyászolnia a szeretett kismacskát. De már nem maradtak sem könnyei, sem érzelmei. Már félni sem tudott.

45

Sarah Waring estélyén Elizabeth igyekezett ritkán odanézni Lucasra. Színleg józan volt; tartása biztonságos, beszéde tiszta, nevetése könnyed. De mind pirosabb arcáról és szemének egyre élénkebb csillogásáról látta, hogy férje túl sokat iszik. Elizabeth igyekezett úgy tenni, mintha a hölgyek csevegését hallgatná a csecsemők fogzásáról és a cselédek megbízhatatlanságáról. A távolban a Szent Mihály-templom órája felet ütött.

– Későre jár – mondta Kitty de Winter. – Kicsoda elég bátor közülünk ahhoz, hogy megtörje a bátor vadászok bűvös körét? – Nevetgélés és szoknyasuhogás közben mentek oda a férjekhez, hogy hazamenetelre buzdítsák őket. Elizabeth is köztük volt, bájosan mosolygott, ő is azt mondta, amit tőle elvártak: milyen önzők a férfiak és milyen csodálatos volt az estély. A férfiak is

észbe kaptak, bókokkal árasztották el a háziasszonyt, és gyorsan megbeszélték, hol sereglenek össze a következő vadászatra.

Ezután ő meg Lucas a bricskába szálltak. A Meeting Streetre érve Lucas ostorral vágott végig a lovon,, dülöngélve vágtattak végig az utcán. Elizabeth kapaszkodott. Tudta : ha azt kéri, hogy lassítsanak, akkor még gyorsabban fog hajtani. – Átkozott gebe – morgott Lucas –, virslinek való. – Most, hogy kettesben voltak, beszéde elmosódott lett.

Mialatt Lucas elhelyezte a lovat és a bricskát, Elizabeth lassan felment a második emeletre vezető lépcsőn. A gyerekszobában pislákolt az éji lámpás. Hattie és Catherine békésen aludt, de a szoba hideg volt. Elizabeth becsukta az ablakot, és feljebb húzta Catherine takaróját. Utána gondosan becsukta az ajtót, nehogy Lucast meghallják, és lement a hálószobába.

Hallotta, hogy csukódik a bejárati ajtó, majd üveg csörren a pohárhoz az ebédlőben. Nehéz éjszaka lesz. Levetkőzött, gondosan összehajtogatta ruháját, hálóingbe bújt, arcot mosott, és az öltözőasztalhoz ült, hogy megfésülje és befonja haját. Mozdulatai mint egy élettelen bábué. Amikor férje lépteit meghallotta, hátat fordított az ajtónak.

– Szokás szerint a szerető feleség mintaképe vagy, drágám – mondta Lucas. Egy pillanatig mögötte állt, majd két kézzel Elizabeth hajába markolt és megcsavarta, úgy kényszer! tette, hogy ránézzen. – Nézz a szemembe, és mosolyogj úgy, ahogy Jim de Winterre mosolyogtál – hörögte.

– Lucas, kérlek! Udvarias voltam csupán.

-De mennyire! Fogadni mernék, hogy számtalanszor voltál udvarias hozzá. Ő a szeretőd? Vagy Dávid Mikell? Vagy Charlie Johnson? Vagy mindegyik? Felelj! – Ide-oda rángatta Elizabeth fejét. Az asszony égő fájdalmat érzett – Lucas kezében egy marék haj maradt, és a földre dobta. – Legszívesebben kitépném az összes hajadat. Akkor nehezebben osztogatnád kegyeidet.

Elengedte a haját, és a nőt a padlóra lökte. Elizabeth karjával védte a mellét.

– Szajha! – Gyomorszájon rúgta, majd a védő karokat rugdosta, csizmája orrával az asszony melle után tapogatózott. Elizabeth fuldokolni kezdett. Levegő után kapkodott.

– Hagyd abba! – ordította Lucas. – Ne merj nevetni rajtam! Azt mondtam, hagyd abba! – Öklével a fülére vágott, Elizabeth fejében óriási zúgás támadt. Érezte, hogy nyakán meleg vérpatak folyik. Torka görcsösen elszorult.

Megrepedt az érzéketlenség páncélja; mindent felemésztő rettegést érzett. Lucas fejbe vágta. Sose tett ilyet, soha nem ütötte meg olyan helyen, ahol mások is láthatják. Soha nem vesztette el teljesen önuralmát. Eddig még soha.

– Lucas – nyöszörgött. Kezét fejéhez emelte, és könyörögve felmutatta vérfoltos ujjait.

– Helyes. Könyörögj csak! Kérj bocsánatot – szája gyűlöletre görbült. – Nem érdemled meg. Ki kellene vernem belőled ezt a hazug lelkedet. – Elizabeth rémületét tetézve nevetni kezdett. – Nem tartana sokáig – magad fojtanád meg magad, mielőtt alaposan nekilátnék. – Hangulata hirtelen megváltozott, gyöngéd, aggódó arckifejezést öltött. – Fáj a fülecskéd, drágám? Gyere, hadd csókoljam meg! Ugye bánkódsz? Ugye jó kislány

leszel? Gyere, mutasd meg, milyen jó kislány leszel! – Keze gyöngéden simogatta Elizabeth testét. Elizabeth levegő után kapkodott. Hogyhogy eddig nem vettem észre: Lucas őrült! Még sohasem viselkedett így. Teljesen megőrült.

A szőnyeg rojtjai hátának gyötört húsába martak, amikor Lucas ráhengeredett. A fülében lüktető erős zúgáson át halványan ért csak el hozzá Lucas szaggatott lihegése és sziszegő káromlása. A csúcspontra érve azt kiáltotta: – Szajha! Jéghideg szajha!

Elizabeth érezte, hogy megszabadul férje testének súlyától. Most már elájulhatok, gondolta. Ennek is vége. A megnyugtató sötétség kezdte betakarni.

– Áruld el a nevét, vagy megöllek – szólt rá Lucas.

Elizabeth kinyitotta szemét. A megnyugvás eltűnt. Lucas kezében pisztoly volt.

Lucas bal kezével Elizabeth hajába markolt, az asszony koponyájába, fülébe még kínzóbb fájdalom hasított. – Hideg szajha, ezúttal nem csúszol ki a kezem közül. El fogod árulni. – Elfordította Elizabeth fejét, és a pisztoly csövét ép fülébe dugta. – Háromig számolok. Utána szétlövöm a fejed.

– Rajta – mondta tompán Elizabeth. – Jótéteménynek fogom fel. – Már nem bírta tovább; megváltásnak vette, hogy egyetlen pillanatnyi fájdalom után mindennek vége.

– Egy.

Elizabeth behunyta a szemét.

– Kettő.

Hallotta, ahogy Lucas felhúzza a ravaszt.

– Biz' isten, megteszem. – Elizabeth nem válaszolt. – Te kényszerítesz rá. Minden lehetőséget megadtam neked. -A pisztoly csöve mélyebbre fúródott. – Három. – Elizabeth várt, de csend volt. Hallotta a ravasz fémes kattanását. Arra gondolt, hogy imádkoznia kellene, de túlságosan fáradt volt. Készen állok, mondta magában. Üres fémes csattanás vibrált a fejében. Lucas pisztolyában nem volt golyó.

– Az istenit! – üvöltött a férfi. Kitépte a pisztolyt Elizabeth füléből, és elhajította. A fegyver a márványkandallóhoz csapódott. – Elárult a saját pisztolyom! Elárult a feleségem! Elárult a hadsereg! Elárult a te átkozott bátyád! – Fejét hátra vetve üvöltött, mint egy vadállat. – Hol a fiam? Azt is elloptad! Lányt szültél. Ki az a férfi, akinek lánygyermek kell?

Elizabeth hallotta, hogy Lucas hangjában az őrület tombol. Agya, akarata ellenére, ismét dolgozni kezdett, minden idegszálát riasztotta. Lucas karácsony óta nem említette Catherine-t. De ma éjjel más volt. Elizabeth kinyitotta szemét, és Lucast kereste.

A kandallónál térdelt, a hamu között kotorászott a fegyver után. Elizabeth feltápászkodott. – Ne, Lucas, ne – suttogta.

– Érted még visszajövök – hörögte a férfi. – Keresek néhány töltényt, azután visszajövök. Catherine-t a két kezemmel is el tudom intézni.

– Lucas! – sikította Elizabeth. – Megállj! A te gyereked! Szereted őt!

– Igen. Szeretem. – Úgy rogyott össze, mint egy zsák, és jajgatni kezdett. – Az én kis bébim… – Vállát sírás rázta.

Felemelte fejét. Arca eltorzult, szeme és szája könnyes és nyálas. – Be akarsz csapni. Mindig megpróbáltál becsapni. Te szajha, honnan tudjam, hogy az enyém? Honnan tudhattam, hogy a fiam tőlem van és nem valaki mástól? -Feltápászkodott, és az ajtóhoz tántorgott.

– Lucas! Hová mész?

– Megnézem, hogy Catherine tőlem van-e.

– Nem teheted, Lucas! Kérlek, állj meg, halálra fogod rémíteni!

Az ajtó kicsapódott. A folyosón égő lámpa megvilágította Lucas izzadt arcát, őrülettől lángoló szemét. A lépcső felé botorkált. Elizabeth sem fájdalmat, sem gyengeséget nem érzett. Egyetlen vezérlő gondolata volt, egyetlen értelme annak, hogy életben van: meg kell állítania. A kandallóhoz rohant, felkapta a piszkavasat, és Lucas után eredt. A férfi a korlátba kapaszkodva vonszolta magát felfelé. Elizabeth felrohant mellette, három lépcsővel feljebb megállt.

– Lucas – mondta –, ha még egy lépést teszel, megöllek. Isten engem úgy segéljen.

– Eredj az utamból! – indult feléje a férfi.

Elizabeth felemelte a piszkavasat, és teljes erővel lesújtott.

Lucas széttárt karokkal esett hátra, és végiggördült a mahagóni lépcsősoron. Elizabeth befogta fülét, és megvárta, amíg Lucas a lépcső aljára ér.

Akkor lenézett az összetört, kinyúlt testre. – Hogy rohadnál a pokolban – suttogta.

Odafentről halk neszt hallott; rémülten nézett felfelé. Csönd volt. Catherine biztosan lerúgta a takaróját, gondolta. Be kell

takarnom. Iszonyatos vágya támadt, hogy felnevessen: milyen apróság foglalkoztatja most, amikor itt áll, kezében a gyilkos fegyverrel! Először erre kell gondolnom, intette magát. Az első, hogy visszategyem a piszkavasat. Betántorgott a hálószobába.

Esze rendkívül tisztán járt, mérlegelte a látszatot, a következményeket, mit kell tennie, mit kell mondania. Első a pisztoly: egy fiókba dugta.

Utána lemosta füléről és nyakáról a vért, friss hálóinget öltött, kikefélte és befonta a haját. A fürtöt, amit Lucas kitépett, a fésülködés közben kihullott hajszálak mellé, az öltözőasztalon lévő fedett tartályba tette.

Én készen vagyok, gondolta. Most meg kell néznem Lucast. Torka összeszorult. Szedd össze magad, parancsolt magára. Később, ha akarsz, megfulladhatsz. Most úgy kell beállítani, mintha baleset történt volna. Catherine nem nőhet fel úgy, hogy körülötte azt suttogják: az anyja megölte az apját.

Leosont a halotthoz. Nem bírok ránézni, Szűkölt az elméje. De megtette. Lucas mintha aludna, csakhogy szeme nyitva van. Ne nézz rám, Lucas, meg kellett tennem! Ne bámulj így! Elfordította fejét, hogy ne lássa a tekintetét.

Az ebédlő ajtaja nyitva állt. Amikor meglátta, Elizabeth már tudta, mit kell tennie. A levegőbe szimatolt. Igen, Lucas whisky tői bűzlött. A majdnem üres üveget és a poharat a hallba vitte. A poharat a kinyújtott kézbe erőszakolta. A kéz még meleg volt; megérintette, szíve hevesen dobogott, füle újból vérezni kezdett. Befogta, mielőtt hálóingét összevérezhetné.

Majd az emeleti lépcsőfordulóhoz ment; az vezetett hálószobájukba. Az üveget, oldalt fektetve, a forduló alatti

lépcsőre rakta. Füle úgy lüktetett és a whisky szaga oly erős volt, hogy ismét megszédült. Már majdnem végeztél, biztatta magát. Meg tudod tenni.

A hálószobába botorkált, hogy a friss vért lemossa. Mindkét kezére szüksége volt. Meglelte az ollót, a lépcsőhöz vitte, és felhasította a forduló szőnyegének sarkát. Hamarosan vissza kell szögezni, gondolta. Valaki majd valóban megbotlik és elesik. Ismét nevetni támadt kedve. – Hagyd abba – mondta majdnem hangosan.

Szobájába ment, és becsukta az ajtót. Delia megérkezik, mielőtt bárki felkelne. Felkelti Elizabethet és Hattie-t, és megóvja a látványtól Catherine-t.

Megtettem! – gondolta. Az ágyához vezető három lépcső hegymagasságúnak tetszett. Feje, háta és gyomra iszonyúan sajgóit, újult erővel tört rá a fájdalom, most, hogy túl volt a válságon.

Nem bírok felmászni, gondolta. Rettenetes gyengeséget érzett.

Muszáj, parancsolt magára.

A felhőpuha derékalj körülölelte, s ő süllyedt, egyre mélyebben süppedt a feledésbe. Mielőtt a jótékony sötétség eltörölte volna mindazt, ami történt, Elizabeth egy pillanatra magához tért. – Drága mennyei atyám, bocsáss meg – mondta.

A temetésen mindenki megjegyezte, hogy Elizabeth milyen derekasan tartja magát. Mozdulatlan volt, mint egy szobor. Catherine addig izgett-mozgott a karján, amíg Pinckney leemelte és kézen fogta. Ekkor az ő lábához dőlve sírt.

– Nézd csak, mennyire hiányzik neki a papája – szólt férjéhez Kitty de Winter. – Lucas olyan jó apa volt. Imádta azt a gyermeket.

Hónapok múlva, amikor kitudódott, hogy Elizabeth várandós, mindnyájan egyetértettek: mekkora tragédia, hogy a kisgyerek nem fogja ismerni odaadó apját.

HETEDIK KÖNYV

1882-1886

46

– Josiah bátyám, a segítségedre van szükségem. – Pinckney nagy vaskazettát tett Mr. Anson asztalára. – És szeretném, ha Lucy is jelen lenne – kell az ő tanácsa is.

– Természetesen, fiacskám. Megteszünk mindent, amit tehetünk. Azonnal hívom Lucyt. Foglalj helyet.

Pinny egy székre rogyott. – Azt hiszen, jól jönne, ha kéznél lenne némi ital is. Ez a nagy doboz tele van nagy meglepetésekkel.

Pinckney előérzete nem csalt. Mielőtt lement volna a nap, még Lucy is töltött magának.

A vasdoboz Lucas Cooperé volt; olyan iratokat és leveleket tartalmazott, amelyek túlságosan magánjellegűek voltak ahhoz, hogy az irodai páncélszekrényben tartsa. Csupa adósságról és becstelenségről árulkodtak. Kifizetetlen számlák a szabótól, a csizmadiától, a hentestől, a fűszerestől, az italboltból, a versenyistállótól, a Charleston Klubtól és dr. de Wintertől. Lucas majd egy éve nem fizetett senkinek.

De fizette egy State Street-i ház bérét. – Elmentem, és megnéztem – közölte Pinckney. – Egy fiatal nő lakik ott, meglehetős jómódban. Ezek is az övéi – mutatott néhány számlát ékszerészektől és női ruhaüzletektől. – Lucas a Chalmers Streetről költöztette oda.

A ház, ahol Elizabethtel lakott, túl volt terhelve jelzáloggal – annak visszafizetése is rég lejárt.

– És ez itt a legrosszabb – mutatott fel egy gyűrött papírdarabkát. – Zálogcédula Elizabeth gyémánt nyakláncáról. Lucas ebből vette a házat. Jelzálogot csak később kért rá, akkor, amikor két háztartást kellett eltartania. Anyám nászajándékba kapta apámtól. Rossz rágondolni, hogy a zálogházban kötött ki.

Joe Simmons meg nászajándékba adta Elizabethnek, gondolta Lucy, de nem szólt. Árnyiról Pinny még vele sem volt hajlandó tárgyalni.

De nem is a pénz a legnagyobb probléma, mondta Pinck-ney. Valahogy majd csak kielégíti a hitelezőket, még ha évekbe telik is. Elizabethért aggódik igazán. Nem lehet eltitkolni előle, hogy férje koldusszegényen hagyta itt, mert Pinckney üzlettársai elszámolást követelnek. – Tudjátok, tőlük is kölcsönzött pénzt, és most szeretnék visszakapni. Nem hiszik el, hogy Lucas eladósodva halt meg. Legalábbis nekem nem hisznek. Azzal fenyegetőznek, hogy beperlik Elizabethet. Őt okolják a balesetért, mondván, hogy a férje miatta ivott. Egyszerűen nem tudom, mit tegyek. Szegényke további terheket már nem bír el. Olyan, mint egy kísértet. Azután, hogy Lucast megtalálták, kézen fogta Catherine-t, kisétált a házból, és visszaköltözött hozzám. Az emeleten, régi szobájában üldögél, a verandáról felvitt hintaszékben. Akkor is ilyen volt, amikor hazatértem a háborúból. Teljesen magába zárkózott.

Lucy olyan erővel csapta le poharát, hogy majdnem eltörte. – Ez így nem lesz jó! Rossz neki, rossz Catherine-nek és rossz a születendő gyermeknek. – És neked, drága Pinny, sokkal

nehezebb, mint Elizabethnek, gondolta magában. – Én majd beszélek vele. Holnap felkeresem.

– Angyal vagy. Mindig közelebb álltál hozzá, mint bárki más. De mit fogsz neki mondani?

– Bízd csak rám! Ez női feladat. Ti férfiak intézzétek el az ügy üzleti részét.

– El akarja adni a házat, és mindent, ami benne van – közölte Lucy másnap, amikor lejött Elizabeth szobájából –, engem pedig meghívott vacsorára. Rendbe fog jönni.

Pinckney könyörgő szeme láttán Lucy részletesen beszámolt a húgával folytatott hosszas beszélgetésről. Elizabeth először mintha nem is hallotta volna, mit mond Lucy. Olyan volt, mint egy szobor. – Gondolom, meg akarja őrizni a hősi férjéről alkotott képet. Azt hittem, nem bírom felrázni, és erre nagyon nagy méregbe gurultam. Végtére nem ő az egyetlen fiatalasszony, aki elözvegyül. A gyász – ha másokra is tekintettel kell lenni – luxus. Ezért ráreccsentem. „A férjed kitartott egy nőt, egy mulatt félvilági teremtést. Minden pénzét – és a te pénzedet is – rákölttötte.” Elizabeth úgy kapta fel a fejét, mintha pofon vágtam volna. Biztos voltam benne, hogy elvetettem a sulykot. Utána kérdezősködni kezdett a nő felől, és hirtelen feloldódott. Nem tudom, miért, de mintha jobban érezte volna magát. Gondolom, a féltékenység enyhítette gyászát. Amikor a nyakláncról kezdtem beszélni, elmosolyodott. Megragadtam az alkalmat, és elmondtam a nyaklánc történetét. Valósággal nevetett. Hidd el, Pinny, meggyógyul.

– Milyen történetet?

– Ugyan, Pinny, te is tudod.

– Nem tudom. Mondd el!

– Szent egek, Charlestonban mindenki ismeri ezt a történetet. Emma asszony sok-sok évvel ezelőtt mondta el nekem. Papád akasztotta mamád nyakára, mondván: elég nagy ahhoz, hogy betakarja és hálóingre se legyen szüksége, és elég súlyos ahhoz, hogy ne futhasson el, ha ő át akarja ölelni. Mamád az ágyban hordta, amikor nem volt rajta semmi más… jó ég, Pinny, elpirultál. Várj csak, elárullak Elizabethnek… Jól van, jól van, ne morogj! Nem árullak el.

Odafent Elizabeth összevont szemöldökkel töprengett. Szóval nem az én egyik barátnőm volt. Nem kell többé attól félnem, hogy mindenki kinevet. Nem kell többé folyton vigyorognom, hogy a többieket meggyőzzem, boldog vagyok és fütyülök rá, hogy mit mondanak rólam. Semmit se mondanak. Egy teherrel kevesebb… Azt hiszem, soha nem szabadulok meg a bűntudattól, hogy gyilkosságot követtem el, de ezt a terhet még elbírom. És egyedül viselem. Ha Lucas teljesen tönkretett volna minket, ha a házból kidobtak volna, mindenkit megszégyenítenek: Pinnyt, Catherine-t, az egész családot. Örülök, hogy halott. Tudom, hogy ezért a pokolra kerülök, de örülök. Köszönöm, Uram, hogy ideküldted hozzám Lucyt. Életem végéig hálás leszek Neked és neki.

Elizabeth ebben az évben a szokottnál korábban vitte ki a szigetre Catherine-t. A kislányt apja halála összetörte; állandóan sírt utána, és amikor a parkba menet régi házuk előtt haladtak el, annyira felindult, hogy Hattie nem győzte vigasztalni. Elizabeth

remélte, hogy a tengerpart kigyógyítja. Catherine szívesen játszott a homokban és a vízben; Lucas meg oly ritkán járt a tengerparti házban, hogy ott nem hagyott mélyebb nyomokat. – ígérem, hogy kárpótollak – suttogta Elizabeth, amikor kislánya álomba sírta magát.

Mialatt ő a kislányánál igyekezett helyrehozni a Lucas halála okozta kárt, Pinckney és Josiah az anyagiakkal foglalkozott. A Szent Finbar-katedrális megvásárolta a Russell-házat, és kolostort alapított benne. Egy baltimore-i régiségkereskedő megvette a bútorokat. A kapott pénzből Pinckney kiváltotta a nyakláncot, és az irodai páncélszekrénybe zárta. Lucas hitelezői beleegyeztek, hogy Pinckney részletekben törlesszen. Az egyetlen komoly nehézség Lucas szüleivel merült fel. Josiah nap mint nap csatázott ügyvédjükkel.

– Teljesen kimerült – panaszolta Lucynak Pinckney. – Nem kellett volna hagynom, hogy belekeveredjen.

– Ostobaság. Ez a legjobb dolog, ami történhetett vele. Az utóbbi néhány év igen nehéz volt – Emma asszony halála után elveszett lélekként bolyongott; majd amikor magához tért, kiderült, hogy nincs munkája. Némelyik kliense más ügyvédhez fordult, egyesek meghaltak, többségük gyerekéire hagyta ügyeit, s a gyerekeknek megvannak a saját ügyvéd barátaik. Mr. Josiah nemzedéke a végét járja. Végül is hetvenéves. Most meg ismét kemény csatát vívhat. Megfiatalítja. Az utolsó bál óta nem volt ilyen élénk. Majd megint felderül, ha közeledik a következő bál. Jó, hogy ő az elnök. A többi bálrendező is idejár, együtt tervezgetnek. Ez tartja bent az élet sodrásában.

Pinckney szíve összeszorult. Nem volt ínyére, hogy Lucy ennyire elszigetelten él: magában elítélte Josiah-t, amiért annyira ragaszkodik a Charlotte Street-i házhoz. De tudta: Lucy nem tűri, hogy apósát bírálják. Mr. Anson előtt pedig nem is meri szóba hozni. Az öregnek a büszkesége, s ha megsértődik, könnyen összeomolhat.

Kis-Andrew legalább megmarad neki. A fiú jól érezte magát a katonaiskolában, távol az otthoni betegszoba-hangulattól. Most fejezte be második évét, osztályelső volt, egyenruhája ujján tiszti csíkkal. Jóképű fickó; a jövő évadban az első bálosok kedvencének ígérkezik.

Ezenközben apja lassan haldoklik, a második szélütés majdnem teljesen megbénította. Pinckney igyekezett nem gondolni rá, de Andrew halála elkerülhetetlennek látszik. Akkor meg Lucy és én végre összeházasodunk, és Josiah bátyámat – akár tetszik neki, akár nem – magunkhoz költöztetjük. Most, hogy Elizabeth is hazatért, elég szűkösen leszünk. De valahogy majd megoldjuk.

Lucy szólt hozzá. Pinckney felriadt. – Elnézést, drágám, mit is mondtál?

– Azt, hogy a kabátodon meglazult egy gomb. Megvarrjam, mielőtt elveszítenéd?

Pinny mosolygott. Rendkívül boldoggá tette, ha valamely apró gesztus eljövendő házaséletükre utalt. – Nagyon hálás lennék, asszonyom – mondta.

Lucy szívét meleg érzés járta át. Tudta, hogy a férfi mire gondol.

A Cooper szülőkkel folytatott csata véget ért, mire Elizabeth októberben hazatért a szigetről. Amikor Pinny közölte vele, hogy nem fognak ellene pert indítani, bólintással vette tudomásul; nyilvánvalóan nem érdekelte.

– Semmi közöm hozzájuk.

Elizabeth már nem az a sápadt, félholt teremtés volt, aki májusban hagyta el a várost. Sötétbarnára sült, orra tele szeplőkkel. Annyit napozott, amennyit akart.

Catherine is lesült. És kigyógyult viharos gyászából. Anyja osztatlan figyelme fokozatosan elhalványította az apja iránt érzett vágyat. Ők ketten elválaszthatatlanok voltak. Még Hattie sem próbálta akaratát érvényesíteni. A kislánynak az anyjára volt szüksége és Elizabethnek a kislányára.

Elizabeth visszatért a Tradd-ház asszonyának szerepéhez. Clara eleinte nem örült neki; ő vezette a házat, maga gondoskodott Pinckneyről azóta, hogy Hattie dajkának szegődött Catherine mellé, és hozzászokott, hogy a maga feje után menjen. De Delia hízelgett Elizabethnek, és átvállalta a házimunka nehezét. Clara csakhamar rájött, hogy az új házirend jól megfelel neki, még akkor is, ha Elizabeth túlságosan gyakran tolakodott a konyhába, hogy Catherine-nek süteményt süssön. – Ez a gyerek olyan kövér lesz, mint egy bálna – morgott.

– Lépést akar tartani a mamájával – nevetett Delia.

Valóban egyre jobban látszott, hogy Elizabeth áldott állapotban van. Még ha akart volna, akkor sem mutatkozhatott mások előtt. Nem is akart. Semmi sem érdekelte Catherine-en kívül.

Novemberben táviratozta Adam Edwards a döbbenetes hírt, hogy Mary meghalt. Hirtelen, szívrohamban. Pinckney értesítette a családot, táviratok tucatja szállt; a temetésről és a temetkezés helyéről vitatkoztak. A legvehemensebb Julia volt. Húga, minden hibájával együtt, az Ashley család tagja volt. Végső nyughelye a családi kripta lesz az ültetvényen. Temetési szertartása pedig a pirinyó Szent András-templomban. Ha kinyithatták Stuart esküvőjére, anyja temetésére is megnyithatják.

Stuart teljes erejével támogatta nagynénje javaslatát.

Pinckney volt a békéltető, a közvetítő és az üzenethordozó. Parázs vita után kompromisszumot kötöttek. A család Brym Mawrba utazik a szertartásra; a temetés pedig itthon lesz.

Elizabeth, állapota miatt, természetesen nem utazhatott el. Hála istennek, gondolta magában. Nem is akarok menni. Gyűlölöm a temetéseket, és Adam Edwardsot alig ismerem. Ami azt illeti, anyámat is alig ismertem, és egyáltalán nem hiányzik. Milyen szomorú! Én sose hagyom el Catherine-t úgy, ahogy ő elhagyott engem. Rémes gyerek lehettem, ha a saját anyám csak úgy otthagyott. De ez nem jelenti azt, hogy nekem is rémes anyának kell lennem. Én leszek a legjobb anya a világon.

Fogadalmát megismételte december huszadikán, amikor gyermeke megszületett.

Fiú volt – kövér, sivalkodó, kopasz, vörös arcú kisfiú. – Gondolom, apja után szeretné elnevezni – vélte de Winter doktor.

– Kis-Lucasnak? Nem. Nézze ezt a pirinyó szemöldököt. Olyan sárgásvörös, mint egy új rézpénz. A baba neve: Tradd.

– Maradj nyugton, angyalkám, és mosolyogj Andrew kuzenre – szólt ötödször Elizabeth. Kis-Andrew elkattintotta a fényképezőgépet.

– Azt hiszem, ez most tökéletesen sikerült – mondta Andrew.

– Abbahagyhatom a mosolygást? – kezdett nyafogni Catherine.

– Igen, drágám. Nagyon jó kislány vagy. Most felvágjuk a tortát, és te kapod az első szeletet.

Catherine ötödik születésnapja húsvét vasárnapjára esett. Kétszeres alkalom az ünneplésre. Az egész család együtt ment templomba, és együtt jött vissza a születésnapi uzsonnára. Lucy elhozta fiát, aki fényképezőgépével örökítette meg az eseményt. Mindenkit lenyűgözött. A szabad ég alatt készített kép pompás újdonság volt.

Estére megörökítették az egész családot. Andrew valóban tehetséges volt; a merev pózok és az öntudatos arckifejezések ellenére sikerült híven visszaadni személyiségüket. Sok nemzedéken át nézegették a Traddek őseik arcképét, és tudták, mifajta emberek voltak.

A képeken Pinckney és Stuart egymásra emeli a puncsos poharat. A fivérek homlokegyenest ellentétesek, mégis hasonlítanak egymásra: az idősebbik magasabb, karcsúbb, a fiatalabbik alacsonyabb és zömökebb; az egyik simára borotvált, a másik szakállas, de mindkettő hordja a jellegzetes vékony Tradd-orrot, a fejhez simuló kis fület és a göndör hajat.

Julia ölbe tett kézzel ül; még mindig gyönyörű kezén ujjai mintha láthatatlan gyeplőt szorítanának. Soványabb, mint valaha, bőre a kiugró csontokra simul. Hatvanhét éve ellenére haja még mindig sötét, háta szálfaegyenes. Csak a szeme öreg – az időskor bölcsességét tükrözi.

Henrietta Tradd kicsiny, mosolygó alak, alig látszik ki három egészséges kisfia feje mögül. A gyerekek mindegyikén a jellegzetes Tradd-haj és -fül.

Catherine a születésnapi torta mögött áll fontoskodva, ahogy ünnepekhez illik, központi szerepének tudatában. Csinos gyermek, göndör fekete fürtjei majdnem a kikeményített kötény csipke vállpántjáig érnek.

Csak Elizabeth nem vehető ki tisztán. Csecsemője felé hajol, arca elmosódott. Magas nyakú gyászruhát visel, teste puha és gömbölyű, részben a fűzőbe szorított deréknak, részben a szoptatós anya telt mellének köszönhetően. Tradd alakját majdnem teljesen eltakarja a sapka és a hosszú szoknyás csecsemőöltözék. Pirinyó ökle anyja vállán nyugszik.

Jó kiállású, egészséges család, a Traddek életereje és jellegzetes külseje verseng az Ashleyk gőgjével. Kis-Andrew szeretettel és bámulattal fényképezte őket, örült, hogy meghívták, örült, hogy sütkérezhet az egyszerű családi ünnepség melegében. Azután, hogy a fényképezéssel végzett, Pinckneyhez és Stuarthoz csatlakozott egy pohár italra. Húszéves volt, felnőtt férfi. Charlestonban még az ilyen családi összejövetelen is elkülönültek a férfiak a nőktől.

Később, mikor a gyerekeket aludni küldték, Andrew-t meglepte, hogy Pinny otthagyja őket, és Lucyhoz csatlakozik, holott Stuart éppen egy sikeres vadászatról számol be.

Lucy is meglepődött. – A hölgyekhez csatlakozol? Stuart biztos politizál.

– Nem, vadászatról mesél. Eluntam.

Lucy tudta, hogy Pinny egyáltalán nem unta el, hanem a veszteség érzése fojtogatja. Félkarú férfi nem süthet el puskát. Egy pillanatig nagyon mérges volt Stuartra. Utána észbe kapott: nem hibáztathatja. Pinckney karfelkötő kendőben hordott műkarja annyira hozzá tartozott, hogy az emberek el is felejtették, hogy nem mindig volt így. Lucy a férfi ép karja alá csúsztatta kezét. – Gyere, sétáljunk egyet! Meg akarom szagolni a lőne virágát. – Arrébb mentek.

Nem volt szükségük szavakra. Tavasz van, együtt vannak, ennyi elég.

Henrietta válla fölött Elizabeth rájuk nézett: Igen, gondolta, az a különös kapcsolat, amit észrevettem, még mindig fennáll köztük. Közömbös megfigyelés volt; már nem remélte, hogy neki is hasonló varázslatban lesz része. Semmit sem remélt. Minden energiáját arra fordította, hogy látszólag normálisan vészelje át a nappalokat és éjszakákat. Érzelmekre nem maradt ideje.

Henrietta fecsegésére próbált figyelni. A kis Stuart születésnapi uzsonnájáról beszélt. Hangja mintha távolról jönne. Elizabeth gépiesen mosolygott. Ha erőt vett magán, olyan közel tudta hozni a külvilágot, hogy önmagába zárkózása nem volt nyilvánvaló. Ezt megtanulta a Lucas halála óta eltelt egy év alatt. Bárkit be tudott csapni. Mindenki arról beszélt: milyen remekül

magához tért. Csak ő tudta, hogy feladta; huszonnégy évesen véget ért az élete.

Időnként, amikor óriási erőfeszítésébe került lenyelni az elébe rakott ételt, arról álmodozott, hogy végképp feladja. Milyen könnyű lenne az evést abbahagyni. De nem teheti. Gyerekeinek anyára van szüksége. Ki kell tartania, amíg felnőnek.

Teltek-múltak a napok, a hetek, a hónapok, egybemosódtak, egymásba olvadtak, mind egyforma volt. A toronyóra egyformán mutatta az időt, a tavaszi virágok kibomlottak, elhervadtak, és a rózsák vették át az uralmat. Hosszabbodtak a napok, eljött a szigetre költözés ideje; a szigeten egyáltalán nem mérték az időt, csak az apály és a dagály mutatta a múlását. Megjött a hőség, vele a viharok, és a bádogtetőn élesen kopogott az eső.

A vihar felrázta egykedvűségéből; nevetett. Catherine ijedtségét dalokkal és mesékkel űzte el. Meséje verekedős felhőgyerekekről szólt, akik játékaikat, a villámokat, gyerekszobájuk padlójára, af földre dobják. Tradd békésen átaludta a legfélelmetesebb vihart is.

Szeptember közepén kiürítették a szigetet. Elizabeth bosszankodott. – Ezek a gyáva jenki katonák – morogta –, jön egy kis szél és megremegnek. – Soha életében nem tapasztalt meg hurrikánt. Hattie, aki harmincöt évvel idősebb volt, annyira reszketett, hogy Elizabeth elvette tőle Traddet. – Odahaza már jobb lesz, mint azon a rozoga kompon – mondta. Kézen fogta Catherine-t, és az omnibuszhoz ment, amelyre a híradósok háromszögletű vörös zászlókat tűztek ki, figyelmeztetésül, hogy

szélvihar készülődik. Az omnibusz már tele volt szigetlakokkal. Az ügyeletes tisztek messze előtte jártak, a kapukon dörömböltek figyelmeztetésül.

– Jó reggelt, Elizabeth – szólt Caroline Wragg mamája.

– Add ide a babát! Úgy tűnik, állva fogod az utat megtenni.

Elizabeth lenyelte mérgét. Örült, hogy Caroline anyjától érdeklődhet régi barátnője sorsa felől. Haragja azonban visszatért, mert estére elállt a szél. – Ez a förtelmes utazás, Hattie állandó nyögése és siránkozása egész úton… mire való volt? Néhány ágat lesodort a szél a fákról. Ostobaság – panaszkodott bátyjának.

Úgy tett, mintha figyelne Pinckneyre, aki türelmesen magyarázott a szélsebességről és arról, mennyire veszedelmes, ha a szigeten viharos erejű szél vagy hurrikán kerekedik. Elizabethet valójában az keserítette el, hogy elveszített két értékes napot. Pótolhatatlan napokat. Catherine október elsején kezd iskolába járni.

Önmagának sem merte bevallani az igazat. Az iskola elveszi tőle Catherine-t. Félt a magánytól.

Az első hetekben az elválás nem volt nagyon fájdalmas; Catherine belékapaszkodott, nem akart iskolába menni. Később azonban, elkerülhetetlenül, mindinkább iskolatársai közé kívánkozott. Amint Delia szólt, hogy indulnia kell, azonnal szaladt. Elizabeth fokozatosan mind mélyebb apátiába süllyedt.

Pinckney Lucy tanácsát kérte.

– Elfoglaltságra és társaságra van szüksége. Mire megkezdődik az évad, leteszi a gyászt. Jönnek a meghívások. Gondoskodj róla, hogy elfogadja őket.

Pinckney rendelkezett, és Elizabeth szót fogadott. Elment mindenüvé, ahová meghívták, és ahová mint fiatal özvegynek illett elmennie: fogadásokra, teákra, kártyapartikra. Pinckney mindenhová elkísérte. A két rőtarany fej mindenhol feltűnést keltett. Mindenki örült, hogy újból körükben láthatják a Traddeket, megcsodálták Pinny mosolygós, csinos húga iránti figyelmességét. Az emberek kedvességétől olvadni kezdett Elizabeth fagyott szívének jégpáncélja. Mosolya egyre természetesebb lett. Amikor végül eljött a Szent Cecília-bál, őszintén élvezte..

Nevetett, amikor meglátta, hogy táncrendjét a rendezők annyira teleírták, mintha ismét első bálos volna. Partnerei csupa régi barát; ragaszkodásuk megható volt. Elizabeth a jól betanult régi szerepet játszotta: ártatlanul flörtölt, barátnőit azzal ugratta, hogy jóképű férjük elrabolja a szívét, és megrótta Josiah-t, mert csak egyetlenegyszer szerepel táncrendjében. – Tudom, hogy maga a felelős a táncrendért. Elnökként annyi keringőre írhatta volna be magát, ahányat kíván. Óvatos, mert tudja, hogy be akarom hálózni.

A közelben álló Lucy és Pinny összenézett. – Tényleg jól szórakozik – mondta Pinny.

– Mr. Josiah hatása. Annyira szereti a bált.

Nyilvánvaló volt. Mr. Anson arca kipirult, szeme csillogott, szép vonású idős arca kigyúlt az örömtől. Öltözéke, fehér kesztyűje és fekete lakkcipője kopottas, de senki sem vette észre. Olyan büszkén tartotta magát, olyan fiatalos lendülettel táncolt, hogy aki ránézett, nem látott mást, mint egy valódi úriembert a szó legnemesebb értelmében.

– Tudod, Lucy – mondta Elizabeth –, azon tréfálkoztam Josiah bátyánkkal, hogy szeretném kivetni rá a hálómat, de hogy őszinte legyek, majdnem megkísértett a gondolat. Ma este ő a legelbűvölőbb gavallér. – Aranyozott székeken ültek a fal mellett, az első bálosok bemutatkozását várták.

– Félek, hogy a sor végére kell állnod – mosolygott Lucy. – Majd minden egyedülálló charlestoni hölgyben felmerült ez a gondolat, még olyanokban is, akik nem sokkal idősebbek nálad.

– Valóban?

– Nézz csak körül! Az Anson férfiak híresek vonzerejükről. Nézz például Andrew-ra. Ha az a Waring lány továbbra is így mered rá, a végén még belebotlik a saját lábába.

– Idén Andrew az Első Bálosok Kedvence.

– Kétségkívül. Amióta az évad elkezdődött, alig aludt egy órát.

– Jóképű fiú. Különösen ezzel a rengeteg gombbal. – Andrew díszegyenruhában volt, széles mellkasán feszülő kékesszürke zubbonyban, amelyik elöl keskeny derekáig ért, hátul fecskefarokban végződött. Csak úgy ragyogott a csillogóra fényesített rézgombok sorától, az arany váll-laptól és ujján az aranycsíkoktól. Derekára széles, borszínű övét kötött; hosszú lábát szűk nadrág fedte.

– Káprázatos – jelentette ki önelégülten Lucy –, s a lányok egyikének sincs semmi esélye. A tizenhatodik táncra imádott anyját kérte fel.

– Egyikhez sem húzza a szíve?

– Mi haszna lenne belőle – sóhajtott Lucy. – Júniusban fejezi be a katonaiskolát, és akkor beszippantja a hadsereg. Évekbe

telik, mire megnősülhet. Rettenetes öreg leszek, mire nagymama lesz belőlem. Lehet, hogy egy szép napon elrabolom tőled Traddet.

– És fizetni fogsz, hogy visszavegyem! Most van a totyogó korszakban, mindennek nekimegy.

Megkezdődött az első bálosok bevonulása. Elizabeth és Lucy elhallgatott, a szépséges, lebegő ruhákban vonuló ideges fiatal lányokat nézte. Mindketten öntudatlanul mosolyogtak. Lucynak az első bálos Elizabeth jutott eszébe; Elizabeth meg Catherine-t képzelte maga elé, ugyanebben a helyzetben.

– Őrülök, hogy még mindig abroncsot hordanak – suttogták egyszerre. Egymásra néztek, és szélesen elmosolyodtak.

A város omnibuszai a Meeting Streeten sorakoztak, az éjjel kettőig tartó bál befejezésére vártak. A járművek általában este kilencig közlekedtek, de a bálrendezők megszervezték ezt a különjáratot. A háború óta eltelt húsz év alatt a charlestoniak a maga nemében egyedülálló túlélési technikát dolgoztak ki. A hagyományokra még azok az új, gazdag lakosok is büszkék voltak, akik az elnyomatás évei alatt költöztek ide, akik megfosztották a régieket otthonuktól és javaiktól. Ezek az újak is charlestoninak mondták magukat, mert Charlestonban éltek, és nagyra becsülték az őslakosok által teremtett és megmentett civilizációt, noha őket kizárták belőle. Talán épp azért, mert kizárták.

Charleston varázsa rabul ejtette őket. Természetesnek vették, hogy a járművek a bálrendezők és vendégeik rendelkezésére állnak. Azt is, hogy e különjáratokat senki más nem veheti

igénybe. Valami különlegesen nemes és különlegesen charlestoni volt abban, hogy a bálra meghívott kiválasztottak szegények ahhoz, hogy saját vagy bérelt kocsijuk legyen – kivéve az első bálosokat és a nyomorékokat. Mindenki büszke volt arra, hogy meghívót még egymillió dollárért sem lehet vásárolni. Kivéve a régieket – azoknak eszébe sem jutott.

– Menjünk gyalog, Pinny! Alig kétutcányira lakunk, s az éjszaka túl szép ahhoz, hogy kocsiba zsúfolódjunk.

Lassan ballagtak, integettek a kivilágított kocsikban utazó barátaiknak, élvezték a csendet.

– Azt hiszem, kezdem érteni – mondta Elizabeth, amikor a Tradd Streeten átvágtak.

– Mit, picike húgom?

– Ezt az egész hagyománydolgot. Türelmetlenül hallgattam, ha te vagy Lucy vagy Julia néni azt állítottátok, hogy valami azért fontos, mert hagyomány, hogy szerencsém van, mert Traddnek születtem, hogy mindenféle követelménynek meg kell felelnem, mert elvárják tőlem. Mindig fölös tehernek tartottam; ostobaság úgy csinálni valamit, ahogy valaki réges-rég tette… azonban ma este a bálon biztonságot és boldogságot jelentett látni ezeket a fiatal lányokat régimódi ruhájukban, emlékezni, hogy én épp ilyen voltam, és tudni, hogy Catherine ugyanilyen lesz, ugyanazt a táncot fogja járni, ugyanennek a bálteremnek ugyanazon pontján fog pukedlizni. Kedves dolog, hogy az utolsó tánc mindig ugyanaz a keringő, és azután, hogy én már rég nem leszek, gyermekeink gyerekei és azok gyerekei is azt fogják táncolni… nehéz szavakba önteni… valahogy – feloldja a magányt. Érted, hogy mire gondolok?

Pinckney megállt, kiszabadította karja alól Elizabeth kezét és fölé hajolt. Rámosolygott, és homlokon csókolta. – Tudom, hogy mire gondolsz, Elizabeth asszonyság. Felnőtt charlestoni hölgy lettél… várj egy pillanatig. Nézz körül és figyelj!

A növő hold lágy, hízelgő fényt vetett a házak hámló homlokzatára. Kósza szél borzolta a közelben lévő magas magnóliafa leveleit. Utána felet ütött a Szent Mihály-templom harangja.

– Ez a harang szólt aznap, amikor te születtél, aznap, amikor én születtem, aznap, amikor apánk, nagyapáink és dédapáink születtek. Ez a harang szólt Catherine-nek és Traddnek, ez fog harangozni az eljövendő nemzedékeknek. Alig vesszük észre, de a harang mindig itt van neked és nekem és szeretteinknek. Sose érezd magányosnak magad! Mindenki, akihez eljut a harang szava, veled és benned él. Minden negyedórában arra figyelmeztet, hogy ide tartozol.

Elizabeth átkarolta bátyja nyakát, és egy pillanatig hozzá simult.

-- Köszönöm – suttogta. – Szeretlek, Pinny.

48

A Szent Cecília-bál éjszakája után Elizabeth már nem érezte terhesnek az életet. Mintha a régi város maga osztozna bűntudatában és bánatában, beolvasztaná történelmébe, a magas falai mögött lejátszódott egyéb tragédiákkal együtt. Változatlanul úgy érezte, hogy élete bizonyos szempontból véget

ért. Sem lelkesedés, sem remény nem kísértette. Még mindig ködfüggöny választotta el a világtól – szemlélő volt, nem résztvevő. Semmi sem számított.

De most már nem bánta. Az idő lassú hullámán sodródott. Catherine kezét is elengedhette, tudván, hogy nem veszíti el, hogy kislányát ugyanaz a hullám vette hátára – csak egy nemzedékkel később. Egyszer a dolgozószobába ment olvasnivalóért, és meglátta, hogy a kislány a kandallópárkány alakjait színezi ki a hatodik születésnapjára kapott vízfestékkel.

– Azt akartam, hogy szépek legyenek a hölgyek – védekezett, amikor Elizabeth megszidta a padlóra kiömlött pohár víz és összemaszatolt köténye miatt. – Olyan csinosak, de olyan sápadtak.

Elizabeth a táncoló nimfák kékre és sárgára festett ruháit, foltos rózsaszín arcát nézte, és haragja elpárolgott. Ölébe kapta a szipogó, maszatos gyereket, és felszárogatta könnyeit. – Hadd meséljem el, hogy mi volt, amikor a mama kislány volt, és úgy akart táncolni, mint ezek a hölgyek.

Amikor vége volt a mesének, anya és lánya kézen fogva táncolt, majd feltörölte a tócsát, és lemosta a festéket a kandallópárkányról. Elizabeth érezte apja jelenlétét (akire már nem emlékezett) és a családi folytonosság megnyugtató érzését.

Mintha álomban mozogna, úgy pergette napjait; látogatóba ment és látogatókat fogadott, részt vett olyan estélyeken, ahová özvegyeket is meghívtak. Nem hiányolta a korábbi, túlhabzó társasági életet; a nagy vacsorák és táncos összejövetelek házaspároknak valók. Ez így volt szokás, és ő nem lázadozott ellene.

Idén módosultak a nyári tervek is. Catherine iskolaéve június harmincadikán fejeződik be, ezért csak július elsején költözhetnek át a szigetre. Elizabeth eleinte bosszankodott; hozzászokott, hogy a hőség beállta előtt elhagyja a várost. De Lucy a segítségét kérte egy nagy estély rendezéséhez, és sok dolga között nem ért rá az időjárást figyelni.

Kis-Andrew június huszonharmadikán fejezi be tanulmányait. Utána megkapja tiszti rangját és beosztását; ki tudja, hová küldi a hadsereg. Valószínűleg nem otthona közelébe. A szövetséges haderő még mindig tartott a felfegyverzett déliektől, különösen Dél-Karolinában. Élénken emlékeztek még a Vörösingesekre.

– Emma asszony halála óta, hét éve nem adtunk estélyt ebben a házban – sopánkodott Lucy. – Azt sem tudom, hol kezdjem. Pincétől a padlásig rendbe kell hozni a házat.

Elizabeth felgyűrte ruhaujját, felelevenítette a Julia nénitől ellesett szervezési képességet, félretette állandó fáradtságát. Naponta kétszer-háromszor megtette (Delia kíséretében) a két ház közötti utat; porcelánnal, üveggel, asztalneművel, vázákkal, főzőedényekkel és tálcákkal teli dobozokat cipeltek. Az íratlan, kimondatlan törvények szerint a kölcsönzés nem sérti a büszkeséget, de ajándékba Ansonék semmit nem fogadnak el. Mert soha nem tudnák viszonozni. Josiah-nak alig volt munkája. A jenki megszállás majd mindenétől megfosztotta, s a maradék néhány holmit eladták, hogy Andrew-t taníttatni tudják.

Elizabeth két héten át irányította Deliát és Estelle-t; ajtót-ablakot mostak, padlót fényesítettek. Elizabeth és Lu-cy a bútort hozta rendbe, a veteményesben termesztett zöldség

felhasználására találtak ki recepteket, és kifundálták, hogyan hasznosítsák a Josiah által lőtt vadat. Az avatás előtti napon húsz font apró, édesvízi rákot főztek meg, és rákpástétomot készítettek. Ezután megsütötték a kenyeret, amiből másnap hajszálvékony pástétomos szendvicset csinálnak. Elizabeth aznap éjjel Lucynál aludt, hogy hajnalhasadáskor harmatos virágot szedhessen a kertben. Tíz órára minden kész volt, az éléskamra tele nedves ruhával leterített szendvicses tálakkal, a ház illatosan ragyog, a puncshoz valók előkészítve. Elizabeth megpuszilta Lucyt, és hazasietett, hogy megfürödjön és átöltözzék. Egyáltalán nem volt fáradt.

De azért örült, hogy a végzősök vendégeinek ülőhelyet biztosítottak az emelvényen. A ceremónia a végtelenségig tartott. A katonaiskola újra megnyitása óta első diplomaosztó ünnepségen a szónokok igencsak kivágták a rezet. Elizabeth a gyapjú egyenruhába bújtatott, vigyázzban álló kadétokat nézte, és csodálkozott, hogy egyikük sem ájul el. A nap könyörtelenül tűzött, sugarait az erődítményszerű építmény okkerszínű falai visszaverték a középen lévő, letaposott gyakorlótérre.

Hideg futott végig hirtelen a hátán. Eszébe jutott, hogy ahol a kadétok most állnak, az Unió katonái meneteltek. Ismét érezte a tömeg nyomását maga körül és fölött, amikor kisgyerek volt és Sophy itt vonszolta el, hogy megmutassa az árvaházat és azzal fenyegesse, hogy ide fogják bezárni. Igyekezett elnyomni az emléket. Hála az égnek, rég volt. És lehet, hogy Hattie öregszik, idős ahhoz, hogy Tradd határtalan élénkségével lépést tartson, de legalább szereti. Ilyennek kell a dadának lenni, nem olyan kegyetlennek, mint Sophy volt.

A beszédek véget értek, elsütöttek egy ágyút, és két kadét vonult az üres zászlótartó rúdhoz; a mellette álló rúdon Dél-Karolina és az Egyesült Államok zászlója lengett. Dobpergés és a nézők éljenzése közepette vonták fel a Konföderáció foszlott szélű lobogóját. A kis fúvószenekar – hangszerei aranyként ragyogtak – a Dél indulóját, a Dixie-t kezdte játszani. A nézők felálltak. Elizabeth érezte, hogy arcán könnyek csorognak; felindultságában már nem érdekelte, hogy nyilvánosság előtt nem illik érzelmeket kifejezni. Ezek az egyenruhás fiúk olyan fiatalok, büszkék és bátrak. A katonaiskola kadétjainak előző évfolyama 1863-ban háborúba ment, közülük nem egy alig töltötte be a tizenhatodik évét. Soha nem tértek vissza. Bátorságuk és lobogójuk most ismét legyőzhetetlenül itthon van. Mi győztünk, gondolta dobogó szívvel; nem gyűrtek le minket, sem seregeikkel, sem adóikkal, sem a házainkra vetett csóvával. Mi most is déliek vagyunk. Megvan a büszkeségünk és az örökségünk. Nincs a földön olyan erő, amely ezt tőlünk elvehetné. Pinckneyre nézett, és látta, hogy szeme csillog, tartása katonás, fejét felszegi. Körülnézett a tömegben. Mindenütt ugyanazokat a sovány, könnyáztatta, büszke arcokat látta. Szerette őket, és tudta, hogy ők is szeretik. A Dél gerincét soha nem törik meg. Ahhoz, hogy fennmaradjon, nincs szüksége arra a luxusra, amely régen közirigység tárgyává tette. Az erő nem a javak birtoklásában, hanem az erkölcsi értékrendben rejlik. A zene elhallgatott, a tömeg egetverő éljenzésben tört ki. Győzelmi kiáltás volt ez.

Egy kadét kilépett a sorból, szembefordult a csapattal, és parancsszót kiáltott. A kadétok csákóján a fényes fekete tollbokréta lépteik ütemére rezzent.

– Most megkapják a diplomát – suttogta Elizabethnek Lucy. – Nézd csak Andrew-t! Ott jobbra a sor végén. Hát nem csinos?

Elizabeth egyetértett. Ami azt illeti, nem tudta megkülönböztetni Andrew-t a mellette menetelő magas fiatalembertől. A csákó szíja szájuk alatt húzódott, pereme szemüket árnyékolta. Arcuk alig látszott. Remélte, hogy a diplomaosztás szertartása nem tart túl sokáig. Szerette volna megőrizni lelkében a büszke eufóriát – nem akarta, hogy a perzselő délutáni napsütésben, a hosszú várakozás alatt elhalványodjék.

Ó, Istenem, gondolta, újabb beszédek. A parancsnok pergamentekercset bontott ki. Elizabethnek eszébe jutott az estély, azon töprengett, nem száradtak-e ki a szendvicsek. A körülöttük felhalmozott törött jég bizonyára régen elolvadt. Lucy a karjába csípett.

– Ez Andrew! – mondta. Magas kadét tisztelgett a parancsnoknak. Kezéből átvett valamit.

Négy percig tartott a taps. Elizabeth is tapsolt, de közben arra gondolt: vajon minden egyes diploma átadása ekkora felhajtással jár-e. Megkönnyebbült, amikor kiderült, hogy nem.

Pinckney később elmondta neki, mit olvasott fel a parancsnok, miközben ő a szendvicsek miatt aggódott. Majd mindenki úgy tartotta, hogy a háború a Sumter-erőd lövetésével kezdődött. Egy hónappal korábban azt a hajót, amely ellátmányt vitt az Unió erődbe szorult katonáinak, visszavonulásra késztette

a Morris-szigeti konföderációs ágyú tüze. A hajót a „Nyugat Csillagának” hívták, és a lövést, a háború első ágyúlövését a kadétok adták le. A most végző első évfolyammal Dél-Karolina katonai kollégiuma új hagyományt teremt az akkori kadétok emlékére. Ezentúl minden kadét arra törekszik, hogy ő testesítse meg leginkább az iskola szellemét, és elnyerje a Nyugat Csillaga kitüntetést. Elsőnek Andrew Anson kapta. Ez a legmagasabb kitüntetés, amit kadét valaha is kaphat, még akkor is, ha egyszer az Egyesült Államok hadseregének tábornokává válik.

Elizabeth el volt ragadtatva. Túlzó lelkesedéssel gratulált Andrew-nak, anyjának és nagyapjának – és így tett az estély többi vendége is.

Egyikük sem tudta igazán felmérni, hogy ez a kitüntetés mit jelent az Anson családnak. A vendégek távozása után Josiah, Lucy és Kis-Andrew hosszú, boldog órát töltött Andrew Anson ágyánál. Miközben apja és felesége fogta élettelen kezét, Andrew magas, fiatal fiára hallgatott, aki felolvasta az éremhez csatolt napiparancsot. Utána a fiú levette és apja szíve fölé, a takaróra tűzte a kitüntetést. – Azt akarom, hogy a tiéd legyen, papa. Éretted vívtam ki. – Megcsókolta Andrew béna arcát, kiegyenesedett és tisztelgett.

Andrew Anson szája nem tudott beszélni, de szeme igen. Elmondta, hogy mennyire szereti és milyen büszke rá, és hogy mekkora békesség tölti végre el a szívét. Andrew soha nem bocsátotta meg magának, hogy huszonkét évvel ezelőtt nem továbbította a rábízott üzenetet.

– Nem, asszonyom, én nem viszem ezt a babát a szigetre. Nagyon nagy baj lesz, minden összedől.

– Hattie, ne beszélj szamárságokat! Egyetlen felhő sincs az égen. Csomagolj! Egy napig sem maradok ebben a tüzes kemencében. Ma délután kimegyünk a szigetre.

– Nem, asszonyom. – Hattie ajkát biggyesztette, lábát megvetette, mintha lecövekelt volna. Elizabeth ökölbe szorított kezét csípőre tette, ugyanolyan pózt vett fel, mint Hattie. – Én meg azt mondom, hogy igen – sziszegte. Hattie még sose látta ilyen mérgesnek.

De félelme Elizabeth haragjánál is nagyobb volt. – Nem, asszonyom. A vajákos bajt ígér. Nem megyek a szigetre.

Elizabeth toporzékolt. Mérgében a szava elakadt. És – magának sem vallotta be – természetellenes félelmet érzett. Akárhányszor biztosította is magát, hogy a vajákos asszony értelmetlen néger babona, mégis beleborzongott, ha megemlítették.

Pinckneyvel folytatott párbeszéde alig csillapította idegességét.

– Beszélj Hattie fejével – viharzott be Pinny dolgozószobájába. – Ostobaságokat beszél, és nem hajlandó szót fogadni.

Pinckney türelmesen hallgatta Elizabeth panaszát. Elgondolkozott. – Nem ártana, ha megváltoztatnád terveidet. Mikor kell annak a viharnak jönnie?

– Pinckney! Csak nem veszed komolyan!

– Igen is, nem is. Te nem vidéken nőttél föl, mint én. Kisfiúkoromban sokat voltam a feketék között, és nagyon sokszor kiderült, hogy többet tudnak olyan dolgokról, amit mi meg sem értünk. Nem hiszek vajákosokban vagy szellemekben vagy csontjóslásban. De nem is tagadom. Egyszerűen nem tudom… és isten a tudója, régóta esedékes egy hurrikán. Gyerekkorom óta nem fordult elő. Épp ideje.

– Júliusban még sosem volt hurrikán. Hattie fölöslegesen izgul. Nem gondolod, hogy azért fenyegetőzik viharral, mert valami mástól fél? Végül is meglehetősen öreg.

– Lehet, hogy erről van szó. Hónapok óta panaszkodik a lábára, azt állítja, hogy cukor van a vérében. Nem hiszem. Nem olyan sovány, hogy cukorbaja lenne, és azt se vettem észre, hogy túl sok vizet inna. Azt hiszem, a cselédség soraiban ez most a divatos betegség. Sok barátnőm állítja, hogy szakácsnőik és cselédeik erre panaszkodnak.

Több mint egy órán át tanácskoztak. Utána Pinckney Hattie-vel, Elizabeth meg Deliával beszélt. Aznap délután Hattie és Elizabeth fogta a gyerekeket meg a nyári ruhákkal teli dobozokat, és a szigetre ment. Hattie segített rendbe hozni a házat, leszedni a bútorhuzatokat, és kisöpörni a hónapok óta felgyülemlett port. A nyár hátralevő részében Hattie a Meeting Streeten marad, elvégzi Delia házimunkáját; Delia meg komppal jár ki a szigetre. Éjszakára nem volt hajlandó kint maradni.

– A varázslat mindig éjszaka támad – jelentette ki határozottan. – Ha sötétedés előtt hazaérhetek, nem érdekel, hol töltöm a nappalt. – Elizabeth meg se próbálta meggyőzni arról, semmi oka nincs feltételezni, hogy valami rémség fog történni.

Megelégedett azzal, hogy a csodálatos, verőfényes napok sorozata elűzte gondolataiból a babonás félelmet.

Végül kiderült, hogy mindketten tévedtek. A vihar megjött – és nappal érkezett.

Elizabeth a kompon tartózkodott; hosszú, forró napot töltött vásárlással a városban. Reménykedve nézte a látóhatáron tornyosuló sötét felhőket. Talán mire hazaér, kitör a vihar. Az égiháború mindig felizgatta és felfrissítette. A villámok mintha áthatolnának a közte és a világ között terpeszkedő ködön, és a levegő szikrázó villamossága élettel töltötte meg.

A felhők beborították az eget, kioltották a perzselő augusztusi nap fényét, s a semmiből hirtelen szél támadt. Szerette volna levenni a kalapját. Jólesne egy kis hűsítő szél.

– Oda nézzen! – mondta a matróz. Elizabeth arra fordult, amerre mutatott. A kikötő fölött a felhők alja lefelé gomolygott, mintha meg akarná érinteni a vizet. A tucatnyi utas a jobb oldali korláthoz tódulva figyelt.

A felhő leszállt, újból visszazsombolyodott, majd megint kinyúlt, megint felemelkedett, megint leereszkedett, míg végül kanyargós, sötét oszlop keletkezett az ég és víz között. Abban a pillanatban távoli, heves morajlás hallatszott.

– Jesszusom – lihegte a matróz –, soha életemben nem láttam ekkora víztölcsért.

Elizabethet lenyűgözte a látvány. Víztölcsérről hallott már, de még egyet sem látott. Mintha táncolna. Rettenetes, óriási tömeg, mégis kecsesén mozog, hullámzik tetőtől talpig. Majd a kikötő felé lebeg. A zaj erősödött. A matróz térdre esve hangosan imádkozott. Istenem, visszhangozta halkan Elizabeth. A

vízörvény feléjük nyargalt – látta, hogy milyen óriási. Erejét mind hangosabb lármája is mutatta; ha elkapja a kompot, darabokra töri. Megkísérelte behunyni szemét és imádkozni – ha már meg kell halni, bűnbocsánatért fohászkodik. De a látvány teljesen elkápráztatta. Tág szemmel, lélegzetvisszafojtva figyelte, hogyan közeledik a víztölcsér, magas hullámtarajt tolva maga előtt.

A hullám habja száját és szemét érintette; nyelvén sós ízt érzett.

A víztölcsér ezután táncolva elfordult – elhagyta a kompot, amelynek jobb oldala óriási bukóhullámban vergődött. Elizabeth a korlátba kapaszkodva mély lélegzetet vett. Most már imádkozhat. Arca tengervíztől és könnyeitől nedves. Hálát adott Istennek, hogy megmenekült.

A városban az emberek előbb hallották, mint látták a ciklont. A Bay Street raktárai mögött húzódó szárnyvasút kereszteződésének őre kétségbeesve kereste az elszabadult mozdonyt, de a sínpár üres volt. És a zaj már a háta mögül, a vasút végéről jött. Épp idejében fordult meg, hogy lássa, hogyan tör át a víztölcsér a mólón. Önkéntelen, fölösleges mozdulattal emelte fel a megálljt jelző táblát. A szökőár földre döntötte, s a lehullott kövek megölték, mielőtt vízbe fúlt volna.

A ciklon szaggatott vonalban támadta mit sem sejtő régi városra, ablakokat tört ki, háztetőkről tépte le a cserepet. Rombolása oly szeszélyes volt, mintha egy rosszcsont óriásgyerek játszadozna. A Szent Mihály-templom tornyáról lefricskázta az arany gömböt, majd ugróiskolát játszott a Meeting Streeten: egyes épületeket tövig lerombolt, másokat

átugrott. A Calhoun Streeten teljes erővel felszívta a baptista templom masszív gótikus tornyát; zárókövét a dél-karolinai vasutak raktárházának közepébe ejtette, majd végigszáguldott a sínek mentén, azután ebbe a játékba is belefáradt, és visszatért a fellegekbe. Nyomában négymérföldnyi, hulladékkal teleszórt, összevissza görbült sín maradt.

Az egész alig három percig tartott. Mielőtt bárki felfoghatta volna, hogy mi történik, már vége is volt. A város nagy része csak az esti lapokból értesült róla.

De a Broadtól délre, a keskeny, régi utcákon kérlelhetetlenül emelkedett a víz. A parti védőfalon negyven láb széles repedés támadt, s a Cooper folyó hullámai és a beáramló ár elöntötték az alacsonyabban fekvő régi városrészeket; ezeket egy láb magas gát védte. Egy órán belül a víz már a régi, magas házak lépcsőit nyaldosta, a teraszok ajtajáig ért. A Broad Street földszinti irodáiban a faburkolatig érő vízen lebegtek a székek és íróasztalok.

Férfiak és fiúk gázoltak az elárasztott raktárházakban, gabonával teli zsákokat, gyapotbálákat mentettek ki – bármit, amivel el tudják tömni a törött védfal réseit. Éjjel fáklyafénynél dolgoztak. Nyolc kínkeserves óra után az ár megfordult. Reggelre már az elázott bálák alját nyaldosta, kisütött a nap, és megvilágította a segítségül hozott homokzsákokat. A hölgyek bokáig érő vízben tapicskoltak otthonukban, és hálát adtak a gondviselésnek, hogy az áradat nyáron jött, amikor az összetekert szőnyegek fent vannak a padláson.

Öt napba telt, mire a víz visszatért a tengerbe. Helyrehozták a védőfalat, beüvegezték az ablakokat, rendbe tették a tetőket, az

aranygomb visszakerült a Szent Mihály-templom tornyára, és a vonatok új síneken közlekedtek. A baptista templom összetört tornyának repedéseit kijavították, és a gyülekezet megvitatta, hogyan lehetne pénzt szerezni új torony építésére. A templom maga érintetlen volt, tehát újjáépítése nem volt sürgős. Charlestonban, az augusztusi hőségben, semmi sem volt sürgős.

Mindenki egyetértett abban, hogy a ciklonnak az a hátulütője, hogy olyan gyorsan csap le. Hurrikán esetében – amikor a szél fokozatosan erősödik – mindenkinek marad ideje bedeszkázni az ablakokat, és gondoskodni élelmiszer-és víztartalékról. Mindenki tudta, hogyan kell a hurrikánnal bánni. A ciklon viszont nem tartozott a charlestoni életformához. A város mégis túlélte. Mindent túlélt. Az emberek eldicsekedtek rugalmasságukkal, és szinte kedvükre volt az új beszédtéma. Soha semmi sem történik; azoknak, akik átélték a jenkikkel folytatott háború viharos éveit, az élet gyakran unalmasnak tűnt.

Elizabeth nem osztotta véleményüket. A törékeny komp csodával határos megmenekülése erősen megrázta. Amikor élete visszatért a megszokott kerékvágásba, lassan megnyugodott. Ismét körülölelte az ismerős, nyugalmat ígérő köd.

Októberben meghalt Andrew Anson. Mindenki egyetértett, hogy megváltás volt számára.

És mindenki tudta, hogy a család számára is, noha ezt senki sem mondta ki. A templom zsúfolásig megtelt, az emberek összesereglettek, hogy szeretetüket és tiszteletüket fejezzék ki apjának és feleségének, akik hosszú-hosszú éveken át gondozták zokszó nélkül. Az Új-Mexikóban szolgálatot teljesítő Andrew Anson hadnagy nem lehetett jelen. Táviratot, majd hosszú,

összefüggéstelen levelet küldött. Lavinia Anson Pennington pedig virágot.

– Josiah bátyám, tisztelem a gyászod, mindazonáltal engedélyt kérek, hogy a gyászév leteltével megkérjem Lucy kezét.

– Ülj le, Pinckney. Merevebben állsz, mint Kis-Andrew az egyenruhájában. Méltányolom, hogy udvarias vagy egy öregemberhez, de ne vidd túlzásba.

Pinckney lazább tartással, de állva maradt.

– Tehát nincs kifogásod ellene?

Mr. Anson mosolygott. – Ha ennyi idő után nem veszed feleségül azt az édes teremtést, megkorbácsollak. Gyerünk! Nem vagyok olyan öreg, hogy ne tudnám, mi jár a fejedben. Gyerünk, ha mondom! Vedd úgy, hogy eljegyezted. Menj és csókold meg… és Isten áldjon, fiacskám.

Pinckney és Lucy több mint tíz éve ismerték be, hogy szerelmesek egymásba. Az azóta eltelt időben nem is kellett más, mint hogy tekintetük találkozzék, vagy ujjhegyük egymáshoz érjen. A két szív egybeforrt.

És most mögöttük maradtak a várakozás évei, a körültekintés, a szükséges távolságtartás. Hirtelen szégyenlősek, idegesek, félszegek lettek egymással. Pinckney ismerte el elsőnek.

– Meg vagyok ijedve – bökte ki. – Nem tudom, hogyan viselkedjek.

Aggódó tekintetére Lucy sápadt, szorongó arca ellágyult. Elpirult. – Hála az égnek, hogy kimondtad. Annyira meg voltam

rémülve. Nem tudtam, mit érzel. Olyan egyedül voltam. Azt hittem, hogy már nem szeretsz.

– Lucy! – Pinckney átszelte a tágas szalont, félelmét leküzdötte a nő iránti aggodalma. Erős kezével átölelte és magához szorította. Lucy feje úgy simult a válla alatti mélyedésbe, mintha hazatért volna.

Az elidegenedés rövid időszaka alatt mindketten rádöbbentek, milyen értékes az őket összefűző kapcsolat. És milyen törékeny a szerelem. Egyetlen kimondott szó nélkül tudták, hogy lassan, óvatosan kell megközelíteniök a most már hivatalosan is engedélyezett meghittséget, újból felfedezni egymás szívét, anélkül, hogy kárt tennének a különleges kapcsolatban, ami az évek folyamán kialakult köztük – amit csak barátságnak nevezhettek. Még Lucy is, aki hajlandó lett volna szembeszállni az előítéletekkel és bármikor Pinckney szeretőjévé válni, most méltányolta az illemet, amely megakadályozta, hogy szerelmük beteljesüljön. Oly közel álltak egymáshoz, amennyire két ember csak közel állhat, de rájöttek, hogy lelkük legmélyén a legsebezhetőbb mélységet még most sem tárták fel.

Jegyességük korszakát némi humorral szemlélték – az ő korukban kissé nevetséges udvarlásról beszélni. Mindketten meghaladták a negyvenet; Lucy világosbarna hajába ezüst szálak vegyültek, Pinny rőtarany haja megsötétült és ritkult. Arcukon az évek és a leküzdött nehézségek nyoma. Mégis, sok szempontból ártatlanabbul szemlélték érzelmeiket, mint bármelyik fiú vagy lány. Meggyőződésük volt, hogy ők fedezték fel a szerelem csodáját. Olyan kedvesek voltak, hogy Josiah bölcs öreg szeme könnybe lábadt, ha rájuk nézett. Megfigyelte, hogy

az élet ritkán jutalmazza meg azokat, akik legjobban megérdemlik. De micsoda áldás, hogy ezek ketten ilyen boldogok! Visszaadták Josiah hitét az igazságos és könyörületes Istenben.

Aki csak ismerte őket, osztozott Mr. Anson nézeteiben. Gyásza miatt Lucy nem vehetett részt a társasági életben. De ő meg Pinckney találkozhattak otthon, hosszú sétákat tehettek, eljárhattak templomba. Akik látták őket, azonnal boldogabbnak érezték magukat.

Elizabeth is így érzett. Nem irigyelte szerelmüket, noha ő maga sose érzett ilyet. Annyira boldog volt miattuk, hogy egy percig sem gondolt önmagára. A gyerekein kívül a legjobban a világon Lucyt és Pinnyt szerette. Karácsonykor Lucy és Mr. Anson Traddéknél vacsorázott, és Elizabeth úgy érezte: végre teljes a családi kör. Mindenki, akit szeretett, együtt volt. Amikor a toronyőr elkiáltotta; – „…csend és rend van mindenütt”, egymásra emelték poharukat.

50

– Jó estét, kapitány.

– Jó estét, Matthew. – Mr. Anson meglazította sötét gyapjúköpenyének zsinórját, és úgy fordult, hogy a köpeny a válláról az öreg néger kesztyűs kezébe csúszott. Matthew egyik karjára hajtogatta, majd átvette Mr. Anson botját és cilinderét.

– Szép időnk van a bálra, kapitány.

– Igaz. Inkább tavaszi, mint januári időjárás. Nem lesz sok köpeny a ruhatárban. Csupán néhány magamfajta vén csonttól. – Mr. Anson papírba burkolt csomagot tett a repedezett bőrrel borított hosszú padra, és leült mellé. Előrehajolt, hosszú szárú nehéz csizmájának fűzőjét kezdte kibogozni.

– Majd én – guggolt le elé gyorsan Matthew.

Josiah Anson megkönnyebbült zihálással egyenesedett ki. – Köszönöm, Matthew. Nem tudom, maga mitől ilyen fürge. Hiszen egyidős velem.

– Nem kell akkorát hajolnom, mint magának, kapitány – nevetett a néger.

Mr. Anson is nevetett. Pocakját veregette. Határozottan meghízott. – Lucy asszony túlságosan elkényeztet. Azt lehetne hinni, folyton pulykát zabálok, pedig csak egy hét múlva lesz a Hálaadás ünnepe.

Gondosan kihámozta a csomagot; összehajtogatta a papírt, és zsebre tette a spárgát. A csomagban egy pár megsárgult glaszékesztyű volt, és egy pár elhordott fekete lakkcipő.

Mialatt Mr. Anson kezét a kesztyűbe gyömöszölte, Matthew nagy hozzáértéssel hajtogatott talpbélést a csomagolópapírból. Alaposan megnézegette, majd Mr. Anson bütykös öreg lábára húzta a többször megtalpalt cipőt. – Egy darabig még kitart, ha nem vesz részt minden táncban.

– Nem valószínű. Öreg vagyok, és kövér. – És, ahogy mindketten tudták, fáradt. Minthogy nem volt pénze kocsit fogadni, gyalog tette meg a hárommérföldes utat. Felkászálódott, a tükör előtt megigazította nyakkendőjét. – Nos, azt hiszen, ma este is összetörök néhány szívet.

A két öregember összenevetett.

Mr. Anson elindult, hogy a báli előkészületeket ellenőrizze. Átment a széles halion, bekopogott a hölgyek öltözőjének félig nyitott ajtaján.

– Minden rendben, Sába?

– Igen, uram. – Josiah rámosolygott a testes fekete nőre, aki egy füles széken trónolt a sarokban. Apja, aki egy személyben komornyik és prédikátor volt a Rutledge-ültetvényen, Sába királynőjének hívta – és királynő is lett. Mindenki tudta róla, hogy a háború után éles eszét és szervezőkészségét arra használta, hogy bordélyházat nyisson a mulattnegyedben. „Aranybányának" nevezte el, és az is volt. 1878-ban, amikor az Unió csapatait visszavonták, az a hír járta, hogy Sába királynőjének vagyona meghaladja a millió dollárt. Senki sem tudta, hogy mit csinált a pénzzel. Csinos kis házban lakott, varrónő lett, válogatott megrendelőknek (köztük Mrs. Rutledge-nek és lányainak) dolgozott. Több mint tíz éve nélkülözhetetlen volt a Szent Cecília-bálon, riadt beosztottait dirigálta, és villámgyorsan felvarrta a tánc közben leszakadt szoknyaaljat vagy fodrot.

– Akarja, hogy beszéljek a lányaival, Sába? – tette fel a szokásos kérdést Mr. Anson.

– Rendes lenne öntől, Mr. Anson. – A királynő hangosan kiszólt: – Lányok!

A belső pihenőszobából, ahová még Josiah sem mert belépni, két bóbitás, kötényes fekete lány jött elő, és félszegen bókolt. – Bemutatom Violát és Rosalie-t. A szállodában dolgoznak, és

mindketten Miss Josephine Grimball szakácsnőjének, Celie-nek a lányai.

Josiah bólintott. – Anyátok készíti a legjobb osztrigát Charlestonban. Az ő receptje szerint készül a bál utáni reggeli. Ne hozzatok szégyent a fejére! Fogadjatok szót Sábának!

– Igenis, uram – válaszolták reszkető hangon a felelősség súlya alatt roskadozó lányok.

Mr. Anson tekintete gyorsan végigpásztázta az asztalt, amelyen több tucat zsebkendő, hajtű, fésű és hajkefe hevert, és kölnivíz meg egy nagy üveg repülősó állt. Az ablakpárkányon egyetlen gyertya, mellette kacsatollal teli kis kosár. Ha pillanatnyi ájulást okozna a túl szoros fűző, az orr alatt elhúzott, megperzselt toll azonnal megteszi jótékony hatását.

Josiah következő feladata volt az, amit a legjobban kedvelt. Kilépve a hölgyek öltözőjéből, észrevette az ajtóhoz támasztott hosszú bambuszrudat. A rúd végére, merőlegesen, egyetlen gyertya volt erősítve. Meggyújtotta a gyertyát, és kilépett a homályos előcsarnokba. Az óriási ablakok mindkét oldalán aranyozott és kristály falikarokban gyertyák álltak, ezeket egyenként gyújtotta meg. A kristályprizmák ezernyi színben ragyogtak, és megvilágították a mögöttük legyezőszerűen a falra erősített zöld magnólialeveleket. Mr. Anson lassan ballagott fel a félkör alakú jobb oldali lépcsőn, közben meggyújtotta a falikarok gyertyáit. A lépcső tetején széles, korláttal védett galéria vezetett a szemben lévő lépcsőhöz. A korláthoz masszív rézcsillár volt kopott aranykötéllel kikötve. Josiah elment mellette, és a bálterembe lépett. Elárasztotta a frissen szedett zöld növények szaga, és az öregember kihúzta magát.

Minden évben ugyanebben a pillanatban érezte ugyanezt az izgalmat. A kissé csípős illatú sötétség pontosan ugyanilyen volt huszonöt évvel ezelőtt, amikor a társaság elnökévé választották. Akkor ötvenkét éves volt – visszanézve nagyon fiatal. És minden évben, ebben a pillanatban ifjúnak érezte magát. A közbeeső évek, a velük járó változások mind eltűntek, s egy múló pillanatig ismét fiatal és erős volt, készen arra, hogy egyetlen éjszaka széttáncolja cipője talpát. Mr. Anson halkan sóhajtott. Azután folytatta körútját.

A bálteremből kifelé menet egy pillanatra megállt a küszöbön, és egy utolsó, bíráló pillantással nézett körül. A gyertyatartókban és a falak mélyedésében álló gyertyák meleg, lágy fényt vetettek az elegáns, régi teremre. Öt-öt hornyolt oszlop állt a terem két oldalán, négy yardra a faltól és tizenkét yardra egymástól. Az oszlopok kopott festését vastag zöld növényfüzérek fedték, köztük, egyenlő távolságra, viaszfehér kaméliák. Fehér kaméliákat szúrtak a zenészek emelvényét keretező páfrányok közé és a zenekar közelében helyezett asztalok köré is, ahonnan majd a puncsot szolgálják fel. Kétoldalt aranyozott székek sorakoztak, kopott huzatukra könyörületes fényt vetettek a gyertyák. A parketta mintha önálló életet élne – hat réteg viasz verte vissza a gyertyák fényét. A gyertyák táncoló fényében a bálterem ugyanolyan volt, mint régen. Azelőtt.

Mr. Anson ellenőrizte, elég fényesek-e a rézkilincsek és a kitámasztók. Utána várt. Néhány pillanat múlva meghallotta a Szent Mihály-templom, harangjának kondulását. Éppen jókor. Meggyújtotta a korláthoz kötözött csillár huszonnégy gyertyáját.

Amikor végzett, meghallotta Barnwell Gibbes és a konyhai személyzet lépteit.

– Remélem, Barney, nem tette tönkre a puncsot – mondta Mr. Anson most is, mint huszonöt éve mindig ugyanebben a percben.

– Hát, mint elnöknek, kötelessége megkóstolni – válaszolt Gibbes. A pincérek egymás után járultak a két öregember elé a puncsos kelyhekkel, ostyával, sózott pekándióval, rákpástétomos szendviccsel és hajszálvékony sajtos pirítóssal megrakott tálcákkal. A két utolsó pincér tartotta az óriási, díszes ezüst puncsos tálat. Mr. Anson belemerítette a merőkanalát, és tartalmát a szájába csorgatta.

– Ah. Henry brandyje évről évre jobb.

– A brandynek ez a természete. Ízlik?

– De mennyire. – Mr. Anson intett, hogy a pincérek mehetnek a bálterembe.

Gibbes segítségével Mr. Anson kibogozta a csillárt tartó aranyozott kötelet, és a pókhálómintájú rézgömböt lassan az előcsarnok közepe fölé engedte.

Gibbes a bálterembe ment, hogy megnézze, az asztalok rendben vannak-e, Mr. Anson pedig lement a lépcsőn. A zenészek elosontak mellette – négy percet késtek.

Josiah Anson megállt a lépcső alján, ott várta barátait. A cilinderes portás – ugyanolyan öreg és fekete, mint Matthew – kezét kalapja karimájához emelte, és vigyázzba vágta magát.

Tizet ütött a toronyóra. Az első hintó megállt a bejárat előtt. Szoknyasuhogás hallatszott, amint egy úr lesegítette a hölgyeket. Mr. Anson előbbre lépett, az első bálos kislány és anyja keze fölé

hajolt. A fiatal lány tágra nyílt, ijedt, boldog szeme ugyanolyan volt, mint minden első bálosé. Finom fehér ruhája úgy lebegett a széles abroncson, ahogy kellett. Josiah számára ez a pillanat ugyanolyan friss és csodálatos volt, mint mindegyik, általa üdvözölt szégyenlős fiatal lány számára.

– Isten hozta – mondta mosolyogva.

A Charlotte Streeten Lucy az óriási, hideg szalonban keringett, magában dúdolt dallamra. Nem bánta, hogy idén nem mehet a bálba; jövőre Pinnyvel és Elizabethtel megy majd. És Pinnyvel fogja a tizenhatodikat táncolni, szerelmüket hirdetve, és fogadva a házasságukat üdvözlő jókívánságokat.

Addig is mérhetetlenül boldog volt, miközben Pinny átalakulását figyelte. Keringő közben behunyta a szemét, a drága arcot látva maga előtt. A tíz hét alatt, amióta jegyesek, az arc megváltozott. Szemében belső tűz égett, mosolyában izzó tisztaság. Olyan volt, amilyennek Lucy az angyalokat elképzelte.

Pinny mosolygott, amikor elárulta neki, hogy angyalra emlékezteti. Szó sincs róla. Igaz, valami égeti belülről, de amit Lucy lát, az új erő és izgalom. – Van, amire várjak – mondta egyszerűen. – Korábban nem volt. Mindennap elvégeztem az utált munkát, és hazajöttem a jobbára kísértetek lakta házba. Nem terveztem, csak vártam. Most annyi a tennivaló, van miért dolgozni. Még a műtrágyagyártást is megszerettem, mert hamarosan könnyíthetek vele a te életeden.

Pinny annyi tervet eszelt ki, hogy gyakran nem voltak összeegyeztethetők. Ajándékként rakta álmait Lucy lába elé. Ő

meg a maga terveivel állt elő. A dúsan virágzó tavaszi hónapokban – szerintük minden idők legszebb tavaszán – álmaikkal játszadoztak. Nyárra már kialakult *a* végleges terv. Utána ismertették Josiah-val és Elizabethtel. Mint minden igaz szerelmespár, Lucy meg Pinny boldogságuk bűvkörébe akarták vonni a hozzájuk közel állókat.

Pinckney volt a szóvivő. – Mindent kigondoltunk, és senkitől sem fogadunk el ellenvetést. Különösen nem tőled, Josiah bátyám – mosolygott rá, hogy szavai élét elvegye. – Mi leszünk a legboldogabb család Charlestonban.

Josiah természetesen velük fog lakni. Az emeleti nagy hálószobát kapja, ahol most Pinny alszik. Elizabeth és gyerekei megtartják második emeleti birodalmukat.

Pinckney felemelte kezét, hogy kérdéseiknek elejét vegye. – Amíg Elizabeth a szigeten van a gyerekekkel, Lucy megmondja nekem, hogyan akarja átalakítani a konyha fölötti régi cselédszobákat; ott lesz a mi nappalink és hálószobánk. A nyári hónapok elegendő időt adnak az átalakításhoz, és attól sem kell félni, hogy Tradd lenyel néhány széjjelhagyott szeget.

Hattie és Clara természetesen nem fog itt lakni, de épp ideje, hogy Hattie visszavonuljon, Clara bérét meg annyira felemeljük, hogy ellakhat egyik lányánál, és csak nappal jár ide. Már szóltam neki, és nagyon boldog: Estelle Lucyval jön, de mivel úgysem lakik nála, nem okoz gondot.

Elizabeth lázasan mérlegelte a lehetőségeket. Estelle volt Kis-Andrew dadája. Lehet, hogy Traddnek is nagyon jól megfelelne. De ha Delia ragaszkodik ehhez, ám legyen. Hattie-től mindenesetre megszabadul, és ennek örül. Az öregasszony

egyre többet panaszkodik – egyszerűen nincs már ereje Traddhez. A végkielégítésül kapott összeg királynővé teszi a rokonai körében… Elizabeth észrevette, hogy mindenki ránéz, az ő döntésére vár. – Azt hiszem, remek terv – mondta.

Mindnyájan így vélték.

Elizabeth és a gyerekek július elsején költöztek ki a szigetre. Elizabeth, mint mindig, most is megesküdött, hogy szeptember végéig nem mozdul onnan, de ezen a nyáron többször is talált ürügyet, hogy miért megy be a városba. Harmadik útján nevetve bevallotta, hogy tulajdonképpen a konyha fölötti rész átépítése izgatja.

Saját tervével is foglalkoztatta az ácsokat. Pinckney beleegyezésével (a mesteremberek amúgy is itt vannak, és annyi deszka hever szanaszéjjel) libikókát építtetett Catherine-nek.

Charleston minden jobb házának zárt verandáján akadt libikóka; esős napokon kitűnő szórakozást nyújtott.

A mesteremberek nagyszerű munkát végeztek, tükörsimára csiszolták és négy réteg sötétzöld festékkel vonták be a deszkát. Catherine kis popsijába nem fúródik majd szálka.

Ha senki sem látta, Pinckney és Lucy is kipróbálta. Fiatal korukban rengeteget ültek libikókán.

Elizabeth a legközelebbi látogatásakor vizsgálta meg. – Tökéletes – jelentette ki. – Halljátok, mekkora lármát csap? Catherine a mennyekben fogja magát érezni… Ugye, milyen jó ötlet volt? Imádok jó ötleteket adni.

Pinckney kuncogott. – Nekem mondod? Emlékszem, hogyan építettük azt# a kalyibát a parton.

Lucy leintette. – Örülök, hogy Elizabeth segít nekem. A férfiak úgysem tudják, mitől lesz lakható egy ház. – A reá vetett sértett pillantás annyira tele volt szeretettel, hogy Elizabeth legszívesebben mindkettejüket megölelte volna.

Az átépítés érdekes volt, de valójában azért jött be, hogy velük lehessen. Jó érzéssel töltötték el. Lucy és Pinny szinte a szülei voltak. Ők nevelték fel. Most, hogy az élete romokban hevert, mellettük ismét kislánynak érezte magát. Rövid időre megint a dédelgetett Lizzie volt, kecsegtető jövővel.

Önmaga elől is titkolta, mik az igazi mozgatórugói, mert akkor el kellett volna ítélnie önzését, és békén hagyni őket. Meggyőzte magát, hogy csupán segíteni akar, és állandóan tanácsokat osztogatott.

Augusztus végén Lucy által is briliánsnak tartott ötlettel állt elő. Josiah felajánlotta a Charlotte Street-i ház bútorait. Elkészült a hat cselédszobából összeépített két tágas, világos szoba. De ezek nem is hasonlítottak az Anson-ház óriási termeihez. Mennyezetük alacsonyabb, az ajtók, ablakok kisebbek, az arányok teljesen mások.

– Fogalmam sincs, hogy fog itt mutatni az a bútor – jajgatott Lucy. – Válogatnom kell; az összes semmiképp sem fér be. Azt se tudom, hol kezdjem.

– Summerville-ben – mondta Elizabeth – Julia néni ugyancsak a Charlotte Streetről származó bútorokkal rendezte be Stuart kicsi házát. Bizonyára ugyanazzal a problémával küszködtek. És Stuart háza remekül néz ki, noha Henrietta igen gyatra háziasszony.

– Elizabeth!

– Jaj, Pinny, ne szólj rám! Tudod, hogy igazam van. Ez nem csökkenti Henrietta iránti szeretetünket. És kár a családi lojalitást védeni. Lucy is családtag. Ő is tudhat mindenről.

– Rendben, megadom magam. Még ma írok Stuartnak, és megkérdezem, hogy mikor látogathatjuk meg.

– Ne húzd az időt, drága bátyám. Most azonnal menj a postára és táviratozz neki!

Harmadnap Lucy és Pinckney a kora reggeli vonattal Summerville-be utazott.

Stuart új, ragyogó zöld kocsijával várta őket. Lucyt úgy csókolta arcon, mintha máris a sógornője volna, és ettől Lucy ünnepi kedve még magasabbra hágott. A felnőtt Stuartot nem igazán ismerte; Henrietta meg majdnem idegen volt. Látni akarta a házat, és még jobban össze akart barátkozni Pinckney családjának ezzel az ágával. Három hónap múlva ő is ehhez a családhoz tartozik.

Stuart néhány szava lehűtötte lelkesedését. – Julia néni nálam van, és olyan mérges, hogy majd megpukkad. – Mint mindenki más, Lucy is nagyon félt Julia Ashleytől.

– Ó, Istenem – sóhajtott Pinckney. – Kár, hogy nem figyelmeztettél előre – máskor jöttünk volna. Ezúttal kire dühöng?

– Szegénynek tályog van a fogán. Hajnalban lovagolt át az ültetvényről, hogy fogorvoshoz menjen. Az meg kint halászik a tengeren, és csak déltájt tér haza. Őt kellene előre figyelmeztetni. Ismeritek Julia néni véleményét a férfiak kötelességéről. Az orvos nem zárja be rendelőjét, hogy halászni menjen.

Lucy érezte, hogy ünnepi kedve elillan.

De lebecsülte Juliát; orcája ugyan dagadt volt, de jelét sem adta, hogy valami baja volna. Mosollyal üdvözölte Lucyt, és teljes figyelmével az új szobák berendezése felé fordult. Határozott nézetei voltak arról is, hogy önfegyelemmel le lehet küzdeni a fizikai fájdalmat. Lucy még mindig félve tisztelte, de meg is kedvelte. Nyilvánvaló, hogy Julia helyesli unokaöccse választását, határozott nézetei a szobák berendezéséről egybeestek Lucy véleményével. Kezdte azt gondolni, hogy Julia egyáltalán nem olyan félelmetes.

És utána tanúja lett Julia egyik dühkitörésének.

Amíg a többiek ebédeltek, Stuart elvitte a fogorvoshoz. Julia önfegyelme nem terjedt odáig, hogy enni próbáljon. Még az első fogással sem végeztek, mire visszatértek.

– A fogorvos még nem jött haza? – kérdezte Henrietta remegő hangon. Julia tajtékzott.

– De hazajött. A legnagyobb barom, akit a föld a hátán hordott. Hozzá nem értő szamár. Ki akarta húzni a fogam. Charlestonba megyek. Az ottani fogorvos is hülye, de van annyi esze, hogy azt tegye, amit mondok, és nem próbál vitatkozni velem. Hatvankilenc éves vagyok, de megvan minden fogam. Egy ilyen szemtelen fráter nem fog hozzányúlni. Kezelésre van szükségem, nem egy rozsdás fogóra.

– Jegelni kell addig, amíg a vonat elindul – jelentette ki határozottan Pinckney. – Bármit mondjon, nem fog huszonkét mérföldet lovagolni.

Julia a vonatba beleegyezett, a jegelésbe nem. – Inkább adj egy kis bort, Henrietta. Jobban lehűti az idegeket, mint a jég. Ne csapjatok ekkora hűhót, egyetek, mert kihűl az ebéd.

Igyekeztek gyorsan enni. Ebéd után kiderült, hogy a vonat indulásáig még mindig van egy teljes óra.

– Miért nem viszed el a vendégeket, hogy azt a fura lyukat megnézzék? – kérdezte Stuarttól Henrietta.

Pinckney és Lucy azonnal közölte, hogy szívesen megnézné. Julia nem volt olyan könnyű eset. Részletesebb leírást kért a „fura lyukról".

– A Fő utca közepén keletkezett – magyarázta Stuart. – Sose hallottam még ilyenről. Tegnap délután, minden előzmény nélkül, egyszerre csak ott volt. Clarence Elgins, a bíróságnál kéregető együgyű alak, berohant a házba, és úgy üvöltözött, mintha a sátán kergetné. Személyére való tekintettel meséjét senki sem vette komolyan. De akkor a törvényszolga kinézett az ajtón – és tényleg ott volt. Clarence igazat mondott. Az utca közepén tizenöt láb magas víz- és homokoszlop tört fel. Vagy húsz perc múlva elapadt. A helyén lyuk van, nem nagy, de olyan mély, mint egy kút. Ismeritek Summerville-t, itt ritka az esemény. Az egész város odajár, remélve, hogy újból feltör.

Julia felhorkant. – Nem csatlakozom. Már láttam kutat.

Stuart és Pinckney összenézett. A vonatindulásig Lucy és Henrietta körülbeszélte a semmit.

51

Pinckney szivarjának füstje egyenesen szállt felfelé. Semmi légmozgás nem volt, még az emeleti verandán sem, ahol Júliával üldögélt. Sötét volt, ami a hűvösség illúzióját keltette, de a

levegő páratelt. Szerette volna levetni gallérját és nyakkendőjét, de tudta, hogy Julia rossz néven venné. Székének hátsó lábait a korláthoz döntötte. Ennyi lazaság megengedhető volt.

Háromnegyedet ütött a Szent Mihály-templom toronyórája. – Majdnem tíz óra – mondta Julia rég aludnom kéne. – De nem moccant. A hőségtől mozdulni sem volt ereje.

– Julia néném, miért nem tölt egy-két hetet a szigeten Elizabethtel? Jót tenne.

– Ne pátyolgass, mint egy öregasszonyt! Most, hogy felnyitották a tályogot, semmi bajom. Hajnalban indulok az ültetvényre. Holnap már szeptember, be kell takarítani a termést.

Pinckney magában mosolygott. Ahogy Julia öregszik, a rizs mindinkább életének középpontjává válik. Egy pillanatig nem nyugszik, amíg a rizs nincs learatva és elraktározva. Egész nap ideges volt. Nem annyira a fogfájástól, mint attól a gondolattól, hogy magára hagyta az ültetvényt.

– Julia néném, vallja be az igazat! Meggyőződése, hogy ha nincs ott, a rizs abbahagyja a növést. – Szívélyes, enyhén viccelődő hangon beszélt. Nagyon szerette rettenthetetlen nagynénjét.

Öreges kuncogás volt a válasz.

Pinckney széke egy hüvelykkel előbbre mozdult, s ő letette lábát, hogy kiegyensúlyozza. – Mi volt ez? – kérdezte Julia.

– A széklábak sétára indultak.

– Gondolom, megcsúsztak, mert a korláthoz támasztottad. Nézesd meg, épek-e az oszlopok! Amikor megcsúsztál, az egész veranda belerendült. Nem hagyhatod, hogy a házad összetörjön, mialatt te mézesheteidet töltőd az átalakított cselédlakásban.

– Igenis – mondta szelíden Pinckney.

– Kedvelem azt a fiatal teremtést.

– Lucy különleges asszony. Szerencsés vagyok.

– Megérdemled. Tudakold meg, hogy mit szeretne nászajándékba. Nincs értelme még több bútort adni.

Pinckney annyira elképedt, hogy bókot hall Juliától, hogy rögvest kihúzta magát. A széklábak zajosan verődtek a padlóhoz.

Az ütközés mintha rettenetes, rázkódó energiát szabadított volna fel. A veranda megingott, utána felemelkedett, ledobta és a padló recsegő deszkáihoz csapta Pinnyt. Érezte, hogyan repednek, hogy esnek széjjel. Lármájukat túlharsogta Julia sikolya; átható sikoltozását túlszárnyalta a harangok összevissza kongása. Pinckney hallotta saját összefüggéstelen ordítását. Majd minden zaj mély morgásba veszett: a ház falai remegtek.

Az egész város úgy nyögött, mintha elviselhetetlen fájdalomtól szenvedő élőlény volna. A templomtornyok kilengtek, a harangok sértődötten tiltakoztak. A faépületek éles csikorgással rogytak össze, a téglából épített kémények úgy hullottak le, mint a gyerekek építőkockái, vakolatfelhő vette körül őket. A Szent Mihály-templom főhajójában óriási repedés támadt, kövezete megnyílt, karzata ledőlt, magas, fehér tornya óriási sóhajjal omlott le, és nyolc hüvelyk mélyre süllyedt a rengő talajba.

A harangtorony őre kétségbeesetten kapaszkodott egy ablakpárkányba – a nagy bronzharangok egy életre megsiketítették. Nem hitt a szemének, amikor látta, hogy szemben a bíróság árkádos épületének oszlopai dominóként

esnek egymásra. Majd meghajoltak a kőfalak; lassú, ívelt mozdulattal váltak el egymástól. Az épület rettenetes zajjal összedőlt.

Summerville-ben a titokzatos lyuk eltűnt, elnyelte a néhai Fő utca helyén támadt huszonöt láb széles repedés. A magas, kincsként őrzött fenyőfák az utcára és a házakra dőltek, mély gyökereik sikoltottak, mikor a fekete földből kiszakadtak.

A sziget körül megszakadt a tenger egyenletes hullámzása, viharos, tajtékos hullámok csaptak fel. A magas oszlopokon álló házak megdőltek, berendezésük részegen tántorgott a veranda és a remegő homok felé.

Kilenc óra ötvenkét perckor a földrengés ugyanolyan hirtelen szűnt meg, ahogy elkezdődött. Összesen hetven másodpercig tartott.

Hátborzongató csend borította Charlestont. A csendet csak egy-egy zuhanó tégla távoli, kísérteties zaja törte meg. Majd ezernyi botladozó, szaladó láb lármája töltötte meg a várost. A lakosok többsége már ágyban volt, és most mint alvajárók rohantak, kábultan, értetlenül, menekülve az oltalmat már nem nyújtó házakból, biztonságos távolságra a remegő falaktól, a beomló mennyezetektől és a kitörő ablakoktól. Ösztönük azt súgta, hogy fussanak, és ők futottak, túlságosan döbbenten ahhoz, hogy beszéljenek vagy kiáltsanak. Csak a rettegés önkéntelen mély nyögése hallatszott, és a mezítelen lábak

csoszogó, csattogó zaja a törmelékkel és üvegszilánkokkal borított utcákon.

A belvárosban a park tágas pázsitja felé igyekeztek; a Meeting Street tele volt hosszú fehér hálóingbe öltözött kísérteties alakokkal. Kinyújtott karral botladoztak – a sötétség tetézte rémületüket.

A Tradd-ház kertjében Julia a ledőlt veranda romjai között feküdt, halott szeme dühösen meredt a sötét égre. Az ott elhaladó túlélők nem láthatták. És nem hallották Pinckneyt, aki elhaló hangon szólongatta Lucyt, amíg volt benne lélek.

A külső városban a menekülők nyílt terekre találtak a parkokban és a vasúti raktár tágas udvarain. Lucy próbált szembeszállni az áradattal, Pinckneyhez menni. – Kérem – ismételgette –, kérem, engedjenek át. – De a tömeg visszanyomta. Végtelen percekig harcolt – és azután szíve élettelen súllyá vált, és tudta, hogy Pinckney halott. Már nem törődött semmivel hagyta, hogy a tömeg elsodorja.

A második rengés pontosan tíz órakor jött; az emberek sikoltozva hasaltak le, fejüket karjukkal takarták. A föld alig fél percig remegett alattuk, befejezte a rombolást. A bálterem óriási oszlopai a Meeting Street feltépett sínjeire zuhantak, az előcsarnok mennyezete a fényezett márványpadlóra. A templomi harangok ismét összevissza szóltak. A Broad Streeten felrobbant a gázvezeték, lángoszlop világította meg a görnyedten sikoltozó tömeget.

Amikor megszűnt a remegés, feltápászkodtak, és továbbra is jajgatva szaladtak a park felé.

A szigeten nem volt park. Elizabeth magához szorította síró gyermekeit, testével védte őket a kavicsos homokon, úgy várta, mikor kel ki medréből a feneketlen óceán.

Henrietta a kisfiúkat próbálta megnyugtatni. – Jól van na, most már vége – füllentett. – Segítsetek odébb húzni a papát. – Stuart nehéz teste eszméletlenségében még nehezebb volt. Feje merő vér volt a rázuhant tetőgerendától. A gyerekek a lábánál fogva húzták, míg Henrietta kebléhez szorította a fejét, így vonszolták a kert közepére.

Nyolc mérfölddel a felszín alatt óriási földmozgás zajlott le. A város meggyengült falait további hét rengés rázta meg. A csend ismét tapinthatóvá vált. Az embereknek már kiáltozni sem maradt erejük. Amikor a nap első sugarai megvilágították a kikötő nyugtalan, forrongó vizét, a parkokban szorongó tömegek vad, kialvatlan szemmel néztek a fénybe. A sötétben sokan hitték, hogy itt a világ vége. Az utolsó nagy rengés teljes napsütésben, fél kilenckor következett be. Gúnyosan tiszta kék égen világított a nap, míg teltek az órák, és a lesújtott emberek végre felbátorodtak és elindultak hazafelé.

Életben maradtak, és ez a tudat megrendítette őket. Túlélték az anyaföld támadását. Ez a város sok katasztrófát élt át, de egyik sem volt hasonlítható ehhez a felforduláshoz, amely alapjaiban rázta meg otthonukat és életüket. Újból megjött a hangjuk, és túlélő társaikat kitörő örömmel üdvözölték, boldogok voltak, ha barátaikra és családtagjaikra rátaláltak.

És vérző lábbal sántikáltak hazafelé.

A külső városban szédülten botorkáltak ki a parkokból és terekről. Mindenki kábult volt, észre sem vették a sápadt nőt,

akinek szeme olyan volt, mintha a pokol legmélyebb bugyrába pillantott volna. Lucy Ansont. Olyannyira meg volt rettenve, hogy a föld éjszakai rengései nem hatoltak tudatáig. Szíve elárulta, hogy Pinckney halott. A gondolataikat összekötő titokzatos szál megszakadt – erre nincs más magyarázat.

Meg kell bizonyosodnia róla. Lelke legmélyén nem bírt beletörődni a veszteségbe. Ez hajtotta előre, ez töltötte el reménnyel… Megsérült, de él. Azért nem érzékeled a gondolatait, mert eszméletlen. Nem azért, mert halott. Nem lehet halott. Nem lehet.

Hangosan mormolta a szavakat, azok ütemére vonszolta magát. – Nem lehet, nem lehet, nem lehet, nem lehet… A szavaknak már nem volt semmi értelme, de addig hajtogatta őket, amíg szája kiszáradt és ajka kicserepesedett. Majd magában ismételgette, miközben megtette a hosszú, többmérföldes, gyötrelmes utat; lábát felsebezte a törmelék, hálóinge elszakadt, keze kisebesedett, amikor a romokba kapaszkodva igyekezett továbbjutni. Mészpor lepte egész testét, tiszta fehérbe vonta, csak vérző sebei voltak sötétebbek. Rettenetes látvány volt, félelmeinek megtestesülése, s a többi túlélő félrehúzódott az útjából.

Késő délután ért a Tradd-kert sarkaiból kifordult vaskapujához. Ferde napsugár világította meg Pinckney porlepte vörös haját. Lucy a cifra kerítésnek esett. – Nem! – ordította az égre. – Nem – suttogta a szeme elé terülő látványra.

Nem bírta feladni a reményt. Annyiszor ismételte, hogy maga is elhitte üres szavait. – Nem lehet halott – kiáltotta, és Pinckney felé lendült – észre sem vette, hogy Julia Ashley is ott

fekszik, holott belebotlott kinyújtott karjába. Pinckney szeme csukva volt, arca fiatalos és békés, mint egy alvó gyermeké. Lucy hozzá sietett, nem törődve a körös-körül heverő romokkal. – Pinny, drágám, én vagyok az, Lucy. Most már minden rendben lesz. Ébredj, szerelmem. – Térdre esett, és kezét kezébe fogta. Az élettelen kéz hidege szíven ütötte, de még akkor sem volt hajlandó tudomásul venni a valóságot. Szerelmes szavakat suttogva dörzsölgette, melengette a kezet.

Végül a kéz rettenetes petyhüdtsége eljutott a tudatáig. Visszahőkölt, ellökte Pinckney kezét, és nyugodt arcába meredt.

A veszteség érzete marta a lelkét, fékevesztett harag tört ki belőle. – Ébredj! – kiáltotta. – Annyi évig vártam rád, most nem hagyhatsz itt! Nem hagyhatsz, hallod? – Ráborult, vérző kezével addig veregette a kihűlt mellkast, amíg teljesen ki nem merült.

Ekkor végre elsírta magát, Pinny fejét keblére szorította, repedezett ajkával csókolta le róla a port.

Kézzel söpörte le egy darabka pázsitról a port és szilánkokat, és amikor könnyei elapadtak, gyöngéden odafektette Pinckneyt. Csöndesen, mozdulatlanul ült mellette. Harag és bánat elmúlt, végtelen űrt érzett.

De Winter doktor itt talált rá. – Hagyja itt, Lucy, én majd gondoskodom róla. Szükségünk van a segítségére – Mr. Josiah-ról van szó.

Mr. Anson a bálterem romjai között álldogált. Szeme üres, zavaros volt. – Meg kell gyújtanom a gyertyákat – mondta remegő hangon –, de eltűnt a lépcső. – Reszkető kezében az elhordott régi tánccipőt szorongatta.

Lucy átkarolta. – Összekavarta az időpontokat, nem ma este van a bál. Jöjjön szépen. Menjünk haza.

De Winter doktor talált valahol egy lovat. Egy arra haladó fekete segítségével a ló pőre hátára emelte Mr. Ansont. – Nincs rá időm, hogy hazavezessem. Rengeteg az orvosi segítségre szoruló sebesült. El tudja egyedül intézni?

– Igen – válaszolt komoran Lucy. – Nagy gyakorlatom van abban, hogy mindent egyedül intézzek.

A ló lassan vánszorgott, megkerülte az akadályokat, amelyekre Lucy felmászott. Öreg ló volt, nem okozott gondot. Akkor ijedt csak meg, amikor éles füttyszó hasított a levegőbe; kicsit oldalt lépett, majd folytatta letargikus lépteit.

A füttyszó a komp érkezését jelezte a Cooper folyó túloldaláról. Veszélyesen alacsonyan imbolygott a háborgó vízen, túlterhelték a szigetről jövő menekültek, köztük Elizabeth és gyermekei. A többi utashoz hasonlóan kialvatlanok és idegesek voltak. Catherine és Tradd délután néha elszundított, de kifárasztotta őket a hosszú gyaloglás a kompig és a kényelmetlen, zsúfolt hajóút. Elizabeth teljesen kimerült. Harminchat órája nem hunyta le a szemét.

Amikor meglátták a romokban heverő várost, a gyerekek sírni kezdtek. Elizabeth, az anyák természetfeletti erejével, vidám hangon szólt rájuk. – Micsoda hűhó! – guggolt le közéjük. – Catherine, mássz a hátamra, lovacskázni fogunk! Tradd, neked kenguruzsebet csinálok a szoknyámból. Meglátjátok, milyen hamar hazaérünk. – A nevetgélő gyerekek súlyával terhelten nehézkesen felállt, és a Meeting Streetre indult.

Kimerültsége furamód segítette. Túlságosan eltompult ahhoz, hogy a gyerekek súlyát érezze, vagy felfogja a katasztrófát, amely az ismerős utcákat holdbéli tájjá változtatta. Semmi másra nem gondolt, mint hogy egyik lábát a másik elé rakja, értékes terheit hordozza, miközben a sűrűsödő sötétben a Szent Mihály-templom fehér tornya felé igyekezett.

Már majdnem összeesett, amikor de Winter doktor a templom előtt megpillantotta. – Elizabeth! – kiáltott oda, de ő nem hallotta. Az orvos az utcára szaladt, széttárt karokkal állította meg. Elizabeth üres szemekkel nézett rá; az orvos elvette tőle a két gyereket.. – Jöjjön utánam – mondta –, már nincs messze.

A skót templom udvarán létesített ideiglenes táborhelyre vitte őket. Kis tábortüzek fölött fazekak lógtak, a hölgyek ezekből töltöttek forró kávét és levest. A férfiak csapatokba verődve tisztogatták az utcákat és vizsgálták a házak biztonságát ; időnként sorba álltak egy-egy csésze forró folyadékért, felhörpintették, és visszamentek munkájukhoz. Szerteszét az udvaron gyerekek és öregek aludtak a templomból kihurcolt hosszú padokon.

– Itt van maguknak egy pad – mondta az orvos. – Pihenjenek, szólok Kittynek, hogy itt vannak. Majd hoz maguknak levest.

– Köszönöm, Jim – Elizabeth engedelmeskedett. Fáradt volt ahhoz, hogy kérdéseket tegyen fel.

– Kávét is hoztam neked – suttogta Kitty. – Nézd a gyerekeket, alszanak, mint az angyalok. Ha felébrednek, kapnak

levest. Neked is pihenned kell. Ott a tűz melletti pádon van még hely.

Elizabeth megérintette régi barátnője karját. – Köszönöm, Kitty. Csak előbb megkeresem Pinnyt, és szólok, hogy jól vagyunk. Bizonyára betegre izgulja magát. Utána akkorát alszom, mint még soha életemben.

Kitty mély hallgatása áthasította Elizabeth fáradtságát. Hirtelen teljesen felébredt.

– Mi van, Kitty? Pinckney megsérült? – Közelebb hajolt

Kittyhez, a távoli tűz fényében próbálta a választ leolvasni arcáról. Amit látott rajta, elborzasztotta. Felugrott.

– Várj! – szólt utána Kitty. – Nem tehetsz semmit. – Szaladni kezdett Elizabeth után, de Tradd felsírt álmában. Kitty barátnője távolodó hátáról a kisfiúra nézett. Tradd nyöszörgött. Kitty leült mellé, és megnyugtatón simogatta a vállát.

Valaki ravatalt rögtönzött fűrészbakokra fektetett ajtókból. Pinckney és Julia tisztességesen fel volt ravatalozva, testük függönnyel letakarva. Nagy testű fekete férfi ült mellettük a libikóka deszkáján. Kezében fáklya és furkós-bot. Amikor Elizabethet meglátta, nehézkesen felállt. – Ne aggódjon, asszonyom, nem engedem, hogy a rágcsálók a halottak közelébe érjenek.

A fénykörön kívül eső árnyékok között valami mozgott. Vörös szemek világítottak. Elizabeth felsikoltott.

És újból sikoltott. És megint és megint, amíg az őr rá nem kiáltott, hogy hagyja abba.

Elizabeth vadul rámeredt. A férfi majdnem sírva fakadt, és Elizabethet megbánás kínozta. – Elnézést – dadogta –, nem akartam megrémíteni. Ismerem magát?

– Nem, asszonyom. Manigo vagyok, a doktor kocsisa.

– Köszönöm, Manigo, hogy az enyéimmel virrasztott – mondta Elizabeth szívből jövő hálával. Tudta, hogy ez a nagydarab ember jobban fél a holtaktól, mint ő a rágcsálóktól. Julia Ashley szavait hallotta magában: „A te feladatod, hogy erős légy és példát mutass a személyzetnek. Tőled függnek." Erőltetetten rámosolygott, remélte, hogy mosolya megnyugtató. Majd nagynénje arcára pillantott, várva, hogy Julia helyeseljen.

Csak ebben a pillanatban értette meg igazán, hogy Julia halott; hogy soha többé nem hagyja jóvá rövid biccentéssel a helyes viselkedést, nem vonja össze szemöldökét, ha valami nem tetszik neki. Julia, akit sem háború, sem vihar, sem kor nem győzött le – Julia Ashley halott.

Elizabeth soha nem gondolta végig, hogy rendíthetetlen nagynénje milyen fontos szerepet játszott az életében. De most, halálával, eltűnt az a biztonság, amit az élő Julia jelentett. Ha Juliát is legyőzheti a halál, akkor nincs a világban biztonság, nincs elég erő, semmi sem áll Elizabeth és az élet ismeretlen rémségei között.

Vacogni kezdett. A párás, fojtó éjszakai hőségben is rázta a hideg. Julia néni elment.

És Pinckney. Elizabeth dermedt szíve már nem bírta szeretett bátyját gyászolni. Nyugodt arcába nézett, és nem érzett semmit. Végre boldog lehetett volna, gondolta, és most ez sem adatott meg neki.

Valamit éreznem kellene. El kéne siratnom szegény Pinnyt, Julia nénit, Stuartot, aki talán szintén halott. De nem érzek mást, mint borzalmas hideget. Istenkém, kérlek, segíts rajtam! Éreznem kellene valamit, hogy tudjam, nem haltam meg én is. Karjával átfogta testét, próbálta remegését megállítani.

– Rosszul van, asszonyom? – Manigo hangja mintha nagyon messziről jönne. – Megkeresem a doktort vagy valakit. Kit hívjak ide?

Elizabeth még szorosabban ölelte magát. – Senkit, Manigo. Senkit sem talál. Mindenki elhagyott. Egyedül maradtam.

Végtelen fájdalom és félelem rohanta meg. Forrón futott át a testén, megbizsergette jéghideg végtagjait, minden idegszálát. Egyedül. Senkihez sem fordulhat, senki sem segít rajta, senki sem áll közte és a jövő fenyegetései között. – Julia néni! – kiáltotta. – Pinny! Ne hagyjatok el! Mi lesz velem?

A fekete megragadta, és kezébe nyomta a fáklyát. – Tartsa ezt! Megyek, hívok valakit. – Eltűnt a sötétben, nem hallgatott Elizabeth könyörgésére, hogy maradjon.

– Ó, istenem – nyöszörgött. Saját hangja megrémítette. Senki sem válaszolt. Magasra emelt fáklyával nézett körül. A fáklyafény visszaverődött a leselkedő, piros szemekben. Halk nyögést hallatott, majd a libikókára ült. Súlya alatt megremegett a deszka. Fejét szoknyája redői közé rejtette, hogy a világot kizárja.

Valaki megérintette a vállát. Füstszagot érzett, kezek rángatták a szoknyáját.

– Elejtetted a fáklyát. Bolond. Hagyd abba a nyávogást! Nézz rám!

Erőszakkal kinyitotta a szemét. Kitty de Winter és férje fogták kétoldalt a karját. Kitty nyersen megrázta. – Vannak súlyos sebesültek, akiknek szükségük van Jimre. Szedd össze magad! Nem szaladgálhat minden percben hozzád. Gyere vissza a templomudvarba, és viselkedj rendesen! Halálra ijesztetted Manigót.

– Hagyjatok békén! – próbált elhúzódni.

– Elizabeth! – rázta még erősebben Kitty.

De Winter mély hangja leállította. – Kitty, ne! Sokkban van. Tartsd a fejét, amíg beadok neki valami nyugtatót. Utána visszaviszem a táborhelyre.

Kitty szót fogadott, de miközben férje beadta a nyugtatót, hangosan morgott. – Igazán nagyon sajnálom, de nem tudom Elizabeth kötelességét átvállalni. Én is fáradt vagyok. Valamennyien fáradtak vagyunk. Nem ő az egyetlen. Ki fog vigyázni a két gyerekre, amikor éhesen és bódultan felébrednek? Nekem senki sem ajánl altatót. Nem vigyázhatok mindenkire.

Elizabeth egyre mélyebben süllyedt a jóleső sötétbe. Szólni próbált, de nem volt ereje. – Majd én – akarta mondani. – Az én gyerekeim. Én vigyázok rájuk.

A nagy charlestoni földrengés a nyugati világ minden lapjának címoldalán szerepelt. Joe Simmons összehajtotta a *New York Journal-t*, és felemelte a kagylót. Megparancsolta, hogy vasúti magánkocsiját hozzák ki a rendező pályaudvarról.

– Emily, le kell utaznom az üzembe – mondta. – Senki sem tudja, milyen messzire terjedt a földrengés, a távirati összeköttetés megszakadt. Meg kell néznem, mi történt.

– Remélem, nem mész Charlestonba. Az újság szerint további rengések várhatók.

– Ne izgulj, drágám. Nem akarom, hogy a falak rám szakadjanak. A közelébe sem megyek.

Simmonsville-ben a rengés csak riadalmat okozott, károkat alig. Néhány ablak tört ki. Joe már másnap visszamehetett volna New Yorkba.

De húzta az időt, azzal az ürüggyel, hogy megvizsgálja az elmúlt években történteket az ügyvéddel, aki dél-karolinai ügyeit intézi. Valójában teljesen váratlan nosztalgia tartotta fogva. Ez a lapos, kiégett föld születésének helye; a düledező, omladozó kunyhók, a satnya gyapottövek arra a farmra emlékeztették, ahol gyerekkorát töltötte. A csúnya, időmarta fonoda volt vagyonának alapja. A rendetlen kisváros az ő nevét viselte. Körülnézett, látta a reménytelen szegénységet, amitől megmenekült, és megfogadta, hogy sohasem felejti el. Azt hitte magáról, hogy ő az Ötödik sugárúthoz és a Wall Streethez tartozik. Önelégült, sőt néha kissé elégedetlen volt. – Én vagyok a világ legszerencsésebb fickója – mondta most önmagának –, jól teszem, ha nem felejtem el.

Amikor megígérte Emilynek, hogy nem megy Charlestonba, úgy is gondolta. De most, hogy ilyen közel volt, mintha valami odavonzaná. Emlékeit az idő megszépítette. Maga előtt látta Traddéket karácsonykor, ahogy őt is megajándékozzák,

megosztják vele azt a keveset, amijük van. És szégyellte, hogy haragudott Pinckneyre és kárt okozott neki. Talán jó lenne, ha odamenne és bocsánatot kérne. Ez is életében először fordulna elő. De büszkesége nem engedte.

Mindaddig, amíg ügyvédje nem közölte, hogy távolléte kilenc éve alatt félévenként bankátutalást kapott a Tradd-Simmons Foszfát társaságtól. – A fenébe – robbant ki –, miért nem tudatta velem? Nem engedhetik meg maguknak, hogy pénzt küldjenek nekem! – Ekkor határozta el, hogy Charlestonba utazik. Látnom kell Pinnyt, gondolta. És Lizzie-t, még akkor is, ha belerokkanok.

A Charleston Szálló igazgatója „el volt ragadtatva" attól, hogy lakosztállyal és rengeteg értesüléssel láthatja el. Elmondta, hogy Mr. Pinckney Tradd meghalt: a szertartást a sírnál tartották, mert a Szent Mihály-templom, amíg rendbe nem hozzák, zárva van. Mr. Stuart Tradd kórházban fekszik, koponyarepedéssel, de remélhetőleg felgyógyul. Mrs. Elizabeth Tradd Cooper? Nem, ő nem sérült meg. Ami azt illeti, még mindig szóbeszéd tárgya, hogy milyen bátran intézte bátyja temetését. És a nagynéniét is. Azt mesélik, saját maga hajtotta rúddal a bárkát az Ashley folyón. Mindenkinek azt mondta, hogy az idős hölgy csak saját földjében pihenhet békén. Igen, uram, ez a Mrs. Cooper derék asszonyka. Most sem tört össze. Olyan volt, mint néhány évvel azelőtt, amikor a férje szenvedett halálos balesetet. Ugyanígy viselkedett annak a temetésén, elfojtotta bánatát.

Joe húszdolláros aranyat dobott az igazgató íróasztalára, és kirohant az ajtón.

– Mintha a seriff üldözné – mondta az igazgató a fogadóportásnak. – Mi köze lehet egy ilyen gazdag jenkinek Traddékhez?

52

– Asszonyom, egy úriember keresi. – Delia forgatta szemét, hogy jelezze: az úriember idegen, jó hatást tett rá, és nem mer hangos megjegyzést tenni, nehogy meghallja.

Delia válla fölött Elizabeth a hallban álló zömök, jól öltözött férfira nézett. Amaz őt bámulta. Amikor tekintetük találkozott, a férfi szeme valósággal eltűnt a mély ráncok sűrűjében.

– Joe! – Elizabeth elrohant Delia mellett, átölelte a férfit, és lehajolt, hogy arcuk összeérhessen. – Ó, Joe! Jaj de örülök, hogy látlak! Remekül nézel ki. Gyere, üljünk le! – Elizabeth a könyvtárba, a pamlaghoz vezette. Mialatt beszélgettek, el nem eresztette a kezét. Joe titkolta, hogy Elizabeth külseje mennyire megrendíti. Ijesztően sápadt. Színtelen bőre feltűnő ellentétet alkot mélykék szemével és vörösarany hajával. A szeme és arccsontja alatti gödrökben olyan mély árnyékok ülnek, mintha megverték volna. Éppoly törékeny és riadt, mint az a kislány, akit huszonhárom éve látott először.

– Mióta nem láttalak? Egy évszázadnak tűnik.

– Az is volt. Tíz éve – mondta Joe. És nem volt olyan nap, fűzte hozzá magában, hogy ne gondoltam volna rád. Mit tettek veled? Miért vagy ilyen nyúzott? Ilyen ideges? Ösztöne azt

súgta, hogy nem egyedül a földrengés miatt. Veszélyesen közel van a teljes összeomláshoz.

Mély hangján lassan, megnyugtatóan beszélt hozzá. Mesélt a New York-i életről, a város terjeszkedéséről, az operáról, európai útjairól (beleértve az elsőt, amikor megcsináltatta a fogait). A hosszú, megnyugtató beszámoló végén megnevettette Elizabethet. Joe-nak olyan érzése támadt, mintha visszapergette volna az időt; akkor is ő volt az egyetlen, aki mosolyt tudott fakasztani a komoly, copfos kislány ajkán. Szerette volna karjába kapni azt a gyermeket, és megvédeni az ellenséges világtól.

De az a gyermek és az az ellenszer már rég nem létezik. Ki kell kutatnia, ki ez az asszony, és mire van szüksége; akkor tudni fogja, mit tehet érte és azért a kislányért, aki még mindig benne lakozik.

A következő hetek alatt Joe Simmons sok mindent megtudott Elizabethről, önmagáról, Charlestonról.

A város a szó szoros értelmében összeszedte magát. Minden épület megsérült, de a favázak kibírták, csak a téglakémények törtek össze. A téglából épült házak, üzletek és raktárak mind megrepedtek, falaik nem voltak biztonságosak. A város segítségül hívta a kovácsokat, a szakmának azon mestereit, akik a szépséges régi város kovácsoltvas kapuit és művészi balkonjait készítették. A padlókat és a lépcsőházakat tartó gerendák alá hosszú, hornyolt vasrudakat helyeztek; mintha óriási csavarok volnának. Végükre csapszeg került, amit addig szorítottak, amíg a fal majdnem visszanyerte eredeti méretét. Újjáépítették a kéményeket, a repedésekbe friss vakolat került. A csapszegek

végére dekoratív vaskupakot illesztettek, így lett a szükségből szépség.

Az új stílus megteremtése láttán Joe elismerően bólintott. Charleston alapítása óta ilyen, gondolta. Összehasonlította New Yorkkal; az a nyers energia, a haladás iránti szenvedély, ami őt is magával ragadta, hirtelen pazarló rombolásnak tűnt. A most otthonának tartott New Yorkban mindenki megvetette a régi dolgokat és az öreg embereket. Itt pedig mindenki megbecsüli.

Joe is megbecsülte. Sose tudta, hogy ez az érzés benne lakozik. Szabad perceit önvizsgálattal töltötte, sok minden másra is rájött. Lebilincselő tanulmány volt.

De kevés ideje maradt rá. Elsődleges gondja: Lizzie. Vagy, ahogy most nevezi magát: Elizabeth. Nem kérdezte, miért, mint ahogy *azt* a kislányt sem kérdezgette soha. De most is, mint akkor, érezte, hogy nevenincs rettegés áldozata. És most is magába húzódik, ha nem is olyan szembeszökően, mint az a széken ringatózó, hallgatag gyermek. Elizabeth mosolygott és csevegett, és felügyelte a mennyezetről és a falakról pergő gipsz eltakarítását. De Joe tudta, hogy színészkedik. Minden egyes nappal egyre mélyebben süppedt magába, valami láthatatlan erődítménybe, ahol semmi és senki nem érheti utol.

Joe hosszasan gondolkodott, hogyan segíthetne rajta. Végül úgy döntött, hogy kockára teszi Elizabeth belé vetett bizalmát és szeretetét. Ki kell rángatni abból a belső erődítményből, vagy végképp elveszett. Egyik nap ebéd után hátratolta székét, torkát köszörülte, nyugodt, természetes hangon és arckifejezéssel szólalt meg.

– Elizabeth, a foszfátvállalatot ezentúl neked kell vezetned. Nincs senki más. Stuart örökölte az ültetvényt, odaköltözik és gazda lesz. Pinckney rád hagyta ezt a házat és a vállalatot. Ha gyerekeidnek enni akarsz adni, pénzt kell keresned.

– De Joe, a vállalat a tied is. Azt hittem, te majd átveszed.

– Képtelenség, nekem más dolgom van. Addig maradok, amíg betanítalak, de utána vissza kell mennem New Yorkba.

– Nem értek hozzá.

– Dehogynem. Láttam, hogyan vezetted ezt a házat, amikor még rövidszoknyás kislány voltál. Egy vállalat vezetése sem nehezebb. És nagyon élvezetes. Akkor is szerettél dirigálni. Most te lehetsz a főnök. Tetszeni fog neked.

– De Joe, úrinő nem foglalkozik üzleti ügyekkel. Mindenki meg lesz botránkozva.

– Ne etess ezzel a maszlaggal! A háború után a legfinomabb úrinők vágtak bele üzleti vállalkozásokba. Mi van például azokkal a hölgyekkel, akik iskolát nyitottak? Azt hiszed, azért tűrtek el mindenfélét a tanítványoktól, mert szórakoztatta őket? Manapság is vannak úrinők, akik pénzért varrnak és foltoznak, albérlőket tartanak, zongoraleckéket adnak és tánciskolát nyitnak. Csak azért, hogy tető legyen a fejük fölött. Te meg, gyermekem, Tradd vagy. Gyilkosságon kívül bármit elkövethetsz, és senki sem fog megszólni.

Elképzelni sem tudta, miért néz ilyen riadtan. – Gondolkodni fogok rajta – mondta Elizabeth.

Joe mosolygott. Sikerült. – Gyerekkorodban is mindig ezt mondtad. Es a szemöldököd is úgy vontad össze, mint most. Úgy érzem, visszafiatalodtam.

Két nap múlva Joe bárkát és evezősöket bérelt, és Carlingtonba mentek. Teljesen elhagyatott volt, egy ősöreg négeren kívül, aki egy lepusztult öreg házból vánszorgott elő. Cudjónak hívják, mondta, és nehézkesen meghajolt Elizabeth előtt. – Asszonyom, ön biztosan Mr. Pinckney húga. Senki másnak nincs ilyen csodálatos vörös haja. Megszakadt a szívem, amikor megtudtam, hogy meghalt. Nem szép a Jóistentől, hogy őt magához szólítja, és egy ilyen öreg, hajlott hátú négert itt hagy. – Beesett orcáján csorogtak a könnyek.

Elizabeth átkarolta a vállát. – Ne sírj, apó. A Jóistennek megvannak a maga indítékai. A segítségedre van szükségem; talán azért hagyott itt téged, hogy rám vigyázz. Mr. Pinckney elmesélte nekem, mennyire vigyáztál rá. Joe szeme láttára fiatalodott vissza az öreg. New York-i évei alatt Joe elfelejtette, milyen szoros kapcsolatok fűzik volt rabszolgáikhoz a régi charlestoni családokat. Charlestonban az öreg fekete férfiakat apónak, az asszonyokat mamának szólították. A fehér családok gyerekeinek majdhogynem szülei voltak, és a gyerekek úgy tisztelték őket, mint saját szüleiket. Cserébe ezek a „szülők" gondoskodtak a gyerekekről, akkor is, amikor a gyermekek már felnőttek.

Ezt a rendszert sose foglalták törvénybe, és a felszabadítás mit sem változtatott rajta. Kívülálló nem is remélhette, hogy megérti – Joe nem is próbálkozott vele. Egyszerűen elkönyvelte a tényt, hogy Elizabeth most honi talajon mozog, és hogy Cudjó apó vigyáz rá. Kettejük mögött ballagott, éles szeme megfigyelte a hiányos, elavult berendezést; mennyire elhanyagolt minden. Pinckney nem volt üzletember.

A kiásott árkok több mint egy mérföld hosszan húzódtak a folyó partján. Az üregeket általában a következő üregből kiásott földdel töltötték fel. A nyolc láb mély lyukak némelyike mellett nagy földhányások voltak, a gödrökben sáros esővíz gyűlt össze. Elizabeth valamilyen bíráló megjegyzést tett, és az öreg néger vihogott. A háziasszony máris változtatásokra készül, gondolta Joe.

A visszaúton Elizabeth mélyen elgondolkodott. Joe észrevette, hogy arca kissé élénkebb lett, és elfelejtette föltenni a vállára vetett özvegyi fátyolt. Mintha máris hatna a gyógykezelés. – Az öregember azt mondta, hogy hétfőhöz egy hétre vissza tudja hívni az összes munkást – emlékeztette Joe. – Ha el akarod adni a vállalatot, nincs értelme újra felfogadni munkásokat. Bármilyen új tulajdonos azonnal modernizálásba kezdene.

– Hogyan?

– Úgy, mint ez – mutatott Joe az üzemre, amely mellett elhaladtak. – Ez igazi foszfátüzem. A te tulajdonod csupán néhány lyuk a földben.

Elizabeth szólt az evezősöknek, hogy lassítsanak. Megbámulta a magas kéményekből áradó élénksárga füstöt, hallotta a nehéz gépek és a vasúti kocsik zaját. – Mi ez a bűz? – kérdezte Joe-t.

– Nem mondanám bűznek. A vegyészek szuperfoszfátnak nevezik; én pénznek. – Intett, és a csónak elindult. És mialatt közeledtek a városhoz, sietve elmondta Elizabeth-nek a műtrágyagyártás fejlődését a húsz év alatt, amióta Charlestonban foszfátra bukkantak.

– Először csak kiásták és átmosták a nyersanyagot, majd Baltimore-ba vagy Philadelphiába küldték feldolgozásra. Az északi vegyi üzemek tonnánként mintegy tizennégy dollárt fizettek. A szállítás költségei a termelőket terhelték.

A dörzsöltebb termelők csakhamar porítani kezdték a sziklákat, mert vagononként fizették őket, és egy-egy vagonba sokkal több port tudtak felrakni, mint göröngyöt.

Majd a Charlestoni Bányatársaság tetemes északi finanszírozással és jól képzett északi szakemberekkel saját kénsavtartályokat szerzett be. Tudod, a finomításnak ez az alapja. A porrá tört foszfát kénsavval vegyülve háromféle végterméket ad. Mindháromnak külön-külön is nagyobb a piaci értéke, mint magának a nyersanyagnak. Tudsz követni? – Elizabeth bólintott.

– Helyes. Nos, a helyi feldolgozás 1870 vége felé kezdődött, és a nagyvállalatok többsége 71-re már áttért a saját előállításra. Rengeteg kénsavat importáltak. Meglehetősen veszélyes anyag. Óvatosan kell vele bánni, mert csontig égetheti az ember kezét. Ez a fő oka annak, hogy Pinckney hallani sem akart róla. Azt tartotta, hogy csákánnyal, ásóval és talicskával biztonságosabb.

– És nem volt igaza?

– Lehet, hogy igen. Lehet, hogy nem. Nem értettem egyet vele. Felnőtt embereket nem lehet úgy védeni, mintha gyerekek volnának. A legjobb munkásaink más vállalatokhoz szegődtek, mert a kénsav kezelése jobban fizet. Érthető: ugyanezért a foszfátmennyiségért háromszor annyit kap, még ha a sav árát is beleszámítja.

– Mennyibe kerül a sav?

Joe titkolta megkönnyebbülését. Tanítványa kezd üzleti fejjel gondolkodni.

– Ez volt a következő lépés. A kénsav az északi vegyi üzemekből jött, többsége ugyanattól a vállalattól, amely a nyersanyagot vásárolta és maga dolgozta fel. Nem tette őket boldoggá, hogy charlestoni versenytársaik támadnak. Csak akkor voltak hajlandók szállítani, ha a helybéliek állják a szállítási költségeket. A költségeket a vasút állapítja meg, és ezek igen magasak, sikerre vagy bukásra ítélhetik a gyártót.

Elizabeth szeme csillogott. – Csak nem volt családi kapcsolat a vegyi üzemek és a vasutak vezetői között?

Joe nevettében a térdét csapkodta. – Isten óvja legjobb barátaimat, ha te egyszer beteszed a lábad a Wall Streetre! Fején találtad a szöget. Csakhogy esetünkben nem a Délről van szó. Ezeket az üzletembereket nem a vérségi, hanem az üzleti kapcsolatok fűzik össze. Zártkörű klub, és az ég segítse a kívül rekedteket.

– Folytasd, Joe! Nem változtál annyira, hogy ne tudnám: a csattanót a végére tartogatod. Mi volt a következő lépés?

– Mennyire vagy jártas a földrajzban?

– Elég jól ismerem azokat a helyeket, ahova Julia néni ellátogatott. Mást nem nagyon tudok.

– Járt-e valaha Szicíliában? Olaszországban?

– Olaszországban volt. Nagyon szerette. Azt mesélte, hogy Firenze Charlestonra emlékezteti.

– Szicília nem hasonlít Dél-Karolinára. Nagy sziget, Olaszország közelében. És lehet, hogy az egyetlen hely a földön, ahol az emberek szegényebbek, mint a charlestoniak voltak a

hetvenes években. És annyira gazdag kénben, hogy egy hegyük néha megnyílik, és tűzesőt lövell ki magából.

– Nem hiszek neked.

– Oké. Ne hidd el a vulkánt! De a ként el kell hinned, mert onnan érkezik abba a műtrágyagyárba, amit az előbb láttunk. Közvetlenül, hajóval hozzák, és itt alakítják át kénsavvá. Saját kénsavval, saját foszfátból állítják elő a műtrágyát, és utána hajóval szállítják az óceánon át egyenesen Angliába. A készterméket. Nincs vasúti költség, nincs várakozás üres vagonra, nincs harc a vasúti igazgatósággal. Teljesen függetlenek.

Elizabeth mosolygott. – A jenkik bizonyára nagyon dühösek.

– Hát nem túl boldogok.

– Carlington is megtehetné ugyanezt?

– Igen. Idővel és nagyon szigorú vezetéssel. Meg némi tőkebefektetéssel, de azt én adnám. Mit szólsz hozzá?

– Mennyire nehéz megtanulni a könyvelést? Ezt érted vezetésen, nem?

– Több is kell hozzá, de az első a könyvelés.

– Akkor útban hazafelé megállunk az irodánál. Magunkhoz vesszük a főkönyveket, nálam vacsorázol, és ha lefektettem a gyerekeket, megkezdhetjük a tanulást. – Már megint parancsolgat, gondolta titkolt örömmel Joe.

Éjjel kettőt ütött a toronyóra, amikor Elizabeth becsukta a főkönyvet, és megdörzsölte a szemét. – Úristen, nem tudom, mikor maradtam fent ilyen későig. Miért nem maradsz itt

éjszakára? Reggel csendre intem a gyerekeket, hogy kialhasd magad.

Joe arra gondolt, hogy egy fedél alatt alhat Lizzie-vel, vele reggelizhet, és a következő és az azután jövő napokat vele töltheti. Az alvó városban, a gázláng fényében különlegesen meghitt hangulatban voltak. Joe úgy érezte, mintha egyedül volnának a világon, ahol semmi sem érintheti őket. De nem voltak egyedül. Felkel a nap, és a szoba csak egy szoba lesz, a nagyon nagy világ apró sarka. Minél hamarabb visszatérsz a világba, annál kevésbé fájó lesz a búcsú, intette magát. És nincs más választásod. Búcsúzni kell. Ott van Victoria és Emily és New York. Mind rád vár.

Felállt és nyújtózott. – Köszönöm, Elizabeth, de nem maradhatok. A szállodában tele táska irat vár rám, leveleket is kell írnom. Vissza kell mennem Simmonsville-be, megnézni, hogyan állnak a dolgok. A legjobb lesz, ha néhány napig tanulmányozod a könyvelést, végiggondolod, hogy mit láttál és mit okultál. Szombat este jövök vissza. Vasárnap, istentisztelet után átjövök, s akkor elmondod, hogyan döntöttél. – Gyorsan, nyers hangon beszélt. Elizabeth sértett, zavart pillantása a szívét facsarta. A nő nem tudhatta, hogy azért ilyen nyers, nehogy kibökje mindazt, amit mondani szeretne; szerelmi vallomást, ami jobban megriasztaná, mint ez a komoly üzleti hang.

– Joe? – kérdezte olyan hangon, mintha azt akarná mondani: miért?

Gyors, görcsös öleléssel karolta át. – Meglátod, bébi, minden rendben lesz – mondta. Ezután kisietett. Lassan ballagott a

szálloda felé, az éjszakai levegő elviselhetetlen súllyal nehezedett rá.

Joe két hét múlva érkezett vissza New Yorkba. Klubtársait új üzlettársáról, az úrihölgyről szóló történetekkel szórakoztatta. – Én mondom nektek, jobb, ha nem engedjük be a nőket az üzleti életbe. Soha életemben nem láttam ilyet. Három napig voltam távol, és mire visszatértem, már ki is szorítottak a boltból. Azt hisszük magunkról, hogy nagyon ügyesen tudunk üzletet kötni; de nincs olyan kartell a világon, amelyik a charlestoni kuzinokkal felérne. Azt se tudom, nevessek-e vagy sírjak.

– Joe, a következőket csináltam – mesélte neki Elizabeth. – Mindent végiggondoltam, és döntöttem, ezért az indítással meg sem vártalak.

A Tradd-Simmons cég évi háromezer tonna foszfátot szállított, teljes bevétele negyvenkétezer dollár volt. A vállalat kiadása közel harmincezer, ebből hatezer a szállítási költség és ezer dollár a városi iroda és a raktár bérleti díja. Elizabeth felkereste Aggie kuzint, akinek férje a Planters műtrágya- és foszfátgyár egyik tulajdonosa volt; ez az az üzem, amit Joe a bárkáról megmutatott neki. Aggie férje boldogan sietett Elizabeth segítségére. Tonnánként csupán egy dollárral kevesebbet fizet, mint a baltimore-i vegyi gyár; a nyers foszfátot a magáéval együtt dolgozza fel. – Egy vagyont keres rajta, ami nem baj, a mi szállítási költségünk pedig a felére csökken. Emellett fele-fele arányban betársul a Carlingtonig nyúló vasúti szárnyvonal építésébe; ez az ő szárnyvonalához csatlakozik. Mindenki jobban jár. Megtakaríthatjuk a raktárház bérleti díját

is. Ezenfelül: bezárom az irodát. Egy hölgy nem járkálhat a Broad Street üzleti negyedében. A kocsiszínt alakítom át irodává, ott fogok Ned Wragg-gel dolgozni. Ő Pringle-nek dolgozott, és egyszerűen átcsábítottam. Mindent tud, amit erről a szakmáról tudni lehet. Mr. Pringle nagyon dühös.

Joe megkérdezte, hogyan sikerült átcsábítani. Minden nehézség nélkül, válaszolt nyájasan Elizabeth. Ned Caroline Wragg kuzenje; mind együtt jártak tánciskolába. Felesége meg Pinckney harmadunokatestvére. Ezenfelül, Elizabeth másfélszer annyit fizet neki, mint amennyit Pringle-től kapott.

– Ami még mindig évi ezer dollárral kevesebb, mint amennyit Pinny fizetett Lucasnak. Nem csoda, hogy olyan nagy lábon éltünk. Pinckney kétezret tartott meg magának, Lucasnak meg négyet adott. Joe, te is kisebb részesedést fogsz kapni. Mindketten négyezer dollárt fordítunk korszerűsítésre; tehát nyereségre kettőnknek háromezer marad. – Becslése szerint a korszerűsítés nyolc évet vesz majd igénybe.

A rövid vasúti szárnyvonal építését az 1877-ik évi költségvetésből fedezik. Ezután évről évre bővítik, új gépekkel szerelik fel az üzemet, 1893-ban saját kénsavüzemet állítanak fel, 94-ben pedig megkezdik a kén behozatalát. Remek lesz. – Catherine akkor lesz tizenöt éves, és ha jól emlékszem, ez az a kor, amikor egy lány minden estélyen új ruhában akar megjelenni. Addigra meg kell gazdagodnom.

Joe azonnal felajánlotta a teljes összeget; szükségtelen, hogy Elizabeth nyolc évig kínlódjon. De Elizabeth nem fogadta el. – Jó érzés lesz felépíteni valamit. Az utóbbi években nem építettem, csak romboltam. – Joe nem akart ellentmondani. Azt akarta,

hogy Elizabeth vagyonos legyen, noha jobban szerette volna, ha ő maga nyújthatja neki, ahelyett hogy halálra dolgozná magát.

NYOLCADIK KÖNYV

1887-1898

53

„Charleston, 1887. június 11. … Drága Joe! Micsoda izgalom! Tegnap megnyílt a mi kis carlingtoni vasútvonalunk. Edward Hanahan kölcsönadott egy apró mozdonyt és egy pőrekocsit. Igazán nagyon aranyos ember. A mozdonyt fényesre pucolták, a pőrekocsit frissen festették és felszalagozták. Stuart elhozta fiait az ültetvényről, és engem, Catherine-t és Traddet kivitt kocsiján Carlingtonba. Hosszú út volt (neki még hosszabb), de a gyerekek egész jól viselkedtek, és én voltam olyan előrelátó, hogy rengeteg szendvicset és limonádét pakoltam fel, úgyhogy minden rendben volt. A kis Stuartnak kiábrándulást okozott, hogy a síneken nem volt arany sínszeg, de megenyhült, amikor a mozdonyon utazhatott és sípjelzést adhatott. Azután persze mindegyik gyereket oda kellett engedni. Zajos kirándulás volt. A pőrekocsin piknikeltünk, oda-vissza utazgattunk, amíg el nem fogyott minden az utolsó morzsáig. Elfelejtettem napernyőt vinni, és attól tartok, hogy életem végéig olyan szeplős leszek,r mint egy kacsatojás. De nem érdekel. Csodás nap volt. Életem főművének első lépése.

Mint már írtam neked, rengeteg szóbeszéd járta, amikor a kocsiszínben megnyitottam az irodát és üzletasszonnyá váltam. A sustorgás azóta elcsitult. Cleveland elnök és felesége tavasszal eljött,

hogy megnézze a parkot, és most mindenki az ő modoruk bírálatával van elfoglalva – engem el is felejtettek. Egyébként sem mutatkozom gyakran. Vettem egy Remington írógépet, most tanulok gépelni. A rajta írt levelek pontosan úgy néznek ki, mint egy könyv oldalai. De gondolom, hogy New Yorkban nem újdonság a gépírás. Az én „új" gépem valójában több mint tízéves. A kereskedő, akitől vettem, majdhogynem szégyenkezett a gép kora miatt. Nem árultam el neki, hogy azt se tudtam: létezik ilyesmi. Pinny mindig otthon intézte a levelezést, magam előtt látom, ahogy íróasztalánál ül és tollát a papától öröklött fura, régi tintatartóba mártogatja.

Néha még mindig elfelejtem, hogy Pinny meghalt. Stuart és fiai tegnap, az erős napsütésben, olyanok voltak, mint egy sorozat új rézpénz. Boldogságunk közepette fájdalom szorította össze a szívemet: nagyon hiányzott az a másik rőtarany Tradd, akinek köztünk lett volna a helye.

De azután egy utálatos, önző belső hang figyelmeztetett, hogy én itt vagyok és én is Tradd vagyok. Elárulok neked egy titkot. Kezdem azt hinni, hogy igen jó Tradd vagyok. Egyszerűen imádok szép számokat írni egymás alá a pénztárkönyvekbe, és megrovó leveleket intézni – E. Tradd aláírással – azokhoz a szélhámosokhoz, akik megpróbálnak becsapni. Minden „hibát" észreveszek, és idén már több mint huszonhét dollárt megtakarítottam a vállalatnak. Ned Wragg szent áhítattal fogadja egy hölgy parancsait. Jól kézben tartja a carlingtoni munkálatokat, egész hegyek gyűltek már össze nyersanyagból, és azt hiszem, ma már úton vannak a Planters-üzem felé.

Ne haragudj, hogy két hónapig nem írtam. Nem volt sok közölnivalóm, kivéve, hogy megépítették a szárnyvonalat. Jövő hónapban kiköltözünk a szigetre, ott töltjük a nyarat. Onnan sem lesz

sok jelentenivalóm, hacsak a túlzott napozás és a lehorzsolt térdek nem érdekelnek. Tradd már két és fél éves, és azt tervezem, hogy megtanítom úszni. Catherine már úgy úszik, mint a csík. Azt hiszem, én még szeplősebb leszek, de annyira szeretem az óceánt, hogy ez egy cseppet sem izgat.

Sok szeretettel üdvözlöm Emilyt és Victoriát. Remélem, hogy egyszer majd alkalmunk lesz személyesen találkozni. És Téged, legdrágább Joe, szívből jövő szeretettel üdvözöl foszfáttársad… Elizabeth."

Joe összehajtogatta a levelet, és abba a fiókba tette, ahol Elizabeth többi levelét őrizte. Majdnem minden hónapban írt; betéve tudta minden sorát.

– Drágám, mi újság Charlestonban? – Emily okos asszony volt. Postabontáskor sosem zavarta férjét, különösen akkor nem, ha Elizabeth levele is közte volt.

– Befejezték a Carlingtonba vezető szárnyvonal építését. A gyerekek utazás közben, a pőrekocsin piknikeltek.

Emily összerázkódott. – Milyen egészségtelen! Örülök, hogy nekünk saját vasúti kocsink van, tisztességes étkezési lehetőséggel. Victoria ilyesmit nem élne túl.

Joe elgondolkodott. – A charlestoniak majdnem mindent túlélnek – mormolta.

– Rokonszenves vonás – vélte Emily. – Igyekezz átöltözni! Ma apával és anyával vacsorázunk. Ha sietsz, te fektetheted le Victoriát.

A levelek hónapról hónapra, rendszeresen érkeztek, mígnem Joe íróasztalának három fiókját töltötték meg. Nagyon várta

őket, s ha egy levél késett, nehezen tartotta vissza magát attól, hogy Elizabethnek táviratozzon. Gyűlölte magát, mert ennyire kapaszkodik egy rég letűnt álomba – de ez mit sem változtatott az érzelmein. Szerelmes volt Elizabethbe azóta, hogy a csupa csont kislány, első hosszú ruhájában, megjelent a lépcsőn.

Emily odaadása kezdett terhessé válni; ki nem mondott követelés volt, amit nem tudott viszonozni. Elizabeth levelei növekvő önbizalomról tanúskodtak, Emily viszont egyre jobban csüngött rajta: Joe-tól függött véleménye, boldogsága, minden döntése. Joe-t bűntudat gyötörte, mert nem szerette, nem tudta túlzott szerelmét viszonozni. Sokkal figyelmesebb és szívélyesebb volt hozzá, mint valaha. Egy csónakban evezünk, gondolta, mindketten reménytelenül szerelmesek vagyunk. De részvétet érzek iránta, és azon igyekszem, hogy ne érezze: szerelme terhes számomra. Remekül sikerült. Emily ragyogott a boldogságtól; baráti körük megállapította: soha ilyen tökéletes házasságot.

Joe több mint öt évig távol tartotta magát Charlestontól és Elizabethtől. Leveleire rövid, bátorító levélkékkel válaszolt; egyre merészebben manipulált a piacon, és rohanta le versenytársait; feleségét és lányát Európába vitte, ahol egy nincstelen olasz arisztokrata irányításával műtárgyakat és bútorokat vásárolt; dollármilliókat keresett és költött. És az emlékek állandóan háborgatták. Nem Elizabeth emléke – tudta, hogy őt nem kaphatja meg. Elizabeth városa üldözte. Londonban a Big Ben ugyanúgy ütött, mint a Szent Mihály-templom toronyórája, és Joe nem tudott aludni. Firenzében azokat a Charlestonhoz hasonló vonásokat kereste, amelyekről Julia

Ashley mesélt. Nizzában a házak pasztellszínű fala, a virágok orgiája, a part menti sétány, a pálmafák között susogó szél – mind-mind Charlestont idézte. Még New Yorkban is órákat sétált Greenwich Village keskeny utcáin. A Hetvenedik utcáig terjeszkedő város már megfeledkezett erről a régi kerületről, parányi világát mintha varázsló bűvölte volna el – a rohanó évek maguk mögött hagyták. Olyan, mint Charleston. Joe-t honvágy gyötörte; olyan életre vágyott, ahol az emberek lassan és halkan beszélnek, és törődnek egymással.

1892 tavaszán, egy zűrzavaros napon, minden kulminált. Amikor irodájába érkezett, teljes volt a felfordulás. Valaki vagy valakik részvények tízezreit dobták piacra – ilyen részvényekből ő is tetemes mennyiséggel rendelkezett. Ha meg akarja támogatni eddigi befektetéseit, több mint félmilliónyit kellene felvásárolnia a tőzsdét elárasztó részvényekből. Klasszikus támadás volt. Ellene. Erre a manipulációfajtára csak a barátai képesek. Más dolgok annyira lefoglalták, hogy gondatlanná, ennélfogva kézenfekvő áldozattá vált. És Joe rádöbbent, hogy nem izgatja. A pénzügyi támadás és védekezés már nem érdekli. – Álljon le a vásárlással – szólt tőzsdeügynökének –, lenyeljük a veszteséget. – Figyelte a jegyzést, miközben több mint háromszázezer dollárt vesztett. Utána hazament.

Levél várta Elizabethtől. A kénsavmedencék szállítójának késlekedésére panaszkodott, és – most először – személyes ügyben kérte segítségét. – *„…Bizonyos mértékig magamnak köszönhetem a bajt. Annyit dicsekedtem a carlingtoni sikerekkel, hogy mindenki azt hitte, térdig gázolok zöldhasúakban. Büszke vagyok ahhoz, hogy bárkinek bevalljam: nem számítottam arra, hogy*

mindennek felmegy az ára. Tény, hogy a házon és az üzemen kéményig érő jelzálog van, ebből fizettem a berendezést. Ha beindul a saját finomítónk, minden rendben lesz, de Stuart épp most kért kölcsönt tőlem. Amióta az ültetvényre költözött, csupa gond az élete. Henrietta szerint merő balszerencse, de én azt hiszem, az a baj, hogy Stuart rosszul bánik a munkásokkal. Úgy viselkedik, mintha a tulajdonosuk volna, és ők egyszerűen nem dolgoznak. A földek elgazosodnak, a rizs gyenge minőségű, és az állatállomány lényegében éhezik. Próbáltam beszélni Stuart fejével, de nem hallgat rám. Abe Lincolnt hibáztatja, hogy miért szabadította fel a füstösöket. Mindenesetre két éve nem fizetett adót, és ezt még egy egykori bíró sem engedheti meg magának. Bevallotta, eladott ezer hektárt, hogy pénzhez jusson. Ha nem tudok rajta segíteni, további négyszázat kell eladnia. Igaz, hogy az ültetvény óriási, de gondolni sem szeretek arra, hogy akár valami értéktelen területet is leszakítsanak róla. Tudnál-e fél évet várni a részesedésedre? Az a kétezer dollár megmentené Stuart életét. Nem ígérhetem, hogy ő valaha is visszafizeti, de szavamat adom, hogy én visszafizetem.

Elég a búslakodásból! Siránkozni bűn, különösen tavasszal. A lonc teljesen megbolondult az idén. Indája bekúszott az ablakon, a szekrényen lévő foszfátrögöket próbálja felfalni. Mennyei illata van, különösen eső után…"

Joe tenyerébe hajtotta a fejét. Kétezer dollár – ő tízszer ennyit költött minden egyes szoborra, ami Emily kertjében áll. Tollat és papírt keresett, hogy táviratot szövegezzen, ekkor vette észre az ismeretlen női kézírással neki címzett csomagot. Charlestonból érkezett.

Kinyitotta. Foltos, kifakult sárga selyemdarab hullt az asztalra, benne levél Lucy Ansontól. Első gondolata az volt, hogy

Lucy valami olyan bajról értesíti, ami Elizabethet érte, de ő büszke ahhoz, hogy bevallja. Gyorsan átfutotta a sűrű, apró betűs írást.

„…Elizabethtől gyakran hallottam magáról… örülök sikereinek. …izgalmas utazásainak… szeretetre méltó családjának…” Lassabban olvasta, szeme telefutott égő könnyekkel.

„Mr. Josiah álmában békésen elhunyt. Hetvennyolc éves volt, és elérkezett a végső pihenés ideje. A földrengés óta nagyon gyenge és zavart volt, de utolsó hetei legjobb napjaira emlékeztettek. Jó étvággyal evett, szellemileg teljesen friss volt. Tudta, hogy eljött az ideje, és én nem akartam megbántani azzal, hogy az ellenkezőjét állítom.

Magáról is beszéltünk, Joe. Mr. Josiah örült sikereinek, és egyáltalán nem lepte meg. Azt mondta: mindig tudta, hogy tehetséges, és többféleképpen is megmentette Pinckney életét. Szeretete és tisztelete jeléül magára akart hagyni valamit. Óráját az unokájának szánta, egyéb holmija alig volt. De egyedül felmászott a padlásra, és az összes ládát átkutatta. Ezt találta. Konföderációs egyenruhája vállszalagjának maradéka. Sajnos, a mókusok nagyrészt kirágták, valószínűleg odúikat díszítették vele. De Mr. Josiah azt mondta, hogy az a lényeg, amit jelképez. Közöljem magával, üzente, hogy ha az ő századában szolgált volna, tisztté avatta volna, és a harcmezőn nyújtja át. Hozzátette: Isten úriembernek teremtette magát, és ehhez nem volt szüksége rangjelzésre…”

– Joseph! – próbálta magára vonni figyelmét gyönyörű hangján Emily. Joe pislogott, hogy a szeme kitisztuljon. – Victoria szeretne mutatni neked valamit.

Joe a lányára nézett. Sápadtszőke haja aranycsatokkal feltűzött, szimmetrikus, fénylő fürtökbe rendezve. Csillogó kék selyemruhája térden alul ért, könyökig érő ujjún és a szoknya alján csipkezuhatag. A ruha háta csupa redő és bársony csokor, a turnűr szélesebb, mint a gyerek. Mindkét csuklóján zafírköves arany karkötő, nyakán zafír nyaklánc csillog.

– Papa, tetszik a ruhám? – Victoria perdült egyet.

– Gyönyörű vagy, drágám. Ki ad ma zsúrt?

– Annyira szórakozott vagy, Joseph – rázta a fejét Emily. – Egy héttel ezelőtt mondtam, hogy Victoria ma megy először tánciskolába.

– Azt hittem, hogy a balettiskolára gondolsz.

– Jaj, dehogy! Ötéves kora óta jár balettre. Ez szalontánc. A mi kicsi lányunk hamarosan társaságbeli hölgy lesz.

– Még fiatal.

– Tízéves. Minden gyerek ebben a korban kezdi a tánciskolát.

Joe a gyerekre nézett. Úgy ki van öltözve, mintha divatlapból lépett volna ki, frizurája és ékszerei mint egy felnőtt nőé. – Nem – mondta –, nem egyezem bele. Túl sok, túl korán. – Felkapta, és mint zászlót lobogtatta a sárga selyemdarabkát. – Tudjátok-e, hogy mi ez?

Emily átkarolta Victoria vállát. Úgy meredtek Joe-ra, mintha megbolondult volna. Talán igazuk van, gondolta Joe. Szíve hevesen dobogott, haragos fájdalom töltötte el.

– Ez – mondta alig hallható hangon – arra emlékeztet, hogy déli vagyok. Egy darabig majdnem elfelejtettem. De az vagyok, és azt akarom, hogy a gyerekem is az legyen. Azt akarom, hogy több jusson neki, mint amennyit pénzen lehet vásárolni. Azt akarom, hogy jó élete legyen. Itt hagyjuk ezt a lármás cirkuszt. Charlestonba költözünk.

Emily Simmons kinézett a hintó ablakán; kocsin utaztak a vasútállomásról a Charleston Szállóba. Szíve elszorult. Elég sok a járókelő, jómódúnak látszanak, de minden ház olyan kicsi és olyan alacsony; egy sem magasabb három emeletnél. New York-i házuk majdnem mindegyiknél nagyobb. Emily nem volt jelen a viharos szóváltásnál, amikor Joseph közölte apósával, hogy elköltöznek, de apja később elmondta véleményét. Most is hallotta szavait: – Provinciális… nyomott… elmaradott… lassú…

A Charleston Szálló impozáns homlokzata némileg megnyugtatta; lakosztályuk szobáinak óriási méretei ellensúlyozták a régimódi bútorzatot. Emily folyton kedvező benyomásokat keresett. Annyira szeretett volna Joseph kedvében járni, és tudta, hogy Charleston különösen fontos neki, noha nem értette, miért.

Megdicsérte a vacsorát, amelyet az előcsarnokból nyíló tágas ebédlőben fogyasztottak. Victoria kikapott, mert megbámulta a néger pincéreket. Még sose látott ilyen közelről fekete férfit; Emily sem, őt is lenyűgözték, de sikerült természetesen viselkednie. Fogalma sem volt, írta késő este az apjának, hogy a feketének ennyi árnyalata van.

Vacsora után a belvárosba hajtottak. Emily megjegyezte, hogy milyen szép a Szent Mihály-templom, és Joe megállíttatta a

kocsit. Abban a pillanatban megszólaltak a harangok. Emily arcán valódi elragadtatás ragyogott. – Milyen édes hangjuk van! Csodás harangok. – Három óra volt, és az őr a szokásos szöveget kiáltotta. Victoria pukkadozott a nevetéstől. Anyja csitította. – Olyan bájos – mondta –, olyan különös.

Egy óra hosszat kocsikáztak a régi utcákon, amelyeket Joe negyedszázaddal ezelőtt ismert meg. Emily mosolya az arcára fagyott, de eltökélt szándéka volt, hogy továbbra is nyájas lesz. Victoriával baj volt: mindenre megjegyzést tett, és kínos kérdéseket intézett szüleihez. – Mama, nézd milyen keskenyek az utcák!… Az a ház kék. Milyen fura színűre festették!… Papa, miért van annyi családi panzió?… Miért mállik mindenről a festés?… Mi ez a dohos szag?… Hol vannak az emberek?…

A körutat a Batteryn, a kikötő menti sétányon fejezték be. Joe lesegítette hölgyeit, és a víz mellett sétáltak. Emily-nek most először tetszett igazán valami. – Olyan csinos, mint a New York-i rakpart. – Két kis fekete gyerek szaladt oda hozzájuk, és érthetetlen nyelven makogott. Joe nevetett, és bólintott. Szédületes táncba kezdtek, szemüket forgatták és énekeltek. Amikor abbahagyták, Joe pénzdarabot dobott a levegőbe, a magasabbik elkapta, mindketten villogó mosollyal hajlongtak, és elrohantak.

– Ezt úgy hívják: „megvágni a pasast” – világosította fel őket Joe. – A város minden néger csemetéje így szerez néhány pennyt a turistáktól.

– Papa, te értetted, hogy mit mondanak? Milyen idegen nyelven beszélnek?

Joe felkapta és megcsókolta. – így beszélnek a feketék, hercegnő. Te is hamar megtanulod. Minden charlestoni beszéli; a csecsemők a dadájuktól tanulják. Itt nem fogod azt hallani, amit New Yorkban „déli kiejtésnek” hívnak. Charlestonban minden más, mint mindenütt másutt.

Emily büszke, boldog férjére nézett, és megújította fogadalmát, hogy szeretni fogja ezt az idegen, zárkózott, szegényes helyet.

Joe lerakta Victoriát. – Gyertek, lányok, elsétálunk a Tradd-házhoz. Élvezzük ezt a különleges napot. Érzitek ezt a szellőt? Hadd mondjam el, mit jelent ez a szél a városnak. Észrevettétek, hogy minden ház vitorlaként feszül a szélnek, olyan szögben… – Szünet nélkül beszélt, amíg Elizabeth házához nem értek.

Elizabeth maga nyitott ajtót. Joe előre értesítette, hogy látogatóba hozza családját, és Elizabeth napok óta készült a teadélutánra. Minden ragyogott: a padló, a bútorok; kókusztorta trónolt a zsúrasztalon, Catherine meg Tradd ki volt csípve.

– Kerüljetek beljebb! Úgy örülök nektek! – Átesve a bemutatkozáson, felvitte őket a szalonba, ahol Tradd és Catherine a torta körül téblábolt.

– Üljetek le, bizonyára kimerített a hosszú út. Ne oda, Joe – annak a széknek a lába kicsit rozoga… gyertek, gyerekek, üdvözöljétek Simmonsékat. A tortát később vágjuk fel, úgyhogy most ne nézegessétek.

A gyerekek bemutatkoztak, majd Victoriával távoztak.

– Földrengést fogunk a libikókán játszani – magyarázta Emilynek Tradd. – Victoriának nagyon fog tetszeni.

Emily megijedt.

– Tudjátok-e, hogy a múlt héten megint remegett a föld? – kérdezte Elizabeth. – Parányi földmozgás volt, de mindnyájan féltettük a csészéinket és tányérjainkat. A nagy földrengés után senkinek sem maradt ép porcelánja.

– Joseph gyakran emlegette önt, Mrs. Cooper. Nagyon örülök, hogy megismerhetem.

Elizabeth két kezébe fogta Emily kezét. – Kérlek, szólíts Elizabethnek. Ha nincs ellene kifogásod, én is tegezni foglak. Úgy érzem, mintha egy családba tartoznánk. Joe elmondta neked, hogy megmentette a bátyám életét? Nem? Túlságosan szerény vagy, Joe. Igazán eldicsekedhetnél vele a feleségednek. Emily, meséltesd el vele! Valódi hőstett volt.

Emily eltökélt szándéka volt, hogy Charlestonban minden tetszeni fog neki. Az egyetlen, amitől igazán félt: Elizabeth Cooper. Minden levelét elolvasta; Joe nem zárta be a fiókot. De a levelek ártatlan volta sem nyugtatta meg. Olyan bensőséggel szóltak a közös élményekről, célokról, tervekről, hogy megrémítették. Szilárdan hitte, hogy Elizabeth nagyon szép lehet, árad belőle a déli hölgyek közismert, gyámoltalan kelleme. Most, hogy meglátta, megnyugodott. Igaz: fiatalabb, mint ő, de idősebbnek látszik. Szeme sarkában apró ráncok, keskeny orrán és kiugró arccsontján szeplők tömege. Túl sovány, gondolta boldogan Emily, egyáltalán nem puha és gömbölyű, és túl magas, magasabb, mint Joseph. Szeme lélegzetelállító: nagy és olyan mélykék, mint a Földközi-tenger. De nem tesz semmit, hogy szeme színét hangsúlyozza. Még csak kék ruhát sem visel. Ruhája fakó rózsaszín, nem illik vörös hajához, és még csak nem is divatos. Egyszerű húzott szoknya, turnűr nélkül. Slampos,

gondolta Emily elégedetten. Milyen buta voltam, hogy féltem tőle! Joseph csak azért kedves hozzá, mert régi barátjának húga.

Joe-t is aggasztotta ez a találkozás. Megérezte, hogy Emily féltékeny. Azt is tudta: minden oka megvan rá, hogy féltékeny legyen. Amikor Emily megnyugodott, ő is fellélegzett. Titka titok marad.

És Elizabeth, az ő drága Lizzie-je, gyönyörű. Mélységes önbizalom van benne, ettől ilyen ragyogó szép. Én okoztam ezt, gondolta, senki más. Én hittem benne, és hozzásegítettem, hogy higgyen önmagában. Élete legkielégítőbb eredményének tartotta.

– Emily, remélem, hogy itt-tartózkodásotok hosszú és kellemes lesz, annak ellenére, hogy Joe szamárságot csinált, amikor épp júniusban, a hőség kezdetén hozott ide titeket. A jövő hónapban átköltözünk a szigetre, gyertek velünk! Victoria alhat Catherine-nal, te meg Joe-val a vendégszobában. Odalent nagyon szép és hűvös, és rengeteg időnk lesz arra, hogy jobban megismerjük egymást. Előtte meg lesz időnk kimenni Carlingtonba. Joe, majd meglátod az üzemet és az új raktárakat. Olyan lenyűgözőek, hogy szemed-szád eláll.

Joe felemelte kezét. – Állítsd le magad, főnök! Sietségre semmi szükség. Emily meg én előbb néhány házat akarunk megnézni. Ideköltözünk. Mindenre lesz idő.

– Pompás! – lelkesedett őszintén Elizabeth, noha gondolkodóba ejtette, hogy az ilyen egzotikus teremtmények, mint Emily és Victoria, hogyan bírják majd a régi város nyugodt levegőjét. Látta, hogy ruháik és ékszereik a legeslegújabb divatot követik; Victoria inkább hercegnőnek látszik, mint kislánynak.

Joe is kicsípte magát, de miatta nem aggódott. Joe most is ugyanaz a Joe.

– Ezt a jó hírt azonnal meg kell ünnepelni. Hívjuk be a gyerekeket, és vágjuk fel a tortát!

– Mind olyan rozoga, Joseph – mondta Emily aznap este. Elizabeth háza megdöbbentette; mennyezetén láthatók voltak a repedések. – Egyébként sem akarok olyan házat, amiben már laktak. Olyan házra vágyom, amit nekem terveztek. – Joe egyetértett. Ha Emily arra vágyik, hogy otthonosabban érezze magát, New York-i építészt bíznak meg a tervezéssel. De a ház felépítése legalább egy évig eltart. Van-e kifogása ellene, hogy addig is vegyenek egy házat, amíg az övé felépül? Már megbeszélte az ügyvéddel, hogy reggelinél találkoznak, és együtt megtekintenek néhány ingatlant.

– Jó, megnézem, de nem ígérek semmit.

Joe-nak meg kellett elégednie ennyivel, noha úgy érezte, az átköltözési terv veszélyben forog.

Másnap reggel Barnwell Smith egyetlen pillantással felmérte Emily Simmonst, és megkönnyebbülten sóhajtott. Ez nem az a fajta jenki hölgy, aki egy óvárosi öreg házat akar modernizálni. Egyenesen a Wentworth Streetre, a Williams-udvarházhoz vitte őket; olyan képtelenül drága volt, hogy az ingatlanközvetítőtől bizonyára magas jutalékot vághat zsebre, ha rájuk sózza. Emily azonnal döntött. Megveszik.

Joe annyira hálás volt, hogy felajánlotta: ráadásul megvásárolja Newportban, ami annyira tetszett neki, a negyvenszobás „kunyhót”. Tudta, hogy Emily sose lenne

elégedett az itteni szigeten megvehető nyaralóval. Azt is tudta, hogy Emily részéről nem csekély áldozat otthagyni New Yorkot. A „kunyhó” Emily nagylelkűségének igazán apró viszonzása.

A Williams-udvarház a Tuileriákat utánzó, gigantikus, impozáns vörös téglás építmény volt. Egy georgiai vállalkozó építtette, aki egymillió dollárral gazdagabban fejezte be a polgárháborút. Ez a körülmény nem tette népszerűvé a charlestoniak körében. A házat úgy terveztette, hogy megfeleljen ízlésének, és egyúttal borsot törjön azok orra alá, akik lenézik. A berendezés minden darabja importból származott: a kandallók olasz márványból készültek, olasz mesterek faragásaival, a csodálatos parketta és a falak borítása egzotikus fából, a káprázatos kristálycsillárok és aranykeretes tükrök Franciaországból érkeztek. Az egybenyitható szalonok tágasabbak voltak, mint a bálterem. A ház mögött francia mintára tervezett kert, mellette a parádés lovak istállója, amelyet pontosan úgy helyeztek el, hogy az uralkodó szél a gőgös charlestoni társaság felé sodorja az istállók szagát.

– Árnyi, hogy maga milyen haszontalan – mondta vidáman Lucy Anson. – Épp a Williams-udvarházat kellett megvásárolnia? Ezért a pénzért akár egy zászlóaljat is felbérelhetett volna, hogy kiálljon a Broad Streetre és szamárfület mutasson. Jól tudja, hogy soha sehova nem fogják meghívni.

Joe hátradőlt a hintaszékben. – Lucy asszony, Emilynek tetszik a ház, és ez az átköltözés bizony nem könnyű neki. Arról nem is beszélve, hogy ha a Szent Mihály-templom tornyában laknánk, akkor sem hívnának meg. Nincs értelme tettetni, hogy

azok lennénk, amik nem vagyunk. Gazdag jenkik vagyunk, és nem szégyelljük. Majd meghív a többi gazdag jenki, és az leköti Emilyt. Victoria viszont charlestoni gyerekekkel jár majd iskolába, és Charleston szabályai szerint fog viselkedni. Azt akarom, hogy itteni hölgyként nőjön fel.

– És maga, drága barátom? Magának mi jut ebből az áttelepülésből? Nagyon szép, hogy elsősorban a családjára gondol, de jó lenne, ha maga is boldog lenne.

– Én már attól is boldog vagyok, hogy itt lehetek. Jobb itt az élet, még egy nem charlestoni számára is. Szeretem az itteni ritmust, az arányérzéket. Negyvenöt éves vagyok, és életem nagy részét pénzkeresésre pazaroltam. A minap halt meg egy New York-i barátom – már amennyire barátomnak mondhattam… Jay Gouldnak hívták. Hallott valaha róla?

Lucy nemet intett. Joe mosolygott.

– Ha tudná, bizonyára boldogtalan volna. Azt képzelte, hogy a világon mindenki ismeri, mert ő volt minden idők legdörzsöltebb pénzembere. No és Jay mindössze tíz évvel volt idősebb nálam. Egyszerűen kiégett. És miért? Újabb dollármilliókért, amiket úgysem tudott volna mire költeni. Nem akarom, hogy velem is ez történjék. Valami jobbat akarok magamnak és a családomnak. És nem akarok úgy tenni, mintha az volnék, aki nem vagyok. Nem akarom becsapni azokat, akik még mezítlábasan ismertek. Meg sem próbálom. Ön és Elizabeth a legmeghittebb barátaim. Már az is megéri az átköltözést, hogy magukkal élhetek.

– Engem nagyon boldoggá tesz. Mikor mutatja be nekem Emilyt és Victoriát?

– Amint Rhode Islandről visszajönnek. Azonnal odarohantak, amikor közöltem Emilyvel, hogy megveheti azt a házat. Én jövő héten csatlakozom hozzájuk. Szeptember végén mindnyájan itthon leszünk.

– Remélem, hogy nem fogja utólag megbánni. Lehet, hogy feltépi a begyógyult sebet.

Joe a szeme közé nézett. Tehát tudja.

– Sose gyógyult be, de nem ezért jöttem vissza.

Lucy arcon csókolta. – Fölösleges volt ezt mondani. Ahogy Mr. Josiah megállapította: maga igazi úriember. Imádkozom, hogy ez a változás jót tegyen magának.

Mint kiderült, a változás valóban nagyon jót tett. A következő évben, 1893-ban, katasztrofális pénzügyi pánik rázta meg New Yorkot, országszerte elterjedt, és az óceán túlsó partján is éreztette hatását. Bankok mentek csődbe, a tőzsde összeomlott, vagyonok váltak semmivé, és bénító depresszió telepedett Amerikára. Emily apját szélütés érte -sohasem tudta meg, hogy teljesen tönkrement. Joe a költözz ködés előtt felszámolta összes New York-i üzletét. Ennélfogva még gazdagabb lett, mert a pénze többet ért.

Charlestonban nagyon keveseknek volt veszteni való vagyona; a pánik alig érintette az óváros nyugodt életét. Elizabeth cinikus beletörődéssel fogadta. – Úgyse tudtam volna, hogyan kell gazdagnak lenni. Annak örülök, hogy legalább papíron belekóstolhattam. – A foszfátfeldolgozó új finomítóüzeme előző ősszel kezdett működni, és meghozta a hat éve várt nyereséget. Elizabeth ki tudta fizetni a házra és az

üzemre felvett jelzálogkölcsönt. A pánik viszont azzal a következménnyel is járt, hogy világszerte zuhant a foszfát ára. Carlington most kevesebbet hozott, mint a nyersfoszfát felszínre hozatala idején. Elizabeth elevickélt valahogy, de fényűzésre már nem telt.

És nem volt hajlandó fontolóra venni Joe ajánlatát, hogy ő kiegészíti jövedelmét.

Joe Lucyhoz fordult. – Tudja, hogy mit csinált? – hadarta. – Nemcsak hogy felhúzta az orrát, közölve, hogy nagyon jól elboldogul, hanem még nászajándékomat, a gyémánt nyakláncot is vissza akarta adni. Azt mondta: illőbb lenne, ha Emilynek ajándékoznám.

Lucy eleinte bosszankodott, majd jót mulatott magában. Évek óta terhére van, hogy mindenki bizalmasa. Az az óriási gyémánt nyaklánc olyan látványosan csiricsáré. Nem csoda, hogy Elizabeth szeretne megszabadulni tőle. Joe bizonyára nem érti, hogy miért nem hordja soha; többször volt már Simmonsék elegáns vacsoráinak vendége.

– Ne haragudjon rá – mondta békéltetőn. – Ismerheti Charlestont: bűnös büszkeséggel tölt el bennünket, hogy szembeszállunk a sors minden csapásával. A szegénység valósággal divat. Ami pedig a nyakláncot illeti, Elizabeth-nek igaza van. Ezt a fajta ajándékot férj adja a feleségének, nem pedig nászajándékba valaki más menyasszonyának. Elizabeth valószínűleg már rég visszaadta volna magának a nyakéket, ha nem lett volna zálogházban.

– Zálogházban? Elizabeth zálogba csapta?

– Nem ő – Lucas. Pinny elmondta nekem. Ne árulja el senkinek.

– Nos, én nem vagyok hajlandó visszavenni. Meg is mondtam Lizzie-nek, hogy ajánlata sértő. Anyja nyaklánca volt, jogos, hogy az övé legyen.

Lucy majdnem elnevette magát.

Viszont amikor Elizabeth meglátogatta, majd eldőltek a nevetéstől. – Hallottam, hogy nem sikerült megszabadulni a gyémánt nyaklánctól.

– Ezentúl viselnem kell Emily estélyein.

– Jól beleillik abba a társaságba.

– Rémesek vagyunk – mondta Elizabeth. – Hát nem muris? De elnyerem érte méltó büntetésem: Catherine gyönyörűnek tartja ezt a rémséget.

– Alig tizennégy éves. Abban a korban te is tökéletes barbár voltál.

– Remélem, hogy igazad van. Képtelen vagyok közel férkőzni hozzá, semmiben sem értünk egyet. Csak úgy sugárzik belőle az irántam érzett rosszallás – még a falakon át is érzem.

– Átmeneti állapot. Majd kinövi.

54

– Miért nem vagy olyan, mint a többi lány mamája? Nekem ez rémes. Úgy érzem, mellőznek. A többi mama teadélutánokra jár, meglátogatja egymást, whistet játszik és együtt jár bevásárolni. Mind barátnői egymásnak. Neked meg nincs

barátnőd, kivéve azt a slampos öreg Lucy kuzint és azt a rémes Mrs. Simmonst. Mi történt veled?

Lánya dühkitörése elképesztette Elizabethet. – Catherine, drágám, fogalmam sem volt róla, hogy így érzel.

– Sosincs fogalmad róla, hogy mikor mit érzek: Nem is érdekel.

– Nem igaz. Jobban érdekelsz, mint bármi más a világon.

– Nem, nem igaz. Bárcsak meghalnék! – Catherine ágyára vetette magát, és párnájába zokogott. Amikor Elizabeth megérintette a vállát, megrándult. – Hagyj békén!

Elizabeth kiment a verandára, és a hintaágy mélyére süppedt. Egészen elképedt. Fél lábát önkéntelenül a padlónak támasztva elindította a hintát. Előre-hátra, előre-hátra. A hintaágy lánca nyikorgóit, hátrafelé magas, előre mély hangon. Az állandó ütem delejes nyugalmat hozott felborzolt idegeire.

Sértetten, dühösen keresett önigazolást: mindent megtettem ezért a gyerekért; hálásnak kellene lennie. Évek óta nem vettem magamnak egy rendes ruhát, csak hogy ő jól öltözött legyen. Neki adtam Pinny szobáját, és én maradtam fenn a második emeleten. Neki adtam az igazgyöngy fülbevalómat, és amint feltette, az egyiket azonnal elveszítette. Úgy dolgoztam, mint egy állat, hogy neki szép otthona legyen és jó iskolába járhasson. Elég idős ahhoz, hogy rájöjjön, milyen nehéz sorom volt. Láthatta, hogy késő éjszakáig görnyedek a könyvelés fölött, és agyonizgulom magam a számlák és az adók miatt. Hogy merészeli szememre hányni, hogy nem pazarlóm az időmet teadélutánokra?

A hinta gyorsabban, hangosabban ringott. Mintha mérges volna. Elizabethben fellángolt a Tradd-düh. Jól el kéne verni, széttörni egy hajkefét a fenekén, gondolta. Képzeletében feléledt az ütés hangja. Ezt a hangot valaha túlságosan is jól ismerte. Istenkém, bocsáss meg! Torka összeszorult. Rávette magát, hogy lassú, mély lélegzetet vegyen, leküzdje az emléket. Rájött, hogy remeg. A hinta mozgása megnyugtatóan lelassult.

Gyerekkorára gondolt. Büszke volt-e az anyjára? Mary Tradd szinte nem is volt valóságos figura. Elizabeth kilencéves volt, amikor anyja férjhez ment és eltűnt. Az előző évet Elizabeth az Ashley-ültetvényen töltötte. Julia nénire büszke voltam, gondolta. Kicsi lányként is tudtam, hogy figyelemre méltó egyéniség. Rettegtem tőle, de csodáltam. Nem hinném, hogy Catherine fél tőlem, tudnia kell, hogy szeretem. Viszont nem is csodál. Mindent rosszul csináltam.

Kínzó önvád gyötörte. Catherine nem szeret téged; senki sem szeret, sose szeretett. Sem az anyád, sem a dajkád, sem a férjed, sem a lányod. Mert nem érdemled meg. Kudarcot vallottál.

– Tradd – mondta hangosan. – Tradd szeret engem.

De miféle szeretetet ismer egy nyolcéves kisfiú? Szereti a „mama” szót, mert ezt várják el tőle. Nem ismer engem. Amikor Catherine nyolcéves volt, ő is szerette a „mamát”.

– Mama? – szólt le a lépcső tetejéről Tradd. – Mama? Késő van. Nem jössz betakarni?

Elizabeth szoknyájával törölte le könnyeit. – Megyek, drágám. Azonnal ott leszek.

Aznap éjjel nem aludt. A Szent Mihály-templom harangszava jelezte a negyedórák múlását, és az őr kiáltása, a „…csend és rend van mindenütt” nyomán majdhogynem sikoltozni kezdett. És amikor hajnal előtt az ablakok bepárásodtak, az őr álmos hangja: „Az óra épp ötöt üt… arra emlékeztette, hogy Pinckney mindig rávágta: „De még nagyobb rend is lehetne”.

Elizabeth elmosolyodott. Zaklatottsága alábbhagyott. Catherine-nak némileg igaza van. Elizabeth bólintott. Belátta, hogy a szükségesnél jobban elvonult a világtól. Charleston erejét zárt társasága adta, és ő ezt visszautasította, kizárólag saját erejére támaszkodott. És nem is azért dolgozott olyan keményen, hogy a gyerekeiről gondoskodjon. Szeretett dolgozni, tervezni, parancsolgatni. Nem kellett volna, hogy a munka töltse be az egész életét. Kibúvónak is szolgált – nem mert szembenézni a valósággal, azzal, amire a társasági élet rákényszerítette volna: arra, hogy magányos. Emellett elhagyta magát. Elegendőnek tartotta, ha tiszta és rendes. A hiúság mellőzése csupán a büszkeség egy válfaja, csakúgy, mint a segítség bármilyen formájának a visszautasítása.

Sok mindenre büszke lehetek, sok mindent elértem. Nem vallottam kudarcot. De helytelen büszkének lenni a gyengeségemre – és elbujdosni a világ elől: gyengeség, félelemből eredő fogyatékosság. No és mi van akkor, ha némelyek fájdalmat okoztak? Mások meg örömöt, nevetést, segítséget nyújtottak – amikor hagytam. Ez így méltányos – kevés fájdalom, sok öröm. A fontos az, hogy nyitottnak kell lenni az élettel szemben, nem elmenekülni előle.

És a szerelem? Nagyot sóhajtott. A sóhaj feloldotta a szíve körüli abroncsot, ereiben új energia áramlott. A világ tele van olyanokkal, akik sose ismertek szerelmet, mégis forog a föld, ragyog a hold, nyílnak a virágok, a vízen táncolnak a napsugarak, és ezernyi más, szívet-lelket derítő öröm is akad. Ennyi is elegendő a boldogsághoz.

– Catherine – mondta reggelizés közben Elizabeth –, gondolkodtam a tegnap esti beszélgetésünkön.

– Sajnálom, mama. Goromba voltam. – Ajkbiggyesztése azonban meghazudtolta bocsánatkérését.

Nyugalom, figyelmeztette magát Elizabeth. – Igen, goromba voltál – mondta higgadtan –, de erről nem beszélünk többet. Tény, hogy Carlington rendkívüli módon lekötött, és igazad volt, hogy erre figyelmeztettél. Szeretnék változtatni rajta.

– Veszekedtetek, mama? – érdeklődött élénken Tradd.

Elizabeth megcsípte az orrát. – Ez jár a kisfiúknak, akik mások dolgába ütik az orrukat. Edd meg a kását, mert kihűl.

Miután a gyerekek elmentek az iskolába, átnézte ruhatárát, és megállapította, mennyire hiányos. Majd íróasztalához ült, és rövid levélkét írt Joe-nak: kérte, hogy keresse fel.

– Leszállok a magas lóról – közölte vele másnap. – Te gazdagabb vagy, mint Midász király. Szeretném, ha megszavaznád nekem azt az emelést, amiről már annyit beszéltél. De tudnod kell, hogy ez a te részesedésed kárára menne.

Joe ragyogott a boldogságtól. Elizabeth nevetett. – Igazán nagyon különös, hogy amikor önzőmód cselekszem, kiderül, hogy legdrágább barátaim egyikének óriási örömöt szerzek!

Mire elérkezett a karácsonyi estélyek évadja, Elizabeth részt vett minden, özvegyhez illő ünnepségen. Meglepődött és örült, hogy mekkora szeretettel fogadták. Mulattatta az a figyelmesség is, amire több úriember méltatta – köztük egy virgonc nyolcvanhárom éves úr, és egy másik, aki korbácsot érdemelt volna, mert feleségét mellőzte. Deliának kiadta Elizabeth az utasítást: Carlington felügyelőjétől, Ned Wraggtől és Joe Simrnonstól eltekintve – nem fogad férfi látogatót. Az illemszabályok így írták elő a férjezetlen hölgyek védelmét. Elizabeth élvezte a társasági életet, de semmi kedve nem volt ismét „első hálósnak" lenni.

Január elsején, szokás szerint, Carlingtonban tartott megbeszélést a munkásokkal. Asztalt és három széket raktak az emelvényre; itt döntenek az éves szerződésről. Joe felsegítette a lépcsőn; Ned a széke mögé állt. A százfőnyi munkássereg félkört alkotott az emelvény alján; a feleségek és gyerekek kissé hátrább húzódtak. A levegőben feszültség vibrált. Az előző megbeszélés óta a válság mindent megváltoztatott, és ezt mindenki tudta. Számtalan üzem bezárt, az emberek az utcára kerültek. Szóbeszéd járta további bezárásokról, és jóslások arról, hogy akinek megmarad a munkahelye, annak is fele fizetéssel kell beérnie. Ned Wragg kérte Elizabethet, lehetőleg gyorsan döntsön, hogy mekkora fizetéscsökkentést tervez; minél hamarabb meg akarja győzni a munkásokat, hogy tisztességesen bánnak velük. Félt, hogy lázongani kezdenek. De Elizabeth nem akarta, hogy Ned beszéljen helyette. – Az én döntésem és az én felelősségem. Ha bárki megharagudna, rám haragudjon, ne magára. Magának félelem nélkül kell Carlingtonban mozogni; én

meg a városban, biztonságban ülök az íróasztalom mögött. – Azt sem engedte, hogy Joe őrséggel vegye körül a tömeget. Szerinte ez lenne az a gyufa, amely a harag lángját fellobbantaná. Joe ezzel együtt két osztag felfegyverzett férfit rejtett el a csónakokon a folyókanyarnál, a magas nád közé. Simmonsville-ben lázadások és gyújtogatási kísérletek történtek, és Joe nem engedhette, hogy bármi veszélyeztesse Elizabeth biztonságát.

Karácsony előtti napon az embereket szabadságra küldték, az üzemet bezárták, s a friss levegőben nyoma sem volt a csípős vegyszerszagnak, ami általában beborította Carlingtont. A nap melegen sütött. Elizabeth levetette rövid barna gyapjúkeppjét, és ahelyett, hogy leült volna, az emelvény elejére állt. Hosszú barna szoknyát és bő ujjú, kikeményített fehér blúzt viselt. Joe elnézte magas, karcsú, egyenes hátú alakját, és örült, hogy a nők már nem viselnek turnűrt. A tiszta napsütés kiemelte az Elizabeth széles karimájú kalapját díszítő fácántollak mélypirosát, aranyát és zöldjét. Joe sajnálta, hogy nem inkább a haját világítja meg a nap. Egy fuvallat megrezegtette a tollakat és blúzának bő ujját, és Joe-nak úgy tűnt: Elizabeth mindjárt felrepül. Hagyd abba az álmodozást, intette magát. Zsebébe nyúlt, és megfogta az odarejtett kis pisztolyt. Ha szükséges, a levegőbe lő, így ad jelt a csónakokon elrejtett őröknek. Elizabeth megszólalt.

– Boldog új évet mindenkinek. – Morgás volt a válasz. – Nem fogok kertelni, titkolni azt, amit amúgy is tudnak. Hét évig építettük ezt az üzemet, és most már úgy dolgozik, ahogy kell. Hiszem, hogy a helyzet változik, megjavul, de csak a Jóisten tudja, mikor. Addig ki kell tartanunk. Ez nem jelenti azt, hogy

bárkinek éheznie kell. Aki aláírja a szerződést, ugyanakkora bért kap, mint tavaly.

Hatalmas éljenzés tört ki, a tömeg közelebb nyomult. Elizabeth feltartott kézzel intette csendre őket. – Hogy képzeli? – súgta Joe-nak Ned. – Augusztus óta állandóan esnek az árak.

Joe nevetve hátba vágta. – Gondolom, a Jóisten ezt is tudja. De ő majd keresztülviszi; Lizzie Tradd mindent meg tud oldani.

– Nyugalom! – kiáltott Elizabeth. Ő is nevetett, együtt a tömeggel. Lassan helyreállt a rend.

– Mielőtt aláírnák, jobb, ha tudják, hogy több lesz a munka. Magából a foszfátból nem tudunk megélni, ezért mást is kell csinálni. Eddig sík talajon dolgoztunk, most behatolunk az erdőbe. Az ásás megkezdése előtt ki kell vágni a fákat. És a fát eladjuk, tutajokat építünk, úgy szállítjuk a charlestoni fatelepre. És útközben, ahelyett, hogy a tutajon henyélnének, vigyenek magukkal horgászfelszerelést, és fogjanak halat. Azt is el tudjuk adni. – Az emberek tapsolva ujjongtak. – Új szerszámokat sem veszünk. Ha valami eltörik, meg kell javítani. Ha valaki elveszít egy ásót, a fizetéséből vásárol újat.

Maguk közül sokan fiatalok ahhoz, hogy Dél-Karolina katonai megszállására emlékezzenek. En emlékszem. Soha semmi nem ment kárba, még egy lerágott csont sem. Ha a húst leették róla, levest főztek, utána meg gombokat faragtak belőle. Mi idősebbek, akik átéltük, nem hagyjuk, hogy egy hitvány kis válság földhöz vágjon minket. Igazam van?

A válasz: éljenzés, fütty és kiáltozás. No meg izgatott lövöldözés a levegőbe. – Jesszusom! – mondta Joe. Leugrott az emelvényről, és a folyóhoz szaladt. Épp idejében ért a partra,

megakadályozta, hogy az őrök partra szálljanak. – Vissza! – kiáltotta. – Vaklárma. Minden rendben, nincs szükségünk magukra. – Óriási lendülettel integetett. Megbotlott egy kiálló gyökérben, és a sárba zuhant. Cifra káromkodása kísérte a távolodó csónakokat.

Amikor visszatért Elizabeth-hez, vastag, büdös, kék sár borította. – Szegény Joe – sajnálkozott Elizabeth –, épp veled kellett ennek megtörténni, aki annyira adsz a megjelenésre! – Arcizmai fölötti uralma a jó modor megtestesülése volt.

Ned kevésbé talpraesett volt. Ajka remegett. Nagy nehezen kinyögte: A vállalat raktárában akad tiszta munkaruha.

– Pénzért – fűzte hozzá nyájasan Elizabeth.

Joe kuncogása gátszakadást idézett elő; fehérek, feketék, felnőttek és gyerekek jót nevettek a Wall Street-i milliomoson.

Elizabethnek ezután sokáig nem volt oka vidámságra. Carlington munkásainak további erőfeszítései ellenére csökkentek a jövedelmek. A következő évben makacsul ragaszkodott ahhoz, hogy a munkások ugyanazt a bért kapják, miközben a maga fizetését a felére csökkentette. Júniusra kiderült, hogy tovább kell mérsékelni.

– Tudod, Lucy, néha azt kívánom, bárcsak itt élhetnék veled – mondta egyik délután –, itt olyan békesség uralkodik.

Lucy Anson végignézett a kúszónövény árnyékolta verandán. Százötven láb hosszú, hűvös oázis volt, festett nádfonatú székekkel és asztalokkal, amelyek mellett hölgyek teáztak; a teát halk szavú, szürke ruhás szobalányok szolgálták

fel. Lucy Josiah Anson halála után költözött ide, a Konföderációs Otthonba.

– Igen, kedves hely – mondta –, de a semmittevéstől néha majdnem megbolondulok. Te is így volnál vele. Valamit csinálni kell.

– Mit? Egyre lejjebb csúszom. – Elizabeth hevesen lecsapta a csészét. A hölgyek halk csevegése egy döbbent pillanatra megszakadt, majd ismét folytatódott. – Bocsáss meg, Lucy. Tönkreteszem a jó hírnevedet – mondta keserűen. – Ilyen ricsajt csapni! Nem illik egy úrinőhöz. És panaszkodni sem. Szinte hallom Julia nénit: „Hölgyek nem panaszkodnak." Néha halálosan unom, hogy úrinő vagyok.

Lucy újratöltötte Elizabeth csészéjét. – Panaszkodj csak – bátorította. – Barátnők között még Julia is megengedné a bizalmas eszmecserét. Ő meg Emma asszony is kiöntötték a szívüket egymásnak.

Elizabeth szeme tágra nyílt. – El nem tudom képzelni, hogy ők ketten akár egy pillanatra is elengedték volna magukat.

– Pedig megtették. Karácsonytájt, ha a városba jött, Julia mindig átlátogatott egy délutánra. Én meg ott ültem a lépcsőn, és hallgatóztam.

– Lucy! Ez nem jellemző rád.

– Nagyon is jellemző. Életem nagy részét mások életén keresztül éltem, hallgatóztam, egy sarokból figyeltem. Mindig háttérbe szorultam. Nekem ez a panaszom. Mindig Márta voltam, sohasem Mária. Ne essél ugyanebbe a csapdába! Ragadd meg az életet!

– Lucy – nyújtotta felé a kezét Elizabeth.

– Semmi baj, drágám. Idd meg a teát, és mondd el gondjaidat. Az én gondjaim már mind mögöttem vannak.

De Elizabeth túlságosan elszomorodott ahhoz, hogy magára gondoljon. Sohasem gondolta, hogy Lucy boldogtalan volna – mindig olyan derűs volt. Kivéve a földrengés utáni időszakot. – Pinckney még mindig hiányzik?

– Pinckneytől kaptam a legmélyebb, legnagyobb boldogságot. Nélküle ez maradt, ez a… békesség. Sovány vigasz.

– Nagyon sajnállak.

– Köszönöm… Látod, mindnyájan panaszkodunk. Megkönnyebbültem… rajtad a sor.

– Az én gondjaim most már nem tűnnek olyan fontosnak. Nagy bajom nincs, csak apró gondok – mintha megannyi legyecske szállna a fejem körül. Catherine-t jövőre vezetjük be a társaságba, és már agyonnyúz, hogy adjak estélyt. Mostanában a lányok többsége így kezdi. Először családi estélyen mutatkoznak be, így találkozhatnak azokkal a fiúkkal is, akiknek apja nem tagja a Szent Cecília Társaságnak. Minden évben kevesebb a fiú. Néhány év múlva Stuart három fia lesz a főnyeremény, jóllehet a modoruk pocsék. Henrietta egyáltalán nem bír velük.

– Tradd legalább nem okoz neked fejfájást.

Elizabeth elmosolyodott. – Nem, hála az égnek. Ő a legnagyobb örömöm. Bárcsak ne kellene a Porter Akadémiára járnia. Az összes kisfiú katonai egyenruhát visel, és ezt utálom. Soha nem fogom megérteni, hogy a férfiak miért imádják úgy a katonáskodást. Stuart fiai bennlakók, és őt majd szétveti a büszkeség. Ifjabb Stuart alig tizenöt éves, és máris kapitány. Ha apját hallod, azt hinnéd, Robert E. Lee megtestesülése.

– Ez azért van, mert Stuart a valódi háború idején túl fiatal volt. Emellett egy úriember számára katonának lenni mindig elfogadható hivatás volt. Nem lehetnek mindnyájan ültetvényesek.

– Hát Julia volt ültetvényén bizonyára nem. Ez a másik, ami aggaszt. Stuart felhagy a rizstermesztéssel. Félig-meddig arra számítok: a következő földrengést a sírjában forgó Julia okozza.

– Mit akar csinálni?

– Isten tudja. Hol lótenyésztésről beszél, hol arról, hogy epret termeszt és télen Bostonba szállítja, hol valami más bolondságról. És minden évben több földet ad el. A „takarékosság" szót nem ismeri.

– Ugye valójában erről van szó, Elizabeth? A pénzről.

– Lucy, ma egyik döbbenetét tetézed a másikkal. Ezt a szót soha senki nem mondja ki hangosan.

Lucy nevetett.

– Mikor mész át a szigetre?

– Idén nem. Bérbe adtam a házat egy családnak, amellyel Joe-nál találkoztam.

– Csodálom, hogy engedte. Még mindig megpróbál pénzt adni neked?

– A lehető legkedvesebben – de mindennek van határa. Nem helyeselte, hogy nem csökkentettem Carlingtonban a béreket, és nem hagyhatom, hogy miattam rosszul járjon. Szerencsére sose nézi meg a könyvelést. Ő meg Emily már elutaztak Newportba, tehát nem tudja, hogy kiadtam a házat. Meséltem neked a búcsúestélyükről?

– Nem. Mesélj! Imádok a gazdagokról és hírességekről hallani.

– Híresség? Még egy színésznő is volt ott! – Vidám pletykálkodásba kezdtek.

55

Vonakodása ellenére Elizabeth kénytelen volt a tények előtt meghajolni és 96-ban csökkenteni a béreket. A bejelentés nem okozott felhördülést. Minden munkás tudta, hogy még így is nagyobb a kereset, mint a többi foszfátüzemben. Szó nélkül aláírták a szerződést.

Januárban Catherine Mary Cooper első bálos volt a Szent Cecília-bálon, széttáncolta cipőjét a Füzértánc Klub bálján, életében először volt lóversenyen és részt vett az azt követő bálon, és január tizennyolcadikán ismét bemutatták á táncos teán, amit anyja adott a Dél-Karolina Csarnokban. Minden alkalomra más ruhát viselt, és – mint maga is jól tudta – nagyon szép volt. Ahogy több merész ifjú közölte vele: fedetlen válla fölött nyaka, akár a hattyúé. A bál másnapján küldött csokorhoz Lawrence Wilson választékos verset mellékelt, amelyben hollószárnyhoz hasonlította a bájos arcot keretező sötét fürtöket. Catherine-t a siker teljesen megszédítette. Egyetlen bánata volt, hogy anyja határozottan ellenezte, hogy bármelyik bálon feltegye nagyanyja gyémánt nyakláncát. Elizabeth szívét melengette lánya boldogsága, úgy érezte, jócskán megéri a házra felvett jelzálogkölcsönt.

Catherine kirohanása óta két év telt el. Elizabeth igen keményen igyekezett jó anya lenni, megfelelni lánya és saját maga kívánalmainak. Vásárolni vitte Catherine-t, órákat töltött lánya frizurájának kísérleteivel, megtanította az abroncsszoknya viselésére; gyakoroltatta vele a háztartás vezetését, és főzni tanította. Catherine szerette, ha megjelenésével foglalkoztak, viszont utálta a fehérnemű-foltozást és a főzést.

– Egy szép napon még megköszönöd – mondta Elizabeth határozottan. – Ha férjhez mész, az urad jól vezetett háztartást és mindennap jó főétkezést vár el. A cselédséget is csak akkor irányíthatod, ha magad is tudod, mi a tennivaló. Most pedig elég a szóból, add ide a petróleumot.

Odakint sűrű eső hullt a Meeting Street fénylő téglakövezetére. Tökéletes idő a kémények kiégetéséhez. Elizabeth nagykanálnyi petróleumot öntött a könyvtárszoba kandallójába gyűrt újságra. Utána a nyitott kürtőbe dugta a fejét, és felkiáltott: – Jön a láng!

– Catherine, figyelj. Az ebédlő kéményét már te fogod kiégetni. – A bal kezében tartott szénfogóval megragadta az olajos papírt, jobbjával gyufát gyújtott, meggyújtotta a papír két sarkát, és bal kézzel olyan magasra tolta, amennyire csak tudta. Susogó hang támadt, amikor a hőség huzatot keltett; akkor az átitatott papír fellángolt, és meggyújtotta a kéményben összegyűlt kormot. Egyre hangosabban szállt fölfelé, a szalon kandallóján át, Tradd hálószobájának kisebb kandallóján át, a padlás meredeken lejtő falain keresztül eresztett szikrazuhatagot a kémény tetején. A szikrákat az eső azonnal eloltotta. Fürge

fekete gyerek vigyázott a háztetőn; seprűvel oltotta el az égő koromdarabkákat, amelyek nem aludtak ki az eső hatására.

– Gyerünk, Catherine. Tudom, hogy mitől félsz. Amikor Julia nénéd erre megtanított, biztos voltam benne, hogy tövig leég a karom. Oda se neki; amikor meghallod, hogy a korom lángot fogott, hangja olyan erős, hogy önkéntelenül eldobod a szénfogót.

– Nem tudom, hogy most miért nem hívunk kéményseprőt, úgy, mint régen.

– Mert a tetőre vigyázó gyerek beéri tíz centtel és egy darab süteménnyel, egy igazi kéményseprő pedig fél dollárt kér és telekormozza a padlót. Mindössze egy esős napra és némi bátorságra van szükség – ezzel megtakaríthatunk negyven centet, és a szőnyegeket sem kell kiverni. Most gyűrd össze ezt az újságot. Hadd látom, hogy csinálod…

Az oktatás lefoglalta Elizabeth minden szabad délutánját. Hogyan kell kinyitni, szétteríteni és becsukni a legyezőt; hogyan kell elválasztani a tojás sárgáját a fehérjétől; hogyan kell a hosszú szárú kesztyű ujjait úgy feltűrni, hogy enni lehessen; hogyan kell vízfoltokat eltüntetni az asztallapról; hogyan kell lemenni a lépcsőn anélkül, hogy az ember a lábára nézne; hogyan kell teát készíteni és felszolgálni. Catherine fokozatosan rájött, milyen rendkívüli nő az anyja. Amikor már társaságba járt, és ismeretségi körét már nem az a fél tucat kislány alkotta, akikkel együtt nőtt fel, mindenünnen Elizabeth dicséretét hallotta. – Szóval te vagy Elizabeth Tradd lánya… – s azonnal melegebben érdeklődjek iránta. Catherine rájött, hogy anyját mindenki a legjobb charlestoni hagyományok zászlóvivőjének tartja: erős,

ötletes, körültekintő és elbűvölő. Egy idősebb úr húsz percig körvonalazta a Pinckneyk és a Traddek közötti kapcsolatot. Mesélt Eliza Pinckneyről, aki tizenhat évesen egyedül vezetett egy negyedmillió hektáros ültetvényt (miközben apja az indiánok ellen harcolt) és egyedül oldotta meg az indigócserje termesztését. – Amikor Washington tábornok Charlestonba látogatott, külön utat tett meg, hogy vele teázhasson. Eliza akkor már idős hölgy volt, de olyan bájos, mint egy fiatal lány. Vér nem válik vízzé! – Az ősz krónikás Catherine keze fölé hajolt. Catherine végre elszabadulhatott tőle.

– Mama – mondta, amikor legközelebb kettesben maradtak – tudod-e, hogy a charlestoni hölgyek példának tartanak?

– Elrettentő példának? Mit csináltam? Az asztalra könyököltem? Vagy rajtakaptak, hogy ásítok a legyező mögött?

– Nem, mama, követendő példának. Mindenki nagyszerűnek tart… én is.

Elizabeth szeme telefutott könnyel. – Drága gyermekem, nagyon boldoggá teszel.

Szegény kis Tradd elveszett lélekként bolyongott krinolinok és hajsütő vasak, udvarlók és csokrok között. Elizabeth törte a fejét, mivel szerezhetne neki örömöt, de valahogy minden félresikerült. Új görkorcsolyát vett neki, de két hét múltán látta, hogy Tradd még ki se csomagolta. – Nem értem, pedig mintha örültél volna neki – mondta a vacsoránál.

Tradd elpirulva feszengett. – Nem akartalak megbántani, mama. Kinőttem a görkorcsolyából. Decemberben tizenhárom éves leszek. – Elizabeth ekkor megkérdezte, ha ennyire felnőtt, mit szólna egy új öltönyhöz.

– Hamarosan te is társaságba fogsz járni.

Tradd erre szörnyű torzpofákat vágott.

Ó, Istenem, gondolta Elizabeth. Joe tanácsát kérte, aki azt javasolta, hogy vigye a fiút Carlingtonba – végül is, ha felnő, az ő vállalata lesz. Stuart tanácsát is kérte. Ó meg azt javasolta, hogy vigye ki az ültetvényre, ahol vadászhat és. halászhat; mindössze két és fél évvel fiatalabb Stuart harmadik fiánál, Ansonnál.

Mindkettőt megpróbálta. Tradd udvariasan hálálkodott, de Elizabeth tudta, hogy egyik megoldás sem az, amire a fiúnak igazán szüksége volna. Lelkesedése csöppet sem volt meggyőző. Feladom, gondolta Elizabeth. Még egy hónap és vége a tanításnak. A szigetre megyünk, akár megengedhetjük magunknak, akár nem. Tradd imádja a tengerpartot.

Miközben töprengett, a probléma magától megoldódott. Hazajövet az iskolából Tradd berontott az irodába. – Mama! Mama, elmehetek Carlingtonba egy barátommal? Kérlek, egyezz bele! Kérlek, mama, elmehetek?

– Természetesen. – Meghökkent és el volt ragadtatva. Eddig miért nem mondta, hogy Carlington annyira tetszett neki? – Kit akarsz magaddal vinni? Szólnom kell az anyjának.

Tradd diadalmasan vigyorgott. – Fölösleges. Barátom felnőtt. Ő az új tanárom. Senkitől sem kell engedélyt kérnie.

– Júniusban új tanár? Mindjárt vége a tanévnek. Nem értem.

– Dr. Porter jövőre akarja szerződtetni. Most próbaidős, és eldönti, hogy mennyire tetszik neki ez a hely. A srácok mind remélik, hogy marad. Egyszerűen fantasztikus.

– Úgy. És hogy hívják ezt a csodalényt?

– Mr. Fitzpatricknak. Elvihetem? Persze ő visz el engem, de azt mondta, hogy először kérjek tőled engedélyt.

– Valószínűleg nem lesz semmi baj. Ha dr. Porter megfelelőnek találja, gondolom, nekem sem lesz kifogásom ellene. De szeretném megismerni. Jövő héten meghívom teára.

Tradd megnyúlt arccal vette tudomásul az anyai elutasítást. A mama hangjából kicsendült a „most nem érek rá". Megköszönte, és gyorsan kiment. Elizabeth ismét a főkönyv fölé hajolt, a lemaradást próbálta behozni. Catherine társadalmi élete alaposan visszavetette. Szeretne Simmonsék nyaralása előtt beszámolni Joe-nak.

Végre van egy tisztességes ruhám, gondolta Elizabeth, mialatt Delia bekapcsolta a hátán. Emily estélyein a legszerényebben volt öltözve. Ez a ruha nagyon divatos és igen jól áll. Akkor csináltatta, amikor Catherine-t a társaságba bevezette. Most, hogy hozzászoktam, a frizurám is tetszik. A tarkón három sima rolni, a homlokon rövid, göndörített fürtök.

Delia a nyakára kapcsolta a gyémánt nyakláncot. Simmonséknál Elizabeth mindig ezt hordta. – Lemegyek a könyvtárba, ott várom meg a kocsit. Nekifoghatsz a vacsorának. Sajnálom, hogy feltartottalak. – Megragadta kesztyűjét és legyezőjét, és lesietett a lépcsőn. Még van egy kis ideje; talán be tudja fejezni a könyvelést.

– Mama – szólt be az ajtón Tradd. Elizabeth felnézett. – Szeretném bemutatni Mr. Henry Fitzpatrickot.

Magas, mulatságos arcú férfi állt a fia mellett Majd viharos gyorsasággal szelte át a szobát, fél térdre ereszkedett Elizabeth

mellett. – Hódolatom, fenség – mondta. Felemelte Elizabeth szoknyája szegélyét, és lehajolt, hogy megcsókolja. Elizabeth kezéből kiesett a toll, pacát ejtett a főkönyvön.

– Fiatalember, mi a csudát csinál? – kérdezte ingerülten.

– Azonnal álljon fel!

A férfi tüstént engedelmeskedett. Majd lekapta fejéről képzeletbeli kalpagját, és szívére tett kézzel mélyen meghajolt. Elizabeth majdhogynem látta a valótlan kalpagon a nem létező tollakat. Henry Fitzpatrick arcát nem látta, de valahogy érezte, hogy mosolyog. Rendkívül kényelmetlenül érezte magát. Nemcsak azért, mert ilyen kínos helyzetbe került – fia előtt kell tanárát rendreutasítani –, hanem a látogatóból áradó életerő miatt is. Elizabethet mintha villamosság venné körül; haja úgy felállt, mint mikor hajkeféje már szikrázik, vagy vihar közeleg. A férfi lehajtott feje túl közel volt. Még abból is rejtélyes energia áradt. Rugalmas fürtjei olyan feketék, hogy majdnem kéknek tűnnek. Amikor fejét felemelte, látta, hogy a férfi kék szeme majdnem fekete. Szeme nevetett. Szája széles volt, orra hosszú.

– Uram, ez a rendkívüli viselkedés egyáltalán nem hízelgő – mondta Elizabeth. Nyilvánvaló volt, hogy haragszik.

– Mindig ilyen furcsán viselkedik?

Fitzpatrick hátrább lépett. Szeme-szája-orra lekonyult. – Könyörgök, bocsásson meg – mondta mély meggyőződéssel. – Elragadott a hév. Normális ajtón keresztül benéztem egy normális szobába, és mit láttam: Glorianát, a tündérkirálynőt, Bess Őfelségét. – Meghajolt, hogy Elizabeth arcába nézzen. – Tudja, egy pillanatra valóban azt hittem. A hatás, amit kelt, lenyűgöző. Csak a korona és a jogar hiányzik.

Elizabeth rosszallóan vonta össze szemöldökét. – Micsoda ostobaság – mondta. Hirtelen meglátta Tradd boldogtalan arcát. Az ő kedvéért visszakozott. – Mr. Fitzpatrick, javasolom, hogy felejtsük el ezt a komédiát. Bemutatkozott. Ha megígéri, hogy illedelmesen viselkedik, holnap eljöhet teázni. A viszontlátásra – nyújtott kezet.

A férfi kézfejét tette Elizabeth tenyere alá, és megcsókolta az asszony ujja hegyét. – Ígérem, hogy megpróbálom. Tehát holnap találkozunk.

Elizabethnek az a homályos gyanúja támadt, hogy a férfi, kifelé menet, Traddre kacsintott.

Mielőtt a fiával beszélhetett volna róla, megjelent Joe kocsija, és mennie kellett. Mire hazatért, elfelejtette Tradd tanárát.

Már ismerte a vacsoravendégeket. Gunyoros örömmel töltötte el, hogy mennyire meglepődtek, amikor elegáns kék-ezüst selyem báli ruháját meglátták. Ezúttal nem a szokásos szürke gyapjúruhában volt, mint minden korábbi alkalommal. Az általános csodálkozás hozzájárult a fura nyugtalansághoz, amit Fitzpatrick megismerése okozott; vakmerő vidámság fogta el. Jóval többet nevetett, mint máskor, valósággal botrányosan flörtölt minden férfival. Igen, drága jenki hölgyeim, gondolta, vannak dolgok, amelyekben mi, déli templom egerei mindig sikeresebbek leszünk, mint ti. Joe rosszul leplezett örömmel figyelte. Akkor csodálta legjobban, amikor felszínre került a Traddek merészsége; túl ritkán fordul elő, gondolta, kivéve a Carlington jövőjével folytatott veszélyes játékot.

Vacsora után a hölgyek elvonultak – a férfiak szivarra gyújtottak és brandyt ittak. Elizabeth érezte, hogy a hölgyek

milyen ellenségesen méregetik, és ettől még jobban kipirult. De amikor Emily megkérte, jöjjön a budoárba, mert négyszemközt akar vele beszélni, belesápadt. Kedvelte Emilyt, és sajnálta, mert tudta, hogy mennyire nem szeret itt élni. Restellte volna, ha megbotránkozást okoz a háziasszonynak.

A szaténborítású szobában becsukódott mögötte az ajtó; Elizabeth szíve elszorult. – Kérlek, ülj le – mondta Emily. Aranyozott karosszékre mutatott, és Elizabeth engedelmeskedett. A szoba zsúfolt volt, teli nehéz parfümillattal; a kristály falikarok éles fényt árasztottak. Emily nagyon fáradtnak és koránál idősebbnek látszott. Vajon mit akar tőle? Bocsánatkérést vár? Nagyképűség lenne. Enyhe korholást még csak elviselne Joe felesége részéről, de nincs miért bocsánatot kérnie. Végül is úrinő és charlestoni, ami – az ő mércéje szerint – a többi hölgy egyikéről sem mondható el. Kezdett dühös lenni.

Emilyt erős köhögés fogta el, amely egész testét megrázta. Amikor vége volt, mély lélegzetet vett. – Hála istennek elmúlt. Egész este visszatartottam. – Gyönyörű hangja kissé reszelős volt; Elizabeth ezt már érkezésekor észrevette.

– Törtem a fejem, hogyan fogjak hozzá, de semmi okosat nem tudtam kitalálni. Ezért nyersen őszinte leszek.

Elizabeth felkészült a legrosszabbra.

– Meg fogok halni – súgta Emily. Utána hangosabban megismételte. – Meg fogok halni. Nem szeretnék, de semmit sem tehetek ellene. Már csak kevés időm van hátra.

Elizabeth a fejét rázta, nem akarta elhinni, hogy jól hall. A dédelgetett és elkényeztetett Emilyvel nem történhet ilyen szörnyűség. Ellenkezik a józan ésszel. Felugrott és átölelte Emily

kicsiny testét. – Ugyan-ugyan, ez nem lehet igaz. Amint kiérsz a tengerhez, jobban leszel. A nyár majdnem a nyakunkon van, nehéz a város levegőjét beszívni. – Emily vállának és hátának törékenysége miatt maga se hitte saját szavait. Ruhája dúsan csipkézett szaténredői alatt Emily oly könnyű és súlytalan volt, mint egy kis veréb.

Emily ellépett mellőle. – Ülj le, kérlek. Ha állsz, mindig törpének érzem magam melletted. Én állva maradok, sőt járkálni fogok, így könnyebben tudok beszélni. – Amióta megismerkedtek, Elizabeth most első ízben fedezett fel benne méltóságot. Kedvelté, de elkényeztetettnek és arrogánsnak vélte.

– Joseph nem tudja – mondta Emily – de mire az év véget ér, rá fog jönni. Egyre nehezebb eltitkolni. – Elmondta, hogy gégerákja van. Micsoda kegyetlenség; hangja az egyetlen kincse, és a kór épp ott támadja meg. Az orvosok becslése szerint körülbelül egy éve van még hátra. – És nem bírom elviselni, hogy Charlestonban érjen a halál – mondta hevesen. – Gyűlölöm ezt a várost! Próbáltam megszeretni. Igazán próbáltam. De az elmúlt négy év alatt napról napra jobban gyűlöltem. Ez a hely olyan, mint a rontás. Josephet egész életére megbabonázta, most meg Victoriát bűvöli el. Charlestoni lány akar lenni. Mindenben iskolatársnőit utánozza, öltözködésben, beszédben. A város, a férjem után, a gyerekemet is elveszi tőlem. Én egyedül maradok, és nem akarok magányosan szembenézni a véggel. Egyszerűen el akarok menni. New Yorkban akarok meghalni. Akkor csak a halállal kell szembenéznem, és nem ezzel a rettenetes hellyel. – Felemelte kezét, mintha láthatatlan ellenséget akarná

elhessegetni. Kis szeme vadul nézett, pupillája any-nyira kitágult, hogy szeme színe nem is látszott.

Elizabeth megborzongott. A szenvedélyes gyűlöletet nem értette, de érezte az erejét. Az apró asszonyban lángolt a szenvedély. Egy pillanatig ugyanolyan szenvedélyesen szerette volna védeni otthonát, a várost, amely oly sokat jelentett neki. Ajkába harapott, nehogy megszólaljon. Ehelyett azt kérdezte: – Hogyan segíthetnék rajtad? Megteszek mindent, amit akarsz.

Emily lecsillapodott, szeme kitisztult. – Hagyjál minket békén! Ez minden. Ne írj kedves, vidám leveleket! Ne küldj vállalati beszámolókat! Ne emlékeztesd Josephet, hogy Charleston itt van és rá vár! Victoriát Északon íratom felső iskolába. Talán még nem késő megmenteni ettől a helytől. Joseph, ha megtudja, hogy miért van rá szükségem, mellettem fog maradni. Nem akarom a sorsát megnehezíteni; nem akarom, hogy állandóan kínozzák ennek a szajha, csábító városnak az emlékei. – Hangja sikolyba fulladt, és újból rájött a köhögés.

Elizabeth ígéretekkel csitítgatta, halántékát kölnivízzel dörzsölgette. Úgy mentek vissza a vendégsereghez, mintha mi sem történt volna.

Az est hátralévő része szerencsére rövid volt. Elizabeth zúgó fejjel és sajgó szívvel tért haza. Kettejük párbeszéde mélységesen megfázta. Először azért, mert Emily a végét járja. Sose voltak ugyan közeli barátnők, mégis, Joe feleségeként, Emily is része volt Elizabeth életének. Annyi veszteség érte, és most ez az újabb mindegyikre emlékeztette.

Azután itt van Joe. Belerokkan. Elizabeth úgy hitte, mélységesen szereti a feleségét.

Ráadásul: Emily nyilvánvalóan féltékeny rá, és ez majdnem olyan elszomorító, mint közlése, hogy meg fog halni. Nem érti, hogy Joe mit szeret Charlestonon – ez is hozzátartozik a város iránt érzett esztelen nehezteléshez. Igaz, Joe nagylelkű és törődik Elizabethtel. De hiszen majdnem családtag! Sose mondott vagy tett olyat, amit egy kuzen vagy egy fivér nem mondana vagy tenne. Vagy egy nagyon közeli jó barát. Joe mindezt jelenti neki: kicsi korában legjobb barátja volt, most Pinckneyt helyettesíti és a családhoz tartozik. Emily féltékenysége értelmetlen; betegségének a következménye.

Hosszú volt az éjszaka. Elizabeth szemére nem jött álom – töprengett a hallottakon; gyötörték a felidézett emlékek. Végül rálelt nyugtalanságának forrására. Emily majdhogynem hisztérikus haragja nem volt neki idegen: ugyanezt érezte, fokozottabban, azon a rettenetes éjszakán, amikor megölte Lucast. Visszatérő álmaiban nem egyszer, hanem újra és újra lesújtott rá, mígnem rettegve felriadt, és a szoba sötétjében kereste Lucas fenyegető árnyát. Az álom éveken keresztül kínozta; ezután egyre ritkábban, míg végül teljesen elmaradt. Most Emily szenvedélye a maga fékezhetetlen haragjára emlékeztette – és rettegett.

Nem bírom még egyszer átélni. Le kell küzdenem Lucas-nak és annak az őrült pillanatnak az emlékét. Ha elég keményen kísérlem meg, meg tudom tenni. El tudom felejteni. Hajnalig hánykolódott, emberfeletti akaraterővel kényszerítette hátrálásra emlékeit.

Reggelre úgy érezte, mintha összeverték volna, de viselkedése és szíve nyugodt volt. Catherine-t kérte, hogy készítsen reggelit; utána tovább aludt.

Alig egy órája ébredt, amikor megérkezett Tradd – és vele barátja, Henry Fitzpatrick. Elizabeth tökéletesen elfelejtette, hogy meghívta teára. Szerencsére Catherine-nek „fogadó délutánja" volt, felkészültek a vendégségre. Fitzpatrick megtartotta ígéretét: rendesen viselkedett, nem feltűnősködött. De óhatatlanul ő került az érdeklődés középpontjába. Komikus arca olyan gyorsan változtatott kifejezést, hogy mindenki őt nézte; múltjáról szóló őszinte vallomása lebilincselő és elbűvölő volt. Vidáman beismerte, hogy nyughatatlan kalandor. Odamegy, ahová kedve tartja, addig marad, amíg tetszik, azután továbbáll. Bármit vállal, ami érdekli – addig, amíg érdekli és egy perccel sem tovább. Mindenhez ért, semminek sem mestere, és megelégszik eny-nyivel.

Elizabeth figyelme elkalandozott. Emilyre gondolt. Olyan fiatal. Alig négy évvel idősebb nála. Ó, Istenem, miért éppen a hangját veszíti el? Az együttérzéstől megfájdult a torka. Jó lesz másra gondolni… min nevetnek úgy a fiatalok?

Ezen a lehetetlen külsejű fiatalemberen. Furcsa, hogy amikor beszél, az ember elfelejti a megjelenését. Életereje felülkerekedik. Elizabeth a teázóasztalt körülülő társaságot nézte. Fitzpatrick mindnyájukat, még Catherine-t is lebilincselte. Lánya általában duzzogott, ha nem ő volt az érdeklődés középpontjában. Tradd dagadt a büszkeségtől. Végül is ő mutatta be nekik, s vele együtt Tradd is beléphetett a körbe. Catherine korábban sose hagyta, hogy az ő társaságához csatlakozzék.

Catherine! Elizabeth élénkebben figyelt. Lánya le nem vette a szemét Tradd tanáráról. Ez így nem lesz jó. Elizabeth gyorsan Lawrence Wilsonra nézett. Annyira érdeklődik Catherine iránt. Kedves fiú, máris dolgozik nagybátyja ügyvédi irodájában. Elizabeth remélte, hogy kialakul köztük valami. Tisztességes, jóravaló férj lesz; Elizabeth kedvelte az anyját. Buta gyerek! Éppúgy issza Fitzpatrick minden szavát, mint Catherine. Miért nem szól közbe, miért hallgatja ezt a mindannyiukat behálózó idegent?

– Mr. Fitzpatrick, mi szél hozta Charlestonba? – kérdezte hangosan Elizabeth. A varázslat megtört. Mindenki őt nézte, Catherine bosszúsan, Henry Fitzpatrick olyan összpontosított figyelemmel, hogy Elizabeth valóságos megrázkódtatást érzett.

– A szépség, Mrs. Cooper – válaszolt. Széles szája pimaszul bizalmas mosolyra ferdült – Hallottam, hogy Charleston Amerika legszebb városa. És a legtörténelmibb. Érdekel a történelem, főleg az angol. Jó lenne megtudni, hogy az én hazámnak is gazdag történelmi múltja van. Én Kaliforniából származom. Ott csak spanyol történelmet ismernek, abból se sokat.

– Kalifornia! – kiáltott Catherine. – Milyen izgalmas! Meséljen róla!

– Talán majd máskor – mondta Elizabeth. – Későre jár. – Lawrence és a többi fiú felugrott, elnézést kért, köszönetet mondott, és elbúcsúzott. Henry Fitzpatrick is felállt, de egyáltalán nem jött zavarba. Elizabeth csak akkor vette észre, amikor a férfi felkászálódott, hogy milyen hosszú a lába. Megvárta, míg a többiek kimentek, akkor hajolt meg Catherine

előtt. Majd kezét Elizabeth felé nyújtotta. Elizabeth legyűrte vonakodását, és kezet fogott vele.

– Mrs. Cooper, még nem kaptam engedélyt, hogy Traddet kivigyem a bányához. Megengedi? – Meghajlása kifogástalan volt, modora megfelelően távolságtartó. Elengedte Elizabeth kezét, színleg nem vett tudomást arról, hogy tovább szorongatta, mint illett volna..

– Mr. Fitzpatrick, miért érdekli a foszfát? – kérdezte Elizabeth. Nem mert fia lelkes arcába nézni.

– Nem a foszfát érdekel, hanem a kövületek. Tradd mutatott egy gödörben talált cápafogat. Az a hely olyan, amiről az őslénytankutató álmodik.

Elizabethnek fogalma sem volt, miről beszél, de nagyon tudományosan hangzott. Tradd ráncigálta a karját: – Mama, kérlek, engedd meg! – Lelkesedése ellenállhatatlan volt.

– Jól van, de hétvégén menjenek. Sötétedés előtt legyenek itthon. Nem kockáztatom Tradd egészségét.

– Talán manóktól félti? – kérdezte roppant komolyan Fitzpatrick.

Elizabeth egy pillanatig nem fogta fel, hogy a férfi ugratja. Henry kuncogott, és Elizabeth azt gondolta: szemtelen kölyök. – Nem manóktól, hanem a mocsárláztól – válaszolt kurtán. – Jó éjszakát, Mr. Fitzpatrick.

– Jó éjszakát mindnyájuknak. Köszönet az elragadó délutánért.

Tradd kikísérte, Elizabeth és Catherine hallotta, miről beszélnek lefelé menet. – Ide figyelj, te ifjú barbár, menj vissza az emeletre, és nézd meg jól a szobát, ahonnan kijöttünk. Holnapra

írj dolgozatot az arányok fontosságáról az építészetben. A Charlestonról szálló hírek igazak. Fordíts külön figyelmet az ablakok és ablakpárkányok magasságára…

Elizabeth és Catherine az ablakokra, majd egymásra néztek. – Én nem látok semmit – mondta Catherine.

– Én sem. Vedd elő varródobozomból a mérőszalagot. – Maga is meglepődött azon, amit mondott. – Traddnek szüksége lesz rá – tette gyorsan hozzá. – Megnézem, elkészült-e már a vacsora.

56

Tradd iskolájában július elsején ért véget a tanítás, és addigra Elizabeth elkészült a szigetre való átköltözésre. Legfőbb ideje, gondolta. Halálosan unta már, hogy Tradd folyton Mr. Fitzpatrickot emlegeti; minden második szava a férfi neve volt. Catherine legalább ennyire – talán még jobban – odavolt érte. Bámulata romantikus volt. Ecsetelte a férfi báját, egzotikus múltját, göndör haját. „Költőinek” nevezte. Fitzpatrick minden kedden, Catherine fogadónapján megjelent – más napokon pedig a Carlingtonban gyűjtött leleteket rendszerezte Tradd-del.

Viselkedése tagadhatatlanul kifogástalan volt. De Elizabethet zavarta, és Catherine rajongása aggasztotta. Ha Fitzpatrick belépett, a szoba megtelt energiával, és Elizabeth veszélyt szimatolt. Beköltözve a tengerparti házba, először engedte el magát azóta, hogy Fitzpatrick megbolygatta békés életüket.

Egyik délután a függőágyban szundikált, amikor a hangját meghallotta. Azt hitte, álmodik, és az ismeretlen szép melódia hallatán elmosolyodott. A dal nagyon réginek, furcsának tűnt.

… dús hajában fésű … lábán zöld cipő …

Elizabeth nyújtózott, és kinyitotta szemét. Az álombéli dal nem hallgatott el.

– Szent ég! Maga mit keres itt? – Küszködött, hogy felülhessen.

Fitzpatrick megállította a függőágyat. – A fiáról akarok magával beszélni. Tudja-e, hogy olyan, mint egy imádni való kiscica, ahogy így nyújtózik? Ha tudnám, hol találok egy tányér tejszínt, azonnal idehoznám.

Elizabeth talpraállt. Olyan dühös volt, hogy a lélegzete is elállt. – Hogy merészel? – sikerült kinyögnie.

Fitzpatrick mosolygott, ami még jobban ingerelte. Azt hitte, megszabadultak tőle, és akkor van mersze belopózni, szemtelen megjegyzéseket tenni, ráadásul ki is neveti! Soha életében nem találkozott ekkora pimaszsággal.

– Istenemre, királyi harag – mondta a férfi. – Fenséges. Ha akarja, leüttetheti a fejem, de előbb meg kell hallgatnia, amit a fiáról mondok. Ha egyáltalán törődik vele.

Elizabeth magára talált. – Képtelen alak, minden lélegzetvétele sértő. Hogy merészeli feltételezni, hogy nem törődöm a fiammal? Adja elő a mondanivalóját, és takarodjon a házamból!

– De nekem sok a mondanivalóm, és maga nincs olyan hangulatban, hogy meghallgassa. Jöjjek vissza máskor?

– Ide soha többé nem teheti be a lábát!

– Nem gondolja komolyan – rázta a fejét a férfi. – Szemrehányást fog tenni magának, ha nem hallgat meg. Mit akar? Jöjjek vissza máskor, vagy kérjek alázatosan bocsánatot, és maradjak most? Beborul; Tradd hamarosan itt lesz.

Elizabeth legyűrte haragját. – Fontos a közlendője?

– Rendkívül; Tradd értékes fiú.

– Akkor üljön le és ki vele.

– Alázatos bocsánatkérés nélkül?

– Ne legyen szamár – szólt rá ingerülten Elizabeth.

– Megpróbálom, de nem ígérem. – Leült. Mozgékony arca komoly lett; idősebbnek látszott. Elizabeth még sose látta komolynak. Leült vele szembe, dühét elnyomta Tradd miatt érzett aggodalma.

– Halljuk.

– Ne izguljon – mondta sebesen a férfi nem akarom megijeszteni. Csupa jót mondok. Komolyan gondoltam, hogy a fia értékes gyerek. – Tradd azért figyelemre méltó, mondta Fitzpatrick, mert intelligens, érzékeny és tudásszomj van benne. – Nem illik a többiek közé. Szívesebben olvas, mint hogy katonásdit játsszon – nem úgy, mint a többiek. Titkolja, és jól titkolja. A többiek nem sejtik, hogy ő másfajta. De ő tudja, hogy az, és fennáll a veszély, hogy önmaga elől is el fogja titkolni.

Elizabeth összevonta a szemöldökét. Keményen gondolkodott, próbálta megérteni.

– Nem úgy értem, hogy a klasszikus görög értelemben véve másfajta – mondta türelmetlenül Fitzpatrick. – Ha idősebb lesz, ő is a lányokat fogja szeretni – nem tudom, hogy ez aggasztja-e magát.

Elizabethnek fogalma sem volt, hogy miről beszél. Elképedése kiült az arcára.

– Ó, kis ártatlanság! Sebaj, ne törődjön vele! Azt próbálom megértetni magával, hogy fia messze kimagaslik társai közül. Okosabb, mint sok felnőtt. Műveletlen, de ezen lehet segíteni.

– Akkor mi a probléma? Hiszen iskolába jár.

– Olyan iskolába, ahol azt tartják, hogy a katona értékesebb a tudósnál vagy költőnél. Olyan társadalomban, olyan világban él, amely mindenáron győzelemre törekszik és nem küzdelemre. Fiatal ahhoz, hogy az elme gyönyörei közül maga választhasson. Számára még mindig a nyáj szellem a mérvadó. – Fitzpatrick feszülten előrehajolt. – Gondolkozzon nógatta –, emlékszik arra, amikor olvasni tanult?

Elizabeth bólintott.

– Ugye izgalmas volt? Ugye úgy érezte, varázslat van a betűkben?

Az asszonyt döntötték az emlékek; mosolygott. – Igen, pontosan az volt. Varázslat.

– Mikor veszett el az az érzés?

Elizabeth mosolya lehervadt. – Nem tudom – mondta szomorúan.

– Ez az – mondta Fitzpatrick. – A legtöbb ember elveszíti. Annyi más igény támad, annyi mást kell tenni, annyi más embernek kedvében járni. A tanulás izgalma elhalványul, és a legtöbben észre sem veszik. Általában nagyon korán bekövetkezik. Tradd még nem veszítette el a kedvét. Szerencsés gyerek. Azt akarom, hogy megtartsa. Segíteni fog? Akarja?

– Igen! – Nagyon is akarta.

Fitzpatrick megfogta a kezét. – Milyen szomorú – mondta. – Megértem. Ne legyen szomorú, tündérkirálynő. Ne szomorkodjon, Bess. Ha akarja, maga is visszanyerheti a varázslatot.

Elizabeth ujjai bizseregtek. Fitzpatrick túlment a határon. Elhúzta a kezét. – A fiamról beszéltünk, nem rólam. Mit tegyek Traddért?

– A legfontosabbat már megtette. Elfogadta a varázslat fontosságát. A következő lépés… –

– Mama, Roger meghívott vacsorára. Elmehetek? – hallatszott fel a verandára Tradd hangja. Abban a pillanatban, amikor meglátta tanárát, Roger feledésbe merült. Élénk beszélgetésbe kezdtek a felhőkről. Elizabeth másként nézte a fiát, mint eddig. Ahelyett, hogy azt vette volna észre: új fürdőruhára van szüksége (és vajon honnan szerezzen rá pénzt), azt figyelte, hogyan árasztja el tanárát a szél sebességére és a vihar okaira vonatkozó kérdésekkel. Fitzpatrick ugyanolyan élénken válaszolt.

Catherine is hazaérkezett a barátnőjétől, széket húzott a tanár mellé, és elmélyülten hallgatta tengeri viharokról szóló történeteit. Fitzpatrick egy évet töltött a kereskedelmi tengerészeinél. Catherine valósággal itta a szavait. Elizabeth tudta, hogy a férfira gondol és nem a történeteire. Ez újabb aggodalmat keltett benne. Ha egyik gyermekét meg akarja óvni a varázslattól, mi lesz a másikkal? Ha fel kell áldoznia az egyiket, melyiket válassza?

Mintha agyának kavargását tükröznék, úgy tornyosultak a nagy fekete felhők az égen. A levegő nehéz lett, valósággal állt, a

tengeri szellő elhalt. Mintha feszülten várakozott volna minden. Még az óceán is laposabb lett. A verandán megszűnt a beszélgetés. Elizabeth érezte, hogy pulzusa felgyorsul.

Egyetlen villám hasított a felhőkből a tengerbe. Útja képtelenül lassúnak tűnt. Erős mennydörgés követte, súlyos függönyként zuhogott az eső. – Bravó! – kiáltott Fitzpatrick. Elizabeth nevetett.

Nagyszerű vihar volt. Egymásra tornyosultak a zajok, súlyos esőcseppek zuhantak a bádogtetőre, dörgött az ég, csapkodtak a tenger hullámai. Kék és sárga villanások sziszegtek és sercegtek. Catherine elsompolygott, ágyba bújt. Tradd nem akarta félelmét kimutatni, de szemét lehunyta és egy fotel párnái közé kuporodott. Elizabeth a veranda egyik végéről a másikra sétált, élvezte, hogy ereiben érzi az elektromos energiát. Henry Fitzpatrick elnyúlt a Tradd melletti karosszékben; magában mosolygott. Ki-ki magára maradt a viharral.

Ugyanolyan hirtelen ért véget, ahogy kitört; erős szél fújt, a látóhatáron felhők bukdácsoltak. Elizabeth az ózonillatú levegőbe szimatolt. Tisztának és erősnek érezte magát.

– Oda nézzetek – mutatott jobbra Tradd. A part túlsó végén szivárvány tűnt fel.

Fitzpatrick az ajtóhoz lépett, és kinyitotta. Hátrahajtott fejjel kiáltott az égre: – Ez már túlzás! Hetvenkedésnek épp elég volt mára ez a vihar!

Ilyen istenkáromlást – Elizabethnek elállt a lélegzete. De tudta, mire gondol a férfi. Bizonyos mértéken felül a szépség is elviselhetetlen. Henry Elizabeth felé fordult – szeme-szája

nevetett. – Jó lesz, ha idebent vacsorázik – mondta. – A naplementét már el sem tudná viselni.

– Igaza van. Meghívhatom vacsorára? Utána befejezhetjük a beszélgetést.

– Boldog örömmel. Köszönöm.

– Megyek, szólok Deliának. Valószínűleg még mindig az asztal alatt kuporog. Nem nagyon szíveli a vihart.

Tradd ezernyi kifogást talált, hogy miért nem megy a szokásos időben lefeküdni. Catherine is a nappaliban lézengett, ahelyett hogy százszor végigkefélte volna és felcsavarta volna a haját. Fitzpatrick mellett ült, és Elizabeth bosszúságára, a férfi valahányszor megnevettette, megérintette a karját.

– Mr. Fitzpatrick – szólt Elizabeth –, nem akarna a verandára kiülni? Jó sötét van már, nem zavarna a naplemente.

A férfi felállt. Tradd és Catherine követte példáját. – Mrs. Cooper, jobb ötletem támadt. Sétáljunk egyet a parton. – A két gyerekre mosolygott. – Ti nem jöhettek velünk. Rólatok fogunk beszélni. – Karját nyújtotta Elizabethnek; sem Tradd tiltakozásával, sem Catherine duzzogásával nem törődött.

Elizabeth örült, hogy belekarolhat. Tiszta, de sötét volt az éj, csak a csillagok világítottak, meg az új hold első negyede. A partra vezető lépcsőn Elizabeth megbotlott, és el is esett volna, ha a férfi el nem kapja.

– Köszönöm.

– Szívesen.

Amikor a szilárd homokra értek, Elizabeth kivonta kezét a férfi karjából. Egy pillanatig úgy érezte, mintha a férfi támaszkodna rá, mintha a térde megroggyant volna. – Mi baj,

Mr. Fitzpatrick? Mi történt? – Alakját nem látta; csak egy, még sötétebb foltot a sötétben.

– Lehúzom a cipőmet. Támaszkodjon a vállamra, és kibogozom a maga cipőfűzőjét is.

– Még mit nem! Mr. Fitzpatrick, maga tényleg elképesztő fiatalember. Attól tartok, nem bízhatom magára a fiamat. Túl veszedelmes. – És a lányomra nézve is, gondolta megújuló aggodalommal. Bárcsak ne alkotnának ilyen vonzó párt. Catherine hívta fel a figyelmét arra, hogy mennyire hasonlítanak egymásra: mindkettőnek fekete haja van és mélykék szeme. Szeretné, ha ők lennének a francia négyes vezető párja. Mindenki őket nézné.

– Tradd abba a korba érkezett, amikor igenis ki kell tenni veszedelmeknek. Eddig túl kevésben volt része. Az az érzésem, hogy túlságosan félti.

Elizabeth belátta, hogy igaza van; rettegett a balesetektől és betegségektől. Nem esett nehezére ezzel az alig kivehető árnnyal beszélgetni. Egy hang volt csupán, meleg, érdeklődő hang. Majdhogynem olyan, mintha önmagához beszélne.

Több mint egy mérföldet tettek meg párhuzamosan a tenger szélét jelző, alig látható sápadt habfodorral. Fitzpatrick olyasmiket mesélt Traddről, amiket Elizabeth nem is tudott; érdeklődési köréről, félelmeiről, az iskolát körülvevő téglafalak között reá nehezedő nyomásról és zűrzavarról. Elizabethet meghatotta a fia iránt érzett aggodalom és szeretet. Megígérte, hogy megfogadja Fitzpatrick tanácsait, mindent megtesz, hogy Tradd útját egyengesse.

A sziget végén megfordultak, és elindultak visszafelé. – A legtöbb, amit érte tehet: engedje, hogy szárnyait próbálgassa. Hadd támaszkodjon a saját erejére. Oktatásáról én gondoskodom. Ameddig itt leszek. Mire elmegyek, Tradd megtalálja érdeklődési körét. – Elizabeth elcsüggedt. Nem akarta, hogy Tradd elveszítse tanárát.

– Mikor megy el, Mr. Fitzpatrick?

– Nem szólítana Harrynak? Minden barátom így hív.

– Harry. Illik magához. Igen, szeretnék a barátja lenni. Nagyon nagylelkű Traddhez.

A férfi várt. A következő lépést ő tette meg: – Engem Elizabethnek hívnak.

– Tudom. Magamban Bessnek hívom. Tudja, nagyon hasonlít Erzsébet királynő fiatalkori portréihoz. A drága jó Bess királynő. Egyik kedvencem.

– Bóknak veszem.

Barátságosan hallgatva sétáltak tovább. A homok csikorgott a talpuk alatt. Elizabeth töprengett: vajon milyen lehet mezítláb. Mindig, még a vízben is fürdőcipőt hordott. Harry Fitzpatrick határozottan nyugtalanító jelenség.

És ezzel gondolatai ismét Catherine-re terelődtek. Próbálta megakadályozni, hogy találkozzanak. De Tradd miatt ez lehetetlen volt. Mielőtt megszólalt volna, mély lélegzetet vett.

– Tessék? – mondta Harry.

– A másik gyerekemről akarok magával beszélni. Nem veszem jó néven, hogy annyira figyelmes iránta, de tudom, ésszerűtlen, hogy ugyanakkor annyira örülök a maga és Tradd

kapcsolatának. Feltételezem: tisztában van vele, hogy Catherine vonzónak találja magát…

– A szándékaimra céloz?

– Azt hiszem, igen.

Harry felkacagott.

Elizabeth félelme igazolódott. Ösztönösen futni kezdett, haza akart szaladni, hogy bezárja az ajtót, hogy megvédje a lányát.

Harry könnyen utolérte. Csuklón ragadta és megállította.

– Engedjen el, maga… –

– Modortalan? Pimasz fráter? Féreg? – javasolta. – Nem engedem el. Figyeljen ide! Esztelen gondolat, hogy én annak a bájos kislánynak udvaroljak. Ostoba nőszemély, hát nem jöttél rá, hogy beléd vagyok szerelmes?

– Maga megbolondult!

– Mások is mondták már. Ennek semmi jelentősége. Imádlak és kész. Ami Catherine-t illeti, eljátszadozik ugyan velem, de azt a Wilson fiút szeretné horogra keríteni. Nem ismered a lányodat. Az elméje túl prózai, a szíve túl langyos ahhoz, hogy egy magamfajtával bolondozzon. – Hosszú percekig hallgatott; gyöngédebben fogta Elizabeth csuklóját, de nem eresztette el.

– Neked viszont, királynőm, vad, hazárdjátékos szíved és eszed van. Hadd vegyem le a cipődet meg a szemellenződet. Nagyon boldoggá tehetnénk egymást. – Erősebben markolta az asszony csuklóját; karjába vonta, és lehajolt, hogy megcsókolja.

Elizabeth a sötétben csak a föléje magasló, támadó alakot látta; elfelejtette, kicsoda a férfi, hol vannak. Megrettent – feltámadt a múlt, házasságának fenyegető réme. Fuldokolni kezdett, majd elvesztette eszméletét.

Nedves hűvösséget érzett a homlokán és magához tért. Kinyitotta szemét, s a nyári ég arany-fehér csillagait látta. Homályosan hallotta a hullámok hangját. Visszatért az emlék és vele a félelem. Remegni kezdett.

– Csitt, Bess. Semmi baj. Senki sem fog bántani. – Harry hangja mint az altatódal. Nedves zsebkendőjével tovább simogatta halántékát. Majd megkérdezte: – Hazakísérhetlek?

Elizabeth restelkedett. Így elájulni. Tudta, hogy a férfiak mindig megpróbálják megcsókolni a nőket. Nem kell mást tenni, mint nemet mondani. Nem fog magyarázkodni.

Hagyta, hogy a férfi felsegítse, s a karjára támaszkodott, miközben hazasétáltak.

A férfi a lépcső aljánál megállt. – Sajnálom.

– Kérem, ne mondjon semmit.

– Csak annyit szóljon, hogy megbocsát. Nem tudtam. Mondtam-e valamit, kiejtettem-e Lucas nevét – didergett rémületében Elizabeth. – Mit nem tudott?

– Hogy ennyire ártatlan. Őszintén sajnálom. Megbocsát? Elizabeth annyira megkönnyebbült, hogy igent mondott.

Elindultak felfelé a lépcsőn. Elizabeth beszélgetni kívánt, akármiről, csak hogy a normális helyzet helyreálljon. – Hol lakik a szigeten? – kérdezte.

– Még nem döntöttem.

– De csak megszáll valakinél? Itt nincs szálloda.

– A dűnén alszom. Hoztam pokrócot.

Elizabeth elhűlt. Az ember egyszerűen nem csinál ilyesmit. – De hát ez szörnyű!

– Egyáltalán nem. Sőt csodálatos. Fejem fölött az ég, és a napkelte ébreszt fel. A ház csak megakadályozza, hogy a szépség elérjen.

Elizabeth vállat vont. Sültbolond.

De később, ágyában fekve, a szoba mennyezetére meredt, és próbálta az eget elképzelni. És akarata ellenére Harry utolsó szavaira gondolt; – Nem ijesztelek meg újból, de azon leszek, hogy belém szeress. Semmi nem állíthat meg. Ha bezárod az ajtót, bemászom az ablakon. Ha elmégy, utánad megyek. Annyi időt kapsz, amennyit akarsz, de az enyém leszel.

Harry állta a szavát. A leglehetetlenebb időben bukkant fel a házban, úszás közben egyszer csak mellette termett, a kompra ugrott, amikor látta, hogy Elizabeth a városba tart. Soha nem érintette meg, és ugyanolyan figyelmes volt a két gyerekhez, mint hozzá. De ferde szemének pillantása elárulta, hogy nem tett le szándékáról.

Elizabeth az első hetekben haragos volt. Utána zavarba jött. Később pedig a férfi olyan meghitt jelenséggé vált, hogy Elizabeth nyugtalan lett, ha egy nap nem jelentkezett. Nyár végére bevallotta önmagának, hogy Harry rajongása kedvére való. Eddig soha senki, még Lucas sem udvarolt így neki. Soha senki nem hagyott neki vadvirágokat a jégládában, senki sem fűzött zsinórra kagylókat, hogy úszás közben is legyen nyaklánca, senki sem énekelt régi dalokat a családnak, miközben lopott pillantásokat vetett rá. Amikor rajtakapta magát, hogy a történeteiből próbálja kitalálni, mennyi idős lehet, rájött: az a veszély fenyegeti, hogy belészeret.

Szeptember végén Harry segített nekik visszaköltözni a városba. Elizabeth arra számított és attól félt, hogy minden megváltozik. Harry tanít, ő meg dolgozik és társadalmi életet él. Catherine fogadónapjain kívül valószínűleg egyáltalán nem fogja látni. Ebédre vagy vacsorára meghívni átlátszó lenne. Elizabeth vigyázott arra, nehogy olyasmit mondjon vagy tegyen, amivel bátorítaná. Meggyőződése volt, hogy Harry valószínűleg csak játszott vele. Egynyári játékot.

Amikor hazaértek, meglátta, hogy minden bútorról levették a nyári takarót, minden csillog-villog. Minden szobában krizantémokkal és őszirózsákkal teli vázák, a kandallók bekészítve, az ágyak megvetve. Elizabeth Harryra pillantott. Amaz a mennyezetre nézett, és fütyörészni kezdett.

– Maga angyal – mondta Elizabeth. – Mindig irtózom a hazaköltözéstől.

– Elég alapos a portörlés? Örülök neki. Titkos szándék vezérelt. – Közölte, hogy szeretné a konyha fölötti cselédszobát kibérelni. Utál panzióban lakni. Tradd lelkesen helyeselt; Catherine önelégülten mosolygott. Meggyőződése volt, hogy a férfi rajong érte.

Elizabeth tucatnyi okot talált arra, hogy nemet mondjon – azután igent mondott.

Fitzpatrick mosolygott. – Micsoda megkönnyebbülés! A holmimat már ide is hoztam. Nem fogok zavarni. Magam takarítok, és a konyhát csak akkor használom, ha nem leszek láb alatt. Delia már bele is egyezett.

Elizabeth ingatta a fejét. – Milyen halálosan magabiztos.

– Tudtam, hogy egy ilyen jószívű hölgy nem dob ki egy szegény vándorénekest a zord hidegbe.

Elnevették magukat – még Charlestonhoz képest is szokatlanul meleg volt.

– De Elizabeth, ez a fickó folyton ott fog lábatlankodni – mondta másnap Lucy Anson.

– A rémisztő az, hogy nem bánom. Kezdem az eszemet elveszíteni. Annyira eleven, olyan mulatságos és érdekes. Nemcsak Tradd legjobb barátja, az enyém is.

– Szerelmes vagy belé?

– Nem tudom. Nem hiszem. Nem dobogtatja meg a szívemet, mint annak idejét Lucas. Egyszerűen boldoggá tesz. Mellette minden olyan mulatságos.

– Akkor semmi baj. Élvezd a mulatságot. Nem kétséges, hogy Traddnek jót tesz a férfi társasága. És neked is. Remekül nézel ki. – Lucy alaposabban szemügyre vette. Nem, nem látszik rajta az a kábult, szédült ragyogás, ami a szerelemmel együtt jár. Kár, gondolta Lucy. Elizabeth túl régen nélkülözi a szerelmet.

Mint kiderült, Harry Fitzpatrick egyáltalán nem volt láb alatt. Ellentétben a parton tett gyakori, be nem jelentett látogatásaival, a Meeting Streeten mindig meghívásra várt. De mindennap friss virágot rakott Elizabeth irodájába, és cédulákat hagyott a főkönyvben, egyik fiókban vagy az írógépen. Ezek gyakran idézetek voltak kedvenc verseiből. Néha ceruzarajzok az óceánról vagy a sziget dűnéin növő füvekről. Időnként pedig egy Bálint-napi szívbe rejtett szöveg: „Harry szereti Besst”.

Eljárt Catherine teadélutánjaira, ahol mindenkit elbűvölt. Tradd meg ő mindenféle különleges tervet dolgoztak ki. Elizabeth esetében viszont az asszonyra bízta, hogy mikor akarja látni. Elizabeth erőszakkal fogta vissza magát. Hetente egyszer meghívta Harryt vacsorára és vasárnaponként ebédre. Így sose maradtak kettesben, s ettől Elizabeth biztonságban érezte magát.

Elizabeth novemberben ünnepelte harminchetedik születésnapját. Ez alkalommal – korát hangsúlyozva – meghívta ebédre Harryt.

– Bess, elárulhattad volna, hogy a korod aggaszt. És én közöltem volna, hogy ostobaság. És akkor nem kellett volna nekiállni tortát sütni.

– Theus pékségében vettem, maga nagyokos… És kettőnk korkülönbsége nem ostobaság. Maga kamasz fiú. Nem kellene Bálint-napi szíveket hagyni az asztalomon.

– Te meg süldő lány vagy, és én kedvelem a Bálint-napi szíveket. Te is. Csokoládétorta?

– Persze hogy csokoládé. Piskótatortáért nem adnék ki ennyi pénzt. Harry, magával nem lehet komolyan beszélni? Azt hiszem, nem érti, hogy én komolyan beszélek. Ez a maga állítólagos szerelme képtelenség.

A férfi olyan tekintetet vetett rá, hogy Elizabethnek elállt a lélegzete. Pillantása tele volt érzelemmel, vágyakozással. Felnőtt férfi tekintete volt. – Szeretlek, drágám. Miért nem kérdeztél meg egyenesen; előtted nincsenek titkaim. Január hatodikán töltöttem be a harmincat. De ez igazán nem fontos. Te vagy a kislány, Bess. Erzsébet királynő. Csipkerózsika. Toronyba zárt királykisasszony. Én ezer évvel öregebb vagyok nálad.

Nyugodtan szerethetsz. Belém fogsz szeretni. Ne pazarold a drága időt erre az ostoba korkülönbségre… add a kezed.

Elizabeth odanyújtotta jobb kezét. – Mind a kettőt – mondta Harry. Elizabeth túlzásnak érezte, de bal keze mintha a maga akaratából mozdult volna. – Most pedig, szerelmem, hunyd be a szemed, és engedd, hogy a kezünk érintkezzen. Ne félj! Bízzál bennem! Engedd át magad érzelmeidnek!

Elizabeth szót fogadott. Harry bőre meleg volt és száraz. Energiája átáramlott Elizabeth tenyerébe és fel a karjain. A férfi meg se moccant, de Elizabeth érezte az áramlást.

Harry elengedte a kezét. – Így – mondta. – Hányra jöjjek a születésnapi ebédre?

Elizabeth felnézett. Harry mellette állt, de ő nem húzódott el tőle. – Kettőre – mondta –, és köszönöm.

Harry mosolyogva fintorgott. – Még nem is láttad az ajándékodat. Majd holnap mondjál köszönetet. – Elizabeth tudta, hogy ez a mulatságos arckifejezés azt jelenti: ugratja. Azt is tudta, hogy a férfi megérti, miért mondott köszönetet.

Évek múltán rájött, hogy bal kezének önkéntelen kis mozdulata volt életének egyik legfontosabb cselekedete.

57

Elizabeth születésnapi ebédjére váratlan vendég állított be. Délelőtt Catherine rontott be irodájába. Virágcsokrot kapott Lawrence-től. A virághoz mellékelt levélben megkérte a kezét.

Nem mert személyesen megjelenni. – Délben jön a válaszért, mama. Mit vegyek fel?

– A borszínű selyemruhát. Az nagyon jól áll neked. Hozzámész?

Catherine széttárta karját. – Természetesen. A Füzértánc Klub bálján vetettem ki rá a hálómat.

A születésnapi ünnepségből így eljegyzés lett, mindenki a jegyespár boldog jövőjére emelte poharát, és nagy vita támadt arról, hogy mikorra tűzzék ki az esküvőt. Catherine győzött. Ha igyekeznek, ő lesz a következő Szent Cecília-bálon a legfrissebb menyecske.

– Köszönöm, mama. Most átmegyünk Lawrence családjához. Ugye megbocsáttok? Édességet nem kérünk… Igaz, Lawrence?

Tradd és Harry énekelték el a „Boldog születésnap”-ot, és káprázatos mennyiségű tortát ettek. Harry ajándéka egy pár görkorcsolya volt. Tradd elképedt. Amíg Harry át nem terelte őket Elizabeth irodájába. Az íróasztalt és a széket a sarokba tolta. – Itt senki sem lát minket, mindhárman korcsolyázni fogunk. – Elővarázsolta Tradd használatlan görkorcsolyáját, és maga is előszedte az övét. Utána Elizabeth elé térdelt. – Megengedi, asszonyom?

– Tisztára megbolondult – mondta Elizabeth, és lábát nyújtotta. Harry felcsatolta a korcsolyát, de rászólt, hogy maradjon veszteg, amíg vissza nem jön érte. Felcsatolta korcsolyáját, és elindult hátrafelé. – Harry felvág – mondta Traddnek Elizabeth. – Meg ne próbáld utánozni. – Harry grimaszt vágott. – Úgy értem, addig, amíg hozzá nem szoktál az új görkorcsolyádhoz – helyesbített. A két fiú elmosolyodott.

Harry megállt a szoba túlsó sarkában, megfordult, lehajolt, és kinyitott egy nagy fadobozt, amit eddig nem vettek észre. Tradd odakorcsolyázott, és elkiáltotta magát. – Mama! Tudod, mi ez? Ez egy… – Harry elgáncsolta, majd ráült.

– Maradj csendben, mert kivágom a nyelved – mondta. Tradd nevetve kapálózott, próbálta levetni Harryt. – Csend legyen! – üvöltött Harry. A dobozzal foglalatoskodott. Amikor Tradd elhallgatott, Elizabeth zenét hallott. Harry felállt, elsiklott a doboz mellől, és felharsant a gramofon zenéje.

– Hihetetlen! – Elizabeth elérzékenyült. Joe és Emily házában látott ilyet, de nem is álmodta, hogy neki is lesz.

Harry odasiklott, és kezét nyújtotta felé. – Most kerekeken fogunk táncolni. Bess királynőhöz nem illik a közönséges korcsolyázás. Regősök zenéje való hozzá.

Több esés és száz majdnem-orrabukás ellenére estére Elizabeth már egészen jól korcsolyázott. Soha életében nem mulatott ilyen jól.

De a lába se fájt még így soha; erősen megdagadt. Harry forró vízért és epsomi sóért küldte Traddet. – A vizet melegíteni kell – mondta ravasz mosollyal és ilyen dagadt lábbal nem szaladhatsz el. Ki vagy nekem szolgáltatva, te büszke szépség.

Elizabethnek szeme se rebbent. Egyáltalán nem félt Harrytól.

– Milyen jó kislány vagy! Hadd masszírozzam meg a lábad, mielőtt görcsöt kapnál. – Törökülésben telepedett elé a földre. Erős ujjai dörzsölték és lazították az asszony talpát, sarkát, minden ujját. Elizabeth félig lehunyta a szemét. Fáradtabb volt, mint gondolta volna, és a masszázs mennyeien jólesett.

– Itt helyben mindjárt elalszom – mormolta.

– Ha kedved van, miért ne. Én majd felviszlek.

– Hmm. Nem lehet. Vacsoráról kell gondoskodni.

– Pokolba a vacsorával – dörzsölgette a másik lábát.

– Itt a víz – szólt be az udvarról Tradd. Elizabeth felocsúdott.

Az íróasztalt a volt istállóból átalakított iroda sarkában hagyta. Az irodát kinevezték korcsolyapályának. Elizabeth változatlanul ott dolgozott mindennap, de a korcsolyázást is gyakorolta. Catherine elszörnyedt. – Mi lesz, ha az emberek megtudják?

– Senki sem tudja meg – ígérte az anyja. Felhorzsolt térdét eltakarta szoknyája. – Szeretem a születésnapi ajándékát – mondogatta sokszor Harrynak.

– Én meg szeretem, ha játszani látlak – válaszolta.

A következő három-hét alatt Elizabethnek leülni sem volt ideje: egymást követték az események, Tradd születésnapja, karácsony, Catherine esküvője és a bál. Mindenki egyetértett, hogy az esküvő és a menyasszony nagyon szép volt. Elizabeth mindenkinek köszönetet mondott, felügyelte a nászajándékok átszállítását a fiatalok házába, a Water Streetre, azután összerogyott. – Soha többé nem korcsolyázom – jajgatott Harrynak –, minden csontom fáj.

A korcsolyapályának kinevezett irodában voltak; Elizabeth az elhanyagolt könyvelés fölé görnyedt. – Azt se tudom, össze bírom-e állítani a jövő havi fizetési listát. Szemem előtt összefutnak a számok.

– Ki vagy merülve. Ha nem pihensz kicsit, megbetegszel. – Karjába kapta, és átvitte az udvaron.

– Teszel le?! – sziszegte Elizabeth indulatosan. – Eltörik a derekad, és megbotránkoztatod Deliát.

– Delia szabadnapos, és Tradd átment Rogerhez. Senki sem fog megbotránkozni, és nekem erős a derekam.

A konyhai lépcsőn vitte fel szobájába. Ágyára fektette, ráparancsolt, hogy forduljon hasra, és lehúzta a cipőjét. Harry hálószobájának szappan-, bőr- és dohányszaga volt. Ágya kemény. Minden túl férfias. – Mennem kell – szólt Elizabeth.

– Ne. Tudod, hogy nem bántalak. – A megszokott, korcsolyázás utáni módon gyúrni kezdte a lábát. Nagyon jólesett. Elizabeth feszültsége alábbhagyott.

Amikor lába megmelegedett és ruganyos lett, Harry felemelte Elizabeth bal kezét. – Most pedig kimasszírozom a csomókat a karodból és a válladból. – Egyenként dörzsölte ujjait, majd keze fejét, csuklóját és alkarját. – Ízlik? – kérdezte.

– Csodás érzés. – Kellemes bágyadtság fogta el. Harry keze lassan, erősen, gyöngéden és szakszerűen mozgott. Elizabeth érezte, hogy karja elernyed, ujja hegyén távozik a feszültség. Mire a vállához ért volna, Elizabeth már aludt. Nem is érezte már, hogy Harry ujjai tarkójának görcsös izmait simítják ki, nem is hallotta a hangját, amikor megkerülte az ágyat és jobb kezének hüvelykujját kezdte dörzsölni. Megmasszírozta Elizabeth karját, vállát. Utána leállt. Mutatóujját ajkához emelte, majd a nő ajkára tette. – Aludj jól, Bess – mondta halkan –, te szegény, sebzett kislány. Mit műveltek veled?

A következő hónapokban Elizabeth beleszédült a szabadság és az öröm felfedezésébe. Harry Fitzpatrick vezette, játszani, látni és érezni tanította.

Télen kettesben sétáltak az elhagyott szigeten, élvezték komor fényének és színeinek szigorú szépségét; együtt futottak, Elizabeth szoknyáját vitorlaként duzzasztotta az erős szél; a dűnék mélyedésében kerestek menedéket, ott ebédeltek, érezték a homok és a nap melegét. A férfi Elizabeth ölébe hajtotta fejét, és más tengerpartokról mesélt: a dél-franciaországi kavicsos partokról, a Karib-tengeri homokfinom korallról, Kalifornia meredek kőszirtjeiről. Elizabeth a férfi hajára tette a kezét, s a fürtök az ujjára tekeredtek, rabul ejtették.

Megjött a tavasz, a lonc virágjának nektárját szívták, Harry a görög istenekről mesélt és arról, hogy a Parthenon fölött az ég olyan kék, mint Elizabeth szeme. Harry újjáépítette Stuart fészekházát, és Homéroszt olvasott Elizabeth-nek – a fa zsenge új levelei elrejtették őket a kandi szemek elől.

Bicikliztek a lóversenypálya körül, virágdíszes papírcsónakokat eregettek a pálya közepén folydogáló patak vizére, és menekültek a tóban élő hattyúk támadása elől. Elizabeth átszaladt a hídon, miközben Harry karját lengetve kiáltotta a hattyúknak, hogy ők a Korona tulajdonát képezik és fellázadtak királynőjük ellen.

Harry vacsorát főzött Elizabethnek és Traddnek, és minden fogást a hozzáillő történettel tálalt. A spagettihez Marco Poláról mesélt, a bouillabaisse-hez XVI. Lajos elveszett fiáról, a zabpogácsához Máriáról, a skótok királynőjéről, az ostoba, unalmas nőről, aki nem érdemelte meg Erzsébet iránta mutatott

türelmét. Pálcikákat faragott, és megmutatta, hogyan esznek rákot és rizst a kínaiak.

Városnéző sétákra vitte őket, történelemkönyvekből olvasottakkal egészítette ki Elizabeth családi történeteit. Olyan háztetőket és balkonokat mutatott, amikre ők korábban rá sem néztek, és dicsérte az első telepesek zsenialitását, akik a védőfalak közé szorított szűk helyen megteremtették a magánélet megóvásának a lehetőségét.

Kimasszírozta a görcsöt Elizabeth vállából, amikor túl sokáig görnyedt könyvelése fölé, és lenyalta tintás ujjait. Amikor Elizabeth táviratot kapott Emily Simmons haláláról, Harry keblére borulva sírt, és ő megcsókolta a nyakát, hogy elűzze onnan a fájdalmat.

Amikor nyár lett, Elizabeth nem bírt tőle elszakadni. Szembeszállt lánya bírálatával, és szobát kínált Harrynak a part menti nyaralóban. Lucy Anson belement, hogy régi szobájába visszaköltözzék és a gardedámot játssza. A nyári vakációt általában unokatestvéreinél töltötte a hegyek között, de Elizabeth sugárzó boldogsága túlságosan törékeny volt; Lucy tudta, hogy oltalomra van szüksége. Harry delejes bája Charlestonban mindenkit rabul ejtett, de veszélybe sodorta Elizabeth jó hírnevét; Elizabethet annyira révületbe ejtette, hogy nem érdekelte mások véleménye. Lucy sem volt immunis Harry igézetével szemben. Hamarosan ő is érezte, hogy amikor a férfi kiment, a szoba homályosabb lett, ő maga pedig szellemesebb és intelligensebb a férfi jelenlétében. Nagyon vidám együttest alkottak ők négyen. Lucy és Elizabeth – csakúgy, mint Tradd – tanítványokká váltak. Kagylókat gyűjtöttek, színüket és

formájukat vizsgálták. Leveleket írtak, és bedugaszolt palackban a kiáramló dagályra bízták. Mohón olvastak, és összehasonlították Mark Twain, Dickens és Zola érdemeit a nemzeti jelleg tolmácsolásában.

De voltak olyan időszakok, amikor Elizabeth és Harry kettesben maradt. Lucy nem avatkozott be, de aggódott. Elizabeth egyre szabadosabbá vált. Először a tengerben vetette le a fürdőcipőt, később már a parton sem hordta. Következő lépésként levetette a kalapját; Harry imádta szeplőit és lesült bőrét. Harry kezdett éjszakánként úszni; Elizabeth hamarosan csatlakozott hozzá, elbűvölték a fénylő csíkok, amelyek keze nyomán támadtak a sötét vízen. Egyik éjszaka, amikor kint aludt Harryval a dűnén, Lucy úgy érezte: kötelessége beszélni a fejével.

Elizabeth védekezett. – De Lucy, azt hiszem, igazán öreg vagyok ahhoz, hogy megdorgáljál. Semmi rosszat nem teszek.

– Tudod, hogy a bűn látszata is bűnnek tekinthető. Boldog vagyok, hogy Harry a tiéd. Csak ne ilyen nyíltan. Csinálj, amit akarsz, de légy diszkrét.

– Diszkrét? Minek? Nincs mit titkolni. Harry úriember. Sose próbált bizalmaskodni. Egyszer megcsókolta a nyakamat, de az is mintha játék lett volna – „megpuszilja és meggyógyul”. Nem érdekli a csókolózás, meg a többi ilyesmi. Részben ezért hiszek neki, amikor azt mondja: szeret. Nem csinál semmi kellemetlent.

Lucy elképedt és elkomorult. Lucas Cooper nagy bugris lehetett, ha Elizabeth házasélete „kellemetlen” volt. Lucy bizonyos volt benne, hogy Harry nem aszexuális. Ahhoz túlságosan eleven és férfias. Talán idealista, mint Pinckney volt.

Nem, nem erről van szó; Minden további nélkül feleségül vehetné Elizabethet. Miféle játékot űz? Lucy kezdte behatóan figyelni.

Harry gyakran megérintette Elizabethet, kézen fogta, amikor a vízhez szaladtak, álvitáikban meghúzta a haját; ha fáradt volt, a nyakát dörzsölgette, egymást átkarolva táncoltak a gramofon zenéjére, mellette feküdt a függőágyban, és felolvasta az új színdarabot, amit egy barátja küldött Párizsból. Találó ajándék, mondta, mert a darab hőse, Cyrano de Bergerac, szintén nagy orral van „megáldva". Lucy nem nagyon tudott franciául, és nem értette a szöveget. De Harry melodikus hangja felolvasás közben nem volt mulatságos; Lucy tudta, hogy szerelmet vall Elizabethnek, még akkor is, ha Elizabeth nem tudja. Úgy érezte magát, mintha a kulcslyukon át leskelődne. Szerette volna magukra hagyni őket, de aggódott Elizabethért. Amikor üzleti ügyek miatt Elizabethnek egyszer a városba kellett mennie, Lucy megkérte Harryt: maradjon otthon és javítsa meg a veranda elszakadt rolóját. – Tradd elkísérheti az anyját – mondta.

Harry szemöldöke felszaladt, de beleegyezett.

Amikor magukra maradtak, Lucy elkezdett tenni-venni, párnákat veregetett fel, székeket és asztalokat tett odébb, nem tudta, hogyan fogjon hozzá.

Harry megszólalt: – Ha őrületbe akar kergetni, nagyon jól csinálja. Bökje ki bátran, Lucy asszony! Ne húzza az időt!

Lucy nyelt egyet. – Feleségül veszi Elizabethet?

– Nem.

Lucy rámeredt. – Akkor meg, az Isten szerelmére, miért akarja, hogy magába bolonduljon? Tönkre akarja tenni?

Harry mozgékony arca eltorzult, miközben a megfelelő szavakat kereste. – Szerelmes vagyok belé. Elkápráztat, elbűvöl, állandó izgalomban tart. Jobban kívánom, mint bármikor, bármelyik nőt. És azt akarom, hogy ő is kívánjon engem… Nézze csak, azt hiszem, jobb lesz, ha leülünk. Mintha elsápadt volna.

Lucy szédült. Félt attól, hogy Harry nemet mond, de igazából nem számított rá. Harry széket nyújtott oda, s ő beleroskadt. A férfi leült vele szemben, vállát előreejtette, kifejező kezeit hosszú lábai között lóbálta.

– Hadd mondjak el magának néhány dolgot Bessről. Ezekről valószínűleg fogalma sincs. Bess kalandvágyó, szenvedélyes asszony, akinek soha nem volt lehetősége rá, hogy igazán önmaga legyen. Nem is gyanítja, mi lakozik benne, de én tudom. Valóban olyan, mint Erzsébet királynő újramegtestesülése – tűz van benne, intelligencia, erő és bátorság. És ő is Szűz Királynő. Nem érdekes, hogy férjnél volt, hogy gyerekei vannak. Lehet, hogy akár ezer férfi is megfordult az ágyában, akkor is tökéletesen ártatlan. Seherezádé óta nem volt ilyen izgalmas nő a földön.

Tudja, hogy én csavargófajta vagyok. Tulajdonképpen már rég odébbálltam volna. Charlestonban mindent láttam, amit látni akartam. Azt hittem, ez is olyan megálló lesz, mint a többi. És amikor Besst megismertem, azt hittem, ő is olyan asszony, mint a többi. Én általában nagyon lelkesen esem szerelembe – asszonyokkal, helyekkel, ötletekkel. Teljes szívvel-lélekkel szeretek. És azután, bumm, egy napon vége. Remélem, soha

senki nem bánta meg, hogy megismert; soha nem hallottam panaszt.

Lucy fintorgott. – Mert mire a panasz elhangzott volna, maga már messze járt.

– Talált – mosolygott Harry. – Lehet, hogy igaza van. Én legalább rögtön közlöm, miféle vagyok. Sohasem állítottam magamról, hogy megtelepedett polgár volnék.

– Mitől lesz valaki ilyen? Maga színtiszta méreg.

– Valóban akarja tudni? Bess tudja. Mindent elmondtam neki. Kalandor vagyok, és kalandor volt az apám is. Írek vagyunk. Apám egy angol-ír földbirtokos harmadik fia volt. 1848-ban jött el hazulról, amikor megtudta, hogy egy általa addig soha nem hallott helyen, Kaliforniában, aranyra leltek. Az írek szerencséje segítette, túlélt egy hajótörést, felszedte egy gyorsabb hajó, és megérkezett Kaliforniába – rongyos nadrágban és felülmúlhatatlan ékesszólással. Egy év múlva aranyra bukkant a Sutter's Mill nevű helyen. Rá egy évre visszament Írországba, hogy feleségül vegye otthagyott szívszerelmét, és magával hozza San Franciscóba. Az remek, verekedős város. De nem elégíti ki az embert egy életen át. Tizennyolc évesen úgy tettem, mint annak idején apám. Becsomagoltam néhány könyvet, és hajóra szálltam. Dél-Afrikába igyekeztem, aranyat keresni. De tévedésből egy Távol-Keletre induló hajóra ültem. Japán azonban tetszett, ezért egy darabig ott maradtam. Utána odébbálltam, dolgoztam, szórakoztam és bejártam a világot. Tizenkét év alatt eljutottam idáig. Nem is, tizenhárom év alatt.

– Halála napjáig akar így élni?

Harry vállat vont. – Nem tudom. Talán addig, amíg valami mást nem találok. Pillanatnyi kedvem szerint.

– Valóságos métely.

– Várjon csak, mielőtt beskatulyázna. Ártottam Bessnek és Traddnek? Nem hiszem.

Lucy kénytelen volt elismerni, hogy igaza van. – Eddig nem. De mi lesz, ha elmegy? És mi lesz ha… – elharapta a szót.

– Ne legyen már olyan vénkisasszony. Mi lesz, ha Bess szeretője leszek? Ha elcsábítom? Azt hiszi, jobb neki, ha egy életen át szűz marad, és úgy fekszik a sírba, hogy meg se kóstolta a szerelem borát?

Lucy nem bírt megszólalni.

– Tehát nem próbálja elriasztani tőlem? – kérdezte Harry behízelgő hangon.

Lucy hallgatott. Nem tudta, mit gondoljon, de azt tudta, hogy bármikor örömest karjába zárta volna Pinckneyt, és módfelett sajnálta, hogy annyi ideig várt hasztalanul rá. Ha Harry meghalna, Elizabethet ugyanilyen veszteség érné. De ha Harry elmegy és itt hagyja? Ez még rosszabb. A szerelemért rettenetes árat kell fizetni.

– Maga tündér – mondta Harry. Megcsókolta a tenyerét, azután ment, hogy megjavítsa a rolót.

Amikor Elizabeth és Tradd hazatért, Lucy a szobájában feküdt. Fejfájásra hivatkozva vacsorára se jött le. Nem tudta, mihez kezdjen, mit mondjon Elizabethnek. És az a gyanúja támadt, hogy bármit tenne vagy mondana, a helyzeten nem változtat.

– Nagyon meleg volt a városban? – kérdezte Harry. Ő. meg Elizabeth a sötét verandán üldögéltek. Halkan beszélt. Tradd már lefeküdt, és nem akarta felébreszteni.

– Rettenetesen. Nehéz elhinni, hogy már szeptemberben járunk – sóhajtott Elizabeth. – Idekint is meleg van.

– Ússzunk egyet. Az majd felfrissít.

– Nem hiszem, hogy van erőm úszni. Azt hiszem, a függőágyban fogok aludni, itt hűvösebb.

– Ahogy akarod. Hozok egy párnát… hacsak nem akarsz a parton aludni. Én úszom egyet, utána vizes fürdőruhában fekszem le a parton, az minden bizonnyal lehűt.

– Ó, Harry, milyen káprázatos ötlet. Menjek én is?

– Szeretném, ha jönnél. Egész nap hiányoztál nekem.

– Maga is nekem. Menjünk, öltözzünk át!

Az óceán olyan langyos volt, mint a frissen fejt tej, váratlan kis hideg áramlatokkal, amelyek hol bokáját, hol derekát érintették, majd eltűntek. Elizabeth a hullámtörők közti mélyedésekben hagyta magát ringatni, a hátán lebegett s a melegfényű, közeli csillagokat nézte. Füle mellett csobbanást hallott, érezte, hogy Harry keze támasztja meg a fejét. – Egyedül is tudok lebegni – mondta.

– Hajtűidet a halaknak adom – mondta Harry –, hadd lebegjen körülötted a hajad. Olyan leszel, mint egy sellő. – Harry ujjai a hajában matattak, s utána hihetetlen jó érzés fogta el Elizabethet: a hűvös víz simogatta koponyáját. Oldódás volt és simogatás; tengeri teremtménnyé, a hullám részévé vált. Halkan nevetett, és hátrafelé alábukott. Érezte, ahogy hosszú, súlyos fürtjei követik mozgását. Amikor feljött, lélegzetet vett, és Harryt

kereste. A férfi, keskeny koponyájához simuló fekete hajával, olyan volt, mint egy fénylő, sötét fóka.

– Mindig utáltam, ha vizes lett az arcom. Vajon most miért merültem alá? – kérdezte Elizabeth.

– A sellők mindig alámerülnek. Élvezted?

– Igen. Halnak éreztem magam.

– Jaj de prózai! Ha nem akarsz sellő lenni, légy delfin. Nem engedélyezem, hogy hal legyél.

Elizabeth ide-oda forgatta fejét, hajának hullámzását figyelte. A halovány fényben titokzatosnak és idegennek tűnt, nem réz volt, hanem bronz. Mintha másik személyhez tartozna. Lehet, hogy ő az a másik személy. Ismét alábukott, és megérintette a homokos tengerfeneket. Ujjai sima, tömör tárgyra kulcsolódtak. Felszökött, foszforvillanású vizet spriccelt maga köré. – Kincset találtam – közölte. – Nézzük, mi ez.

Harry odaúszott. – Csodálatos kincs. Koronád elveszett ékköve. – Elizabeth lebegő fürtjeihez kötözte a kavicsot. Majd arcát két kezébe fogta, és hosszan a szemébe nézett.

– Bess, drágám, olyan hihetetlenül szépséges vagy. Szeretlek. Ilyennek szeretlek, ilyen szabadnak, kicsit holdkórosnak és vadnak.

– Szeretek ilyen lenni. Bárcsak valóban delfin volnék! Vagy sellő.

Harry elengedte és arrébb úszott. – Bess, vesd le a fürdőruhát. Engedd, hogy a víz érintse a bőrödet.

– Harry!

– Ígérem, hogy nem megyek közelebb. Én levetkőzöm. Lehet, hogy ez az utolsó éjszakai úszásunk. Ne hagyjuk veszendőbe menni… így ni. – Meztelen karja zöld fényt szórt a vízen.

– Megbotránkoztat.

– Nem igaz. Ismerhetnél. Gyerünk, Bess! Emlékeztetsz arra a buta kislányra, aki nem volt hajlandó levetni a cipőjét a homokon. Megint vársz egy évet, és azután követed a példámat? Törpeharcsa vagy, nem delfin.

– Menjen messzebb!

Harry szót fogadott. Elizabeth felemelte fürdőruhájának szélét, és hasán érezte a víz selymes simogatását. A lélegzete is elállt. Meztelen bőrén izgatóan áramlott a víz. Hirtelen annyira érezte saját testét, mint még soha. Letépte a felsőruhát. Kis hullámok nyaldosták pőre mellét, és zihált örömében.

Messziről hallotta Harry hangját. – Nos, sellők királynője, igazam volt?

– Nem tudtam, hogy ilyen csodálatos. – Vizes hosszúnadrágjával kínlódott; szívósan lábára tapadt.

– Mi baj, fuldokolsz? Milyen zajt csapsz! Felébreszted a csikóhalakat.

– Ez az átkozott nadrág meg akar fojtani. Olyan nehéz.

– Majd én segítek. – Harry, kis örvényt keltve, alábukott.

Elizabeth odakiáltott, hogy maradjon veszteg. Bokájánál ráncigálást érzett, ezüstös buborékok szálltak fel mellette.

Majd lábáról lecsúszott a nadrág, és érezte, hogy az óceán egészen átöleli. Káprázatos érzés volt. Haját nyaka köré csavarta. Így érezhetnek a sellők is, gondolta.

Harry felbukkant mellette. – Azt ígérte, hogy nem jön közelebb – mondta Elizabeth. Látni nem látta, de tudta, hogy ott van.

– Nem is akartam – suttogta a férfi. Két keze Elizabeth vállára csúszott, és az ismerős, megnyugtató masszázst végezte. – Ez ugye nem olyan ijesztő?

– Nem. De nem kell.

– De kell. Pontosan ez kell. Te szereted ezt. Szereted a tengert és Harry érintését. Nem emlékszel Shakespeare-re, szerelmem? Együtt olvastuk az V. Henrik-et. „így nyert adományt Harrytól az éjszakában."[2]

Megnevettette, és Elizabeth már semmit sem furcsállt. Amikor Harry keze a hullámokkal együtt simogatta testét, átadta magát az általuk keltett szenvedélynek. Mindez álom – a puha éjszaka, a víz simogatása, Harry kezének érintése. Elizabeth szabad, vad tengeri teremtménynek érezte magát, és ez itt az ő királysága.

Amikor vacogni kezdett, Harry ölben vitte a partra, és az ott hagyott takaróba burkolta. A magas dűnék közé vitte, és gyöngéden lefektette a vastag derékaljra, amelyen aludni szoktak. – Bess, most megcsókollak.

Óvatos csók volt, alig ért az ajkához. De Elizabeth testén tűzláng szaladt végig. – Harry – lihegte. Harry a nevét mormolta, fülét, halántékát, szemhéját, nyakát csókolgatta, mielőtt szája birtokba vette a száját. Elizabeth kiszabadította karját a takaró alól, és a férfi nyaka köré fonta.

---

[2] Vas István fordítása.

– Szeretlek, Bess.

– Én is szeretlek téged. Csókolj meg!

Amikor csókjaitól megittasult, Harry szétnyitotta a takarót és kettejük köré burkolta. Elizabeth átadta magát a férfi meleg keze gyöngéd simogatásának. Később, amikor a napfelkeltét ígérő keskeny felhők széle a távoli látóhatáron aranyos csíkká vált, Harry megmutatta, hogyan forr egybe két szerelmes. Elizabeth boldogan lebegett, mintha vibráló teste leírhatatlan érzelmek hullámain sodródna. A hullámok elmosták emlékeit. Harry karjaiban újjászületett.

Baracksárga csíkok ékesítették az eget, amikor Harry a ház mögötti udvarra szaladt, és száraz fürdőruhákat szedett le a szárítókötélről. – Azt mondjuk majd, hogy hajnalban mentünk ki úszni és reggelire jöttünk be. – Felöltöztek, és kézen fogva, nevetve, akár a játszadozó gyerekek szaladtak be a tengerbe. A vízben csókolóztak, ölelkeztek, miközben tündöklő ragyogással felkelt a fényes nap.

Amikor bementek, Lucy a konyhában kávét főzött. Rájuk nézett, és tudta, már nincs mit eldönteni.

58

– A szeretkezés – mondta Harry – az emberiség legfenségesebb és egyben legnevetségesebb tevékenysége. Nem kell túl komolyan venni, mert akkor a mulatság elvész belőle. Gondold csak meg, királynőm. Ez a sok könyök és térd, ami folyton a másik testbe ütközik. Nem beszélve az én hosszú

orromról, amely – ahányszor megcsókollak – veszélyezteti gyönyörű szemeidet. – Be is mutatta: orrával böködte Elizabeth szemhéját, majd lelapította orrát, mielőtt ajka az ajkára talált. Nevetve csókolóztak.

A dűnék közötti mélyedés lett Elizabeth életének középpontja. Minden éjszakát ott töltöttek. Gyönyörteljes kín volt kivárni, hogy a házbéliek elaludjanak – minden idegszála, egész teste Harryért sikoltott. Étkezés közben az asztal túloldalán kellett ülnie, amikor pedig beszélgettek, énekeltek, olvastak a veranda túloldalán. Ha a közelében volt, minduntalan megérintette karját vagy arcát, térdét vagy vállát. Tradd szerencsére nem vette észre a kettejük között szikrázó elektromosságot. Elizabeth sehogy nem hitte, hogy ennyire vak, de Harry megnyugtatta: a tizenhárom éves kisfiúk köztudottan érzéketlenek az ilyesmi iránt. Ami Lucyt illeti, ő kedvesen, hangtalanul helyeselt.

Elizabeth nagyon elkeseredett, amikor vissza kellett költözni a városba. – Ne aggódj, királynőm – mondta Harry – csupán a windsori kastélyból költözünk be a St. James-palotába. Delia minden este hazamegy. Amikor Tradd már mélyen alszik, átjössz az én szobámba. Gyertyafénynél, pezsgővel mulatunk majd.

Így is lett. A fészekházban is szeretkeztek, kiáltásaikat csókokkal némították el. És egy őszi napon visszamentek a szigetre, hogy ürességét kiélvezzék, majd féktelen szeretkezést csaptak a függőágyban – a csúcsponton kiborultak belőle és a földre estek.

Harry ismertette meg Elizabethtel tulajdon testének minden négyzetcentiméterét. Annyira érzékivé vált, hogy még az öltözködés, a fésülködés vagy az arcmosás is erotikus tapasztalat lett. Majd ráébresztette az evés és ivás izgalmára; minden lenyelt falat, minden korty bor vagy víz ízek és illatok felfedezését hozta.

Majd a férfi megtanította, hogyan szerezzen neki örömöt, hogyan ismerje meg apróra az ő testét is.

Jóllehet az együtt töltött éjszakák miatt alig aludt, soha nem volt fáradt. Mintha Harry dinamikus életerejét szívta volna magába. Kellett is. Tradd egyre többet követelt tőle. Feltámadt intellektuális kíváncsisága a vele töltött időt mind érdekesebbé tette. Traddet annyira izgatták a világ dolgai, hogy gondolatait, felfedezéseit mindenáron meg akarta vitatni anyjával.

Catherine-nek is szüksége volt rá. Szülése februárban esedékes, és lánya Elizabeth-hez fordult testének minden változásával és minden félelmével. Mint minden asszonyt, aki először várandós, Catherine-t is elárasztották az évszázados rémtörténetek, amiket barátnői hallottak vagy tapasztaltak. Úgy érezte, hogy állapota a legfontosabb dolog a világon. Ez felhatalmazta arra, hogy Elizabeth idejét elrabolja és mindenről határozott véleményt nyilvánítson. Elizabeth napbarnított arca megbotránkoztatta. – Olyan barna vagy, mint egy béreslegény – közölte anyjával felháborodva. Elizabeth elnevette magát, mire lánya sírva fakadt, és meg kellett vigasztalni.

– Ne bosszankodj, kicsikém. Mindenki azt mondja, hogy nagyon jól áll. Több más hölgy is fejébe vette, hogy jövő nyáron

lesütteti magát. Tudod, elrejti a ráncokat. A magadfajta fiataloknak nincs ilyen gondjuk.

Elizabeth élete visszatért a megszokott, korlátozott társadalmi kerékvágásba: délelőtt vizitek, időnként egy-egy estély. Sugárzó megjelenését mindenki őszinte bámulattal fogadta. Bókjaikra titokzatos mosollyal felelt.

Idejét nem csak a gyerekek vették igénybe. Ott volt a háztartás is. És a Tradd-Simmons Foszfát társaság. A pénzhiány minden eddiginél több gondot okozott. Amerikai cégektől nem kapott rendeléseket. Angoloknak kellett eladnia, ami azt jelentette, hogy tehervagonokat kell bérelni és a foszfátot a dokkba szállíttatni, hogy hajóra jusson. Ha egy hajó egy napot késett, és a foszfát berakására várni kellett, az álláspénz és a késedelmi összeg az igen csekély nyereség felét is elvitte. Munkások is otthagyták, jóllehet szerződésük csák az év végén járt volna le; az Észak és a Nyugat virágzó városaiba szivárogtak. Egyre gyakrabban romlott el a berendezés; a pánik óta eltelt négy év alatt felújításra nem jutott pénz, a fémrészek elfáradtak és berozsdásodtak. Ha nem lett volna ennyire örömteli az élete, kétségbeesett volna.

Vajon mit csináljon: vegyen fel jelzálogkölcsönt az üzemre, vagy csapja zálogba Mary Tradd nyakláncát? A nyaklánc mellett döntött. A zálogházba tett megalázó útra sűrűn elfátyolozza magát, de több pénzt kap érte, mint az üzemért, még akkor is, ha kiváltáskor magas kamatot kell fizetnie.

Ekkor érkezett levél Joe-tól. Hazajön Charlestonba. – A fenébe! – mondta Elizabeth. – Akkor pedig marad a jelzálogkölcsön.

Visszatette a nyakláncot a ládikába, és elindult vele a padlásra. A lépcső tetején megállt és kuncogott.

Aznap éjjel hosszú bársonyköpenybe burkolózva, ajkán huncut mosollyal kopogtatott Harry ajtaján. – Mindig tiszteltem a családi hagyományokat – mondta, amikor belépett. – Ezt az anyámtól örököltem. – Válláról lecsúsztatta a köpenyt, és ott állt nevetve, „talpig gyémántban".

– Káprázatos – ölelte meg Harry.

– Várj. Most te vagy a vonakodó úriember, én meg a csábító szajha. Elrontod a játékot. Ne ölelgess!

Harry szorosabban magához vonta. – Majd később játszunk. Most nem tudok vonakodni.

Később Harry, vékony drótok segítségével, magas, káprázatos koronát formált a nyakláncból. – Felség – mondta, amikor Elizabeth hosszan leomló, összekócolt hajára tette –, pocsolya van a lába előtt. – A köpenyt a földre terítette. – Játékunk címe: „Sir Walter Raleigh az illendőnél többet enged még magának a Felséggel szemben." – Felkapta Elizabethet, és a köpenyre fektette.

– Leesett a koronám – közölte Elizabeth.

– Kit érdekel? – súgta a fülébe Harry.

– Őfelségét nem.

– Elizabeth, remek színben vagy – mondta Joe Simmons. Joe meghízott, haja megritkult. Nagyon öregnek látszott. És nagyon szomorúnak. Mivel Elizabeth túlhabzóan boldog volt, nem bírta elviselni, hogy öreg barátja ennyire levert. Törte a fejét, hogy mivel vidíthatná fel.

Isten a tudója, épp elég oka van a szomorúságra. Joe megváltásnak nevezte Emily halálát. Utolsó hónapjai folytonos gyötrelemben teltek – Joe el nem mozdult mellőle. Tehetetlensége miatt legalább annyira szenvedett, mint Emily. Kislányát Baden-Badenbe vitte fürdőzni, majd Párizsba, ruhatárát felújítandó – de a gyermek búskomorságán ez sem segített. A bentlakó iskolában nyomorúságosan érezte magát, és anyja elvesztése a végletekig lesújtotta. Joe attól félt, hogy melankóliája állandósul. Magányának néma falát semmi sem bírta áttörni.

– Amikor kicsi lány voltál, Lizzie, te is ilyen voltál. De nekem mindig sikerült megnevettetni téged. Victoriával viszont ez nem megy. Hazahoztam Charlestonba. Itt boldog volt. Barátságokat kötött az iskolában. Remélem, hogy itt kigyógyul.

– De az iskolában már egy hónapja folyik a tanítás. A Smith kisasszonyok vajon felveszik-e ilyen későn?

– Majd a karácsony utáni új félévben. Most nevelőnőt fogadtam fel mellé. Így nem marad le tanulmányaival.

Elizabeth türelmetlenül rázta a fejét. – Joe, az Isten szerelmére, nem csoda, hogy a gyerek bánatos. Hónapok óta nem jött össze hasonló korúakkal. Te drága ember vagy, de egy tizenöt éves lánynak az nem ugyanaz, mintha udvarlója volna. Hallgass ide. Jövő szombaton lesz a Hálaadás napja. Stuart és Henrietta, a reggeli vadászat után, nagy rostonsült- és osztrigalakomát csap az ültetvényen. Te meg Victoria gyertek ide reggel kilencre, együtt megyünk ki. És ne hagyd, hogy párizsi toalettben jelenjen meg. Az ilyesmihez ő jobban ért nálad.

Csináltasson a varrónőnél charlestoni öltözéket. Ha vonakodik, juttasd eszébe, hogy Kis-Stuart tizenhét éves és ördögien jóképű.

– Stuart nem engedi, hogy pulykát süssek, noha legalább három tucat lőtt pulyka van az éléskamrában – mondta ideges nevetéssel Henrietta. – Ismeritek. Abe Lincoln ünnepnapnak nyilvánította a Hálaadás napját, Stuart tehát nem hajlandó elismerni. A legjobb disznóink közül kellett ötöt leölnöm. Kis-Stuart azt mondja, hogy ez így helyes, mert Lincoln disznó volt.

– Ez igazán ostobaság – mondta Elizabeth. – Az ég szerelmére, a háború több mint harminc éve ért véget!

– Stuart nem így gondolja. És a fiúkat is ebben a szellemben nevelte. Én se hibáztatom. A jenkik elvették mindenünket. Csodálom, hogy te el tudod felejteni.

Elizabeth hallgatott. Régi, régi vita volt ez közte és öccse között. Soha nem fognak megegyezni. Stuart legerősebb érzelme a keserűség; ezzel fertőzte meg egész családját. Mindazonáltal: tudja, hogy mik egy úriember kötelmei. Amiatt nem kell aggódnia, hogy megsérti Victoriát – noha anyja New York-i származék.

A kislány nagyon csinos volt, és egészen jókedvű. Fényes szőke haját bársony hajhálóba kötötte, ami korához képest kicsit felnőttes volt, de sötétkék kasmírruhája egyszerű volt, sima, széles fehér gallérja és kézelője nem csipke, hanem batiszt. Arca kissé kiszínesedett. Reggel, amikor Elizabeth meglátta, rettenetesen sápadt volt. Jót tett neki a friss levegő és a mozgás. A lánykák ide-oda szaladgáltak a konyha épülete és a pázsitra helyezett kecskelábú asztalok között; tányérokat, szalvétákat és evőeszközt hoztak. Elizabeth befészkelte magát székébe, örült,

hogy ő már idősebb, semmi tennivalója, nyugodtan nézgelődhet. Mosolyogva fordult Joe-hoz.

– Háremtulajdonos arabnak érezheted magad – mondta. A férfiak még nem tértek vissza a vadászatról. Joe meg négy idősebb úriember lézengett a több mint negyven, különböző korú hölgy között.

– Nagyon jól érzem magam – mondta Joe. – Csodát műveltél Victoriával.

– Szamárság. Nem csináltam semmit. Arról nem beszélve, hogy tovább alhattam azáltal, hogy te hoztál ki ide. Tradd és Harry hajnali ötkor elindult, hogy idejében érkezzen. Nem bírtam volna, ha velük kellett volna jönnöm. Te műveltél csodát velem.

Joe levette róla a szemét. Nem merte megkockáztatni, hogy Elizabeth felfedezze a benne tomboló érzelmeket. Örökké szégyellni fogja magát azért, hogy akkor is Lizzie-re gondolt, amikor – élete utolsó hónapjaiban – teljes odaadással ápolta Emilyt. Mély meggyőződése volt, hogy Victoriának az lesz a legjobb, ha visszatérnek Charlestonba, de ő maga akkor is visszajött volna, ha nem ezt vallja. Szerette a lányát – de Lizzie Traddet még jobban szereti. A távollét hónapjaiban szíve sajgott Charlestonért és Elizabethért. Fél év múlva leteszi a gyászt. Akkor megkéri Lizzie kezét. Ezúttal tőle fog választ kapni, nem basáskodó bátyjától. És ha nemet mond, addig fogja kérlelni, amíg igen nem lesz belőle. Türelmes lesz. Húsz éve vár rá.

– Jönnek! – kiáltott Elizabeth. Joe ránézett, és a szíve összeszorult. Elizabeth arca kigyúlt. Férfi van a dologban.

A vadászok éljenezve vágtattak át az elburjánzott gyepen. Mögöttük fekete fiúk cipelték a patájuknál fogva hosszú rudakra akasztott, kilőtt szarvasokat. Egy férfi leugrott a lóról, kivált a csapatból, és Elizabeth felé indult. Arca vászonfehér volt a dühtől.

Joe nem tudta a nevét, de tudta, hogy kicsoda. Anélkül, hogy ránézett volna, érezte, hogy Elizabeth megrémül. Összeszűkülő szemmel nézte a közeledő alakot. Komikus figura, gondolta és alig nőtt ki a kamaszkorból. Talán tévedek.

– Bess, gyilkos kedvem van – mondta a férfi, amikor odaért. – Gyere, sétáljunk egyet, mielőtt hamisítatlan ír dührohamot kapnék.

Elizabeth felállt és belekarolt. Megyek – mondta gyorsan.

– De előbb bemutatom barátomat, Joe Simmonst. Joe, ez Harry Fitzpatrick.

Joe felállt, kezet fogtak. Harry ezután a folyó felé vitte Elizabethet.

Elizabeth csak futva tudott lépést tartani vele. A hajókikötőnél megálltak. Elizabeth lihegett, alig bírt megszólalni.

– Mi baj, Harry? Még sose láttalak ilyennek.

– Ez a szép, hagyományos, déli ültetvényes-vendéglátás – ez a baj. Jesszus Mária! Miért mondtad, hogy élvezni fogom? Hajnalban érkeztünk, itt találkoztunk földesúr bátyáddal, a bíróval, whiskyt nyakaló barátaival és vadászebeivel. Életemben nem láttam ilyen ocsmány színjátékot. Felkorbácsolják a vérüket, aztán bemasíroznak az erdőbe, hogy ezeket a pompás teremtményeket lelőjék. A fenébe is, egymást kellett volna megölniök és békén hagyni a szarvasokat! A szarvasokban

legalább van némi méltóság. Ugyanez nem állítható a vadászokról.

Elizabeth megsimogatta Harry arcát. – Nem hiszem, hogy erről van szó. Te is tudod, felnőtt férfiak mire képesek. Magad meséltél Kaliforniáról, arról, hogy a férfiak hogyan verekszenek és lövöldöznek a kocsmában. Az sokkal rosszabb, mint becsípni és szarvasra vadászni.

Harry megfogta a kezét, száját Elizabeth tenyerébe rejtette. Szemét behunyta. Elizabeth érezte, hogy ajka reszket. – Harry, kérlek, mondd el mi történt!

A férfi nagyot nyelt. – Igazad van, szerelmem. Hisztérikus vagyok. Bocsáss meg! Gyere, üljünk le! Alig állok a lábamon.

Mialatt beszélt, Elizabeth kezét fogta. A Traddet ért megpróbáltatás kavarta fel. A fiú ma lőtt először szarvast. Felavatásként vérrel mocskolták be. – Bess, tudsz te erről a ceremóniáról?

– Igen. Förtelmesen hangzik. De minden fiú hagyományosan átesik rajta

– Barbár szokás. „Kis”-Stuart, aki olyan magas, mint én, szorította hátra agancsánál fogva a lelőtt szarvas fejét. Traddnek kellett a torkát elvágni. Drága nagybátyja és unokatestvérei fogták fel tenyerükbe a kispriccelő vért, és Tradd arcára kenték. Utána megtörölték kezüket Tradd hajában és ingében. Rosszul lettem. Még most is rosszul vagyok.

– Tradd hogyan viselte el?

– Nagyszerűen. Úgy tett, mintha remek tréfának tartaná. Csak akkor hányt, amikor sikerült egy fa mögé bújnia. Én fogtam a fejét.

– Jól van, na, elmúlt. Nem bírod elfelejteni?

– Azt nem bírom elfelejteni, hogy úgy álltam ott, mint egy viaszbábu, ahelyett hogy felemeltem volna a szavam. Ha velem próbálkoztak volna,, lágyékon rúgom őket, de Tradd helyett nem tehettem. Engedni kellett, hogy végigcsinálja, mert ha nem, újból sort kerítenek rá. Ennyit én is tudok. Pokoli volt. Nem értem, hogy egy anya hogyan viseli el, ha a gyereke ilyen rítusokon esik át.

– Az a Harry Fitzpatrick mondja, aki arról prédikált, hogy túlságosan óvom Traddet?

Harry szája szóra nyílt. Majd becsukódott. Elizabeth várt. Néhány pillanat múlva Harry válla remegni kezdett. Ezután hátravetett fejjel hahotázott. – Telitalálat! Szíven döftél, te vörös boszorkány. – Átölelte Elizabeth derekát, és a fülébe súgta: – Imádlak. Bújjunk a fák közé – te nimfa leszel, én meg faun. Miközben üldözlek, antik melódiát fogok fütyülni.

– Harry! Viselkedj rendesen! Megláthatnak.

– De nem hallhatnak. Hadd suttogjak érzéki szavakat kagylórózsaszín füledbe.

– Szó se lehet róla! Amíg haza nem érünk. Akkor én fogok fütyülni, miközben kergetlek.

– Szeretlek, Bess. Rendkívüli, fenséges, tökéletes teremtés vagy. Jól van, menjünk vissza! Meglátod, milyen elbűvölő leszek undok bátyáddal.

– Helyes. És azzal a Victoria nevű szőke kislánnyal Joe lánya; már meséltem neked róla.

– Szegény bárányka. Helyes. Mesélek neki manókról és az írországi lóheréről. Beszéljek tájszólásban?

– Ha akarsz. Csinálj bármit, ami boldoggá tesz, szerelmem. – Elizabethet aggasztotta, hogy Harry ilyen túlzó mértékben reagál Tradd megpróbáltatására. Harryt féltette, nem a fiát.

Félelme nem volt alaptalan. Harry kezdett nyugtalankodni. Belefáradt Charlestonba. Miközben lassan visszasétáltak a gyülekezethez, megkérdezte: – Bess, mit szólnál, ha Londont kapnád tőlem születésnapodra? Még nem választottam ajándékot, és a jövő héten lesz a születésnapod.

Elizabeth nevetett. – Milyen pazarlók vagytok, ti írek. Ha ilyen nagylelkű vagy, inkább a holdat hozd le nekem.

Mielőtt Harry válaszolhatott volna, odaértek a többi vendéghez.

Két fekete osztrigát lapátolt az izzó parázsra terített vaslapra, és a vendégek tapsoltak. A lakoma megkezdődött. Néhány perc múlva elkészül az osztriga; a kagyló kinyílik, hogy kieressze a benne felgyülemlett gőzt. A kész osztriga tálcákra került, és a lapátolok új adagot készítettek; tucatnyi dézsában állt a nyers osztriga. .

Henrietta és a lányok nagy tálakban hordták a zöldféléket, kosarakban a forró kukoricakenyeret és tálakon a felszeletelt, fűszeres disznósültet.

– Joe, gyere, ülj mellém – hívta Elizabeth. Victoriát már odaültette Traddék családi asztalához. Harry a kislány mellett ült, és látható volt, hogy mulatságos mesékkel traktálja. Elizabeth kiügyeskedte, hogy Kis-Stuart Victoriával szemben üljön. Tradd, mosástól nedves hajjal, az asztal túlsó végén ült unokatestvérei, Anson és Koger társaságában.

Stuart Elizabeth mellé került. Amint megrakták tányérjukat, húga feje fölött átbeszélt Joe-hoz. – Simmons, meséld tovább, miről is írnak azok a jenki újságok. Az előbb félbeszakított az az ostoba füstös azzal, hogy nem találja a piszkavasat, ami ott volt az orra előtt.

Joe letette a villát. – Lizzie, ez téged is érdekelni fog. Hamarosan vége az üzleti élet nehéz napjainak. Az újságírók megkapják, amit akarnak. Nemsokára kitör a háború, és az mindig jót tesz az üzletnek.

– Miről beszélsz? Én is olvasok újságot. Egy szót sem szól háborúról. – Szemével Traddet kereste; a kisfiú szája tele volt sülttel. Hál'istennek nagyon fiatal.

– A charlestoni újság igencsak gyatra. Hearst és Pulitzer már több mint egy éve rekedtre ordítja magát. Úgy tűnik, hogy a spanyolok nagyon keményen bánnak gyarmataik őslakóival; Hearst és Pulitzer brutalitásról és elnyomásról szóló beszámolói felkavarják a népet és növelik a lapok példányszámát. McKinley elnök a napokban megszorongatta Spanyolországot. Erre fel „korlátozott autonómiát" adnak Kubának.

– Mi az a Kuba?

– Elizabeth, maradj csöndben – szólt rá Stuart. – Itt most férfiak beszélgetnek. Joe, ne kényeztesd el! Valóban azt hiszed, hogy háború lesz? Mikor?

– Nem tudom, hogyan lehetne elkerülni. A spanyol engedmény senkinek sem tetszik; a spanyol földbirtokosok és üzletemberek semmiféle autonómiába nem mennek bele, a kubaiak pedig nem fogadják el a korlátozást. A tőzsdén hetek

óta emelkednek a részvények. Nem kétséges, hogy háború lesz. Az a hely tűzveszélyes – bármelyik pillanatban felrobbanhat.

– Hol van itt Amerika szerepe?

– Kuba túlságosan közel van ahhoz, hogy ne keveredjünk bele. Harcba indulunk a spanyolok ellen, és a végén Kuba a miénk lesz. Északon már gyártják a csizmákat meg az egyenruhákat. A hülyék gyapjúból készítenek egyenruhát – a fiaink hőgutát fognak kapni.

– Annyit mondhatok, hogy ebből a háborúból nem maradok ki – heveskedett Stuart. – A legutóbbi háborútól megfosztottak, de ezúttal, ha riadót fújnak, lóra pattanok. Fiaim meg én olyan élesen hallatjuk majd a lázadók kiáltását, hogy Madridig is elhallatszik.

Elizabeth émelygett. Tányérjába nézett, tologatta az ételt. Látta, hogy Joe minduntalan Victoriára pillant, miközben Stuarttal beszélget. Ez meg miért aggódik? Neki lánya van. A háború eltarthat akár tíz évig is, Victoria akkor is életben lesz. Tradd a jövő hónapban tölti be a tizennégyet. Ha a háború három évig eltart, őt is behívják. Megismétlődik Pinny esete. Ha nem lesz rosszabb. Ha nem ölik meg.

Elizabeth nem jött rá, hogy Joe nem Victoriát nézi, hanem Harryt. Kiderítem, fiatalember, miféle vagy, fogadta meg magában. Nem tetszik nekem, hogy olyan hevesen elhurcoltad Lizzie-t. Majdnem orra bukott. Egyáltalán nem tetszik.

– Lizzie – szólt Joe –, négyszemközt akarok beszélni veled, ezért előreküldtem Ned Wragget. Majd ott találkozunk. – Joe homokfutójában ültek, Carlingtonba igyekeztek a munkásokkal folytatandó újévi megbeszélésre.

Bárcsak ne szólítana Lizzie-nek, gondolta Elizabeth. Ezerszer figyelmeztettem rá. Igyekezett legyűrni bosszúságát és nyugodt hangon megszólalni. – Mondd csak, Joe! Jó hosszú út áll előttünk.

– Szeretném tudni, hogy férjhez akarsz-e menni ehhez a Harry Fitzpatrickhoz. Ne mondd, hogy semmi közöm hozzá. Igenis van hozzá közöm.

Joe kérdése meghökkentette Elizabethet. Őszintén szólva, sose tette fel magának ezt a kérdést. Harry teljesen betöltötte életét: Harry teremtménye; hozzá tartozik; fenntartás nélkül követi útmutatását; testét, lelkét, szerelmét adta neki. Mégsem ő az egész élete. Nappal Catherine és Tradd anyja, a foszfátvállalat elnöke, a társaság által tisztelt és csodált özvegyasszony. Csupán az éjszaka varázslatos óráiban és a titkos találkák ritka pillanataiban igazából Bess királynő. Hogyhogy nem gondolt arra, mi lesz ezután? Hogyhogy ez a kettős élet ennyire természetesnek és elkerülhetetlennek tűnik? Ha egy férfi és egy nő szereti egymást, összeházasodnak. Elizabeth úgy nevelkedett, hogy ebben higgyen. Akkor hát miért nem gondolt soha erre? És Harry-nak miért nem jutott eszébe?

Joe már egy ideje beszélt, Elizabeth próbált odafigyelni.

– …tévedés volt. Nem voltam itt, amikor hozzámentél Cooperhez. Soha nem ismertem. De tudom, hogy nem tett boldoggá. Fel kell emelnem a szavam Fitzpatrick ellen.

Nem akarom, hogy megint boldogtalan légy, aranyom. Utánanéztem. Semmirekellő. Kihasznál téged, a házadban lakik. Ha igazi férfi volna, valami komolyabbat művelne, megalapozná jövőjét. Egy tanár annyit se keres, hogy egy kanárit eltartson, nemhogy egy feleséget.

– Milliószor kértelek, hogy ne szólíts Lizzie-nek. Nem vagyok gyerek. Harmincnyolc éves vagyok, és a nevem: Elizabeth. – Majdhogynem kiabálva folytatta: – És hálás lennék, ha nem szólnál bele a magánéletembe. – Hátat fordított neki. A közéjük telepedett csend miatt az út-végtelennek tűnt.

A carlingtoni elágazás előtt Elizabeth visszafordult. – Kérlek, ne veszekedjünk! Mindjárt elsírom magam. – Arcát Joe karjához szorította. – Te vagy az egyik legrégibb, legdrágább barátom. Nem akarok haragudni rád. Fogadd el, hogy felnőtt vagyok. Ha hibákat követek el – az is hozzá tartozik. Jól van?

Joe karja megmerevedett. – Soha semmit nem tudtam megtagadni tőled, aranyom. És nem hiszem, hogy ezentúl másként lenne. De nem mondhatom, hogy minden jól van. Befogom a szám. Így jó lesz?

Elizabeth megcsókolta a fülét; nem is gyanította, milyen hatással van a férfira a könnyű, gyors csók. – Köszönöm, drága Joe. Most pedig: valóban azt gondolod, hogy hamarosan felmegy a foszfát ára? Szeretném a munkásoknak megígérni, hogy nem kell ismét csökkenteni a bérüket.

Mialatt a carlingtoni munkások tűzijátékkal ünnepelték az új évet és az új szerződést, Kuba szigetén heves zavargások és összetűzések törtek ki a spanyolok elleni és a spanyolok pártján álló tömegek között. Az amerikai üzletemberek családostul házukba és irodájukba húzódtak – és sürgető táviratokat menesztettek Washingtonba.

Január végén a *Maine* amerikai csatahajó befutott Havanna kikötőjébe, figyelmeztetésként, hogy az Egyesült Államok megvédi polgárait és azok tulajdonát.

Már a charlestoni újságok is közölték a kubai híreket. Tradd egyre izgatottabban jött haza naponta az iskolából, őt is elkapta az általános lelkesedés. Harry lehűtötte lelkesedését, figyelmét arra az időre terelte, amikor Kubát „az Antillák gyöngyének" nevezték, és kalózok leselkedtek a látóhatáron túl a kincsekkel megrakott spanyol hajókra. A kalózokról szóló történetek majdnem olyan érdekesek voltak, mint a háborúról szóló fecsegés. Különösen azok a kalózok voltak érdekesek, akik Charlestonra leselkedtek. Harry és Tradd több ízben felkereste a White Point Parkot – annak az akasztófának a nyomait keresték, amelyre a leghíresebb kalózvezért húzták fel.

Elizabeth most első ízben maradt ki ezekből a kirándulásokból. Túl sok a dolga, a foszfátfeldolgozó berendezések javításának sorrendjét kell összeállítani. Tény, hogy a foszfát ára némileg emelkedett, de mikor azt mondta, hogy dolgoznia kell – hazudott. Gondolkodnia kellett. Kételyek mardosták, amióta Joe feltette azt az idegesítő kérdést a házasságról. Ha Harryval kettesben magukra maradtak, minden

zavaró gondolat kiment a fejéből. Szeretik egymást – mi baj történhet?

Ha bármilyen rövid időre elszakadtak egymástól, Elizabeth aggodalom és kétség között hányódott. Joe arra célzott, hogy Harry a bolondját járatja vele. Elizabeth ennek jeleit leste; titkos értelmet tulajdonított a férfi minden megjegyzésének; tükrében ráncokat keresett és az ősz haj első hírnökeit; kínozta magát a gondolattal, hogy Harry elhagyja; és féltékeny lett minden csinos lányra az estélyeken, amelyeket fiatalok adtak, és amelyekre őt nem hívták meg.

Ismételten eltökélte, hogy nyíltan vallatóra fogja. Megtudja a legrosszabbat, és megtanul élni vele. De jött az éjszaka, és Elizabeth Harry szobájában, Harry karjaiban mindent elfelejtett, teljesen átadta magát a boldogságnak.

Harry Bálint napján email medalionnal ajándékozta meg; az ibolyaszínű, ovális medál közepén apró gyöngyökből kirakott „B" betű. A szín a királynői hatalom színe, és illik a melegházi ibolyához, amit a párnájára szórt. – Azt akarom, hogy a hajadba akadjanak, és olyan légy, mint egy erdei nimfa. Emlékszel, megígérted, hogy a fenyőerdőben fogunk kergetőzni.

– Semmi ilyet nem ígértem. Te fenyegetőztél ilyesmivel az ültetvényen.

– Hamarosan itt a tavasz. Majd csak találunk megfelelő erdőt.

Elizabeth feléje tárta karját. Tehát ezt a jövőt tervezi. És a medalion belsejében kettejük fürtjeiből sodrott csomó. Minden a legnagyobb rendben…

Harry elhúzódott, és az ablakhoz rohant. – Krisztusom! Valaki dörömböl a bejárati ajtón. Itt a ruhád? Hála istennek. Menj, nyiss ajtót. Én útját állom Traddnek. – Beszéd közben inget és nadrágot húzott. A házba szaladva gombolkozott.

Elizabeth ajtót nyitott. Lawrence állt ott kétségbeesetten: Catherine fájásai megindultak. Az anyját hívja. – Azonnal jövök, csak kabátot veszek. Na, na, ne izgulj! Nem megy az olyan gyorsan. Rögtön jövök.

A lépcső tetején megjelent Harry meg Tradd. – Hamarosan nagybácsi leszel – közölte Tradd-del Elizabeth. – Feküdjetek le! Holnap itthon leszek. – Észrevette, hogy a nagy sietségben Harry rosszul gombolta be a nadrágját. Elmosolyodott. Nem rossz teljesítmény egy nagymamától, mondta magában.

Catherine nem szült olyan könnyen, mint Elizabeth. Kisfia másnap este jött a világra. Közölte anyjával, hogy a gyerek neve Lucas Lawrence Wilson. Mély álomba merült.

Na végre egy „Kis-Lucas", gondolta Elizabeth. Hozzá fogok szokni. Talán Luke-nak fogjuk hívni. Nagyon kimerült. Veje hazakísérte, mindketten botladoztak a fáradtságtól.

Tradd nyitott ajtót, Elizabeth először nem is értette, mit kiabál összevissza. Izgalmában valósággal dadogott. – Lassabban – kérte –, és ne kiabálj ilyen hangosan.

– A *Maine,* mama! A spanyolok felrobbantották a Maine-t. Tengerészeink százait megölték! Arcul csapták Amerikát.

– Értem – mondta Elizabeth halálfáradtan. – Nagyon érdekes, drágám. Most lefekszem, és felrobbantom azt, aki felébreszt.

A következő hetekben főcímek és plakátok hirdették: „Ne feledd a *Maine*-t!” Elkerülhetetlen volt, hogy Catherine aznap született kisfia a Maine becenevet kapja. Aranyos, kövér csecsemő volt, és Elizabeth rájött, hogy a nagymamaszerep színtiszta öröm. Fürdetés idején sétált át minden délután a Water Streetre, dajkájától átvette a tiszta, bepúderezett, jó szagú csecsemőt egy kis gügyögésre és dédelgetésre. Amikor a játékba mindketten belefáradtak, odaadta a morcos Catherine-nek, hogy megszoptassa.

– Borzasztóan elrontod, mama – zsörtölődött Catherine. – Az orvos azt mondja, nem kell mindig ölbe venni. Nagyon rászokik.

– Mindenképpen rászokik – válaszolt nyugodtan Elizabeth. – A csecsemők már ilyenek. – Catherine zsémbeskedése ellenére szerette ezt a lányával és unokájával töltött órát. Volt valami nagyon kielégítő abban, hogy három generáció van egyszerre egy szobában, a régi házban, a régi városban. Még Catherine önelégült panaszkodása is beleillett a folyamatba. Catherine szerint anyja utálatosan önző. Minek neki az a nagy ház a Meeting Streeten. A fiataloknak kellene adnia. – Mama, nekünk még kertünk sincs. Hol fog a gyerek szaladgálni és játszani?

– Először tanuljon meg járni. Bőven van idő nagyobb házról gondoskodni. – Elizabeth nem volt hajlandó vitatkozni. A csecsemővel töltött idő a békesség ideje volt; nem hagyja, hogy ezt a békességet bármi megtörje.

Mert egyébként mindenfelé csak zűrzavart látott. Még a belváros tavaszi virágba borult csöndes utcáit is láthatatlanul morajló feszültség töltötte meg. Lejjebb, a Bay Streeten, az emberek megállították a matrózokat, hogy megkérdezzék, nem a

Karib-tengerről jönnek-e; az északról hetente befutó gőzösöket megrohanták hírekért; a távirati iroda előtt tolongtak az érdeklődők. A White Point Parkban, a vasárnap délutáni koncerteken, katonaindulók váltották fel a Strauss-keringőket. S miközben McKinley elnök diplomáciai jegyzékeket váltott a spanyol királlyal, Amerika és Charleston háborúra készülődött.

Tradd szeme izgalomtól csillogott. A Porter Akadémián a nap felét katonai gyakorlatozással töltötték. Traddet hadnaggyá léptették elő – büszkén viselte a rangjelzést. Közölte, hogy Stuart fia, Koger, a nagyobb fiúkat szervezi, hogy bármelyik pillanatban távozásra készen álljanak. Harry történelem helyett spanyol nyelvet tanított. – Nem sokat tudok – mondta vigyorogva –, de mások egy szót sem, akkor meg hogy tudnának rajtakapni? – Elmondta Elizabethnek, hogy öt hónapot töltött cigányok között Barcelona barlangjaiban. A spanyol konyhanyelvet beszéli, nem az irodalmit. Múltjának ezt az epizódját még sohasem említette, és Elizabeth nyugtalan lett – mintha egy idegent szeretne. Harry minden délután elvitte Traddet a Citadellához, ahol a kadétok gyakorlatoztak. A katonaiskola már bejelentette, hogy a kadétok testülete egy emberként jelentkezett önkéntesnek.

– Épp így volt a polgárháborúban is – mondta Lucy. Agyonizgulta magát Andrew miatt. A hadsereg tartós, biztonságos megélhetést jelentett, és Lucy örült, noha nagyon ritkán látta a fiát. Most meg egyre-másra azt írja, hogy esélye nyílt az előléptetésre. A tábornokok a harcmezőn születnek.

A feszültség majdnem elviselhetetlen volt. Amikor a Kongresszus április huszonötödikén hadat üzent, olyan volt,

mint mikor túl hosszú várakozás után kitör a vihar. A város örömmámorban úszott.

A Citadella gyakorlóterén gyűltek össze a Dél-Karolina farmjairól és kisvárosaiból beözönlő újoncok. Az első tucat önkéntes között volt a három Tradd fiú. Stuartot majdnem megütötte a guta. – Túl öreg? Hogy meri ez a tejfelesszájú kapitány azt állítani, hogy túl öreg vagyok? A negyvennégy nem kor. A pokolba, az a washingtoni Roosevelt fickó otthagyta a tengerészeti minisztériumot, hogy csapatokat szervezzen, és ő negyvenéves. Átkozott republikánus részrehajlás! Sose bocsájtják meg nekünk, hogy mi, Vörösingesek, kergettük ki őket államunkból! – Stuart meg Henrietta úgy döntött, hogy Elizabethhez költözik a Meeting Streetre. Stuart a sorozótiszteket akarta nyaggatni; Henrietta gyerekei közelében szeretett volna lakni. A fiúk vacsoraidőben hazamehettek ugyan, de ahhoz rövid volt az idő, hogy reggelente Baronyról járjanak be.

– Helló, Catherine! Virágzol, mint a tavasz. Bess, mi baj? – mutatta fel a kezében lévő cédulát, amit Elizabeth a szobája ajtajára tűzött.

– Szeretném, ha hazakísérne. Traddről kell beszélnünk. – Gyorsan megpuszilta lányát és unokáját. – Ég veletek, drágáim, holnap találkozunk.

– Mi a probléma Tradd-del? – kérdezte kint az utcán Harry.

– Semmi. Velünk van probléma. – Elmondta, hogy Stuart és Henrietta odaköltözik hozzá. – Nem merek a szobádba menni. Ha Stuart megszimatolja, megöl.

– És fejemet az őzagancsok mellé szegezi a falra. – Harry rámosolygott, egy közeli falról lőne hosszú indáját tépte le és átnyújtotta. – Még van rajta néhány kései bimbó. Séta közben kiszívjuk a nektárját. A parkba megyünk.

Felmentek a móló melletti sétányra vezető lépcsőn, és lassan ballagtak a Batteryn. Dagály volt. A tenger felől erős szél fújt. A szél megemelte a hullámok habját, a falon megtört és arcukba fújta. Mögöttük távoli kalapácsütések és parancsszavak hallatszottak a kaszárnyából. Fölöttük felhőtlen, ragyogó kék ég.

Harry szorosan fogta Elizabeth karját. Érezte szívének egyenletes dobbanását. – Vedd le azt a rémes kalapot – mondta Harry –, látni akarom a hajadon a napsütést.

– Nem illik.

– Mi köze az illemnek hozzánk? Ha te nem veszed le, majd én.

– Jól van no. Te eldobálnád a hajtűimet. – Levette, és a szél azonnal vízcseppeket hintett rá.

– Gyönyörű vagy. Ezek a cseppek gyémántként ragyognak a napsütésben. – Harry elengedte Elizabeth karját, kezéből elvette a loncot. – Nyisd ki a szád, Gloriana, s én megtöltöm nektárral. – Mélyen a szemébe nézett. Elizabeth nem törődött vele, hogy ismerősök megláthatják az utca túloldalán lévő virágos verandákról. Hátrahajtotta fejét, és kinyújtott nyelvvel várta az édes cseppeket.

Amikor a virágokkal végeztek, Harry a zöld indát a habok közé ejtette. Végigsétáltak a promenádon. Mielőtt a sétány túlsó végéhez, a parkhoz értek volna, Harry megállt.

– Szeretek innen nézelődni – mondta. A távolban a Sumter-erőd zömök alakja jelezte a kikötőből a nyílt tengerre vezető utat. Mögötte, a látóhatár szélén, magas szkúner tarcsvitorláit látták – révkalauzra várt. Jobb felől a széles öböl karéjában táncolt a víz. – Gyönyörű – mondta Harry.

Elizabeth mélységes elégedettséget érzett. A kaszárnya zaját messze maguk mögött hagyták, helyette a játszadozó gyerekek hangját, a dadák nevetését hallották a parkból. Ez Charleston, amilyen mindig is volt és mindig is lesz. Valaha ő játszott itt gyerekként, majd Catherine és Tradd, hamarosan Catherine gyermeke, később Tradd gyerekei. És dédunokái és ükunokái és az utánuk jövő nemzedékek.

– Bess, én elmegyek. – Harry szavai szétrombolták Elizabeth álomképét.

– Nem igaz, ugratsz. Újabb játék.

– Nem játék, szerelmem. Mennem kell. Már egy ideje bizsereg a talpam.

– Ez az ostoba háború, nem igaz? Épp olyan vagy, mint a többi férfi.

– Igaz, a háborúba megyek. De nem úgy, mint a többi férfi. Semmi kedvem megölni valami szerencsétlen spanyol parasztgyereket, akit elküldték meghalni Spanyolország dicsőségéért egy szigetre, amelynek a nevét sem hallotta. Pusztán látni akarom. A háború alakítja a történelmet, és én még sose láttam. Tudósításokat küldök egy San Franciscó-i lapnak. Ők fizetik az utat, és páholyból nézhetem végig az egészet.

– Megölnek.

– Ír szerencsém nem hagy el… de nem jövök vissza, Bess. Ha Kubában bizseregni kezd a talpam, akkor elhajózok máshová. Sose felejtelek el. Jobban szeretlek, mint bármelyik nőt, akit eddig ismertem.

Elizabeth sírni akart, sikoltozni a fájdalomtól, megütni az imádott arcot. De nem csinálhatott jelenetet a nyilvánosság előtt. – Miért? – kérdezte megtört hangon. – Ha szeretsz, miért mész el?

– Bekerít ez a te mesebeli városod, Bess. Ismered a charlestoni tréfát; itt találkozik az Ashley és a Cooper folyó, hogy létrehozza az Atlanti-óceánt. – Az áramlatok összeütközésénél fodrozódó vizet nézte. – Többé-kevésbé el is hiszik. Egy darabig én is majdnem elhittem. Mítosz és bűvölet van ebben a városban – és a Tündérkirálynő otthona. Te meg a te Charlestonod elbűvöltek; soha sehol sem tartózkodtam ilyen sokáig.

– Akkor maradj itt. Nem kell elmenned.

– De kell. Sose állítottam, hogy más volnék, mint ami vagyok. Csavargó vagyok, Bess. Mindig is tudtad.

Nem bírt megszólalni. Mindig is tudta, de nem hitte el. Most el kell hinnie. A férfi hangján érezte, hogy döntése megmásíthatatlan.

– Mikor indulsz?

– Éjfélkor. Elkapjuk a következő dagályt.

Tehát nem lesz búcsúzás, karjaiban töltött utolsó éjszaka. Mire hazaérnek, Stuart és Henrietta már otthon lesznek, és mire amazok lefekszenek, már késő lesz.

Hosszú búcsúcsók sem lesz. Itt ki vannak téve a világ szemének, meg se érinthetik egymást.

Elizabeth szája megtelt keserű ízzel. – Milyen jól elrendeztél mindent. Gyakran búcsúzhattál el így.

Harry nem tagadta.

– Remélem, hogy az a spanyol parasztgyerek átlövi a szívedet. Imádkozok érte. Mielőtt meghalsz, lesz annyi időd, hogy azt érezd, amit én most… Egyedül megyek haza. Ne gyere be a házba. Sötétedés után a kocsifelhajtón át vidd el a holmid. Nem akarom, hogy Tradd még egyszer az életben lásson.

A büszkeség tartotta benne a lelket, amíg lement a lépcsőn és átvágott a parton. A Meeting Street végén nem bírta megállni: hátrafordult, hogy még egy pillantást vessen rá.

De Harry már elment.

60

A háború, amit annyira gyűlölt, áldásnak bizonyult Elizabeth számára. A hírek, a rémhírek, a készültség miatti fokozott üzleti tevékenység annyira lefoglaltak mindenkit, hogy Elizabeth hosszú hallgatásait senki sem vette észre. Joe-t nem tudta volna félrevezetni, őt azonban lefoglalta az új bank építése a Broad Streeten, és nagyon ritkán találkoztak. Lucy Anson is azonnal felfigyelt volna bánatára, de őt meg váratlan nagy szerencse érte. Andrew-t Charlestonba küldték, hogy – ha eljön az idő – ellenőrizze a csapatok behajózását. Alig egy hetet töltött otthon, amikor közölte anyjával, hogy soha többé nem megy el innen. – Ilyen hosszú távollét kellett ahhoz, hogy rájöjjek, milyen

különleges ez a város. Ha mostani feladatommal végzek, lemondok a rangomról, és újból egyszerű Mr. Anson leszek.

Andrew harmincöt éves volt. A hadseregben töltött tizenöt év alatt karcsú, izmos és napbarnított lett. Szert tett arra a magabiztosságra is, ami egy vezénylő tiszt sajátja. Mielőtt az első zászlóalj behajózásával végzett volna, máris eljegyezte az év bálkirálynőjének kikiáltott lányt, és állást is szerzett. Június tizennegyedikén távoztak a szállító hajók. Egy hét múlva Andrew már Joe Simmons bankjának alelnöke volt. Az építési vállalkozóra kellett felügyelnie. – Nem bánom, ha egy kicsit becsap – mondta Joe –, de iszonyú dühös leszek, ha nem nyitunk idejében. Az iskolaév végén Newportba viszem Victoriát. Te meg sasszemmel figyeld a vállalkozót.

Amikor a csapatok elhagyták Charlestont, Henrietta és Stuart hazautazott. Elizabeth aznap éjjel sírt először, amióta Harry – két hónappal ezelőtt – elhagyta.

Nem azért, mert öccse és sógornője hiányzott volna. Stuart állandó morgása: „Kicsoda túl öreg?”, az ő nyomorúságának idegtépő refrénje volt. – „Én!” – szerette volna ordítani. Ezért vesztette el Harryt. Bolond volt, hogy azt hitte: Harry nem unja meg a nála hét évvel idősebb nőt. Valószínűleg aznap, amikor Havannában partra lépett, talált egy tizenhat éves szenyoritát.

Akkor éjjel azért sírt, mert most először lehetett biztos benne, hogy szívet tépő zokogását senki sem hallja.

Magányra van szükségem a gyógyuláshoz, gondolta. Nem bírom elviselni, hogy őrá emlékeztessen bármi. Nyárra felajánlotta a szigeti nyaralót Catherine-nek és Lawrence-nek. – Feltéve, ha magatokkal viszitek Traddet. Nekem rengeteg a

munkám a városban, ezért idén nem megyek ki. – Delia Elizabeth mellett, maradt; Catherine-nek saját cselédsége volt.

Tradd július elsején szállt fel a kompra. Elizabeth ezzel megszabadult még valakitől, aki állandóan Harryra emlékeztette. Tradd folyton róla beszélt. Meggyőződése volt, hogy Harry azért hagyott csak rövid búcsúlevelet, mert titkos megbízatás szólította el.

Július negyedikén Elizabeth, kezében pezsgőspohárral, a tetőre mászott,.hogy a tűzijátékot nézze, és megünnepelje, hogy házában magára maradt. Nem volt senki, aki rászólt volna, hogy ez veszélyes, és nem való úrihölgyhöz. Könnycsepp pergett végig az arcán, és a pezsgőbe hullt. Harry szobájában találta a visszadugaszolt üveget, emlékéül mindannak, amit felejtenie kell.

Augusztus tizenkettedikén vége lett a háborúnak. Kuba szigete már nem volt a spanyoloké; sem Puerto Rico, sem Guam, sem a Fülöp-szigetek. Vége a spanyol birodalomnak, az Egyesült Államok kiterjedt tengerentúli birtokokra tett szert. Charleston ismét tűzijátékkal ünnepelt, de Elizabeth nem mászott fel a tetőre, hogy megnézze. Lassan fegyverszünetet kptött önmagával, de az ünneplésnek még nem jött el az ideje.

Most, hogy Tradd a szigetre ment, életében először maradt magára. Mindig család vette körül – anyja, fivérei, férje, gyerekei.

Most vette csak észre, milyen békés a ház. Milyen csöndes. A behúzott zsaluk hűvös árnyékba borították a szobákat. A kopott huzatú székek régi barátok, sima vonalaik olyan kecsesek és arányosak, hogy néma, igénytelen jelenlétük megnyugtatja a

szemet. Amikor feltámadt a délutáni szél, Elizabeth ablakot nyitott, és a duzzadó nyári függönyök magukhoz ölelték. – Én is szeretlek, te ház – suttogta. Milyen ostobaság, gondolta elpirulva, hogy egy házhoz beszélek. De ostobaság ide vagy oda, a boldogság első bimbóit érezte nyílni magában.

Ez az érzés minden egyes nappal erősödött. Néha újból elfogta a kétségbeesés és a veszteség szívet tépő fájdalma. Néha ellopózott a sötétben Harry szobájába, hasra feküdt az ágyon, és párnájáról beszívta Harry szappanának illatát. Ilyenkor teste érte sajgott, szíve fájdalmasan vert, és szeretett volna meghalni. De ahogy az illat halványult, úgy csökkent bánata is.

Deliát egész szeptemberre szabadságolta, és így már senkinek sem volt kiszolgáltatva. Nem kell mindennap pontosan fél háromkor ebédelni. Nem kell ötkor teázni és hétkor vacsorázni. Nem kell étrendet tervezni és vásárlási jegyzéket összeállítani. Kellemes, laza időszak volt ez. Maga ment ki vásárolni, amikor felhangzott az utcai árusok kiáltása, és minden megfontolást félretett, ha valami olyat látott, ami megtetszett, megvette, akár volt értelme, akár nem. Egyik nap csak dinnyét evett: reggelire görögdinnyét, ebédre kantalup dinnyét, vacsorára semmit; új receptekkel kísérletezett, vett öt liter fagylaltot, és teljesítette gyerekkori vágyát, hogy egyszer az életben annyi fagylaltot egyen, amennyit akar. Ösztöneire hallgatva élt.

Mámorító érzés volt; általa kezdte megérteni Harry Fitzpatrickot. Milyen vonzó ilyen módon élni. A férfi egész élete ilyen volt, csak nagystílűbb. Fölösleges önmagában keresni a hibát; Harry nem őt hagyta el; a hedonizmus csábhangjait

követte. Nem Elizabeth hiúságát akarta legyezgetni, nemcsak szép szavakat mondott, amikor közölte; maga is csodálkozik, hogy ilyen sokáig maradt itt. Most már Elizabeth is csodálkozott.

Sokat köszönhetek neked, Harry, gondolta. Nélküled álmodni sem mertem volna arról, hogy az étkezés időpontjának szabályai megszeghetők, hogy fel lehet mászni a tetőre, vagy hogy esténként le lehet feküdni akkor, amikor kilencet üt a toronyóra. Végül is remélem, hogy a spanyol parasztgyerek mégsem ölt meg.

Szeptember közepére az ösztönös élet izgalma már nem volt annyira vonzó. Most már jobban érdekelte a jövő, mint a jelen. Beleásta magát a könyvelésbe, pótolta az elmaradást, átnézte a termelési adatokat, a finomítási műveleteket, a kantin forgalmát. Joe-nak, mint mindig, ezúttal is igaza volt. Az árak emelkedtek, egyre több rendelés futott be. A háború fellendítette az üzletmenetet.

Miért nem vette észre eddig, hogy a kert olyan, mint a dzsungel? Tradd feladata volt irtani a gazt és nyírni a füvet. Elizabeth felmászott a fészekházba, és felvázolta az új kert tervezetét. Olyat, amit könnyű karbantartani: minden bokor alján borostyán, hogy elfojtsa a gyomokat és hűvösen tartsa a gyökereket, középen pedig pázsit helyett kavics – akkor nem kell füvet nyírni. Tradd hamarosan befejezi az iskolát. Ha lesz rá pénze, egyetemre küldi. A kert rámarad, és nincs kedve egész életét gyomlálással tölteni. Sok minden más, érdekesebb teendője lesz. A stagnálás évei után Carlingtonban látszik már a fény az alagút végén. És vár rá a sok könyv, amit el akar olvasni; gyalog megy a könyvtárba, a séta jót tesz majd. A padlást is át

akarja kutatni. Megkeresi Catherine és Tradd régi játékait. Az első esős napon előszedegeti, és megnézi: van-e köztük olyan, aminek Maine örülne.

Addig is élvezi, hogy övé a ház. Hamarosan vége a nyárnak, Tradd hazajön, megkezdődik a látogatások, vendégségek körforgása. Addig is élvezem ezt a tökéletes kényelmet. Megszolgáltam. Megtanultam, hogy az élet szép, és nincs szükségem Harry Fitzpatrickre. Elnyúlt a fészekház padlóján, és egy feketerigó dalára szenderedett el.

Joe és Victoria szeptember utolsó hetében tért haza. Joe azonnal ellenőrizte, hogyan állnak a bank munkálatai. Andrew csodát művelt. Az épület három héttel a határidő előtt elkészült. Joe megjutalmazta Andrew-t. Soha jobbkor, mondta Andrew. Januárban nősül, és az ingatlanárak magasabbak, mint gondolta volna. Joe nevetett. – Értesz ahhoz, hogyan kell az embereket dolgoztatni, de meg kell még tanulnod, milyen az, amikor a pénz kezd dolgozni. Hozd el holnap este vacsorára kedves édesanyádat, s ha akarod, a menyasszonyodat is. A hölgyek Victoriával cseveghetnek addig, amíg én rávezetlek a jelzálogkölcsön titkaira. Okos ember sose vásárol a saját pénzén. Elvárom, hogy ezt tudasd a barátaiddal is. Ha megnyitjuk a bankot, te fogsz jó kölcsönökről és jelzálogokról gondoskodni.

Joe aznap délután a Meeting Streetre ment, hogy a másnapi vacsorára meghívja Elizabethet és Traddet. Victoria örül majd egy korban közel álló fiúnak, neki pedig távolléte minden percében hiányzott Elizabeth. Látni akarja, még akkor is, ha Fritzpatrickot is meg kell hívnia.

– …Harry Kubába ment, és Tradd még mindig a szigeten van, de én szívesen elmegyek, ha kocsit küldesz értem.

– Magam jövök érted. – Joe zavarba jött. A katonák a fegyverszünet után rögtön hazatértek Kubából.

Elizabeth mosolygott. – Hogy te milyen édes vagy – nem mersz kérdezősködni. Ülj le, hozom a teát. Akkor jogod lesz az „ugye megmondtam”-ra. Harry nem jön vissza. Megunta Charlestont.

– Nem kérek teát. Gyere, ülj mellém. – Helyet foglaltak a felpúposodott pamlagon. Joe feléje fordította arcát, hogy alaposabban szemügyre vehesse; karja lelógott a pamlag háttámlájáról – Elizabeth nem láthatta az ökölbe szorult kezet, amellyel képzeletben Harry Fitzpatrick nyakát szorongatta. – Hogy vagy, Lizzie?

– Remekül, Joe, igazán jól. – És így is volt. De a férfi hangjából kihallatszó aggodalomtól könnyek szúrták a szemét. – Nem kellene ennyire aggódnod értem. S ha te nem is, én szeretnék teázni. Egy pillanat múlva itt leszek.

Távolléte alatt Joe le-fel járkált a szalonban. Az Elizabethnek okozott fájdalomért legszívesebben megölte volna Harryt. Bármit mond is Lizzie, Joe tudta, hogy mélységesen meg van bántva. Másfelől viszont hálás volt Fitzpatricknak – Lizzie talán most már megengedi, hogy gondoskodjék róla. Soha nem is akart mást.

Joe megállt egy tükör előtt, és megnézte magát. Valóban azt hiszed, hogy Lizzie-nek szüksége van rád? – kérdezte némán. A válasz: igen. Hiszed, hogy boldoggá tudod tenni? A válasz ismét; igen. Jobban szereted, mint férfi valaha is szeretett nőt? És

akarod-e eléggé ahhoz, hogy ne követeld, hogy viszontszeressen? Igen. Igen. Igen. Mindenre igen – az ő érdekében.

Akkor szólalj meg, te gyáva. Az az idő sose jön el, amikor ne félnél megszólalni. Tedd meg most. A legrosszabb, ami történhet, az az, hogy nemet mond. De legalább tudni fogja, hogy valaki szereti. Joga van hozzá. Talán szüksége is rá.

Elizabeth megjelent a teástálcával. Joe odasietett, elvette tőle, és a pamlag előtti asztalkára helyezte. Két csészét hozott. Joe mosolygott. Csak könnyedén, intette magát. Ne ronts ajtóstul a házba. Egymás mellé ültek, Elizabeth teát töltött. Joe a torkát köszörülte.

– Emlékszel Macira? – kérdezte.

Elizabeth mosolygott. – Hát persze. Még mindig megvan. A minap kerestem játékokat a padláson Maine-nek, és rábukkantam Macira. A szőre megkopott, de töltelékanyaga érintetlen. Nincs szívem odaadni másnak, még első unokámnak sem. Furcsa, hogy emlékszel rá. Olyan rég volt.

– Hát igen – bólintott Joe. – Te sem voltál sokkal nagyobb Macinál. Akkor lazult meg az első tejfogad – aminek nagyon örültél. – Mély lélegzetet vett. – Azóta sok mindenfélét vásároltam sok nőnek, de valahogy arra az esetre emlékszem legjobban… A töltelék mellé beraktam a szívemet abba a maciba. Azóta is a tiéd, Lizzie. – Szeme köré nevető ráncok gyűltek, de nyitott tenyerének önkéntelen könyörgése, előrebukó válla meghazudtolta nevetését.

Elizabeth elképedt. – Sose sejtettem… nem tudom, mit mondjak.

Joe hevesen rázta a fejét. – Ne mondj semmit; hallgass meg. Amikor felnőttél, feleségül akartalak venni. Ezért vesztem össze Pinckneyvel. Azt mondta, hogy nem vagyok méltó hozzád – és én elhittem. Mekkorát tévedett. Amikor újból találkoztunk, láttam, mit tett veled az a piszkos csirkefogó, Lucas. Ha nem lett volna halott, én végzek vele. Gyöngéden szerettelek volna, Lizzie. Akkor te is szerettél. Lehet, hogy csak úgy, mint egy fivért, de kezdetnek az is elég lett volna. Nem kapni akartam tőled, csak adni.

Elizabeth érezte, hogy feltörő könnyek égetik a szemét. Kezét Joe kezére tette. Ez nem csiszolt, költői szerelmi vallomás volt, hanem egy lélek titkainak feltárása. Érintésére Joe felnézett. Arcán tömény fájdalom. – Túl sokat szenvedtél az életben, bébi.

A régi becézésre Elizabeth agyában emlékek sokasága tolult fel. Joe ereje, játékos kedve, ösztönös megértése. Igen, Elizabeth szerette, és most is szereti. Mellénye gombjait feszítő pocakját nézte, a gondosan fésült haj rejtette kopaszságot, és szívét meleg szeretet öntötte el.

Mit mondjon neki, hogy ne bántsa meg? Hogyan magyarázza meg, hogy az iránta érzett szeretet nem szerelem, hanem a közös élményekből és hálából fakadó érzelem? Kereste a szavakat.

– Ne válaszolj – mondta Joe –, nem akarlak zavarba hozni. Tudom, hogy nem vagyok főnyeremény. Ötvenegy éves vagyok, kövér, és „fehér szemét”, divatos öltönyben és manikűrözött körmökkel. Semmi baj, bébi. Megértelek. Csak el kellett mondanom. Több mint húsz éve tartogatom magamban. Azt akarom, hogy boldog légy. Ne szomorkodj miattam.

Elizabeth nem volt szomorú – dühös volt. Dühös magára, mert nem tudja azt nyújtani, amit Joe szeretne, dühös a világra, mert rosszul párosítja azokat, akik szeretnek és akiket nem szeretnek. És főként Joe-ra haragudott, mert olyan lesújtó véleménnyel van önmagáról. – Ide hallgass, Joe Simmons. Nincs jogod ahhoz, hogy így lealacsonyítsd magad. Sem előttem, sem mások előtt. Ha valaki más mondana ilyeneket rólad, kikaparnám a szemét. Nem akarok ilyet hallani, érted? Te vagy Isten legnagyszerűbb teremtménye, a leggondosabb, a legmegbocsátóbb, a legfigyelmesebb és… – Ekkor elborította a szomorúság. Nem volt rá különösebb oka. Hirtelen erejét vesztette, és rettenetes hiányérzete támadt valami ismeretlen, megjelölhetetlen és életéből mindig hiányzó dolog iránt. Rettenetes erővel tört fel énjének legmélyéből az ősi kiáltás, remegve borult Joe mellkasára, és életének minden könnyét elsírta.

Joe magához ölelte és ringatta.

Amikor végre kisírta magát, Joe odaadta zsebkendőjét. – Ne szipogj, fújd – parancsolt rá.

– Mintha Julia nénit hallanám.

– Ne feleselj, kislány. Fújjál.

Elizabeth szót fogadott. – Megint csak olyan vagy, mint Julia néni – nevetett bizonytalanul.

– Csodáltam Julia nénédet, de rettenetesen féltem tőle.

– Ne akarj most bájcsevegni. Túl vagyunk azon a ponton, hogy emlékekkel folytassuk. Az előbb nagy megtiszteltetésben részesítettél; nem tudom elfelejteni és te se tudod.

– Azt akarom, hogy felejtsd el.

– Nem tudom. És nem is akarom. Egy ilyen szerelmi vallomás akkora kincs, amire egy asszony élete végéig büszke lehet… tévedsz, ha azt hiszed, hogy te fakasztottál sírásra. Magam sem tudom, miért sírtam. Mintha mindennek egyszerre kellett volna kitörni. Ilyesmi még sose fordult elő velem… azt hiszem, ehhez rád volt szükségem. Jobban rád bíznám az életem, mint bárki másra, akit valaha is ismertem.

Joe gyöngéd ujjal törölt le egy elkóborolt könnycseppet. – Én meg halálomig kincsként őrzöm szavaidat. A bizalom is nagy megtiszteltetés.

– Nem tudom, mi jött rám. Mint egy tavaszi áradás. Nem bírtam a sírást abbahagyni, most meg a beszédet. Szeretném a legsúlyosabb titkomat elárulni neked. Nem bánod? -A választ meg se várta. Szükségtelen volt. – Joe… Joe, én megöltem a férjem. Piszkavassal fejbe vágtam. Álmaimban ütöm és ütöm és továbbra is ütöm. Mintha örökre ütni és ütni akarnám és…

Joe magához vonta. Elizabeth elhúzódott. – Nem. Ne vigasztalj. Mert ez nem minden… nem bánom, hogy megtettem. Örülök neki. Jobban örülök annak, hogy megöltem, mint bármi másnak, amit életemben tettem. Bárminek. – Elizabeth kutató pillantása undort és elutasítást keresett Joe arcán, de csak könnyeket látott. A férfi szája kimondhatatlan fájdalomtól vonaglott. – Rémes dolgot műveltem veled, Joe. De megtörtént, és bocsánatkéréshez már késő van.

Joe megsimogatta Elizabeth homlokát. – Ne beszélj ostobaságot, Lizzie. Azt kaptam, amit mindig szerettem volna: lehetőséget arra, hogy könnyítsék rajtad. Boldog vagyok.

Elizabeth átölelte Joe nyakát, és szájon csókolta. Joe elfogadta a csókját, de nagy erőfeszítésébe került, hogy ne viszonozza. Elizabeth érezte, hogy a férfi remeg. Fejét vállára hajtotta. – Ölelj át, Joe. – A férfi erős karjaiba szorította.

Elizabeth néhány pillanat múlva megszólalt. – Szeretlek. Ebben biztos vagyok. Csak azt nem tudom, hogy milyen szeretetet érzek irántad. – Hirtelen felült. – Most jutott eszembe: ugye meg akartad kérni a kezem? Csak nem mondtad ki.

– Persze hogy azt akartam. Csak nem jutottam szóhoz.

– Ó, Istenem – fészkelődött be ismét Joe karjai közé. – Gondolkodnom kell rajta.

Elizabeth füle mélyről jövő kuncogást fogott fel. – Mindig ezt mondtad, Lizzie. Gondolkozz, ameddig csak akarsz.

61

Elizabeth másnap derűs hangulatban – de egyúttal zavarban is volt. Nem azért, mert terhét Joe-ra hárította; elhitte neki, hogy szívesen átvállalja. Azért volt zavarban, mert megcsókolta, hozzábújt, kicsit talán kacérkodott is vele. Túl voltak az érzelmi viharon. Olyan kötelék támadt köztük, ami soha el nem szakad, de romantikus érzelmeket nem táplál Joe iránt. Ha Joe azt hiszi, ott folytathatják, ahol tegnap abbahagyták, nemet kell mondania, és a férfi megsértődik…

– A fenébe! – mondta hangosan. – Remélem, hogy nem lesz kínos a mai vacsora.

Nem az első eset, hogy Joe Simmonst alábecsülte. Joe érte jött, besegítette kocsijába, és úgy viselkedett, mintha semmi sem történt volna köztük. – Sajnálom, hogy Tradd nincs még itthon. Victoria az orrát lógatja. Azt mondja, a mai vacsora olyan kedélytelen lesz, mintha ravatalozóban tartanák.

Elizabeth megkönnyebbült. – Remélem, jól rápirítottál – mondta. Joe tehát változatlanul a barátja maradt.

Október elsején megnyitották kapuikat Charleston iskolái; a nyári nyugalmat meghívások sokasága sodorta el. Elizabeth csüggedten nézte az asztalán tornyosuló meghívókat. – Rögtön észrevenni a gazdaság fellendülését – nyöszörgött. – Az lenne a legjobb, ha én adnék estélyt. Mindenkinek a világon tartozom meghívással.

– Olyan unalmasak az estélyek – morgott Tradd. Megesküdött: soha nem bocsátja meg anyjának, hogy tánciskolába íratta.

– Nem érdekel. Kár zsémbeskedni, úgyse figyelek oda.

Mindazonáltal sajnálta a fiát. Nagyon jól emlékezett rá, hogy a fiúk milyen nyomorúságosan érezték magukat a tánciskola első heteiben. A lányok meg szerették; csinosan kiöltöztek.

Néhány nap múlva olyan főcímet talált a reggeli újságban, ami felvidíthatná fiát. Odanyújtotta a lapot. – Mit szólnál, ha békét kötnénk, és elvinnéd öreg anyádat a bemutatóra? Utána kapsz egy fagylaltot.

– Príma! Hazajövök az iskolából, amilyen gyorsan csak tudok.

Most, hogy a hurrikánok évadja véget ért, az amerikai haditengerészet hazahozza a hadizsákmányt, a spanyol hajókat. Az első kikötő: Charleston.

Mire Tradd és anyja odaért, három nagy hajó már ki is kötött. – A kutyafáját, mekkorák! – mondta a fiú.

– Felengednek látogatókat? Azt hallottam, hogy a spanyol hajóskapitányok kabinjában a bútorzat brokáttal és bársonnyal van bevonva, kilincsük tömör arany.

– A kutyafáját!

– Ne mondj ilyet. Ha mindenáron lelkesedni akarsz, légy irodalmi. Nekem az tetszik, hogy „az árgyélusát".

– És az mit jelent?

– Fogalmam sincs. De szebben hangzik.

Jól öltözött tiszt invitálta a hajóhídra a legközelebb állókat.

– Felengedik az embereket. Menjünk, mama.

A széles fedélzet olyan csillogóan tiszta volt, hogy Elizabeth alig mert rálépni. Traddnek nem voltak aggályai. Azonnal egy tiszthez szaladt, hogy a kapitány kabinja felől érdeklődjön. Elizabeth utána eredt, majd a fedélzet közepén megállt. Hadd menjen egyedül, gondolta magában. Körülnézett. Észrevette, hogy az emberek az ágyúk körül csoportosulnak. Még mindig rajonganak a háborúért. Egyetlen ismerőst sem látott. Tradd élénken beszélgetett a türelmes tiszttel. A legmagasabb árbocra nézett. Vajon milyen lehet őrségben kuksolni odafent, kint a nyílt tengeren? Mintha soha véget nem érő földrengést látna.

– Az Armadának vége, Bess. – Szíve nagyot dobbant, tekintete lassan lecsúszott az árboc tetejéről. Nem lehet igaz, mondta magában. De tudta, hogy az. Harry.

Elizabeth lábánál fél térdre ereszkedett. Ajkához emelte, majd újból elengedte a szoknyája szélét. Elizabeth keze majdnem beletúrt a férfi göndör fürtjeibe, de erőszakkal fékezte magát. Harry felnézett. – Felség, te győztél. Uralkodj sokáig.

– Harry, azonnal állj fel! Pojácát csinálsz magadból és belőlem.

Sima mozdulattal állt fel. Hogy felejthettem el, hogy milyen magas, gondolta kétségbeesetten Elizabeth. Most fel kell néznem rá.

Harry Elizabeth derekára tette a kezét. A ruhán keresztül is égette. Fülébe súgott – Elizabeth szédült. – Vissza kellett jönnöm, te boszorkány. Még soha sehová nem tértem vissza. De nem bírtam távol maradni. Üldözött az emléked:

– Harry, kérlek, hagyj békén. Azt a bánatot nem bírom még egyszer elviselni. Menj el! Ha nem mész, nem tudom, mit teszek. Kegyetlen vagy.

Nagyon messziről hallotta Tradd kiáltását. Nem ájulok el, mondta magában Elizabeth. Nem és nem. Lábából elszállt az erő. – Milyen sápadt vagy, királynőm – mondta a simogató hang. – Gyere, ülj le. – Karon fogta és egy pádhoz vezette. – Megyek, beszélek a fiúval, amíg összeszeded magad.

Elizabeth nézte, amint hosszú léptekkel Tradd felé tart.

Nem hordott kabátot. Fehér inge erős hátizmaihoz tapadt. Elizabeth tenyerében érezte az izmok játékát. Elfordította fejét a két fiú hangos, boldog találkozásától, és összeszedte minden akaraterejét. Mire ők ketten visszajöttek, ura volt önmagának.

– Nem lakhatsz a konyhaépületben.

– Rendben.

– Nem bukkanhatsz fel bármikor, arra számítva, hogy kitárt karokkal várlak.

– Rendben.

– Nem hozhatsz zavarba nyilvánosság előtt, úgy, mint ma délután.

– Rendben.

– Nem nyúlhatsz hozzám, amíg másképp nem határozok.

– Megcsókolhatom a kezedet?

– Nem!

– Még egy unalmas, társadalmilag elfogadott, hogy-van-Mrs.-Cooper-csókot sem?

– Nem. Semmit. Gondolkodnom kell.

Harry nevetett, – Gondolkodni a gyávák szoktak. Elgyávultál, Bess? Rövid fél év alatt? – Felállt a székről.

– Ülj le, Harry. Maradj ott, ahol vagy. Beleegyeztél, hogy most beszélgetni fogunk.

– Majd később beszélgetünk. – A könyvtár ajtajához ment. Elizabeth lélegzete elállt. Elmegy. Megint. És ugyanolyan borzasztó, mint legutóbb. Harry kulcsra zárta az ajtót. – El sem tudod képzelni, mennyire kívántalak – mondta. Lecsavarta a lámpákat. A lángok kéken égtek, majd halk zajjal kialudtak. – A tűz fényét akarom látni a hajadon.

Lassú, magabiztos léptekkel közeledett. Megállt Elizabeth előtt, hajtűit kezdte kiszedegetni. – Tradd… – nyögte ki Elizabeth.

– Mélyen alszik. Megitattam valódi, csempészett matrózrummal. – Harry a kibontott hajtömegbe túrt, és talpra állította az asszonyt, hogy szomjas csókjaik találkozzanak.

– Nem bírok nélküled élni, Bess, ezért visszajöttem érted. Együtt megyünk el, együtt csavarogjuk be a világot. Annyi mindent szeretnék neked megmutatni, és annyi minden van, amit veled szeretnék megismerni. Magunkkal visszük Traddet, kimentjük a jóságos dr. Porter zsoltárai közül. Milyen nagyszerű nevelés lesz a fiúnak!

– Esztelen vagy.

– Tudod, hogy nem vagyok az. Te is menni akarsz. Érzem, hogy milyen hevesen dobog a szíved. Arra gondolsz, hogy megláthatod a kínai Nagy Falat.

– Ostoba. Egyáltalán nem arra gondolok.

– Bess, te káprázatos, szemérmetlen nőszemély. Imádlak.

A tűz leégett és elhamvadt, de ők észre sem vették. Vadul ölelték egymást.

– Meghívtál reggelire. Most mi a baj?

– Nem is öltöztünk át, az a baj. Siess! És ezúttal gombold be rendesen a nadrágodat.

Hallották, hogy Tradd álmosan botorkál le a lépcsőn. Elizabeth bekapcsolta ruháját, és vadul szétborzolt hajával küszködött.

– A kisfiúk úgysem veszik észre, hogy mit viselnek a felnőttek – suttogta Harry. – Kösd a fejedre ezt – nyomott kezébe egy tarka selyemkendőt kubai emlék.

Elizabeth tehetetlenül kuncogott. – Ezt nem ússzuk meg, Harry.

A férfi Elizabeth kipirult arcára, az elhamvadt tűzre, a kandalló előtti összegyűrt szőnyegre nézett. Tradd már majdnem leért. – Igazad van. Feküdj a pamlagra. Tegnap este itt aludtál el. Hunyd be a szemed. Én kinyitom az ajtót, és kimászom az ablakon. – Elfordította a kulcsot, gyors léptekkel hozzá futott, hogy gyorsan megcsókolja. – Egy óra múlva meglátogatlak. Ne nézz ki ilyen slamposan, mert kénytelen leszek hercegnővé lefokozni.

Elizabeth arcát a párnák közé fúrta. Nem bírta a nevetést – abbahagyni. Hűvös levegőt érzett, amikor Harry kinyitotta az ablakot, és hallotta, hogy Tradd Deliát kérdezi: hol a mama. Elizabethet elfogta a hisztéria.

– Az Isten szerelmére, mi lett belőlem? – zokogta.

Elizabeth a kocsiszínből átalakított iroda ablakát nézte. Ezt és a többit is le kéne mosni, gondolta. Hirtelen elviselhetetlenül nehéz feladatnak tűnt ablaktisztítót alkalmazni. Fájó derekát simogatta. Odakint heves őszi szél rázta le a pekándiófa halott leveleit, s a fallal bekerített udvar egyik sarkából a másikba sodorta. Én is úgy érzem magam, mint akit ide-oda lökdösnek, ráncigáinak, kényszerítenek.

Harry hat héttel ezelőtt tért vissza. Ekkor kezdődött a charlestoni nyár végére jellemző társadalmi tevékenység. Özönlöttek a szokásos meghívók, látogatókat kellett fogadni, látogatásokat viszonozni. Az év minden eddiginél zsúfoltabb volt, mert Elizabeth gyöngéd pártfogásába vette Joe lányát,

Victoriát. A kislány sose lesz valódi részese Charleston társadalmi életének, mert Joe-t soha nem fogadják be. Hacsak Victoria nem megy férjhez valódi charlestonihoz. Egy ilyen vonzó örökösnőnek ez nem lesz nehéz. A Szent Cecília-bálra sem hívják meg első bálosnak, de Elizabeth szárnya alatt befogadta a péntek esti tánciskola.

A háború által javuló üzletmenet szükségessé tette, hogy Elizabeth többet foglalkozzon a foszfáttermelés ügyeivel.

A folyamatos növekedés 1893-ban, a pánik idején megtorpant. A recesszió rá következő öt évében visszaesett a bevétel, romlott a berendezés. De most mindenki derűlátó volt. Ideje nekilátni a javításnak és pótlásnak, a szerződések újratárgyalásának, az elhalasztott tervek végrehajtásának. Elizabethnek döntéseket kell hoznia. Ha megjavíttatja a szállítószalagot, az eredeti színvonalra hozhatja fel a termelést. Viszont ha új, korszerűbb berendezést vásárol, növeli a kapacitást. Mennyi idő alatt térül meg a nagyobb kiadás? Es ha minden pénzt a szállítószalagra költ, miből javíttatja meg a zúzó- és finomítóberendezéseket?

És itt van a munkások bérének kérdése. A január elsejei megbeszélésen emelni kell. Mennyit engedhet meg magának; mekkora lesz a követelésük; hány új munkást kell alkalmaznia, hogy kiássák azt a mennyiséget, amennyit az uj szállítószalag elbír… ha ugyan megveszi?

Természetesen kikérhetné Joe véleményét. Tanácskoznia kellene vele – végül is társtulajdonos. De szerette volna a maga erejéből megvalósítani a változtatásokat; arra vágyott, hogy Carlington felvehesse a versenyt Dél-Karolina bármely más

bányavállalatával. Amikor rosszul ment az üzlet, makacsul visszautasította Joe segítségét. Most, hogy kezd jobban menni, esze ágában sincs háttérbe szorulni, és engedni, hogy másvalaki arassa le a babért. Még Joe sem. Elizabeth keményen dolgozott, garasoskodott, minimálisra csökkentette jövedelmét, a munkásokat közös erőfeszítésre buzdította. Akkor is szívesen fogadta el a kihívást, amikor belebetegedett a problémák megoldásába. Elizabeth szeretett üzletasszony lenni… és örült, hogy barátai csodálják erőfeszítéseit. Mindazonáltal kötelezettségei vannak Joe iránt. Gondolatai tovább pörögtek, sikertelenül próbálta elfojtani bűntudatát.

Mert nemcsak az üzletről van szó. Joe házassági ajánlatára is választ kell adnia. A férfi azt mondta, türelmesen vár, es azóta sem erőlteti. Szavakban nem. De minden pénteken elhozta Victoriát a Meeting Streetre, büszkén figyelte, ahogy lánya meg Tradd elindulnak a tánciskolába, majd két órán át teázott Elizabethtel, amíg a gyerekek haza nem jöttek. Mindig könnyed volt, mindig voltak szórakoztató történetei Andrew Anson bankbéli kalandjairól, mindig szeretetet sugárzott Elizabethre és hálát, mert Victoriát pártfogásába vette. Kellemesek voltak ezek a kettesben töltött órák. Végül is a Tradd-ház több mint tíz évig volt Joe otthona. Ittléte teljesen természetesnek tűnt.

Elizabeth érezte, hogy a dolgok nem mehetnek így tovább. Minél később mond nemet, annál jobban megbántja Joe-t. Hallgatása gyávaság.

Csak éppen… a Joe-val töltött órák őt is boldoggá tettek. Pazar dolog, ha valakit úgy szeretnek, ahogy Joe őt szereti. Eddig nem találkozott hasonlóval. És atyai módon viselkedik

Tradd-del, akinek sosem volt apja. A tánciskola utáni beszélgetésekben volt valami meleg, családias vonás. Victoria mindent elmondott Elizabethnek, akinek eszébe jutottak saját tánciskolabeli hullámzó érzelmei, Tradd pedig élénk figyelemmel hallgatta Joe-t, aki biztosította, hogy a tánciskola nem rosszabb, mint az antietami csata, és hogy idővel minden sebhely elhalványul. A felnőttek, lopva, derűs pillantásokat váltottak. Amikor a gyerekek a konyhába mentek, hogy a tejet és a süteményt elfogyasszák, Joe és Elizabeth összenevetett, és megállapította, hogy a világ minden kincséért sem lennének megint fiatalok.

De aztán… azután, hogy Joe és Victoria távozott, vagy azután, hogy Elizabeth egy estélyről hazajött, vagy vacsora után, ha nem ment el hazulról – mindig kopogtak. Harry.

Harry, akit Tradd bálványozott. Harry, akinek érintésétől Elizabeth csontjai is elolvadtak. Harry, aki történeteivel megnevettette, aki a figyelmét könyvekre irányította, és a világra és megvalósítható álmokra. Megkövetelte, hogy szellemes legyen, és az lett; hogy intelligens legyen, és az lett; hogy nő legyen; nem fiatal lány, nem úrihölgy, nem vállalati elnök, nem anya. És Elizabeth boldogan átadta magát érzelmeinek, a közös ekszt ázisnak. Amikor Harry az éjszaka utolsó sötét órájában elment, mintha tört döfnének szívébe; emlékeztetőül és figyelmeztetésül: milyen lesz ha megint elveszíti.

Távozása előtt Harry még egyszer, szorosan megölelte: gátlástalanul fülébe súgta, miről álmodjon. – A Sóhajok hídján fogunk nevetni, Bess – mondta. Vagy: – A kínai Nagy Falon fogunk táncolni. – Vagy: – Elefánthátról hallgatjuk majd az

oroszlánok ordítását az éjben. – Vagy egyszerűen annyit: – Jöjj velem és légy az én szerelmesem.

És Elizabeth ezekről álmodott az alvás néhány rövidke órájában, míg fel nem ébredt, és szembe nem találta maga a ház és a konyha hétköznapi felelősségével, mielőtt szorgos napja megkezdődött…

Elizabeth levette szemet a maszatos ablakról, és az asztalán heverő papírok számoszlopait nézte. Fáradt szeme előtt összefutottak a számok. Kimerült. De oly sok a tennivaló. Megígérte Catherine-nek, hogy átmegy és segít eldönteni: milyen színűre fessek az ebédlőt, de ahhoz is fáradt volt, hogy kimozduljon. Catherine nemcsak segítséget vár tőle. Mindig többet akar. Rábeszéli anyját, hogy engedjen át neki még egy bútordarabot, vagy Elizabeth második emeleti szobájának régi függönyeit, amelyek „olyan jól mutatnának a gyerekszobában". Catherine önelégülten önző volt; megrémítette Elizabethet. Remélni tudta csak, hogy Catherine idővel kinövi kapzsiságát. Addig is, itt van Maine, aki napról napra elbűvölőbb.

Elizabeth sóhajtott és felállt. A friss levegőn talán erőre kap. Egyébként is, megígérte és kész. Mennie kell. A carlingtoni kantin költségvetése ráér. A piszkos ablakok is. A vacsora előtti meleg fürdő és pihenés is. Tradd inggallérjának kifordítása is. És a levél, amivel Henriettának és Stuartnak tartozik. Mindezt ma akarta elvégezni, de egyszerűen nem jut rá idő. Mostanában már semmire sem jut idő.

Amikor lányához érkezett, restellte korábbi gondolatait. Szépen terített asztal várta, közepén tarka papírba burkolt

csomag, rajta díszes kis torta. – Boldog születésnapot, mama – énekelte Catherine. Maine-t rázogatta, aki érthetetlenül gőgicsélt. – Azt mondja, hogy boldog születésnapot, nagymama – magyarázta Catherine.

Elizabeth tökéletesen elfelejtette, hogy aznap van a születésnapja. A kis ünnepléstől kimondhatatlanul meghatódott. És meghatotta Catherine bájos, színes rajza Maine-ről.

Büszkén mutatta Joe-nak aznap este, amikor eljött Victoriával, hogy a gyerekek a tánciskolába menjenek. Joe is hozott ajándékot. – De addig nem bonthatod ki, amíg haza nem megyünk – mondta. Elizabeth szentül megígérte, de társalgásuk folyamán állandóan a nagy dobozt nézte. Olyan kíváncsi és mohó volt, mint egy gyerek. Joe ugratta, a régi születésnapokra emlékeztette, amikor Elizabeth mar előző nap feltúrta a ház összes rejtekhelyét.

– Te vagy az oka – mondta Elizabeth –, miattad érzem ismét gyermeknek magam. Ha itt vagy, egyáltalán nem vagyok nagymama.

Azután hazajöttek a gyerekek, beszámolták élményeikről – Madame megcsúszott és elesett, amikor megmutatta, hogyan kell keringőnél hátralépni – süteményt ettek és tejet ittak hozzá, tízet ütött a Szent Mihály-templom órája, es eljött a búcsúzás ideje. Elizabeth rosszkedvű lett – szerette volna, ha tovább tart ez a kellemes együttlét

– Boldog születésnapot, Lizzie – mondta távozóban Joe.

– Köszönöm, Joe. – Nyaka köré fonta karját, és ösztönösen megcsókolta.

Joe arca kigyúlt. – Köszönöm, aranyom.

Amikor a hintó elhajtott, Elizabeth a dolgozószobába szaladt, és Joe titokzatos nagy csomagját kezdte bontogatni.

– Tradd, segíts kibogozni a szalagot. Jaj de izgalmas! Imádom az ajándékokat.

Tradd váratlanul makacskodni kezdett. – Nekem is van ajándékom számodra, mama. Fölösleges ennyire lelkesedni Mr. Simmons ajándékáért.

Elizabeth rámeredt. Féltékeny, gondolta. Micsoda képtelenség. És milyen bosszantó. – Minél több az ajándék, annál jobban örülök. Nyögd már ki, mi az. Biztos nagyon fogok neki örülni. – Várni kell, mama. Ez csak az ajándék fele, a másik felét Harry hozza. Hamarosan itt lesz.

Alig mondta ki, máris hallatszott a kopogtató hangja. Tradd rohant ajtót nyitni.

Harry nemcsak ajándékot hozott, hanem pezsgőt és egy tál édességet, amiről kijelentette: ilyen a francia születésnapi torta. – Azt játsszuk, hogy az Eiffel-torony tetején ülünk. Jövőre lesz tízéves; idén megjátsszuk, jövőre ott ülünk majd.

Elizabeth összevonta szemöldökét. Harry megígérte, hogy nem csillogtatja meg a jövő kalandok lehetőségeit Tradd előtt. Most pedig megszegte ígéretét.

A születésnapi ajándék megerősítette gyanúját. Az egybecsomagolt két csomag egyike sztereoszkópot tartalmazott, a másik a világ összes fővárosáról készült színes lemezeket.

– Kísértés, Bess, aminek a nők nem tudnak ellenállni. Te meg különösen nem. Képzeld el magunkat Rómában, Budapesten, Konstantinápolyban, Bangkokban. Gondold csak el, hogy

valóban ott állsz a fotók közepén, azokon az utcákon és színes bazárokban, és azt szagolod és ízleled és hallod, amit itt látsz.

Tradd teljesen elmerült a képekben, nem látta, anyja hogy dühöng.

Harry látta, és nyugtalan lett. Türelmetlenségében talán túl messzire ment: erőszakosan akarja Elizabethet rávenni, hogy vele tartson. Tradd elment lefeküdni, és Harry helyrehozta a hibát. Bocsánatot kért, azzal a ritka komolysággal, amellyel mindig leszerelte Elizabeth haragját. Majd az asszony tiltakozása ellenére karjaiba vette, hogy felszítsa a szenvedélyét, és így csillapítsa méltatlankodását.

Elizabeth nem bírt ellenállni. De amikor már túl voltak a lázas szeretkezésen, a harag benne maradt tüskéje elegendő volt ahhoz, hogy összeszidja és rávegye Harryt: egyezzen bele a korábban kötött alkuba.

– Harry, néhány hétig hagyj magamra. Gondolkodnom kell. Ez a huzavona egyikünkkel szemben sem méltányos. Egyszer s mindenkorra döntenem kell. De ehhez időre van szükségem. Ha valóban akarsz engem, adj lehetőséget, hogy dönthessek.

Harry hirtelen haragja ugyanúgy megrémítette, ahogy az ő dühe korábban megzavarta a férfit. – Nem tűröm, hogy megvárass, Bess. Elegem van abból, hogy hetek óta körüludvarollak, te pedig folyton további haladékot kérsz. Ha megint elmegyek, sose térek vissza.

– Fenyegetésekkel csak még jobban feldühítesz. Nem hagyom gyötörni magam. Menj a pokolba! Soha többé ne lássalak!

Harry magához ölelte, és érintése ismét elgyöngítette az asszonyt. – Fenséges Bess – mormolta –, ne tedd ezt velünk. Ne taszíts el magadtól oda, ahonnan már nincs visszaút.

Végül beleegyezett Elizabeth feltételeibe. Elmegy, és néhány hét múlva, karácsony után tér vissza. Akkorra Bess határoz.

– Az új év kezdete, Bess, és az évszázad vége. 1899 január elsején elhajózunk, és útközben találkozunk a huszadik századdal.

Harry tudja, mennyire fog hiányozni nekem, gondolta Elizabeth, és azt hiszi, hogy nem tudok nélküle élni. Vajon igaza van-e? Most, hogy elment, a szoba rettenetesen hidegnek tűnt. Fahasábot dobott a hamvadó tűzre, és nyitogatni kezdte Joe ajándékát.

Egy rizsma levélpapír volt, súlyos, elegáns, krémszínű köteg. Elizabeth először nem értette, hogy Joe mire gondolt. Kétségtelen, hogy nagyon mutatós, sokkal szebb, mint minden eddigi levélpapírja. De olyan prózai, unalmas, fantáziátlan ajándék. Gyerekes kiábrándulást érzett, éppúgy, mint kiskorában, amikor csinos ruhácskát remélt és meleg flanel hálóinget kapott. Igaz, hogy hasznos, de nem igazán ünnepi.

Utána közelebbről megnézte a diszkrét, kicsiny, gravírozott fejlécet. Azt hitte, hogy nevét és címét tartalmazza. Ehelyett: „Tradd Foszfáttársaság” állt rajta. – Szent Isten – kapkodott levegő után. Feltépte a doboz teteje alá ragasztott szögletes borítékot.

„Boldog születésnapot” – állt a sima fehér lapon Joe kézírásával. Mellette egy adásvételi szerződés, amelyben Joe átruházza rá a maga részét; a vállalat felét.

Elizabethet lenyűgözte az ajándék. Nem anyagi értéke miatt. Neki sokat jelentett ugyan, de tudta, hogy Joe vagyonához képest jelentéktelen. Az ajándék mögött meghúzódó szándék miatt szökött könny a szemébe. Joe függetlenné teszi. Nemcsak a jövedelme lesz nagyobb, de amiatt sem kell nyugtalankodnia, hogy egyedül – Joe tanácsai nélkül – akarja a vállalatot vezetni.

Joe eddig nem titkolta, mit szeretne tenni; gondoskodni Elizabethről, dolgait intézni, támasza lenni. Most meg lehetővé teszi, hogy senkihez ne forduljon segítségért – különösen hozzá nem. Ez a nagylelkűség és szeretet lélegzetelállító.

Eszébe jutott, Harry milyen mérgesen vádolta azzal, hogy dróton rángatja, mint egy bábut. Ugyanezt teszi Joe-val is. De Joe nem bánja, nyugtatta meg rögtön önmagát. A péntek esték kielégítik.

És Elizabeth tudta, hogy becsapja önmagát. Igaz, Joe péntekenként boldog. De a hétnek van még hat napja. Joe olyan férfi, akinek szüksége van arra, hogy másról gondoskodjon. Valakiről, aki méltányolja finom érzékenységét és gondosságát. Victoria szereti az apját, de ezt magától értetődőnek veszi.

És Victoriának is szüksége van anyára. Abba a korba érkezik, amikor szüksége van útmutatásra, vigasztalásra, bevezetésre a felnőttéletbe.

Ha én nem megyek hozzá, Joe mást vesz feleségül, gondolta Elizabeth. Victoria érdekében ezt kell tennie. És feleségéről

gondoskodni fog – egyúttal magát is boldoggá teszi. Szívébe hirtelen belemart a féltékenység.

Harrynak megmondtam, hogy karácsony után közlöm vele: mit döntöttem. Ugyanezt teszem Joe-val is. Tartozom neki ezzel, még ha nem is követeli. Nem kell más, mint egy kis gondolkodási idő. Meg egy kis alvás. A kályha elé húzta az ellenzőt, és az ágyig vonszolta magát.

Elalvás előtt belevillant, hogy a következő születésnapja a negyvenedik lesz. Kicsit elképedt és – nem is egy kicsit – megijedt.

62

Döntése ellenére, a karácsony előtti hetekben alig maradt gondolkodásra ideje. Tradd megnehezítette az életét. Még követelőzőbb volt, mint Harry, állandóan nyúzta Elizabethet azzal, hogy életük milyen unalmasan egyhangú, Európáról szóló könyvekből olvasott fel, leplezetlen érdeklődéssel forgatta a dolgozószoba kifakult régi földgömbjét, és hangosan álmodozott furcsa nevű idegen országokról. Megzavarta munkájában, felbosszantotta, amikor egy kis nyugalomra vágyott, szívét facsarta a Harry iránti vágyakozásával.

Elizabeth is vágyott Harry után; szükségtelen volt, hogy Tradd folyvást rá emlékeztesse. Álmaiba belepirult, teste valósággal sikoltott a férfi után.

Teljes erőből belevetette magát a karácsonyi előkészületekbe. Kevesebb ideje maradt tépelődésre és a kezéből minduntalan

kicsúszó döntésre. A család a Tradd-házban gyűlik össze; ez már rendszeres évi ünnepséggé vált, és senkiben sem merült fel, hogy másutt is lehetne ünnepelni. Elizabeth szerette ezeket az összejöveteleket, jóllehet többhetes előkészítő munkát igényeltek. Ajándékokat csomagolt, fűszert őrölt, süteményt sütött, és feldíszítette a házat.

Derűs napra virradtak; meleg napfényben fürödtek a kert virágai.

A karácsony örömei közé tartozott a kandallópárkányra erősített, ajándékokkal teli harisnya; Maine eleinte nem értette, de később ugyanúgy örült neki, mint a család idősebb tagjai. A szoba megtelt kacagással és meglepett kiáltásokkal, amikor az apró ajándékok előkerültek a duzzadó harisnyákból. Egy teljes órán át mindenki gyermekien boldog volt. Mosolyogva figyelték, hogyan ismerkedik Maine a mandarinnal. Erős illatára pici orrát komikusan elfintorította, és a felnőttek azon mulattak: hányszor élték át ők maguk ugyanezt. Ebédnél újabb látványosságban volt részük: Maine ismerkedett élete első csirkecombjával. Úsztak a közös emlékek és a szeretet hullámain.

Ebéd után Tradd és unokatestvérei a kertbe vonultak, a tűzijáték zaja miatt – a meleg nap ellenére – a felnőttek becsukták az ablakokat. Stuart és Lawrence egy tál sózott pekándió és egy üveg portói mellett ültek le politizálni. Catherine az emeletre vitte aludni Maine-t, míg Elizabeth – Henrietta segítségével – látogatók fogadására készítette elő a szalont.

– Elizabeth – szólt Henrietta –, nem engednéd, hogy Tradd velünk jöjjön az ültetvényre? A fiúk vadászni készülnek, ő is lőhetne neked. Ma biztosan teljesen feléltük tartalékaidat.

Elizabethben egy pillanatra felrémlettek a nyári hónapok, amikor a ház egészen az övé volt. Henrietta döbbenetére hirtelen megölelte és megcsókolta. – Életmentő vagy – mondta –, ő is örülne neki, meg én is.

– Boldog karácsonyt! – hallatszott kintről.

Elizabeth leszaladt a lépcsőn. – Gyertek fel – kiáltotta az első látogatóknak. – Boldog karácsonyt!

Korán esteledett – az utolsó vendég is eltávozott. A család is korán vacsorázott: hideg sonkát és pulykát ettek, különféle mártással. Utána ők is eltávoztak; utolsó jókívánságaik Stuart zsúfolt bricskájából szálltak.

Elizabeth becsukta és bereteszelte az ajtót. Áldásként vette körül az öreg ház csendje. A könyvtárszobába sétált, és hálásan roskadt az íróasztal mögötti magas székbe. Túl sok fény világított a szobában. Nagy nyögések közepette állt fel, körbement és eloltotta a lámpákat. A kandalló tüze elegendő fényt adott. Visszaült, cipőjét lerúgta, dagadt lábát feltette egy székre. Összevonta szemöldökét. Elmúlt a karácsony – most el kell döntenie, mitévő legyen.

Lába lüktetett; bárcsak itt volna Harry, hogy megdörzsölgesse. Másra is vágyott. E gondolatokra teste kéjes vágyakkal válaszolt. Hagyd abba, parancsolt testére, gondolkodnom kell. Fegyelmezett agya átvette a parancsnokságot.

Majdnem negyvenéves vagy, súgta elméje, Harry meg harminckettő. Agyában összecsaptak az ismerős érvek és ellenérvek, amelyek közé óhatatlanul betolakodott a szexuális vágy. Harry a legizgalmasabb férfi, akit valaha ismert. Senki máshoz nem hasonlít. Kalandvágya, nemtörődömsége, hedonizmusa… elbűvölő és veszedelmes. Ha vele tart, életük pompás lesz. Már ameddig tart. Harry nem az a férfi, aki örök biztonságot ígér. Tisztességes és gondoskodó; bizonyára nem hagyja el a világ valamelyik távoli sarkában. De lehet, hogy megunja és hazaküldi. Próbált nem gondolni erre,, de a lehetőség fennáll, bármit mond is Harry.

Nem érdekel, mondta magának Elizabeth. Nem hagyhatom, hogy elmenjen. Túlságosan fájna. Ha később itt hagy, az akkor fog fájni. De nem most.

Az is lehet, hogy sose un meg. Végül is, visszajött Kubából. Korábban sose tett ilyet. Feleségül fog venni.

Mit számít, hogy idősebb vagyok? Majd vigyázok magamra, hogy karcsú és egészséges maradjak.

Szegények leszünk; vajmi kevés lesz az, amit Harry az útibeszámolókért a lapoktól kap. Lényegtelen. Elizabeth egész életében szegény volt. Ez ugyan állandó fejtörést okozott, de megtanult élni vele.

Igen, óriási lutri lesz hozzámenni feleségül, itt hagyni mindent. De a Traddek mindig merész emberek voltak. Egész életében utálta, hogy pusztán amiatt, mert úrinő, sok mindent nem tehet meg, amit szeretne. Gyerekkorában nem ülhetett fel a jegeskocsira. A Baronyn töltött évben Stuartnak szabad volt a faúsztatást irányítani, viharban figyelni a folyót. Ő meg hímezni

tanult. A fiúk és a férfiak vadásztak, horgásztak, vitorláztak. A lányok és az asszonyok fűzőt hordtak és virágcsokrokat kötöttek. Elizabeth ugyanannyira Tradd, mint Pinckney meg Stuart. Szíve mélyén Ugyanolyan vakmerő, mint ők. Harry ezt felismerte, bátorította. Ő vezette rá, hogy milyen érzés mezítláb járkálni a homokon, milyen érzés, ha holdfény és hullámzó víz érinti meztelen testét. Harry még többet akar adni neki: az egész világot, egy új életet, távol az Ashley és a Cooper folyók korlátaitól, távol attól, hogy példakép legyen, nagymama legyen, élete végéig fogadónapot tartson keddenként, attól, hogy charlestoni úrinő maradjon. Ledobhatná e címeket, csavargó, kalandor lehetne.

„Nápolyt látni és meghalni"… a fáradtságtól, gondolta. Hangosan felnevetett. A hang megriasztotta. A kalandoréletben nem lesznek néma szobák. Kihívás, izgalom, a borzongás, amit Harry közelében érez, az önmagában felfedezett, fizikai és szellemi meglepetések, az élet túlcsorduló kelyhe… De mindig változni, odébbállni, levedleni a régi bőrt? Poggyászában nem lesz hely a múltból kimentett holminak. Harry azt mondta: új hagyományt fognak teremteni, a régiekre nincs szükség.

Szüksége van-e rájuk? Körülnézett a magas, árnyakkal teli szobában. Hány meg hány Tradd ült itt valaha, ahogy most ő ül a kandalló hamvadó parazsánál. Catherine jutott eszébe, aki színesre festette a kandallópárkányon táncoló nimfákat, és ő maga, aki utánozni akarta táncukat, és eltörte apja tintatartóját. Lehet, hogy apja húgának is megvoltak a maga álmai, amelyeket ezek az apró táncosok sugalltak, mint ahogy előtte kicsi lánykák egész sorának. Benne élnek tovább, benne, aki Lizzie-Elizabeth-

Bess. Lényegtelen, hogy vezetékneve micsoda, Cooper vagy Fitzpatrick, ő mindig a charlestoni Miss Tradd lesz.

Akkor is, ha Mrs. Simmons lesz, két m-mel? Ez még nagyobb törés lenne, mint ha Olaszországba szökne Harry-val. A Broad Street és a Wentworth Street közötti öt utca szélesebb, mint az Atlanti-óceán. Charleston megbocsátja neki, ha Joe-hoz megy feleségül; egy Traddnek mindent szabad. De Joe-nak sose bocsátják meg. A rosszallást tökéletes viselkedés, kellemes modor rétegei alá rejtik. A sértések finomak, majdnem megnevezhetetlenek lesznek. Őt nem fogja izgatni. Ha szükséges, ugyanolyan finom eszközökkel vág vissza. De Joe érzékelni fogja; ösztönei igencsak élesek. Megint csak kitaszított lesz. Elizabeth nem akarja ennek kitenni. Új barátokat kell szerezni. A külső városban.

…milyen furcsa. Ő Joe miatt aggódik, őt akarja megvédeni, ugyanakkor Joe legnagyobb gondja, hogy Elizabethet védje. Mindketten a másik sebezhetősége miatt aggódnak. Vajon nem ez a legerősebb alap egy közös élet felépítéséhez? Nem ez volt-e annak a varázslatnak az alapja, ami Lucyt és Pinnyt összekötötte? Milyen gyönyörű volt. Lehet, hogy Joe-val megesik ugyanez a varázslat. Joe mélységesen szereti, és ez őt félelemmel vegyes áhítattal tölti el. És oly nagyon ismeri, ahogy Harry sose fogja ismerni, mégis szereti. Joe mellett nem kell folyton arra gondolni, hogy háta egyenes legyen, dereka karcsú, nem kell az öregségtől félni.

Micsoda fényűzés!

És még mi mindent engedhet meg magának. Tradd arra az egyetemre megy, ahová akar, utána – ha még mindig vágyik rá –

világ körüli utat tehet… Némi hízelkedéssel Joe ízlését is kissé megváltoztathatja. Máskülönben ismét elhalmozza olyan csiricsáré ajándékokkal, mint az a gyémánt nyaklánc.

Elragadóan pajkos gondolat jutott eszébe, és elmosolyodott. Joe azt hiszi, hogy keresztül-kasul ismeri őt, de Elizabeth megtanult magáról egyet s mást, amire őt is meg kell tanítania. Hogy meg lesz lepve!

Ó, Istenem. Harry testének emléke elborzasztotta; rémes gondolat, hogy ágyát Joe-val kell megosztania. Eszébe jutott Joe súlyos, gömbölyű hasa és vékony, görbe lába. Bőre biztos olyan fehér, mint a halnak a hasa. És alacsonyabb, mint ő. Gusztustalan. Nem, nem teheti.

De ott volt az az érzelmes pillanat, amikor Lucasról vallott Joe-nak. Joe karjának szorítása erős volt, keze gyöngéden simogatta a haját. Joe nem fogja siettetni. Nem is kell mondani neki, hogy időre van szüksége. Már tudja. Mindig tudta, hogy Elizabeth mit érez. Ha átölelte, Elizabeth biztonságban érezte magát. Ha megérintette, érezte, hogy szereti. És ő is szereti Joe-t. Minden szempontból, kivéve a testi szerelmet. Szeretetből kialakulhat-e szenvedély? Eszébe jutott, hogy csókjával milyen boldoggá tette. Az öröm, amit kigyúlt arca láttán érzett. Milyen csoda, hogy ennyire boldoggá lehet tenni egy másik embert. Vajon mit jelenthet, ha testét is neki ajándékozza?

Elsírta magát; szégyellte, hogy mekkora értéket jelent Joe Simmons szemében. – Igen – suttogta –, igen, lehet. Lehet, hogy minden módon szeretni tudom. Drága Joe.

Elméje azonban arra intette, hogy Joe majd agyondédelgeti.

Ruhaujjával megtörölte szemét, és az újonnan felbukkant gondolatot mérlegelte. Nem méltányos. Joe jólétbe és gondtalanságba burkolja. Semmit sem kér cserébe, egész életét az ő boldogságának szenteli. Annyi szabadságot kap, amennyit csak akar. Ha ellustul és önelégültté válik, az ő hibája lesz, nem Joe hibája.

Ismét Harryra gondolt. Ő sohasem fogja korlátozni. Ellenkezőleg, mindig nagyobb teret kínál neki, mindig újabb szárnypróbálgatást.

Miért érzi mégis úgy, hogy megfojtják? Idegesség. Ostobaság. Megrázta a fejét, majd mélyeket lélegzett: a néma ház komolysága átitatta. Némaság. Behunyta szemét, a csendet élvezte, a fenyő és a mandarinhéj ünnepi illatát szívta. Száguldó gondolatai lelassultak, elhalványultak, helyüket átvette a régi szépséges szoba és a falakon túl a régi szépséges város nyugalma. Felet ütött az óra. Utolsó hangja hosszan halt el.

Feladhatom mindezt? – töprengett Elizabeth. Ezt a kis világot: a történelem, a büszkeség, a dédelgetett kellem és szépség kis világát?

Nemcsak Joe és Harry között kell választania. Más vetélytársak is vannak, a Traddek nemzedékei, és a közülük kiemelkedő asszony, aki sikeresen vette az üzleti élet akadályait.

Egyébként ki vagyok én? Lizzie? Bess? Elizabeth? Vállalati elnök? A charlestoni Traddek Miss Traddje? Ki akarok lenni?

Reszketett. A tűz kialudt. Fáradt vagyok, gondolta, gondolataim még jobban összezavarodtak, mint az elején. Aludnom kell.

A szoba sötét volt, de Elizabethnek nem volt szüksége lámpára. Miközben az ajtó felé ment, ütött a toronyóra. A Szent Mihály-templom toronyőrének kiáltása szétterült a büszke öreg város háztetői, verandái, hámló vakolatú falai fölött. „Az óra tizenegyet üt, csend és rend van mindenütt."

– De lehetne még nagyobb rend is – mondta Lizzie-Elizabeth-Bess. Fájó lábát óvatosan a lépcsőre tette, hogy felmenjen hálószobájának hideg, üres ágyába.

EURÓPA KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST
FELELŐS KIADÓ OSZTOVITS LEVENTE IGAZGATÓ
SZEDTE FÉNYSZEDŐ KFT.
NYOMTA A ZRÍNYI NYOMDA
FELELŐS VEZETŐ GRASSELLY ISTVÁN VEZÉRIGAZGATÓ
KÉSZÜLT BUDAPESTEN, 1994-BEN
A NYOMDAI RENDELÉS TÖRZSSZÁMA: 94.15.66/66-16
FELELŐS SZERKESZTŐ: BORBÁS MÁRIA

A KÖTETET SZ. BODNÁR ÉVA TERVEZTE
MŰSZAKI VEZETŐ MIKLÓSI IMRE
KÉSZÜLT 43,5 (A/5) ÍV TERJEDELEMBEN
ISBN 963 07 5665 X